

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı
22 Ekim 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, gündemdeki (2/3320) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyonunda görüşülme zamanlamasına, alt komisyon kurulması talebiyle ve Anayasa'ya aykırılıkla iddiasıyla verdikleri önergelere, teklifteki düzenlemelere ve tekliflerin torba kanun olarak görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 52 Milletvekilinin Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3320)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

-----0-----
3'üncü Toplantı
22 Ekim 2025 Çarşamba
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.03'te açılarak dört oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklama yaptı.

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, gündemdeki (2/3320) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyonda görüşülme zamanlamasına, alt komisyon kurulması talebiyle ve Anayasa'ya aykırılıkla iddiasıyla verdikleri önergelere, teklifteki düzenlemelere ve tekliflerin torba kanun olarak görüşülme usulüne ilişkin açıklama yaptı.

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 5 milletvekilinin, (2/3320) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin Anayasa'nın 2, 87 ve 161'inci maddelerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasına ilişkin önergesi kabul edilmedi.

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 5 milletvekilinin, (2/3320) esas numaralı Kanun Teklifi'nin kurulacak bir alt komisyonda görüşülmesine ilişkin önergesi kabul edilmedi.

Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 52 Milletvekilinin Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3320), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 01.21'de toplantıya son verildi.

22 Ekim 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.03
BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)
---- 0 ----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli üyeler, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun kıymetli milletvekilleri ve Komisyonumuzda üye olmayan diğer kıymetli milletvekilleri, değerli teklif sahipleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, kıymetli bürokratlar, basınımızın güzide mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum, hayırlı sabahlar diliyorum.

Toplantı yetersayımız vardır.

Komisyonumuzun 3'üncü Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gündemimizde (2/3320) esas numaralı Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 52 Milletvekilinin Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bürokratların kendilerini Komisyonumuza tanıtmasını rica edeceğim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Usul üzerine bir söz istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Aynı usulü uyguluyorum Sayın Ağbaba, değişik bir şey yapmadım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu gelen torba yasayla ilgili usul üzerine söylenecek birkaç cümlemiz var, müsaade ederseniz o konuda konuşmak istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Diğer torbalarda da aynısını yaptım, değişik bir usulüm yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir konuşalım bu konuyla ilgili, milletimiz bilsin Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, şimdi, Sayın Ağbaba, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, gündemdeki (2/3320) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyonunda görüşülme zamanlamasına, alt komisyon kurulması talebiyle ve Anayasa'ya aykırılıkla iddiasıyla verdikleri önergelere, teklifteki düzenlemelere ve tekliflerin torba kanun olarak görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi, bu kanun teklifi 17 Ekim Cuma günü Komisyona geldi, aynı gün 21 Ekim Salı gününe de gündem yaptınız, sonra toplantı tarihini bugüne aldınız. Görünürde İç Tüzük'te gündeme alma süresine uydunuz ancak 17 farklı kanunda, tek evi olanlara uygulanan gelir vergisi istisnası kaldırılmasından eksik ödenen tapu harçlarına uygulanacak vergi ziyai cezasının yüzde 100'e çıkarılmasına, ikinci el satıştan binde iki oranında noter harcı getirilmesinden hazinenin 2025 yılına ilişkin borçlanma limitinin 2 trilyon 729 liraya çıkarılmasına, tarımda, takside, dolmuşlarda ve ev hizmetlerinde çalışanların sigorta prim oranlarının 1'er puan artırılmasından Kıyı Kanunu kapsamındaki yapı yasağına istisna getirilmesine olmak üzere 34 farklı konuda düzenleme öngören 36 maddelik bu kanun teklifinin tam bütçe öncesi sıkışık bir takvimde görüşülmesi hakikaten doğru değildir. Yarın, 23 Ekim Perşembe günü Türkiye Büyük Millet Meclisinin varlık sebebinden biri olan ve parlamentoların bütçe hakkının bir gereği olarak 2026 bütçesinin görüşmeleri başlayacak. Bu nedenle, böyle sıkışık bir takvimde, yaklaşık 500 milyar lira halkın üzerine yeni vergi yükü getiren bu düzenlemenin kamuoyunda tartışılmadan, milletvekillerince ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmeden bir gün içinde görüşülmesi Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkından doğan yetkisini kullanmaması sonucunu doğuracaktır. Biz bu nedenle bir alt komisyon önerisini verdik. Ayrıca, Anayasa'ya aykırılık önergesini verdik. Gelin, teklifin genelini değerlendirdikten sonra bir alt komisyon kuralım. Bu alt komisyon çalışsın, bütçeden sonra bu kanun teklifini komisyonda görüşelim. Zaten kanun teklifinin birçok maddesi 1 Ocak tarihinden itibaren yürürlüğe girecek. Bu nedenle gelin alt komisyon kuralım, teklifi daha da ayrıntılı olarak inceleyelim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün önümüze getirilen Vergi Kanunu'ndaki bazı değişiklikleri içeren torba yasa teklifi aslında bu Bütçe Komisyonunun yapmış olduğu bütün yasaları inkâr anlamına gelmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, usulle alakalı toparlayın, bir dakika daha veriyorum.

Buyurun lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, birkaç dakikada bitireceğim.

Buna aslında biz burada gördüğünüz gibi Deli Dumrul yasası diyoruz. Deli Dumrul köprüden geçenden de alıyor, geçmeyenden de alıyor. Bir Deli Dumrul yasası, aslında haraç torbası bu. Canlıdan alıyorsunuz, yakında ölülerden de vergi alma mucizesini gerçekleştirir misiniz, fikrini gerçekleştirir misiniz? "Yok." diyemiyoruz hakikaten. Ayrıca, getirilen duruma baktığımız zaman, örneğin ruhsatla çalışan meslek gruplarından harç alıyorsunuz, doktorundan kuyumcusuna, mali müşavirinden avukatına, hekiminden emlakçısına, özel sağlık kuruluşundan veterinerine kadar peşin haraç alıyorsunuz. Bunun anlamı şu, diyorsunuz ki bu meslek gruplarına: "Siz devleti dolandıracaksınız, baştan parayı alalım." Ya, böyle bir şey olmaz, bakın, böyle bir şey olmaz. Milleti kendinize benzetiyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Milleti kendinize benzetiyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, usulle alakalı lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, usul de konuşacağım, hep sözümü kesiyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kanunda vereceğim size söz, konuşacaksınız bol bol.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biliyorum.

Arkadaşlar, bakın, son dakika gelen vergilere baktığımız zaman, ya, şimdi öyle çalışılmamış şeyler ki. Bakın, değerli arkadaşlar, emeklilere kirada vergi istisnası getiriyorsunuz, işsizler var, asgari ücretliler var, bununla ilgili bir düzenleme yok.

Değerli arkadaşlar, maalesef yaptığınız her şey yanlış. Bu vergileri getirmek... Okumaya gerek yok yani Birleşik Krallık'ta ya da iyi okullarda okumaya gerek yok, vergi getirmekten daha kolay, daha basit bir şey var mı? Yani yaptığınız her şeyi sonra inkâr ediyorsunuz. Bakın, geçtiğimiz günlerde EYT'yle ilgili "Gaza geldik, yaptık." dediniz, bugün de gaza geldiğiniz şeyler var mı, bilmiyorum. Yani burada maalesef ülkenin kaynakları peşkeş çekiliyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, bitiriyorum hemen.

Garanti ödemeler hakkında...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, bitiriyorum.

Bakın, değerli arkadaşlar...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Herkese teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yeni borçlanma getiriyorsunuz 595 milyar, borçlanma yetkisi istiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Esasa girdi Başkanım artık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Esastan çıkmadı zaten.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, ne esastan çıkmadım, bakın, şimdi geleceğim...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, lütfen.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan; şimdi, bakın, bütçe hakkı en önemli görevi Türkiye Büyük Millet Meclisinin. Değerli arkadaşlar, bu ek vergilerle, yeni borçlanmalarla neredeyse...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Basın mensupları, sizlere de teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bir dakika, çeksinler, basını niye çıkarıyorsunuz Allah aşkına? Bırakın çeksinler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, basın toplantısı yapmıyorum ben. Usulde görüntü...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Allah aşkına, yeni şey mi getiriyorsunuz? Olmaz ki böyle, hayır, hayır, olmaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben basın toplantısı yapmıyorum Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Basın toplantısı mı yapıyorum? Beş dakika konuşacağım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yahu, Sayın Ağbaba, ben size nezaketen söz verdim, yapın usulünüzü.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, şimdiye kadar usul tartışmasında basın kalıyor muydu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kalmıyordu.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kalıyordu, kalıyordu. Niye çıkarıyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kalmıyordu, kalmıyordu.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hayır, neyi gizliyorsunuz?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, Veli Bey usule göre konuşuyor, usulü konuşuyor, esaslı konuşmuyor ki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, sayın sözcünüz konuşuyor. Lütfen...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ama usulü konuşuyor Veli Bey.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Ağbaba, devam edin.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, iki yıldan beri beraber görev yapıyoruz, bu 3'üncü bütçemiz. Şimdiye kadar usul tartışmasında basın çıkmazdı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Usul tartışması yapmıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - O da doğru değil, sonradan çıkmak da doğru değil. Kanun tekliflerinde bakanlar konuşuyor, "Milletvekilleri konuşacaksa basın dışarı çıksın." Neyi gizliyorsunuz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Basın çıkmış değil. Basının çıktığı yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Gizlediğiniz ne?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kimseyi tutmuyorum ya. Bakanda onları da çıkarıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şu usulünüzü bir bitirin.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bitireceğim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Basın çıkmış değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, bir saniye...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, 36 maddenin her birinde vatandaşa birçok yükümlülük getiriliyor.

Arkadaşlar, bu yıl bütçeyi görüşmeyelim, böylece de torba yasayla geçirelim.

Bakın, şimdi 36 maddeden oluşan bu kanun teklifinde Harçlar Kanunu'nda değişiklik var, 5 madde Sayın Başkan; Gelir Vergisi Kanunu'nda değişiklik var, 4 madde; KDV Kanunu'nda değişiklik var, 2 madde; kurumlar vergisinde 2 madde; motorlu taşıtlar vergisinde var; sigorta priminin artırılmasında var.

Şimdi, bu kadar farklı, hepsini de, birçok önemli kanun değişikliğini bir çuvala koydunuz, bir tombala çektiniz hangisi tutarsa...

Değerli arkadaşlar, bakın, şimdiye kadar maalesef bu torba kanun meselesi Türkiye Büyük Millet Meclisinin de iradesine ters.

Sayın Başkan, 28'inci Yasama Döneminde siz de "Buna karşıyım." dediniz ilk başta ancak 28'inci Yasama Döneminde 35 torba yasa getirdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakın, bu size de yanlış.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Torbada milletvekilleri...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bakın, beş dakika usul tartışması olmaz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Usulümü söyleyin, yanlışımı söyleyin, düzelteyim usulümü.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Söylüyorum Başkanım. Bu usulün hepsi yanlış Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yahu, siz içeriğe girmişsiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakın, diyorum ki: 28'inci Yasama Döneminde...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, siz içeriğine giriyorsunuz.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - 28'inci Yasama Döneminde 35 torba yasa geldi, 35. Yahu, size de eziyet. AK PARTİ'liler, size de eziyet. Bir sesinizi çıkarın, sizin hakkınızı da savunuyorum ben.

Bakın, değerli arkadaşlar, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek döneminde vergi kanunları defalarca değişti. Bu dönem torba yasalarda KDV Kanunu 6 kez değiştirilmiş, 23 madde değişmiş; ÖTV Kanunu 6 kez değiştirilmiş, 11 madde değişmiş; kurumlar vergisi 5 kez değişmiş; hepsi farklı torbalar içinde, 35 madde değişmiş. Kanunlar kalbura dönmüş durumda. Gelir Vergisi Kanunu 3 kez torbalarla gelmiş, 15 maddesi değişmiş. Vergi Usul Kanunu'nda 21 maddeyi 5 kez yine torba olarak koyup değiştirmişsiniz. Damga vergisi 2 kez değişmiş, 3 maddesi değişmiş; motorlu taşıtlar vergisinde 2 madde değişmiş; Harçlar Kanunu'nda 22 madde değişmiş. Yani öngörüsüz politikalarınız neticesinde her gün yeni değişiklik yapıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bakın, burada herhâlde elde edilecek gelir 325 milyar civarında gözüküyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu İstanbul Belediyesi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, bir dakikayla bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, bakın, altı dakika süre verdim

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, bir dakikayla bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, yeter ya!. Tamam. Ama anlattınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir dakikayla bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, size de teşekkür ediyorum, herkese teşekkür ediyorum. Lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, arkadaşlar, bakın, bu içerikte İstanbul Belediyesine yapılan operasyonun bedeli 60 milyar dolar, bundan elde edeceğiniz gelir yaklaşık 8 milyar dolar. Biraz bu konulara dikkat etseniz, hukuku tanısanız... Bakın, iş dünyası, herkes şu anda tedirgin, "Ne zaman başımıza iş gelecek." diye tedirgin, kimsenin yarını belli değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hâlâ bu vergi yasalarıyla ekonomiyi düzeltmeye çalışıyorsunuz. Gittiğiniz yol yanlış Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi bürokratların kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıtmaya başladı)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Arada hanımefendi geçti ama tanıyamadık Başkanım. Hanımefendi vardı orada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, orada birisi atlandı mı?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Hanımefendi atlandı 3'üncü sırada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal takip ediyor, teşekkür ediyorum. Zaten arkada oturan tek bürokratımız.

Evet, mikrofonu verin hanımefendiye.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Tek kadın bürokrat.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Nezaketiniz için teşekkür ediyorum Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Güya Anayasa'nın 10'uncu maddesi, pozitif ayrımcılık var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bana niye diyorsunuz arkadaşlar, sanki ben yapıyorum hepsini.

(Katılımcılar kendilerini tanıtmaya devam etti)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, Turizm Bakanlığından temsilci yok burada.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Turizm Bakanlığından kimse yok. Ayrıca STK'lerden... Emeklileri ilgilendiren düzenlemeler var, emeklilerle ilgili derneklerden gelenler yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kimler yok?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Mesela barolardan yok, odalardan yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Parayı toplayacağınız insanlar yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, ilgili kurumların hepsini davet ettim. Bir de müracaat edenler var, baktım, bu yeni bir şey değil.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Belediyeler Birliğinden kimse yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Belediyeler Birliğini çağırdık.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Hastanelerden kimse var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, müsaade edin de... Burada benim de bir listem var, çağırıyorum, davet ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Belki unutmuşsunuzdur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, yok, unutmam.

Herkese teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Altınsoy hazır mısınız?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Altınsoy'un seçim bölgesinde Sayın Altınsoy'un bu kanun teklifini verdiğini biliyorlar mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Onu siz izah edersiniz canım, onu siz anlatırsınız.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 52 Milletvekilinin Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3320) ¹

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Sayın Altınsoy, Sayın Kocacık özverili bir çalışma neticesinde bunu hazırladı.

Sayın Altınsoy çalıştı, iyi bir çalışma yaptı. Şimdi kendisine söz veriyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - İsmail Güneş'e verseydiniz bu kanun teklifini.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O doktor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir şey olmaz. Ne olur yani(!)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sayın Başkanım, sözlerime başlamadan önce ben taziyede bulunmak istiyorum. Plan ve Bütçe Komisyonu Üyemiz Osmaniye Milletvekilimiz Seydi Gülsoy Bey'in babası akşam vefat etti. Allah rahmet eylesin, başımız sağ olsun.

Değerli Başkanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarım, Komisyon üyesi arkadaşlarım, Sayın Bakan Yardımcımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, sivil toplum kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, saygıdeğer basın mensupları; sizleri saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduğumuz 36 maddeden oluşan ve Komisyonumuzda görüşmelerine başladığımız Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'mizi AK PARTİ Grubumuz, Sakarya Milletvekilimiz Ertuğrul Kocacık, Osmaniye Milletvekilimiz Seydi Gülsoy ve teklifte imzası bulunan 51 milletvekili arkadaşımızla birlikte hazırlamış bulunmaktayız. Plan ve Bütçe Komisyonumuzun bu kanun teklifine vereceği desteğe olan inancımınla sunacağınız katkılar için şimdiden sizlere teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, pandemiyle başlayan ve Rusya-Ukrayna savaşıyla derinleşen kriz ortamı, yakın coğrafyamızda yaşanan savaşlar, ticaret savaşları küresel ekonomiyi enflasyonist baskılar ve sıkı para politikalarıyla zor bir döneme sürüklemiştir. Ticarete artan korumacılık ve jeopolitik gerginlikler dünya genelinde ticari ve ekonomik faaliyetlerde büyük belirsizlikler ortaya çıkarmıştır. Bu süreçte oluşan enflasyonist dalga, başta gelişmiş ekonomiler olmak üzere dünya geneline yayılan bir finansal sıkışmayı beraberinde getirmiş, iktisadi faaliyette yavaşlama beklentilerini de artırmıştır. Türkiye'ye yakın bölgede yaşanan jeopolitik gerilimlere ve küresel belirsizliklere rağmen 21'inci yüzyılı Türkiye Yüzyılı yapma hedeflerine ilişkin çalışmaları kararlılıkla sürdürmekteyiz. Küresel ekonomideki zayıf seyir, ticaret ve sanayi politikalarında artan korumacı eğilim, yakın coğrafyamızda artan jeopolitik çatışmalar ve belirsizlik ortamına rağmen Türkiye ekonomisi üretime, istihdama ve ihracata devam etmiştir. Ekonomide temel amacımız enflasyonu düşürmek, fiyat istikrarını sağlamak, istihdam ve büyüme oranlarında daha yüksek seviyelere ulaşarak refahı toplumumuzun tamamı için kalıcı hâle getirmektir.

Değerli milletvekilleri, hükümetlerimiz almış olduğu güçlü kararlar ve hayata geçirdiğimiz yapısal reformlarla her zaman çalışanın, üretenin ve yatırımcının yanında olmaya devam etmektedir. Kurduğumuz güçlü ekonomi yönetimiyle enflasyon ve hayat pahalılığı başta olmak üzere, ülkemizin mevcut sorunlarını çözecek ve ülkemizi şoklara karşı daha dirençli hâle getirecek kapsamlı bir programı kararlılıkla hayata geçirdik. 86 milyonun yüreğini yakan 6 Şubat depremlerinin yaralarını sarmaya devam ediyoruz. 6 Eylül tarihinde Malatya'da 304 bininci yuvamızın anahtarlarını hak sahibi kardeşlerimize teslim ettik. Yıl sonuna kadar toplam 453 bin bağımsız bölümü hak sahibi ailelerimize teslim etmek için canla başla çalışıyoruz. Bugüne kadar deprem bölgemiz için kamu olarak güncel rakamlarla 3,6 trilyon lira yani yaklaşık 90 milyar dolar harcama yaptık.

1. (2/3320) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa ekli.

Değerli milletvekillerimiz, önceliğimiz halkımızın hayat pahalılığı sorununu kalıcı olarak çözmektir. Ağustos ayında son kırk beş ayın en düşük enflasyonunu görerek önemli bir dönüm noktasına ulaştık. Yıllık enflasyon son on altı ayda hızla düşerek yaklaşık 33,29'a gerilemiştir. Dezenflasyon sürecinde hane halkının refah seviyesini gözetmek adına konutta kullanılan elektriğin yüzde 50'si, doğal gazın ise yaklaşık yüzde 70'i devletimiz tarafından karşılanmaktadır. Kişi başına düşen millî gelirimiz 15 bin dolar seviyelerine ulaşmış, Merkez Bankası rezervlerimiz 189,7 milyar dolara yükselmiştir. Bütçe açığımızın millî gelire oranı 2023'te 5,1'e, 2024 yılında 4,7'ye gerilerken bu oranın 2025 yılında yüzde 3,6 olması beklenmektedir. Eylül ayı yıllıklandırılmış ihracat değerimiz ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3,2 oranında artarak 269,7 milyar dolar seviyelerine gelmiştir. İşsizlik oranımız tam yirmi sekiz aydır tek hanelerde seyrederek Eylül 2025 tarihi itibarıyla yüzde 8,5 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Maliye politikalarımızda kamu harcamalarında etkinliği ve verimliliği artırıcı, kamu gelirleri tarafında ise kayıt dışılığı azaltıcı tedbirleri hayata geçirerek güçlü ve müreffeh Türkiye vizyonumuzla, insan odaklı bir anlayışla milletimizin ihtiyaçlarını karşılama kapasitemizi sürekli artırıyoruz.

Değerli arkadaşlar, vergiler devletin varlığını sürdürmesi, kamu hizmetlerini yerine getirmesi ve toplumsal refahı artırması için önemli bir kaynaktır çünkü devlet eğitimden sağlığa, güvenlikten adalete, ulaşımdan savunma sanayisine, yerli ve millî üretime destek olmak amacını gerçekleştirmek için pek çok hizmeti vergi gelirleriyle finanse eder. Dolayısıyla vergi yalnızca bir mali yükümlülük değil, vatandaş ile devlet arasındaki karşılıklı sorumluluk ve güven ilişkisini temsil eden bir dayanışma aracı ve anayasal bir haktır. Bu sorumluluğun gereği olarak ekonomik ve sosyal gelişmelere uyum sağlamak, vergi adaletini güçlendirmek ve kamu maliyesinin sürdürülebilirliğini temin etmek amacıyla Meclis Başkanlığına kanun teklifimizi sunmuş bulunmaktayız.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Damga vergisi vergi adaletiyle bağdaşmıyor.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Hazırlanan bu teklif kayıt dışılıkla kararlı bir şekilde mücadele edilmesi ve vergi adaletinin güçlendirilmesi hedeflerine hizmet eden yapısal ve hukuki düzenlemeler içermektedir. Üzerinde görüştüğümüz Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle mali disiplini güçlendirecek adımlar atıyoruz. Hazırlanan kanun teklifinde vergi dışında kalan alanların kapsama alınması, bazı istisnaların kaldırılması, kayıt dışılıkla mücadele edilmesi, vergi adaletinin güçlendirilmesi hedeflerine hizmet etmek üzere vergi mevzuatıyla ilgili bazı kanunlarda düzenleme yapılmaktadır.

Teklifimizle portföyünün en az yüzde 51'i Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinden oluşan bazı serbest fon yatırımcıları tarafından bir yıldan fazla süreyle elde tutulan fon katılma paylarından elde edilen gelirlere ilişkin gelir vergisi istisnasının vergi planlama aracı olarak kullanılmasını önleyecek ve vergi dışında kalan alanın kapsama alınmasına hizmet edecek şekilde düzenleme yapılmaktadır. Diğer taraftan, mesken kira gelirlerine ilişkin istisna kaldırılmakta ancak kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı alanların Türkiye sınırları içinde bulunan meskenlerinden elde ettikleri kira gelirlerinde mevcut gelir vergisi istisnası korunmaktadır.

Dördüncü geçici vergilendirme döneminin tekrar getirilerek geçici vergi mükellefiyeti bulunan mükelleflerin kazançlarının üç, altı, dokuz ve on iki aylık dönemlerle tespit edilebilmesi, böylelikle dördüncü geçici vergi dönemi faaliyet sonuçlarını içeren geçici vergi beyannamesinin alınması önerilmektedir.

Ayrıca, gayrimenkullerin devir ve iktisaplarında emlak vergisi değerinden az olmamak üzere mükelleflerce beyan edilen alım satım bedeli üzerinden tapu harcı hesaplanmakta, beyan edilen alım satım bedelinin gerçek durumu yansıtmadığının tespiti hâlinde aradaki farka ilişkin tapu harcı yüzde 25 nispetinde vergi ziyai cezasıyla alınmaktaydı. Yapılan düzenlemeyle kayıt dışılıkla mücadele kapsamında gerçek alım satım bedelinin beyan edilmesini sağlamak amacıyla bu cezanın 1 kat olarak uygulanması amaçlanmaktadır. Bu kararlı adım, gerçek değerlerin beyan edilmesini teşvik ederek vergi adaletine hizmet edecektir.

Sıfır araçların ilk tescil işlemleri ile tescil edilmiş araçların -ikinci el araçların- satış ve devirlerinde noterler tarafından satış ve devir bedeli üzerinden asgari 1.000 TL'den az olmamak üzere binde 2 oranında nispi noter harcı alınması sağlanmaktadır.

Yine, teklifimizle, ruhsata ve işletme belgesine tabi bazı faaliyetlerin benzer faaliyetlerde olduğu gibi faaliyet harcına tabi tutulmasına yönelik düzenlemeler yapılmaktadır. Kuyumculuk, ikinci el motorlu kara taşıtı ve taşınmaz ticareti yetki belgeleri, bazı özel sağlık kuruluşlarının belgeleri, kıymetli madenler ve ticari havacılık işletme ruhsatları yıllık harca tabi tutulmaktadır.

Diğer bir düzenleme önerimiz ise büyükşehir olan illerde il özel idareleri yerine kurulan yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarının il özel idarelerinde olduğu gibi bazı vergilerden istisna edilmesine ilişkin düzenlemelerdir.

Ülkemizde oynanacak olan 2026 UEFA Avrupa Ligi Finali ve 2027 UEFA Avrupa Konferans Ligi Finali müsabakaları ile 2032 UEFA Avrupa Futbol Şampiyonası kapsamında Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA), iş yeri, kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan katılımcılar, takımlar ve organizasyonda görevli tüzel kişilerin bu müsabakalara ilişkin olarak Türkiye'de elde ettikleri kazanç ve iratları dolayısıyla gelir, kurumlar vergisi ve KDV'den muaf tutulmaları amaçlanmaktadır. Söz konusu düzenlemeler, vergilemede adaletin ve öngörülebilirliğin sağlanmasına, vergi konusuna girmeyen alanların kapsama alınmasına ve kayıt dışılıkla mücadeleye katkı sağlayacaktır.

Yine, teklifimizle, İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi -kısa adıyla İSMEP- kapsamında İstanbul Valiliğine bağlı olarak faaliyet gösteren İstanbul Proje Koordinasyon Birimine yapılacak olan teslim ve hizmetler finansmanı yabancı devletler, uluslararası kurum ve kuruluşlarca karşılanmak şartıyla 31/12/2030 tarihine kadar KDV'den istisna tutulmaktadır.

Genel aydınlatma kapsamında aydınlatılan yerlerde gerçekleşen aydınlatma giderleri Bakanlık bütçesine konulacak ödeneklerden, ilgili belediyeler ile il özel idarelerinin genel bütçe vergi gelirleri payından karşılanmaktadır. Teklifimizle uygulamanın süresi 31/12/2030 tarihine uzatılmaktadır. Ayrıca genel aydınlatma giderlerine belediyelerce sağlanan katkı oranları yeniden düzenlenmektedir.

Teklifimizle Kahramanmaraş depreminin ekonomik ve sosyal etkilerinin azaltılması amacıyla yapılan harcamalarla 2025 yılı gelir yönlü bütçe gelişmeleri nedeniyle ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacının karşılanması ve hazine nakit rezervinin belirli bir seviyede tutulabilmesi amacıyla bütçe kanunuyla belirlenen net borç kullanım tutarının artırılmasına dair düzenlemeye yer verilmektedir.

Kentsel Dönüşüm Başkanlığına afet riskine karşı uygulamaların süratli biçimde teminat altına alınması amacıyla 31/12/2029 tarihine kadar kamu bankalarından iç borçlanma yapabilme yetkisi verilmektedir.

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi'nde tasarrufların artırılması, sistemin etkinliğinin artırılarak hedeflenen fon büyüklüklerine ulaşılması, kamu mali dengesinin gözetilmesi ve büyüyen fonların finansman ve yatırımlara dönüşmesinde dengeli büyüme sağlanmasını teminen devlet katkısı oranının mali hedefler doğrultusunda belirlenmesine yönelik imkân oluşturulması amacıyla yetki hükümlerine yer verilmesine, yine Çek Kanunu'nda yapılan düzenlemelerle üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce çekin ibrazının geçersiz olduğuna ilişkin geçici madde düzenlemesinin süresinin uzatılmasına, vakıf yükseköğretim kurumlarında öğrencilerden alınacak ücretlerin cari yıl haziran ayı Yıllık Üretici Fiyat Endeksi artışı ile cari yıl haziran ayı Yıllık Tüketici Fiyat Endeksi artışı ortalaması da dikkate alınarak Yükseköğretim Kurulunun tespit edeceği esaslara göre belirlenmesine yönelik düzenlemeler teklif edilmektedir.

Sosyal güvenlik sistemi toplumun refahını güvence altına alan en kritik kamu hizmetidir. Bu sistemin aktüeryal dengesini sağlamak ve sürdürülebilirliğini güçlendirmek devletimizin temel görevlerindendir. Teklifimizle sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengesine katkıda bulunmak üzere gelir etkisi de olan düzenleme önerileri yer almaktadır. Bu kapsamda işveren prim teşvikinin imalat sanayi hariç 4 puandan 2 puana indirilmesi, prime esas kazanç tavanının asgari ücretin 7,5 katından 9 katına çıkarılması, emeklilik prim oranının işveren hissesinin 1 puan artırılması, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranının işveren hissesinin yüzde 11'den yüzde 12'ye çıkartılması ve ilgili sigorta kollarının prim oranlarının yükseltilmesiyle kurumumuzun finansal sürdürülebilirliği desteklenmektedir. Gelir ve aylık bağlanmış olanlarda prim borçlarının gelir ve aylıklarından yüzde 25 oranını geçmemek üzere kesilmesi sağlanarak kurumumuzun alacakları güvence altına alınmaktadır.

Doğum hariç borçlanma prim oranının yüzde 32'den yüzde 45'e çıkarılması, BAĞ-KUR primlerinin ödenmemesi nedeniyle durdurulan sigortalılık sürelerinin ihya prim oranının yüzde 45 olarak belirlenmesi, kamu üniversitesi hastaneleriyle imzalanan götürü bedel sözleşmeleri kapsamında ödenen ancak sözleşme tutarından aşağıda kalan tahakkuk tutarlarının terkin edilmesi yönünde düzenlemeler yapılmaktadır.

Hazırlamış olduğumuz teklifle ilgili sizlere genel gerekçelerimizi kapsayan özet bilgilerin sunumunu gerçekleştirdik. Maddelere geçince madde gerekçeleriyle birlikte detaylı olarak Komisyonumuzda görüşeceğiz.

Ben bu kanun teklifinin hazırlanmasında emeği geçen ve katkı sunan milletvekillerimize, tüm kurum ve kuruluşlarımıza ve ilgili bakanlıklarımıza teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Altınsoy süresinde konuşmasını bitirdi.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Vatandaşın cebinden ne çıkacak, bir onu söylemedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, orada, gün boyu müzakere yapacağız, hepsini soracağız.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Belki, toplam varsa...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hepsini soracağız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - 335 milyar...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bakın, ilgili bürokratlar da orada.

Evet, şimdi Sayın Ağbaba sizden başlayalım, sonra diğer arkadaşlarımıza doğru gideceğiz.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, Sayın Orhan Erdem alınmasın, AK PARTİ'nin Plan ve Bütçe Komisyonunun en temiz 2 insanını en zor işe vermişsiniz, millettten haraç almak için 2 arkadaşın kanun teklifinin altına imza attırmışsınız. Öncelikle onlara da geçmiş olsun diyorum.

Tabii burada geçmişte görev yaptığımız sevgili hemşehrim Adıyaman Milletvekilimiz Ahmet Aydın'a da hoş geldiniz diyoruz. Diğer bürokratlarımıza da Sayın Bakan Yardımcılarına da hoş geldiniz diyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Milletvekili değil şu an, eski...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biliyorum, eski milletvekili. Adıyaman bizim kardeş memleketimiz Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Adıyaman, Malatya, Elâzığ, birbirinizi çok seversiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ahmet Bey de bizim sevdiğimiz bir... Meclis Başkan Vekilliği, Grup Başkan Vekilliği yaptı, ona da teşekkür ediyoruz.

Şimdi, tabii sözlerimin başında söyleyeyim: Bu aslında bir haraç yasası; torba yasa değil, haraç yasası. Bakıldığında hakikaten çok ilginç şeyler var bunun içerisinde. Bu teklifte emekliler dışındaki kira gelirlerine uygulanan istisnayı kaldırılıyorsunuz. Arkadaşlar, asgari ücretli var, işsiz var; bunlar ne yapacak? Bunları hiç düşünmemişsiniz. Bakın, işsizler de var.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Aynı gelire sahip.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tabii, aynı gelire sahip, daha düşük gelire sahip yani bunlarda bu istisna yok. Bütün vergi uygulamalarında gider gösterilebilen faiz ödemelerini konut kirasından gider göstermeyi kaldırılıyorsunuz. Barınma krizi yaşanan, konut kiralının uzaya çıktığı bir dönemde kiralari daha da artıracak işler yapıyorsunuz. Bakın, memleketteki en büyük problemlerden biri kira problemi. Özellikle depremde sonra hem deprem bölgelerinde hem diğer illerde artık bir asgari ücretlinin İstanbul'da ev tutması mümkün değil, Ankara'da ev tutması mümkün değil, Malatya'da bir asgari ücretlinin tek maaşıyla ev tutması mümkün değil. Daha üç yıl önce kaldırdığınız dördüncü geçici vergi dönemini sırf damga vergisi alacağız diye yeniden getiriliyorsunuz. Araçların satışına noter harcı getiriliyorsunuz. Ayakta teşhis ve tedavi yapılan özel sağlık kuruluşlarında, ağız ve diş sağlığı kuruluşlarında, veteriner hekimlerde, daha başka işletmelerde haraç almayı planlıyorsunuz. Bireysel emeklilik katkı payını düşürebilmek için Cumhurbaşkanına yetki veriliyorsunuz. Hazinesin borçlanma limitini artırmayı teklif ediliyorsunuz. Bütçe açısından daha çok borçlanacağız, rezerv biriktireceğiz diyorsunuz. Değerli arkadaşlar, 2026 yılında enflasyonun yüzde 26'ya, 2027 yılında yüzde 9'a, 2028 yılında yüzde 8'e düşeceğini, sonra da yüzde 5'lere düşeceğini iddia ediliyorsunuz ancak bu ülkeyi, bu halkı on yıl vadeli olarak yüzde 40 faizle borçlandırılıyorsunuz. Bu davranışın başka nitelermeleri var ama en hafifini söyleyeyim: Bu bir silahsız soygundur, vicdansızlıktır. Niçin? Dünyanın en yüksek faiziyle bütçe açığından fazla borçlanıp para biriktireceksiniz. Tek adam rejiminde siyasete, CHP'ye AKP'nin yargı kollarıyla yaptığı darbenin piyasalarda yaratacağı şokları azaltmak için borçlanılıyorsunuz.

Bakın, değerli arkadaşlar, yanlış hesaplamadıysak bu işle 335 milyar lira civarında yani 8,5 milyar dolar civarında bir gelir elde etmeyi hedefliyorsunuz. İstanbul'da yaptığınız o darbe, 19 Mart darbesi sonrasında kaybettığımız para 60 milyar dolar, 60 milyar dolar. Ayrıca, bakın, şu anda devam eden operasyonlara baktığımız zaman, geçtiğimiz günlerde Koç'un bir genel müdürü ifadeye çağırıldı, Koç'un hisseleri yüzde 4 düştü. Sonuçta bu millî servet. Yine önemli iş adamları ifadeye çağırılıyor. Değerli arkadaşlar, yarın kimin başına ne geleceğini kimse bilmiyor. Bakın, eski AK PARTİ milletvekilliği de artık koruma kalkanı değil. AK PARTİ milletvekilliği şimdi koruma kalkanı... Örneğin Hüseyin Kocabıyık'ın cezaevine atılması... Ya, sizin beraber sıralarda oturduğunuz arkadaşlar, olacak iş değil. Bakın, Hüseyin Kocabıyık ne demiş? Diyelim ki ağır eleştiri de bulunmuş. Bakın, bu, ekonomiyi de etkiliyor değerli arkadaşlar. Diğer taraftan Sermaye Piyasası Kurulunun eski başkanlarından birinin kız kardeşi, geçmiş dönemde beraber görev yaptığınız biriyle ilgili iddialar var, ona dokunulmuyor, onun koruma kalkanı var ama Türkiye'deki birçok iş adamının... Burada iş adamı örgütü de var. Değerli arkadaşlar, ekonominin en büyük düşmanı bu, hukukun olmadığı yerde ekonomi düzelir mi? Maalesef Türkiye'de hukuk askıya alınmış durumda.

Bakın, siz ilk iktidara geldiğinizde dünyada yolsuzluk endeksinde 50'nci sıradaydınız, şu an kaçınıcı sıradasınız, biliyor musunuz? 115'inci sıradasınız; bu, niye? Bakın, bu garanti ödemeleri kapsamında sizin çok övündüğünüz projeleriniz var, çok övündüğünüz projeniz var. Değerli arkadaşlar, bu gelen kanun teklifiyle aslında milleti dolandırıcı olarak yaftalyorsunuz. Ya, doktordan vergi alıyor musunuz? Alıyorsunuz. Diş hekiminden, veterinerden, kuyumcudan, ne bileyim işte, muhasebeciden, avukattan vergi alıyor musunuz? Alıyorsunuz. Şimdi "Bir daha peşin alalım." diyorsunuz. Niye? "Bunlar vergi ödemez." diyorsunuz. Kişi kendinden bilir işi yani siz kendinize benzetiyorsunuz. Millet dolandırıcılık yapmayacak belki yani kendinize benzetmeyin arkadaşlar milleti, millet dürüst hâlâ.

Bakın, değerli arkadaşlar, SGK'ye borçlanmak isteyen sigortalının prim oranını yüzde 45'e çıkarıyorsunuz. Vatandaşın zaten taşınmaz olan vergi yükünü daha da ağırlaştıracak, işverenin çalıştırdığı işçiyi kapı önüne koydurup istihdamı azaltacak. "Zamanında borcunu ödemiyorsa sigortalılık süresini durdurabilirsin." dendiği için devlete güvenerek sigortalılık süresini doldurmuş esnafın, sanatkârın doldurduğu bu sürenin prim oranını yüzde 45'e çıkararak engelliyorsunuz. Bu teklif her yönüyle AKP politikalarının, sözde ekonomi programımızın iflasının ve Türkiye ekonomisini ittiği uçurumun bir göstergesidir. Bu bir gösterge, bu gelen torba kanun bir gösterge, beceriksizliğinizin göstergesi. "Ekonomiyi yönetemiyoruz." diyorsunuz. Ayrıca, bu ara birbirinize de girmişsiniz kendi içinde, Allah sonunuzu hayretsin. Yeni Şafak her gün manşet atıyor, bugün de -Yeni Şafak sizin Pravda'nız biliyorsunuz, birkaç Pravda'nız var sizin, bunlardan biri de Yeni Şafak- yine manşet atmış Mehmet Şimşek hakkında, iş adamlarının görüşünü alıyor, bakalım, Allah sonunuzu hayretsin. Mehmet Şimşek giderse ne yapacaksınız? Biliyorsunuz, geçen dönem Mehmet Şimşek çok bozulmuştu bana, ben aslında onu övmek için söylemişim "Denize düşen Mehmet Şimşek'e sarılır." diye. Yani hakikaten istikrarın olmadığı bir dönemi yaşıyoruz, ekonomide bir istikrar yok, ekonomi yönetiminde bir istikrar yok. Ben hep söylüyorum, hep yüzünüze vuruyorum: 2021'in Aralık ayında kur korumalı mevduat sistemi çıktı, burada elleriniz şişti alkışlamaktan; kaldırıldı, yine elleriniz şişti; sanki getiren biz, kaldıran sizmiş gibi, böyle bir siyasetiniz de var.

Değerli arkadaşlar, bakın, burada zenginden alınan bir şey yok. Paraya ihtiyacınız varsa -kur korumalı mevduatı geçtik, dünyanın zararı var- garanti ödemeleri var. Bakın, garanti ödemeleri var arkadaşlar. Garanti ödemeleriyle ilgili niye bir şey düşünmüyorsunuz? Bir düşünün, bir araştırın ya bu garanti ödemelerini, her gün konuşuyoruz biz, doğru mu değil mi bir bakın arkadaşlar. Bakın "Zengini vergilendiriyoruz." diyoruz ama gerçekte düzenlemede dar gelirli küçük mal sahibini hedef yapıyorsunuz. Evini kiraya verip geçimini sağlayan vatandaşa "Sen de zenginsin." muamelesi yapıyorsunuz. Diyelim ki başka bir semtte oturuyor, evi başka yerde ya da Ankara'da evi var, tayini çıkmış Malatya'ya; ne yapacak bu adam? Etki analizine göre 2024 yılında 1 milyon 985 bin mükellef bu istisnadan yararlanmış, bu düzenlemeyle yaklaşık bu sayının 500 binin altına düşmesi bekleniyor. Buradan yaklaşık 22 milyar gelir beklentiniz var, 2 milyona yakın insan 47 bin TL altında kira geliri alıyor. Ücretleri artırmadığınız için, çoğu aile için bu 47 bin ya da daha az kira geliri bir geçim parası; mutfak masrafı, hastane parası, okuyan torunun harçlığı arkadaşlar. Vatandaşın son kuruşu alınırken 1,2 trilyon vergi borcu silinen yandaş şirketlere tek kelime yok, maalesef bu bütçede de -yarın görüşeceğiz- bir şey yok. Örneğin bir araç değerlendirilmiş, enflasyondan dolayı değerlendirilmiş, "O değerlendirilen araçtan da payımı alayım." diyorsunuz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Kimin vergi borcu silinmiş?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yandaş firmaların.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şu 1,2 trilyonu anlatsana.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Anlatacağım, birazdan anlatacağım Orhan Bey. Bütçede var vergisi silinecekler.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Tamam, anlat işte.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Merak etme anlatacağım, sizi bilgilendireceğim, aydınlatacağım hiç merak etmeyin.

Ayrıca, bakın, değerli arkadaşlar, sıfır aracın yüzde 60'ı vergi zaten, hatta biliyorsunuz, yeni aracın yüzde 80'i vergi, sıfır araçların da çoğu vergi.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Vergi araç parasını geçti.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Evet.

Şimdi, üçüncü olarak, ruhsatla çalışan meslek gruplarına yıllık harç getiriyoruz. Avukat, mühendis, mali müşavir, hekim, galerici, kuyumcu, emlakçı; devlet çok kazanan çok, az kazanan az almakla yükümlüdür. Bakın, dolaylı vergi yüzde 68 yani fabrikayı işleten fabrikatörle bekçi aynı vergiyi veriyor, yüzde 68 dolaylı vergimiz var ama hep siz fakir fukaradan vergi almaya çalışıyorsunuz. Toptan bir anlayışla harç uygulamak, arkadaşlar, kolaylıktır, adaletsizliktir. Yani hiç iş yapmayan avukatı da... Bakın, avukatların durumunu bir baro keşke gelse anlatsa. Muhasebecilerin durumu -arkadaşlar burada- o kadar emek veriyorlar, en yoğun çalışan meslek grubu, ne kadar kazandıklarına bir bakın. Artık bir muhasebecinin...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Avukatları mı diyorsun?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Avukatlar da öyle.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Avukatlar bu kanunda yok da onun için...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Avukatlara harç yok mu?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Yok bu kanunda. Yok, mali müşavirler.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Mali müşavirler. Peki, affedersiniz. O zaman mali müşavirleri söyleyeyim. Mali müşavir içinizde var mı bilmiyorum, sizin mali müşavirler de zengin yani...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Ankara) - Geçen sene silinen vergi 3 milyar diyordun, şimdi 1,2'ye düşmüşsün.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Unutmuşlar bak. Nasıl unutmuşlar?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakın, arkadaşlar bu mali müşavirlerin çalışarak ev alması mümkün değil. Yani kiminin az defteri var, kiminin çok defteri var. Bunlara da haraç alıyorsunuz.

Konut kredisiyle alınan evlerin faiz gideri artık gider olarak gösterilmeyecek, üstelik bu düzenleme 1 Ocak 2025'ten itibaren geriye dönük uygulanacak. Kanun mantığında asla olmayan bir şey.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - O zaman bu mali müşavirler teklif vermiş, onları meslekten ihraç etmek lazım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bunlar zengin ya. Mahmut ağabey, bunlar zengin mali müşavir. Oraya bakma ağabey.

Tapu harçlarında yüzde 25 oranında uygulanan vergi ziyai cezası yüzde 100'e çıkarılıyor.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'de en büyük problem, barınma problemi...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Mali müşavirler de yokmuş yalnız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Nasıl unuttunuz peki onları?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Avukatlar da yokmuş.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Onları nasıl unuttunuz?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Mali müşavir yok mu burada?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, bir saniye...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Onlar bir dahaki torbaya. Yaz, önerge ver, önerge. "Onları unutmuşuz." diye önerge verin. "Mali müşavirleri, avukatları unutmuşuz." diye önerge verin.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Doktor da mı yok? Kuyumcu, galerici?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Gerçi bunlar sanayiciyi de batırdı, yarısı konkordato ilan etti.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, "Bu vergi adaletinin güçlendirilmesi." diyorsunuz, hakikaten gittikçe gelir dağılımındaki adaletsizliği de görüyorsunuz. Türkiye'nin bir kısmı, bir grubu sizin gibi yaşıyor, yüzde 5'lik kısmı, yüzde 90'lık kısmı da...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Senin gibi yaşıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - ...Bangladeş'teki, Afganistan'daki insanlar gibi yaşıyor. Bu gelir dağılımında büyük adaletsizlik var. Bu da her geçen gün artmaya devam ediyor. Artık eskiden "beyaz yakalı" dediğimiz insanlar bile dar gelirli gurubuna girdi. Burada çok saygın bürokratlar var, onlara da isterseniz sorun, özel görüştüğünüzde geçinebiliyorlar mı onlara da sorun. Eskiden bir doktor 1 maaşıyla ev alabiliyordu, araba alabiliyordu...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 1 maaşıyla mı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - 1 maaşıyla? 1 maaşıyla?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - İsmail Bey doktor ya!

NİLGÜN ÖK (Denizli) - 1 maaşıyla nasıl alabiliyor?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Alamıyor muydu eskiden?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya 1 maaşıyla mı?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir aylık maaşıyla değil, 1 maaşıyla, alamıyor muydun?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bir aylık maaşıyla mı?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya bir aylık maaşı olur mu? 1 maaşıyla diyorum, 1 maaşıyla.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Bin maaşı mı?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Allah Allah!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hayır, anlaşılmadı.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Maaşıyla, bir doktor tek maaşla... Anladınız mı? Tek maaşla ev alabiliyordu, araba alabiliyordu. Allah aşkına şimdi...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Alamıyordu, öyle bir şey yok. Maaşıyla alamıyordu.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya git işine! Ya git işine!

Bakın, en...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Öyle bir şey yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, değerli arkadaşlar, bir doktor tek maaşıyla araba, ev alabilir mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Alır.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya da bir bürokrat, bak bir mühendis...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Arabası olmayan doktor var mı?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir mühendisin ortalama maaşı ne devlet kurumlarında? Hadi 100 bin lira olsun. 100 bin lirayla arkadaşlar alabilir mi ya?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Arabası olmayan doktor var mı sence?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya şu an alabilir mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya sizin tuzunuz kuru! Sen İsmail Güneş'e bakarak doktorları değerlendiriyorsun?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Veli Ağbaba, Veli Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tamam mı? Sen ona bakıyorsun! Uşak'ta zengin olmuş, ona bakıyorsun. Git, sokağa çık bakalım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Git, sokağa çık bakalım, kimse memnun mu arkadaşlar? Bakın, bu benim gerçeğim değil. Bir avukat, Ankara Hukuk Fakültesine 2.000'inci olarak girmiş; geçen, ne iş yapıyorsun kızım dedim, "Bir büroda çalışıyorum." Ne kadar maaşın? "Asgari ücret." dedi. Bu, Türkiye'nin gerçeği. Bir mühendis...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Garsonluk yapıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir mühendisin, kamu kurumunda çalışan ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, bitiriyorum hemen.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, uzatmıştım süreyi, bir daha uzatıyorum, toparlayın.

Arkadaşlar, bir saniye...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Son kez...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Veli Ağbaba, bilmeden konuşuyorsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Arkadaşlar, bakın, bu Türkiye'nin gerçeği; bunun neyini savunuyorsun sen yani? Bunun neyini savunuyorsun, konuş bakalım. Bir mühendis... Burada bürokratlar var, çıkarken konuşun, hangi bürokrat rahat geçinebiliyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Veli Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya eskiden Maliye Bakanlığında bir bürokrat ya da SGK'de bir bürokrat yani insan oraya girmek için uğraşıyordu, şimdi ne yapıyor biliyor musunuz, ne yapıyor? Kolay yoldan para kazanmak için uğraşıyor. Milleti kumarbaz yaptınız arkadaşlar? Türkiye'de son günlerde yaşadıklarımıza bakın. Ya, yeni nesil çete diyoruz, yeni nesil çete. Ya bunu biz mi ürettik? Bakın, bu toplumun gerçeği değerli arkadaşlar. Bu toplumun gerçeği maalesef. Maalesef insanlar iyi okulda okuyup, iyi eğitim alıp bürokrat olmak istemiyor, bürokrasiye girmek istemiyor. Yani eskiden devlet garanti falan diyorduk ya şimdi insanların da bir garantisi yok.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bizim...

VELİ AĞBABA (Malatya) - İsmail Bey, itiraz ediyorsunuz da bir arada sorun, arada sorun, deyin ki "Geçinebiliyor musunuz?" Örneğin Çevre ve Şehircilik Bakanlığında çalışan genç arkadaşlara sorun, "Geçinebiliyor musunuz?" deyin. Ya arkadaşlar, bakın, Türkiye'nin gerçeği. Bakın, eskiden bir memur emekli olduğunda ev alabiliyor muydu? Alıyordu ikramiyesiyle. Çocuğuna çeyiz parası ayırıyor muydu? Ayırıyordu. Şimdi ayırabiliyor mu bunları? Bakın, Türkiye'de bir taraftan bir kesim zengin olurken diğer kesim, toplumun geniş kesimleri yoksullaşmaya devam ediyor. Bunun sebepleri var. Bakın, bu sebeplerden birini biraz önce söyledim, siz iktidara geldiğinizde Türkiye yolsuzluk endeksinde dünyada 50'nci sıradayken şu anda 115'inci sırada. Bu gerçekler canınızı acıtsa da Türkiye'nin gerçeği arkadaşlar. Bakın, yolsuzluk Türkiye'nin gerçeği, efendime söyleyeyim, bu uyuşturucu Türkiye'nin gerçeği, çeteler Türkiye'nin gerçeği. Ya, en son, Merkez Bankasında arkadaşlar, kasayı teslim ettiğiniz adam bankayı soymuş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Oluç, buyurun lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, değerli bürokratlar; hoş geldiniz.

Yine bir torba teklifle karşı karşıyayız. Usul üzerinde olduğu için buna dair iki üç cümle edelim, tutanaklara girsin. Siz vazgeçmeyeceksiniz bu torba tekliflerden biliyoruz ama yine bir torba teklif; 4 madde Gelir Vergisi Kanunu'ndan, 1 madde Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu'ndan, 4 madde Harçlar Kanunu'ndan, 1 madde Katma Değer Vergisi Kanunu'ndan, 8 madde Sosyal Sigortalar Kanunu'ndan, 2 madde Kurumlar Vergisi Kanunu'ndan karşımıza gelmiş vaziyette. Bunu bir kenara koyalım, not etmiş olalım, torba teklifleri çok sevdiğini bu iktidarın biliyoruz.

Şimdi, sayın vekiller, bakın, bu vergi meselesi gündeme geldiğinde her seferinde Türkiye'deki vergi adaletsizliğini konuşuyoruz ve esas itibarıyla da emekçiler üzerindeki, dar gelirli üzerindeki, yoksullar üzerindeki vergi yükünün azaltılması meselesini gündeme bu iktidarın almamasını eleştiriyoruz yani vergi adaletinin güçlendirilmesi konusunda bu iktidarın adım atmamasını konuşuyoruz. Az kazanandan az, çok kazanandan çok vergi alınması ilkesini uygulamadığını konuşuyoruz dolayısıyla Anayasa'ya aykırı davranışlar içinde bulunduğunu konuşuyoruz ama herhangi bir değişiklik olmuyor. Neden olmuyor? Çünkü bu iktidarın politik tercihleri bu doğrultuda yani teknik bir sorun değil mesele, politik tercihler açısından ve bir kez daha neredeyse -"sinekten yağ çıkarmak" diye bir kavram var, hani halkta konuşulur- sinekten yağ çıkarmaya çalışan bir teklifle karşı karşıyayız, böyle bir paketle karşı karşıyayız. Bu, vergi adaletsizliğini giderecek, gerçekten vergi sistemindeki yapısal sorunları çözme doğrultusunda adım attırarak bir teklif değil, bunu bir kez daha söyleyelim çünkü vergi sisteminin çok büyük yapısal sorunları var. Siz de biliyorsunuz, asıl vergiyi alının teriyle geçinmeye çalışan emekçilerden, dar gelirlilerden alan bir vergi yapısı olduğunu siz de biliyorsunuz ve bunu değiştirmek doğrultusunda adım atmıyorsunuz, bunu bir kez daha vurgulamış olalım.

Şimdi, vergi gelirlerinin yaklaşık yüzde 65'i bu ülkede dar gelirli ve ücretli çalışanlardan alınıyor. Yani bu çok yüksek bir rakam değil mi sizce? Şimdi, bu kadar ciddi ekonomik sorunlar var, bu kadar ciddi kara delikler oluşmuş, kur korumalı mevduat, onu da siz yaptınız fakat bu kadar ciddi ekonomik sorunların üstesinden gelebilmek için sermayeye yönelik, haksız kazançlara yönelik vergilendirme konusunda bir seferlik de olsa sermayeye yönelik bir servet vergisi ve "haksız kazançlar" diye ifade ettiğim kripto, borsa gibi yerlerdeki vergisizlik durumunu giderecek herhangi bir adım atmıyorsunuz. Defalarca bunu konuştuk, atmıyorsunuz çünkü siyasi tercihleriniz bu doğrultuda ama dar gelirli milyonlarca yurttaşın, emeğiyle geçinen, alın teriyle geçinen milyonlarca yurttaşın bu kadar yüksek vergi ödemesine herhangi bir önlem maalesef geliştirmiyorsunuz. İşte, bakın, 2025 yılı Mayıs ayı merkezî yönetim bütçe gerçekleştirmelerine baktığımızda ortaya çıkan durum görünüyor. 2024 yılının aynı dönemine göre vergi gelirlerinde yüzde 20,4 artış

gerçekleşmiş. Bu veri bile aslında iktidarın vergiyi kimlerden topladığını çok net bir biçimde ortaya koyuyor. Tablolar sizin önünüzde, sizin tablolarınızdan faydalaniyoruz ve oradan bütün bunları görüyoruz, okuyoruz.

Şimdi, bu yüzde 65'i bir kenara yazalım çünkü gerçekten dar gelirliileri rahatlatan hiçbir şey yok. Bu pakette maddelere gelince de tartışacağız, çok ciddi unutulmuş noktalar var dar gelirliiler açısından baktığımızda, o maddelerde bunu tartışacağız hem özellikle emlak meselesinde ve dar gelirliileri rahatlatacak hiçbir adım da yok. Yani denkleştirici bir adalet mefhumuna sahip değil bu iktidar ya, yok yani bir sosyal adalet anlayışı yok bu iktidarın, bunu da bir kez daha yazmış ve söylemiş olalım.

Şimdi, hep söylüyoruz, geçen gelen tekliflerde de bunu söyledik. Hani karşılaştırmalar yapıyoruz, OECD'yle karşılaştırmalar yapıyoruz Türkiye'nin de içinde olduğu uluslararası bir kuruluş olduğu için ve hep o karşılaştırmalarda Türkiye'deki vergi sisteminin uluslararası alanda da ne kadar adaletsiz bir vergi sistemi olduğu bütün raporlara yansıyor, sizler de bunu görüyorsunuz fakat aslında artık OECD raporlarına bakmamıza gerek yok çünkü geçen bütçe sunumunda Sayın Şimşek dolaylı bir şekilde şöyle demişti, hatırlatıyorum -inşallah, yeni bütçe sunumunda da bir araya geleceğiz, orada da konuşacağız- geçen sunumda "Dolaysız yani doğrudan vergilerin yeterli düzeyde olmaması vergi sistemindeki adaletsizlik." demişti. Gerçekten doğru yani hem düz okuduğumuzda doğru bu, doğrudan vergilerin yetersiz olması, tersinden okuduğumuzda da doğru yani dolaylı vergiler çok yüksek ve büyük bir adaletsizlik yaratıyor. Dolayısıyla OECD rakamlarına falan başvurmaya gerek yok, doğrudan doğruya Hazine ve Maliye Bakanının bu söylediği gerçeği yansıtıyor, bunu demek ki herkes biliyor. Bunu değiştirmek doğrultusunda adım var mı bu paketin içinde? Yok, gerçekten yok yani keşke olsa, olsa biz destekleyeceğiz ama yok yani "sinekten yağ çıkarmak" diye ifade ettiğim mesele bu baktığımızda.

Şimdi, yine OECD verilerine baktığımızda, vergi yükü ücretli çalışanların sırtında, öyle değil mi? Çalışma Bakan Yardımcımız da burada, hoş geldiniz. Vergi yükünün çalışanların sırtında olduğunu yine herkes biliyor. En kolay yapılan iş yani dar gelirli milyonlarca sosyal adaleti yok sayan bir sistemle vergilerini ödemek zorundalar, zaten kaynakta kesiliyor, bir şey yapılamıyor yani onların tercihlerine bırakılmış bir konu değil. Yani esasen tüketimden alınan bir vergiyle karşı karşıyayız baktığımızda.

Şimdi, bütün bu veriler açısından peki, bir başka şeyi nerede görüyoruz? Bütçede, bütçeye geldiğinde de tartışacağız, burada da vergi olduğu için konuşmak istiyoruz. Bütçedeki vergi harcamaları kalemi, bunu defalarca konuştuk, bunun yüksekliğini konuştuk, 2025 bütçesinde de böyleydi, şimdi, 2026 bütçesini tartışmaya başlayacağız, orada da böyle. Bunu biz her söylediğimizde AK PARTİ sıralarından işte, o vergi harcamaları kaleminde asgari ücret meselesini bize söylüyorlar. Tamam, onu biliyoruz ama sadece asgari ücret değil vergi harcamaları kalemi, oradan oluşmuyor. Dolayısıyla bütçe vergi harcamaları kaleminin büyüklüğü ve bu kaynakların kime harcandığı meselesi esas tartışılması gereken konu. Yani asgari ücret vergisinden söz ederek bundan kurtulamazsınız. Vergi harcamaları kalemi altında gerçekten çok ciddi bir adaletsizlik yaratılıyor, her bütçede bunu konuşuyoruz, 2026'da yine konuşacağız ve bir kez daha bu meseleyi tartışacağız yani yüksek kârlılığa sahip sektör kurum ve kişilere tanınan teşvikler söz konusu ama ücretiyle çalışan, kendi geçimini alın teriyle karşılamaya çalışanlar için bu geçerli değil. Şeffaflık da yok bu konuda, bu vergi harcamaları kaleminde hangi sektörlerin, hangi ölçütlerle ve hangi firmaların, ne oranda faydalandığını görmek de mümkün değil. Yurttaş da bunu göremiyor zaten ama burada böyle büyük bir adaletsizlik örneği olarak vergi harcamaları kalemi varlığını sürdürüyor. Mesele şu: Vergi harcamaları kaleminin olması değil, vergi harcamaları kaleminin büyük oranda sosyal amaca yönelik kullanılmaması yani bu iktidarın politik tercihleri, esas mesele buradan kaynaklanıyor. Yoksa vergi harcamaları kalemi olmasın tartışması yapmıyoruz, sosyal amaca yönelik kullanılmaması tartışmasını yapıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Başkanım, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani vergi harcamaları kalemiyle sosyoekonomik adaletsizlikleri giderme doğrultusunda adım atılmıyor. Esas itibarıyla sorun buradan kaynaklanıyor.

Şimdi, bir diğer konu, bunu da her seferinde konuşuyoruz, biraz evvel de söyledim, ücretler üzerindeki vergi yükünün yüksek olması meselesi. Yani geçen sene de konuştuk, bu konuda iktidar gerçekten yapılan eleştirileri, önerileri duymuyor, sadece bizim burada söylediğimizi değil, sendikaların bu konudaki önerilerini duymuyor, sivil toplum kuruluşlarının bu konudaki önerilerini duymuyor. Konu ne? Gelir vergisi tarife dilimlerinin güncellenmemesi meselesi. Yani neden bu böyle? Buna dair herhangi bir açıklama da yok. Biz bunu kaç senedir konuşuyoruz, tartışıyoruz, geçen sene de konuştuk, tartıştık; gelir vergisi tarife dilimleri ısrarla bu iktidar tarafından güncellenmiyor. Vergi yükünün gerçek kazanç ödeme gücü göz önüne alınmadan uygulanması meselesi çok ciddi bir sorun ve ağır hak kayıplarına yol açıyor ama iktidar bunu duymak istemiyor ve duymuyor. Neden bu böyle oluyor, belli değil. Yani muhalefet olarak bunu sadece biz de söylemiyoruz, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı -geçenlerde de bunu konuşmuştuk- Vergi Konseyinin 2024 raporunda da bu ortaya konmuş vaziyette, ortaya konulmuş öneriler var, neden bu konuda iktidar herhangi bir adım atmıyor belli değil. Yani oradaki önerileri benim size okumam yersiz ama hani kayıtlara geçsin diye bunu söylüyorum: Vergi tarifesinin en az 10 dilimden oluşmasını önermişler, bu yolla ilk 3 gelir seviyesindeki gruplar için uygulanacak vergi tarifesindeki geçişlerin daha yumuşak olmasının sağlanmasını önermişler, vergi dilimlerinin yıl içinde TÜFE oranında otomatik olarak güncellenmesini önermişler, gelir vergisi tarifesinde yer alan dilim tutarlarının yasal düzenleme gereği her sene yeniden değerlendirilmesini önermişler. Bunların hepsini Vergi Konseyi raporunda okuyoruz, görüyoruz ama iktidar bunları duymuyor. Yani bürokratlar herhâlde bunun farkında, bizim bunu onlara anlatmamız yersiz ama iktidar hiçbir şekilde duymuyor yani AK PARTİ sıralarından tık yok bu konuda. Neden gelir vergisi tarife dilimleri ücretli çalışanların lehine yeniden düzenlenmiyor, her sene düzenlenmiyor? Bunun bir cevabı yok. Hani, ekonomik cevabı varsa söyleyin, politik cevabını ben size söyleyeyim çünkü tercihiniz, siyasi tercihiniz ücretli çalışandan, dar gelirliiden, yoksuldan yana değil, sermayeden yana.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Siyasi tercihiniz böyle olduğu için bunu yapmıyorsunuz, görmek bile istemiyorsunuz, duymak bile istemiyorsunuz. Sendikaların dilinde tüy bitti, sivil toplum kuruluşlarının da ama sizde herhangi bir hareket yok. Umarız, bu konuyu biraz daha düşünür, tartışsınız ve gerçekten ücretli çalışanların biraz rahatlamasını sağlayacak adımları atarsınız. Sadece harçlarda değil, sadece çeşitli harçların her sene yeniden değerlendirilme oranında artırılması değil, aynı zamanda gelir vergisi dilimlerinin de yeniden düzenlenmesi, çalışanlarda çok ciddi bir rahatlatma sağlayacaktır. Bunun özellikle bir kez daha altını çizmek istiyorum.

Sözü çok uzatmayacağım, maddelerde daha yoğun tartışacağız, önergelerimiz olacak o konuda. Ama bir kez daha şunu söyleyeyim ki bir bütün olarak baktığımızda bu teklif Türkiye'deki vergi adaletsizliğini giderici herhangi bir adım atmamış durumda. Etki analizine toplamda bakacak olursak, bu paketin nasıl bir gelir getireceğine, nasıl bir gelir sağlayacağına bütçe açısından baktığımızda çok büyük bir adım olmadığı zaten etki analizinde de görünüyor. Önemsiz demiyorum ben ortaya çıkan meblağ ama çok büyük, krizi atlatacak ve gerçekten Türkiye ekonomisinde bir rahatlatma sağlayacak bir meblağ olduğunu düşünmek mümkün değil. O yüzden dedim "Sinekten yağ çıkarma çabası bu." esas itibarıyla diye. Yapılması gerekenleri değil yani palyatif bazı tedbirlerle rahatlatma sağlamak üzerine hazırlanmış bir teklifle yine karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Son cümlem efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Esas itibarıyla eleştirilerimiz bu çerçevede. Dediğim gibi maddeler üzerine de tartışmayı sürdüreceğiz.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli teklif sahipleri, Sayın Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Mehmet Şimşek göreve geleli zannediyorum iki yıl geçti yani iki buçuk yıla yakın bir süre oldu. Ne gördük? Gördüğümüz şey şu: Bunun bir kısmı haklı, haklı gerekçelere dayanıyor çünkü irrasyonel politikaların uygulandığı bir dönem üzerine geldi kendisi; faiz artırdı, bir de vergi artırıyor. Şimdi, faiz artışı bir gereklilik miydi? Gereklilikti. Vergi artışına ihtiyaç var mı? Evet, kamu açıklarımız fazla, kamu maliyesine bir disiplin vermek gerekiyordu, o anlamda bir kısım vergilerde artış yapılabilirdi. Ancak bu vergi -geçen bütçe döneminde, geçen yıl bütçesinde kapsamlı bir şekilde burada sunum da yapmıştım- yüzde 85'e 15. Alınan kamu maliyesi tedbirlerinin yüzde 85'i geniş halk kitlelerine, daha doğrusu daha yoksul kesime ama yüzde 15'lik kısmı sadece kurumlara ve zenginlere bindirilmişti. Dolayısıyla, kamu maliyesine ilişkin tedbirlerde bir adalet gözetilmiyordu; bu, önemli bir husus. Şimdi, aslında aynı adaletsizliğin devam ettiğini görüyoruz. Yine burada da, maddelerde detaylı konuşacağız ama şöyle kabaca baktığımızda esas itibarıyla burada da çok fazla yine bir adalet gözetilmiyor. Hâlbuki adalet verginin olmazsa olmazı olması gerekir, hele bizim gibi ülkelerde, vergi adaletsizliğinin bu kadar yüksek olduğu bir ülkede. Şimdi faiz arttırdık, vergi artırdık, "E, harcama kısın." diyoruz, özellikle kamu harcamaları, cari harcamaları, mal hizmet giderleri. Yani daha çok böyle "kamunun saltanatı, şatafatı" filan dediğimiz türden harcamalarda herhangi bir kesinti yok. Tabii, bütçe geçmişten, Bakan Nebati döneminden beri çok kötü yönetildi, kamu açıkları arttı. Şimdi, yine kamu açıklarımız yüksek, faiz giderlerimiz çok yükseliyor, faiz giderleri de arttıkça bütçe içerisindeki payı şimdi Mehmet Şimşek yeniden geliyor, işte eski defterleri karıştırıyor bir de. Eskiden kaldırdığımız ne varsa şimdi geri geliyor. Yani 90'lı yıllarda kaldırdığımız Asgari Kurumlar Vergisinin geri gelmesi gibi, 2002'de kaldırdığımız ikinci el taşıtlara verginin tekrar geri gelmesi gibi; eskide olanlar böyle karıştırılıp karıştırılıp tekrar önümüze getiriliyor. Hâlbuki olması gereken şey, bir an evvel hem faiz oranlarını aşağı çekmek ve bütçenin faiz yükünü azaltmak olmalı. O kısma bir şey yapmıyoruz, onu karşılamak için ha bire milletin üzerine vergi bindiriyoruz; bu doğru bir şey değil, bunun arkasına yetişemeyiz. Bakın, faiz giderlerinin bütçe harcamaları içindeki payı bir yılda yüzde 1,3 puan artmış arkadaşlar; bu çok yüksek bir artış, bir yıldan diğer yıla. O yüzden buna bir bakmak gerekiyor; bu, işin geneliyle ilgili husus.

Şimdi, kayıt dışılık ekonomimizde çok fazla. Kayıt dışıyla mücadele edilmesi gerekir mi? Kesinlikle edilmesi gerekir. Sayın Bakanın ve Maliye bürokrasimizin, Gelir İdaresinin, Maliye Bakanlığının, Sosyal Güvenlik Kurumunun bu konuda bir iradesi var ama biraz da doğru işi doğru zamanda yapmak gerekiyor. Şimdi, ekonominin bu kadar çok daraldığı, herkesin bu kadar çok zorda olduğu bir dönemde siz OSB'nin kapılarına Maliyecileri koyarsanız, lokantasından bilmem neyine kadar hasılat tespiti için yoklama memurları oralarda olursa... Şimdi, KURGAN üzerinden -bunu bütçede konuşacağız- ticaret erbabının itibarını da zedeleyecek bir şekilde bu işte riskli görülen firmalardan yapılan alışverişler için oralardan mal tedarikinde, o mal tedarik edenlere mektup gönderilirse yani böyle bir dönemde bunların yapılması ne kadar doğru, buna bakmak lazım. Yani gerçekten, bilmiyorum piyasayı ne kadar gözlemliyorsunuz, mesela, biz bir süredir İYİ Parti olarak illeri dolaşıyoruz, dün Antalya'daydım, önceki gün Kocaeli'de, İstanbul'daydık, başka illeri dolaştık falan millet çok zorda; sanayici, ticaret erbabı, çiftçi, esnaf hakikaten zor durumda. Şimdi, bu zorlukların üzerine "Kayıt dışılıkla mücadele edilmesin." falan demiyoruz ama doğru iş olsa bile doğru zamanda yapmak lazım.

Bu KURGAN'ı biraz tartışmak gerekiyor. Şu anda çok fazla vaktimiz olmadığı için ben oraya girmek istemiyorum ancak orada özellikle masumiyet karinesinin zedelendiğini, yok edildiğini görmek gerekiyor. Bir de idarenin ispat etmesi gereken şeye mükelleften ispat isteniyor. Bu olacak şey değil, muhtemelen AK PARTİ milletvekili arkadaşlar da geliyordu KURGAN'la ilgili. Yani olay şu arkadaşlar: Bir tane yapay zekâ, bir firmayı riskli firma olarak görüyor, ondan mal alan, mal veren, onun fatura kestiği ne kadar insan varsa onların her birine mektup gidiyor, diyor ki: "Şu x firması biraz sıkıntılıdır, dikkat et." Zaten siz böyle bir durumda bitirirsiniz o firmayı yani bu mektuplardan sonra zaten en sağlam firmanın bile ayakta kalıp kalmayacağını meçhul olduğu şu günlerde hakikaten piyasayı çok bozucu bir şey olur. Yani burada bir şeyi yani herhangi bir ortada bir şey yok... Tamam, riskli olabilir, bakın, yani "Kayıt dışılıkla mücadele edilmesin." demiyoruz, burada sürekli "Kayıt dışılıkla mücadele edilsin." dedik ama bunu yaparken de

biraz hukukun temel ilkelerine riayet ederek yapılması gerekir diye düşünüyorum. Bugüne kadar buna ilişkin ilk kez eleştiri yapıyorum, bu uzun süredir bize geliyor ama hani biraz da "Bir bakalım, görelim, edelim. Hani hemen de böyle bir şey yapmaya çalışan insanları da "şöyle yanlış, böyle yanlış" deyip iştahlarını da kırmayalım." dedik ama gerçekten buna ilişkin eleştiriler çok fazla değerli arkadaşlar.

Şimdi, kayıtlı mükelleflerin üzerine gidiyoruz bir de, hep kümestekilerle uğraşıyoruz. Şimdi, biraz kümese girenleri artırmamız lazım yani kayıtlının vergi oranını artırıyoruz, işte kayıtlının biraz daha üzerine gidiyoruz veya işte, kayıtlı -şimdi konuşacağız maddelerde- işte galerici, emlakçı bunlardan zannediyorum "Yıllık 20 bin lira harç alacağız." diyoruz. Ya, bu adam zaten kayıtlı, 3-5 kuruş geliri varsa gelirinden size gelir vergisi de veriyor ama dışarıda binlerce, on binlerce kayıt olmadan, ruhsat olmadan emlakçılık yapan var, galericilik yapan var. Şimdi ona ne yapıyoruz? Ona burada bir şey yok. İçeridekilerin üzerine bir de vergi ve harç koyuyoruz, çok özellikli bir iş falan değil yani insanlar geçinemiyor işte, emekli olmuş, polis emeklisi, geçinemiyor, gidiyor bir emlakçılık açıyor. Buna şimdi "Gel kardeşim, bana 20 bin lira harç ver." demeyi ben çok mantıklı bulmuyorum, hele hele ekonominin bu kadar zorda olduğu bir dönemde. Hep böyle kayıtlıların üzerine gidiyoruz. Döviz bürolarında da öyleydi, burada konuşmuştuk, İlhami Bey de vardı, gerçi şey onay getirmemişti ama. Bakın, döviz bürolarıyla ilgili kanunda, bin civarında bir kayıtlı var, bir de 5 bin civarında kayıtsız döviz bürosu var; biz kayıtlıların yükünü biraz daha artırdık, kayıtsızlara karşı... "Tamam, kayıtsızları inceleyeceğiz, kapatacağız." falan denebilirdi ama kapatılmadı, bu bir realite. Yani kayıtlının 5 katı kayıtsızın olduğu bir ortamda siz hâlâ gidip kayıtlı olanın harcını, vergisini artırırsanız kayıt dışılığı teşvik edersiniz. İdaremi de maalesef kayıt dışılıkla mücadelede bu anlamda çok yeterli olmuyor. Dolayısıyla, burada hem zamanlama problemi var hem de yani kümestekilerin üzerine daha fazla gitmemelim. Hani derler ya "Vergi, kazı bağırtmadan yolma sanatıdır." vallahi kaz bağırtıyor yani kaz feryat ediyor, bunu görmek lazım, piyasaya çıkarsanız bu çok net bir şekilde gözüküyor.

Şimdi, sosyal güvenlik prim artışı meselesi. OECD'nin raporları ortada değerli arkadaşlar, OECD de bize diyor, biz ne olduğunu biliyoruz Türk uzmanlar olarak, diyor ki: "Türkiye'de iş gücü üzerindeki vergi ve prim yükü yüksek, bunu düşürün; artı, bunu evli, çocuklu olmayan ile olanı, bekâr ile evli, çocuklu olanı ayırt edin." Biz maşallah, şu anda oradaki bütün ayırımı kaldırdık zaten, yanlış yapıldı. Onu söyledim zaten, asgari ücretin vergi dışı bırakılmasındaki, o asgari geçim indiriminin kaldırılmasıyla birlikte zaten o ayırım kaldırıldı, bu yanlış, bunu Türkiye'nin tekrar yapması lazım, ne zaman, nasıl yaparsınız bilmiyorum. Diğer taraftan, şimdi, 2 puan teşviki azaltıyoruz, 1 puan da ilave koyuyoruz, 3 puan. Yani herkese değil, teşvikten herkes faydalanamıyordu ama sistemin üzerine yeniden 3 puanlık bir yük geliyor yani bu yüksek bir yük. Hele hele bu zamanda, rekabetin bu kadar sıkıntılı olduğu, emek yoğun sektörlerde firmaların ya kapandığı ya da yurt dışına gittiği -tekstil sektörü başta olmak üzere- bir dönemde şimdi tutup biz 3 puan... Buralardan, işte, 1 puandan 100 milyar geliyor herhâlde, 2 puan düşüşten de yaklaşık bir 100 milyar civarında geliyor yani "Yıllık gelir gelecek." filan diye bu kadar firmalarımızın üzerine gitmenin ben yanlış olduğunu yani buradan doğacak hasarın getirecek gelirinden daha fazla olacağını görülmelerini isterim; burada dikkatli olmak gerekiyor. Yani ciddi istihdam kayıplarına da yol açacak yani netice itibarıyla en son geldiği nokta ne yapacak? Yani işi yürütemiyorsa firma kapanıyor. Ben, geçen, İstanbul'da birisiyle konuştum. "Yıl sonuna kadar 1.200 kişi çıkaracağım." dedi tekstil sektöründe. "Yurt dışına gitmemek için direniyorum ama işimi küçültüyorum, 1.200 çalışanımı çıkaracağım." diyor. Şimdi, bunun priminin 3 puan daha artırılması demek -gerçi imalat sektöründe yok, diğer sektörler de var o 2 puan düşüş ama netice itibarıyla, öbür tarafta, hizmet sektöründe de benzer durumlar var- tekrar bunlara "İşte, işlerinizi tasfiye edin, kapatın, gidin, paranızı faize yatırın, altına yatırın tamam mı." anlamına gelir. Yani iş yapmak Türkiye'de zaten zor ve sıkıntılı, hele hele üretim yapmak bu ülkede çok sıkıntılı. Hakikaten bizim bu insanların her birine madalya vermemiz lazım ama işin üzerine gidiyoruz. Ya, kısmamız gereken şey arkadaşlar, tekraren söylüyorum: Kamu harcamaları, ya devletin harcamalarını kısın. Gelip gelip, gidip gidip vergi artırmayın, yeter artık, olmaz bu, olmaz, hakikaten olmaz. Yani devletin harcamalarında beş kuruş kesinti yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - En tepeden başlayarak söylüyorum: 10 uçakla, seyahatlere 10-15 uçakla gidiliyor, en alttaki şube müdürüne kadar şatafattan, saltanattan hiç kimse ödün vermiyor. Şimdi, çıkın, buradaki yetkili makam sahibi arkadaşların, gidin, araçlarına bakın dışarıda ya, her biri çalışır vaziyette ya. Böyle bir dünya yok. Diyeceksiniz ki: "Ya, Erhan Usta, şimdi, konuştuğun şey 2 kuruşluk akaryakıt mı?" Bu bir anlayış meselesi. Yani şu A4 kâğıdında... Biz bu ülkede istikrar tedbirleri uygularken kâğıtların arkasına yazılma zorunluluğu getirdik ya kamuda; bu, böyle olur. Kamu harcamalarını kısmadan hiçbir şey yapamazsınız. Şimdi, geçen yıl, 2024'e bakın, işte, mali hizmet giderleri bütçe ödeneğinin 70 milyar lira üzerinde oldu, altında olması gerekirken. Bu yıl yine "tasarruf yılı" diyoruz, üzerinde değil şu andaki tahmininiz, yıl sonu ne olacak bilmiyorum ama. E, bir kesinti yok yani buralardan kesmemiz lazım, maalesef, bunları biz söylüyoruz, söylüyoruz kendimiz işitiyoruz.

Şimdi, bir de düzenlemelerimizde istikrar olması lazım değerli arkadaşlar. Yani burada, tabii, ben buraya gelen bürokrat arkadaşlarımızı sıkıştırmak falan değil Sayın Bakan Yardımcıları başta olmak üzere, amacımız o değil. Bizim muhatabımız siyasi iktidar tabii ki.

Şimdi, geçici vergi... Ya, burada 4'üncü dönem geçici vergi beyannameleri kaldırıldı, kaldırırken de bir sürü methiyeler düzüldü değil mi? İşte "İş yükü azaltılacak." bilmem ne filan, biz de destekledik ve şimdi tekrar geliyor, iki yıl filan oldu mu? Bilmiyorum, olmadı yani bu istikrarsızlık. Ha, gelir açısından bir şey değiştirmeyecek, sadece, işte, paranın bir ay, iki ay erken alınması ama ne olacak? Biraz daha muhasebecilerin iş yükünü artıracak, bunun da ben çok doğru olduğunu düşünmüyorum, yanlış olduğunu düşünüyorum.

Bu bireysel emeklilik... Burayı destekliyorum ama burada ne yapacağınız çok net değil. Bu başından itibaren... Bakın, bir siyasetçi olarak söyledim. Muhalefet partisinin siyasetçisi ne der? "Bireysel emekliliği artırın kardeşim, millete daha fazla para verin, katkıyı artırın." filan. Değil arkadaş, yanlış, buraya bu kadar para verilmez. Biz bunu çalıştık, bunun tasarruf üzerinde etkisi yok, ben bunu kaç defa söyledim. 25'ten 30'a çıkarılırken de söyledim ya. Ya, benim normalde "Bunu 40 yapın." demem lazım değil mi? Millete hoş görüneyim ben siyasetçiyim, muhalefette siyasetçiyim ama iktidar sorumluluğunu taşıması gerekenlerin yapmadığını biz burada

yapıyoruz. Bak, burada desteklediğimi de açıkça ifade ediyorum. Kesilmesi lazım, bunun tasarruf etkisi yok. Zaten gelir durumu iyi olanlara biz bunu veriyoruz. Bak, benim de bireysel emekliliğim var, tamam mı? Ya, bana buradan devlet niye yüzde 30 veriyor arkadaş? Öbür adam zaten zor geçiniyor yani fakire filan veriyor değiliz garibana, hani ona verilse o zaten çıktı sistemden, işte, çıkıyor sistemden. Dolayısıyla bunun aşağı çekilmesi lazım. Ama tabii, yetkiyi de iki taraflı almayın. Niye hâlâ yüzde 50'ye kadar çıkarma yetkisi alıyorsunuz? Yarın birisi onu kullanır, oraya çıkın... Önergemiz olacak, yetkiyi iki taraflı almamak lazım.

Şimdi bu kira gelirlerini... Yukarı doğru, kira geliri diyorum. Kiraları yukarı doğru itecek düzenlemelerin yapılmasını da doğru bulmuyorum. O 47 bin lira, zannediyorum, istisnanın kaldırılması artı konutunu krediyle alanların, işte, ödedikleri faizlerin gelirlerinden, kira gelirlerinden düşürülmesi meselesi. Yani, bence, bu ikinci söylediğimde biraz ideolojik bir bakış var yani öyle olmamak lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Başkanım.

Yani, yine, hakikaten, zaten geliri çok yüksek olan için 47 bin lira veya, işte, bunun güncellenmiş hâliyle onu istisna edip etmemenizin çok fazla bir önemi yok; ama gerçekten, bu kira gelirine bağımlı olan ve bunun önemli bir unsur olduğu insanlarda bu istisnanın kaldırılması meselesi onların biraz daha durumunu sıkıntıya sokacaktır; buraya da dikkat etmek lazım ve yani dolayısıyla, kiraları biraz daha çünkü kira elde edenin gelirinde bu nedenlerle düşme olacağı için, net gelir düşeceği için kiraları biraz daha yukarıya doğru itici bir etki gösterecektir diye düşünüyorum.

Bu yatırım izleme koordinasyon başkanlıkları -maddelerde de söyleyeceğiz ama- bunlar devletten devlete -on yıldan fazla oldu zannediyorum buralar kurulalı- bugüne kadar MTV ödemiş, bundan sonra da ödesin arkadaş yani bunlarla ilgili 3 tane madde getirmenin filan bir gereği yok. Yok MTV'sinin tapu harcından istisna edilmesi bilmem ne. Devletten devlete... Yapacak bu kadar iş varken, sizden beklediğimiz başka bir sürü madde varken bununla ilgili 3 tane maddeyi burada gereksiz buluyorum.

Bir de şu yürürlük maddelerinde bazı maddelerde "1/1/2026" deniyor, diğerlerinde de "ocak ayı başı" deniyor. İkinin arasında bir fark var mı, bilmiyorum, onu bilmiyorum yani "1/1/2026" ile "2026 Ocak ayının başı" aynı anlama gelmiyor mu? Farklı birimler yazdığı için mi öyle bir şey var? Yani işin esasına müteallik bir şey değil ama eğer manası yoksa da onun olmaması gerekir diye düşünüyorum.

Daha detaylı olarak maddelerde görüşlerimizi ifade edeceğiz Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, teşekkür ediyorum.

Sadullah Bey, buyurun lütfen.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, Değerli Bakan Yardımcılarım ve değerli bürokratlar, basınımızın güzide mensupları; tüm hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, yine, bugün 16 farklı kanun ve 1 kanun hükmünde kararnamede düzenleme öngören kanun teklifini görüşüyoruz. Yine bir torba yasa ve bu torba yasanın, 16 kanunu içeren torba yasanın metni bize cuma günü akşam geldi. Normalde bu kanun teklifini de biz salı günü görüşecektik. Düşünün, cuma günü 16 farklı kanunu içeren torba yasa geliyor ve Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinden salı günü sabah -bir gün var zaten, memlekettesiniz zaten, pazartesi geleceksiniz- Plan ve Bütçe Komisyonunda kanun teklifiyle ilgili hazırlık yapacaksınız, çalışacaksınız, sivil toplumlardan, taraflardan görüş alacaksınız, gelip burada kaliteli bir yasama faaliyetinin geçirilmesini sağlayacaksınız; sadece bir günümüz var. Yani şimdi şu bile şurada oynadığımız şeyin bir tiyatro olduğunu, Plan ve Bütçe Komisyonunun ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir noter konumuna düşürüldüğünü gösteriyor ve Türkiye Büyük Millet Meclisini bir prosedürü yerine getiren, bir kanunun çıkması için sadece gerekli görüşmeleri yapıp Resmî Gazete'de yayımlanmasını sağlayan bir kuruluş hâline getiriyor. Bu gerçekten de demokrasimiz açısından, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığı ve prestiji açısından son derece üzücüdür.

Yine şunu ifade edeyim ki şu 28'inci Dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçirilen hiçbir kanunda oylama yaptıktan sonra şunu diyemedik: "Ya çok şükür, işte, vatandaşımızın da şöyle bir derdini çözdük." "Ya, vatandaşımızdan şöyle bir talep vardı, çok şükür, bak, bu kanun teklifiyle o talebi de gerçekleştirmiş olduk." "Ya, şu kanun teklifiyle vatandaşımızın üzerindeki şu yük azaldı; harç ödüyordu, ödemeyecek; vergi ödüyordu, ödemeyecek; ÖTV ödüyordu, ödemeyecek." Bakın, ben 28'inci Dönemde böyle bir kanun geçirdiğimizi hatırlamıyorum. Şurada geçirdiğimiz kanunların hepsinde vatandaşa yük olacak şeyler yapıyoruz. En son, Meclis kapanmadan burada ÖTV oranlarını düzenleme yetkisini Sayın Cumhurbaşkanına verdik, Genel Kuruldan geçti, aynı günün akşamı ÖTV oranlarının hepsi arttı, arabalara 300 bin, 500 binden 1 milyona, 2 milyona kadar ek zam geldi. Bakın, ya vergi arttırıyoruz, ya harç arttırıyoruz, ya bazı istisnaları kaldırıyoruz ya hayatı kolaylaştırıcı bazı istisnaları kaldırıyoruz. Ya arkadaşlar, bir kendimize gelelim. Biz ne yapıyoruz ya? Bir düşünelim ya. Gerçekten bir bakın, bana söyleyin, deyin ki "Hayır Sadullah Kısacık, sen haksızsın kardeşim, bak, şu düzenlemede vatandaşımızın şu yararı oldu; cebinden daha az para çıkacak, cebine daha fazla para girecek, refahı artacak." diye bana bir düzenleme gösterin, lütfen gösterin. Hep burada onun kavgasını vermekten yorulduk ya.

Yine, bakıyoruz, işte, bu kanun teklifinde iktidar, beceriksiz yönetimi sonrasında oluşan faturayı yine halka kesiyor, yine halka fatura. Şu anda maddelerde tek tek görüşeceğiz. Halka her bir maddede bir fatura kesiyoruz. Bu torba kanun teklifinde araç alım satımında, harç alınmasında, mesken kiralınmasında istisnanın kaldırılması, sosyal güvenlikle istihdam özendirici bazı indirim istisnalarının kaldırılması başta olmak üzere, hep yaşam yükünü, yaşam maliyetini artırıcı düzenlemeler var; net söyleyeyim. Mesela, bu torba yasaya ad koyacak olsanız ne koyarsınız? Torba, yük torbası, başka bir şey değil yani biz kanunları dolduruyoruz. Şimdi vatandaşımızın sırtına buradan yükleyeceğiz bunu, göndereceğiz. Gerçekten de bunun üzerinde düşünmemiz gereken bir şey. Şu düzenlemeler bir silsileye dönüştü "Artık bizim maliye politikamız tahsilat politikasına döndü." diyorduk yani hep bir tahsilat artık maliye geliri artırmayı hep vatandaştan "Daha fazla nasıl tahsil ederim, ne tahsil ederim?"di. Baktığınız zaman bu şu anda maliye

politikasının vergiye, harca, haraca, cezaya dayalı bir maliye politikasına dönüştüğünün en önemli göstergesi. Her maddede ya harç artıyor ya vergi artıyor ya ceza artıyor bakın; artık maliye politikamız buna dönmüş durumda.

Şimdi, maddelere bakacak olursak burada, bu düzenlemede mesken kira gelirleri istisnasının daraltılması burada söz konusu. Yalnızca emeklilere kalıyor istisna, gerisinde kaldırılıyor. Zaten şu anda kira enflasyonu yüksek. Şimdi bu, kira enflasyonunu artırıcı bir olgu. Bundan sonra adam, o ne yapacak? O kirayı, o geliri kira verdiği kişiye yansıttacak. Geçen Merkez Bankası Başkanına söylemiştim, "Enflasyonla mücadelede iktidar sizi yalnız bırakıyor." demiştim. İşte, en önemli göstergelerinden bir tanesi. Ya, politika ne? "Halkın yaşam maliyeti düşsün." diyoruz; asgari ücrete düşük zam yapılıyor, emekliye düşük zam yapılıyor, memura düşük zam yapılıyor ama bakıyoruz, iktidara gelince vergi artıyor, harç artıyor, ceza artıyor, köprü geçiş ücretleri artıyor, her şey artıyor. Bakın, bu ne bu? Yani nasıl bir politika bu?

Diğer taraftan, yine araç satışlarından harç alınması... Ya, şimdi gerçekten de şu komedi: Bakın, şimdi, vatandaş araba almaya gidiyor, zaten vatandaş ÖTV ödüyor, ÖTV ekli fiyatın KDV'sini ödüyor, bir de motorlu taşıtlar vergisini de ödüyor. "Artık tamam, yeter, bir notere gidelim, şu arabanın devrini alalım." diyor, "Dur kardeşim, buradan da bir harç alacağım." diyorsunuz şimdi. Ya, bu olmaz ya! Ya bu vatandaş bir bırakın, bir salın vatandaş Allah rızası için ya! Ya adam 3 tane vergi ödemiş zaten, 3 tane vergi ödemiş, en son bir arabasını alacak, bir de "Yok kardeşim, buradan da harç alacağız." Böyle bir şey olur mu ya, Allah rızası için ya! Ya, biraz da... Zaten vatandaş arabaya binmiyor ki vergiye biniyor. Zaten vatandaş 100 liralık bir araba alacaksa ilk önce 200 lirasını ödüyor, vergisini, ondan sonra 100 lirayı ödüyor, zaten vergiye biniyor adam. Bir de oradan noterde bir haraç alıyorsunuz. Sonra adam arabaya biniyor, Ankara-Niğde Otobanı'nda bir de yola para ödüyor, Osmangazi'de bir de köprüye para ödüyor. Yahu, Türkiye'de yaşamak ne kadar zor, ne kadar pahalı ya. Düşünün, bir de politikamız ne bizim? "Halkın enflasyonunu düşüreceğiz." Sayın Cumhurbaşkanı ne diyor? "Maliyeti düşüreceğiz." "Hayat pahalılığının farkındayız." "Bununla ilgili politikalarımızı geliştireceğiz." ama hep ceza... Arkadaşlar, lütfen bunu da iyice bir düşünelim.

Yine, ne yapıyoruz? Devlet olarak SGK'de işverene prim teşviği vermişiz, şimdi onu geri alıyoruz. Niye alıyoruz?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yakında işveren de kalmayacak.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şu anda bunun zamanı mı? Bir de onu söyleyeyim ya. Şu anda bunun zamanı mı? İşveren yine yanlış ekonomi politikaları sonucunda, kur politikaları sonucunda zaten rekabet edemiyor. Esnaf ziyaretlerinde bakıyoruz, herkes dükkânını bölmüş, kiraya vermeye çalışıyor, küçülmeye gitmiş. Herkes zaten 3 elemanı varsa 1'e çekmiş, lambaları eğer bir sıra varsa öbür sırasını kaldırmış. Zaten böyleyken devletin şu andaki, şu pozisyonundaki görevi "Ya zaten zor zamanlardan geçiyoruz, aman biraz yük alayım, biraz esneklik tanıyayım." der. Çünkü orada bir ekonomi var, eğer biz onu boğarsak artık oradan vergi de alamayız, bu vergi sıfıra düşer. Kimden vergi alacağız? Şu ekonomi bir ayakta kalsın ya, bir ayakta kalsın. Şu anda zor zamanlardan geçiyoruz ama maalesef bakıyoruz, hâlâ biz bu zor zamandaki işverenden ne alırız, onu noterde mi yakalarız, yıllık harç mı alırız onun derdindeyiz yani onun derdindeyiz.

Şimdi, yine, bu düzenlemede yıllık ruhsat harçları olarak belli sektörlerden, belli esnaflardan yıllık harç alınıyor, niye alınıyor? Mesela, bir oto galericiden niye yıllık 40 bin lira para alacak devlet, durduk yere niye alınıyor gerçekten, gerekçesi ne? Yıllık 40 bin lira para alacak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sadullah Bey, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Değerli arkadaşlar, oto galericileri bir dinleyin, zaten adamlar kira kadar "sahibinden.com"a daha fazla para ödüyorlar. Biz bunu çözmemiz lazımken, bakın kira kadar şu anda bir sarı siteye kiradan daha fazla para öderken, bunu ödeyemez hâle gelmişken biz bir de "Yıllık 40 bin lira verin." diyeceğiz. Yarın ne yapacak adam? "En iyisi ben bunu merdiven altına çevireyim." diyecek, evinin altına 2 tane araba koyacak vesaire. İnanın, bakın, bu kanunun Genel Kuruldan geçtiği andan itibaren olan sayılara bir bakın, ondan sonra aylık sayılara bir bakın; ben istediğinizle iddiaya girerim, biz kayıt dışılığa itiyoruz esnafı. 40 bin lira az değil, az değil, neredeyse aylık 4 bin liraya geliyor, aylık 4 bin liraya hem de dediğim gibi, durgunluğun şu aşamada olduğu bir zamanda.

Baktığımız zaman, şimdi, gayrimenkul devir ve iktisaplarında ceza yüzde 25'ten 1 kat artırılıyor, bu kayıt dışılıkla mücadele için bence uygun bir şey, caydırıcılık anlamında uygun bir düzenleme olmuş. Bu anlamda çünkü gayrimenkul sektöründe, alım satımlarda yine ciddi anlamda bir kayıt dışılık hâlâ söz konusu. Ben tapuya gittiğim zaman bakıyorum, insanlar orada ev, iş yeri alıyor yani hâlâ bavulla para getirmiş, aslında bunun da önüne geçmek lazım. Şu anda hâlâ benim bildiğim kadarıyla elden ödeme serbest, doğru mu Sayın Bakanım? Elden ödeme niye serbest o zaman? Bunun ana şeyi elden ödemeyi bir yasaklayalım ya. Adam milyonluk ev alıyor, bakıyorum bavulla böyle para getirmiş, 2 bavul, niye bavulla getiriliyor? Biz ceza kessek ne olur bir kere, işi kaynağında kurutalım, kaynağında bitirelim. Bakın, bence bu düzenlemeyi ilk önce yapmamız lazım eğer biz gerçekten de kayıt dışılıkla mücadele etmek istiyorsak. Biz kayıt dışılığa göz yumuyoruz, sonra diyoruz ki: "Sana ceza keserim." Zaten işin önünü açmışız yani.

Diğer bir düzenleme bireysel emeklilik sisteminde Cumhurbaşkanına devlet katkısını yüzde sıfıra indirme, yüzde 50'ye çıkarma yetkisi veriliyor. Ben birinci olarak şunu sormak istiyorum: Biz niye veriyoruz bu yetkiyi, biz yapamıyor muyuz? Zaten bu çok sık değişen bir şey değil, biz niye yapıyoruz?

İkincisi, şimdi, bireysel emeklilik sistemi aslında uzun vadeli bir tasarruf sistemidir. Şimdi, uzun vadeli tasarruf sistemlerindeki parametreleri böyle oynamamız doğru değildir, bakın doğru değildir, bu sistemin yapısına ters.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Orada insanlar yarın çocuklarının güvencesi için bir birikim veriyorlar ya da kendi emeklilikleri için ama biz onu sıfıra da indirebiliriz, 50'ye de çıkarabiliriz, böyle bir şey sistemin yapısına ters arkadaşlar. Bakın, bu uzun vadeli tasarruf sistemi, adı üzerinde uzun vadeli bu. Bugün 30 yaptım, öbür gün 50'ye çıkardım, sonra sıfıra... Öyle bir şey olmaz. Bu büyük emekler verilen bireysel emeklilik sisteminin altına dinamit koymaktır, bu sistemin altına dinamit koymaktır. Çünkü

orada belli bir kültür oluştu ve şu anda borsamızda bireysel emeklilik sisteminin derinliği de oluştu. Yani dışa bağlı, dış yatırımcının işlem yapması daha sınırlayıcı bir hâle geldi, orada bir derinlik de oluştu, bu kadar emek boşa gider diyorum.

Bir de bu Samsun'da tabii, Başkan güçlü olunca çevresel ilkeleri biraz çiğneyerek öyle bir düzenleme olmuş. Biz Adana'da hiç böyle şeyler yapamıyoruz Başkanım, baktığınız zaman yani...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Su ürünleri ihtisas var...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Başkanım, o su ürünleri ihtisas ta tarlanın ortasında, denize dünya kadar var, burada denize sıfır yer almışsın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Dolgu alan, dolgu, bir şey yok.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şimdi, tabii, çevresel ilkelere de ne olursa olsun sahip çıkmamız lazım diyorum. Diğerlerini maddede görüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani Sadullah Bey, bütün işlerde bana bakıyorsunuz, iyi bir şey olunca o tarafa bakıyorsunuz, sanki ben yaptım, ben de buradayım. Vay efendim, bir tane Samsun'un maddesi var... Neyse.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Kıyı Kanunu'na istisna getiriyorsunuz Başkanım, Anayasa'ya aykırı değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değil, değil, uygun, ben Anayasa'ya aykırı bir şey... Ya, ben getirmiyorum arkadaşlar ama baktım, Anayasa'ya uygun yani bir mahsuru yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Hüseyin Bey Samsun'a hiç geldi mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, zaten Aksaray'da, hemen aşağıda, yazları hep oradalar.

Değerli arkadaşlar, lütfen... Bu şeyi anlayamıyorum. Samsun güzel bir ilimiz, hepimizi orada ağırlayacağız.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Biz Samsun'u severiz. Samsun'un sorunları çözülsün, biz severiz Samsun'u.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Herkesi davet ediyorum. Ne zaman dersiniz Komisyondaki herkesi Samsun'da ağırlayacağız.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Komisyon dışından da gelinebiliyor mu Başkanım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şu an buradaki herkesi davet ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcıları, bakanlıklarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın, meslek kuruluşlarımızın ve basınımızın değerli temsilcileri; öncelikle hepimizi hürmetle selamlıyorum.

Evet, yine bir klasiğimiz torba düzenleme. Bu konu ve amaç bütünlüğü olmayan, birbiriyle konu itibarıyla farklı düzenlemelerin bir teklifte yer alması konusunu Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz de öteden beri eleştiriyoruz ve bunun çözüm yolunun da İç Tüzük değişikliği olduğunu açıkça ifade ediyoruz yani Meclisteki tüm siyasi partiler bir araya gelip... Gerçekten bu da bir -Meclisin- yapısal sorunumuz. Bir reformla İç Tüzük'ü baştan sona yeniden düzenlememiz lazım çünkü bu tür düzenlemeler hem Meclisin hem de siyasetin itibarına da zarar veriyor.

Evet, yapısal reformlar diyoruz; bu tabii, yıllardır herkesin dile getirdiği konular. En son Sayın Cumhurbaşkanımız Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılış konuşmasında da bu konuda vurgu yaptı, hatta 2026 yılının reform yılı olacağını ifade ettiler. Gerçekten, başta vergi alanında, sosyal güvenlik alanında, tarım, gıda alanında, çalışma hayatında, yatırım ortamının iyileştirilmesi, üretim ve verimlilik artışı konularında, teknolojik dönüşüm, işte dijitalleşme konularında yapısal sorunlarımız var. Bu anlamda da bu reformları gerçekleştirmemiz lazım. Ben bürokrasiye özellikle söylüyorum, yani bu iş bu kadar gündemdeyken hiç hazırlığımız yok mu? Yine, geçen dönem Mecliste olan arkadaşlarımız da hatırlarlar, aslında bir vergiyle ilgili bir düzenleme gelmişti, alt komisyona da havale edilmişti ama öyle kaldı, görülmüdü. Yok mu yani bir vergi anlamında bir yapısal düzenlemeyi içeren... Karmakarışık bir yapıya dönüştü, sürekli değişiklikler de gerçekten hem anlaşılabilirliği olumsuz etkiledi hem de vergi kanunları arasında gerçekten düzeltilmesi gereken konuları gündeme getirdi.

Şimdi, bu kanun teklifinin gerekçesine bakınca, işte vergi adaletinin güçlendirilmesi, vergi dışında kalan alanların kapsama alınması, kayıt dışılıkla mücadele edilmesi; gerçekten gerekçe güzel, gerekçe güzel ama maddeler bunu taşıyor mu? Bana göre taşıyor çünkü yapılan düzenlemelere baktığımız zaman, prim oranlarında artış getiriyoruz, bazı vergilerde artış getiriyoruz yani o anlamda da bunu vergi adaletinin sağlandığı bir düzenleme olarak görmek gerçekten mümkün değil. Yine aynı şeyi söyleyeceğim, vergi adaletini de sağlayacak, herkesin mali gücüne göre vergi ödediği bir vergi sistemini oluşturmak mecburiyetindeyiz, bu konuda gerekli reformist adımları atmak zorundayız.

Başta Erhan Bey ve diğer arkadaşlarımız da ifade ettiler, bu getirilen düzenlemelerin kayıt dışılıkla mücadele yerine kayıt dışılığa itebilecek bir hüviyeti de var. Yani bu anlamda bunun analizi yapıldı mı? Açıkçası, mesela kirada bu durum söz konusu. Yine, alınan harçlarda bu durum söz konusu yani o harcı ödememek için kayıt dışına gitmek durumunda kalır.

Yine, bir başka düzenleme -maddelerde daha ayrıntılı konuşuruz da- sosyal güvenlik primlerinin tahsilatında önemli bir iyileştirme sağlayan bir teşvik vardı; başta 5 puan düşürüyorduk, sonra yakın zamanda imalat sanayi hariç 4'e düşürdük, şimdi de 2'ye düşürüyoruz. Bunun hakikaten etki analizi yapıldı mı? Tahsilat oranına olumsuz bir etkisi olma ihtimalini ben görüyorum yani bu anlamda kaş yapacağım derken göz çıkarmayalım. Yani, bu uygulama aslında sağlıklı bir şekilde yürüyordu, neden buna ihtiyaç duyduk? Yani "Para lazım." dersek ya da "Sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği bunu gerektiriyor." dersek o ayrı bir konu. Onunla ilgili -biraz önce ifade ettim- yine sosyal güvenlik alanında bir reform düzenlemesiyle mevcut sorunlarını masaya yatırıp gerekli tedbirleri alabiliriz.

Yine, yakın zamanda yaptığımız düzenlemelerden geri adımlar söz konusu. Şimdi, geçici dördüncü vergi beyannamesi ve vergi ödemesi meselesi; daha yakın zamanda bunu kaldırmıştık, hatta bunu kaldırdığımız konusunda da kamuoyuna olumlu açıklamalar yapmıştık. Yani, şimdi tekrar niye getiriyoruz? "Efendim, nakit sıkışıklığı..." O zaman bunu kaldırırken niye bu analizi yapmadık da şimdi tekrar geri getirmek zorunda kalıyoruz? Ben bu konuda eleştiririm yani ya kaldırmayacaktık bunu başka sorunlara yol açıyorsa ya da kaldırdık mı devam etmeli. Özellikle mali müşavirlerin gerçekten zaten iş yükü başından aşmış, tekrar mali

müşavirlere önemli bir yük getiriyoruz. Yani, bu konuların etki analizinin iyi yapılması lazım. Bunları maddeler görüşülürken daha ayrıntılı gireriz, ben önden söyleyeyim ki arkadaşlar bu konuda hazırlığını yapınlar.

Bir de şunu söyleyeceğim: Milliyetçi Hareket Partisi olarak, bu konuda, vergiyle ilgili, sigorta primiyle ilgili uygulamalarda toplumdaki bize gelen taleplerde öncelikle vergi ve sigorta primi borçlarının yapılandırılması isteniyor. Şöyle bir durum söz konusu, bu sıkılaşma politikalarının etkisiyle gerçekten mükellefler, işverenler, esnafımız, çiftçimiz finansman ve faiz yükü olması hasebiyle vergi ve prim borçlarını ödemekte zorlanıyor. Bu anlamda önemli bir de kaynak sağlar aslında hem SGK'ye hem Maliye Bakanlığımıza. Sadece borç yapılandırması yani matrah artırımını, stok affı falan değil sadece borç yapılandırılması konusunda yoğun bir talep var. Bize gelen talepler bu şekilde, hem sahada karşılaştığımızda hem Mecliste olsun, partimizde olsun bize anlatılan konularda en başta gelen talep bu.

Bir diğer konu, bu enflasyon muhasebesinin ertelenmesi mevzuu, bu konuda da bize gelen yoğun talepler var. Zaten geçici dönemlerde uygulamıyorduk ama yine de tabii, bu konu hassas bir konu. Şöyle: Hani, enflasyon muhasebesi ile bilançodaki kayıtlı değerlerin gerçek değerine yükseltilmesi de söz konusu bu düzenlemede ama bir yandan da hem mali müşavirlere hem mükelleflere önemli bir yük getiriyor. Yani bu konu masaya yatırılabilir diye düşünüyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Mustafa Bey, orada talebiniz ertelensin mi, yoksa, gelire etki etmesin mi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Gelire etki etmesin. Tabii, mükelleflerin kaçındığı o.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - "Enflasyon düzeltmesi yapalım ama gelire etkisi olmasın." diyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Evet.

Aslında benim bildiğim, Hazine ve Maliye Bakanlığımız bu düzenlemeden önemli bir vergi artışı bekliyordu ama tam tersi oldu. Tahsilatı maalesef...

ERHAN USTA (Samsun) - Büyükler kendisini kurtardı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Evet, büyükler kurtardı yani o gözle de bu uygulamayı bir değerlendirmek gerekiyor.

Bir başka konu, Erhan Bey'de bahsetti, bu KURGAN konusu. Gerçekten artık klasikleşmiş. İşte, ne oldu? "KURGAN'a takıldım." Yani mükelleflerden bize gelen şikâyet bu. Tabii ki kayıt dışılıkla mücadeleyi destekliyoruz, bu konuda gerek konuşmalarımızda gerekse programımızda, beyannamemizde bunu ifade ediyoruz ama ya, zaten kayıtlı olan insanın üzerine çok fazla gitmemek lazım. Esas, hani burada gerekçede "Vergi dışında kalan alanların kapsama alınması." diyoruz ya, esas önemli olan o.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Hem vergi adaletini sağlama hem de vergi dışında kalan alanlardan vergi alınması konusunda biz bunu sonuna kadar destekliyoruz. Ki Maliye Bakanımız bazı meslek gruplarının aylık gelir beyannamelerinden örnekler verdi, bu, basında yer aldı -bir televizyondaydı zannedersen- bu anlamda "Teknolojiyi devreye aldık, daha da üzerine gideceğiz; kayıt dışılıkla mücadelede dozu daha da artıracacağız." diyor. Tamam, biz bunu destekleriz, dozu artıralım yani kayıt dışında kimse kalmamasın, hiçbir mükellef kalmamasın. Çünkü en büyük sorunlarımızdan biri kayıt dışı ekonomi. Hem maliyemiz açısından hem de kayıtlı mükelleflere karşı haksız rekabet oluşturduğundan dolayı bu alanı, kayıt dışı ekonomiyi mümkün olduğunca küçültmemiz gerekiyor ama buradaki düzenlemelerde yani maddelerde çok ahlım şahım bir şey göremiyorum ben. Yani Sayın Bakanımızın yaptığı açıklamalara uyacak böyle köklü bir kayıt dışılıkla mücadeleyi öngören bir düzenleme göremiyorum.

Bir diğer konu, kayıt dışılıkla mücadeleyi ben kiminle yapıyorum? Maliye açısından vergi müfettişlerimle, gelir uzmanlarımla. Değil mi? Ama bunların da özlük hakları yetersiz, bu öteden beri hep söylediğimiz bir konu. Bir türlü bu konuda bir düzenleme yapılmadı. Yine, harcırahları çok komik! Yani mevcut konaklama ücretine baktığımız zaman, verdiğimiz harcırahlar gerçekten çok düşük. Bu anlamda da bir düzenleme yapılabilir.

Yine bir konu vardı -İlhan Bey hatırlayacak- mali müşavirler bir pay ödüyorlar. "Onu kaldıralım." dedik. Zaten Maliyenin elindeki bütün verilerin kaynağı mali müşavirler.

ERHAN USTA (Samsun) - Mutlaka kaldırılmalı sorgu ücreti.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Evet, sorgu ücreti. Yani bunu kaldıralım. Hep alalım tamam da biraz da insanımızı düşünelim, mali müşavirleri de bu anlamda düşünelim.

Evet, geneli üzerinde benim ifade edeceklerim bunlar, maddelerde ayrıca daha detaylı görüşlerimizi ifade ederiz.

Bir de yine tepki var, hani bürokrasi bilsin diye söylüyorum, bu 30 büyükşehre yaygınlaştırdık ya basit usul meselesini, o konuda bayağı bir tepki var. Özellikle işte, dolmuşçular, taksiciler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Tabii, kazanıyorsa girsin. Yani bunun limitleri zaten kanunda, uygulamamızda var. Gerçek usule geçmesi gerekiyorsa geçsin ama bu uygulamaya tepki var, bunu bilin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli milletvekilleri, Komisyon üyelerimizle devam ediyoruz.

İlk olarak Sayın Özlale.

Sayın Özlale, buyurun lütfen.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Teşekkürler.

Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hazırsanız... Çok fazla şey var, 1 tanesi yeter Sayın Ağbaba, 2 tane koydunuz ya.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Siz rahatsız mı oldunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, ben rahatsız olmadım, bana niye kıızıyorsunuz ya?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biz Yeni Şafak'ın yalancısıyız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben bir şey demiyorum Sayın Ağbaba, sadece, bakın, arkadaş mikrofonu çekemiyor, ben yardımcı olmaya çalışıyorum size.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yirmi beş saniye geçti Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Canım seviyor musunuz, sevmiyor musunuz? Az önce övüyordunuz, şimdi bunu koymuşsunuz buraya.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tamam işte bir hazırlık...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Az önce Sayın Şimşek'i övüyordunuz, şimdi bir de bunları koymuşsunuz, olmuyor ki, bir karar verin Sayın Ağbaba.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Gününe göre değişiyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biz Yeni Şafak'a karşı Mehmet Şimşek'in yanındayız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O zaman şunları kaldırın, bir de kılıç vermişsiniz eline.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Birazdan bu da gelecek merak etmeyin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir de kılıç var adamın elinde, o kılıcı bari kaldırın.

VELİ AĞBABA (Malatya) - İyi olmamış mı, beğenmediniz mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, İlhan Bey yardımcısı ona sorun, bana niye soruyorsunuz?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - On saniye Sayın Başkan...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Birazdan Mehmet Şimşek'le ilgili Yeni Şafak'a karşı Mehmet Şimşek'i savunacağız. CHP varsa herkes için var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, şu şeyi kaldırın o zaman canım. Şu kartonları kaldırın bari o zaman, hem oradan savun hem karton önünüzde, olmaz ki.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - O da ne yapacağını şaşırdı, Mehmet Şimşek de ne yapacağını şaşırdı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ümit Hocam, bir seneden sonra herhâlde el pratikliğinde biraz kayıp var anladığım kadarıyla ama onu toparlayacağız bu bütçede, yeniden performans bekliyoruz.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Kusura bakmayın, tamam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamamsanız Hocam, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, basınımızın değerli emekçileri, bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, ilk önce bu torba yasaya başlamadan önce, bu torba yasanın şimdi bahsedeceğim sunumdaki iş yeri sayısına ve istihdama faydalı olup olmayacağına bakalım. Bakın, durum bu. 2022'den beri, son üç senedir iş yeri sayısı yerinde sayıyor, tek artış da işte bir fazla, bir tane istihdam yaratan mikro ölçekli girişimler. Dolayısıyla uygulanan programlardan dolayı biz üç seneden beri firma sayısında hiçbir değişiklik yaşamıyoruz, tam tersine, azalma var. İstihdam artmış mı? İstihdam da artmamış. 4/A zorunlu sigortalı sayısı 2022 düzeyinin gerisinde, üç sene öncesinin gerisinde yani şu anda uygulanan program ne bir istihdam yaratıyor ne aynı zamanda girişimcilere yeni bir işletme açma imkânı, fırsatı veriyor. Bakın şimdi, firma ve istihdam sayısındaki değişime, geçen sene 100 aldığımız zaman, imalat sanayisinde, özellikle bizim istihdam deposu olan tekstil, hazır giyim, deri, diğer imalat sektörlerinin hepsinde korkunç bir istihdam kaybı var ve bakın tekrardan ihracatımıza, iş yeri sayısına, hele son sütündeki zorunlu sigortalı sayısına çok büyük bir kayıp var. Dolayısıyla bugün ekonominin temel problemlerinden bir tanesi şudur: Ne bir girişimciye iş yeri açma imkânı sağlanıyor ne de bir istihdam yaratılıyor. Arkadaşlar, bugün Türkiye'nin kabaca üçte 1'i çalışıyor. Türkiye'nin üçte 1'inin çalıştığı, çalışanlarının yarıya yakınının açlık sınırının altında kaldığı bir ekonomide Sosyal Güvenlik Kurumu bu torba yasanın getireceği düzenlemelerle düzelmez. Bizim burada hepimizin üzerinde anlaşılmamız gereken şey şudur: Gelecek olan torba yasa istihdamı artıracak mı? Gelecek olan torba yasa iş yerinin üzerindeki yükümlülükleri azaltıp yeni üniversite mezunlarımıza, lise mezunlarımıza, teknik lise, meslek lisesi mezunlarımıza istihdam sağlayacak mı? Ben bu torba yasaya baktığımızda maalesef tam tersini görüyorum. Bu torba yasa belki 300-335 milyarlık bir gelir öngörüyor fakat hepimizin sorması gereken soru şu: Bu torba yasa günün sonunda benim gencimin iş bulmasını, ekonomimin istihdam yaratmasını kolaylaştıracak mı, kolaylaştırmayacak mı? Eğer önümüzdeki dönem bu torba yasadan dolayı istihdam kaybı olursa biz yeni vergi paketleriyle karşı karşıya kalırız ve bu vergi paketleri istihdamı daha da azaltır. Bu kısır döngüden bizim kurtulmamız için bu torba yasaya ve önümüzdeki hafta görüşmeye başlayacağımız bakanlık bütçelerine çok daha farklı bir perspektiften bakmamız gerekiyor. Şimdi, bu perspektifin bütüncül olması lazım. Neden? Çünkü bakın, yarın Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Cevdet Yılmaz buraya gelecek ve 2026 bütçesini sunacak. Biz bugün 2025'in bitmesine iki ay kala yeni bir vergi paketini konuşuyoruz. Bu, nereden bakarsanız bakın, bütüncül bir anlayış değildir.

Şimdi, neden biz bu 335 milyarlık vergi paketine ihtiyaç duyduk, ondan biraz bahsedelim. Baktığınız zaman, kurumlar vergisinde senenin başında 1,6 trilyonluk bir gelir öngörüydünüz, bunun yarısını bile yakalayamayacaksınız çok büyük ihtimalle. Bakın, geçen sene kurumlar vergisinde öngördüğünüzün yüzde 38 altında kaldınız hafızam beni yanıltmıyorsa ama bu sene onun da gerisinde kalacaksınız. Yani öyle bir noktaya geliyor ki şirketleri uyguladığınız politikalarla boğuyorsunuz, şirket sayısı azalıyor, istihdam artmıyor, onlardan vergi toplayamıyorsunuz, ondan sonra kurumlar vergisi düştüğü için burada tam 46 sayfalık vergi istisnası eklerinde gidip olmadık kalemlerden 335 milyar lira bulmaya çalışıyorsunuz. Bakın, bu anlayış yanlış bir anlayış. Biz istihdam yaratmadan, iş yerlerinin üretimini artırmadan, imalat sanayisi başta olmak üzere üretimi artırmadan bu kısır döngüden kurtulamayız. Sebebi basit. Neden kurumlar vergisi artmıyor? Çünkü enflasyonla mücadelede çok yüksek bir faiz uyguladığınız zaman şirketler bunu yüksek finansman gideri olarak yazıyorlar ve zarar yazıyorlar. Bugün bizim öz sermayesi kısıtlı olan şirketlerimizin hepsinde finansman giderlerine bakın, devasa bir şekilde arttığını görürsünüz. Arkadaşlar, bizim hazineyiz on yıllık yüzde 40 borçlanıyor, yüzde 40; birazdan bu konuya geleceğim. Böyle bir ortamda kurumlar vergisinin hedefinin yarısına bile ulaşmanız mucize ama bunun sebebi dış konjonktür değil, bunun sebebi bizzat uyguladığınız dezenflasyon programı; ilk önce bunun altını çizmek lazım.

İkinci mesele de şu: Talebi boğduğunuz zaman ve enflasyonla sadece dar gelirli, orta gelirli vatandaşın talebini boğmak üzere mücadele ettiğiniz zaman şirketler üretim yapmak için herhangi bir şekilde teşvik duymuyorlar. Enflasyon düzeltilmesinin -biraz

önce sayın vekilim de söyledi- bütçede kurumlar vergisinin azaltıcı yönde etkisini göremediniz, büyük ölçekli şirketlerin yararlandığı vergi ve istisnaları kaldıramadınız, o yüzden de kurumlar vergisinde devasa bir yanılma oldu. Bunu da siz bu vergi ve istisnalardan, işte, kira gelirlerinden elde edilecek olan parayı artırarak ya da taşıt alım vergisi gibi "İkinci el, üçüncü el araba satışından da ben biraz daha para alayım." diyerek kapatmaya çalışıyorsunuz. Dolayısıyla buradaki bu torba yasa anlayışı bizi daha iyi bir yere götürmez.

Şimdi, size birkaç şey daha anlatmak istiyorum. Bunun sonucunda biz 300 milyarın üzerinde bir vergi geliri bekliyoruz. Tamam, eyvallah. Eğer bu 330 milyar civarındaki vergi gelirini siz "Çocuklarımızın okulda yemek projesine harcayalım." deseydiniz -ki bu senenin bütçesinde yok- bu muhalefet sırasındaki hiç kimse bir şey demezdi, hepimiz sizi alkışlardık ya da "Türkiye'nin barınma problemi için harcayacağım." deseydiniz yine biz size hiçbir şey demezdik. Fakat gelin, görün ki burada yapılacak olan, ekstradan elde edilecek olan bu vergi gelirini nereye kullanılacağını yazmıyorsunuz ama bize birkaç tane ipucu veriyorsunuz, o da bütçede. Bakın, bütçede bugün faiz harcamalarının boyutu 2 trilyonu geçti. Yani bugün biz kira geliri olandan, ikinci el, üçüncü el motorlu taşıtını satandan... Askerliğini yaparken çalışmadığı için yüzde 33 yerine yüzde 45'le artık dışarıdan borçlanmak zorunda olacak olan askerimize daha fazla yük getiriyoruz. Bunun bize getirisi 335 milyar, maliyeye. Arkadaşlar, siz bunun 5 katından fazlasını faiz olarak veriyorsunuz, 2 trilyon; bütçenin yüzde 18'i. Şimdi, diyebilirsiniz ki: "Bu, 2025 yılına özgüydü, 2026 yılında işler değişecek." Orta vadeli programa bakıyoruz, 2026 yılında öngörülen faiz harcaması 2,7 trilyon yani bu, bizim faiz harcaması açısından iyi bir dönemimiz. Önümüzdeki sene şimdikinden yüzde 35 daha fazla faiz harcaması yapacağız. Yani korkarım ki bu programa devam edersek, bu hazine ve maliye anlayışı, bu para politikası anlayışı devam ederse biz önümüzdeki sene birçok torba yasayı daha burada konuşmak zorunda kalacağız. Sebebi de bizim çok yüksek faiz maliyetleriyle bütçede oluşan ekstra yük.

Şimdi devam ediyorum ve çok önemli bir noktaya geliyorum. Burada yeni yasa bize net borçlanma tutarına ekstradan bir 595 milyar lira daha eklemeyi öngörüyor. Bakın, Hazine ve Maliye Bakanlığı yüzde 5 artırdı, Sayın Cumhurbaşkanımız yüzde 5 daha artırdı. Bu yetmedi, bu torba yasayla beraber tam 595 milyar lira daha borçlanmak istiyorsunuz. Diyebilirsiniz ki: "Düşük faizle borçlanırım, benim böyle bir kabiliyeti var." Şimdi, baktık yüzde kaçla borçlandığına hazinenin, Sayın Bakan Yardımcımız da burada, arkadaşlar, on yıllık devlet tahvili yüzde 40. Bu sene enflasyon yüzde 32-yüzde 35 TÜİK ölçümleriyle. Önümüzdeki sene enflasyonun yüzde 20-25 bandına inmesini öngörüyorsunuz, ondan sonra da yüzde 5. Geçen hafta birileri on yıllık yüzde 40 devlet tahvil alarak on yıl boyunca -diyelim ki enflasyonu düşürdük, umarım da düşürürüz- reel anlamda yüzde 30-yüzde 35 değer kazanacak. Şimdi, böyle bir ekonomide on yıllık devlet tahvilinin on yıllık yüzde 40 olduğu bir yerde siz hangi yatırımcıyı, hangi üreticiyi istihdamını artırmaya, üretimini artırmaya ve böylelikle daha fazla kurumlar vergisi vermeye ikna edebilirsiniz? Sormamız gereken soru budur.

İkinci nokta da şu: Neden yüzde 40'la borçlanıyorsunuz? İki sebebi olabilir, ya gerçekten enflasyonu düşüreceğinize inanmıyorsunuz -umarım öyle değildir- ve "On sene boyunca ben yüzde 40'tan daha iyi borçlanamam." diyorsunuz ya da piyasalar izlediğiniz politikalardan dolayı size güvenmiyordur, o yüzden de yüzde 40'tan daha az size borç vermeyi kabul etmiyordur. İkisi de bence başlı başına çok önemli problemler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hocam buyurun, bir dakikanızı açtım.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yani biz burada vatandaşın üzerine daha büyük bir mali yük getiriyoruz ama aynı zamanda yüzde 40 devlet tahviliyle borçlanarak önümüzdeki dönemde vatandaşın durumunun daha iyi olacağını garanti etmiyoruz.

Bakın, bir nokta daha var, bunu önemli bir şekilde tartışmak lazım çünkü bunun bir siyasi boyutu da var; uzun bir süredir Merkez Bankası enflasyonla mücadeleden daha fazla rezerv biriktirmeye çalışıyor çok yüksek faizlerle. Şimdi, buradaki torba yasada da ekstradan 595 milyar lira daha borçlanma limitini artırarak nakit biriktirmeye çalışıyorsunuz -burada çok değerli bürokratlar var, çoğunun da tanıyorum- ya burada yanlış bir rezerv ve hazine stratejisi izliyorsunuz yani gereğinden fazla nakit ve rezerv biriktiriyorsunuz ya da -umarım öyle değildir, Allah korusun- yeni bir 19 Mart benzeri hukuksuzluk sürecinin olası etkilerini şimdiden bertaraf etmeye çalışıyorsunuz, ikisinden bir tanesi. Bu kadar fazla rezerv biriktiriyorsanız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyoruz Hocam.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yani ekonominin dengelerinin...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Son bir dakikada bitirelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bitirdim, herkes aynısını yapıyorum. Hocama maddelerde söz vereceğim isterse.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Tamam, son cümleyi ekleyeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Hocam.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yani burası gerçekten önemli. Merkez Bankasının bu kadar fazla rezerv biriktirdiği, hazinenin bu kadar fazla nakit biriktirdiği yerde ya yanlış bir strateji izliyorsunuz ya da önümüzdeki dönemde olabilecek olan bir hukuksuzluk sürecine, önceden, onun olumsuz etkilerini bertaraf etmek için zemin hazırlıyorsunuz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, burada ilgililer sorularını, notlarını alıyorlar, onlara da cevap hakkı doğacak, onlara da cevap haklarını kullanmaları için söz vereceğim.

Şimdi, Sayın Akay, siz hazırsınız.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Benim ne zaman Başkanım?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - AK PARTİ'den başka da kanun teklifini savunan yok, MHP de karşı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Muhalefete fazla söz hakkı tanıyoruz.

CEVDET AKAY (Karabük) - Tamam, Sayın Bakırlioğlu konuşsun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Benim için fark etmez, sizi dediğim için.

Ondan sonra Sayın Adalet Kaya'ya söz vereceğim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Çok geriye gidiyorum, ondan dedim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vehbi Bey'e kastınız mı var sizin?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok canım, şimdi Vehbi Bey'e vereyim.

Tamam Vehbi Bey, buyurun, size söz verelim, Sayın Akay "Problem yok. diyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Hayır, hayır.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Biz hazırız efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Siz her zaman hazırsınız Sayın Tanal ama bunların hepsi bitecek, ondan sonra. Önce üyeler, ondan sonra size.

Evet, Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Mahmut Tanal, başka parlamentonun milletvekili mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben öyle bir şey mi dedim? Sadece, Komisyon üyeleri bittikten sonra kendisine söz vereceğiz dedim.

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Tamam.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, doğru söylüyorsun. Anayasa'da eşitlik ilkesi var. "Parlamentolar arasında önce komisyon üyesi, sonra diğerleri" öyle bir şey mi var?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Öyle bir şey yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay'ın süresinden gidiyor Sayın Tanal.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Misafire saygı bizim geleneğimiz aslında.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Biz misafir değiliz Beyefendi, biz burada vekiliz, asli vekiliz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yeni yeni kavramlar öğreniyoruz bu Parlamentoda ya!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - "Misafir vekil" diyorlar ya.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, Kıymetli Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, sivil toplum kuruluşlarının değerli başkan ve yöneticileri, kıymetli basın mensupları; ben de hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Söz konusu kanun teklifiyle -36 maddeden oluşuyor tabii bu- Harçlar Kanunu'nda, Gelir Vergisi Kanunu'nda, Katma Değer Vergisi Kanunu'nda, Kurumlar Vergisi ve Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu'nda değişiklikler yapılıyor. Yine, baktığımız zaman, bu kanun teklifinden istisnaların kaldırılması, kayıt dışılıkla mücadele edilmesi, vergi adaletinin güçlendirilmesi gibi sonuçlar doğurması bekleniyor. Öyle mi? Bakıyoruz, maalesef gerektiği şekliyle değil, öyle olmadığını görüyoruz. Şimdi, istisnaların kaldırılmasıyla ilgili örnek vereceğim size. Burada, gayrimenkul sermaye iradı yani kira gelirleriyle ilgili istisnadan bahsediliyor, kaldırılıyor, emeklilerde devam ediyor, 47 bin TL'lik bir istisna tutarı var. Burada tabii ki dar gelirli var, işsizi var, hasbelkader bir ev almış, işte kira geliriyle hayatına katkı sağlamayı düşünen var. Baktığınız zaman uygulamada da 47 bin lira değil, işte, uygulamaya geçtiğinde yeniden değerlendirme oranı kadar artsa 60 bin lira civarında olacak ama bir kanun maddesine göre de 22 bin TL'nin üzerinde olduğunda beyanname vermek zorunda olup vergisini ödemek zorunda kalacak. Ama siz bir taraftan, yıllardır... 2025 bütçesinde de vardı, hani 3 trilyon 5 milyar tahsilinden vazgeçilen vergi alacakları var, bunun 701 milyarı -yani muafiyet, istisna ve indirim yoluyla tahsilinden vazgeçilen vergilerden bahsediyorum- kurumlar vergisiyle alakalı. Şimdi, siz bu yıl bunun düşmesini beklersiniz değil mi, hani muafiyet, istisna ve indirimlerin aşağı çekilmesini istiyorsak. Bakıyoruz öyle mi? 768 milyara çıkmış. Bundan kim yararlanıyor? Ekseriyetle yap-işlet-devret projesi yapan, işte KÖİ projesi yapan firmalar yararlanıyor. Şimdi, bunlar zaten efektif vergi yükü çok düşük olan -az önce ifade edildi- finansman maliyetlerindeki artış nedeniyle de giderlerini şişirip çoğu zaman da vergi ödemeyenlerin -ki 37 tanesinin vergi ödemediğini yıllardır söylüyoruz, 12,6 milyar TL beyanname verip 2,8 milyar TL vergi ödeyen gruptan bahsediyoruz- muafiyet, istisna ve indirimlerini kaldırmıyorsunuz, bir taraftan da geçici vergiyle ilgili beyanname verme süresini 3'ten 4'e çıkartıyorsunuz, Sayın Kalaycı da az önce ifade etti. Yani buradan beklediğiniz beyannameyle ilgili -gelirden gelecek; damga vergisi beyannamesi 2 milyar TL olarak öngörülmüş- bir de paranın zaman maliyetiyle ilgili öne çekmeye çalışıyorsunuz ama bir sürü yükü beraber alternatif maliyetlerini de dikkate almıyorsunuz. Şunu söylemek istiyorum: İstisnalar, muafiyet ve indirimlerle ilgili bu kanun teklifinde maalesef hiçbir uygulama olmadığını görüyoruz. Vergide adalet de sağlanmıyor. Kurumlar vergisiyle ilgili oran yüzde 11, bir önceki yıla göre yüzde 1,5 civarında düşmüş ve aşağı yukarı da beklenen tahminden 420 milyar civarında da kurumlar vergisinden az tahsilat olacak. İşte siz 335 milyarını burada getiriyorsunuz, oysa az önce ifade ettiğim 701 milyarı 768'e çıkartmazsanız 67 milyar direk oradan zaten imkân sağlamış olacaksınız ki onu daha da aşağıya indirmeniz lazım. Vergide adalet yok, dar gelirlinin üzerinde vergi yükü daha da artarak devam ediyor.

2026 bütçesine baktığımız zaman, dolaylı vergilerin oranı yüzde 63. Yıl içinde yüzde 68'e kadar çıkıyor, 70'lere dayanıyor. Burada siz dolaysız vergilerin yeterince arttığını görüyor musunuz? Ben görmüyorum. Benim görmediğim bir şey varsa da ikaz ederseniz memnun olurum. Yani vatandaş üzerindeki vergi yükü artmaya devam ediyor, dolaylı vergiler yine insanların, vatandaşların üzerinde yük.

Yine, önemli maddelerden biri, burada hazinenin net borçlanma limitinin arttırılmasıyla ilgili yetki veriliyor, 2,7 trilyona çıkılıyor. Yani işte, Hazine ve Maliye Bakanlığına ve Cumhurbaşkanına yüzde 5'er yetkiyle beraber şu anda üstünde bir limit, 595 milyar TL ilave. Bakın, ağustos ayında Hazinenin yetkisi doldu, eylül ayında da en son 303 milyar civarında galiba -o da bir borçlanma- onu da ilave ettiğiniz zaman Cumhurbaşkanının yetkisi de aşıldı. Şimdi, biz yetkisiz bir şekilde devam ediyoruz, aşım olmuş.

Şimdi, bütçe açığının yıl sonunda 2,2 trilyon civarında olması tahmin ediliyor orta vadeli planda ama bir taraftan ekstra 595 milyar yetki alıyorsunuz, 500 milyar fazladan borçlanma yapacaksınız. Buna niye gereksinim duyuyorsunuz? Zaten faiz giderleri çok

yüksek. Bu faiz giderlerini aşağı çekmek için çaba sarf etmemiz gerekirken ihtiyaçtan daha fazla niçin bir kurum borçlanır veya bir insan borçlanır, bunun için ekstra faiz yüküne girer? Tabii, şunu anlıyoruz baktığımız zaman: Olağanüstü gelişmelere karşı bir önlem mi alınıyor? Bir taraftan, önümüzdeki dönemde yapılacak birtakım siyasi operasyonlar mı var? Bunların açıklığa kavuşturulması lazım. Döviz rezervleri biriktiriliyor.

Şimdi, bakıyorum, son bir ayda Merkez Bankası aşağı yukarı 2,5-3 ton civarında da altın saltmış, döviz dönyör. Bütün dünyada altınlar yükselirken ve merkez bankaları altın alırken niçin böyle bir gereksinime de ihtiyaç duyuldu? Bunun da açıklığa kavuşturulması lazım. Maddeler üzerinde bunları detaylı konuşacağız tabii. Burada, Kentsel Dönüşüm Başkanlığı var. Şimdi, Kentsel Dönüşüm Başkanlığının vadeli alacaklarının yüzde 25'lik kadar kısmıyla ilgili kamu bankalarından kredi kullanma yetkisi veriliyor. Yani alacaklarını dikkate aldığımız zaman, Kentsel Dönüşüm Başkanlığı kamu bankalarından aşağı yukarı 20 binler civarında kredi kullanacak. Ya, kamu bankalarının görevi ne esasında? Her bir bankanın görevi ayrı, işte, kiminin görevi çiftçilere daha çok destek vermek, kiminin görevi esnafa, KOBİ'lere destek vermek; karma bir yapı. Zaten çiftçilere de tarıma da bu bütçede de yeterince destek verilmiyor, hep yasal sınırın altında, binde 2'lerde. Baktığımız zaman, kamu bankalarının görev zararları aşağı çekilmek isteniyor fakat Kentsel Dönüşüm Başkanlığı hangi projeleri bitirecek, hangi projeleri hayata geçirecek, hangi projelerle ilgili ne kadar alacağı var, taksitli alacağı var? Bu rakamın netleşmesi lazım çünkü 20 milyarlık bir kredi kullanıldığında 7,9 milyar TL'lik bir faiz yükü meydana geliyor, bu da yüzde 39-40 civarında demek; az önce, devletin borçlandığı, on yıllık vadeli borçlandığı devlet tahvili faizine de tekabül eden bir kısım. Yani biz bu kadar savurganca faize para vermeye devam edersek... Ki Kentsel Dönüşüm Başkanlığının bir bütçesi de var, 2026'da 111 milyarlık bütçe öngörülmüş, bunun 109 milyarı cari transferler; yani buradan bu projelerin tamamlanması mümkün.

Yine, burayla ilgili bir özel hesap var, onun da kullanım süresini uzatıyorsunuz. Bu özel hesabın nasıl kullanıldığını biz yıllardır soruyoruz, bir türlü öğrenemedik, Sayıştay denetimine de tabi değil. Buraya gelen bir sürü para var. Bir ara hesaplamıştık, 671 milyar civarında bir para vardı, son güncel değeri nedir, onu da bilmiyoruz. Bunların açıklanması, paylaşılması ve hangi projelere, nasıl harcandığının şeffaf bir şekilde izah edilmesi gerekir.

Bir problem de yine, genel aydınlatma giderleriyle ilgili; belediyelerin üzerinde yine bir sürü yük. Burada, belediyelerin vergi gelirlerinden bu genel aydınlatma giderlerine katılım payı 3 kat artırılıyor, yüzde 30'a çıkartılıyor işte, büyükşehir belediyelerinde. E, zaten SGK borçlarıyla uğraşıyorlar, belediyelerin üzerinde bir sürü yük var, bu genel aydınlatma giderleriyle ilgili maliyetlerin de artışı belediyelerin daha iyi hizmet yapmasına engel, vatandaşlar bu hizmetlerden yararlanamayacak.

Şimdi, burada bir kronik sorun da şu: Şimdi, elektrik dağıtım şirketleri var burada, bunların TEDAŞ'tan olan alacakları bakanlık gözetiminde düzenli olarak ödeniyor fakat sistemin işletim bedeliyle ilgili ödemesi gereken tutarlar var, bunların da TEİAŞ'a ödenmesi lazım, bunlar bir türlü ödenmiyor. Bunların son bakiyesi nedir? Hangi firmalardan, ne kadar alacak var? Bakın, bu çok kronik bir problem, bizim bu problemi mutlaka çözmemiz lazım, bir kanunla bu durumun ortadan kaldırılması... Devlet bir taraftan borcu var ödemesini yapıyor ama aynı kişiden bir taraftan alacağı var -farklı kurum aynı bünye içerisinde, aynı bakanlık bünyesi içerisinde- o alacağını alamıyor, alacağını alamadığı için, ödemelerini yapmak için, finansman açığını kapatmak için kredi kullanmak zorunda kalıyor, bu da kamu zararına yol açıyor. "Kamu zararı" diye niçin diyoruz? Çünkü önlem almadığınız için, bu alacakları tahsil etmediğiniz için dolaylı olarak kamu zararına sebep teşkil ediyorsunuz, bu sebep teşkil edenler de kamu idarecileri ve yöneticileri. Liyakatli bir yönetimde bunların olmaması gerekir.

Kanun maddelerinde de konuşacağımız konular var, karşılıksız çekle ilgili bazı açıklamalar yapacağız, diğer konularda yapacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Tamamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bir dakika ek süre veriyorum.

CEVDET AKAY (Karabük) - Şunu ifade etmek istiyorum: Bu torba yasa teklifinde vatandaşın vergi yükünü azaltacak, vergide adaleti sağlayacak, kayıt dışılıkla mücadele edecek, istisnaları ortadan kaldıracak bir şey yok. Elde edilecek gelir de çok cüzi bir gelir. Bunu da kurumlar vergisindeki planlamanızdan 420 milyar geride kaldığınız için, herhâlde o açığı kapatmak yapıyorsunuz. Oysa, kamu kaynaklarının verimli kullanılmasıyla, tasarruf tedbirlerine, genelgelerine herkesin uymasıyla, israfın önlenmesiyle bu kaynaklar çok rahat temin edilebilirdi.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Akay, teşekkür ederim.

Komisyon üyelerinin söz taleplerine devam edeceğiz; Adalet Kaya, Vehbi Bakırloğlu, Mustafa Erdem, Tahsin Ocaklı, Kamuran Tanhan olarak devam edeceğiz.

Sayın Adalet Kaya, buyurunuz.

Süreniz on dakika.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri ve sayın bürokratlar; hoş geldiniz.

Bugün önümüze "vergi reformu" diye getirilen bu paket aslında krizi yönetemeyen iktidarın mali yönetiminin başarısızlığının itirafnamesi gibi. Bu bir reform değil, bütçe açığını kapatma paniğiyle hazırlanmış bir yama paket. Oysa bütçe açığını kapatmanın başka yolları da var: 2026 bütçe teklifinde 2 trilyon 713 milyar liralık bütçe açığı beklerken aynı yıl "vergi indirimi, muafiyeti, istisnası" adı altında, sermaye kesimlerinden tam 3 trilyon 597 milyar lira vergi almayacağınızı ilan ettiniz. Yani büyük sermayedarlar için planlanan vergi muafiyeti bütçe açığından yaklaşık 900 milyar daha fazla. Yani bu aslında büyük sermayeyi koruyan ama emekçinin, yoksulun, esnafın cebine yönelen bir paket.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sermayeyle hiç alakası yok.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Mehmet Şimşek Temmuz 2024'teki açıklamasında "Bütün vergi düzenlemelerinde sadece iki temel ilkimiz var, Bunlar, vergide adaleti tesis etmek yani çok kazananın çok, az kazananın az vergi almak ve vergi uygulamalarında dengeyi ve uyumu yakalamak." demişti, elbette ki söylediklerine katılıyoruz ama uygulamalara katılmak mümkün

değil. 2025'in ilk dokuz ayında bütçe gelirleri yüzde 48 artmış. Bu önemli ama bunun nereden arttığını yani dolaylı vergiler ve ücretlilerin maaşlarından arttığını zaten sizin verileriniz gösteriyor. Şirketlerden alınan kurumlar vergisi önceki yıla göre sadece yüzde 28 artarken gelir vergisi bir önceki yıla göre yüzde 91 artmış. Yani devlet bütçesini zenginlerden değil yoksuldan, maaşından zaten otomatik kesinti yapılan emekçiden finanse ediyor. Hani nerede az kazananan az, çok kazananan çok vergi sistemi? Bu paket de zaten bunun böyle olmadığını gösteriyor, amaçlananın da bu olmadığını gösteriyor.

Kurumlar vergisi oranı sabit kalıyor, dev holdinglerin, inşaat ve finans devlerinin kazançları el değmeden duruyor ama tek evi olan, geçimini kira geliriyle sağlayan yurttaşın istisnası kaldırılıyor. Yani sonuçta bu yük kiracıya yansıyor, kiralar artacak ve enflasyon körüklenecek. Teklif, veterinerden emlakçıya, diş hekiminden kuyumcuya kadar küçük işletmelere harçlar getiriyor. Bu tutarlar büyük sermaye için önemsiz olabilir ama küçük işletme için yıkıcıdır. Siz kayıt dışılığı önleme bahanesiyle aslında küçük esnafı piyasadan siliyorsunuz. Bu düzenleme zincir marketlerin ve tekelleşmiş şirketlerin önünü açacak bir politikadır. Yani prim oranlarını yüzde 32'den 45'e çıkararak BAĞ-KUR'lu esnafı cezalandırıyorsunuz, sosyal güvenlik açığını yine emekçinin sırtına yığıyorsunuz.

Yerli üreticiye nefes aldırılmazken, teklifin bir maddesi UEFA organizasyonlarına katılan yabancı şirketlere tam vergi muafiyeti tanıyor. Bu ülkenin milyonlarca insanı temel ihtiyaçlarını karşılayamazken küresel şirketleri vergi dışında tutuyorsunuz. Bu, halktan alıp sermayeye aktaran bir düzendir, bu bir sömürü düzenidir, kabul edilemez.

Bu kadar çok bürokrat içerisinde sadece 2 kadın varken teklifin hiçbir yerinde kadın emeği, bakım yükü, ücret eşitsizliği veya toplumsal cinsiyet etkisi gibi bir değerlendirme yok. Bu yasa teklifi tamamen cinsiyet eşitsizliğini yok sayan bir anlayışla hazırlanmış. Yani bu tablo da zaten bu bakış açısıyla bakılmadığını gösteriyor bize. Dolaylı vergiler kadınları orantısız etkiliyor çünkü kadınlar hâlâ düşük ücretli, yarı zamanlı, güvencesiz işlerde çalışıyorlar. KDV ve ÖTV artışları kadınların gıda, enerji ve bakım harcamalarını doğrudan artırıyor. Bu da kadın yoksulluğunu derinleştiriyor. Prim oranı artışları kesintili çalışan kadınları sosyal güvenlik sisteminden fiilen dışlıyor. Çünkü demokratik katılımın yolu merkezden atanan yapılardan değil seçilmiş yerel yönetimlerden geçer. Yerel yönetimlerin kaynaklarını zayıflatırken YİKOB'lara tanınan mali ayrıcalıklar da yine kadınların siyasete ve katılım süreçlerine katılımını zedeliyor. Türkiye CEDAW ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı gibi uluslararası sözleşmelere taraf ancak bu teklif bu sözleşmelerin yükümlülüklerini hiçe sayıyor. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği giderilmeden vergi adaleti kurulamaz.

Yine, 2002'den bugüne dolar kuru yüzde 2 bin artmış, Türk lirası yüzde 95 değer kaybetmiş, enflasyon bu seviyelerde, yüzde 60'lardayken, istihdam oranları korkunç boyutlardayken bu vergi reformu bu gerçeğe yani bu gerçeklerin tamamına tek bir çözüm sunmuyor.

Bölgesel kalkınmada tablo değişmiyor. Yoksul Kürt illerinde işsizlik oranları hâlâ Türkiye ortalamasının çok üzerinde. Kayyum atamalarıyla seçilmiş yerel yönetimlerin kaynakları merkezî hükûmetin projelerine aktarılmış, bölgenin ekonomik özerkliği ne yazık ki gasbedilmiştir. Bu sadece idari değil ekonomik bir sömürgeleştirme politikasıdır. Bu teklif sadece vergi adaletsizliğini değil, sosyal güvenlik sisteminin finansman yükünü de yine emekçiye, esnafın sırtına yığıyor. Teklifin ilgili maddelerinde malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranındaki artışın gerekçesi olarak Kurumun aktüeryal dengesinin korunması gösteriliyor. Aktüeryal denge, sosyal güvenlik açıklarını gizlemek için kullanılan bir muhasebe teranesi. Sosyal Güvenlik Kurumunun sürdürülebilirliğini sağlamanın farklı yolları var, prim oranlarını ve prime esas kazanç üst sınırını artırarak zaten zor durumdaki çalışanlardan ve küçük esnafın daha fazla para toplamak değildir. Asıl dengesizlik sosyal güvenlik sisteminin büyük bir kısmının bütçeden yeterince fonlanmaması ve büyük sermayenin prim vergi borçlarının sık sık affedilmesidir.

Şimdi "güvenlik" deyince aklınıza neden sadece sınır güvenliği geliyor anlamak mümkün değil. "Sosyal güvenlik" demek güvenlik içinde yaşamak, yurttaşlar açısından ekonomik şiddete maruz kalmamak demek. Yani refah içerisinde yaşamak bu ülkedeki her yurttaşın hakkı. Dolayısıyla bütçeden büyük bir kaynağın sosyal güvenlik sistemine aktarılması ve güçlü bir sosyal güvenlik sisteminin kurulması gerekiyor. Bunu da yine yurttaşın sırtına yıkmak doğru değil. Gerçek bir vergi reformu emekçiden daha çok almak değil zengini adil biçimde vergilendirmek demektir.

Önerilerimizi sayıyorum: Artan oranlı gelir ve servet vergisi sistemi getirilmeli, dolaylı vergiler azaltılmalı, temel ihtiyaçlardan alınan KDV kaldırılmalı, kurumlar vergisi büyük kâr eden sektörlerde artırılmalı, kamu kaynakları savaşa, faize, lükse değil, eğitime, sağlığa, istihdama, kadın emeğine ayrılmalıdır. Her yasa teklifi toplumsal cinsiyet etki analiziyle birlikte hazırlanmalıdır.

Biz DEM PARTİ olarak halkın iradesini, emeğini ve eşitliği esas alan bir mali düzen için mücadelemizi sürdüreceğiz. Bu teklifin mevcut hâliyle reddedilmesini, gelir adaleti ve eşitlik ilkeleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesini talep ediyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Vehbi Bakırlıoğlu, buyurun,

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, gene bir torba kanunu tartışıyoruz, 36 maddeden oluşuyor bu torba kanun. Neler var? Valla neler yok ki... Mesela 1'inci maddesi: Kira gelirlerinde 47 bin liralık bir istisna vardı, 47 bin liraya kadar ki kısım vergiden istisnayı. Şimdi o kalkıyor ve bununla ilgili bir etki analizi yapılmış, "Şu kadar gelir getirici olacak." diye söyleniyor. Peki, bu yapılan düzenlemenin kira fiyatları üzerinde herhangi bir etkisi olup olmayacağı analiz edilmiş midir? Yani bu düzenlemeyle beraber kira fiyatlarında artış olacağı kaçınılmazdır. Peki, ben bu teklifi getiren sayın milletvekiline soruyorum: Bu ülkedeki barınma krizinden haberiniz yok mu? Şu anda kira artışı TÜİK'in verilerine göre bir yılda yüzde 60. Yüzde 60 kira artışı var, barınma krizi söz konusu ve enflasyonu en fazla artıran ana harcama kalemlerinden bir tanesi konut ve kira. Hâl böyleyken hem enflasyonu artırıcı hem de barınma krizini körükleyecek bir yasal düzenlemeyle karşı karşıyayız.

Başka ne var? Yeni yeni harçlar var. Mesela, araç alım satımlarında binde 2'lik bir noter harcı getiriliyor. Demin örnek verildi, zaten yüzde 80'lerde, 90'larda ÖTV, üzerine KDV; yetmedi, motorlu taşıtlar vergisi; yetmedi bir de harç. Yetiyor mu? Yetmiyor. Ne yapıyoruz? Galerici, kuyumcu, emlakçı gibi meslek erbaplarının yetki belgeleri için her yıl harç verilecek yani kuyumcular 30 bin lira, galericiler ve emlakçılar 20 bin lira. Eğer büyükşehir söz konusu olan yer, ikamet edilen yer, o zaman çarpı 2 yapılacaktır.

Şimdi, şunu düşünmek lazım... Burada herhangi bir gelire bakılmıyor, hepsi aynı şekilde. Yani eğer bu gerçekleşirse, eğer kanun hâline gelirse bu teklif şunu göreceğiz: Ayaklı galericiler ve emlakçılar vardır, bunların sayısı daha fazla artacak, bu insanları biz daha fazla sistemin dışına atacağız.

Başka neler var? Hastaneler yatak kapasitesine göre her yıl harç ödeyecekler. Doktorlar, muayenehaneler, poliklinikler, tıp merkezleri; yetmedi, veterinerler; yetmiyor turizm tesisleri, laboratuvarlar, hava yolları şirketleri... Arkadaşlar, bu ne ya?

Bakin, bir devletin vermiş olduğu bir hizmet karşılığında harç alması kadar tabii bir şey yoktur ancak burada bir hizmet yok; bunlar her sene tekrarlanıyor. Bunun adını doğru koymak lazım, bunun adı haraçtır arkadaşlar, harç falan değil; haraç kesilmekte burada "Sorma, ver parasını." denilmekte. Baktığınız zaman, bu torba kanunun adı haraç kanunudur, haraç torbasıdır arkadaşlar.

Başka neler var? İşte, BES'te devlet katılım oranı işte yüzde 50'ye kadar artırabiliyor, sıfıra kadar indirilebiliyor. Yani benim okumam ne biliyor musunuz? Eğer burada sıfırı koyduysanız belki BES'e devlet katkı oranı azaltılacak, benim okumam bu, diğer insanlar da bunu okuyordur büyük ihtimalle.

Başka ne var? Ek bütçe yapıyoruz biz burada. Ne diyoruz? Hazinesin 2025 yılı net borçlanma limitini 595 milyar lira artıracacağız; 1 trilyon 930 milyar liralık bir bütçe açığı vardı, borçlanma limiti vardı, biz bunu 2,7 trilyon liraya çıkartacağız bu yapılan düzenlemeyle. Şimdi, esasına baktığımız zaman, biz bu düzenleme önümüze ne zaman gelecek diye bekliyorduk iki sebepten dolayı. Genellikle yılın sonunda... 2022 yılında oldu mesela, Sanayi Komisyonundayken önümüze bir önerge geldi, 200 milyar lira borçlanma limiti artırıldı. 2023'te de bu sefer yine bir kanun düzenlemesiyle Cumhurbaşkanına borçlanma limitini 3 katına çıkarma yetkisi verdik. Biz ne zaman gelir diye bekliyorduk, önümüze geldi işte, 595 milyar lira. Esasında, rakamlara baktığımız zaman eylül ayı itibarıyla zaten 2 trilyon 267 milyar lira net borçlanma yapmışız. Yani nerede kaldı o zaman 4749, kanun nerede kaldı? Kanun çok açık, diyor ki: "Bütçe açığı kadar borçlanabilirsin." Yüzde 5 bakan, yüzde 5 Cumhurbaşkanı. Biz zaten eylül ayında 2 trilyon 267 milyar lira net borçlanma yapmışız, nerede kaldı kanun, nerede kaldı bütçe hakkı arkadaşlar? Ve her sene bu karşımıza geliyor. 2026 bütçesine baktığımız zaman yıl sonunda 2 trilyon 208 milyar lira bütçe açığı bekleniyor. Peki, o zaman şunu sormak istiyorum: Şu anda neden 2,7 trilyon lira borçlanma ihtiyacı hissediliyor? Yıl sonunda 2 trilyon 208 milyar lira bütçe açığı olarsa neden 500 milyar lira daha fazla borçlanma yetkisi isteniyor?

Şunu da unutmayalım, biraz evvel hatipler belirtti: Biz bu borçlanmayı yüzde 40'la yapıyoruz arkadaşlar, yüzde 40 ve şu anda kasada, eylül rakamlarında 776 milyar lira hazinenin parası var. Neden bu böyle bir şeye ihtiyaç duyuyoruz? Gerçekten de -arkadaşlarımız söyledi- acaba Hazine bürokratları, Hazine ve Maliye Bakanlığı olası bir siyasi dalgalanmadan mı, 19 Mart siyasi darbe girişimine benzer bir eylemden mi korkuyorlar ki bu yollara tenezzül ediyorlar?

Başka ne var? Mesela SGK borçlanma oranlarını artırıyor, ihya oranlarını artırıyor. Ya arkadaşlar, burada -bilmiyorum- esnaf farkında mı veyahut da esnaf odaları farkında mı, TESK farkında mı? İhya oranları artırılıyor, yüzde 45'e çıkarılıyor. Ben askerlik yapmışım, vatani görevimi yapmışım, benim elimde olmayan bir şey, askere gitmişim, benim borçlanma oranım artırılıyor veyahut da anayasal hakkımı kullanmışım, grev yapmışız yüz gün boyunca, borçlanmak istiyorum o yüz günü, yüzde 45'e çıkarılıyor; bu, hak mıdır, reva mıdır arkadaşlar? Niye buna tenezzül ediyorsunuz?

Yetmiyor, işveren primini 1 puan artırıyoruz. Yetmiyor, teşvik vardı, teşviki daha önce 4'e indirmiştik, şimdi 2 puana indiriyoruz; akıl alacak gibi değil. İş gücü maliyetini çok ciddi şekilde artırıyoruz ve sistem dışına itiyoruz insanları biz yapmış olduğumuz bu düzenlemelerle.

Yetmemiş arkadaşlar, başka ne yapıyor biliyor musunuz? İşteye bağlı sigorta primini artırıyoruz biz. Mesela, mevsimlik tarım işçilerinin, on günden az çalışıyorsa bu insanların sigorta primini artırıyoruz biz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Zaten ödeyemiyorlar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ödeyemiyor zaten bu insanlar.

Taksi şoförlerinin, gündeliğe giden kadınların, temizliğe giden kadınların sigorta primini artırıyoruz. Bunlar toplumun en kırılgan kesimleri, zaten bu insanları sistem içerisinde tutmak zor. Yetmiyor, biz bu insanların primlerini artırıyoruz.

Başka ne yapıyoruz? Prime esas kazancın üst limitini 9 katına çıkarıyoruz yani SGK'nin prim gelirini artırmaya çalışıyoruz. Ya, şu olur mu arkadaşlar ya: Emekli, dul ve yetim maaşı alan yani 16.881 lira, 15 bin lira, 14 bin lira, 10 bin lira maaş alan insanların GSS alacağı için -var ise- maaşlarının yüzde 25'ine el koymaya kalkıyoruz arkadaşlar; kendimize gelelim ya, kendimize gelelim, lütfen.

Başka ne yapıyoruz? İşte, genel aydınlatma giderlerinde belediyelerin payını artırıyoruz yani silkeleme operasyonunun değişik bir evresi bu. Önceden tamamı genel bütçeden karşılanıyordu, daha sonra yasa çıktı, işte, yüzde 10'unu belediyeler karşılayacak, Cumhurbaşkanı bunu 2 katına çıkaracak. Uygulamada yüzde 20'sini belediyeler şu anda karşılıyor. Biz ne yapıyoruz? Bunu, yüzde 10'u, 30'a çıkarıyoruz, Cumhurbaşkanına da 2 katı hak veriyoruz. Ne olacak biliyor musunuz? Cumhurbaşkanı bu hakkını kullanacak. İddiaya giren varsa ben burada iddiaya girerim. Önümüzdeki süreçte aydınlatma giderlerinin yüzde 60'ını belediyeler sağlayacak. Peki, bu hak mıdır, reva mıdır?

Yani şimdi öyle maddeler var ki insan ister istemez soruyor ya, bu SGK batıyor mu, gerçekten batıyor muyuz arkadaşlar? Anlaşılır gibi değil yani öyle şeyler getirmişler.

Emekli, dul ve yetim aylıklarında, işte, maaş kesilecekmiş. Kaç para etki analizinde? 600 milyon lira, 600 milyon lira. Binlerce insanın hayatını etkileyeceğiz.

Eğer kaynak yaratmak istiyorsak bunlarla uğraşmayalım, bakın, bunlarla uğraşmayalım. Ben size farklı bir şey söyleyeyim, mesela şunu yapabiliriz eğer gerçekten gelir getirmesini istiyorsak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Toparlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Gerçekten de vergide adaleti sağlamak istiyorsak mesela şunu yapabilir Cumhurbaşkanı: Biliyorsunuz, vergi cennetleri var, bu vergi cennetleri listesini açıklasın; alın size bir gelir kapısı. Yani esnafı,

galericiyle, kuyumcuyla, emlakçıyla uğraşmayın arkadaşlar, bu insanları haraca bağlamayın. Esas vergi vermeyen, vergi vermekten sakınan, milyarlarca lirasını yurt dışına, milyarlarca doları yurt dışına kaçıranlar var bu memlekette. Niye onlardan biz yüzde 30 vergi almak için bir liste yayınlamıyoruz da buradaki esnafımızla uğraşıyoruz, hastanelerle uğraşıyoruz, veterinerlerle uğraşıyoruz, gündelikçi kadınların primleriyle uğraşıyoruz, mevsimlik işçilerin primleriyle uğraşıyoruz? Niye sanayiciyle uğraşıyoruz arkadaşlar?

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Mustafa Erdem...

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Değerli Komisyon üyesi katılımcılar; hepinizi ben de saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, üç yıldır bu Komisyonda çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Buraya kadar bu iktidar tarafından getirilen her kanun teklifinde, daha doğrusu torba yasada "Umarım bu sefer içinde bu ülkenin yurttaşı için, emeklisi için, genci için, esnafı için iyi bir şey vardır." diye umut ediyorum ama huylu huyundan vazgeçmez hesabı, yirmi üç yıldır yaptığınız gibi vatandaşın hayrına tek bir maddeyi buraya getirmiyorsunuz. Biz teklif ediyoruz, maalesef bunu da kabul etmiyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, yarın 2026 yılı bütçesinin sunumu var ve ardından görüşmelere başlayacağız. Bu bütçe de 2025 ve daha önceki yıllarda AKP iktidarının hazırladığı bütçeler gibi bu ülkenin yurttaşları için bir yıkım bütçesi. Sarayda hazırlanıp sunulan bu bütçe yine faiz lobisinin, sermayenin ve yandaşın bütçesi; beceriksiz ekonomi yönetiminin bütün yükünü yurttaşın sırtına yükleyen bir bütçe. Bunu bütçe maratonunda çokça konuşacağız ama bugün getirilen kanun teklifinden anlaşıyor ki bu saray ve israf iktidarına bu vatandaşın verdikleri yetmiyor, yetmiyor ki hâlâ yurttaşı vergi ve harçlara boğmak için -buna aslında haraç demek lazım- canla başla çalışılıyor.

Getirilen teklifin genel gerekçesinde "Düzenlemelerin hedefi vergi dışı kalmış alanların kapsama alınması." diyor, bununla ilgili bir düzenleme yok. "Bazı istisna ve muafiyetlerin kaldırılması, kayıt dışıyla mücadelenin güçlendirilmesi, vergi adaletinin artırılması" olarak belirtilmiş ise de gerçekte teklif içeriğine bakıldığında bu hedeflerin yeni gelir kaynakları yaratmaya ve mükellefin yükünü artırmaya yönelik olduğu görülüyor yani ekonomik krizin faturasının her defasında emekçiye, serbest meslek erbabına, özette yurttaşa çıkarılmaya çalışıldığını buradan görüyoruz. Özellikle kayıt dışılığı artırıcı işlem yaparak kayıt dışılığı önlemekten nasıl bahsediyorsunuz, onu da anlamak mümkün değil. Örneğin, SGK'de yaptığınız 3 puanlık artış bir taraftan SGK'nin gelir becerisini azaltacak, bir taraftan da kayıt dışılığı artıracaktır.

Değerli arkadaşlar, 2025'in ilk dokuz ayında bu yurttaş dakikada 19 milyon 723 bin lira, günde 28 milyar 401 milyon lira, toplamda ise 7 trilyon 753 milyar 506 milyon lira vergi ödemiş ama yurttaş bu israf ve şatafat iktidarına para yetiremiyor; 1 trilyon 217 milyar lira bütçe açığı oluşmuş. Şimdi de bu beceriksiz iktidar ve onun ekonomi yönetimi daha fazla vergi istiyor. Bugün ülkede açlık sınırı 27.970 lira, yoksulluk sınırı 91.109 lira, ülkenin yarısı asgari ücret seviyesinde maaş alıyor ve Eylül 2025'te asgari ücretin enflasyon karşısındaki kaybı 5.621 lira olmuş. Peki, bu tabloda toplanan vergiler ülkenin emekçisine, yurttaşına gitmediğine göre nerelere gidiyor da bir fazla alınacak damga vergisinden medet umuluyor, bunu da sorgulamak lazım ama ben söyleyeyim: Faiz ödemelerine gidiyor; yap-işlet-devretle verilen araç geçmeyen, uçak inmeyen köprü, otoyol ve havaalanları müteahhitlerine gidiyor; kamuda tasarruf tedbirlerini görmezden gelen şatafat düşkünlerinin harcamalarına "İtibardan tasarruf olmaz." diyenlerin masraflarına gidiyor, bir de seçimlerdeki hezimetini hazmedemeyen AKP iktidarının CHP'li belediyelere yönelik hukuk dışı siyasi operasyonlarının ekonomik maliyetlerine gidiyor.

Değerli arkadaşlar, burada defalarca söyledik, bizim yapboza dönmüş bir vergi mevzuatımız var. Getirin, tüm meslek mensuplarıyla, sendikalarla, konunun uzmanlarıyla kamuoyunda tartışarak nitelikli, adil bir vergi düzenlemesi yapalım.

Bu torbada yurttaşların, mükelleflerin beklediği yapılandırma, enflasyon düzeltilmesi, vergi kanunundaki değişiklikler gibi yapısal değişiklikleri maalesef göremiyoruz. Maddelere baktığımızda, kira gelirlerindeki artış istisnaları kaldırılıyor; bu istisnalardan 2024 yılında 2 milyona yakın mükellef yararlanmış. Bu değişiklik konutta 2 kira gelirine denk geliyor yaklaşık. Türkiye'nin enflasyon verilerine göre bile kira artışları yüzde 40'lara dayanmış. Bu uygulama yurttaşa tekrar kira zammı olarak yansıyor. Yine, konut kredisi faizleri gider olarak gösterilmeyecek, bu durumda da yine kira artışı olarak toplumda yansıma görülecek.

3'üncü maddeyle 4'üncü geçici vergilendirme dönemi uygulaması yeniden getirilmektedir.

Değerli arkadaşlar, bunu iki yıl önce getirdiniz. Özellikle de bu teklifi mali müşavirlerin vermesini gerçekten üzüntüyle karşılıyorum. Bu durum, mali müşavirlik meslek mensubu meslektaşlarım için ayrı bir iş yükü; daha önce kaldırıldı, şimdi getirilmesi de artık ülkede iktidarın kararlarına güvensizliğin bir göstergesi olarak algılanıyor. Burada amaç yıl ortasında zam yaptığınız damga vergisini bir fazla almak ve parayı bir iki ay erken toplamak yani ekonomiyi buna muhtaç hâle getirdiğinizin de çok açık bir göstergesi.

7'nci maddeyle gayrimenkullerin devir ve iktisaplarında tapu harcının eksik ödenmesi durumundaki uygulanan cezanın yüzde 25'ten 100'e çıkarılması... Vatandaş bu iktidar sayesinde ev alamıyor ama burada bir düzenleme gerekiyor yalnız bu kadar ceza yüküyle değil.

Yine, araçlara, noterde yapılan sıfır araçların ilk tescili işlemlerinde ve ikinci el araçlardan binde 2 oranında yani bir depo mazot parası istiyorsunuz. Ya -bu kadar- gerçekten ülke buna ihtiyaç duyduysa vay hâlimize demek istiyorum.

Madde 10'la bazı ruhsat ve belgelere yıllık harç getirilmekte. Ne demek bu? Kuyumcular yıllık 30 bin lira, galericiler 30 bin lira, emlakçılar 20 bin lira, muayenesi olan doktor yıllık 20 bin lira, diş hekimleri 20 bin lira, veteriner 10 bin lira... Eğer büyükşehir sınırları içinde ise bu 2 kat artıyor.

Değerli arkadaşlar, böyle devlet yönetilmez. Bu, toptancı bir yaklaşımdır. Bazı mesleklerle siz "Matrahı az gösteriyorsunuz." diye toptan vergi uyguluyorsunuz. Her doktor, her diş hekimi aynı parayı kazanmıyor. Bu madde kabul edilebilir değil.

Teklifin 16'ncı maddesiyle, Cumhurbaşkanına, yüzde 30 olan devletin ödediği bireysel emeklilik katkı payı oranını yüzde 50 artırma ve sıfırlama yetkisi veriyorsunuz. Maddenin gerekçesinde, hedeflenen fon büyüklüklerine ulaşılması, kamu mali dengesinin gözetilmesi şeklinde gerekçelerden bahsediliyor. Buradan ne anlamalıyız? Niye net bir şekilde bu artırma ve azalma

Cumhurbaşkanına verilmeden düzenlenemiyor? Gerekçedeki ifadelerden bireysel emeklilik ödemeleri için devletin hâlen yaptığı yüzde 30 oranındaki katkı payı ödemesinin azaltılmasının amaçlandığını hissediyoruz. Etki analizine göre devlet katkısı için 2026 yılı ödenek ihtiyacı orta senaryoda tahmini 132 milyar lira olarak hesaplanmış, bu durumda düzenlemenin ardından Cumhurbaşkanlığı kararıyla katkı payı oranında yapılacak her yüzde 10'luk değişim 45 milyar TL ödenek ihtiyacını azaltacak ya da artıracak. Yoksa iktidar sorumsuz harcamalarına kaynak yaratılabilmek için tasarrufları artırmaya yönelik önemli bir teşvik olan bireysel emeklilik katkı payına da mı göz dikti diye aklımızdan geçiyor.

Bu iktidarın belediyelere de saldırısı bitmiyor değerli arkadaşlarım. Madde 32'yle, genel aydınlatma giderlerinin karşılanması için belediye ve il özel idarelerinin vergi geliri paylarından yapılacak kesinti oranı 3 katına çıkarılıyor yani bu kabul edilir bir şey değil. Bu orantısız bir dağıtım, Cumhurbaşkanlığı yetkisinin de buradan kaldırılması lazım.

Yine, prim oranlarında, borçlanmalarda düzenlemeler yapılıyor. Bunlar adil değil, maddelerde bunlarla ilgili değerlendirmeleri sunacağım.

Fakat son olarak şunu söylemek istiyorum: Hazine ve Maliye Bakanlığı yanlış uygulamaları yüzünden harçlara, damga vergilerine muhtaç duruma düşmüş. Sayın Şimşek, sadece vergi toplayarak, krizin faturasını açıklı sınırında yaşayan halka keserek bu ekonomiyi düzeltemezsiniz. Bu ülkede adaleti, hukuku sağlamadan, şatafatı sermayeye ve yandaş müteahhitlere gelen, giden paraları kesmeden bu ekonomiyi düzeltemezsiniz. Nereye gidiyoruz diye düşünüyorum. Bazen böyle sokakta "Tasfiye nedeniyle fiyatları düşürdük." diyen esnaf aklıma geliyor. "Batıyoruz." diye vergi artırır anlamına gelen bir torba yasa önümüzde. Yani kısaca değerli arkadaşlar, yönetemiyorsunuz, yönetemiyorsunuz, yönetemiyorsunuz! Artık işi ehline bırakın diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Erdem, teşekkür ederim.

Sayın Tahsin Ocaklı, buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun değerli üyelerini ve Bakan Yardımcılarımızı, bürokratlarımızı saygıyla selamlıyorum.

VRHİB... VRHİB neymiş? Vergi, resim, harçların istisnasıyla ilgili belge. Bunu niye söyledim? Şimdi aramızda yok, Orhan Yegin Vekilimiz az önce Veli Ağbaba'ya dedi ki: "Şu vergisi silinen ya da indirilen şirketler kimlerdir bir açıklayın." Veli Ağbaba da yok şimdi. Ben de grup üyesi olarak Veli Ağbaba yerine -Orhan Vekil yok ama- ona cevap vermiş olayım.

2020'nin Aralık ayında şimdiki Grup Başkan Vekilimiz Ali Mahir Başarır Bey dönemin Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'a bir soruyla sorar, soru önergesinde der ki: "Kimlerden, bu VRHİB belgesiyle nelerden vazgeçtiniz?" Ve cevap gelir, soru önergesine cevapta der ki: "Son on yılda Cengiz İnşaattan 30 kez -toplamı 422 milyon o tarihte- Kolin İnşaattan 36 kez, MAKYOL İnşaattan 24 kez, Limak İnşaattan 19 kez, Kalyon İnşaattan 19 kez VRHİB belgesi verilmiştir.

Evet, şimdi, bir de fıkıyla devam edeyim müsaade ederseniz: Adamın biri lokantaya gitmiş, bir yemeğe oturmuş, böyle ufak tefek bir adam -muhtemelen biliyor da olabilirsiniz- çorbasını söyledikten sonra bir de limon istemiş. Garson demiş ki: "Beyefendi limon kalmadı, şu karşıda bir başpehlivanımız var; uzun boylu, iri yarı bir adam, son limonu ona verdik, sıktı, kalmadı yani." "Siz gene de onun sıktığı limonu bana bir getirin." demiş. Garson da "Peki." deyip geri getirmiş, sıkılmış limonu vermiş. Vermiş, ne oldu diye bakarken adam bir bardak daha limon suyu çıkarmış oradan. Merakla gitmiş yanına, sormuş: "Siz kimsiniz, adınız nedir?" "Benim adım Mehmet Şimşek." demiş. Mehmet Şimşek şimdi sıkmaya devam ediyor, limon gibi vatandaş sıkmaya devam ediyor; tam da bu kanun teklifinin özü budur arkadaşlar, başka hiçbir şey yoktur. Arkadaşlarım ayrı ayrı anlattılar, her teklif maddesinde çalışana, emekliye, ücretliye, çiftçiye -mesela, ben çay üreticisiyim, fındık üreticisiyim- bize dair hiçbir şey yok; sadece vergi istisnalarının kime yapılacağına ilişkin düzenlemeler içeriyor ve "Nasıl daha fazla vergi alırım?" düzenlemesi yapılmış. Bunun için tarımda çalışan... Bakın, burası çok önemli özellikle, mesela, biz çayda on gün, on beş gün çalışırız, bu yılda altı aya denk gelir, bu altı ayla zaten fındığın, çayın üreticisinin, çalışanın da emekli olma ihtimali zaten elli, yüz yılı buluyor belki de ama şimdi, siz onların primleri üzerinde yeniden artırma yaparak yani "Bu işi bırakın tamamen kardeşim." diyorsunuz. Yine, arkadaşlarım söz etti, "harç" adı altında haraçtır ya, haraçtır ya; sağlıkta çalışan herkesten haraç almaya çalışıyorsunuz. Sadece insanlar için değil diğer canlıların sağlığına bakan veterinerler gibi ya da aniden bir sağlık hizmeti alıp herhangi bir laboratuvarında, hastanede bilmem nerede hizmet almaya gidenlerden yine harç almaya çalışıyorsunuz. Arkadaşlar, bu harç veya haraçlar gerçekten bu topluma bir fayda sağlamıyor, eğer bir fayda sağlayacağını görsek hiç itirazımız olmaz. Arkadaşlar, verginin temel amacı kamu hizmetlerinin de denetlenebilir olarak harcanmasını sağlamak üzere bir düzenleme yapmayı gerektirir ama bu denetlemeyle ilgili daha bize herhangi bir ön açma yaptı mı bu iktidar şimdiye kadar? Yoktur böyle bir şey arkadaşlar. Yirmi üç yıldır iktidar ne yazık ki bu kötü ekonomi yönetimi nedeniyle ortaya çıkan faizlerden doğan zararı halka ödetiyor. Bakın, bu yıl ödeyeceğimiz faizin miktarı, bütçe açığımız 2,7 milyar; bunun bedelini kim ödeyecek? Yüzde 65'i dolaylı olarak vatandaştan çıkacak. Yani nereden çıkacak? Bindiği otobüsten, içtiği sudan, kullandığı elektrikten, doğal gazından her şeyinden çıkacak. Şimdi, belediyelerimiz çalışmasın diye bu kanun teklifinin içinde sokak aydınlatmalarına ilişkin daha evvel geri çektiğiniz, yine iktidarınız tarafından daha önce yine bu salonda konuşulup geri çektiğiniz yasayı şimdi yine getirdiniz. Niye? Belediyeler çalışmasın diye. Niye? Belediyelerin gelirleri iyice aksasın diye. Arkadaşlar, belediyelere yapılan operasyonların bedeli burada 8,5 milyar dolar tutan gelirden yaklaşık 8 kat daha fazla bir maliyet getirdi bu ülkeye ya, 60 milyar dolar bir maliyet getirdi, bunu hepimiz biliyoruz. Bu, Türkiye'deki hukukun eksikliğinden ve her şeyi şeffaf göremememizden kaynaklanan bir durum. Bunun somut örneği şudur işte: Sayın Genel Başkanımız söylüyor, buyurun, yargılamaları televizyonlardan açık yapın, şeffaf olun, hiçbir itirazımız kalmamasın ama cezaya dönüştürülen tutukluluk hâlleri sürdüğü sürece, işte, borsalarda düşüşler, altınlarda fırlamalar... Bütün bunların sebebi de bu yönetimden kaynaklanan ne yazık ki hatalardır.

Tabii, şimdi Merkez Bankası Başkan Yardımcısı, paramızın üzerinde imzası olan şahsın Merkez Bankasını dolandırmaktan tutuklu olduğu bir dönem yaşıyoruz. Arka kapıdan satılan milyon dolarlar hayaldi, onlar gerçek oldu. Can Holding dosyası, borsa manipülasyonları, kara para iddiaları, cennete dönen ülke, çeteler, yasa dışı bahis, uyuşturucu kol geziyor; bunlar ne yazık ki bu iktidar döneminde yaşadığımız şeyler. Atadığınız rektör borsa dolandırıcılığından araniyor, yurt dışına kaçtı; kaçtı mı? Kaçtı. Altın kaçakçılığına karışmış milletvekilleri var. Atadığınız Emniyet müdürü deprem yardımlarını çalarken yakalandı ya! Generalin insan

kaçakçılığını, belediye başkanınızın yönettiği şehri parsel parsel sattığını gördük. Onlarla ilgili yargılama yok; somut suç ve delili oluşturulmamış bir sürü belediye başkanımız ne yazık ki cezaevlerinde. İşte, Türkiye'deki açığın büyümesine neden olan şeyler aslında bunlardan kaynaklanıyor arkadaşlar.

Şimdi, "Hazinenin borçlanma limitini artıralım." diyorsunuz, bütçe açığını kapatmıyorsunuz. Hazinenin yeniden borçlanması için ek bütçe yapın, getirin. Zaten yarın Cumhurbaşkanlığı bütçesi bu salonda görüşülmeyecek mi? Sayın Cevdet Yılmaz bize sunum yapmayacak mı? Neden burada yazan, neden burada o bütçede görüşülüyor bunlar da yangından mal kaçırır gibi bir gün önce bu kanun teklifini getiriyorsunuz arkadaşlar? Buyurun, 2026 bütçesinde, orada tartışalım. Neden şimdi bunu getirdiniz mesela?

Halk bütçe hakkını Meclis eliyle kullanır değerli arkadaşlar. Bütçeyi halk adına Türkiye Büyük Millet Meclisi yapar. Nereye harcadığını da halk adına Türkiye Büyük Millet Meclisi denetler. Siz, şimdi bu hakkı halkın elinden alıp saraya verilmesini sağlıyorsunuz. "Bireysel emeklilik sisteminde devletin yüzde 30 olan katkısını yüzde 50'ye çıkarmaya ve sifıra kadar indirmeye Cumhurbaşkanını yetkili kılalım." diyorsunuz. Yani bu bir Meclisi ve halkın iradesini baypas etmeyle ilgili, başka bir şey değildir.

Değerli arkadaşlar, bu kanunla halkın yararına hiçbir fayda olmadığı için Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bunun geri çekilmesini; alt komisyonlarda görüşülerek, revize edilerek halka yararlı hâle getirilmesini teklif ediyoruz. Aksi hâlde, buna ret vereceğimizi ifade ederek konuşmamı tamamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ocaklı, teşekkür ederim.

Sayın Kamuran Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, değerli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yeni yasama yılının ilk kanun teklifinin görüşmelerini yapıyoruz. Hayırlı olmasını talep ediyorum ama emekçiler için hayırlı olacak bir durum olmadığını da öncelikle ifade edelim.

Görüşmekte olduğumuz torba yasa teklifi 36 maddeden oluşuyor. İçerisinde vergi kanunlarından sosyal güvenliğe, yerel yönetimlerden motorlu taşıtlar vergisine kadar pek çok düzenleme barındırıyor. Teklifin gerekçesi "vergi adaletini güçlendirmek" başlığıyla kaleme alınmış ve öyle sunuluyor ancak bu ülkede vergi adaletinden bahsetmek ne yazık ki mümkün değildir. Bu ülkede emekçinin, memurun, işçinin her lokmasından -her lokmasından ama- vergi alınırken dev holdinglerden, büyük müteahhitlerden, sermaye kazançlarından neredeyse hiç vergi alınmıyor. Yani iktidar "adalet" diyor ama uygulamada adaletsizliğin kalıcılığı için her şeyi yapıyor, her düzenlemeyi getiriyor. Bu paket "az kazanandan az, çok kazanandan çok" değil "Yoksuldan al, zengine dokunma." paketidir aslında. Türkiye'de vergi yükü yıllardır bu emeğin sırtına bindirilmiş ve devam ettiriliyor. Alın teriyle geçinen milyonlar her kuruluşunun hesabını verirken büyük sermaye "teşvik" adı altında ödüllendiriliyor. Oysa eğer gerçekten vergi adaleti isteniyorsa bunun ufak tefek yama düzenlemelerle değil ekonomi politikasında köklü bir dönüşümle olması gerekiyor. Yani zenginden yana değil emekten yana bir tercih edilmesi gerekir.

Bu teklifin temel gündemini aslında depremler ve finans ihtiyacı olarak ifade edebiliriz. Türkiye'nin deprem bölgesinde olduğu hepimizin malumudur. Son yirmi beş yılda maalesef Kocaeli'de, Düzce'de, Bingöl'de, Sivrice'de, Seferihisar'da, Van'da ve en son olarak da 2023 yılında Maraş merkezli yaşanan depremler zincirini hep beraber yaşadık. Bütün bu felaketlerde yaşamını kaybedenlere bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum ve ailelerine başsağlığı diliyorum. Ne yazık ki ölenlerin sayısının bile tam anlamıyla bilinmediği, sakat kalanların akıbetini öğrenemediğimiz bir tablo ile karşı karşıyayız. 6 Şubat depremleri bugüne kadar yaşanan büyük depremlere rağmen Türkiye ve iktidarın depreme hazır olmadığı gerçeğini çok acı bir biçimde ortaya çıkarmıştır. Depreminden üzerinden iki buçuk yıl geçti ama sonuçları hakkında veya yaraların sarılması hakkında herhangi bir durum söz konusu değil, herhangi bir düzenleme söz konusu değil. Henüz çözülmemiş sorunlar çok fazla. Deprem bölgelerinde hâlen konteynerlerde yaşayan yurttaşlarımızın olması, bu yaraların tam olarak sarılmamış olması kabul edilebilir bir durum değildir.

Bakın, önümüzde duran ve üzerinde konuştuğumuz bu teklifin 17'nci maddesiyle yapılan düzenlemeyle, Bakan ve Cumhurbaşkanına ilave olarak 595 milyar TL borçlanma yetkisi tanınmaktadır. Madde gerekçesinde ise 2023 yılında ülkemizde yaşanan deprem afetinin ekonomik ve sosyal etkilerinin azaltılması amacıyla yapılan harcamalar için net borç kullanım tutarının artırılması hedeflenmektedir; gerekçe bu. Aslında deprem bir afet değil bir doğa olayı, öncesinde biz önlem alamazsak afete dönüşüyor. Dolayısıyla "afet" kelimesi başlı başına çıkarılması gereken ve yanlış değerlendirilen bir durumdur. Eğer bir afetten bahsedeceksek ne yazık ki bu ülkenin iktidarı şu anda ülkeyi yönetmemekle bir afet zemini hazırlıyor diyebiliriz.

İktidarın her sıkıştığında Maraş depremini bahane olarak kabul etmesi kabul edilemez bir durumdur. Deprem vergilerini depreme hazırlık ve deprem yaralarının sarılması için harcamayan iktidar şimdi de deprem bahanesiyle 2025 Bütçe Kanunu'yla belirlenen net borç kullanım tutarını devasa bir meblağla artırmak istemektedir. Depremden sonra yerle bir olan illerin yeniden ayağa kaldırılması ve yaralarının sarılması için herkesten fedakârlık istendi ve yapıldı da. Sadece fedakârlık yapmayan ve görevini yapmayan bir iktidardan bahsedebiliriz. Depreminden ardından Mart 2023'te deprem harcamaları için kurumlar vergisi mükelleflerine yüzde 5 ek vergi getirilirken kamuoyunda "deprem fonu" olarak bilinen Afet Yeniden İmar Fonu kuruldu. 2023 Temmuzunda yine depreme harcanmak üzere ek olarak motorlu taşıtlar vergisinin yanına çeşitli vergilerde artışa gidildi, bütçeye yaklaşık 100 milyar liralık ilave kaynak sağlandı. Dünya Bankası 6 Şubat depreminin ardından geçen yıl Türkiye'ye sağladığı 3 milyar dolarlık krediye ek olarak 2025'te de 1 milyar dolar daha kredi vereceğini açıkladı. 2024'teki bütçeye konulan yaklaşık 1 trilyonluk deprem ödeneğinin yanı sıra, 2023 ve 2024 yıllarında ek ve mükerrer vergilerle deprem için toplanan paraların, iki buçuk yıldır ne yapıldığı bilinmeyen Deprem Fonu'ndaki kaynakların akıbeti bilinmiyor; Deprem Fonu denetim raporları açıklanmıyor. Aylarca kullanılmayan bütçedeki deprem ödenekleri bir ayda kâğıt üzerinde harcanmış ve sıfırlanmıştır. Binlerce deprem mağduru ise hâlen konteynerlerde yaşamaya ve kendilerine bir yılda teslim edileceği vad edilen konutları beklemeye devam ediyor; gerçek olan bu işte!

Cumhurbaşkanı deprem bölgesinde deprem felaketinden sonra 31 Mart 2023'te yaptığı açıklamada 319 bini bir yıl içinde olmak üzere toplam 650 bin konutun depremlerde yurttaşlara teslim edileceğini vadedmişti. Çevre, Şehircilik ve iklim Değişikliği

Bakanlığının resmî verileri ise iki yılda bu vaadin üçte 1'inden azının gerçekleştiğini gösteriyor. Depremlerin daha önce de ilave vergi ve zamlar için bahane yapıldığını görmüştük. Bilindiği üzere, 1999 depremi sonrasında dönemin hükûmeti tarafından "deprem vergisi" olarak bilinen özel iletişim vergileri getirilmiş, AKP hükûmetleri de bu vergilerin uygulanmasına devam etmişti ve hâlen devam ediyor. Aslında, başlangıçta bu vergi geçici olarak getirilmişti ancak deprem kaynaklı hasarların önlenmesini amaçlayan bir gerekçeyle kalıcı bir nitelik kazandırılmıştı. Yıllardır bu vergiler halktan tahsil edilmeye devam ediliyor. Yirmi altı yıldan bu yana cep telefonlarından, sabit telefon faturalarından, dijital platform aboneliklerinden, kablolu TV yayınlarından, internet hizmetleri faturalarından yüzde 10 oranında özel iletişim vergisi kesiliyor. 1999'dan bu yana yirmi beş yıldaki özel iletişim tahsilatı 2024 yılı sonunda 142 milyar 424 milyon TL'ye ulaştı. Güncel kurdan hesaplırsak karşılığı 42 milyar dolar, özel iletişim vergisinden tahsil edilen güncel karşılığı 42 milyar dolar. Bu yüksek tahsilatın 37 milyar 550 milyon TL'si 2024 yılında gerçekleşmiş. Yine, 2025 bütçesinde özel iletişim vergisi hedefi 45 milyar 190 milyon TL olarak öngörülmekte. Yirmi altı yıldır toplanan 42 milyar dolara deprem riski olan bütün bölgelerin altyapısının güçlendirilebileceği, riskli konutların tamamının yenilenebileceği, ilave olarak 1 milyon konuttan fazla depreme dayanıklı yeni konutun inşa edilebileceği; iş yeri, okul, hastane gibi inşa edilebilir durumların olduğunu gözden kaçırmamak lazım. Dolayısıyla bu paralar nereye gitti? Ancak deprem vergileri amacı dışında kullanılmış, ne depreme hazırlık için ne de deprem sonrasındaki yaraları sarmak için kullanılmamıştır. Deprem vergilerinin nereye gittiği, nerede kullanıldığı hâlen belli değildir, hâlen bir muamma.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek 2011'de Van depreminden sonra gündeme gelen "Deprem vergileri nereye gidiyor?" sorusuna duble yollara, demir yollarına, hava yollarına, çiftçimize, eğitime gittiğini söyledi ama -duble yollara baktığımızda-bugün, Türkiye'nin doğusunda, özellikle duble yollarda, özellikle Habur Sınır Kapısı'nı besleyen yolların kullanılamaz hâle geldiğini görmezden geliyor. Demir yollarında neredeyse bir arpa boyu ilerleme söz konusu değil, hava yollarında hakeza öyle. Çiftçimiz kan ağlıyor, artık üretimden vazgeçti. Eğitimle ilgili, artık 47-50 kişilik öğrencilerin olduğu sınıflardan bahsediyoruz bugün. Dolayısıyla bu toplanan vergiler ne duble yollara gitti ne demir yollarına gitti ne çiftçimize gitti ne eğitime gitti. Kime gitti peki? Az önce de değerli vekillerimiz açıkladı, Türkiye'de "5'li çete" diye tabir edilen şirketlere gitti. Bu sözler, deprem vergisinin amacı dışında kullanıldığının aslında açık itirafıdır Maliye Bakanlığı tarafından. Deprem vergilerinin nereye gittiği, Dünya Bankası tarafından sağlanan kredilere ne olduğu ve Deprem Fonu'ndaki kaynakların akıbeti kalem kalem açıklanmak zorundadır aslında.

Yine bir başlık: "Merkezî yönetim ile yerel yönetimler arasındaki gerilimi bu paket artırıyor." Şöyle; teklif sadece vergi adaletsizliği değil merkezî yönetim ile yerel yönetimler arasındaki gerilimle de ilgilidir. Çünkü Türkiye'nin en temel sorunlarından biri bütçenin tek merkezde toplanmasıdır, vergileri toplayan merkezî yönetim bunun sebebidir ama o vergilerle halkın suyunu, yolunu, parkını, kreşini, sosyal desteğini sağlayacak olan yerel yönetimlerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanhan, buyurun lütfen, ilave bir dakika verdim.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkürler.

Ne var ki merkezî Hükûmet kaynakları paylaşmıyor yerel yönetimlerle sorumluluk yüklüyor ama özgürlük tanımlamıyor. Bu, sadece bir mali düzeni değil demokrasiyi de daraltan ve ortadan kaldıran bir anlayıştır.

Şimdi, kanun teklifinin 32'nci maddesine baktığımızda, 6446 sayılı EPDK Kanunu'nda bir değişiklik yapılmak isteniyor ve görünürde "Genel aydınlatma giderleri adil paylaşılsın." deniliyor ama fiiliyatta belediyelerin payı yeniden budanıyor. Bu rakamlar ortada. Büyükşehirlerde yüzde 20'den yüzde 30'a çıkarılıyor, diğer belediyelerde yüzde 10'dan yüzde 15'e çıkarılıyor, yine, "İl özel idarelerinde yüzde 30'a kadar kesinti yapılabilir." diyor. Üstelik Cumhurbaşkanına bu oranı 2 katına çıkarma yetkisi de veriliyor. Bu ne demek biliyor musunuz? Kayyumlardan devralınan borç yükü altında ezilen belediyelerin elinden halkın hizmetine ayrılmış payın bir kez daha alınması anlamına geliyor yani...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Tanhan.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Başkanım, son...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Süreniz doldu.

Buyurun lütfen.

Sayın Tanhan, buyurun.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Yani...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanhan, herkese aynı uygulamayı yapıyorum.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sizin ilk toplantınız. Bak, bütün arkadaşlara ilave uygulamayı yaptım. İlk toplantınız, toparlayın lütfen.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ederim.

Yani bir el halkın cebinden alıyor, diğer bir el halkın belediyesinden kesiyor ve sonra da deniliyor ki: Mali disiplin. Hayır, bu mali disiplinle açıklanabilecek bir durum değil, siyasal kontrolün finansmanı içindir. Örneğin, belediyelerimize baktığımızda, merkezî sıkıştırmaya rağmen halkla birlikte üretmenin, paylaşmanın örneklerini verebilirim. Diyarbakır Bağlar Belediyesine ve Muş Varto Belediyesine bakmanızı öneriyoruz çünkü biz orada katılımcı belediyeçilik bütçesini oluşturuyor... Bağlar Belediyesinin 2026 bütçesinin yüzde 10'u doğrudan halkın onayıyla yapılmıştır. Yine, Varto'da muhtarlar, sivil toplum örgütleri, halk delegeleri bir araya gelmiş, bütçenin önceliklerini onaylıyor ve kasım ayı Meclis toplantısında halkın kararları bütçeye geçiyor. Biz burada sadece bütçe yapmadık, aslında demokrasi tesis ettik; katılım, şeffaflık ve dayanışma inşa ettik. Şimdi buradan sormak gerekiyor: Biz bunu Bağlar'da yapabiliyorsak, Varto'da yapabiliyorsak merkezî yönetim neden yapamıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sağ olun Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, öğle yemeği arası vereceğiz.

Sayın milletvekillerimiz, Sayın Bakan Yardımcılarımız, kurum başkanları, genel müdürlerimiz için Üyeler Alt Lokantası'nda hazırlığımız var; diğer bürokrat ve katılımcılar için Üyeler Üst Lokantası'nda yemek ikramımız olacaktır.

Görüşmelere 14.10'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.08

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.15

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 3'üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam edeceğiz Sayın Türkeş Taş'la.

Buyurun lütfen.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, basın mensubu arkadaşlar ve STK temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. İnşallah, hayırlı bir görüşme olsun diyorum.

Bu kanun teklifi hepimizin de burada defalarca söylediği gibi kapsam olarak gerçekten çok geniş bir kapsama sahip bir mali düzenleme paketi. Bu teklifte gelir vergisinden tapu harçlarına, sosyal güvenlik borçlanmalarından kamu borçlanma tavanına kadar

çok sayıda alan irdelenmiş ve bakıldığında anlaşıyor ki bu hazırlanan kanun teklifinin birincil amacı vergi üzerine bir düzenleme yapmak değil. Zaten vergiden bunalmış vatandaş ve işvereni "Daha da fazla nasıl bunaltabilirim, bütçemize üç beş kuruş daha fazla nasıl ekleyebiliriz?" stratejisi üzerine yapılmış bir düzenleme gibi gözüküyor.

Vergi, bir devletin en önemli gelir kaynağı, bir vatandaşın da hem anayasal yükümlülüğü hem de namusudur aslında. Bu sebepten ötürü bir ülkede vergi sistemi sadece bütçe gelirlerinin değil adaletin, fırsat eşitliğinin ve vatandaş devlet güveninin de göstergesidir ama ne yazık ki Türkiye'de vergi sistemi bugün bu 3 ilkenin de uzağında, yükü adaletsizce dağıtan ve ekonomiyi daraltan bir yapı hâline gelmiştir. Bunun sonucunda da vatandaşlar vergi ödeme yarışına gireceğine bu sistemden yani vergiden nasıl kurtulabilirim, kendimi bu sistemin dışına nasıl atabilirim yarışındadır. Bu da Türkiye için ciddi bir beka problemidir. Yetkililerin dikkatine bir daha bunu sunmak istiyorum.

Türkiye'de toplam vergi gelirlerinin yaklaşık yüzde 65'inden fazlası dolaylı vergidir; bu, OECD ortalamasının neredeyse 2 katıdır yani gelirine, mal varlığına, kazancına göre değil de bizim vatandaşlarımız tükettiği kadar, hatta nefes aldığı kadar vergi ödeyen bir toplum hâline gelmiştir. Bu tablo Anayasa'nın 73'üncü maddesinde yer alan mali güce göre vergilendirme ilkesine de açıkça aykırıdır. Mesela, asgari ücretli bir vatandaş ile lüks bir konutta oturan üst gelirli bir birey aynı oranda KDV ödemektedir. Bu durum sadece ekonomik değil ahlaki olarak da bir adaletsizlik olarak tanımlanabilir. Dolaylı vergilerin ana kalemleri olan katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, akaryakıt ve enerji üzerindeki yükler artık kamu maliyesinin omurgası hâline geldi ülkemizde maalesef ama bu yapı gelir dağılımını düzelten değil bozan bir etki yaratmaktadır. Türkiye'de en düşük gelirli yüzde 20'lik kesim gelirinin yaklaşık yüzde 28'ini dolaylı vergilere harcamaktadır yani devletin vergi politikası en kırılgan kesimden oransal olarak en fazla pay almaktadır. Üstelik ÖTV'nin artık özel tüketimle bir ilgisi kalmamıştır. Bir zamanlar lüks mallar için konulan bu vergi bugün ekmekten elektriğe, telefonda mazota kadar her alanda uygulanmaktadır. Bu hâliyle ÖTV'ye özel tüketim değil ortak tüketim vergisi demenin daha doğru olduğunu düşünmekteyiz.

Buna ek olarak, çalışanlar yıl içinde vergi dilimi yüzünden de ciddi maaş kıyımına uğramaktadır çünkü vergi dilimleri yeniden değerlendirme oranıyla güncellenmemektedir. Mesela, 40 bin lira maaş alan bir vatandaş bir yıl içinde maaşı kadar vergi ödeyecekken sırf bu güncelleme yapılmadığı için 1,5 ya da 2 maaş kadar vergi ödüyor; bu da gelirinde ciddi bir daralmaya sebep oluyor.

Verginin büyük kısmını oluşturması gereken gelir ve kurumlar vergisi tahsilatının toplam vergiler içindeki payına baktığımızda da son on yılda yüzde 35'lerden yüzde 25'lere gerilediğini görüyoruz. Bu da ciddi bir problem yani kazançtan değil harcamadan vergi toplayan bir devlet hâline geldik; bu, üretimi ve istihdamı teşvik eden bir yapı değil tüketimi cezalandıran bir sistem olarak yorumlanabilir. Kurumlar vergisinde oranlar sürekli değişmekte, istisnalar genişlemekte, "teşvik" adı altında seçici muafiyetler getirilmektedir. Bu da mali sistemde öngörülebilirliği ortadan kaldırmakta ve büyük sermaye ile küçük işletme arasında vergi uçurumu da yaratmaktadır. Bugün Türkiye'de KOBİ'lerin fiilî vergi yükü büyük şirketlerden ortalama yüzde 30 daha fazladır. Bu durum rekabeti değil de tekelleşmeyi teşvik etmektedir ülkemizde. Gelir İdaresinin kendi verilerine baktığımızda da Türkiye'de yürürlükte olan vergi istisna ve muafiyetlerinin toplam bütçe etkisi yaklaşık 2,3 trilyon liradır yani her yıl devlet bu kadar tutarı tahsil etmekten vazgeçiyor. Bu muafiyetlerin çoğu yatırım veya ihracat teşviki gibi görünse de önemli bir bölümünün belirsiz gruplara, belli şirketlere veya özel statülü kurumlara yönelik olduğu karşımıza çıkıyor.

Vergi kanunlarının sadeleştirilmesi gerekirken bugün Türkiye'de vergi mevzuatı yapboz tahtasına dönmüş durumda. Bu karmaşa hem mükelleflerin uyum maliyetini artırıyor hem de vergi adaletine olan güveni iyice zedeliyor. Türkiye'de kayıt dışı ekonominin millî gelire oranı da maalesef hâlâ yüzde 30 seviyelerinde yani her 3 liralık ekonomik faaliyetin biri vergi sisteminin dışında kalıyor. Bu durum, dürüst vergi mükelleflerini cezalandıran, kayıt dışılığı da ödüllendiren bir yapı doğurmuş oluyor. Bu sorunun temel nedeni, yüksek vergi oranları değil yüksek oranda adaletsizlik maalesef. Vatandaş verginin nereye gittiğine güvenmediğinde sistemden kopuyor. Vergi kaçakçılığının değil de vergi güvensizliğinin suç hâline geldiği bir dönem yaşıyor şu anda Türkiye. Sıklıkla "Vergi, vatandaşın namusudur." deniyor ve bu, bizim iliklerimize kadar da işlemiş bir kavram. Evet, vatandaş vergisini ödemekle yükümlü ama devlet de o vergiyi namusuyla kullanmak zorunda. Vergi ahlakı tek taraflı değil karşılıklı güven üzerinde kurulmalı. Vatandaş vergisini ödüyorsa ama ödediği vergilerin nereye gittiğini açık ve seçik olarak göremiyorsa yani ödediği vergiyle doğru orantılı olarak hizmet alamıyorsa, o vergiyle yapılan ihalelerde şeffaflık yoksa, kamu harcamalarında israf varsa ve eşit, adil vergi alınmadığını da hissediyorsa bu sistemin ahlaki temelleri çökmüş demektir ve vatandaş ile devlet arasındaki bağı da koparmak anlamına gelir. Vergi sadece tahsil edilmekle değil adil ve etkin biçimde harcanmakla da meşruiyet kazanıyor çünkü.

Türkiye'nin acil el atması gereken bir konu aslında bu vergi sistemi. Gelir temelli, adil, sade ve denetlenebilir bir vergi sistemine sahip olmayı güçlü ve gelişmiş Türkiye'nin olmazsa olmaz şartı olduğunu düşünüyoruz. Bunun için de şu üç temel ilkenin kesinlikle önemsenmesi gerektiğini ve onunla ilgili hızlı adımlar atılmasını düşünüyoruz. Bunlardan en önemlisi, adalet ilkesi: Kesinlikle vergi yükü mali güce göre dağıtılmalıdır. Dolaylı vergilerin payı kademeli olarak düşürülmeli, gelir ve servet vergilerinin kapsamı da genişletilmelidir. Lüks tüketim kalemlerinde hedefli bir vergilendirme, düşük gelir gruplarında da muafiyet uygulanmalıdır. İkincisi, basitlik ilkesi: Vergi mevzuatımız kesinlikle sadeleştirilmeli. Mükelleflerin beyan süreçleri dijitalleştirilmelidir. Her değişiklik siyasi takvime göre değil mali planlama döngüsüne göre yapılmalıdır. Üçüncüsü de şeffaflık ilkesi: Vatandaşlar ödediği verginin nereye harcandığını kesinlikle görebilmelidir. Her yıl vergi harcaması raporu yayınlanmalı, muafiyetlerin ve teşviklerin kime ne kadar fayda sağladığı kamuoyuna açıklanmalıdır.

Unutmayalım, vergi sistemi yalnızca mali bir araç değil, toplumsal sözleşmenin de parçasıdır. Adil olmayan bir vergi düzeni, uzun vadede sosyal huzursuzluk, kayıt dışılık ve üretim motivasyonunun da azalmasıyla sonuçlanır, nitekim Türkiye de bugün bunları yaşamaktadır. Türkiye'deki vergi yükü geniş kesimler için zorunluluk, dar bir kesim için de seçenek hâline gelmiştir maalesef; bu tablo sürdürülebilir değildir. Devletine bağlı olan Türk milletiyle aranızda zorla mesafe koymaya çalışmamalısınız. Vergi adaletini sağlayamayan bir ülke gelir adaletini de fırsat eşitliğini de üretim istikrarını da sağlayamaz maalesef. Bugün Türkiye'de sorun, vergi oranlarında değil vergi adaletinin maalesef kaybolmasındadır. Devlet, güçlü vatandaşın değil adil vatandaşın devleti olmalıdır her zaman. Bütçe sadece gelir toplamakla değil o geliri doğru yere harcamakla da anlam kazanır. Vergi sistemi ceza değil güven sistemi

hâline gelmelidir. Artık adil, sade, şeffaf ve öngörülebilir bir vergi sistemine geçmenin zamanı çoktan gelmiştir. Bu, sadece mali bir reform değil, demokratik bir yeniden yapılandırma meselesidir diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Komisyon üyelerinin söz taleplerini karşıladık.

Sayın Tanal, yine her zamanki gibi liste başısınız, buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları, kıymetli STK temsilcileri; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Bu teklif, kâğıt üzerinde vergi adaletini güçlendirme, kayıt dışılıkla mücadele yasası gibi sunuluyor ama gerçekten bu teklif, halkın sırtına yeni yükler bindiren, yerel yönetimleri boğarak merkeze biat ettiren, gençlerin istihdam umudunu yok eden bir düzenlemedir.

Birinci olarak, belediyelerin genel bütçeden aldığı paylar enerji giderleri bahanesiyle kesiliyor. "Genel aydınlatma giderleri" adı altında bu düzenlemeler belediyelerin gelirini 3 kata kadar azaltıyor ve aynı zamanda Cumhurbaşkanına bu konuda yine kesme yetkisi veriyor. Bunun adı mali denge değil, yerel yönetimlerin susturulmasıdır. Merkezî idare, kaynakları Ankara'da tutuyor, belediyelere sadece yük, halka sadece fatura bırakıyor. Bu durum, Anayasa'mızın 120'nci maddesinde güvence altına alınmış yerinden yönetim ilkesine açık bir saldırdır. Cumhuriyet Halk Partili belediyeler hizmet ürettikçe bu iktidar, o hizmetleri cezalandırıyor. Demokrasiye değil, rekabete değil, cezaya dayalı bir mali sistem yaratılıyor.

İkinci olarak, gençlere yönelik olarak istihdam teşvikleri kaldırılıyor, genç girişimci desteği sonlandırılıyor. İşsizlik yüzde 20'lere dayanmışken bu gençlerin değil umutsuzluğun bütçesi hâline getirilmiş oluyor. Aslında, biz gençleri düşünen bir bütçe istiyoruz. İş kurmak isteyen gencin önüne destek değil borç konuluyor. İstihdam yerine vergi, teşvik yerine ceza anlayışıyla ülke kalkınamaz. Sosyal devletin görevi, gençleri borçlandırmak değil üretime kazandırmaktır ama bu yasa tam tersini yapıyor. Gençler, bu ülkede iş ararken iktidar kendi yandaşlarına ihale dağıtıyor.

Üçüncü olarak, prim oranları yükseltiliyor, emekli maaşları düşürülüyor. BAĞ-KUR borçlarının oranı yüzde 45'e çıkarılmış, kısacası, vatandaş daha çok ödeyecek ama aldığı hizmet yine aynı kalacak. Bu, sosyal güvenlik değil, sosyal güvensizlik sistemidir. Anayasa'nın 60'ıncı maddesi "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir." der ama bu düzenlemeyle o hak, parası olanın hakkı hâline getiriliyor.

Dördüncü olarak, Çek Kanunu, vadeli çek uygulaması bir kez daha erteleniyor. Tam on üç yıldır hep "Bir kez... Bir kez... Bir kez..." deniliyor. Hukuk devleti borcu erteleyen değil güveni tesis eden devlettir. Ekonomideki bu belirsizlik yatırımcının da işçinin de geleceğini karartıyor.

Beşinci olarak, üniversitelerdeki ücretler TÜFE ve ÜFE'ye göre artış oranlarına bağlanıyor. Bu, eğitimdeki fırsat eşitliğini bitirecek bir maddedir. Anayasa'nın 42'nci maddesi "Kimse, eğitim hakkından yoksun bırakılamaz." derken bu düzenleme, parası olmayanın üniversiteye gidememesi anlamına gelir. Vakıf üniversitelerinin kazancı korunuyor, öğrencinin hakkı yok sayılıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yasa, ekonomiyi düzeltmek için değil iktidarın yükünü halka taşımak için hazırlanmıştır, halktan alınan sermayeye, belediyeden alınan da merkeze, gençten alınan da borca dönüştürmektedir. Vergi adaletinden söz edip UEFA'ya, vakıflara, yabancı şirketlere vergi muafiyeti tanımak adalet değil, ayrıcalıktır, kayırmacılıktır, bir imtiyazdır. Bu aynı zamanda mali politikanın egemenlik ilkesine aykırılık da teşkil etmektedir. Yani biz burada âdeta kapitülasyonlar dönemine geri dönmüş durumdayız. Milyarlık futbolcular vesaireler gelip Türkiye'de maç yapacak, para kazanacak, benim öğrencimden, çiftçimden -ben bir bardak su içeceğim- vergi alınacak ama bu milyarları, paraları kazanan futbolculara, şirketlere vesaireye... Olmaz böyle bir şey. Sosyal devlet halktan değil saraydan tasarruf eder. Bu yasa sosyal devleti değil tek adam ekonomisini güçlendiriyor.

Son olarak şunları söylüyorum: Bu teklif, gençlerin değil çıkar çevrelerinin, belediyelerin değil merkezî vesayetlin, halkın değil iktidarın refahını artıracak. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu teklifin karşısında olacağız. Bu teklif, bir, Anayasa'nın 2, 5, 10, 42, 160, 61, 65, 73, 125, 127, 138, 160 ve 13'üncü maddelerine aykırıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Anayasa'ya aykırılık nedeniyle bu iddiamızı da ileri sürüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederiz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Selamlama için otuz saniye...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, açmayacağım.

Buyurun, selamlayın halkı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Peki, söz verdiğiniz için ben teşekkür ediyorum.

Anayasa'ya aykırılık iddialarımızın da göz önünde bulundurulmasını... Kanun Kararlarla ilgili de yapılan inceleme raporunda Anayasa'ya aykırı mıdır, değil midir diye tek bir cümle yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Birazdan Komisyona soracağım onu.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Allah rızası için, Kanun Kararların varlık nedeni...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani ben burada Anayasa'ya aykırılık maddelerini sayarken o Kanun Kararlar ne iş yapar?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Varlık nedeni ne?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, konuşmanızı yaptınız.

Anayasa'ya aykırılıkla alakalı Cumhuriyet Halk Partisinin bir önergesi var, Komisyona sunacağım bunu.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Üstadım, bakın, yani bu, Kanun Kararların varlık nedeni, kaliteli kanun yapmanın varlık nedeni.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Tanal, teklif Komisyona geldi, birazdan değerlendirecekler. Dolayısıyla benim bundan sonra yapacak bir şeyim yok bu konuyla alakalı, lütfen.

Sayın Ömer Fethi Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

Yeni bir torba yasa teklifi... Muhalefet kanun teklifleri komisyonlarda bekliyor, görüşülmüyor, yalnız AK PARTİ'li milletvekillerinin getirdiği kanun tekliflerini görüşüyoruz. Cumhurbaşkanlığı sisteminde bürokrat teklifi hazırlıyor, milletvekili imzalayıp komisyona getiriyor, atanmış bakan uygulayıcı olacak, o dahi komisyona gelmiyor. Değerli bürokratlar burada olsa da orada da temsil, yardımcı ya da birim yöneticileriyle temsile indirgenmiş durumda. İlgili üst düzey yöneticileri dahi komisyona gelmiyor. Varsayalım, bir ikisinin önemli toplantısı, görevi var. Neredeyse hiçbir üst düzey yetkili buradaki çalışmalarda yer almıyor.

Vergiyle ilgili kanun Meclis Komisyonuna gelince "Vergi adaletiyle ilgili bir düzenleme var mı?" diye bakıyoruz, yok. Vergi, âdeta dar ve sabit gelirli için bir zulme dönüşmüş durumda. 36 maddelik teklif vatandaşa ek yük ve külfet getiriyor. AKP döneminde bir kanun teklifi komisyona geliyor, kanun Mecliste iktidar çoğunluğuyla kabul ediliyor, aradan geçen sürede ya Anayasa Mahkemesi iptal ediyor ya da iktidar getirdiğinden vazgeçiyor. Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği kanun tekliflerini "Anayasa'ya aykırı mı, değil mi?" diye bürokratların dahi incelemediği görülüyor.

Sigortadaki düzenlemeler yeni sorunlar üretecek gibi görünüyor. Geniş kesimlerin beklentisi kanun teklifinde yer almıyor. Cumhurbaşkanımız yaklaşık üç yıl önce bir "tweet" attı, "Esnafa müjde, 9000 gün primi 7200 güne düşürdük." dedi. Aradan üç yıla yakın bir zaman geçti, bununla ilgili bir düzenleme hâlâ yok. Kadınlar işe başladıktan sonra, bir hafta sonra diyelim ki annelik süreci nedeniyle izne ayrıldı, borçlanarak emekliliğe saydırılabiliyor ama işe başlayan kadın iş öncesi süreçte eğer annelik süreci varsa onu borçlanamıyor. Bununla ilgili de kadınların yıllardır mücadelesi, beklentisi var, bu da karşılanmıyor. "Emeklilikte adalet" ya da "tarihe takılanlar" dediğimiz kesim de çıkarılan kanuni düzenlemede, EYT'de unutulmuş bir kesim, bir günle on yedi yıl kaybedenler var. Burada da bir kademeli geçiş için düzenleme beklentisi yine bu kanun teklifinde yer bulmamış. "Staj ve çırak mağdurları" olarak kendilerini tanımlayan, işe başladıkları gün emeklilikle ilgili yaşlılık sigortasının da başlamasını isteyenler var, "Geriye dönük primimizi ödeyelim." diyorlar, bu primlerimizi ödedikten sonra bizimle ilgili bu süreç başlasın istiyorlar, onunla ilgili de bir çalışma görünmüyor.

Değerli arkadaşlar, vergi adaletli bir biçimde alındığı zaman anlamlı olur. Acıdır, düşündürücüdür, Millî Takım'ın Teknik Direktörü vergi rekortmenleri arasına giriyor yani girdiği yer Adana. Adana, sanayinin başkenti sayılabilecek önemli bir merkezdi, demek ki sanayici de o kadar zor durumda ki artık topçuların veya antrenörlerin ödediği vergileri konuşuyoruz. Bir de her yıl dünyada Türkiye'nin zenginleriyle ilgili farklı araştırmalar ortaya konuyor. O zenginlerin de vergi listelerinde adlarını görmüyoruz yani Türkiye dışındaki kazançlarını Türkiye içinde değerlendirmiyorlar. Ama bunun yanında, Türk ürünlerinin üretici firmaları el değiştiriyor. Daha önce "Turquality" denilen, destek sağlanan ve Türk markasının yurt dışında temsili için ödenen milyarlar vardı, o milyarları ödediğimiz kuruluşlar bugün artık yabancı kuruluşlara dönüştü. Orada buradaki her fakir fukaranın, garip gurebanın da hakkı var. Bunlarla ilgili de ne yazık ki yapılan düzenlemelerde doğru bir yöntem geliştirilmediği için ortaya çıkan sorunlar var.

Keza, yine vatandaşa, bu kanun teklifinde getirilen yeni yüklerle yapılması gereken düzenlemelerin yapılmayarak daha çok eziyetçi bir anlayışla vergiyi yaymak vergiyle ilgili kaçakları önler. Sürekli kayıt dışından söz ediliyor, yirmi üç yıldır şu kayıt dışıyla nasıl baş edileceği konusunda teknik bir anlayış ve çalışma gerçekleştirilmedi. Birkaç tane böyle, yama niteliğinde çalışma olsa da bütünüyle ilgili baktığımız zaman sorunlar var. Türkiye, bir ithalatçı yaklaşım ve anlayıştan tabii ki kurtulamadı, her alanda dışa bağımlılığını artırdığı ve kendi değerlerini sahiplenmediği için de ülkenin içinde bulunduğu sorunlar da artarak devam ediyor.

Bu nedenle, bu vergi kanununun geri çekilmesi, yeniden düzenlenmesine ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Biraz evvelki konuşmada gördüğümüz kadarıyla Cumhuriyet İttifakı'nın diğer ortağı da buradaki yapılan düzenlemelere bazı maddeleri için karşı çıktı. Bunun Komisyona çekilmesinde fayda var. Ayrıca, bu konuda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bir son bağlantı yapalım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Karşı çıkma yok, izahat getirildi.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - İşte, o karşı çıkma yok ama izahat da karşı çıkmanın başka bir tanımı.

Bu konuda son söz, ilgili demokratik kitle örgütlerinin görüşleri de kapsamlı biçimde alınmalı. Bu vergi hepimizi ilgilendiriyor. Gelir artırıcı değil geliri daraltıcı bir süreç, Türkiye'deki sorunları artırır, yoksulluğu derinleştirir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Gürer, tamamlayalım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bugün açlık ve yoksulluk sınırı altında milyonlarca insan inim inim inerken onların cebindeki son kuruşu alma anlayışıyla iktidarın vatandaşın cebine elini sokmaktan vazgeçtiği bir sürecin olmasını temenni ediyor, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkürler.

Sayın Şeref Arpacı, buyurun.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Sayın Bakanım, sevgili bürokratlar, çok kıymetli milletvekilleri; bizler burada halkı temsil eden, halkın sesi olan vekiller olarak keşke Mehmet Şimşek'i burada görseydik ve daha çok AK PARTİ milletvekilini, MHP'li vekili burada görsek daha mutlu olurduk çünkü bu kanunun gerçekten savunulacak çok yanı yok, kendilerinin de bu konuda hiç görüş beyan etmediklerini görüyorum.

Yarın burada Cumhurbaşkanı Yardımcımızın sunumlarıyla bütçe görüşmelerine başlayacağız. Bir gün önce yani tam da bugün Plan ve Bütçe Komisyonumuza vergi ve harçları arttıran bir teklifle geliyorsunuz, aynı anda da Genel Kurulda trafik cezalarını arttıran bir teklif yine görüşülmeye devam ediliyor. Görüldüğü üzere, iki buçuk senedir burada ne yazık ki işçinin, emekçinin, öğrencinin, sanayicinin, esnafın hiçbir derdine ilaç olmayan Türkiye Büyük Millet Meclisimiz yine halkın sırtına ağır bir yük yüklüyor. Devlet doymuyor, alınan tüm vergiler, gelirler resmen bir kara delikte yok olup gidiyor hissiyatı uyandırıyor bizde. Mehmet Şimşek sıkı para politikasıyla halkını limon gibi sıkmaya devam ediyor fakat asıl gerekli olan maliye politikalarının yani kamu kurumlarının

yapması gereken tasarrufun yapılmasında bir varlık göstermiyor. Saray, bakanlar, bakan yardımcılar, genel müdürler sefa sürerken halka ise cefa çekmek düşüyor.

Sonda söyleyeceğimi başta söyleyeyim, vergi sebep, enflasyon sonuçtur. 28'inci Dönemde buraya ilk geldik, yaptığımız ilk teklifte Cumhurbaşkanı mazotta ÖTV'yi artırma yetkisi verdik. Bakın -biz vermedik de siz verdiniz- mevcut ÖTV ve KDV'ye ek tam 12 TL mazotta ek ÖTV vergisi geldi. Şu an mazot 55 TL yerine 43 lira olsaydı enflasyon burada olmazdı. Temmuz ayında araçlarda ÖTV oranını değiştirme yetkisi verdik, 1,5 milyon lira olan araçlar 2,5; 2,5 milyon lira olan araçlar 4 milyon oldu. Pikaplarda vergi dilimi değişti. Aylık ortalama 1.500 civarı satılan araç, bu kanun geldiğinde, Komisyonunda ve Genel kurulda konuşulurken o ay 4.500 adet sattı vergi artacağı için; hem ithalat arttı, hem de fiyat arttı. Temel ihtiyaç maddelerinde ve genel olarak tüm KDV'lerde artış oldu, fiyatlar arttı. Gümrük vergileri sebebiyle Türkiye'de satılan temel ihtiyaç kalemlerinin -ayakkabı, tekstil ürünleri ne olursa olsun- yurt dışıyla farkı çok yüksek; fiyatlar giderek artıyor. Araç alırken ÖTV ödüyorsunuz, KDV ödüyorsunuz, her sene motorlu taşıtlar vergisi ödettiyorsunuz vatandaşa, bu yeni vergi paketiyle tekrar alım satımda harç getiriyorsunuz; bir kuzudan dört post çıkarıyorsunuz. Bu devlet ne zaman doycak Sayın Bakanım?

Tekrar ediyorum: Vergi sebep, enflasyon sonuçtur. Bu dönemde, bu yapılan politikaların başka bir açıklaması yoktur. Ana konumuz, enflasyonu düşürmek, satın alma gücünü artırmak olmalıyken... Bakın, geçen haftalarda Merkez Bankası Başkanımız burada, talep enflasyonun devam ettiğini, sıkı para politikasının devam edeceğini söyledi. Talebi yapan, dar gelirli vatandaşlarımız, sabit gelirli vatandaşlarımız değil, bunu buradan tekrar ifade etmek istiyorum. Bizim oralarda bir laf vardır "Fakirin karnı doyar, zenginin gözü doymaz." diye. Bakın, siz bu dolaylı vergileri artırarak direkt alınması gereken vergileri muaf hâle getiriyorsunuz.

UEFA örneğini vereyim: Bakın, önümüzdeki dönem UEFA organizasyonlarında oynanacak maçlarla alakalı KDV, gelir vergisi ve kurumlar vergisine istisna getiriyorsunuz; emlakçıya, diş hekimine, sarrafa, galericiye, otellere, hava yolları şirketlerine, hastanelere haraç getiriyorsunuz ne yazık ki.

BYD'den örnek vereyim: BYD'ye bir dünya yatırım teşviki verdik, KDV istisnası, ÖTV istisnası tanıdık, binlerce araç ithal edildi, daha yatırıma başlamadı ve şu anda fahiş fiyatla araç satışına devam ediyor. Aslında daha az fiyata araç satması gerekirken Togg'la rekabet edebilsin diye fiyatı üste çekti yani adam hem vergiden muaf oldu hem de fazladan para kazanıyor; sonuç, enflasyon.

Maddelerde tekrar görüşlerimi ifade etmeye çalışacağım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Arpacı, teşekkür ederiz.

Sayın Sururi Çorabatır, buyurun.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyelerimiz, değerli milletvekilleri, bürokratlarımız, basın mensuplarımız; heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Yarın başlayacak 2026 bütçe görüşmeleri için de Komisyonunuza, Plan ve Bütçe Komisyonuna kolaylıklar diliyorum.

Ben konuya kısa bir değinmek istiyorum. Sayın Bakan Yardımcımız da burada, Gelir İdaresi Başkanımız da burada, Yardımcısı da burada. Biz bu teklifi değerlendirirken 10'uncu maddeyle ilgili bir değerlendirmemiz oldu. Öğlen yemek arasında da Gelir İdaresi Başkanımızla görüşme fırsatı bulduk. 10'uncu maddede hazırlanan, herhâlde, Plan ve Bütçe Komisyonunun hazırladığı teknikte hazırlandığı için bir yanlış anlaşılmayı ortadan kaldırmamız gerekiyor. "Uygulanan miktar ve kanunla geline miktar" diye bir bölüm var Hüseyin Bey. Orada -turizmle ilgili- konaklama tesislerinden 4 yıldız, 3 yıldız, 2 yıldız, 1 yıldızla ilgili daha önce alınan, tahsil edilen rakamlar var; karşılına siyah olarak yazılmış. Bunlardan hesaplanırsa vay turizmcinin hâline! Ama değerli bürokratlarımız bunu Komisyonunda tutanaklara geçmesi açısından bize verilen formlardan düzeltilirse yanlış anlaşılmaya mahal vermeyiz çünkü çok astronomik oranlarda, katı katı katı bir artış söz konusu. Ama uygulama miktarı alındıysa, o herhâlde TEFE-TÜFE oranında artacaktır Hüseyin Bey; doğru mu, bilmiyorum. Öyle değerlendirilmesi lazım. Bu hakikaten çok fahiş bir sonuç, tahsil açısından çok yüksek bir miktar olacaktı.

Demek istediğim, burada, ikincisi, 10'uncu maddedeki... Hem turizmle ilgili hem havacılıkla ilgili 1994 ve 1980 senesinde yapılmış bu kanun, ilk o zaman gündeme gelmiş ama buraya şimdi her yılı koymuşsunuz. Yani daha önceden yapılan kanunda bir kere ödeniyordu bu hem havacılık sektörü için hem konaklama sektörü için. Hakikaten, şimdi, bunun her yıl alınmasını -zaten turizmcilerin üzerinde büyük bir yük var- bunların her yıl artırılmasını, bunu sormak istiyorum. Neden böyle bir yola gittiniz? Bunun her yıl alınması bana göre doğru değil. Hele hele, havacılık sektörü içinde, Türk Hava Yolları başta olmak üzere diğer özel şirketleri de aldığımızda, yurt dışında -araştırdığım kadarıyla- bir kere alınıyor ama bu kanunda gelecek yıldan itibaren her yıl havacılık sektöründen de bir rakam tahsil edilecek. Rekabet açısından baktığımızda bunun da uygun olmadığını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Kayıhan Pala Hocam, buyurun.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, çok konuşuldu; Türkiye'de vergiler içerisinde dolaylı vergilerin oranı 2/3. Yine, geçmişe dönecek olursak, 24 Ocak 1980 kararlarından önce bu tam tersiydi. Yani doğrudan vergiler, vergiler içerisinde 2/3'tü. Neden böyle oldu? Neoliberal politikalar dünyada zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul yaparken Türkiye de buna eklendi. Geldiğimiz noktada artık gelirin değil tüketimin vergilendirildiği bir yaklaşım maalesef benimsendi. Ancak -burada kayıtlara geçsin- IMF bile neoliberal politikaların iflas ettiğini vurgularken hâlen ülkemizde bu politikalarda ısrarcı olunması doğru bir yaklaşım değil.

Şimdi, bu vergi paketiyle karşımıza gelen torba kanunda iki tane önemli sonuç var: Birincisi, 2025 yılı net borçlanma limitinin 595 milyar lira artırılması. Dolayısıyla, bu artışla birlikte Türkiye'de AKP iktidarlarının bütçe yapma ve uygulama politikalarının yetersizliği ve ekonomik kriz bir daha ortaya çıkmış görünüyor.

İkincisi de tahminen 330 milyar civarında olduğu varsayılan gelir artışı. Ben buradan şunu söyleyeyim: Temel olarak bu 330 milyara odaklanmak yerine, örneğin iki şey yapılırsa çok daha yüksek bir gelirin elde edilmesi mümkün. Bir tanesi, nereden buldun

kanununun buraya getirilmesi. Türkiye'de eğer biz servetin nereden geldiğine ilişkin bir incelemeyi sürekli yok sayacak olursak, o zaman gelirin vergilenmesi çok da mümkün olmayacak. Üstelik siyasetten zenginleşenleri de içerecek şekilde bir, nereden buldun kanununun ivedi olarak hayata geçirilmesi lazım. Başka türlü Türkiye'de bu sistemin kolaylıkla dönüşmesi mümkün değil.

Bir diğeri, yolsuzluk; biz söylemiyoruz, OECD raporlarına bakın, maalesef Türkiye'nin yolsuzluk karnesi çok kötü. Öyle ki cebimizde bulunan 200 liranın üzerinde imzası bulunan Merkez Bankası Yardımcısı bile yolsuzluk ve dolandırıcılıktan, biliyorsunuz, tutuklandı. Şimdi, biz "Nereden buldun?"un üstüne gitmezsek, biz yolsuzlukların üstüne gitmezsek ancak -birçok konuşmacının dile getirdiği gibi- yakaran insanlardan daha fazla gelir almayı tercih edecek olursak zaten gelirin adil dağılmadığı ülkemizde gelir adaletsizliğinde eşitsizlik çok daha büyüyecek.

Ben bu kanunla ilgili 2 maddeye de özellikle atıfta bulunmak isterim. Bir tanesi, madde 10: Bu maddeyle doktor muayenesinden, diş hekimi muayenehanesinden, veteriner hekim muayenehanesinden her yıl "harç" adı altında, birçok arkadaşımızın dile getirildiği gibi, artık bir haraç niteliği taşıyan... Çünkü verilen hizmetle herhangi bir ilgisi olmayan bir yaklaşım var. Üstelik, bakın, 20 yataklı bir hastaneden 26 bin lira almayı tercih ederken bir diş hekimi muayenehanesinden, bir hekim muayenehanesinden 20 bin lira almayı tercih ediyorsunuz. Ya, bu da açıkça hakkaniyet ilkesiyle çok çok örtüşmeyen bir yaklaşım.

Bir başkası, genel sağlık sigortası prim borçlarının gelir ve aylıklardan mahsup edilmesine ilişkin 22'nci madde. Sayın Başkan, siz de biliyorsunuz, iki yıldır hem bütçe görüşmelerinde hem Genel kurulda hem de yazılı soru önergeleriyle bir soru soruyoruz: Ülkemizde genel sağlık sigortası prim borcu olan kaç kişi var? Neden buna yanıt vermiyorsunuz? Ben çıkıp Genel Kurulda "9,4 milyonun üzerinde olduğu tahmin ediliyor." derken buna, hiçbir Bakanlık yetkilisi, hiçbir iktidar milletvekili itiraz etmedi; anlıyorum ki rakamlar bunun çok üzerinde. Peki, bu kadar yüksek sayıda prim borçlusu varken, bunların uzun süredir devam eden ödeme güçlükleri varken bir de bu alanı daha da zor bir biçime dönüştürmek asla kabul edilecek bir şey değil.

Biliyorsunuz, TÜİK verilerine göre ülkemizde geniş tanımlı işsiz sayısı 13 milyonu aşmış durumda. Bir yandan işsiz, bir yandan prim ödeme yükümlüsü; bu süreç nasıl yönetilecek?

Dolayısıyla, bir kanun teklifini gündeme getirirken bu kanun tekliflerinin sürekli sermayenin yanında ya da iktidara sürekli kaynak yaratma amacıyla getirilmiş olması kabul edilemez. Artık biraz da emekliyi, emekçiye, işsizi düşünen ve onların hayatını kolaylaştıracak bir kanun teklifinin mutlaka buraya getirilmesi ve yasalaşması gerekir.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Aykut Kaya...

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, basın mensupları; hepimizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

AKP hükümetleri yıllarca inşaata dayalı bir büyüme modeli izledi ama bu kadar arz sevdasına rağmen ülkede bir barınma krizi yarattılar. 2014'te ülkedeki nüfusun yüzde 61,1'i ev sahibi konumunda iken 2024'te bu oran yüzde 56,1 oranına geriledi. Son üç yılda TÜİK'in yayımladığı kira endeksi her ay ortalama yüzde 5,6 hızla arttı ve son üç yılda ülkedeki ortalama kira tam 7,2 katına çıkmış durumda. Şimdi, bu kanun teklifinde kiralarla ilgili düzenlemeler öneriyorsunuz ama bunların asıl sorunla ilgisi olmadığı gibi, sorunu daha da derinleştirme riskleri olduğunu görüyoruz. Diyorsunuz ki: "Mevcut gelir vergisi mevzuatında konut kira gelirlerinde tanımlanmış istisnaları emekli, dul, yetim ve maluller korunacak şekilde kaldıralım." Amacınız, vergi gelirlerini artırmak ve kayıt dışını azaltmak ama bu düzenlemenin kayıt dışılığı azaltmak yerine kiraya verenlerin beyan dışına çıkmasını teşvik etme riskini görmüyor musunuz?

Peki, yine, bu düzenlemenin düşük gelirli ev sahipleri ile çok konutlu yatırımcılar arasında ayırım yapmaması, sizce de vergi adaletini zedelemiyor mu? Peki, daha vahim olanı, sizce bu düzenlemenin zaten yüksek enflasyon ve kira ortamındayken kiralari daha da artırma riski yok mu?

Bir de konut alımı için kullanılan kredilerin faizinin kira gelirinden düşürülmesi hakkının kaldırılması var. Ben bu maddeyi okuduğumda ilk aklıma gelen şu oldu: Servet vergisi niyeti taşıırken gerçekte tasarruf eden ve borcunu ödeyen kesimi cezalandırıyor. Belki de kimse kredi çekerek ev sahibi olmasın istiyorsunuz. Bilmiyorum ama bu düzenlemenin de kira piyasasında maliyetleri artırarak kiralari daha da yukarı çekme riski taşıdığını sizlere hatırlatmak, görevlerimizin arasında.

Konut piyasasından para toplamayı kafaya takmışsınız, çok net anlaşıyor. Mesela, tapu işlemlerinde beyan edilen satış bedelinin düşük çıkması durumunda ceza oranının yüzde 25'ten yüzde 100'e yükseltilmesi önerinize gelelim. Tamam, kayıt dışını azaltalım ama gayrimenkul piyasasında fiyat tespitine yönelik mükemmel ve şaşmayan bir uygulama mı geliştirdiniz, bizim mi haberimiz yok? Önce bu tespiti yapacak teknolojiyi kusursuz hâle getirip sonra cezaları konuşmak varken siz "Cezayı koyalım da Allah kerim." modundasınız yine. Bu madde bu şekilde geçerse haksız uygulamaların önüne geçecek ilave düzenlemeler gerekeceği de aşinadır.

Gelelim sosyal güvenlik meselesine; zaten istihdam yaratma konusunda sıkıntılar ayyuka çıkmışken istihdamı daha da zorlaştıracak, sosyal güvenlik sistemine dâhil olmak açısından ters teşvik yaratan bir düzenleme neden teklif edilir diye de düşündüm, düşündüm ama bir mantıklı cevap bulamadım. Sanırım ana gerekçe şu: Para lazım çünkü sosyal güvenlik sistemini sürdüremiyoruz. Doğrudan "SGK'yi batırınız." deyip sizi üzmem istemedim ama siz anladınız.

Peki, aktüeryal denge gerekçesiyle çalışanlara yük binerken yüksek gelirli kesimlerin katkısı artırılıyor mu? Haşa! Ülkede vergiyi vermek, garibanın yükümlülükleri arasındadır. Yahu "Anayasa hazırlıyoruz." falan diyorsunuz ya, yazın oraya doğrudan bunu "Ülkede vergi ödemek, sadece kişi başına gelire göre toplumun düşük gelirli yüzde 90'ının görevidir." deyin; zaten durumu buraya getirdiniz. Bakın değerli milletvekilleri, bu önerinin sosyal güvenlikle, adaletle yakından uzaktan ilgisi yoktur, külliye gereksizdir.

Peki, bu kanun teklifinde başka ne var? Vatandaşa, düşük gelirliye vergi sürprizleri varken, UEFA ve yabancı takımlar için gelir, kurumlar ve KDV muafiyeti tanınması var. Sözde sosyal devletin vatandaşından daha fazla vergi topladığı bir dönemde uluslararası kurumlara tam muafiyet sağlanması, ahlaki ve siyasi olarak savunulabilir mi? Bu madde vergi adaleti ve egemenlik hakkı açısından çelişkilidir. Ama bunlardan önce şunu sormak lazım iktidar partisine: Siz kimin refahını artırmayı amaçlıyorsunuz? Ekonomi

kurmayları hep yabancılara hikâye anlatmaya çalışır, sen yabancı organizasyonlara, kuruluşlara şirin görünmeye çalışırsın; böyle sosyal devlet olmaz diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Talat Dinçer...

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Evet, yine bir vergi paketi geldi. Dilerdik ki tabii bu vergi paketinde insanlar rahatlasın, bugüne kadar hep söylediğimiz adil bir vergi sisteminin kurulması yönünde bir adım atılsın. Konuşuyoruz, konuşuyoruz ama maalesef burada getirilen her bir madde esnafın, işçinin, memurun üzerine bir yük olarak geri dönüyor.

Şimdi, değerli milletvekilleri, öyle bir ortam içerisinde yaşıyoruz ki insanlar büyük sıkıntı içerisinde. Şu getirdiğiniz torbanın tamamında harçların artırılması ve yeni vergilerin ihdas edilmesiyle beraber 250-300 milyar, hadi olmadı, 500 milyarlık bir gelir tahmininde bulunuyorsunuz, onun için bunu hazırlamışsınız. Ama böyle bir ortamda, insanlar ayakta duramazken -ülke genelinde yaklaşık 2,5 milyon küçük esnaf var, bununla beraber, orta ölçekli işletmelerle beraber hesap ettiğimizde 3,5 milyonun üzerinde bir işletme var- işsizlik rakamlarının 13 milyona dayandığı bir dönemde yani böyle bir yükü bunların üzerine koymak ne derece mantıklı?

Şimdi, tabii, burada, teşviklerin daraltılmasıyla 97 milyarlık bir gelir elde edeceğinizi söylüyorsunuz, işveren priminin yükseltilmesiyle beraber bütçeye önemli bir katkı sağlamayı hesap ediyorsunuz ama ülkenin de bir gerçeği var: İnsanlar bu vergi yükünün altında inim inim iniyor ve dolayısıyla insanlar bu yükü kaldıramaz bir durumda. Böyle bir ortamda siz tutuyorsunuz, bu insanları teşvik etmeniz, bunların ticari faaliyetlerini biraz daha sürdürmek adına kolaylık sağlamanız gerekirken bunların çalışmasının önüne neredeyse bir engel koyuyorsunuz.

Şimdi, eski bir tabir var: Yahudi tüccar böyle, parasız kaldı mı eski hesapların kuruluşlarını karıştırmış. Maliye Bakanımız Mehmet Şimşek de tabii böyle bir dönemde, getirdiği bütün yükümlülükler insanların üstüne hep bir ek yük ilave eder pozisyonda. Şimdi, geçen gün yine, bir Cumhurbaşkanlığı karanamesi çıktı. 2021'de, seçim öncesi, tuttunuz "Ülke genelindeki 850 bin basit usul vergi mükellefini vergi dışı bırakalım. Bundan önceki toplam vergiler içindeki payı çok düşük." dediniz. Ama şimdi, 1/1/2026'dan itibaren bu basit usulü kaldırılıyorsunuz, bunları da gerçek usul vergi sisteminin içerisine koyuyorsunuz. Ya, bunun ne anlama geldiğini hesap edebiliyor musunuz? Yani köyde, kırsalda, nüfusu 30 binin üzerinde olan yerlerdeki basit usul tüm vergi mükellefine siz aylık hiç para kazanmasa 100-150 bin lira bir yük yüklediniz, bunun farkında mısınız, bilmiyorum. Yani son derece yanlış bir uygulama. Biz esnaf ayakta kalsın diyoruz, insanlar ticari faaliyetlerine devam etsin diyoruz, kepenkleri inmesin diyoruz, bir insan daha çalıştırılırsa bu ülke ekonomisine bir katkı diyoruz ama sizin getirdiğiniz bu yükümlülüklerle maalesef piyasada esnaf kalmayacak.

Bakın, 31/12'ye dikkat edin; bu basit usulü gerçek usule çevirdiniz, 31/12'deki iş bırakma oranlarına bir bakın, bunu hep beraber göreceğiz. Zaten, şu an, eylül ayına kadar 83-84 bin esnaf kepenk kapattı, bu sıkıntılara dayanamadı. Şimdi, esnafı şöyle düşünün hem kendi primini ödüyor hem yanında çalıştırdığı insanın primini ödüyor. Böyle bir durumda ticari faaliyetini sürdürüyor ama gelin görün ki getirdiğiniz yeni kanun maddesiyle beraber ihya borçlanması yüzde 45'e çıkarılıyorsunuz. Ya, bu insanlar o kadar büyük krizler yaşadı ki -bu pandemi dönemi olsun, daha önceki dönemlerde, kriz döneminde- primlerini ödeyemedi, sağlıkla ilgili BAĞ-KUR primlerini ödeyemedi bu insanlar. Şimdi, biz "Bunlara siz bir hak verin." dedik, "EYT'de bir imkân tanıyın." dedik, EYT'de imkân tanınmadı. Şimdi de dedik ki "En azından bir eşitlik olsun, ihya borçlanmalarını yaptıralım." dedik. Bu sefer de tutuyorsunuz borçlanmalarını yükseltiyorsunuz. Bunu hangi esnaf ödeyebilir? Hiçbir esnaf bu yükün altından kalkamaz. Zaten, en düşük emekli maaşını alan BAĞ-KUR'lular, biz bunların emekli maaşı yükseltsin diye uğraşırken, biz bunlara en azından diğer emeklilerle bir intibak yasası çıkarılsın diye uğraşırken, prim gün sayıları 7200'e düşürülsün diye uğraşırken şimdi siz ihya borçlanmalarını yüzde 45'e çıkarılıyorsunuz. Yani bu, insanların bitmesi anlamına gelir; bu, insanların tükenmesi anlamına gelir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TALAT DİNÇER (Mersin) - Selamlasak Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Beş dakikalık...

TALAT DİNÇER (Mersin) - Dolayısıyla, değerli bürokratlar, Değerli Bakan Yardımcım; bu konunun bir elden geçirilmesi gerekiyor. Yani bu küçük esnafı düşünerek bu yükler biraz azaltılsın.

Bir de sağlıkla ilgili, sağlık yönüyle ilgili bu ihya borçlanmasını lütfen bir gözden geçirin, bunu düşünme yönünde bir gayret sarf edin.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Sayın Seda Kâya Ösen...

SEDA KÂYA ÖSEN (İzmir) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, Kıymetli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kanun teklifi üzerinde özellikle 17'nci madde üzerinde durulması gerektiğine inanıyorum. Getirilen teklifle birlikte hazinenin borçlanma limiti 2 trilyon 727 milyar liraya kadar çıkarılıyor. Geçtiğimiz sene ortaya konulan 2025 bütçesi için borçlanma tutarı 2 trilyona yakın bir rakam olarak Hükümet tarafından Meclise sunulmuştu, tam rakam 1 trilyon 935 milyar. Şimdi sene bitmeden bu rakamı tutturamadınız, buraya da sanırım para istemek için geldiniz. Anlaşılan o ki siz enflasyonla mücadele etmiyorsunuz, bu çok net. Takvimleri geriye alalım, 2025 bütçesi için hazırlanan 2 trilyonluk borçlanma limiti dünyada ve ülkemizde ne yaşandı da yüzde 40 artırılıyor? Siz, vatandaş kemerleri sıksın diye maaşları açlık sınırının altında bıraktınız ama devletin harcamaları mevzu bahis olduğunda hiçbir şeyi esirgemiyorsunuz. Yapmış olduğunuz şudur: Sıkı para, gevşek maliye politikası. Bu politikanın elbette bazı sonuçları olacak -ki olmuş durumda- hazinenin borçlanma faizleri neredeyse hiç olmadığı kadar kötü durumda. Hazinenin 2025 yılı borçlanma faiz ortalaması 39,04 bu, senenin ortalaması, hazine bu sene neredeyse yüzde 40 faizle borçlandı. Şu an rakamlar gerçekçi olmasa da enflasyon yüzde 33,30 dolaylarında. Yani hazine, enflasyonun 7 puan üzerinde faizle borçlanmış, borçlanmaya da devam edecek. AK PARTİ hükümetlerinin dillerinden düşürmediği, "bizden önce" denilen, milat kabul edilen 2003 yılında hazinenin borçlanma faizi yüzde 40,21 idi. At gözlüğünü çıkarıp net bakınca, Türkiye 2003 yılındaki ekonomik karamsarlığa ulaşmış

durumda. Ekonominin bir güven ve gerçeklik işi olduğunu söylemeye gerek yok sanırım. Siz geçen yıl "2 trilyon açık vereceğiz, bu yüzden borçlanma lazım." dediniz, senesi dolmadan borçlanma oranımızı yüzde 40 artırıyorsunuz. Bu senaryonun aynısı 2026 yılı için de geçerli olursa eğer bu demek oluyor ki 2026 bütçesi için öngörülen 2,7 trilyon liralık bütçe açığı hedefini de tutturamayacaksınız. 2026 yılında Meclis açılır açılmaz yeni borçlanma talebiyle Meclise geleceksiniz. Bugün buraya getirdiğiniz oran üzerinden gidecek olursak, eğer önümüzdeki yıl 2,7 trilyon liralık bütçe açığı hedefi aynı oranda artırılsa açık 3,80 trilyon liraya çıkar. Durumun vahametini anlayanız için şöyle özetleyeyim ve örneklendireyim: 2026 yılı 77 trilyon lira millî gelir bekliyorsunuz, seneye borçlanmanızı varsaydığınız hedefi bu yılki gibi tutturamayıp 3,8'le borçlanırsanız bütçe açığı millî gelirin yüzde 5'ine denk gelir. Bakın, bu çok ciddi bir risk, krizden çıkmaya çalışan bir ekonomi için de büyük bir tehlike. Sayın Bakan Şimşek'in ağzından hiç düşürmediği Maastricht Kriterleri bütçe açığının millî gelire oranına bakarsanız da neredeyse geçirilmemesi gereken rakamı 2'ye katlama yolunda ilerliyorsunuz. Bu noktada bürokratlarımıza bazı sorular sormak istiyorum: 2026 enflasyon beklentisinin yüzde 16 olduğu bir ortamda hazine neden yüzde 40 ortalamayla borçlanıyor?

2025 bütçesinin millî gelire oranı yüzde 23,47'di. 2026 yılında bu oran yüzde 24,5'e çıkıyor. Zaten teklifte bulunan yeni vergileri de bu yüzden getiriyorsunuz. Bu yüzden sormak istiyorum: Hangi yatırım veya hangi sebepten bütçe genişlemesine izin veriyorsunuz?

Son sorum: Yine, 2025 ve 26 bütçe rakamlarını karşılaştırdığımızda kamu giderlerindeki artış yüzde 29,45 artıyor. Yukarıda sorduğum gibi enflasyonun yüzde 16 beklendiği bir ortamda devletin harcamaları neden yüzde 30'a yakın artıyor?

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Murat Çan...

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu torba teklif -az önce belirttiği üzere- bütün maddeleriyle vatandaşlarımıza ekstra yükler, mağduriyetler getiriyor. Teklifin 15'inci maddesi seçim bölgem Samsun'la ilgili de özel bir düzenlemeyi içeriyor. Samsun'un doğu aksında Tekkeköy kıyı hattında 2023 yılında kurulan Orta Karadeniz Bölgesi için Kıyı Kanunu'na istisna tanımlanıyor. Söz konusu serbest bölge alanında sınai ve ticari faaliyetler için yapı ve tesis inşasına izin verilmesi öngörülüyor. Burada temel mesele serbest bölge kurulmasından ziyade, yıllardır süregelen plansızlık, öngörüsüzlük ve yönetim zafiyetinin bir kez daha karşımıza çıkmasıdır. Anlaşıyor ki bu düzenlemeyle aslında önceden planlanmamış, öngörülmemiş bir fiilî duruma hukuki kılıf hazırlanmak isteniyor. Komisyon Başkanımız da konuya vâkıftır, kendisi Samsun milletvekilidir, ilgili bürokratlarımız da keza aynı şekilde cevaplayabilirler, mesela önce şunu merak ediyorum: Şu anda, hâlihazırda burada, bu kanun teklifi gündeme gelmeden önce inşaa faaliyeti başlamış mıdır; bunu bize lütfen söylesinler. Eğer bir inşaa faaliyeti gerçekleşmişse bugün biz burada kanun yapmıyoruz, yapılane kılıf hazırlanıyor demektir.

Değerli arkadaşlar, Samsun gibi bir şehirde serbest bölge yatırımı elbette önemlidir, hiçbirimiz buna itiraz etmeyiz, bundan kimse şüphe etmesin. 500 milyon dolar ihracat yani bugün Samsun'un toplam ihracatının üçte 1'i kadar ek ihracat girdisi ve 2.000 kişilik istihdam hedefi elbette oldukça kıymetlidir fakat mesele, bu hedeflerin hangi planlamayla, hangi çevresel ve kentsel denge içinde hayata geçirileceğidir. Kıyı Kanunu'na muhalefet bunun en başta gelenidir, olmazsa olmasıdır riayet edilmesi açısından. Geçen yıl yine Mecliste Samsun'a kurulacak yeni organize sanayi bölgesi için kanun yaptık, hepinizin malumudur. O yasanın görüşmeleri sürecinde de iktidar kanadıyla istişarelerimiz oldu, kendi kanaatlerimizi, değerlendirmelerimizi, hassasiyetlerimizi bir bir paylaştık. Endişe duyduğumuz hususları, özellikle tarım alanlarının kontrolsüz bir şekilde yapılaşmaya açılması konusundaki itirazımızı kayıt altına aldık. Kayıt altına aldığımız bir başka şey de bedelsiz olarak kim olduğu şimdiden bilinmeyen bir şekilde üçüncü kişilere oraların tapusunun devrinin söz konusu olmasıydı. Bugün, bu konuştuğumuz konu çok önemli.

Değerli bakanlık mensupları, Bakan Yardımcımız; Samsun'un kıyısı, ovası, deniz hattı hunharca bir yapılaşma tehdidiyle karşı karşıyadır. Bir kent, bir bütün olarak planlanmadığında serbest bölge de organize sanayi bölgesi de liman da kentsel yapılaşma da her biri diğerine yük olmaktadır. Bugün Samsun'un doğusunda gördüğümüz tablo budur, ekstra olarak da trafik o bölgede, artık o bölgenin yükünü taşımamaktadır, tarım alanları daralmaktadır, kıyı şeridi betonlaşmaktadır, sanayi ve ulaşım yükü kentin nefesini kesmektedir; hava kirliliği, su kirliliği, gürültü kirliliği cabası. Kent büyümüyor, resmen hormonlu bir şekilde şişiyor ve ticari envantere de hiçbir şey girdi olarak kayıt edilmiyor. Samsun ekonomisi bugün keza potansiyelinin çok altındadır. Sanayici enerji maliyetinden, lojistik yetersizlikten, ihracatçı döviz baskısından, esnaf ise vergi yükünden şikâyetçidir. Bu tabloya rağmen iktidar, planlı üretim ekonomisi yerine günübirlik kararlarla ilerlemektedir. Serbest bölgeyi bile bir stratejik yatırım politikasının parçası olarak değil yerel düzeyde siyasi vitrin olarak kullanmaktadır. Bu düzenlemeyle hazine arazisinden elde edilecek 10 milyon dolar civarındaki kira geliri Samsun halkı için hiçbir şey ifade etmemektedir. Gençleri için, nüfus kaybı için hiçbir getirisi, kazancı yoktur çünkü kent kaybetmektedir, denizle bağı kopmaktadır. Planlama olmadığını görüyoruz, etki analizinin yeterince yapılmadığını, çevresel değerlendirmenin yapılmadığını görüyoruz. CHP olarak biz yatırıma, üretime, ihracata her zaman tam destek veriyoruz şehrimizle ilgili. Bunların plansız bir şekilde keyfiyetle ve çevresel tahribat yaratacak biçimde yapılanmasına da seyirci kalamayız.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, böylece teklifin geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçmeden önce, 1 adet Anayasa'ya aykırılık önergesi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin Anayasa'nın 2, 87 ve 161'inci maddelerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İcütüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Veli Ağbaba
Malatya

Tahsin Ocaklı
Rize

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu
Manisa

VELİ AĞBABA (Malatya) - Gerekçe...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Meclis İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi Komisyonlar kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasa'ya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder hükmünü taşımaktadır.

Kanun teklifinde 17'nci maddede yer alan hükümle hazinenin 2025 yılı bütçesinin finansmanı için yapabileceği net borçlanmanın üst limiti 2 trilyon 728,7 milyar liraya kadar çıkarılmaktadır.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Finansmanı Hakkında Kanun'a eklenen geçici maddeyle 2025 yılı borçlanma limitinin 1 Ocak 2025 tarihinden geçerli olmak üzere, Hazine ve Maliye Bakanı ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarına 595 milyar lira eklenerek uygulanması öngörülmektedir.

Borçlanma limiti, Bütçe Kanunu'nun 3'üncü maddesinde "1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen ödenekler toplamı ile 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan tahmini gelirler toplamı arasındaki fark" olarak tanımlanmaktadır.

Borçlanma limiti hazinenin yıl içerisinde gittiği iç ve dış borçlanma tutarından, yıl içerisinde ödediği borç anapara tutarlarının düşülmesiyle hesaplanmaktadır.

Genel bütçe ödenek ve gelir tahminlerine göre hesaplanan borçlanma limiti:

14 trilyon 605,8 milyar - 12 trilyon 670,4 = 1 trilyon 935,4 trilyon lira.

Hazine ve Maliye Bakanı ile Cumhurbaşkanının bu limiti arka arkaya yüzde 5'er oranında artırma yetkisi bulunmaktadır.

Bu limit, Hazine ve Maliye Bakanının yüzde 5 artırmayla 1 trilyon 935,4 milyar x 1,05 = 2 trilyon 32,2 milyar liraya, Cumhurbaşkanının yüzde 5 artırma yetkisiyle 2 trilyon 32,2 milyar x 1,05 = 2 trilyon 133,9 milyar liraya ulaşmaktadır.

Teklifle bu tutarın 595 milyar lira artırılması öngörülmüyor. Dolayısıyla, teklif kabul edildiğinde borçlanma limiti 2 trilyon 133,9 milyar + 595 milyar = 2 trilyon 728 milyar liraya ulaşacaktır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 7/10/2025 tarihli Nakit Gerçekleşmeleri Raporu'na göre 30/9/2025 tarihi itibarıyla net borçlanma tutarı 2 trilyon 267 milyar 995 Türk lirasına ulaşmış bulunmaktadır. 2025 yılı merkezî yönetim bütçesinin başlangıçta 1 trilyon 930,7 milyar lira açık vereceği öngörülmüştü ancak son tahminlere göre (OVP 2026-2028 tahmini) 2025 yılı merkezî yönetim bütçe açığı 2 trilyon 208,1 milyar liraya ulaşacaktır. İstenen 2 trilyon 728 milyar liralık net borçlanma limiti bütçe tahmininin yaklaşık 520 milyar lira üzerine çıkmaktadır.

Teklifin gerekçesinde artırımın, borçlanma limitinin artırılması, 2023 yılında yaşanan deprem afetinin ekonomik ve sosyal etkilerinin azaltılması amacıyla yapılan harcamalar ile 2025 yılı gelir yönlü bütçe gelişmeleri nedeniyle ortaya çıkan ek finansman ihtiyacının karşılanması ve hazine nakit rezervinin belirli bir seviyede tutulabilmesi amacıyla yapıldığı ifade edilmektedir.

Bu düzenlemeyle, borçlanma limiti konusunda yıllık bütçe kanunu ve ilgili 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun'la yürütme organına verilen yetki, bütçenin gider ve gelir rakam ve tahminleriyle ilişkilendirilmekten çıkarılmaktadır.

Teklif metninin 17'nci maddesinde yer alan düzenleme 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan düzenlemelere ve Anayasa'nın 2, 87, 161 maddelerine de aykırı bulunmaktadır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alt komisyon kurulmasına ilişkin 1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Kanun Teklifi'nin kurulacak bir alt komisyonda görüşülmesini arz ve teklif ederiz.

Veli Ağbaba
Malatya

Tahsin Ocaklı
Rize

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu
Manisa

Ümit Özlale
İzmir

Cevdet Akay
Karabük

Mustafa Erdem
Antalya

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Cevdet Bey, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Söz konusu kanun teklifi, Gelir Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Harçlar Vergisi Kanunu, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu gibi 34 farklı konuda değerlendirme yapan bir kanun teklifi. Bir de sıkışık bir takvim var. Genel değerlendirme sonrası maddelerin daha detaylı konuşulabilmesi ve sağlıklı bir karar alınabilmesi açısından bir alt komisyon kurulup gerekli süre verildikten sonra maddelerin görüşülmesine geçilmesiyle ilgili bir önerge verdik.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, şimdi teklifin maddelerini görüşmeye geçiyoruz.

1'inci maddeye geçmeden önce teklif sahibi milletvekillerimize madde üzerinde söz vereceğim.

Buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Başkanım, burada 1'inci madde, mesken kira gelirlerine ilişkin istisna düzenlemesi. Mesken kira gelirlerinin 2025 yılı için öngörülen kanuni istisna 47 bin Türk lirası. Bizim yaptığımız düzenlemeyle mesken kira gelirlerine yönelik bu istisna sınırlandırılmakta; kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı alanların Türkiye sınırları içerisinde sahip oldukları konutların, binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içerisinde elde edilen hasılatın 47 bin lirası gelir vergisinden istisna edilmektedir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Şimdi, 1'inci maddeye geçmeden önce bir açıklamayı dile getirmek istiyorum: Daha önceki toplantılarımızda da uyguladığımız üzere eğer sizler de uygun görürseniz görüşme usulüne ilişkin kanun teklifinin maddelerini tek tek okutmayacağım.

Ayrıca, teklifte aynı konuda birbiriyle ilgili maddeler bulunmaktadır. Görüşmelerde konu bütünlüğünü sağlamak adına ilgili maddeleri birlikte görüşmeye açacağım.

Teklif sahibinden açıklamamızı aldık.

Şimdi 1'inci madde üzerinde söz taleplerini karşılayacağız, öncelikle Komisyon üyelerimizin taleplerini karşılayacağız.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım teşekkür ederim.

1'inci maddeyle emekli, dul ve yetim aylığı alanlar dışındaki konut kira geliri olanların yararlandığı gelir vergisi istisnası kaldırılıyor, kira gelirleri üzerindeki vergi yükü artırılıyor. Bu düzenlemeyle 22 milyar lira yeni vergi almayı planlıyorsunuz. Hemen söyleyelim ki hem vergi yasalarında hem de diğer yasalarda çok sayıda vergi istisnası var; biz de bu istisnaların birçoğuna karşıyız. Gelir İdaresi Başkanlığının her yıl yayımladığı vergi harcamaları raporlarını inceledik. Gelir Vergisi Kanunu'nda 65 tane, Kurumlar Vergisi Kanunu'nda 41 tane, KDV Kanunu'nda 50 tane, ÖTV Kanunu'nda 20 tane, Gider Vergileri Kanunu'nda yani banka ve sigorta muameleleri vergisinde 14, bu vergilerle ilgili diğer kanunlarda 55 olmak üzere toplam 255 vergi istisnası sıralanmış. Ayrıca, bunca istisna dururken büyük şirketlerin, kırk haramilerin yap-işlet-devret projeleriyle her yıl devletten garanti ödeme altında yüz milyarlarca lira götürenlerin milyarlarca liralık faiz kazancı olanlara tanıdığımız istisna dururken siz, hâlâ, bula bula kirada konutu olanlardan alacağınız yıllık 47 bin liralık istisnanın peşine mi düştünüz? Anlaşılır gibi değil. Bakalım, 22 milyar lira fazla vergi almak için attığınız bu taş ürküttüğünüz kurbağaya değecek mi? Konutla ilgili attığınız her adım, aldığınız her karar, bu ülkedeki barınma krizini biraz daha derinleştirdi. Hakikaten, önce büyük ekonomik dehayla enflasyonu şahlandırdınız, sonra kiralara enflasyon kadar artmasın diye yüzde 25 sınır getirdiniz; ev sahipleri "Nasıl olsa kirayı enflasyon kadar artıramayacağım." deyip kiraları üçer beşer artırdılar. TÜİK'e göre bile Türkiye genelindeki kiralalar son dört yılda yüzde 877 oranında arttı. Emlak sitelerin kira endekslerine baktığımızda, örneğin, Ankara'da konut kiralalarında son dört yılda yüzde 1.193 oranında artış yaşanmış. Düşünmeden, taşınmadan, kiralaları kontrol edeceğiz diye bu yola çıktınız, kiralalar maalesef patladı.

Bu teklif geçen hafta cuma günü Meclise geldi, çok eminim ki cuma gününden başlayarak ev sahipleri bu teklifin getireceği vergi yükünü bahane ederek kiralalarını artırmaya, bu vergiyi kiralalarına kat kat yansıtmayı planlamaya başlamıştır bile. Siz buradan 10 bin lira fazladan vergi alacaksınız diye ev sahibi kirayı 10 binden daha fazla artıracaktır. Eskiden bu öneriler bakanların imzasıyla yasa tasarısı olarak Meclise gelirdi, bakanların dünyadan haberi yoktur derdik ama burada 58 tane milletvekilinin imzası var, onların da herhâlde piyasadan haberleri yok. Milletvekili oldukları için bu arkadaşlarımin, bu düzenlemenin, zaten almış başını giden kira fiyatlarını daha da artıracaklarını, ev sahiplerinin kiralaları artırmak için bu maddeyi bahane edeceğini biliyor olmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, iki cümleyle bitiriyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Belki de sahiden bilmiyorlar, muhtemelen sokağa çıkmıyorlar.

Hakikaten, yaptığınız bu gerekçe çok kurnazca. Kira gelirlerine ilişkin istisna emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı alanlara yönelik olarak yeniden düzenlenmektedir; çok hinlik var burada. Sanki emekli, dul ve yetim aylığı alanlara bir kıyak yapılmış algısı yaratılmaya çalışılmış. Arkadaşlar, bu istisnadan emekli, dul ve yetim aylığı alanlar zaten yararlanıyor. Gelin, bu maddeyi geri çekin, bundan vazgeçin. 23-24 milyar lira vergi toplayacağım diye kirada oturan milyonlarca ailenin toplam kira yükünü 200-300 milyar lira artırmayın. Biraz önce geneli üzerinde konuşurken söyledim, sadece emekli değil birçok insan bu konuda mağdur durumda.

1'inci maddenin çekilmesini istiyorum, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, bu maddeyle ilgili birkaç söz söylemek istiyorum ben de.

Emekliler, dul ve yetimler dışındaki tüm bireyler için kira gelirlerinde uygulanan gelir vergisi istisnasının kaldırılması... Peki ama bu madde tek bir konutu olup kiraya vererek geçimini sağlayan düşük ve orta gelirli yurttaşların vergi yükünü artıracaktır. Bakın, tekrar söylüyorum: Tek bir konutu olup kiraya vererek geçimini sağlayan düşük ve orta gelirli yurttaşlar bu maddede düşünülmemiştir, sadece emekliler, dul ve yetimlerdir; bir, buna işaret etmek istiyorum. Bunun sonucunda ne olacaktır? Bu durumda olanlar kiralalarını ona göre yükselteceklerdir ve vergi yükünü kiraya yansıtmaya çalışacaklardır. Bu da elbette ki kirada yaşayanlar açısından bir sıkıntı yaratacaktır ve kira enflasyonunu yukarı doğru çekecektir. Dolayısıyla tek evini kiraya veren vatandaşın istisnasını kaldırmak sosyal adalet değil dar gelirliden ek kaynak yaratma politikasıdır; yanlıştır, bunun tekrar düşünülmesi gerekir. Mesele sadece emeklileri, dul ve yetimleri kapsayan bir şekilde ele alınırsa yeterli olmaz; bunun özellikle altını çizmek istiyorum. Konut sahipliği sayısı değerlendirmeye alınabilir, gelir düzeyine göre kademelendirmeye gidilebilir. Tek bir eve sahip olanlar ve yıllık kira geliri belirli bir tutarın altında olanlar için istisna sürmelidir. Bu maddeyle ilgili bunun tekrar düşünülmesini özellikle öneriyoruz. Bunları söylemek istiyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, bu maddede kira geliri elde edenlere bir istisna vardı -2025 yılı değerleriyle 47 bin lira- o kaldırılıyor, sadece emekliler için geçerli, diğerleri için kaldırılıyor.

Şimdi, ben de geneli üzerinde konuşurken bunun kiralari, kira fiyatlarını yukarı doğru itici bir etkisinin olacağını söylemiştim; mutlaka olacaktır. Tabii, burada şu var: Şimdi, diyelim ki -yanılıyorsam Maliyeci arkadaşlar beni düzeltsin- 10 tane eviniz var, onu kiraya veriyorsunuz, sizin de toplam istisnanız 47 bin lira, her bir ev için 47 bin lira değil, dolayısıyla bir tane de var, veriyorsunuz. Hakikaten, bu, bir tane evi olup da verenlerde biraz önemli bir şey. İstisnanın kaldırılması onlara yaklaşık 12-13 bin lira civarında...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Yüzde 15...

ERHAN USTA (Samsun) - 15 değil, şuradaki hesaptan, 1,5 milyondan çıktıklarına göre zaten biraz daha yüksek şey yapıyorlar.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Eski parayla, ilk bu kanun çıktığında...

ERHAN USTA (Samsun) - Neyse işte yani 10 bin lira civarında... Ne olur? 47 bin lira yani yüzde 20 almış olsan, bir de daha üstüne mi çıkacak? Diyelim ki 40'a kadar gidecek oradaki şeyden. Dolayısıyla o insanların vergisini 12-13 bin lira artıracamız; bence bu doğru bir şey değil. Dediğim gibi, geliri iyi olan, birden fazla evi kiraya verenlerden 47 bin lirayı kaldırmışsın, kaldırmamışsın bir önemi yok, geliri az olan, sınırlı olan, bir tane evi kiraya vermiş olanlar için de bu istisnanın kaldırılması onların vergi yükünü artıracak; bu, bir.

İkincisi, bana göre burada Anayasa'ya aykırılık da var. Bakın, muhtemelen emlak vergisinde emeklileri dışarıda tutmaya kıyasen oradan yapıldı bu ama oradaki durum farklı. İşte, tek evi var, emekli, ondan emlak vergisi almıyoruz demek farklı, burada ben istisnayı sadece emeklilere münhasır kılıyorum, diğerlerinden kaldırıyorum demek farklı, öyle bir mukayese olmaz. Bence şöyle bir şey: Yeşil gözlü olanlara istisna tanıyacağım, mavi gözlü olanlara istisna tanımıyorum demekten bir farkı yok. Şu da yanlış anlaşılmasın: Ben emeklileri de kapsamasın demiyorum, elbette olsun; daha doğrusu, bu istisnayı hiç kaldırmayalım diyorum. Dolayısıyla emekli üzerinden yapılmış olan bu ayrımın da Anayasa'daki eşitlik açısından sorunlu olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla bunu tekrar bir gözden geçirmekte fayda var yani çok önemli, çok yüksek... Şunu takdirle karşılıyoruz, onu her zaman söylüyoruz: İstisnalar azaltılmalı ama başlangıç yeri bana göre bu tür yerler olmamalı yani bakacağımız daha başka büyük kalemler var, oraların üzerine gitmenin daha faydalı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkürler.

Ben de bu kritere takıldım aslında. Şimdi "emekli" deyince sadece düşük gelir grubunda olanlar değil... Sanayici de emekli, fabrikası var, emekli; milletvekili emekli. Bu, doğru bir kriter mi? Öyle değil mi yani?

ERHAN USTA (Samsun) - Emekli maaşıyla geçinilemeyeceğini de kabul etmiş oluyorlar.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Yok, tam tersi, yüksek gelirli de var. Bu kriteri daha sağlam bir şeye bağlasak. Tek evi de değil, iki evi olacak ki birinde kendi oturacak, birini kiraya verecek. Belki öyle bir kısıtlama olabilir ama "tüm emekliler" deyince... Dediğim gibi, BAĞ-KUR emeklisi bir sürü sanayici var, bir sürü işveren var, milletvekili var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kalaycı, teşekkür ediyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, başka söz talebi olan var mı?

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Bu gayrimenkul sermaye iradı istisnası yıllardır Gelir Vergisi Kanunu'nda uygulanan bir istisna. Şimdi, 47 bin TL'yle ilgili bir sınırlama sadece emeklilere, malullere, dul ve yetim aylığı alan kişilere uygulanıyor. Hâlbuki çok dar gelirli olan, bir tane evi olan kişiler var, asgari ücretle geçinen kişiler var. Şimdi, bu kanunda "İstisna hadlerinde daralma olacak." diyorsunuz ama bu istisna burada olmamalı. Az önce ben genel konuşmamda ifade etmiştim, 2025 yılı bütçesinde olan 701 milyar -genelde yap-işlet-devret projesi ve KÖİ projesi yapan 44 firmayı ilgilendiren muafiyet, istisna, indirimler varken- 2026'da 768 milyara çıkarıyorsunuz, 67 milyar artış yapıyorsunuz, buradan da 22 milyar bir gelir bekliyorsunuz. Oradan kıssaydınız keşke, hiç olmazsa muafiyet, istisna ve indirimleri doğru alanlardan yapmış olurdunuz; bu yüzden karşıyız.

Bir de vergide adaletle ilgili bu kanun teklifinde sonuç bekliyorsunuz; bu da vergideki adaleti bozan bir yapı, vergi yükü dar gelirli olanların üzerinde daha da fazla artıyor. Zaten bunların vergi yükü çok fazla, burada daha da fazla artmış olacak.

Bir de konut kiralalarının artmasına sebep teşkil edecek, enflasyonist etkisi olacak. Bütün bunların düşünülmesi, eskiden nasıl uygulanıyorsa aynı şekilde devam etmesi daha mantıklı görünüyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; salonumuzda bir uğultu var, lütfen sükûneti tesis edelim. Daha çok maddemiz var, maddesini bitiren gidiyor, biz sonuna kadar burada kalıyoruz; bunu da hatırlatmak isterim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, gördüm, bir saniye... Biliyorsunuz öncelikli Komisyon üyeleri.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, niye böyle yapıyorsunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Nasıl yapıyorum?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Mahmut Tanal başka ülkenin vatandaşı mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır canım, Türkiye'nin milletvekili, Türk Parlamentosunun bir üyesi.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biz hakkımızı Mahmut Tanal'a vereceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, siz diğer haklarınızı verin de ben şimdi şu konuşma işini bir halledeyim.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, konutlarda konutlarını kiraya verenlerden elde edilen gelirlerde 47 bin lira gelir vergisinden istisna vardı, bunu kaldırılıyorsunuz ama dul, yetim ve emekliler için bu istisna devam ediyor. Şimdi, etki analizine baktık, evet, gelir artırıcı bir etkisi var ama -ben genelde konuşmamda da söyledim- bu yapmış olduğumuz istisnayı kaldırma kira artışlarına sebebiyet verecek midir vermeyecek midir, bunun etki analizi yapılmış mıdır? Yüzde 100 verecektir ve bugün için en büyük problemlerimizden bir tanesinin de barınma sorunu olduğunu göz ardı etmeyelim. TÜİK'in rakamlarına göre bir yıl içerisinde kira endeksi yüzde 69,10 artmış, Avrupa Birliğinde ortalama yüzde 3,2 yani neredeyse Avrupa Birliğindeki ülkelerin toplamı kadar bizde bir kira enflasyonu varken böylesine bir kanun teklifinin önümüze gelmesi, kirayı artıracak bir kanun teklifinin önümüze gelmesi gerçekten düşündürücü. Bir de neden kaldırılıyorsunuz? Ben teklif sahibi milletvekillerine sormak istiyorum: Gerekçeye baktım, gerekçede herhangi bir gerekçe yok, açıklama yok. Neden? Bu kadar istisna dururken neden işe bununla başlıyorsunuz?

Bir de ayrıca, biraz evvel milletvekillerimiz de bahsetti, şöyle bir durum da var: Emekli, dul, yetim maaşı alanlar için bu istisna devam edecek. Geçtiğimiz günlerde, geçtiğimiz dönemlerde Sayın Bakan bir açıklama yapmıştı "Bu memlekette sadece 12.500 lira emekli maaşı alanlar yok, öyle bir algı yapılıyor, 50 bin lira, 60 bin lira, 70 bin lira, 80 bin lira alan var." demişti. Biz soru sormuştuk, kaç kişi demiştik yani 50 bin lira, 60 bin lira, 70 bin lira, 80 bin lira maaş alanlar kaç kişi demiştik, herhangi bir cevap alamamıştık, sağ olsun. Yazılı sorduk, daha sonra bize bir link gönderdi, SGK'nin linkini göndermişti sağ olsun. Biz o sorunun cevabını alamadık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Toparlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun, tamamlayın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Burada, 70 bin lira, 80 bin lira maaş alanlar, emekli maaşı alanlar az da olsa var, onlar da bu istisnadan faydalanacaklar. Bunun eşitlik ilkesine aykırı bir düzenleme olduğunu düşünüyorum ve bunun teklif metninden çıkarılması gerektiğini iddia ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Teklif göre kira gelirlerindeki vergi istisnasından herkes değil yalnızca kanunla kurulan güvenlik kurumlarından emekli olanlar, maluliyet, dul veya yetim aylığı alanlar yararlanabilecek yani 2026 yılı itibarıyla çalışanlar ve diğer gelirleri elde eden mülk sahipleri kiraya verdikleri konutlardan elde ettikleri gelir için istisnadan yararlanamayacak, kira gelirlerini tam olarak beyan edip vergisini ödemek zorunda kalacak. 2025 yılı için mevcut istisna 47 bin TL, 2026 yılı için 60 bin TL'ye çıkacak. Tabii ki bunun vergisel sonuçlarına bakınca 2026 yılında 60 bin TL'den az kira geliri olanlar vergi ödeyecek çünkü yeni kanunla beyan zorunluluğu doğmaktadır. 22 bin TL gibi düşük kira geliri elde eden vatandaş dahi beyanname vermek ve damga vergisini vermek zorunda kalacak. 2027 yılı beyan döneminden itibaren küçük mülk sahiplerine çok ciddi bir vergi yükü oluşturulacak. Bu düzenleme dar ve orta gelirli mülk sahipleri için ek bir mali yük yaratmaktadır. Devletin gelir tabanını genişletme amacıyla yapılan bu değişiklik vergi adaleti açısından tartışmalıdır çünkü yük, geniş bir mülk sahibi kesimine yayılmakta ancak büyük ölçekli gayrimenkul gelirlerine etkisi sınırlı kalmaktadır. Bu teklif yasalışırsa kira geliri istisnası emekliler ve hak sahipleriyle sınırlı hâle gelecek. 2027 yılından itibaren küçük ev sahipleri dâhil herkes vergi mükellefi olacak. Bu kanun teklifinde yer alan düzenlemelerin özellikle kira geliri elde eden küçük mülk sahipleri arasında çok sayıda olumsuz sonucu bulunmaktadır. Şöyle ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bitmedi, özür dilerim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bitecek Sayın Tanal.

Buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Özür dilerim.

Vergi adaleti zedeleniyor burada. Mevcut durumda her vatandaş belli bir istisna tutarına kadar -2025 yılı için 47 bin TL, 2026 için 60 bin TL- kira gelirini vergiden muaf edebiliyorken bu hak artık, yalnızca emekli, malul, dul ve yetim aylığı alanlara tanınmaktadır. Bu durum da aynı geliri elde eden vatandaşlar arasında vergi eşitsizliği yaratmaktadır; bu madde Anayasa'nın 10'uncu maddesine, eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Çalışan bir vatandaş kira gelirin vergi öderken emekli olan ödemeyecek; bu, Anayasa'nın 10'uncu maddesinde güvence altına alınan eşitlik ilkesine açıkça aykırıdır. Ayrıca, 2026'da düşük gelirli mülk sahiplerine ek vergi getiriliyor, 2026 itibarıyla 22 bin TL kira geliri elde eden küçük ev sahipleri bile artık beyanname vermek, vergi ödemek zorunda kalacak. Bu düzenleme dar gelirli vatandaşın ekonomik yükünü artıracaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Özür dilerim, bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Böylece, gelir dağılımı adaletsizliği derinleşecek, küçük mülk sahipleri daha fazla vergi yüküyle karşı karşıya kalacaktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sağ olun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Kayıt dışılığı artırıyor. Ayrıca, bu, mülk sahipleri açısından vergi kaçakçılığını artırmış olacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, mesele anlaşılmıştır.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, bitiriyorum, bitiriyorum.

Burada anlaşılmayan bir konu daha var, o da şu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gayet iyi anlaşıldı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - O da şu: Damga vergisi. Damga vergisini neden alıyoruz biz burada? Damga vergisi alınmayabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Soralım. Hepsini soracağız.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bürokratik işlemler artacak, vatandaş için ek maliyet doğuracak.

Burada ne getiriyor bu? Bu teklif kısa vadede devletin gelirini artırsa bile uzun vadede bir, vergi adaletini bozar; iki, kayıt dışılığı artırır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Üç, dar gelirliyi zor durumda bırakır; beş, kiralari yükseltir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya bekliyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Altı -son cümle- toplumsal güveni ve mali dengeyi zedeler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bu düzenleme kamu gelirini artırma hedefiyle hazırlanmış olsa da sosyal devlet ilkesine, eşitlik anlayışına, adil vergilendirmeye aykırıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi hepsini soracağım

Şimdi, değerli arkadaşlar...

CEVDET AKAY (Karabük) - Yalnız, 4'üncü maddeyi atladi Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Efendim?

CEVDET AKAY (Karabük) - 4'üncü maddeyi atladi, 4'üncü maddeyi merak ettik.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bırakmadı ki konuşalım!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hüseyin Bey, bundan sonra size döneceğiz, olmayan bürokrat arkadaşlar da gelsin, ona göre, gerekirse bürokratlara da söz hakkı vereceğim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, aslında, bu konularda bürokratlardan görüş almanız, bizi bir aydınlatırsınlar bu konuda.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Alacağım, soracağım tek tek.

Sayın Kaya, buyurun.

AYKUT KAYA (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu teklifin 1'inci maddesiyle konut kira gelirlerinde tanımlı istisnayı kaldırılıyorsunuz. Emekli, dul, yetim ve maluller hariç tek evi olan vatandaş bile bundan böyle kira gelirinden vergi ödeyecek. Söylenen gerekçe vergi adaletini sağlamak ve kayıt dışılığı azaltmak ama gelin görün ki bu düzenleme kayıt dışılığı azaltmak yerine tam tersine, beyan dışına kaçışı teşvik edecek. Düşük gelirli ev sahipleri vergi yükünden kaçmak için artık kirayı elden almayı yani kayıt dışına yönelmeyi tercih edecek. Ayrıca, bu düzenleme tek evi olup geçimini kira geliriyle sağlayan emekçiyi, memuru, işçiyi çok konutlu yatırımcıyla aynı kefeye koyuyor. Bu, adalet değildir; bu, sosyal devlet hiç değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya, toparlayın lütfen.

Buyurun.

AYKUT KAYA (Antalya) - Üstelik, ülkemiz hâlihazırda bir barınma krizi yaşıyor. Son üç yılda TÜİK'in kira endeksi her ay ortalama yüzde 5,6 arttı, ortalama kira yüzde 7,2 katına çıktı. Siz bu ortamda kira gelirini daha da vergilendirerek kiralardan artmasına zemin hazırlıyorsunuz. Bu teklif mülk sahibini cezalandırır, kiracının yükünü artırır, kayıt dışılığı büyütür. Eğer amaç vergi adaletiye çözüm istisnayı kaldırmak değil gelire göre kademeli vergileme ve etkin denetimdir yani hedefli düzenleme yapın yükü adil dağıtın. Vatandaş zaten yüksek enflasyon, yüksek kira ve ağır vergi yükü altında eziliyor. Bu madde geri çekilmeli, barınma krizine değil çözüme katkı veren adımlar atılmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kırkpınar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Başkanım, kısa bir soru soracağım ben de teklif sahiplere.

Şimdi, emekli, dul ve yetimlerle ilgili istisna daraltması söz konusu. Bir etki analizi yapıldı mı? İşte, ev sahiplerinin ne kadarı emekli, ne kadarı dul ve yetim? Belki de buradan beklenen gelir elde edilmeyecek yani hemen hemen...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - "500 bin kişi." diyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Özellikle bunu sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Altınsoy, burada birçok soru soruldu. Bunlara şimdi siz bir cevap verin.

Sayın Bakan Yardımcısı nerede?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Başkanım, bir mevzu varmış... Geliyor...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi ben burada şey yapacağım. Haber gönderin, gelsin, soruya cevap versin.

Buyurun Sayın Altınsoy.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Başkanım, şimdi, tabii, burada çalışmamızda gayrimenkul sermaye iradı beyanında 2 milyon 334 bin 965 kişi beyanda bulunuyor. Bu istisnadan da 1 milyon 966 mükellef faydalaniyor. Tabii, burada amaç vergi adaleti,

kayıt dışılığın azaltılması ve istisnanın azaltılması yönünde. Tabii, burada Bakanlık bürokratlarımız var, Bekir Bey daha güzel, ayrıntılı cevap verebilir diye düşünüyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yani diyor ki "Ben o derse girmedim."

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Yok, yok, girdik, gayet de güzel çalıştık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gelir İdaresi Başkanımız Sayın Bayrakdar, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR - Benim cevap vermek istediğim konu şu: "Fabrikatörlerden yani zengin olanlardan ve emekli olanlardan onlar da faydalanacak." denildi. Zaten kanunun şu andaki mevcut hâlinde yıllık 1 milyon 200 bin liradan fazla bir geliriniz varsa şu anda da istisnadan faydalanamıyorsunuz. Yani zaten fazla geliri olanların istisnadan faydalanması söz konusu değil. Ondan daha az geliri olup da bir de emekliyseniz o da 500 bin kişi civarında; ondan daha az geliriniz var, bir de emeklisiniz, eviniz kirada, 500 bin kişi var. Dolayısıyla kapsama 1 milyon 400 bin kişi girecek, 500 bin kişi girmeyecek, istisnadan faydalanacak. Çok ciddi geliri olanların da bu istisnadan faydalanması söz konusu değil yani. Ama diğer konular yani enflasyon etkisi tam nasıl yansır, yansımaları nasıl olur...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bakan Yardımcısına soracağız.

Evet, değerli arkadaşlar, İlhan Bey yok mu?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Peki, bu sadece emekliye istisna değil mi?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Dul, yetim...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, soru şuydu yani bu istisna... Geliri olan vatandaş da o vergiyi veriyor...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Enflasyonla alakalı tereddütleri var arkadaşların, "Enflasyon etkisi olur mu bu işin?" diyorlar. Kiraları uzun vadede arttırır mı arttırmaz mı tartışmaları yapıyorlar. Bir de "Anayasa'da eşitlik ilkesine aykırı." diyor Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani çalışan bir vatandaşın geliri o bahsedilen kira geliri kadersa o ödeyecek, diğeri ödemeyecek. Bu eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmiyor mu? Başka bir geliri yok. Yani muaf edilen...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Teşekkür ederim Başkanım.

İkinci istisnanın kuralını arkadaşımız ben gelmeden... Kusura bakmayın, vekillerimiz bir şey soruyordu arkada, ona cevap verdim. 1 milyon 200 bin lirayı aşan geliri varsa istisnadan faydalanamayacak, onu Gelir İdaresi Başkanımız açıkladı ben girerken, onu duydum. Diğer taraftan, tabii, kira artışları konusu önemli; barınma krizi ve kira artışlarının daha da yükselmemesi konusundaki hassasiyetimiz devam ediyor. Ama zaten kira artışlarının ÜFE, TÜFE ortalamasıyla bir tavanı var, o çerçevede artırılacak. Dolayısıyla bunun kiraya yansıtacağını değerlendirmiyoruz.

Anayasa'ya aykırılık konusunda da biz neticede objektif bir kriter getiriyoruz. Emekli aylığı alanlar, onlar içerisinde 1 milyon 200 bin liralık yıllık geliri aşmayanlara objektif kriterli bir istisna tanımlanmış durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Anayasa'ya aykırılık konusu değerlendirilebilir ama biz Anayasa'ya aykırı olduğunu teknik olarak değerlendirmiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bu maddeyle alakalı 3 tane önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

Tahsin Ocaklı
Rize

Veli Ağbaba
Malatya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba...

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, ben 1'inci maddeyle ilgili düşüncelerimi söyledim. Hem Gelir İdaresi Başkanımıza hem Bakan Yardımcımıza bir şey iletmek istiyorum Malatya'yla ilgili. Biliyorsunuz, deprem bölgesinde bulunan mükelleflerin mücbir sebep süresince vergi borçları ertelendi ve bu süre için verilen kurumlar vergisi ve gelir vergisi beyannamelerinde devletin borcu olmayan mükelleflere yüzde 5 vergi indirimi var. Mücbir sebep kapsamında bulunan mükellefler de bu sürede verdiği bu beyannamelerde ödeyecekleri vergi için hakları olan yüzde 5'lik kısmı beyanname üzerinden indirim konusu yaptılar. Maliye şimdi defterdarlıklar vasıtasıyla bu mükellefleri arayıp "Siz deprem süresince yapılandırılan borçlarınızdan dolayı bu haktan yararlanamazsınız. Geriye dönerek düzeltme verin ve faiziyle birlikte bu tutarı ödeyin. Ödemezseniz biz resen hakkınızda işlem yapacağız." diyor. Maliye Bakanlığı ve Gelir İdaresi bu konuda bir düzenleme yapmazsa birçok insan hem hak kaybına uğrayacak hem de mağdur olacak. Ayrıca bunu emsal olarak, SGK yüzde 5'lik sigorta prim teşviklerini iptal edebilir. Bu konuda Malatyalılar sizden bir destek bekliyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyoruz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, önerge sahipleri konuşabilir. Söz veremem.

Şimdi, önerge üzerinde başka söz talebi yoktur.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Sayın Kaya, siz oy veremezsiniz, sadece Komisyon üyeleri oy verebilir.

Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Önemli bir husus Başkanım. Kamu hizmeti ifa ediyoruz.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hepimiz, hepimiz...
Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...
ERHAN USTA (Samsun) - Gerekçe.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe...
Gerekçe:

Teklif ile kira gelirlerine ilişkin gelir vergisi istisnasının kapsamı daraltılmakta ve hâlihazırda tüm mükellefler için geçerli olan 47 bin TL'lik istisnadan yalnızca emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı alanların yararlanması öngörülmektedir. Bu değişiklik geniş bir kesimin vergi yükünü artıracak nitelikte olup özellikle orta gelir grubundaki mülk sahipleri üzerine ilave bir mali baskı oluşturacaktır.

Kira gelirlerinde uygulanan istisnanın daraltılması ev sahiplerinin ödeyeceği vergi miktarını yükseltecek, bu da kaçınılmaz olarak kira bedellerine yansımaktadır. Mevcut ekonomik koşullar ve konut piyasasındaki yüksek fiyat seviyesi dikkate alındığında düzenlemenin kira artışlarını tetiklemesi ve kiracıların barınma maliyetlerini artırması kuvvetle muhtemeldir.

Bu yönüyle teklif gelir dağılımında adaleti sağlamaktan ziyade konut piyasasında mevcut dengesizlikleri derinleştirme ve kira enflasyonunu besleme riski taşımaktadır. Bu nedenlerle söz konusu düzenlemenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, usul açısından bir dakikalık...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Komisyon üyeleri dışında usul tartışması olmaz. Sabah usul tartışması yapıp tükettim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Özür dilerim. Madde oylanmadan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Bir önerge daha vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Vergi Kanunları ve Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 1- 193 sayılı kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Gayrimenkuller ve haklarda:

Madde 21- Kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı alanların Türkiye sınırları içerisinde sahibi oldukları Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hasılatın 1.500.000.000 lirası (47.000 TL) Gelir Vergisinden müstesnadır. Ayrıca tek bir konuta sahip olanlar ile yıllık kira geliri 420 bin TL'nin altında olanlar için istisna devam etmek kaydıyla, istisna haddi üzerinde hasılat elde edilip beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi halinde bu istisnadan yararlanılamaz."

Adalet Kaya
Diyarbakır

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

Kamuran Tanhan
Mardin

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Oluç, gerekçe?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Gerekçe.

Gerekçe:

Emekliler, dul ve yetimler dışındaki tüm bireyler için kira gelirlerinde uygulanan gelir vergisi istisnası kaldırılmaktadır. Bu madde tek bir konutu olup kiraya vererek geçimini sağlayan düşük ve orta gelirli yurttaşların vergi yükünü artıracaktır. Öte yandan getirilmek istenen bu düzenleme kirada yaşayan yurttaşların giderlerini artıracaktır. Çünkü ev sahipleri bu vergi yükünü kiralara yansıtacaktır.

Yüksek gelir sahipleri, çok sayıda gayrimenkulü bulunan kişiler, şirketler ve fonlar ülkenin vergi yapısı gereği avantajlı şekilde vergilendirilmektedir. O sebeple tek bir evi olan ve evini kiraya veren vatandaşların istisnasını kaldırmak sosyal adaleti zedeleyen, dar gelirli olanların ek vergilendirilmesi, bir politikasıdır.

Bu sebeple istisnanın kaldırılmasından ziyade konut sahipliği sayısının yanı sıra gelir düzeyine göre kademelendirmeye gidilmelidir. Tek bir eve sahip olanlar ve yıllık kira geliri belirli bir tutarın altında olanlar için istisna sürmelidir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Hatipoğlu, burada Sayın Ağbaba deprem bölgesiyle alakalı bir talepte bulundu. Nedir görüşünüz?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Sayın Vekilimizin bahsettiği konu e-mükellef indiriminin mücbir sebep olan bölgelerde taksitlendirme nedeniyle kaybedildiğine ilişkin. Mevzuat olarak böyle bir durumun olması mümkün değil ama uygulamada bir sorun var mı, ben Malatya konusunu araştıracağım, bilgi arz edeceğim Sayın Vekilimize.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir de bu sözlü kira sözleşmelerine damga vergisi olacağıyla alakalı Sayın Tanal bir şey söyledi; Komisyonunda bizi, Başkanlığı uyardı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - ...kira sözleşmesi mutlaka yazılı olmak zorunda... Yazılı kira sözleşmesinde geçerli, mevcut olan kanunda biz yazılı kira sözleşmesi... Yani şimdi burada artık siz o ayrımı yapmadan direkt hepsinden alıyorsunuz. Bu yani doğru bir uygulama değil yani... Ben sizinle bir sözlü kira sözleşmesi yapmışım yani o açıdan sizden istihdam ediyorum, o konuda bir açıklık getirin... Bu neye girer biliyor musunuz, yarın öbür gün kira sözleşmesi yapmaz, işgal adı altında bir para alırlar. Efendim ona işgaliye parası denilecek, damga vergisinden muaf olacak, onu bertaraf edebilmek için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Hatipoğlu, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Gerçek kişilerin kira kontratları damga vergisinden istisna efendim yani başka bir şeyi kastediyorsa...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yazmıyor... Tüzel kişi yazmıyor, bunu açık açık yazın o zaman.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Arkadaşlar göstereyim. Göstersinler size diyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar şöyle bir şey yapın... Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Söylemesinler, siz diyorsunuz...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle yapalım Sayın Hatipoğlu, şimdi maddeyi, kelimeyle alakalı teknik bir eksiklik varsa onu önergeyle düzeltme imkânımız var. Bakın, inceleyin, eğer Sayın Tanal'ın dile getirdiği gibi bir eksiklik, karmaşıklık oluşacaksa Genel Kurulda önerge verin. Bunun sizin getirdiğiniz kanunun ruhuyla alakalı bir eksikliği yok. Dolayısıyla bir bakın, ona göre halledelim.

Şimdi, 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Altınsoy...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, burada kişiler, şahıslar tasarrufları veya diğer mal varlıklarıyla gayrimenkul satın alabildikleri gibi kredi çekmek suretiyle de gayrimenkul satın alabilmektedirler. Kredi kullanarak satın aldıkları gayrimenkulleri kiraya verenler bu krediler için ödedikleri faizleri kira gelirlerini beyan ederken gider olarak indirme imkânına sahip oldukları için kiraya verilen gayrimenkulü kredili veya kredisiz alan kişiler arasında vergi yükü açısından farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bu düzenlemeyle kiraya verilen konutlar için alınan krediler nedeniyle ödenen kredi faizlerinin gider yazılması imkânı kaldırılmaktadır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Madde üzerinde Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2'nci maddede krediyle alınan konutlar için ödenen kredi faizlerinin gider gösterilmesi engelleniyor. Bundan da 1,6 milyar lira vergi geleceği hesaplanmış. Hakikaten 2'nci madde, acayip bir zekâ fıskırıyor.

Şimdi, bakın, bir başka örnek vereyim: Şirket kuruyorsunuz, bankadan kredi alıyorsunuz, bu krediyle araba alıyorsunuz ve bu arabaları kiraya veriyorsunuz. Bu şirketin kullandığı kredinin faizini gider olarak gösteriyor mu, göstermiyor mu? Gösteriyor. Yine aynı sektörde öz kaynağı ile iş yapan herhangi bir işletme ile krediyle iş yapan bir işletme arasında aynı eşitsizlikten söz edebiliyor musunuz? Yani hakikaten madem eşitsizlik, bütün sektörde kredi faizlerinin gider gösterilmesini istiyorsanız yasaklayın. Aslında bu yaşadığımız sorunların hepsi, sizin uyguladığınız ekonomi politikalarında kimse krediyle konut alamıyor. Krediyle alınan konut, satılan konutlar içindeki payı neredeyse yüzde 15'e kadar düşmüş durumda. 5 milyon liraya bir konut alsanız en fazla 4 milyonluk kredi kullanıyorsunuz. On yıl vadeli 4 milyonluk olan bir kredinin aylık ödemesi sayenizde 115-120 bin lira yani asgari ücretin 5 katından fazlası. 1,6 milyar vergi toplayacağınıza bunca takla atmaya gerek yok, çıkın açıkça "Lüksümüzden, şatafatımızdan para lazım." deyin, biz de toplarız size. Hatırlarsanız, Sayın Bakan daha önce kamudaki araba saltanatı için çerez parası diyordu. Dünyadaki hâlâ en çok makam aracına sahip ülke Türkiye. Bu maddeyle kiralalar artacak, lütfen geçmişte olduğu gibi bu düzenlemeyi düşünmeden yapıyoruz, hem kiralalar artacak hem enflasyon artacak. Bunlardan bu istisna ile ilgili, vergi istisnalarıyla ilgili şöyle bir şey yapacağız ki hakikaten bu kime gidiyor? Fakir fakara için istisna devam etsin ama zengin, ne bileyim paradan para kazanan insanlar için bu istisnaların son bulması gerekiyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sen şu silinen vergi borçlarını açıkla.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Açıklayayım, ondan sonra sana açıklayayım. Dur açıklayayım onu ben sana. Tam anlamamış, dur açıklayayım ben sana kimlerinkini, bak ben sana söyleyeyim.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Kimin vergi borcu tahakkuk etmiş... Açıkla...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Geçtiğimiz... Bak anlatayım ben sana, anlatayım hemen. Söyleyeyim bak, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın Aralık 2020 döneminde, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan tarafından verilen cevapta on yıldır Cengiz İnşaat 30 kez, Kolin İnşaat 36 kez, MAKYOL İnşaat 24 kez, Limak İnşaat 19 kez...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ticaret Bakanlığının vergiyle ne alakası var.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir dakika, anlatacağım. Kalyon 19 kez vergi indirimi yapıldığı belirtilmiş. Örneğin Kalyon Holding 2022 yılında Kalyon Elektrik Enerji Yatırım Anonim Şirketi üzerinden gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası alırken Cengiz Holding 2023 yılında Eti Alüminyum AŞ de -Konya'da yapılacak- KDV istisnası almıştır. Onu da anlatacağım Orhan Bey. Onu da anlatacağım, birazdan onu da anlatacağım, merak etme.

ORHAN YEGİN (Ankara) - O damga vergisi ve harç istisnası.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Onu da açıklayacağım Orhan Bey, bir beş dakika müsaade et.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bahsettiğiniz şey ihracat yapan, döviz getirici işlemler yapan yahut da mesela dâhilde işlem vergisi kapsamında ürün ithal eden, makarna yapmak için buğday ithal eden...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Orhan Bey, karşılıklı değil de maddede yine söz vereyim, olur mu?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Firmalara tanınan istisna var; ne istisnası, damga vergisi istisnası, harç istisnası...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vergi borcu silinmedi mi?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sen buna vergi borcu silinmesi diyorsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Birazdan söyleyeceğim, sen merak etme.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Peki, teşekkür ederim.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Tahakkuk etmiş vergi borcu... Maliye Bakanlığı inisiyatifıyla, Hükümet inisiyatifıyla silinmiş...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hemen bakacağız.

ORHAN YEGİN (Ankara) - İstiyorum kardeşim. Bugün 1,5 trilyon dedin, geçen sene...

ERHAN USTA (Samsun) - Uzlaşma... Versinler.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Açıklasınlar.

ORHAN YEGİN (Ankara) - İstiyorum kardeşim, ben cevap...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Madde üzerindeyiz. Yine söz aldığınızda vereyim.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Tahakkuk etmiş vergi borcu...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Uzlaşmadan ne kadar sildiniz? Bir açıklasana. Açıklayın... Bir dinle bak...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sen bir iddianı bir açıkla.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Arkadaşlar, bu şekilde tutanaklara da geçmiyor. O açıdan söz aldığımızda...

Sayın Akay, size veriyorum, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - 7,5 milyar vergi aslı ve cezası var uzlaşma yoluyla. Biliyorsunuz kaldırıldı, vergi aslının artık uzlaşmaya gidilemeyeceği. Gidilmeden önce 7,5 milyar silindi.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Getirin abi, inceleyelim.

CEVDET AKAY (Karabük) - Ben sana dökümü atacağım Vekilim, tamam. Twitter'imda var, girerseniz görürsünüz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hangi sene silinmiş, kimin silinmiş, getirin inceleyelim.

CEVDET AKAY (Karabük) - Döküm döküm, yıl yıl dökümleri var yani.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Getirsinler inceleyelim... Şimdi var diyor, vereceğim diyor, verdiği şey harç istisnası, damga vergisi istisnası.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bakanlığın kayıtlarında...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakanlığa sorsana... Soralım...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Arkadaşlar, bu konuda Orhan Bey'in talebi belli, sizler de iletteceğinizi söylediniz.

Madde üzerinde devam edelim.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Öğrenelim...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bakanlıkta var...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Tekrar söylüyorum, bu konuşmalar tutanaklara geçmiyor. Evet, şöyle, Bakan Yardımcımız da burada, o da gerekli bilgilendirmeyi yapar.

ERHAN USTA (Samsun) - Burada Veli Bey'in söylediği başka şeye cevap veremeyince...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, Erhan abi, ben ona cevap... Kişiselleştirmene, bana saldırmana gerek yok. Bak, yaşça benden büyüsun, hürmetim var, bu hürmeti muhafaza etmek istiyorum. Sen de bana öyle davranma. Adam dedi ki 1 küsur trilyon lira şirketlerin... Bugün söyledi.

ERHAN USTA (Samsun) - Ne alakası var... Niye ortalığı karıştırıyorsunuz?

ORHAN YEGİN (Ankara) - "Sildiniz." dedi, ben de onu bekliyoruz dedim.

ERHAN USTA (Samsun) - İşimizi yapaalım, gidelim şurada, güzelce işimizi bitirelim. O iddiayı oradan buraya niye getiriyoruz yani şu mevzuyla ne alakası var onun? Aranızda konuşun o zaman.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, hiç vergi borcu silmediniz mi siz?

(AK PARTİ ve İYİ Parti milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Orhan Bey, şöyle yapaalım, tutanaklara geçsin, ben madde üzerinde size de söz vereyim konuşacaksanız, onun için öyle gitsin.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

(AK PARTİ ve İYİ Parti milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, bu madde 2'yle kiraya verilen konutlar için ödenen kredi faizleri artık gider olarak indirilemeyecek, gösterilemeyecek. "Gerekçe ne?" diye baktım, şöyle bir gerekçe var: Gayrimenkulü krediyle alan ile kredisiz alan arasında vergi yükü ortaya çıkıyormuş. Yani sanki bu memlekette vergi adaleti varmış gibi, vergi yükü kazanca göre, gelire göre dağıtılıyormuş gibi bir gerekçeyle karşı karşıyayız. Yani kredili alanın vergi yükü biraz daha hafif oluyormuş kredisiz alana göre.

Şimdi, burada "konutlar hariç olmak üzere" ibaresi var yani benim bir iş yeri aldığımı varsayalım ve bunun için kredi çektim, faizinin bir kısmını gider olarak gösterebiliyorum, öyle değil mi? Herhangi bir sıkıntı yok. Şimdi, iş yeri için neden bu istisna devam ediyor, onu bir sormak istiyorum. Ne fark var? Yani konuttan kira geliri elde etmek ile iş yerinden elde etmek, ona faiz ödemek arasında ne fark var? Bu durumda şöyle bir şey ortaya çıkmıyor mu: Konut olarak yatırım yapan ile iş yerine yatırım yapan bunun için de kredi kullananlar arasında vergi yükünde bir farklılık ortaya çıkmayacak mı? Yani 2 insan var, birisi, yatırımını konuta yapmış, ötekisi de yatırımını iş yerine yapmış, 2'si de kredi kullanmış, iş yeri alan, iş yeri almak için kredi kullanan faizini gider olarak gösterebiliyor fakat konut alan bir insan bunun faizini gider olarak gösteremiyor. Peki, bu durumda bu 2 insan arasında vergi yükünde bir farklılık ortaya çıkmayacak mı?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Evet, Sayın Başkanım, bu 2'nci maddeyle ilgili öncelikle bir konuşayım. Buradaki banka kredilerinin faizinin gider olarak yazılmasıyla ilgili, devam etme koşuluyla ilgili bir öneri getireceğim. İlk maddedeki o 1 milyon 200

binlik sınırın -hani 103'üncü maddedeki 3'üncü vergi tarife diliminden bahsediyorum- üstünde geliri olanlar gider olarak yazmayabilsin ama altında olanlar bunu gider olarak beyannamesinde yazsın ve vergiden düşsün diye bir öneride bulunuyorum.

Az önce Orhan Bey'in söylediği vergi aslı ve cezalarıyla ilgili, silinen vergi ve cezalar 2013-2023 yılları arasında; 2013'te 91 milyon 168 bin, 2014'te 345 milyon 559 bin, 2015'te 910 milyon 266 bin -sonlara geliyor- 2022'de 48 milyon 133 bin, 2023'te 158 milyon. Ceza olarak da 2023'te 431 milyon; toplam anapara olarak 2 milyar 587 milyon, ceza olarak 4 milyar 919 milyon silinen vergi aslı ve cezası var, toplamı da 7 milyar 506 milyon. Dökümü Orhan Bey'e de attım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakan Yardımcım, bu konuda bir açıklama isterseniz söz veririm çünkü konu devamlı gündemde.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, bu konu defalarca Komisyon gündeminde de Genel Kurulda da değerlendirildi, tartışıldı. Hani, şurasını net olarak ifade edeyim: Kesinleşmiş bir vergi alacağından vazgeçmeye ne Bakanın ne Cumhurbaşkanının, hiç kimsenin yetkisi yok, sadece Parlamentonun kanun çıkararak yetkisi var malumunuz ama vergi inceleme raporlarıyla ikmalen, resen tarhi önerilen vergiler var, ben de yıllarca vergi inceleme elemanı da yaptım, Denetim Birim Başkanlığı da yaptım. Vergi inceleme elemanı vergi incelemesini yapar ve bir ikmalen, resen vergi tarhi önerir. Bu kesinleşmiş bir vergi alacağı değil ama bu, idarenin görüşleriyle, muktezalarıyla, tebliğlerle uyumu konusunda bir rapor Rapor Değerlendirme Komisyonundan geçer, sonra da tarhiyat öncesi uzlaşma ya da tarhiyat sonrası uzlaşma komisyonlarında değerlendirilir. Burada kastedilen konu bizim faaliyet raporlarımızda da çok net bir şekilde ifade ettiğimiz tarhiyat öncesi ve tarhiyat sonrası uzlaşma sonuçlarına ilişkindir. Bunlar kesinleşmiş vergi alacakları değildir, kesinleşmeden önceki döneme ilişkindir ve 1961'den beri uzlaşma müessesesi vardı, tüm vergi asılları ve cezalarına ilişkin, hepsini kapsayan bir şekilde bir uzlaşma müessesesi vardı. Geçen yıl Meclisimizin takdiriyle vergi asıllarında uzlaşmayı kaldırmayı vekillerimiz önerdi, sadece vergi cezalarında uzlaşma müessesesi devam ediyor. Yeni bir müessese değildir, daha önceki uygulamalarla da paralellik arz etmektedir. Bir af niteliği ya da bir silinme değildir ve tamamen uzlaşma komisyonlarının teamüller çerçevesinde yapmış olduğu uygulamalardır, kesinleşmemiş vergi alacaklarına ilişkindir.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim bilgilendirme için.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, bir söz alabilir miyim.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Evet, teknik olarak Sayın Hatiboğlu'nun, Sayın Bakan Yardımcısının yaptığı açıklamaya ben de katılıyorum, doğrudur. Ancak şunu da gördük biz AK PARTİ hükümetleri döneminde: Belli firmalar beyanı düşük yapmış, vergi düşük gösterilmiş, müfettiş gitmiş oraya, bir ilave vergi tarhi yapmış -ikmalen veya resen- ondan sonra... Aslında normal mükellef olduğu zaman, sıradan bir mükellef olduğu zaman o müfettişin raporu esas alınır ve o ikmalen vergi tarhi yapılır, o vergi de alınır cezasıyla birlikte. Ancak çok büyük firmalar için -tabii bu bürokrasinin dışındaki bir durum- çok büyük firmalarda -biz bunları defalarca yaşadık- bu vergi kesinleşmiş değil elbette ama normal mükellef için kesinleşmekte olan, kesinleşen ama bazı ayrıcalıklı mükellefler için kesinleşmemiş vergi hâline getirilip daha doğrusu kesinleşmediği için buraların silindiğini biz biliyoruz. Başından itibaren takip eden arkadaşlar mutlaka hatırlayacaklardır, ben bu uzlaşma müessesinin ıslah edilmesi gerektiğini, merkezdeki uzlaşmanın kaldırılması gerektiğini söyledim. Çok da güzel bir iş yaptık geçen sefer. Vergi aslını şimdi artık bu kapsamıyor. Hatta, bence cezaları da kapsamaması lazım. Yani işimizi düzgün yapalım, ondan sonra böyle bir... Eğer o müfettiş yazdıysa, müfettişin yanlış işlem yapmasını engellemek gerekir. Yoksa müfettiş bizim müfettişimiz, yapmış, incelemiş, belli bir prosedürden geçmiş, artık o şeyin kesinleşmesi gerekir normal şartlarda ama dediğim gibi yani bu geçmişte çok yaşandı, bundan sonra vergi aslı için yaşamayacak ama vergi cezaları için, o cezalar için tekrar yaşama ihtimali var.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Tanal, çok kısa, buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

"Uzlaşma af niteliğinde değildir." cümlesi yanlış, her türlü ceza indirimi varsa, vazgeçme varsa buna "Kısmi anlamda af." denilir, "Genel af niteliğinde değildir." denilebilir ama "Af niteliğinde değildir." denilemez. Bu genellikle bizim Anayasa'mızda İnfaz Yasası'yla ilgili hükümlerde genel af gelmez ama cezada indirim yapılır. Yatacak olan yılı beş yıla bu iki yıla indirilirse de buna "kısmi af" denilir. Burada da uzlaşmada da alınması gereken vergi uzlaşma yöntemiyle alınmıyor ise kanunu çerçevesinde ona da "kısmi af" denilir, ona "Af niteliğiyle bağdaşmaz." denilmez.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - 2'nci madde üzerinde aynı mahiyette 3 adet önerge bulunmaktadır.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - 2'nci maddeye geçmedik daha.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Soru sormuştum teklif sahibine yani neden konut-iş yeri ayrımı var burada, neden iş yerinde aynı faizi düşebiliyor? Bu konuda bir cevap verebilirlerse...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, 2'nci maddeyle ilgili konuşmadım, bir yanlışlığı düzeltmek için söz almıştım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Hüseyin Bey, buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Şöyle, vergi mevzuatı açımızdan defterine kayıtlı bir iş yeri varsa zaten mevzuat anlamında giderlerini yazabiliyor. O ayrımda orada belki kıstas o.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yani mal sahibiyim...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Tamam, iş yeriniz var...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ben yatırım amaçlı gittim, kiralamak için orayı kirayı verdim, benimle alakalı bir şey değil, onun şeylerini ödüyorum...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Kredi faizlerini...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - ...kredi faizlerini...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Tevkifat var orada, ticareti zaten gider yazabiliyorsunuz. Daha teknik bir bilgi verilebilir.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şahsım adına aldım ben...

CEVDET AKAY (Karabük) - Şahsın adına alırsan gider yazamıyorsun.

ERHAN USTA (Samsun) - Enteresan bir şey oldu, şunun olmaması lazım, şu olmuyor değil mi? Yani şahsın iş yerini kiraya verdim, iş yeri aldım...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - "İş yeri, konutlar hariç." dediğimiz için...

ERHAN USTA (Samsun) - ...onu kiraya verdim, o zaman düşünüyoruz?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Evet.

ERHAN USTA (Samsun) - Ama işletme değil mi? Yok bence burada bu ayrımı yapmanız yanlış. Yok o zaman eğer bunu yapıyorsa onu da yazdırmamanız lazım.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Muhasebe, defter kayıtlarına tabii olmayan, anladım ben.

ERHAN USTA (Samsun) - Hüseyin Bey, şöyle, şimdi, bakın, ticari işletmeyse... Şimdi, arkadaşların bir kısım eleştirilerini ben doğru bulmuyorum, şöyle doğru bulmuyorum: Yani şimdi bir ticari işletmeniz var, o ticari işletmenin faaliyetleri çerçevesinde yaptığınız masraflarının gider olarak yazılması normal çünkü o faaliyetleri, o giderleri yaparak o parayı kazanıyorsunuz ve onu gider gösterip üzerinden vergi veriyorsunuz, bu normal. Şimdi, şey kısmı tartışılabilir yani bu biraz tabii, Parlamento kararı yani bir vatandaş normal bir konut aldı, kredili aldı bunun faizinin düşürülüp düşürülmemesi konusu iki türlü de olabilir ama şu ayrım olmaması lazım: Şimdi, ben konut aldım, işletme değilim, bakın, bireyim, gerçek kişiyim, şahsım -herhangi bir basit usul, gerçek usul, bilmem ne mükellefiyetim falan yok- yani konut aldım, kiraya verdim, faizini düşemeyeceğim bu durumda ama bu iş yeri olursa düşeceğim. Bence bu ayrımın da olması yanlış olur. Anlatabildim mi? Ama ticari işletme bir iş yeri aldı, bir şey aldı, bunun faizini düşmesi normal, düşmesi lazım zaten çünkü bir faaliyet yani nasıl kırtasiyeden kâğıt aldığımda ben düşebiliyor muyum bunu gider olarak, düşemiyorum şahıs olarak ama bir işletme düşüyor, bunun gibi bir şey. Ama burada şahısta kâğıdı düşer...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Stopajdan dolayı...

ERHAN USTA (Samsun) - Ona bir bakmak lazım, bilmiyorum veya bir açıklasınlar bize.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Usta, teklif sahipleri bunu bir incelesinler, gerekirse önergeyle de düzelir.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yani burada zaten kira gelirlerini beyan ederken düşmekten bahsediyoruz...

ERHAN USTA (Samsun) - Öyle zaten, tabii.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yani ben iş yeri aldım, kiraya verdim, niye ben kira gelirinden bunun faizini düşmeye devam ediyorum da konutta...

ERHAN USTA (Samsun) - Stopaj var...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Altınsoy...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Buna bakılabilir, makul bir düzenleme gibi sanki. Bir teknik olarak da değerlendirelim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Hüseyin Bey, teklif sahibi olarak bu konunun üzerinde bir inceleme yapın, çalışın, gerekirse düzeltelim.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Çalışalım.

CEVDET AKAY (Karabük) - Başkanım, bir ekleme yapabilir miyim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Şimdi, ticari şirket, limited şirket ve anonim şirket banka kredisi yoluyla gayrimenkul aldı, aktive kaydetti, onu zaten şirketin kazancından, kurumlar vergisinden düşmek üzere gider yazıyor ama o şirket aynı zamanda o meskeni, gayrimenkulü mesken olarak kiraya verdiğinde mesela orada da bir kira geliri olacak, onu da gelir olarak yazıyor, onu beyannameyle ayrıca verip de düşme konusunda bir çelişki var, ona bakmanız lazım yani. Siz onu kastettiniz değil mi Başkanım?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Bakacağız.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Tanal, aslında demin söz vermiştim ama kısaca bitin hemen.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yani burada özellikle konutlara getirilmiş durumda, konut olmayan iş yerleri için demek ki mefhumumuhaliinden çıkan mana bundan indirilebilecek. Yani bu da ayrı bir adaletsizlik getirmiş olacak ve bu tabii ki biz borçlar hukuku hükümleri uyarınca faizle karşılanmayan zararların tazmini dava konusu edilirken bu bir gelir getiriyor. Biz ne yapıyoruz? Bunu beyanname vermek zorundayız. Peki, aynı şekilde, kredi alıyor kişi, onun faizini ödüyor, o da bir giderdir. Yani hukuk boş işlerle uğraşmaz, hukuk bir bütündür. Borçlar Kanunu alacaksınız, faizle karşılanamayan zararların tazminiyle ilgili kişiye alacak davası hakkı vereceksiniz, alacağını tahsil ettiği zaman da onun vergisini verecek, tahsil edemezse onu ne yapıyor? Beyannameye onu şüpheli alacaklar kısmına kaydediyor, gider gösteriyor. Siz burada da ödediği faizi de gider göstermeyecek. Bence bu hukukun temel mantığıyla bağdaşmıyor. Yani "Ben hukukun şu kısmını alıyorum, bu kısmını almıyorum." diyemezsiniz. Onun için, bunu bir bütün olarak değerlendirmekte fayda var. Sizden istirham ediyorum, hukuk fakültesindeki borçlar hukuku hocalarıyla, vergi hukuku hocalarıyla tekrar bunu -tabii, arkadaşlar "Bir alt komisyon." dedi ama- görüşmekte fayda var. Yani bu mantıkla doğru bir madde değil.

Teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sağ olun.

Zaten teklif sahibi, Bakanlık yetkilileri bu konuyu inceleyecek, görüşecek.

Teklifin 2'nci maddesinde aynı mahiyette 3 önerge var, aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3220) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Karamnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu
Manisa

Tahsin Ocaklı
Rize

Veli Ağbaba
Malatya

Aynı mahiyetteki 2'nci önergenin imza sahipleri:

Adalet Kaya
Diyarbakır

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

Kamuran Tanhan
Mardin

Aynı mahiyetteki 3'üncü önergenin imza sahipleri:

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Gerekçe mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Gerekçe...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Cumhuriyet Halk Partisi önergesinin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Kanun teklifinde 2'nci maddede yer alan hükümle kiraya verilen konutlar için yapılan ve bunlara sarf olunan borçların faizleri artık gider olarak indirilemeyecektir. Hâlen konut kredisyle alınan konutların mesken olarak kiraya verilmesi durumunda bu kredilere ilişkin ödenen faizler gider olarak dikkate alınabilmektedir. Bu madde 2025 yılı gelir ve kazançlarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girecektir. Yani 2025 yılında elde edilen kira gelirleri 2026 yılında beyan edilirken bu madde nedeniyle kredi faizleri indirilemeyecektir.

Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında kanunların geriye yürümezliği ilkesiyle ilgili olarak gerçek geriye yürüme ve gerçek olmayan geriye yürüme ayrımı yapılmaktadır. Gerçek geriye yürüme, yeni getirilen kuralın eski kural döneminde tamamlanmış ve hukuki sonuçlarını doğurmuş hukuksal durum, ilişki ve olaylara uygulanmasıdır. Gerçek olmayan geriye yürüme ise yeni getirilen kuralın eski kural yürürlükte iken başlamakla beraber henüz sonuçlanmamış hukuksal durum, ilişki ve olaylara uygulanması anlamına gelmektedir. Buna göre yeni kuralın eski kural yürürlükte iken başlamakla beraber henüz sonuçlanmamış hukuksal durum, ilişki ve olaylara uygulanması kanunların geriye yürümesi olarak nitelendirilemez. Anayasa Mahkemesi vergiyle ilgili kanunların geriye yürüdüğü iddiasıyla yapılan başvurularda öncelikle vergiyi doğuran olayın tespitini yapmakta ardından vergiyi doğuran olayın gerçekleşmesinden sonra yapılan düzenlemelerin ilgili döneme etki edecek şekilde uygulanıp uygulanmadığını incelemektedir. Kira gelirleri bakımından da vergiyi doğuran olay takvim yılının kapanmasıdır. Bu nedenle henüz bitmemiş bir yıla ilişkin olarak yapılan değişiklikler AYM tarafından gerçek olmayan geriye yürüme olarak değerlendirilmektedir. Etki analizine göre, 2026 yılı için gelir etkisi 1,6 milyar TL olarak hesaplanmaktadır. Vergi gelirlerinde artış amacıyla söz konusu istisnadan yararlanma şartlarının daraltılması toplumun diğer kesimleri için vergi adaletinin sağlanması açısından problem oluşturacaktır. Ayrıca söz konusu düzenleme dar ve sabit gelirli kesim için konut edinimini zorlaştıracığından Türkiye'de barınma probleminin daha da artışına neden olacaktır. Bu nedenle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması için bu önerge verilmektedir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Oluç, gerekçe mi?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Gerekçe...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - DEM PARTİ önergesinin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Kira geliri beyanında konut kredisi faizlerinin gider olarak indirilmesi uygulamasına son verilmek isteniyor. Bu düzenleme kredisini ödeyen küçük mülk sahipleri için ek bir vergi yükü anlamına gelir. Zaten yüksek faizli borçla ev alan yurttaş ödediği faizi gider yazamayacağı için aynı gelir üzerinden bir kez daha vergi ödeyecektir. Bu madde tasarruf sahibini cezalandırırken dar gelirli konut sahiplerini dezavantajlı hâle getirecektir. Varlıkların gayrimenkul yatırımlarını şirketler üzerinden giderleştirebildiği bir sistemde bireysel konut sahiplerine bu hakkın tanınmaması çifte standarttır. Bu madde geri çekilmeli veya tek konut kredisi için gider indirimi hakkı korunmalıdır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Usta, gerekçe mi?

ERHAN USTA (Samsun) - Gerekçe...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - İYİ Parti önergesinin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Mevcut durumda kredi kullanarak satın alınan konutları kiraya verenler bu kredilerin faizlerini kira gelirlerinin vergilerini öderken gider olarak beyan edebilmektedir. Teklifte kredi kullanılarak satın alınan konutların kiraya verilmesi hâlinde kredi faizlerinin kira gelirinin vergilendirilmesinde gider olarak gösterilmesine son verilmektedir. Bu düzenleme özellikle krediyle konut edinmiş mülk sahiplerinin vergi yükünü önemli ölçüde artıracaktır. Kredi faizlerinin gider olarak kabul edilmemesi kiraya verenlerin maliyetlerini doğrudan yükseltecek ve bu artışın kira fiyatlarına yansıtılması kaçınılmaz olacaktır. Konut piyasasında hâlihazırda yüksek seyreden kira bedelleri dikkate alındığında teklifin bu yönü kira artışlarını hızlandıracak, barınma maliyetlerini artıracak ve kiracılar üzerindeki

ekonomik baskıyı daha da derinleştirecektir. Dolayısıyla düzenleme barınma krizini büyütme ve konut piyasasındaki dengesizlikleri artırma riski taşımaktadır. Bu nedenle, söz konusu değişikliğin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeye geçiyoruz.

Teklif sahibine söz veriyorum.

Sayın Altınsoy, buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

Burada şubat ayında dördüncü geçici vergi beyannamesinin verilmesiyle ilgili bir teklifimiz var. Mevcut durumda gerçek usulde gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı yıllık gelir vergisinden mahsup edilmek üzere ilgili hesap döneminin ilk üç ayı, altı ayı ve dokuz ayı olmak üzere geçici vergi dönemlerinde beyanname verip tahakkuk eden vergiyi ödemekteydiler. Ancak on iki aylık dönem için dördüncü geçici vergi beyanı söz konusu değil. Bu yapılan düzenlemeyle dördüncü geçici vergilendirme döneminin tekrar getirilerek geçici vergi mükellefiyeti bulunan mükelleflerin kazançlarının üç, altı, dokuz, on iki aylık dönemlerle tespit edilebilmesi, böylelikle dördüncü geçici vergi dönemi faaliyet sonuçlarını içeren geçici vergi beyannamesinin alınması önerilmektedir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, sayın teklif sahibi konuşurken... 2021 yılında bu uygulama kaldırıldı. Niçin getirdiniz, amacınız neydi yani hangi ihtiyaçtan kaynaklandı? 2021'de kaldırıldı. Niye getirdiniz?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Söz taleplerini madde üzerinde konuşmalar bitince tekrar vereceğim.

Evet, Sayın Cevdet Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Söz konusu maddeyle geçici vergi beyannameleri 2021'de 3 döneme indirilmişti; 3'üncü, 6'ncı, 9'uncu ay. Şimdi, 12'nci ayda tekrar verilecek, 14 Şubatta da bu, peşin vergi olarak ödenecek. Gelir vergisi mükellefleri açısından martta, kurumlar vergisi açısından da nisanda mahsup edilecek. Şimdi, burada anlıyoruz ki buradaki damga vergisi beyannameyle verildiği için damga vergisinden 2 milyar gelir elde edilecek fakat bir taraftan da mali müşavirlerin yoğunluğunu çok artırıyor. Şöyle: Bir ve ortalama iki ay; gelir vergisi mükellefleri açısından bir buçuk aylık, kurumlar vergisi mükellefleri açısından da iki buçuk aylık bir ön ödeme yani paranın zaman maliyeti açısından ayrıca bir menfaati olacak Hazine'nin, Hazine ve Maliye Bakanlığının. Tabii ki buradaki tutar büyüklüğü ne kadar bir şeye tekabül ediyor, Hazine'nin buna ihtiyacı var mı? Bunun tartışılması lazım. Bence bunun yerine tasarruf tedbirlerinin uygulanması durumunda daha çok gelir Hazineye kalırdı esasında ama maalesef yeterince uygulanmıyor. Şimdi, buradaki mali müşavirler odalarının da görüşlerinin alınması lazım diye düşünüyorum yani. Var mı yetkili burada?

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Var, var.

CEVDET AKAY (Karabük) - Bilmiyorum ama Sayın Erdem bu konuda bizden daha çok tecrübeli, kendisi fikrini beyan edecektir mutlaka.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Erdem...

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Evet, arkadaşlar söyledi, 2022 yılında meslek mensuplarının ısrarlı talebi üzerine bu uygulama kaldırılmıştı ama bu uygulamayı tekrar meslek mensuplarının talep etmesini üzüntüyle karşılıyorum, buradan belirtmek isterim. Özellikle gerekçesine baktığımızda böyle dişe değer bir gerekçesinin de olmadığını paylaşmak isterim. Sadece ortalama kırk beş günlük 4'üncü geçici vergi tahsilatında bir değişim var, bir de damga vergisi, büyük bir olasılıkla da damga vergisi. Ama ben üzülerek sormak istiyorum: Gerçekten ülke ekonomisi bu kadar kötü mü ki sadece bir dönemlik damga vergisi için iki yıl önce uyguladığınız, değiştirdiğiniz sistemi tekrar değiştiriyorsunuz? Yani bunu da üzüntüyle karşılıyorum. Tabii, gerçekten bu konunun muhatabı TÜRMOB yetkililerimiz de burada, onlara da söz verirsiniz mutlu olurum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani gerçekten burada belki biraz daha teklif sahibinin açıklama yapmasında fayda olabilirdi. Bu tekrar niye getiriliyor? Çünkü yakın zamanda kaldırılmış bir şeydi ve bu biliyoruz ki muhasebecilere, mali müşavirlere de çok ciddi bir iş yükü çıkarıyor. Yani orada kırk beş gün zannediyorum veya 4'üncü taksiti erken alacağız. Paranın bir zaman değeri var. Şu damga vergisi işi... Yani insanlar para yatırmak için beyanname veriyor, vergi ödemek için beyanname veriyor, biz onlardan damga vergisi alıyoruz. Sayın Bakan, bu işe de bir bakmak lazım. Yani tamam, bizim bütçemiz buralara çok bağımlı hâle geldi ama hakikaten buradan kurtarmak gerekir. Ya, işin mantığına aykırı ya! Ben "Beyanname vereceğim, vergi vereceğim." diyorum, bana damga vergisi... Rakamı da bayağı yüksekmış, bir dönemde 2 milyar lira sadece gelir vergisi mükellefleri... Kurumlar vergisi mükelleflerinde yok değil mi 4'üncü dönem?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Gelir ve kurumlar vergisi...

ERHAN USTA (Samsun) - "Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 120'nci maddesi." deyince şey olmuyor mu, sadece gelir vergisi mükellefleri için getiriyor mu, kurumlar vergisini de mi kapsıyor? Ha, tamam, neyse... En azından orada bir adil davranmışsınız ama bence keşke bu geri getirilmeseydi. Hafta sonu TÜRMOB'un Genel Kurulundaydım, orada çok şikâyet vardı, onu da söyleyeyim yani... Tekrar bunun getirilmesini çok sürpriz olarak ifade ettiler.

Bunun tekrar bir gözden geçirilmesinin ben faydalı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Geneli üzerinde de ifade etmişim yani 2021'de niye kaldırdık madem getirecektik? Ortaya çıkan işte "finansman" "zaman maliyeti" deniyor. Yani o zaman bunu öngöremedik mi? Eğer o değil de gerekçe sırf damga vergisi ise hakikaten uygun değil yani damga vergisi almak için böyle bir düzenleme yapmak uygun olmaz. Yani ilk üç döneme damga vergisini salın, buradan beklediğiniz geliri, bunu yapmayın.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Şimdi, aslında bu bir ek muhasebe masrafını getiriyor, aynı zamanda erken vergi ödeme zorunluluğu anlamına geliyor. Böylece devletin vergi tahsilatı öne çekiliyor, işletmelerin likidite dengesi bozuluyor ve zayıflıyor çünkü işletmeler nakit akışını bozacak ve onların zaman maliyetini de artıracak. Yani devlet bu işletmelerden daha mı fakir durumda ki "Parasını ben önce alayım, sonra bunu hesaplarız..." Bu şekilde küçük işletmelerin finansman planlaması daha da zorlaşacak, mali sürdürülebilirlik riskini artırmış olacak. Anayasa'mızın 2'nci maddesi "Türkiye Cumhuriyeti devleti sosyal devlettir." diyor ve burada, devletin küçük işletmeleri, zayıfı kollama, koruma görevi varken maalesef ama maalesef onu kollayıp korumuyor ve bu aynı zamanda Anayasa'mızın 13'üncü maddesindeki orantılılık ve ölçülülük ilkesine de aykırı. Burada bu vatandaşlar açısından biz Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki devlette eşitlik ilkesini istiyoruz. Yani "Ben devletim, ben iktidarım, istediğim vergiyi alırım, ister peşin alırım ister önceden alırım." deme hak ve hukukuna sahip değil. Bu, Anayasa'yı ihlal eden bir düzenlemedir. Burada mükellefler için daha fazla beyanname verilecek, daha fazla masraf, daha az nakit olacak. Kaldırılmış bir vergi döneminin yeniden yürürlüğe konulması hukuki istikrar ilkesini de zedeler, küçük işletmelerin idari yükünü artırır, vergi sisteminde karmaşayı derinleştirir. Vergi adaletinden ziyade tahsilatın erkene çekilmesi amacı güdülmektedir.

Sonuç olarak, bu, mükellef memnuniyetini de azaltır, küçük işletmelerin mali dengesini bozar ve bu, Anayasa'ya aykırıdır. Bunun geri çekilmesini talep ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Meslek mensupları adına TÜRMOB yetkilileri var, onlara da söz veriyorum.

TÜRMOB YÖNETİM KURULU ÜYESİ TURGUT BAHADIR - Sayın Başkanım, değerli vekillerim; TÜRMOB adına sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten iş yükümüz çok fazla. Bu anlamda, daha önce 14/10/2021 tarih ve 7338 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesiyle 2022 yılı vergilendirme dönemine ilişkin verilecek beyannamelerden başlamak üzere 4'üncü beyan dönemi kaldırılmıştı. Meslek camiamızın ısrarlı talebi üzerine kaldırılan 4'üncü dönem geçici vergi uygulamasının yeniden getirilmesinin meslek mensuplarının iş yükünün artırılması ve ilave damga vergisi getirisi dışında herhangi bir katkısı olmayacağını düşünmekteyiz. İlave olarak, kısa zaman önce kaldırılmış bir müessesenin yeniden getirilmeye çalışılmasının vergide öngörülebilirlik ve hukuki güvenlik ilkelerine de aykırılık teşkil edeceğini belirtmek istiyoruz.

Tabii, söz almışken Sayın Başkanım rica ediyorum, hemen sıkıntımızı söylemek istiyorum. E-defter beratlarıyla ilgili cezaların mevcut beyanlar gibi olmasını talep ediyoruz. Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığının müşterek belirlenen süreleri, izleyen on gün içinde yapılması hâlinde usulsüzlük cezalarının "1/10" oranında, bu sürenin dolmasını takip eden on gün içinde verilmesi hâlinde ise usulsüzlük cezalarının "1/5" oranında uygulanmasını talep ediyoruz. Yine, e-defterlerde ikinci kopyaların gönderilmesiyle ilgili öngörülen kanuni veya idari sürenin sonundan başlayarak elektronik ortamda otuz gün içinde yerine getirilmesi hâlinde "1/10" oranında, bu sürenin dolmasını takip eden otuz gün içinde yerine getirmesi hâlinde ise "1/5" oranında uygulanır. Bunlarla ilgili olarak mevcut kesilmiş cezalar var. Onunla ilgili olarak da "Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce kesilen özel usulsüzlük cezalarının on beş gün içinde ödenmesi şartıyla..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayalım.

TÜRMOB YÖNETİM KURULU ÜYESİ TURGUT BAHADIR - ...sadece "1/5" tahsil edilir." diye değerlendiriyoruz. Bu cezaların tamamını da bu kadar yoğunlukta meslektaşlarımız unutabiliyor. Bu anlamda, bu cezaları da biz ödüyoruz.

Ben Sayın Mustafa Erdem ve Mustafa Kalaycı vekillerimin görüşlerine de katılıyorum, onu bildirmek istedim.

Çok teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Teklif sahibine söz veriyorum.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Başkanım, ben şu anda Aksaray Milletvekiliyim ve Türkiye Büyük Millet Meclisi adına milletin meclisinde milletvekili olarak görevimizi ifa ediyoruz ama aynı zamanda bir mali müşavirim. Mustafa Erdem Vekilimiz de bunu çok iyi biliyor ki diğer mali müşavir vekillerimizle beraber mesleğimizin gelişmesi ve yapabileceğimiz katkılar adına -siz de şahitsiniz, Orhan ağabey, siz de bizim meslek mensubu olarak birçok toplantıya katıldınız- biz TÜRMOB Başkanımız Emre Kartaloğlu ve Genel Sekreterimiz Yahya Bey'le beraber defaatle bir araya geldik. Bu meslek için, mesleğimiz için ne gayretler gösterebiliriz, neler yapabiliriz, bunun hep telaşında olduk. Sayın Bakan Yardımcımız ve Bakanımızla da ve Gelir İdaresi Başkanlığımızla da defaatle görüşmeler yaptık. Bize yansıyan -biz mesleği bilfiil de yapıyoruz yani şu anda bizim ofislerimiz var- hem...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yasak değil mi? Milletvekilliğiyle bağdaşmıyor.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Bizde yasak değil, mali müşavirlere yasak değil, o özgü bir...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ama etik değil bildiğim kadarıyla.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Yani biz Meclise sorduk, "Yapabilirsiniz." diye yazımızı da aldık.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Siyaseten etik değil üstat.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Yani mesleğin şeyini bilin artık.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Biz avukat olarak yapıyor muyuz?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Biz belli bir dönemde kesemiyoruz yani onu maalesef.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yok efendim, etik değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Niye eliniz mi alışmıyor?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sorumluluklarımız devam ediyor beş yıl boyunca, bir de öyle bir şey var yani mesele şu...

VELİ AĞBABA (Malatya) - El alışkanlığı mı kayboluyor?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim, benim de on yıldır devam ediyordu, kapattım etik anlamda.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sayın Tanal, şunu anlatmaya çalışıyorum: Yani biz mali müşavir kökenli milletvekilleri olarak mesleğimiz için gerçekten bir şeyler yapmanın gayreti içerisindeyiz. Buna da hem TÜRMOB yönetimimiz hem de burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Yani gayret ede ede bunu geri mi getirdiniz?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Bir saniye... Oraya geleceğim.

Vekilimiz de bunu biliyor. Mesela, işte beratların sürelerinin uzatılması veya "BA/BS" formlarının kaldırılması... Beyan dönemlerinde özellikle talepler geliyor sahadan; bu sürelerin uzatılması, mali mühürlerin teke düşürülmesi. Dün konuştuk daha Sayın Bakanımızla, beratlarda yazılan cezalara yedi gün süre verilmesi, yedi günden sonra da yazılacak cezaların yarıya düşürülmesi. Önerge konusunda da yedi gün içerisinde verilmesiyle ilgili bir şey var. Şimdi katkı paylarıyla ilgili bir talep var, onu da aslında biz dile getirdik.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu konudaki düşünceniz ne sizin? 3 mü, 4 mü?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Yani mesele şu: Çalışıyoruz mesleğimiz için ama aynı zamanda biz milletvekiliyiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Orhan Bey'e de soralım; 3 mü, 4 mü?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Devletimizin de bakanlıklarımızın da talepleri var ve bunları da değerlendiriyoruz kamu finansmanını sağlamak adına.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Mustafa Kalaycı karşı, Mustafa Erdem karşı yani MHP karşı, CHP karşı, anlaşıldığı üzere kanun teklifi sahibi de karşı.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Biliyoruz, meslektaşlarımıza yük de getiriyor bu 4'üncü dönem. Zaten şubat ayı gerçekten yoğun bir dönem yani Erhan Usta üstadımız belki daha iyi biliyor çünkü yıl kapatıyoruz, bankalar sürekli bilanço istiyorlar, bir yoğun da süreç var ama masanın bu tarafına geçince de görüyoruz ki paranın zamanının bir değerlemesini yapıyoruz. Yaklaşık 17 milyar maliyeti var bu işin yani kırk beş günlük gecikmenin, bir aylık gecikmenin kamuya 17 milyarlık maliyeti var. Böyle bir denge içerisindeyiz maalesef, ama bunu da yapmak zorundayız diye böyle bir teklif getirdik.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederiz.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - 300 milyara yakın peşin vergi tahsilatı oluyor bir dönemde, işte onun da bir maliyeti var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Faiz maliyeti.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Evet, tabii, tabii.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Meslektaşlarınıza nasıl izah edeceksiniz?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Meslektaşlarımıza izah edip etmeme meselesi değil yani biz mesleğimiz için zaten mücadele veriyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Siz "evet" diyor musunuz, demiyor musunuz?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Teklifi biz getirdik zaten yani tabii ki "evet" diyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ama sen de karşıymış gibi konuştun, hayır, karşıymış gibi konuştun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Hayır, getirisi de var, götürüsü de var diyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vallahi karşısın anlaşıldığı gibi.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Yok, yok.

Evet, durum bundan ibaret.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Erdem, çok kısa hemen değerlendirin.

Maddeyi oylayacağız.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Teşekkür ediyorum Başkanım, çok kısa...

Ya, hakikaten iki yıl önce bu paraya ihtiyaç yok muydu? İki yıl önce bu kararı verirken de bu rakamlar hemen hemen belliydi. Yani devletin durumu gerçekten bu kadar kötü mü sayın meslektaşım? İki yıl önce bu kaldırılırken de bu para vardı zaten. Yani bu maddenin bence geri çekilmesi daha uygun olacak diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, herkes karşı, nasıl oylanıyor bu?

TALAT DİNÇER (Mersin) - Herkes karşı, niye geçti bu?

VELİ AĞBABA (Malatya) - MHP karşı, CHP karşı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - E, hepsi oy veriyor

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kanun teklifi sahibi de arada derede...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Hayır, hayır, karşı değiliz.

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, bir dakika... İlk önce biz karşı olduğumuzu söylüyoruz. Niye sayıyorsun, sayıyorsun da bizi saymıyorsun?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Özür diliyorum, İYİ Parti de karşı, herkes karşı.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.
Müteakip maddeye geçiyoruz, 4'üncü madde...
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim, buradaki milletvekili sayısı iktidardan fazla; MHP'yi de içerisine kat, Sayın MHP'yi de katın, buradaki milletvekili sayısı AKP'den fazla.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Oy hakkı olan milletvekillerini sayın.
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Nerede oy farkı efendim? Buyurun, sayın.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, sayın rakamı, çıkarın bakalım. Bu benim görev alanıma müdahale demek.
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim, hatırlatıyoruz görev alanınızı.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye... Bir saniye ama... Şimdi siz hatırlatıyorsunuz, beni bir...
VELİ AĞBABA (Malatya) - Vallahi biz çoğunlukta'yız.
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Buyurun, sayın.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika... Bir dakika...
VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, biz 9'uz, onlar 8.
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Buyurun, sayın.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Beni bir suçla itham ediyorsunuz. Şimdi sizin burada olmanızın bir anlamı yok oy anlamında. Sizin oy hakkınız yok.
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim... Beyefendi... Beyefendi, size burada oy hakkı olanları söylüyorum.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, sayın bakalım kaç kişi? Siz sayın.
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - 1... 2... 3... 4... 5... 6... 7... 8... Beyefendi, 9...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hangi beyefendi?
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - MHP'li milletvekili arkadaşımız.
VELİ AĞBABA (Malatya) - Kalaycı "Karşıyım." dedi.
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Kalaycı karşıydı.
İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Sana mı kaldı benim ne yapacağım ya! Sen kimsin?
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Nasıl beyefendi? Anlamadım.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki.. Peki... Bir saniye... Sayın Tanal... Sayın Tanal...
İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Bu ne saygısızlık ya!
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Beyefendi, ne diyorsun, anlamadım ben sizi?
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal...
İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Bu ne saygısızlık ya!
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Saygısızlık yapan sizsiniz. Sayın Kalaycı karşı değil miydi?
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal...
MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Kalaycı kimdi? Sizin sözcünüz değil mi?
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Görüşmelere on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.37

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.09

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 3'üncü Birleşimin Üçüncü Oturumu açıyorum.

Değerli milletvekilleri, kaldığımız yerden devam edeceğiz.

4'üncü madde...

Buyurun Sayın Kocacık.

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifimizin 4'üncü maddesi yatırım fonu katılma paylarında uygulanan stopaj istisnasının kapsamını daraltmaktadır. Bu değişiklik sermaye piyasalarında vergi adaletini sağlamak ve istisnanın amacını aşan kullanımlarını önlemek için yapılmaktadır. Bugün, portföyünün en az yüzde 51'i Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinden oluşan fonlara yatırım yapanlar katılma paylarını bir yıldan fazla ellerinde tuttuklarında stopaj ödememektedirler ve bu katılma paylarından elde edilen gelirler için gerçek kişilerce yıllık gelir vergisi beyannamesi de verilmemektedir. Bu istisna hisse senedi piyasalarına yatırım teşviki için getirilmiştir ancak bazı serbest fonlar, özellikle nitelikli yatırımcılara satılan ve borsada işlem görmeyen fonlar bu istisnayı vergi planlaması aracı hâline getirmişlerdir.

Teklif edilen yeni düzenlemeyle birlikte sadece nitelikli yatırımcılara satılan, Türkiye Elektronik Fon Alım Satım Platformu'nda işlem görmeyen, portföy sınırlaması bulunmayan yatırım fonlarının bir yıllık elde tutma süresine bağlı stopaj istisnasından yararlanamayacağı hükme bağlanmaktadır. Böylece, genel yatırımcıya açık ve şeffaf fonlar için teşvik devam ederken kapalı ve sınırlı fonlar için bu, avantajdan çıkarılacaktır. Kamuya açık kaynaklardan yapılan incelemelere göre yaklaşık 71 milyar TL

büyükluğe sahip 84 fon bu kapsamda değerlendirilmektedir. Yatırımcı davranışları öngörülemediği için gelir etkisi tam olarak hesaplanamasa da bu düzenleme vergi tabanını genişletecek ve kamu gelirlerini koruyacaktır.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Ağbaba, sizin söz talebiniz mi var?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Söz talebi yok.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Benim var efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Tanal.

İki dakika süreniz var.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu düzenleme vergi adaletinin, sermaye piyasasının dengesini zedeliyor. Yeni düzenlemeyle yalnız portföyünün en az yüzde 51'i Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonları için bir yıllık elde tutma süresi sonunda istisna uygulaması sürdürülecek. Diğer tüm fonlar, örneğin karma, tahvil, bono, döviz veya alternatif yatırım fonları artık tevkifat istisnasından yararlanamayacak. Bu durum yatırımcılar arasında vergi açısından eşitsizlik yaratacak. Aynı yatırım süresiyle farklı fonlara yönelen yatırımcılar farklı vergilendirmelere tabi tutulacak. Küçük yatırımcıyı caydıracak. Bu fonlarda artık tevkifat istisnası kalkacağı için küçük yatırımcı daha fazla vergi verecek, uzun vadeli yatırım yapma motivasyonu zayıflayacak. Böylece fon piyasasında sermaye tabanı daralabilir ve yatırım fonlarına olan güven de azalabilir ve burada, piyasada dengesiz bir yönlendirme yaratabilir, fiyat oynaklığını artırır, balon riskini güçlendirir, uzun vadede finansal kriz... Vergi teşvikleri, yatırım çeşitliliği desteklenmeliyken bu düzenlemeyle tek bir yatırım aracını öne çıkararak rekabet dengesini bozmaktadır.

Ve burada sonuç olarak şunu söyleyebiliriz: Küçük yatırımcıyı fon piyasasından uzaklaştırır, yatırım çeşitliliğini azaltır, sermaye piyasasında dengesiz büyüme yaratır, vergi adaletinin öngörülebilirliğini bozar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi, 5, 6 ve 13 ilişkili maddeler, birlikte müzakereye açıyorum.

Sayın Kocacık, buyurun.

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 5, 6 ve 13'üncü maddeler aynı bütünün parçalarıdır. Bu 3 düzenleme Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının -yani kısa adıyla YİKOB- kamu yönetimi sistemi içindeki hukuki statüsünü il özel idareleriyle mali ve vergisel açıdan eşitlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bilindiği üzere, 6360 sayılı Kanun'la büyükşehir statüsündeki illerde il özel idareleri kaldırılmış, bunların görevleri YİKOB'lara devredilmiştir. YİKOB'lar Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 sayılı Karamame'nin 273'üncü maddesi uyarınca kamu tüzel kişiliğine sahip, valiye bağlı, özel bütçeli idarelerdir ancak mali mevzuatta yapılan önceki düzenlemelerde YİKOB'ların isimleri açıkça geçmediğinden bu kurumlar aynı fonksiyonu görmelerine rağmen vergi ve harç muafiyetlerinden yararlanamamakta dolayısıyla idareler arası mali eşitsizlik ortaya çıkmaktadır. Bu eşitsizlik hem uygulamada karışıklığa hem de bazı illerde yargı yoluna taşınan emsal uyuşmazlıklarına neden olmuştur. Teklif edilen bu 3 maddeyle birlikte YİKOB'ların 5'inci maddeyle motorlu taşıtlar vergisinden, 6'ncı maddeyle tapu harcından, 13'üncü maddeyle katma değer vergisinden istisna tutulması sağlanmaktadır. Böylece YİKOB'lar il özel idareleri, belediyeler ve diğer kamu tüzel kişilikleriyle aynı muafiyet rejimine dâhil edilmekte, kamu hizmeti yürüten kurumlar arasında vergi yükü farkı ortadan kaldırılmaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları ne zaman kuruldu ilk kez?

İSMAIL GÜNEŞ (Uşak) - Büyükşehirle beraber.

ERHAN USTA (Samsun) - Ha, on bir yıl filan mı oldu?

SEYİT TORUN (Ordu) - On dört yıl.

ERHAN USTA (Samsun) - 2014'te değil miydi? Neyse... On yıldan fazla oldu. On yıldan fazla bir süredir aslında yapılan bir uygulama. Nihayetinde devletin bir cebinden öbür cebine. Bir yandan "Muafiyetleri, istisnaları azaltacağız." diyoruz -hani bunun mali boyutunun çok bir önemi yok da- bir yandan da muafiyet ve istisna getiriyoruz. Sanki sürekli taşınmaz alıp da taşınmazından bilmem ne... İşte, harç, tapu harcıdır veya vergisi filan çıkıyor değil. Motorlu taşıtlar vergisi ödüyorsa ödesin. On bir yıldır ödüyorsa bugün niye bununla ilgili yani memleketin bu kadar çok meselesi varken yani rakamsal olarak da çok fazla bir şey ifade etmeyen ve on bir, on iki yıldır da süregelen bir sistemi varken şimdi niye muafiyet ve istisna getiriyoruz? Bunu anlamak çok mümkün değil yani bence bundan vazgeçmeniz lazım, bunu tekrar düşünün. Bunu İçişleri Bakanlığı talep etmiştir muhtemelen ama yani talep ettiler falan diye de böyle bir şeyin yapılmasının ben çok doğru olduğunu düşünmüyorum. Yani toplam kaç lira, bu üçünün ne kadar bir gelir etkisi oluyor? Biri 4 milyon lira değil mi? Biri ne bileyim... Yani hepsi 8-10 milyon liralık bir şey. Bakın, ben parasında değilim ama yani sistemin içerisine bir muafiyet daha katmayalım. Niye katıyoruz ki? Veya istisna daha katmayalım. Bence tekrar düşünülmesi lazım. Ben doğru bir şey yapıldığını düşünmüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, 5'inci, 6'ncı ve 13'üncü maddeyle YİKOB'lara bir ayrıcalık, vergi istisnası getiriliyor dolayısıyla YİKOB'lara mali ayrıcalık tanınırken yerel yönetimler için benzer bir muafiyet öngörülmemiştir. Dolayısıyla, merkezî idarenin taşra uzantısı

konumundaki YİKOB'lar seçilmiş belediye başkanları veya yerel yöneticilere göre mali açıdan avantajlı hâle gelmektedir. Bu madde yerel demokrasinin daha da fazla zayıflamasına sebebiyet verecektir bir bütün olarak, hem araçlar hem taşınmazlar hem de istisnalar açısından dolayısıyla bunun genişletilmesi gerekir. Yerel yönetimlerin, özellikle seçilmiş belediye başkanlarının dâhil edilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Belediyeler burada istisnadan faydalaniyor.

SEYİT TORUN (Ordu) - Bu YİKOB hiç işlevde bulunmuş mu acaba Sayın Başkanım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ama belediyeler MTV ödüyor, tapu harcı ödüyor, vergi ödüyor; bunlarla istisna getiriliyor YİKOB'a, bu maddelerle.

Başkanım, bir söz verseniz, hani bizde... Kayda geçsin Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Milletvekillerini not alın, hepsine birden vereceğim söz.

Sayın Tanhan, bittiyse teşekkür ediyorum.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Bitti.

Sağ olun Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hangi madde bu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 5, 6, 13 bu; sizinki ayrı.

Sayın Arı...

SEYİT TORUN (Ordu) - Başkanım, usule aykırı olarak...

Ben bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye... vereceğim söz.

Sayın Ocaklı, buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Teşekkür ederim.

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları adına, sanıyorum, 750 araç olması lazım, yanlış biliyorsam da kusura bakmayın, doğrusunu siz söylersiniz. Şimdi, tabii, bunların motorlu taşıtlar vergisinden vazgeçelim, burada bir sorun yok ama vazgeçilmeyen motorlu taşıtlar vergisiyle ilgili özellikle Gelir İdaresi Başkanımıza da bir hatırlatma yapmak isterim: Rize'nin Çayeli ilçesinden bir vatandaş beni arar, der ki: "Ben yüzde 98 engelli çocuğuma aldığım araç için -14 yaşında olduğu için bedelini ben ödedim- bedelini kızımın adına benim yatırmam nedeniyle onu kabul etmediler ve ondan dolayı benden şimdi 40 bin TL vergi istiyorlar 700 bin liralık araç için." E, şimdi, eğer bir istisnai bir şey getireceksiniz gerçekten de tam da bu mağduriyeti yaşayan, gerçekten ihtiyacı olan insanlar için asıl getirilmesi gerekir. Valiliklerimiz bu motorlu taşıtlar vergisini ödeyebilir ama 14 yaşında engelli bir çocuk babası da emekliyse bunu ödeyemez. Dikkate almanızı rica ediyorum.

Saygılar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Torun, bir şey söyleyecektiniz.

Buyurun.

SEYİT TORUN (Ordu) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben şunu merak ediyorum: Bu YİKOB'ların bugüne kadar acaba 30 büyükşehirde -valilikler bünyesinde bu YİKOB'lar- hiç işlevi olmuş mu? Hiç acaba bir faaliyeti oldu mu? Çok merak ediyorum. Ben bugüne kadar bu YİKOB'un çalıştığını, bir faaliyeti olduğunu çok duymadım yani bu ne diye kuruldu? Belediyeler eğer gerekli yatırımı yapmazsa, gerekli hizmeti yapmazsa valilik bünyesinde bu birim vasıtasıyla eksik kalan bu işlemlerin, hizmetlerin yerine getirilmesiyle ilgili. Acaba kaç ilde faaliyette bulunuldu, kaç il bu YİKOB'un yatırımlarından veya hut da hizmetlerinden faydalandı? Merak ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Büyükşehirlerde...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye... İlgili bürokratlar burada. Sakin bir şekilde yönetim şu işi. Saat beş oldu, sinirlerimiz gerildi, "ups and downs" diyorlar İngilizler.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu şekilde getirilen bir muafiyet denetimsiz bir şekilde kamu araçlarının kullanım sayısını artırır. Devlet malı statüsündeki araçların kişisel kullanım için riski artar; geçmiş örneklerde görüldüğü gibi artmış durumda. Bu, anayasal açıdan, eşitlik ilkesi açısından büyük bir adaletsizliktir. Anayasa'nın 10'uncu maddesi uyarınca kamu kurumları arasında dahi eşitlik ilkesi gözetilmelidir ama bu ihlal ediliyor. Kamu hizmetini yürüten kurumlar arasında birine vergi muafiyeti tanımak, diğerine tanımamak ayrımcı mali bir uygulama niteliğindedir.

Ayrıca, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu'nun sistematığı gereği yalnızca belirli kamu hizmeti araçları, örneğin, ambulans, itfaiye, emniyet aracı için istisna öngörülürken buradaki araçların da bu kategoriye dâhil edilmesi kanunun amacına aykırı ve genişletici bir yorum anlamına gelmektedir. Devlet malı statüsündeki araçların kişisel riski açısından artırılmış olur ki bu, hakikaten bu kurum için ayrıcalık bir durum yaratmış olur.

6'ncı maddeyle ilgili de geldiğimiz zaman, yine bunlara bu alım satımlarda tapu harcı ödenmeyecek. Bilmiyorum analizi yapıldı mı, yapılmadı mı; gelir azaltıcı bir durum söz konusu olur. Bu durumda taşınmazların satışında saydamlık ve hesap verilebilirlik ilkeleri zedelenmiş olur. Denetimsizlik riski artar. Bu muafiyetin keyfi uygulamalara açık olması, rant yaratma veya taşınmazların düşük değerle devri riskini artırmış olur. Tapu harcı merkezî bütçeye doğrudan gelir sağlayan bir kalemdir; burada muafiyetin sağlanması, gelir kaybına sebebiyet vermiş olur. Yani bu açıdan, vergi adaletini kısacası bozar değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Madem, istisnanın hepsini kaldıralım, belediyeler de versin o zaman.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri, bir saniye...

Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Güneş, Mahmut Tanal'ın konuşması niye zorunuza gitti, ağırınıza gitti? Fikirlerini ifade ediyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yani gerçeklerle çok uygun değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Mahmut Tanal...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

Bir saniye... Sayın Ağbaba, Sayın Güneş...

Değerli arkadaşlarım, sizden istirhamım, herkes ne konuşuyorsa kayda giriyor. Dolayısıyla, bırakın da...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Mahmut Tanal milletin vicdanıdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bırakın da millet değerlendirmesini yapın.

Evet, şimdi, YİKOB'tan kim var burada, İçişlerinden? Evet, işlevinizle alakalı sorular soruldu "Bir iş yapıyor mu, yapmıyor mu? Neden böyle bir şeye ihtiyaç duyuldu, niye bunu talep ediyorsunuz?" diye.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Seçimlerde kullanılmayacağı ne malum bu araçların?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, o zaman devletin şikâyet mekanizması var, onu kullanırsınız.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Devletin ama devlet istisna getirmiş.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, bir saniye... Sorularınızı sordunuz, bir saniye...

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI YİKOB DAİRE BAŞKANI TAYFUN DELİ - Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri, değerli hazırun; YİKOB'larla ilgili olarak mevzuat düzenlemesi kapsamında 3 maddemiz bulunmakta.

İlk madde değişikliğimiz 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu kapsamında yapılan değişiklik maddesi teklifi. Madde metninde Sayın Başkanım, halihazırda genel ve özel bütçeli idareler, sosyal güvenlik kurumları ile il özel idareleri ve belediyeleri sayma usulü MTV'den muaf olan birimler sayılmış bulunmakta. Bu madde metninde halihazırda zaten belediyelerimiz, özel idareler MTV vergisi ödemiyorlar, genel idaredeki bütçe kapsamındaki kurumlarımıza dair kurumlarımız. İl özel idareleriyle benzer iş yapma tanımında olan YİKOB'larımız tüm bakanlıklarımızın taşradaki yatırım işlemlerini gerçekleştirmektedir. Bakanlıklarımızın ihale kapsamında yaptığı işleri sahada koordine etme, inceleme işlemlerini yapan birimimiz olarak valiliklerimize bağlı YİKOB'larımızın Maliye Bakanlığı aleyhine açmış olduğu davalar oluyor MTV kapsamında bu motorlu taşıtlar vergisini ödememek için. Bürokratik işlemleri engellemek, mahkeme süreçlerini ortadan kaldırmak için Maliye Bakanlığıyla bu konu koordine edilerek madde metnine eklenmiştir Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, YİKOB'lar geçen yıl itibarıyla yaklaşık 60 milyar liralık yatırımı bakanlıklar adına, bilhassa Millî Eğitim Bakanlığı ve Gençlik Spor Bakanlığının illerdeki yatırımlarını yapmak adına ihale süreçlerini götürerek illerimizde yatırımları gerçekleştirmiş bulunmaktadır. 1 sayılı CBK'nin 273'üncü madde metninde YİKOB'ların tanımı yapılarak, özel bütçeli, kamu tüzel kişiliğini haiz, valiliğin emrinde olan bir birim olarak, bakanlıklarımızın ildeki tek tek yatırımlarını koordine eden bir birim olarak bakanlıkların uygun gördüğü yatırımları illerde takip edip hızlı süreçte yatırımları yapmaktadır.

Sayın Başkanım, arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, eksik bilgi oldu, belediyeler...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal... Sayın Tanal, ben söz vermedim size, bir saniye...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Söz istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, söz vermeyeceğim.

Sayın Hatipoğlu, diğer eleştiriler...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Mevcut istisnamız belediyeleri, il özel idarelerini kapsıyor. YİKOB'lar 2012 yılında getirilen kanuni düzenlemeyle 30 büyükşehirde, il özel idarelerinin yapmış olduğu faaliyetleri büyükşehirlerde yapmak üzere örgütlendi. Dolayısıyla, diğer 51 ilde olan, il özel idarelerinde olan ve belediyelerde olan istisnayı YİKOB'lara da yaygınlaştırmaya ilişkin bir düzenleme.

Diğer taraftan, buradaki taşıtlar Taşıt Kanunu'na tabidir; edinilmesi, kullanılmasına ilişkin herhangi bir değişiklik öngörülmemektedir, Sayın Vekilimizin bahsettiği gibi bir kontrolsüzlük durumu söz konusu değildir; sadece vergisel bir düzenlemedir, istisna kapsamının aslında mahallî idarelerde de eşitliği sağlayacak şekilde yaygınlaştırılmasından ibarettir.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, 6'yla ilgili, belediye...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, müsaade eder misiniz...

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, gayrimenkulün alım satımına ilişkin gerçeğe aykırı beyanlarla alakalı 2 madde öngörülmektedir; 7 ve 9'uncu maddeler.

Müzakereye açıyorum.

Sayın Altınsoy, buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sayın Başkanım, madde 7 ve 9'da gayrimenkul alımı ve satımında gerçek bedel üzerinden beyanda bulunulmasının sağlanmasına yönelik olarak cezanın 1 kat uygulanması ve tarifede ibare düzeltilmesi yapılması... Mevcut durumda 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 63'üncü maddesinin dördüncü fıkrasının, Kanuna bağlı (4) sayılı tarifesinin 20/(a) bendinde değişiklik yapılıyor. Gayrimenkul devir ve iktisaplarında beyan edilen bedellerin gerçek durumu yansıtmadığının tespit edilmesi hâlinde vergi ziyai cezası yüzde 25 olarak uygulanıyordu, biz teklifimizde bunun yüzde 100'e çıkarılmasını teklif ediyoruz.

Ayrıca, Harçlar Kanunu'nun 63'üncü maddesine paralel olarak, ifade değişikliği yapılarak tedvin tarzındaki farklılıklar da giderilmiş oluyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Yani biz tabii, teklif sahibinden biraz daha detay açıklama bekliyoruz yani bunlar gerekçede yazıyor zaten, eğer gerekçenin dışında bir şey söylemeyeceklerse bence çok fazla vakit kaybetmeyelim.

Şimdi, gerçekten bu çok anlaşılabilir değil. Bir defa bize şu söylensin: Bu emlak vergisi... Beyan değerinin altında zaten imkân yok değil mi satışa? Yok. Yani o zaten yapılamıyor, normal şartlarda yapılamıyor ve yapılmaması lazım. Şimdi, bir emlak vergisi değeri var, bir de "gerçek değer" dediğimiz değer var. O emlak vergisi değerinin de o zaman gerçek değer olması lazım. Normal de zaten bu çelişkiyi bir defa bana göre ortadan kaldırmak gerekiyor. Şimdi, burada gerçek değeri nasıl tespit ediyoruz? İşte, ilanlardan falan herhâlde, muhtemelen tespit edilecek. Şimdi, bir kısım mektuplar da gidiyor anladığım kadarıyla, vatandaş şikâyet ediyor. "Sen 3 milyona satış göstermişsin ama bizim tespitlerimizde burada -atıyorum- konut 10 ile 15 milyon arasında. Şu yüzde 2'yi bir ver." diyor, oradan da tekrar satıcıya gidilecek falan... Tabii, biz kayıt dışı olsun istemiyoruz ama şunu da görmek lazım yani yüzde 4; bir gayrimenkulün el değiştirmesinde yeniden üretilen falan bir şey yok, yüzde 4'lük bir vergi yüksek vergi. Yani bu vergi, 2+2 şeklinde alınan bu vergi bu kadar yüksek olduğu sürece bu sistemde herkes kayıt dışına çıkmaya, "kayıt dışına" demeyeyim de yani "gerçek değer" dediğimiz o değerın altında göstermeye çalışacak. Yani burada eğer gerçekten biz hani herkesin gerçek değerden göstermesini sağlamaya çalışacaksak o zaman bu vergi oranını biraz daha makul bir hâle getirmek lazım ki ondan sonra da insanların üzerine gidelim. Yani yüzde 4 öyle az filan bir şey değil. Şimdi, bu birincisi.

Dediğim gibi, emlak vergisiyle o aradaki o çelişkiyi halletmek lazım; emlak vergisinde alınan bir bedel var, bir de sizin, Maliye Bakanlığımızın söylediği, işte "gerçek değer" dediğimiz değer var. Bunu da çok fazla anlamak mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi bir de aradaki farkın zaten vergisini alacağız böyle tespit yapıldığı zaman, değil mi, gerçeğin altında gösterdiği zaman? Yani 3 milyon göstermiş, idare 10 milyon olduğunu söylerse 7 milyon için zaten yüzde 4'ü alacak. Artı, bir de bir o kadar da -yüzde 25'ten yüzde 100'e çıkınca- ceza alacak. Ben bunun çok yüksek olduğunu, çok acımasız bir ceza olduğunu ve verginin de yani yüzde 4'lük bu harcın da yüksek olduğunu düşünüyorum. O anlamda, bana göre tekrar gözden geçirilmesi lazım. Yani bir ceza yüzde 25'ten... Zaten bulduğumuz an vergiyi alacağız, bir de yüzde 25 ceza alıyorduk, onu da yüzde 100'e çıkarıyoruz diyoruz. Yani niye yüzde 25'ti o zaman bugüne kadar? Bu yüzde 100 çok makulse cezayı oransal olarak -maktu rakam olarak değil- bir anda 4 katına çıkarmanın ben çok makul bir şey olduğunu düşünüyorum arkadaşlar.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu düzenleme adil olmayan bir cezalandırma mekanizması yaratacak arkadaşlar. Gerçek satış bedellerinin düşük beyan edilmesinin asıl nedeni yüksek tapu harçlarıdır, çözüm aslında cezayı artırmak değil, harç oranlarını düşürmek, beyan sistemini sadeleştirmektir. Aslında çözüm, kademeli bir şekilde harç oranlarını artırmak da olabilir. Örneğin, ilk 1 milyon için yüzde 4; sonraki 1 milyon için yüzde 3; sonraki 1 milyon için... Böyle kademeli bir şekilde bu pekâlâ yapılabilir. Bu, hem vergi kaçakçılığının önüne geçmiş olacak, hem vatandaş açısından, beyan açısından gerçeğe yakın ya da gerçek bedel üzerinden bir beyan ortaya çıkaracak. Dolayısıyla, bu hususun göz önünde bulundurulması gerekir. Çözüm, harçları, cezaları artırmak değil, beyan sistemini geliştirmek için vatandaşlar açısından sadeleştirmek gerektiği kanaatindeyiz. Dolayısıyla, bu yönüyle eksiktir.

Teşekkürler Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bu maddelere bakınca hakikaten yani ne yapacağını şaşırılmışlar, her yere saldırmıyorlar yani ölüye kadar vergi alacaksınız gibi gözüküyor çünkü ekonomi bitmiş. Yani eğer umudunuz bu cezalara kaldıysa vay hâlimize, vay hâlimize! Ya, yüzde 25'ten yüzde 100'e çıkarılıyor. Tabii, vergi kaçırandan ceza alınsın mı? Alınsın ama herkese eşit uygulansın. Şimdi, Orhan Yegin gelince söyleyeceğim, bakın, yayınlanıyor, birçok büyük firma vergi ödemiyor. Keşke biraz onlara da baksanız. Türkiye'de vergi gelirlerinin yüzde 63'ü dolaylı vergilerden sağlanıyor; biraz önce, sözlerimin başında söyledim, yüzde 63'ü dolaylı vergiden. Gelir vergisine bakın, verginin yaklaşık yüzde 88'i çalışandan çıkıyor ama işte, kurumlar vergisine vesaireye baktığımız zaman onların da oranları çok düşük kalıyor. Ayrıca bu, kayıt dışılığa neden olmaz mı? Biraz önce Sayın Usta da söyledi, kayıt dışılığa yöneltmez mi, bu kadar cezanın artması, verginin bu kadar yüksek olması kayıt dışılığa yöneltmez mi? Onu da merak ediyorum. Zaten krediyle alınan konutlarda veya gayrimenkullerde bankalar yüzde 80'ini kullandığı için onun üzerinde bir vergi alınıyor. Bunun kayıt dışına yöneleceği konusunda bir düşüncemiz var. Zaten Türkiye'de kayıt dışılığın neredeyse yüzde 40'a yükseldiği söyleniyor. Aslında mücadele edilmesi gereken şey kayıt dışılıkla mücadeledir. Bunu belirtmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, bu düzenlemenin amacı gerçek alım satım bedelinin beyan edilmesinin sağlanması; bunu amaçlıyoruz. O anlamda doğru bir düzenleme. Hatta yıllardır hep şunu konuşuruz: Bu, en fazla kayıt dışılığın, vergi kaçığının olduğu bir sektör; hepimiz biliyoruz bu gayrimenkul sektörünü. O anlamda da son dönemde belediyelerin yaptığı bir çalışma var, emlak vergisi değerleri 10 kat, 20 kat, 50 kat artıyor yani mahalle mahalle; o konuda elbette alım satımdaki matrahı da artıracak ama çok abartılı rakamlar var yani benim bildiğim, basına da yansıyan. Bu konuda da bir düzenleme yapmak gerekir diye düşünüyorum yani emlak vergisinin bir anda 50 kat artması da... Yani orada bir sınırlama getirirsek uygun olur diyorum. O yapılan değerlemeler aynı zamanda alım satımda da baz alınacak. Yani o anlamda da Maliye açısından olumlu bir düzenleme.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, bu emlak alım satımlarındaki kayıt dışılık çok fazla yani bunları önlemek için siz cezaları tabii, 4 kat artırıyorsunuz ve inşallah önlersiniz ama burada şöyle bir şey var: Gerçek emlak değerini belirlerken bunu kim belirleyecek, neye göre belirleyeceksiniz? Ve dolayısıyla da burada muallaklık var.

İkincisi: Tabii, daha önce bunla ilgili bir kanun teklifi gelmişti burada, Komisyondan geçmişti, Genel Kurulda, oradan çıktı. Yani buradaki emlak alım satımlarında Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü özel değerlendirme şirketlerine bunu değerlendirecektir. Burada tabii ki esas önemli olan, bizim bu alım satımındaki totaldeki yüzde 4'ü indirmemiz lazım. Bu, yüzde 1 olursa ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü buradaki bir değeri biçerse o zaman herkes buna razı olur ama siz diyeceksiniz ki: "Evin değeri şimdi 5 milyon." Adam "Ben ona satmadım." diyecek. Nasıl ispatlayacaksınız, nasıl böyle ceza keseceksiniz? Ve dolayısıyla da muallaklık, gerçek değeri... İnşallah uygulamada sorun çıkmaz diye düşünüyorum ben.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, inanılır gibi değil ama İsmail Bey'le aynı şeyleri düşünüyorum yani çok enteresan çünkü ciddi bir şekilde sorun var esasında bakıldığı zaman. Ben bir alışverişe şahitlik ettim; 3,5 milyon liralık bir ev, 1 milyon liraya satış bedeli yapıldı; 2,5 milyon lira kocaman bir masanın üzerinde tek tek sayıldı, edildi yani ciddi sıkıntı var. Şimdi, insanlar neden bundan imtina ediyorlar, niye böyle yollara giriyorlar? Yüzde 2 artı yüzde 2, yüzde 4 tapu harcı var ve bu, binayı veyahut da gayrimenkulü alan tarafından ödeniyor, bizdeki uygulama bu. Yani normalde yüzde 2'ye yüzde 2 paylaşılması gerekirken uygulamada bu, gayrimenkulü alan, daireyi alan tarafından üstlenilen bir külfet ve çok ciddi meblağlar oluyor. İsmail Bey'e sonuna kadar katılıyorum yani insanları buna sevk etmemek lazım; ceza vermek çok önemli değil ama insanları buna sevk etmemek lazım. Eğer burada daha makul bir oran olursa -bu tapu harcı- yüzde 1 gibi, 2 gibi neyse, ben insanların buna tenezzül edeceklerini pek zannetmiyorum çünkü o insanlar için de zor; çok risk alıyorlar, çuvallar içerisinde paralar dolaşıyor. Bu arada, 500'lük, 1.000'lik banknotların da çıkması lazım yani o da çok ciddi bir problem var, onu da yeri gelmişken söyleyeyim. Yani insanlar hakikaten ciddi riskler alıyor. O sebeple, İsmail Bey'e katılıyorum; bizim bu konuda Meclis olarak bir çalışma yapmamız gerekli, cezalarla bu iş olmaz, cezalandırmakla bu iş olmaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Ben bir soru soracağım bu maddeyle ilgili: Şimdiye kadar bu tip ne kadar vergi ziyası cezası tahakkuk etmiş, ne kadar tahsil edilmiştir? Yani en azından 2024 ve 2025 Eylül sonu itibarıyla rakamlar ulaştırılırsa seviniriz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ediyorum efendim.

Şimdi, burada tapu harçlarına düşük beyan uzun süredir bilinen bir sorun olup bunun nedeni idari denetimin zafiyetinden kaynaklanmaktadır. Bu düzenleme bu zafiyeti düzeltmek yerine ceza artırarak tüm yükü vatandaşın sırtına yüklemektedir. Burada bir; bu cezalar orantısız, orantılılık ilkesi ihlali var. Yani burada Anayasa'mızın 13'üncü maddesi der ki verilecek olan ceza orantılı olmalı. Orantı ve ölçülülük ilkesi ihlal ediliyor. Vergi hukukundaki cezalar, orantılılık ilkesine uygun olmalıdır deniliyor; yine, ihlal ediliyor. Yüzde 25'ten yüzde 100'e çıkarılması yani 4 kat artış cezaı orantısız hâle getirir. Bu durum, Anayasa'nın 73'üncü maddesindeki ölçülülük ve hakkaniyet ilkesiyle bağdaşmaz. Burada bir özellik var, kasıtlı yapılan eksik beyan ile sehven yapılan beyan arasında hiç fark gözetilmemektedir. Siz sehven yaptınız, diğeri kasıtlı yaptı. Kanun koyucu olarak, en azından burada, sehven yapılan bir ceza ile gerçekten kasıtlı, bilerek, isteyerek yapılan bir ceza arasında bir farkın olması lazım Değerli Başkanım. Burada herhangi bir kasıtlı veya sehven yapılan beyan açısından bir farklılık yok. Burada gayrimenkul piyasasını yavaşlatabilir. Mesela "vergi ikramiyesi" denilen bir olay var, vergi ikramiyesi oranını yükseltin, vatandaş da ihbar eder ve bu da bir caydırıcılık olur. Buradaki oranlar da düşük yani vergi ikramiyesi... Trafik kazalarını azaltmak için fahri trafik müfettişliği olmadı mı? Oldu ama burada bu oranları da gözden geçirmek lazım. Yani emlak piyasasının işlem hacmini daraltır ama burada eğer gerçekten biz bunun gerçek değerini artırmak istiyorsak adalet ilkelerinden ayrılmamız lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, teşekkür ediyorum.

Buyurun lütfen.

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkanım, gerçekten çok önemli bir konu bu konu. Emlak piyasasında, sektörde olan, sektörü de iyi bilen birisi olarak bu satış rakamlarında, tapuda beyan edilen rakamlarda çok ciddi farklar oluyor. Tamamen Türkiye'nin genelinde bu söz konusu. Burada da ciddi şekilde devletin bir vergi kaybı söz konusu. Bunun böyle geçici çözümlerden ziyade Mecliste bir tartışma ortamında, çalışma ortamında çok daha iyi bir değerlendirmesi yapılabilir. Bu sorunu kökten çözmek için bu yeterli değil. Böyle bir artış, yüzde 25'ten yüzde 100 gibi bir rakama çıkarmak, sadece cezaı artırmak doğru değil. Bence burada çok

daha temel bir sorun var. Son yıllarda, özellikle son yirmi yılda çok ciddi bir imar rantı oluştu Türkiye'nin genelinde. O imar rantından kaynaklı çok ciddi gelirler var ve ne yazık ki o gelirlerin vergisi ödenmemiştir. Bir baktığınız zaman şehirlerdeki zenginleşmelere, şahıslara, şirketlere, o çok daha net olarak görünüyor. Bence bu inşaat sektörü ve bu gayrimenkul alım satımının çok daha ciddi tedbirlerle çözüme gitmek lazım. Yani bu tip ceza artışının ben çözüm olacağını zannetmiyorum, geçici bir çözüm.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Altınsoy...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Evet, şimdi, burada şöyle: Buradaki asıl amaç aslında caydırıcılık etkisini artırmak yani gerçek beyan değerinde mükellefin veya şahsın beyanda bulunmasını sağlamak; bizim buradaki asıl amacımız bu yani cezaya muhatap olmasını.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Vergi değeri yüksek, o riski göze alıyor.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Hatipoğlu...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Tabii, Sayın Vekilimizin bahsettiği gibi, buradaki temel amacımız cezaları artırmak değil. Şunu baştan söylemek lazım: Diğer vergi uygulamalarımızda vergi ziyai cezası 1 kattır yani yüzde 100'dür. Burada bir özel düzenleme getirilmiş "Yüzde 25 olarak uygulanır." şeklinde. Aslında diğer vergilere uyguladığımız vergi ziyai cezalarıyla uyumlu hâle getiriyoruz yani 1 kat vergi ziyai cezası kesilebilir hâle getiriyoruz. Buradaki temel konumuz da ceza değil, gerçek değeri beyan etmelerine özendirmek ve caydırıcılığı sağlamak. Tabii, burada tapu harçlarıyla ilgili bir düzenleme yapmıyoruz işin doğrusu. Tapu harçlarıyla ilgili eleştirilere idare olarak biz de katılıyoruz. Burada gerçek değer beyanını sağlamak ve harçlara ilişkin farklı oranlar belirleme konusunda bir çalışma yürüttüğümüzü ifade edebilirim.

Erhan Usta Vekilimiz de bahsetti "Mektuplar gidiyor." diye, çok kısa bir bilgi arz edeyim: Bu yıl içerisinde -bu "MEVA" var dediğimiz bir çalışma aslında, yine, yapay zekâyı da kullandığımız bir çalışma- 78.317 mükellefe yazıyla "Beyanlarınız ile bizim tespit ettiğimiz değerler arasında bir fark olduğunu tespit ettik." ya da "Verilerimiz bunu gösteriyor." şeklinde bir mektup gönderdik. Bunun 40.800'ü kendiliğinden düzeltti. Buradan da işte 58 milyarlık bir matrah farkı, 1,2 milyarlık bir harç ödemesi gerçekleşti. 42 mükellef nezdinde de... Yani diğerlerinde bakıyoruz, bazılarının izahatı gerçekten doğru, herhangi bir işlem yapılmıyor ama vergi incelemesine devam edilen mükellefler var. Mesela, 42 mükellef şu ana kadar sonuçlandı, onlara ilişkin de 172 milyonluk bir matrah farkı tespit edildi; 3 milyon vergi, işte dörtte 1'i oranında da ceza kesilmiş oldu ve biz gerçek değer beyanına dönük bir çalışma içerisindeyiz ama harçlara ilişkin kademeli bir çalışmanın da yapılmasının faydalı olduğunu değerlendiriyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Emlak vergisiyle o ilişki...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Tabii, harç ve emlak vergisi... Doğrusu, tabii, emlak vergisini son dönemde takdir komisyonları belirliyor biliyorsunuz, biraz yüksek oranlarda belirlemeler yapıldı, önümüzdeki günlerde Meclisimizin takdirine ona ilişkin bir tavan çalışmasını arz edeceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli milletvekilleri, teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Bunu belediyeler mi artırdı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Takdir komisyonları var.

Değerli arkadaşlar, şu an onu konuşmuyoruz.

Şimdi, burayla alakalı 2 önerge var, o işlemleri başlatacağım.

Buradan bir uyarı mahiyetinde bir şey söyleyeyim: Değerli arkadaşlar, atacağımız adımlarda -bu konut sektörü hassas bir sektör- insanların erişilebilirliğiyle alakalı, satın alma, ödeme, bunların hepsini dikkate alarak bir çalışma yapılması gerekiyor. Burada yapacağımız uygulamalarda bizden kaynaklı atacağımız adımlardan dolayı konut fiyatlarının speküle edilip yukarıya doğru bir ivmelenmeye girmemesi gerekir. Bunu size hatırlatmak isterim, yapacağınız çalışmayı bunu dikkate alarak yaparsanız daha iyi olur.

Önergeleri okutup işleme alıyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle gayrimenkul devir ve iktisaplarında gerçek bedelin beyan edilmemesi nedeniyle uygulanan yüzde 25 oranında vergi ziyai cezası artırılarak 1 katı olarak değiştirilmek istenmektedir.

Gayrimenkul alım satımlarında beyan edilen bedellerin çoğu zaman tapuda gösterilen rayiç değerden farklı olduğu, gerçek satış bedellerinin ise çok daha yüksek olduğu bilinen bir gerçektir. Sorunun temelinde yüksek tapu harcı oranları -yüzde 4- vergi bilincinin düşük olması, emlak vergisi değerlerinin piyasa değerlerinden kopuk olması gibi yapısal nedenler yatmaktadır. Bu koşullar altında yalnızca ceza oranını artırmak, mükellef davranışını değiştirmekten ziyade cezacı ama sonuçsuz bir yaklaşım olacaktır. Cezaların caydırıcı olabilmesi için adil, orantılı ve öngörülebilir olması gerekir. Gerçek bedel beyanındaki eksiklik çoğu zaman orantısız biçimde fazla olan yüzde 4 tapu harcı oranından kaynaklanmaktadır. Etkin bir vergi politikası cezaları artırmaktan ziyade

doğru beyanı kolaylaştıran ve teşvik eden mekanizmalar kurmakla mümkündür. Gerçek bedel beyanı konusunda yaşanan sorun ceza oranlarının düşük olmasından değil beyan sisteminin adil ve rasyonel bir temele oturmamasından kaynaklanmaktadır. Bunun için, öncelikle tapu harcı oranlarının düşürülmesi gerekmektedir. Aksi hâlde bu düzenleme vergi adaletini güçlendirmek yerine yalnızca cezalandırma yöntemine dönüşecektir. Bu nedenle mevcut yüzde 25 oranındaki cezanın 1 katına çıkarılması suçun ağırlığıyla orantısız bir yaptırım anlamına gelmektedir ki bu da sorunu temelinde çözmeyecektir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı ve Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Karamnamede Değişik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 7- 492 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "%25 nispetinde" ibaresi "rayici belediyeler tarafından belirlenenler hariç bir kat" şeklinde değiştirilmiştir.

Adalet Kaya
Diyarbakır

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

Kamuran Tanhan
Mardin

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Gayrimenkul satışında gerçek satış bedelinin düşük beyan edilmesi hâlinde uygulanan vergi ziyaı cezasının yüzde 25'ten 1 kata çıkarılması öngörülmektedir. Bu düzenlemenin konut alım satım maliyetlerini artıracığı ve dar gelirli vatandaşların konut edinme maliyetini yükselteceği ortadadır.

Öte yandan, bu düzenleme adil olmayan bir cezalandırma mekanizması yaratacaktır. Söz konusu düzenlemenin gerekçesinde iddia edildiği gibi gerçek satış bedellerinin beyan edilmemesinin sorumluluğu yurttaşlara yüklenemez. Asıl çözüm cezayı artırmak değil, harç oranlarını düşürmek, beyan sistemini sadeleştirmek ve başta belediyeler ile ilgili kamu kurumları arasında gayrimenkullerin rayiç bedellerine dair gerekli uyumu sağlamaktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, araç alım satımlarına ilişkin 8 ve 12'nci maddeler var, işleme alıyorum.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Altınsoy, buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Karayolları Trafik Kanunu kapsamında noterlerde gerçekleştirilen gerek sıfır araçların tescilinde ve gerekse tescilli ikinci el araçların satış ve devir işlemlerinde harç alınmamaktaydı. Yine, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 20'nci maddesinin (d) bendinde de ikinci el araçların satış ve devir işlemleri noter harcından istisna edilmiş idi. Bizim yaptığımız düzenlemeyle noterde yapılan sıfır araçların ilk tescili ve işlemlerine ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin işlemlerden satış ve devir bedeli üzerinden, belirlenen asgari maktu harçtan az olmamak üzere yani binde 2 oranında -bin liradan az olmamak üzere- bir nispi harç alınmasını öngörüyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Niye alıyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, şimdi söz vereceğim değerli arkadaşlar.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, teşekkür ederim.

Başlangıçta da bununla ilgili bir miktar değerlendirme yapmıştım Sayın Başkan. Yani ben yanlış hatırlamıyorum değil mi? 2002'de, 2002'nin Ağustosunda bu ÖTV geldiği zaman, o zaman kaldırdığımız bir vergiydi bu. Daha önce miydi? 2008 mi? Neyse, 2008; en azından yine bir on beş yıl olmuş, hatta on yedi yıl olmuş. Yani benim hatırladığım kadarıyla da temel gerekçesi... Yani zaten bu araç normal şartlarda sıfır alındığında, işte KDV'sini, ÖTV'sini filan alıyorsunuz, yıllık kullanımında MTV'sini veriyor, muayenesini yaptırıyor. Şimdi, bu vergi olduğu zaman, tabii, sıfır araçta onu yapma imkânınız yok çünkü plaka taktırmak durumundasınız ama bu aracın plakası var. Ben aracı satın alıyorum ama araç Ahmet'in üzerinde gözüküyor. İşte bir vekâlet alıyor, o vekâlet yoluyla da aracı kullanıyor. Sonradan kaza oluyor, şu oluyor, bu oluyor, bir sürü problem çıkıyor, ondan sonra da bundan kaynaklanan da bir sürü nizalar oluyor. Ya, dolayısıyla, bu kaldırılarak insanlar aracını kendi üzerine alsın şeklinde bir şey yapılmıştı. Şimdi tekrar bu getiriliyor yani bakınca da şöyle 13 milyar lira filan bir gelir oluşacağı söyleniyor buradan yani o kadarlık bir gelir getirecek. Bence hakikaten değmez bu, değmez yani çünkü bir de dediğim gibi, artık bir sürü insan aracı üzerine almayacak, oradan kaynaklanan bir sürü sıkıntı çıkacak.

Artı, bir de bu, garibana gelen bir vergi yani zaten zengin olsa sıfırını alıyor. Yani bu şu 9,2 milyon ikinci el araç satışı, bilmem neyi var. Bakın, bunun ortalama değerleri herhâlde çok düşüktür yani araç değeri anlamında. Zaten buradan da o anlaşılıyor. Şimdi, 9,2 milyon 13,1 milyarsa ortalama araç başına ilave vergi 1.423 lira yani 1.423 lira vergiyi binde 2'ye böldüğünüz zaman zaten aracın bedeli ortaya çıkıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani garibanın üzerine tekrar bir vergi yüklemenin, durumu iyi olmayan insanların üzerine bu vergiyi yüklemenin bir gereği bence yok. Dediğim gibi, Türkiye artık buraları geçmişti, tekrar on yedi yıl öncesine -ben 2002 diye hatırlıyordum, arkadaşlar "2008" dedi- yani tekrar o sisteme dönmek bence bir gereği yok, bunu yapmamak lazım. Dolayısıyla, bizim burada öneremiz olacak bu maddenin çıkarılması için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Ben de bu maddenin çıkarılmasını doğru buluyorum çünkü Türkiye'de ikinci el araç satışları zaten durma noktasında, durdu. Birinci el satışlar öyle, o da azaldı ama ikinci el satışlar hakikaten durma noktasında. Dolayısıyla, bu, ikinci el satışı yapan esnafımızın her araç için en az 3-4 bin liralık bir fark ödeme durumunda bırakılması hâli iyice aşağıya gelmesine ve ikinci el araçların tamamen fiyatlarının yükselmesine neden olacaktır. O yüzden, bu vergilendirmeden vazgeçilmelidir. En azından bu esnafımızı bu yolla belki koruyabiliriz diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Sıfır araçlarda ve ikinci el araçlarda getirilen bir harç... Şimdi, 2002 yılında, ÖTV geldiğinde taşıt alım vergisi vardı, ÖTV geldi, bu kalktı. Şimdi, bu harç da bu vergi benzeri bir şey. Şimdi, insanlar aracını alıyor, ÖTV, KDV ödüyor araç bedelinden daha fazla. Yola çıkıyor, akaryakıt istasyonuna giriyor, yüksek motorin, benzin fiyatları, ÖTV, KDV. Bir taraftan, burada binde 2 harç ilave ediyorsunuz, yola çıkıyor, muazzam trafik cezaları. İşte sorduk geçen trafik komisyonu ile ilgili, trafik cezalarıyla ilgili Genel Kurulda görüşürken "Ne kadar ceza tahakkuk etti?" diye. 90,3 milyar 2025 Ekim itibarıyla tahakkuk etmiş, 50 milyar ceza tahsil edilmiş. Şimdi, 13 milyar gelir bekleniyor yani vatandaş her adımını attığında vergiyle baş başa, vergi yükü altında eziliyor yani bu kadarcık tutarla ticareti de daraltacaksınız, ticaret hacmini de olumsuz etkileyecek, iş yükü de oluşacak. Biraz basitleştirmek lazım bazı şeyleri. Onun için bu maddenin biz de kaldırılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Torun...

SEYİT TORUN (Ordu) - Teşekkür ederim.

Şimdi, bu sıfır araçlardan zaten alınan vergi ortada. Vatandaş 1 kendine araba alıyorsa 2 de maalesef devlete alıyor. Şimdi, bu ikinci el arabalara getirilen bu anlayışı anlamak mümkün değil. Hani "Yumurtadan yün kırmak" diye bir deyim vardır Anadolu'da. Yumurtadan yün kırmaya başladınız artık, vatandaş bari ikinci el arabasında hiç değilse bu konudaki böyle bir uygulamayla karşı karşıya bırakmayın. Zaten araç alacak durumda da değil yani bu harçları ekleyerek artık üstüne kaldıramayacağı yükleri bindirmeyin. Biz de bunun kaldırılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Yine, Seyit Torun'un bıraktığı yerden alayım. Anadolu'da yine bir deyim var: "Her kuşu öptün, bir leylek kaldı." Her şeyi bitirdiniz, bir fakir fukara kaldı. Hakikaten yani ÖTV alıyorsun, KDV alıyorsun. Bakın, 1 milyon lira olan bir araba için 800 bin lira ÖTV, 360 bin KDV ödüyor, 1 milyon lira araba için 1 milyon 160 bin lira vergi ödüyor. Ayrıca, yine devlet, bakın, yüzde 116 vergi alıyor. Bir araba için vatandaş her yıl ayrıca 10 bin TL motorlu taşıtlar vergisi ödüyor. Siz, şimdi fakir fukaradan yeni vergi istiyorsunuz. Bu, tam da fakir fukara için yani birinci el araba alamayan, düzgün arabaya binemeyen, imkânı olmayan insanlara uygulanan bir vergi. Bu, biraz önce söyledim ya yani her şeyi bitirdiniz, herkes bitti, bir fakir fukara kaldı. Ya, zaten arabadan vergi alıyorsunuz yani bir sıfır arabadan vergi alıyorsunuz, yüzde 116, araba iki yıl sonra, üç yıl sonra satılıyor, tekrar vergi alıyorsunuz. Bu, olacak iş değil, olacak iş değil. Her kuşu öptünüz, leylek kaldı, fakir fukaranın vallah kanını emiyorsunuz. Bu, doğru değil. Bunun bu kanundan çıkarılmasını biz de talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ben, şöyle bir soru sormak istiyorum: Tabii, daha önceki araç alım satımlarında arabanın fiyatı önemliydi, belli bir yüzdelikten para alınıyordu ve önemli bir miktarda ücret alınıyordu, belki de arabanın yüzde 20'si gibi, tam hatırlamıyorum şimdi ve bu şimdi aşağı yukarı 2 bin lira falan. Matbu bir alım satım şeyi var, arabanın değeriyle hiç alakasız ve...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Binde 2, 2 bin liradan az olmayacak.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Var mı? Yok, yok, bunun için değil; yok, yok, alım satım için diyorum, normal alım satım, matbu alım satım, arabanın alım satımlarında noterde belli bir alım satım ücreti olduğu için, bu da çok düşük olduğu için herkes arabayı kendi üstüne alıyordu, galerici de kendi üstüne alıyordu ve dolayısıyla da yani daha önceden araba diyelim ki 3-4 el değiştiriyordu ve araba ilk adamın üstünde kalıyordu ve bir sürü trafik kazası oluyor, hukuki problemler çıkıyordu. Bunlar ortadan tamamen kalkmıştı. Şimdi, bu mesela 1,5 milyonluk bir araba 3 bin TL, diyelim ki 10 milyonluk arabada da 20 bin TL. Bu arabayı üstüne almada bu engel olur mu diye sormak istiyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, bu düzenleme araç piyasasını olumsuz etkiler.

İki, araçların satışının noterde yapılması, resmî olan odur ama bu neyi getirecek? Resmî satışlar dışında gayriresmî sözleşmeler yapılmış olacak, kayıt dışı satışları teşvik edecek, yargı ihtilaflarını artıracak, sigortalardaki rücu davalarını artırmış

olacak ve maalesef ama maalesef daha iyiye, daha güzele, daha olumlu yasa yapmamız gerekirken on yedi yıl öncesindeki düzenlemeye gitmek... Hakikaten biraz önce mali müşavirlerle ilgili de aynı düzenlemeyi... 2021'deki düzenlemenin gerisine gittik, burada 2008'in gerisine gidiyoruz. Bu, doğru bir olay değil. Parlamentonun geleceğe yönelik halkın önündeki sosyal, siyasal, ekonomik engelleri kaldırmaya yönelik çalışması gerekirken Anayasa'mızın 5'inci maddesinde görüldüğü üzere, burada gittikçe halkın önüne ekonomik engeller koyuyor. Bu 2 teklifin de yasadaki çıkarılması lazım; 8 ve 12'nin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, piyasadaki işleyiş şöyle: En fazla alım satım yapanlar galericiler. Daha önceki dönemlerde bu taşıt alım vergisi varken üzerine almakta imtina ediyorlardı, şu anda en fazla alım satım yapanlar galericiler.

Şimdi, bugün yine bu teklifte galericilere diyoruz ki biz: "Kardeşim, yetki belgen için biz senden her yıl eğer büyük şehirdeysen 40 bin lira, değilsen 20 bin lira harç alacağız." Bir de aynı şekilde yine galerici esnafına biz her alım satımda işte binde 2'lik bir harç daha yüklüyoruz. Yani burada en çok etkileneceklerden biri galerici esnafıdır. Yani bu şuna sebebiyet verebilir: Şimdi, galerici bir arabayı İstanbul'dan aldı, Manisa'ya getiriyor, normal şartlar altında gidiyorlardı, hemen noterden satışlarını yapıyorlardı ve trafik sigortası kesiliyordu. Şimdi, bundan imtina edebilir bu insanlar. Trafik sigortası olmadan yola çıkabilirler yani buna benzer farklı maddi kayıplara sebebiyet verebilir. Yani bu çok büyük bir meblağ değil. Bence bu maddenin kanun metninden çıkarılması gerekli. Uygulamada çok farklı -şu an düşündükçe daha farklı şeyler de geliyor aklımıza- şeylere sebebiyet verebilir. Ya, yazık, günahı zaten ya, galerici esnafının da yani öyle, hepsi ayda 10 tane, 20 tane araba satmıyor yani bu insanlara da çok fazla yüklenilmesin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Noterler Birliği temsilcisi burada mı?

Buyurun, iki dakika da size veriyorum.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI SERDAR ARAT - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; söz verdiğiniz için öncelikle teşekkür ediyorum.

Araç satışları, 2009 yılında çıkan bir kanunla, hem birinci hem ikinci el, sicil de dâhil olmak üzere Türkiye Noterler Birliği ve noterler aracılığıyla yapılmakta. Karayolları Trafik Kanunu'na eklenen bir maddeyle maktu ücrete geçildi. Şu anda biz her bir araç için, ister otobüs, tır olsun isterse motosiklet olsun 2.139 lira ücret tahsil etmekteyiz. Bunun 700 lirası noter ücreti olarak, geri kalanı da tescil ve diğer vergileri kapsamakta. Yıllık olarak gerek birinci el gerekse ikinci el araç satışlarından 15 milyon adet işlem yapmaktayız Türkiye Noterler Birliği olarak. Biz bu konuda çıkacak kanunla yüzde 2 harcın alınmasıyla tekrar maktu ücretten nispi ücrete...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Binde 2...

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI SERDAR ARAT - Evet, binde 2.

Bu gibi bir tartışma olabilir ama bu konuda takdir yine Meclisimizindir. Bizi burada ilgilendiren konu -ücretin yüksek ya da düşük olması konusunda vatandaşın vereceği tepki elbette olacaktır fakat- 1.000 lira bile olmuş olsa 15 milyon ücrette 15 milyar TL'lik gibi bir tahsilat, vergi tahsilatı söz konusu olacak. Bildiğimiz gibi, geçen yıl kasım ayında çıkan bir yasayla noter ücretlerinin vergiler de dâhil kredi kartıyla tahsili mümkün hâle gelmiştir fakat kredi kartıyla tahsilde bankalar komisyon istemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI SERDAR ARAT - Yani biz bunu aldığımız zaman... Banka yirmi sekiz, otuz günlük bir süre içerisinde bunu Noterler Birliği hesapları içerisine almaktadır. Bu durum katlanılamaz bir seviyeye gelmektedir, hiçbir kredi kartının limiti bunu ödemeye yetmeyecektir. Dolayısıyla bizim açımızdan eğer kanun çıkacaksa katlanılamaz durumdaki olan kredi kartı tahsilatının süresinin makul bir süreye çekilmesi ya da komisyon ücretinin alınmaması noktasında görüşümüz var.

Takdir sizlerindir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Mesele anlaşılmıştır. Şimdi ben soracağım onlara.

Evet, çok yerinde bir şey söylüyor arkadaşlar, diyorlar ki: "Ya, bunu çekiyorsunuz karttan, siz on beş günde istiyorsunuz parayı, biz bankadan bunu yirmi beş, otuz, otuz beş günde alabiliyoruz, arada on, on beş günlük bir süre var. Ya, bizden kesinti yapacaklar ama siz bizden tam istiyorsunuz ve bizim günahımız ne?"

Gelir İdaresi... Sayın Hatipoğlu... Hanginiz, kim konuşacak? Sayın Hatiboğlu, size düşer söz.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Teşekkür ederim Başkanım.

Öncelikle, binde 2'lik oranla alakalı değerlendirmeler oldu.

Tabii, 1 milyonluk bir araçta 2.000 lira, işte "Asgari 1.000 lira olmak üzere..." dedik, binde 2, işte, 1,5 milyon için 3.000 lira; 10 milyonluk bir araç hani 20.000 liralık bir ilave maliyet getirecek. "Daha önce ne zaman bu düzenleme olmuştu?" diye konuşuldu. Erhan Usta Vekilimiz doğru hatırlıyor, 2002'de taşıt alım vergisini kaldırdık ama harcı 2008'de kaldırdık. Yani taşıt alım vergisi ÖTV gelince 2002'de kaldırıldı ama harcı, şu an getirdiğimiz düzenlemeye benzer alım satım harcını 2008'de kaldırdık. Şu anda bütçe ihtiyaçları çerçevesinde yeniden değerlendirildi. Büyük bir yük getireceğini düşünmüyoruz. Artan oranlı, taşıtın değerine göre artan oranda; adaleti de sağlayacak bir düzenleme. Asgari 1.000 lira, maksimum da binde 2 gibi bir oranda vergilendirme önerimiz var.

Diğer taraftan, Noterler Birliğiyle ilgili değerlendirmeyi -arada, siz beni davet ettiğinizde ben de Noterler Birliğini dinliyordum- bana da iletiler. Evet, orada bir finansman maliyetiyle karşı karşıya kalabilirler. Biz onu bu süreç zarfında Bankalar Birliğiyle ve ilgili kurumlarla görüşeceğiz. Ne yapabiliriz? Bir tarafı uygulamadan kaynaklı... Bankalarla ilgili konuyu Noterler Birliğinin değerlendirmesini de alarak bu süreç zarfında çalışacağız, onu ifade edebilirim.

Arz ederim.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Peki, satış değil de bağış olsa ne olur, ne yapacaksınız? Ben aracımı bağışladım.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bağış harcı da...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bağışta daha fazla.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum
CEVDET AKAY (Karabük) - Bağış konusu veraset...
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...
Sayın Usta, bir şey mi diyeceksiniz?
ERHAN USTA (Samsun) - Evet.
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.
ERHAN USTA (Samsun) - Bu açıklamalardan sonra...

Şimdi, bir defa, önce Noterler Birliği Başkanımız "15 milyon ikinci el ve sıfır..." dedi, etki analizinde 9,2 milyon, artı, 1,3 milyon; burada 10,5 milyon gözüktüyor, arada bir 5 milyon fark var, o farkı bir anlamamız lazım yani sayılar tutmuyor, araç alış satış sayıları.

Şimdi, Sayın Hatipoğlu "Çok büyük bir rakam değil." dedi ama bence şöyle: 13 milyar bütçe açısından çok büyük bir rakam değil ama bir kesim insan açısından -tekrar aynı şeyi söyleyeceğim- binde 2 de olsa bu vergi ilave bir vergi.

Şimdi, bakın, ortalamasına baktığımız zaman yani 9,2 milyon hesabından yapıyorum, 13,1 milyar lira toplanacaksa bu ortalama araç başına 1.423 lira; 2026 yılı fiyatlarıyla ortalama ilave bir vergi koyuyoruz. 1.423'ten binde 2 üzerine araç değerine gidersek kabaca 700 bin lira, 711 bin lira ortalama araç fiyatı kabul edilmiş; bu da 2026. Yani şu andaki daha düşük. Yani düşünün, bu kim, hangi kesim bu? Yani 700 bin liralık; 2025 için düşünürsek, belki de işte 600 bin liralık araç alacak insanlar daha yoksul insanlar, arkadaşlar, bunu görmemiz lazım, gelir durumu daha zayıf olan insanlar. Elbette hepsi böyle değil yani bunun içerisinde lüks araç olup da ikinci elde olanlar da var ama bu büyük ölçüde daha dar ve sabit gelirli kesimin üzerine getirdiğimiz bir vergi.

Ben sizin yerinizde olsam... Yani bu, Hükümet açısından da AK PARTİ açısından da önemli, Maliye Bakanlığı açısından da önemli. Yani Türkiye'nin -2002, kısmen 2002, ikimiz de doğru hatırlamışız- kısmen 2008'de geriye bıraktığı bir şeye tekrar dönmem ben ya 13 milyar lira için yani "Türkiye artık bu işleri geride bıraktı." derim. Yani ben de izah ettim, arkadaşlar da izah etti, sigortada kazalarda...

Bakın, aklınıza gelmediği kadar şey olacak. Hele hele traktör cinsi olanlarda hiç almıyorlar yani o vergiyi vermemek için satışını üzerine almıyor insanlar. Traktörle kaza yapıp...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Yani hakikaten bunların hepsini düşündüğümüzde bence bu değmez. Yani işin bu boyutu önemli, buraya tekrar bakılması lazım, tekrar belki bir düşünme imkânı olur diye ısrarla söylüyorum; bu vatandaş boyutu.

E, bir de galericiler açısından... Şimdi, galericilere zaten az önce bir harç yükü yükledik 20 bin lira veya 40 bin lira büyükşehir olup olmamasına göre. Şimdi, burada bu meslek erbabından ne istiyoruz biz ya? Bunların hepsi de çok fevkalade para kazanan insanlar değil.

Şimdi, yıllık bir miktarı koyduk, bir de şimdi kendileri de alım satım yapıyordu, güvenemeyecek karşı tarafa, üzerine bir daha alacak; nihayetinde bunu da fiyata yansıtabildiği kadarıyla galerici de yansıtacak, üzerinde kalmaz, belki kendi kâr marjından bir miktar fedakârlık edecek. Bu hem piyasada bir miktar fiyatların yükselmesine hem de dediğim gibi bir sürü hukuki sorunlara yol açacak. Değer mi? Değmez bence. Yani yarın bir gün biraz da şey için geleceğiz belki: "Ya, buradan kaynaklanan iş yükü çok fazla." denilecek, Adalet Bakanlığı "Ya, bu vergi kaldırılсын." filan türü bir talepte bulunacak belki. Bence bu anlamda işin bir daha tezekkür edilmesinde fayda olur diye düşünüyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, müzakereleri yaptık, birer tur daha dönmeyelim.

CEVDET AKAY (Karabük) - Sadece bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Şimdi, trafik cezalarıyla ilgili yasa da çıktığı için artık kimse aracın satılma durumu bittikten sonra kendi üstünde kalmasına müsaade etmez. Öyle cezalar var ki ödeyemez, sadece kiralarsa kurtulabiliyor bu işten, kiralamadığı müddetçe trafik cezalarıyla yan yana girdiği için herkes bir an önce sattığı kişinin üstüne ruhsatın geçmesini ister. Savunma Sanayii Destekleme Fonu'na gelir elde etmek için bir torba yasa gelmişti, sonra çekildi buradan hatırlıyorsanız, bu madde orada da vardı yani Savunma Sanayii Destekleme Fonu'na gidecekti bunların geliri. Ben de Hazine ve Maliye Bakanlığını tebrik ediyorum yani bu gelir size kalmış oldu şu anda, Fon'dan gitti.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem...

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Noterler Birliği Başkanım sanırım zamanlama açısından kısıtlı olduğu için dile getirmedim. Özellikle noterlerin tahsilat yaptığı rakam, işlemin tamamı ama -kendilerine düşen pay- atıyorum, 700 bin liralık bir payda 2 bin lira tahsilat yapıyor ve bunun tamamını kredi kartından çektiğinde bir de onun finansman maliyetini de karşılıyor yani noterlerin aslında tahsilat zamanından öte o finansman maliyetini karşılamaları da bir sorun diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Bu binek araçlar bu konuda muaf tutulabilir mi, özel yani hususi kullanım için yapılan araçlar?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Asıl şey orada zaten.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Asıl şey orada ama asıl şey vatandaşta o zaman. Örnek veriyorum, bir tır alıyor, uluslararası bir ticaret yapıyor, onu neredeyse vatandaşla eşitliyoruz, asgari ücretli biriyle yani bu da aslında bir haksızlık oluyor ve

Anayasa'ya göre eşitlik ilkesine aykırı olmaması gerekiyor. Dolayısıyla eğer öyle bir ayrıma gidersek özel kullanım yani hususi kullanımla binek araçlar açısından daha sağlıklı olacağı kanaatindeyiz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ticari alışveriş olmayan veya ticari olmayan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli arkadaşlar...

Şimdi, Sayın Hatipoğlu, bu kanun, bu araçların tahsilatıyla alakalı bu çıkacak olan ilave harç, kanunun yayımlandığı tarihi takip eden ay yani bu ay çıkarsa kasımın başında, kasımın başında çıkarsa, kasımın ortasında çıkarsa aralığın başında... Dolayısıyla şimdi Noterler Birliği burada haklı bir şey söylüyor, bu çok böyle, biraz siz de şey geçtiniz, "Ya, bakacağız." falan, öyle değil yani siz tahsilatı yaptırıyorsunuz, yükü bunların üzerine bırakıyorsunuz. Bu adam bunu nasıl yapacak? Yani buna bir çözüm üretmeniz gerekiyor. Ya, bankalara diyeceksiniz ki "Bizim vergilerimizi, kardeşim, on beş günde biz alıyoruz, on beş günde vereceksiniz buraya." ya da siz o on beş günde aldığınız rakamı bankaların ortalama kart ödeme süresi yirmiyse yirmiyse çekeceksiniz ama buraya mutlaka bir çözüm üretmeniz gerekiyor. Yani bu daha önce bazı konularda görüştüğümüz gibi olmasın lütfen. Evet, açıyorum, mikrofonunuzu, bununla alakalı somut bir şey söylerseniz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Personel de çalıştırıyor. Destek vermesi lazım noterlere.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben söyledim gerekenleri.

Buyurun Sayın Hatipoğlu.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Evet, teşekkür ederim Başkanım.

Noterler Birliğimizin değerlendirmelerini aldık, Genel Kurula kadar yürürlük tarihi dâhil "Yapılabilecek ne var, onlara gelecek olan finansman yükünü minimize edecek, ortadan kaldıracak ne yapılabilir?" o konuyu çalışıp...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ortadan kaldırmamız lazım, adamlar aracı, sizin adınıza tahsilat yapıyorlar, minimize etmeye gerek yok, kaldıracaksınız o noktada. Adamların bir şeyi yok orada.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Devam ettim zaten, minimize etmeye, kaldırmaya diye devam ettim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Minimize yok.

ERHAN USTA (Samsun) - Vatandaşın da bir sürü problemi var. Yani çok yüksek, 3,56 yüksek bir kesinti.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Erhan Bey, o ayrı, hani oraya hiç girmiyorum ama burada doğrudan -itiraz etmiyorum- onların adına yapılan tahsilatı insanların üzerine bırakmaya gerek yok. Buna bir çözüm üretin arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi, 8 ve 12'nci maddelerle alakalı oylamaya geçeceğim fakat her 2 maddede de önergeler var.

Aynı mahiyetteki önergeleri işleme alıyorum, 8'inci maddedeki önergeleri okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3220) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

Tahsin Ocaklı
Rize

Veli Ağbaba
Malatya

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, gerekçe mi, konuşacak mısınız?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe...

Gerekçe:

Kanun teklifinde 8'inci maddede yer alan hükümlerle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu kapsamında noterde yapılan sıfır araçların ilk tescilli işlemlerinden ve tescil edilmiş araçların (ikinci el araçların) satış ve devrine ilişkin işlemlerden satış ve devir bedeli üzerinden belirlenen asgari maktu harçtan (bin TL) az olmamak üzere binde 2 oranında nispi noter harcı alınması öngörülmektedir. Buna göre vatandaşın satın alacağı hem sıfır araçların hem de ikinci el araçların tescilinde binde 2 oranında nispi noter harcı alınacaktır. Örneğin 2 milyon liralık bir araç için ödenecek harç tutarı 4 bin lira olacaktır.

Maddeyle taşıt alımlarında getiren noter harcı, 2002 yılında özel tüketim vergisinin uygulanmaya başlamasıyla yürürlükten kaldırılan taşıt alım vergisinin bir benzeridir. Maddeyle taşıt alım vergisi noter harcı olarak yeniden getirilmektedir.

Araç alım ve satışında vatandaşların diğer vergilerden kaynaklanan ÖTV ve KDV gibi aşırı bir vergi yükü bulunmaktadır. Bu nedenle, söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması için bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İYİ Partinin de önergesi aynı mahiyettedir, okutuyorum.

Gerekçe:

Teklifle ikinci el taşıt alımlarında geçmişte uygulanan bir harç yeniden getirilmektedir. Benzer bir uygulama daha önce yürürlükteyken piyasada yarattığı olumsuz etkiler nedeniyle 2002 yılında kaldırılmıştır. Şimdi ise aynı düzenleme binde 2 oranında harç alınması suretiyle yeniden yürürlüğe konulmak istenmektedir. Bu tür vergilerin uygulandığı dönemlerde satış işlemlerinin fiilen yapılamadığı, araç devirlerinin çoğu zaman vekâlet yoluyla veya kayıt dışı yöntemlerle gerçekleştirildiği bilinmektedir, dolayısıyla söz konusu düzenleme ikinci el taşıt piyasasında geçmişte yaşanan aksaklıkları yeniden ortaya çıkarma riski taşımaktadır.

Vergi yükünün artırılması özellikle düşük ve orta gelir grubuna mensup vatandaşların ikinci el araç piyasasına erişimini zorlaştıracak, kayıt dışı satışları ve vekâletle devir uygulamalarını teşvik edecektir. Kaldı ki söz konusu araçlar sıfır alınırken zaten KDV ve ÖTV ödenmiş durumdadır. Bu itibarla getirilen yeni harç uygulaması mükerrer vergilendirmeye yol açacak ve piyasa dengelerini olumsuz yönde etkileyecektir. Bu nedenlerle söz konusu düzenlemenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

12'nci maddede aynı mahiyette 2 adet önerge var, onları da okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3220) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu
Manisa

Tahsin Ocaklı
Rize

Veli Ağbaba
Malatya

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ayyüce Türkes Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Ağbaba, gerekçe mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe...

Gerekçe:

Kanun teklifinde 12'nci maddede yer alan hükümlerle 2018 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 20'nci maddesinde yer alan ikinci el araçların noter satışındaki harç istisnası kaldırılmaktadır. Bu maddedeki düzenleme teklifin 8'inci maddesindeki düzenlemeyle ilgilidir.

Araç alım ve satışında vatandaşların diğer vergilerden kaynaklanan ÖTV ve KDV gibi aşırı bir vergi yükü bulunmaktadır. Bu nedenle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması için bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, gerekçe mi?

ERHAN USTA (Samsun) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe...

Gerekçe:

Teklifle noterlerde yapılan işlemlerden sıfır araçların ilk tescilinde, ikinci el araçların ise devirlerinde devir ve satış bedeli üzerinden maktu harçtan az olmamak üzere nispi harç alınması öngörülmektedir. Benzer bir uygulama daha önce yürürlükteyken piyasada yarattığı olumsuz etkiler nedeniyle 2002 yılında kaldırılmıştır. Şimdi ise aynı düzenleme binde 2 oranında harç alınması suretiyle yeniden yürürlüğe konulmak istenmektedir. Bu tür vergilerin uygulandığı dönemlerde satış işlemlerinin fiilen yapılamadığı, araç devirlerinin çoğu zaman vekâlet yoluyla veya kayıt dışı yöntemlerle gerçekleştirildiği bilinmektedir. Dolayısıyla söz konusu düzenleme ikinci el taşıt piyasasında geçmişte yaşanan aksaklıkları yeniden ortaya çıkarma riski taşımaktadır.

Vergi yükünün artırılması özellikle düşük ve orta gelir grubuna mensup vatandaşların ikinci el araç piyasasına erişimini zorlaştıracak, kayıt dışı satışları ve vekâletle devir uygulamalarını teşvik edecektir. Kaldı ki söz konusu araçlar sıfır alınırken zaten KDV ve ÖTV ödenmiş durumdadır. Bu itibarla getirilen yeni harç uygulaması mükerrer vergilendirmeye yol açacak ve piyasa dengelerini olumsuz yönde etkileyecektir. Bu nedenlerle söz konusu düzenlemenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi müzakereye açıyorum.

Evet, Sayın Altınsoy...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu maddeyle mevcut durumda harca tabi olmayan, ayakta teşhis ve tedavi yapılan özel sağlık kuruluşları ile ağız ve diş sağlığı hizmeti sunulan özel sağlık kuruluşlarına ait belgeler, veteriner hekim muayenehane ve poliklinikleri ile hayvan hastanelerine verilen ruhsatlar ve kıymetli madenler kuruluş ve faaliyet izin belgeleri, kuyum, ikinci el motorlu kara taşıtı ve taşınmaz ticareti yetki belgeleri ile ticari hava yolu ve genel havacılık işletme ruhsatlarından yıllık harç alınması sağlanmaktadır. Ayrıca, mevcut durumda sadece ruhsat alımında harca tabi hususi hastaneler ve laboratuvarları açmak için düzenlenen ruhsatnameler ile turizm müessesesi işletme belgelerine ilişkin harç yıllık hâle getirilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Altınsoy, bitti mi?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Evet Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani bir sefer olanları, yıllık hâle mi getiriyorsunuz?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Yıllık hâle, bir kere alım hâline getiriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Her yıl alınacak yani?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Her yılın ocak ayında tahakkuk edecek ve alınacak.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Her yıl alıyorsun, her yıl.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Her yıl, onu söylüyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bunu nereden düşündünüz, onu merak ettim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani Sayın Ağbaba, ben burada soracaktım, siz soruyorsunuz. Sayın teklif sahibi bunu açıkladı.

Şimdi, siz sorun bakalım, nereden aklına gelmiş.

ERHAN USTA (Samsun) - Açıklamıyorlar ki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Açıkladı şimdi onu.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir açıklama yapmıyor ki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, şimdi belki açıklar siz sorunca. Diyor ki "Niye, nereden çıkardınız?" Bir çalışma yapmışsınızdır.

ERHAN USTA (Samsun) - Mesela bu iş kollarını neye göre seçtiniz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Usta, açayım da siz sorun o zaman.

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, soralım.

Teşekkür ederim.

Belli ki Sayın Başkan da bu işlerden biraz rahatsız, yapılanlardan, öyle anlaşıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok canım, ben teklifi değerlendiriyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Şimdi, gerçekten bunu çok merak ediyorum. Mesela bu iş kollarını neye göre seçtik? Mesela buraya emlakçıları neye göre, işte, ikinci el satış yapanları neye göre koydunuz? Hani, bir miktar olsun demiyorum da hani bu sağlık tesislerini filan anlayabiliyorsun, onların bir hastanelerde de muhtemelen bir lisans bedeli demeyeyim de oralarda birtakım harçlar filan alınıyor ama bunlar nasıl seçildi, neye göre seçildi? Mesela niye burada bakkallar yok? Değil mi yani bakkallardan da yıllık harç alalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Usta, akıllarına getirmeyelim lütfen, rica ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır ama bunun bir şeyi olması lazım, bakkallar olsun filan demiyoruz da yani niye bunu yaptık? Hani bunu söyleyebilirsek işin ne kadar doğru olup olmadığını... Gerçekten bizim görmediğimiz bir şey vardır yani burada bu yetki belgesi oluyor, olması mı kriter yani yetki belgesi olan her işe mi bunu yapacağız? Şimdi, gerçekten bunların bir kısmı çok küçük işletmeler -yani bir emlakçı, ne bileyim, bir galerici yani ikinci el alış satış yapan- yani birçoğu, hepsi değil, elbette çok iyi para kazananlar vardır, onlara da bir şey demiyorum ama çok önemli kısmı benim tanıdıklarım, en azından öyle. Yani işte, emeklilikte ikinci bir iş yapıyor, devlete yük olmuyor, hiç olmazsa devlete "Biraz daha fazla emekli maaşı ver." demiyor, sosyal yardım için sizin kapınıza gelmiyor, bilmem ne yapmıyor, işte, kendisine bir meşgale bulmuş, 3-5 kuruş ekmeğinin peşine düşmüş insanlar. Az önce zaten galericiler açısından bir vergi getirdik, şimdi de burada yıllık her yıl tekrarlanan bir harç var. Şimdi, bu büyükşehirlerde 40 bin lira yani büyükşehirlerin hepsi de böyle çok fevkalade iş yapıyor filan değil, 30 binin üzerinde nüfusu olan birçok büyükşehir var. Şimdi, bizim Havza'da bir emlakçıdan 40 bin lira ilave vergi alacaksınız. Gerçekten çok fazla arkadaş bu ya, çok fazla. İkinci el satış yapan biri ayda 1 tane, 2 tane traktör veya otomobil ya satıyor ya satmıyor bu insanlar yani bunlardan böyle bu kadar harç alınmasının... Bir de ekonomi işte, böyle çok canlı olur, Türkiye coşar böyle, ekonominin böyle çok iyi olduğu bir dönem olur, o dönemde bir miktar da devlete buradan ihtiyacımız var filan deyip alırız diye düşünebilirsiniz ama öyle bir durum yok. Yani harcamalarımızı kısılam ya, devlet harcamasını kıssın. Başlangıcında söyledim yani ha bire harcamaları hiç kısmıyor devlet, kendi harcamalarını kısmıyor, milletin üzerinden vergi alarak bu harcamaları karşılama yoluna gidiyor. Bu, çok yanlış, dolayısıyla bundan vazgeçmek lazım. Soru olarak da onu soruyorum yani buradaki iş kollarını veya faaliyet alanını -ne diyorsanız isimlerine- neye göre seçtiniz? Bunun objektif bir kriteri var mı? Bunlar niye seçildi, dışarıda kalanlar niye dışarıda kaldı? Bunun da cevabı verilirse memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Usta, teşekkür ediyorum.

Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Az önce Simge'yle konuştum, soyadını söylemiyorum. Bir işletme açmıştı; ruhsatına ne kadar masraf ettin diye sordum, dedi ki "Belediye 40 bin lira ödedim, vergi dairesine de 15 bin lira civarında, 55 bin liraya işletmemi açtım." Küçük, yemek satan bir işletme. Simge'ye dedim ki her yıl bunu tekrarlasalar ne yaparsın, cevap net "Kapatırım." dedi. Az önce geçti bu konuşma. Teklifin 10'uncu maddesi, değerli vekillerim, Değerli Komisyon üyeleri; bazı ruhsat ve işte belgelere yıllık harçları düzenlerken aslında ekonomik krizin faturasını bir daha hakikaten emekçilere ve serbest meslek sahiplerine biraz daha yükü bindiren bir düzenlemeyle geldi. Bakın, özellikle kuyumcular, galericiler, emlakçılar... Demin mesela otomobillerdeki binde 2'lik ağırlığı konuşurken aynı zamanda orada ruhsat yenilemeyle ilgili ağırlığı atmışız, onu da söylememiz lazım. Yani muayenehanelere her yıl 20 bin TL, büyükşehirlerde 40 bin TL, polikliniklere 30 bin TL, tıp merkezlerinde 50 bin TL, ağız ve diş sağlığı merkezlerine 40 ile 80 bin TL arasında ruhsat bedeli vermek demek -buradaki işletmeleri- bu hizmetleri veren kurumlarda sağlık maliyetinin en az yüzde 20, yüzde 30 yükselmesi ve enflasyonu tetiklememiz anlamını taşıyor. Aynı zamanda kuyumcularda da benzeri şekilde altında veya işte benzeri değerli metallerde, bakırda, gümüşte, her neyse, bunlarda bir fiyat yükselmesi mutlaka oluşturulacaktır. Yine emlakçılar için de aynı şekilde oluşturacaktır. Bu yüzden özellikle bu notlarımızı da sağlıktan sorumlu Genel Başkan Yardımcımız Zeliha Aksaz Şahbaz Hanımefendi de özellikle söyledi. Sağlık konusunda, hiç olmazsa sağlık konusunda bu uygulamadan vazgeçerek, -bu yeni harçlarla- sosyal devlet anlayışıyla destekleyebileceğimiz yerlerde bu 10'uncu maddeden vazgeçerek hiç olmazsa bir destek sağlamalıyız. Sağlık emekçilerine buradan fatura kesilmesi büyük bir yükür. Diş klinikleri, muayenehaneler, özel hastaneler, her yerde bu sorundur, ciddi biçimde sağlık hizmetinde fiyat artışına neden olacaktır. Bu uygulamanın bu yüzden kaldırılması gerekmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bence iki yerde yanlış bir anlayışla bu torba yasayı önümüze getirdiniz. Birincisi, bu, enflasyon yaratır, Tahsin Bey'in dediği gibi yani bunlar bir şekilde fiyatlara yansır ve biz enflasyonla mücadele ettiğimiz bir süreçte vergi ya da harçlardaki artışla beraber enflasyonist bir etki görürüz, eğer görmezsek de kalitede bir düşme olur, ki onu da görüyoruz.

İkinci nokta bence daha önemli. O da şu: Hocam, vergiler ve harçlar arasında çok temel bir fark var. Yani harç dediğiniz şey, her sene sizin hastanelerden ya da diğer yerlerden düzenli bir kamu hizmeti karşılığı aldığınız paradır. Benim anladığım şey şu: Siz bu hastanelerden, laboratuvarlardan, kuyumculardan kazançları üzerinden istediğiniz gibi vergi alamıyorsunuz, oradaki kazancı vergileyemiyorsunuz, bunu da kabul etmişsiniz. O zaman hiç kazançlarına bakılmaksızın geçen senelerde sadece bir seneliğine açıldığında verdiği harcı her sene almak istiyorsunuz. Yani burada bence en temel nokta, en temel farklılık bu. Öyle bir maliye politikası izliyorsunuz ki vergi alamadığınız yerlerden bunu harçla telafi etmeye çalışıyorsunuz ve maliyede, bizim kamu maliyesinde vergi ile harç arasındaki ayırım tamamıyla bulanıklaşıyor. O bakımdan da ben de bu maddenin hem maliye politikasının ruhuna aykırı olduğunu hem de enflasyonist bir etki yapacağını söyleyerek itiraz ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi tekrara düşmek istemiyorum, kısaca söylemek istiyorum. Bu, bir harç kanunu değil, bu haraçtır.

İkincisi, burada bizim önümüze gelen etki analizindeki rakam gerçeği yansıtmamaktadır yani 4,5 milyar liralık bir gelir artıracığından bahsediliyor fakat bence -ben hesapladım- bunun çok çok üzerinde ve gerçeği yansıtmamaktadır bu. Yani işte, hesap kitap ortada -çarparsak- öyle bir şey yapılmış ki 13 bin kuyumcu, galerici, emlakçı, sanki bunların hepsi normal ilde yaşıyormuş gibi hesap yapılmış herhâlde. Bunların büyük bir çoğunluğu, nüfusun yüzde 65'i büyükşehirlerde olduğu için oradan yola çıkarak şöyle bir çıkarım yapabiliriz yani bu esnafın da yüzde 65'i, belki daha fazlası büyükşehirlerde, büyükşehir hudutlarındadır. Ona göre bir hesap yaparsak -ki ben öyle yaptım- sadece kuyumcu, galerici, emlakçı esnafından elde edilecek olan haraç 6 milyar lirayı bulacak, 4,5 milyar lirayı geçiyor.

Şimdi başka bir tartışma konusu, ya, bakın, bu tıp merkezleri, ayakta hizmet veren müesseseler, ağız ve diş sağlığı hizmeti veren müesseseler, bu laboratuvarlar... Esasta, bunlar kamusal hizmet vermektedir; veterinerler, bunlar kamusal hizmet vermektedir ve bunlar cezalandırılmaktadır, cezalandırılırken de adil davranılmamaktadır. Şimdi bir soru sormak istiyorum: Mesela Medicana Hastanesinden yılda ne kadar harç alınacak veyahut da haraç alınacak? 105 bin lira; bakın, 105 bin lira. Şimdi Medicanadan veyahut da büyük bir hastaneden yılda 105 bin lira harç alınırken diyelim ki bir tıp merkezi -büyükşehir hudutlarında, nüfusu da 40 bin olan bir yerden bahsedelim- ondan 100 bin lira alacaksınız. Bir kere, bu çok çok ciddi bir adaletsizliği de beraberinde getiriyor. Olacak iş mi bu? Yani şey 105 bin lira yani büyük bir hastane, tam teşekküllü bir hastane...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Toparlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu, buyurun, toparlayın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Tam teşekküllü bir özel hastane 100 bin lira harç verirken, ne bileyim, işte, büyük şehirde yaşayan bir emlakçı 40 bin lira verecek. Yani burada çok ciddi haksızlıklar olduğunu ben düşünmekteyim ve bunun bir an önce kanun metninden çıkarılması gerektiğini düşünmekteyim çünkü burada adalet yok. Yani şeyi falan geçtik; işte, kazanan kazanmayan, gelir durumuna göre, onu geçtik, kendi içerisinde de bir adaletsizlik var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Hakikaten neye göre belirlenmiş, çok merak ediyorum. Sıfırı tüketmişiz. Anadolu'da, yine, bir deyim var: Salma salarlar, salma; iflas etmiştir, hiçbir şeyi kalmamıştır, salma salarlar, durumu iyi olanlardan para isterler. Ya, bu hakikaten bir haraca dönüşüyor; bir harç değil, haraca dönüşüyor. Zaten bu insanlar iş yeri açarken ruhsat harcı ödüyorlar. Şimdi şu akla geliyor: Bir kısım vergi kaçırıyor, bunu görüp denetleyemiyorsunuz, herkesten aynı, verenden de vermeyenden de aynı parayı mı istiyorsunuz, o akla geliyor. Bunun adı bir vergi değil de yani vereni de vermeyeni de aynı torbaya doldur, vergi al anlamına geliyor. Daha önceden bunlar harç veriyor, bunların birçoğu iş yeri açarken vergisini veriyor.

Şimdi, bir de bu kayıt dışına da yol açabilir. Örneğin, galerici dükkân açmayabilir veya kayıt yapmayabilir ya da emlakçı kayıt yapmayabilir bu vergilerden dolayı.

Bir de büyükşehir deyince -biraz önce Sayın Usta söyledi- bizim Malatya'nın da ilçeleri çok küçük yani 10 bin nüfuslu, 7 bin nüfuslu ilçeler var. Dolayısıyla, hakikaten, bu akıl alır gibi bir şey değil. Vergisini dürüstçe ödeyenlere de bir ceza veriliyor. Maliye herhâlde kimin verip vermediğini denetleyemediği için böyle bir kelle vergisi getiriyor. Bunun adı kelle vergisi.

Biraz önce dedim de neyse söylemeyeyim, ağzımdan kaçır. Yani herkesten, işte tuttuğundan alıyorsun yani anladın mı? Tuttuğundan alıyorsun. Böyle bir şey, yanlış bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, vatandaş seçimlerde vekâlet verirken hukuk ve Anayasa kalıpları içerisinde kalma kayıt ve şartıyla siyasi iktidara yetki vermiştir. Bu şekilde yapılan uygulamalar tamamen keyfi ve hukuk dışıdır ve bu keyfi uygulamalar böyle devam ederse hukuk dışına çıkan bir iktidar gayrimeşru bir iktidar durumuna düşer.

Küçük işletmelere âdeta bir darbe yapılıyor. Klinik, muayenehane, küçük ticari işletmeler için her yıl ödenecek olan sabit harçlar ağır bir mali yük oluşturur, yatırım ve istihdamı zayıflatır. Özellikle sağlık hizmeti sektöründe bu yıllık maliyet artışı yeni işletme açılışını caydırır, hizmet fiyatlarını artırır. Harç maliyetleri doğrudan doğruya yine vatandaşa yansıtılacak, sağlık ve veterinerlik hizmetlerinde ve diğer hizmetlerin tamamında fiyat artışları olmuş olacak. Eşitlik ilkesi zedeleneyecek. Büyük ve özel hastaneler ile

küçük muayenehanelerin aynı sabit harca tabi olması orantısız uygulamadır. Gemi işleticilerinden niye almıyorsunuz? Bana gemilerle ilgili... Gemi ruhsatı verilenlerin hangisine yılda 1 sefer ekliyorsunuz? Neden yine vatandaşa ekleniyor? Ama gemi sahiplerine... Onlardan da yıllık harç alın o zaman.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Onlara muafiyet geliyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bana gemilerle ilgili Allah rızası için bir kelime çıkarın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Arpacı...

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Ben biraz sonra konuşsam olur mu Başkanım? Var mı sırada kimse?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Çok.

Sayın Genç...

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkanım, şimdi, baktığımız zaman, noter harçları, ruhsat ücretlerine ilişkin düzenlemelere baktığımızda tablo çok net.

Şimdi, doğrudan hizmet fiyatlarına yansıyacak ruhsat bedellerinde 1 defa alınan harcın her yıl alınıyor olması. Burada, şimdi, idarenin yapması gereken bence bu tip dönemsel çözümlerden ziyade... Hani derler ya bizim oralarda: Müflis tüccar eski defterleri karıştırır. Bence, bunlardan ziyade, dış hekiminden kuyumcuya, veterinerden turizm işletmelerine kadar geniş kesime yıllık ruhsat bedelleri konacağına iktidar kanadı tasarruf tedbirlerini uygulasa, kendi harcamalarında biraz daha denetime gitse... Zaten zor ayakta duruyor esnaf, küçük esnaf. Hani dış hekimleri, doktorlar ve küçük polikliniklerin -büyük hastaneler için bir şey diyemem ama- özellikle küçük merkezlerin gerçekten genel giderleri çok fazla, personel giderleri çok fazla, ilaveten bu yüklerle ayakta kalmaları çok zor.

Zaman zaman ben Kayseri'de gidiyorum özel hastanelere, özel kliniklere, veterinerlere; gerçekten işlerinde çok gerileme var. Şimdi, meşhur şehir hastanelerine de gidiliyor, orada da insanlar sırada, kuyrukta; tedavi imkânları giderek zorlaşıyor, sağlığa erişemiyorlar. Şimdi, bu yöntemle bu artışlar doğrudan fiyatlara yansıtılacak, vatandaşın hizmet alımı, sağlık hizmet alımı zorlaşacak.

Zaten krediye ulaşmakta zorlanıyor esnaf, bu küçük işletmeler. Bu yöntemle piyasadaki döngü daha da zorlaşacak. Ben burada tekrar gözden geçirilmesini talep ediyorum, doğru bir yaklaşım olduğunu düşünüyorum. Bence iktidarın kendi tasarruf tedbirlerini uygulanmasının çok daha doğru olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bu maddeyi oyladıktan sonra bir ara vereceğiz. Biraz zaman kısıtımız var.

Sayın Dinçer, buyurun.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Evet, şimdi, devletimiz, ne hikmetse sürekli, böyle, parasız kaldıkça yeni belgeler ihdas eder, bu belgeleri sürekli sürüme sokar, hepsinden de bir para alır.

Şimdi, yıllarca ben esnafın temsilciliğini yaptım. Şimdi, buradaki olay şu: Burada ikilem var aslında. Kuyumcu esnafı da efendime söyleyeyim, emlakçı esnafı da 3308 sayılı Kanun'a tabi yani bunlarda ustalık belgesi var. O zaman niye bunlar çıraklık eğitim merkezlerine üç yıl gitti, çıraklık yaptı, üç yıl gitti, kalfa oldu, üç yıl sonra usta oldular? Şimdi, buradaki çıkarılan belgeler tamamen esnafa bir yükür. Bana göre kanunlar arasında da bir tezat var burada.

Şimdi, burada, evet, emlakçılara diyorlar ki: "İşte, şu belgeyi çıkaracaksın, yıllık şunu ödeyeceksin." Ya, bu esnaf zaten, Sayın Başkan, yılların esnafı; özellikle büyük şehirlerdeki yılların esnafı; vergi mükellefi, oda kayıtları var, sicil kayıtları var, efendim, vergisini düzenli ödeyen insanlar. Bunlar, şimdi, belge olarak da sadece Millî Eğitim Bakanlığının çıkardığı ustalık belgesine tabi, emlakçılar MYK belgesine tabi. Şimdi, bunun üzerinde, bunlardan yeniden bir yıllık harç almak demek bu esnafı bitirmek demektir. Dolayısıyla bu maddenin kesinlikle kanundan, bu tasarıdan çıkması ülke genelindeki binlerce esnafın yararına olacaktır. Bu getirdiğiniz; bir fayda sağlamıyor, sadece maliyeye bir gelir olsun anlamında çıkarılmış bir kanundur. Ama yarın esnafın yüzüne bakacağız biz ya. O sokaklara girdiğimizde o insanlar bize ne diyecek? "Ben yıllardır kayıtlıyım." diyecek. "Yıllardır ben mükellefim." diyecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TALAT DİNÇER (Mersin) - "Şimdi bu ilave yük neyin nesi?" diyecek. Dolayısıyla bunu gözden geçirmekte fayda var diye düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 2'nci sefere dönmeyelim Sayın Genç, bekleyenler var, ara vermem lazım çünkü.

En son Sayın Yaman'a söz vereceğim.

Sayın Arpacı, buyurun.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, emlakçılardan, galericilerden, sarraflardan, dış hekimlerinden harç alacağız, senelik alacağız. Fakat galericilerden örnek vereyim: Şimdi, yaklaşık bir buçuk iki senedir Denizli'de "gönüllü uyum" adı altında, galericilerden, sattıkları araç başına 10 bin lira vergi alınıyor. Bu yetmedi mi Sayın Başkanım? Araç başına 10 bin lira. Tehdit ediyorsunuz: "Ya gönüllü uyum yaparsınız ya da dört senelik defterlerini getir." Bakın, bu insanlar zaten kayıtlı, zaten mükellef, zaten vergi levhası var. Anlatabildim mi?

Peki, size bir veri vereyim. Şimdi, Türkiye'de, yetkili, kayıtlı araç satışı yapabilen kayıtlı satıcıların yaptığı araç satışının 6 katı kadar şahıslar satış yapıyor. Şimdi Erhan Bey söyledi "kümes" diye. Yani kafesteki kuşların tüylerini yola yola bitiremediniz. Bu kafesi ne zaman genişleteceğiz, dışardaki kargaları, kuşları ne zaman kafese sokacağız; onun cevabı yok, ne varsa kayıtlılara yükleniyorsunuz: "Kayıtlılardan daha da vergi alalım, harç alalım, ÖTV alalım, MTV alalım." Esnafın hâli perişan. Esnaf, sanayici, üretici bizlerden sıkıntılara, sorunlara çare olmamızı beklerken sizler sırtına daha fazla yük yüklüyorsunuz Sayın Bakanım; gelin,

bundan vazgeçin. Diş hekimlerinden, sarraflardan, galericilerden ve emlakçılardan alınacak harçları iptal edelim; bu kanundan çıkaralım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Son olarak Sayın Yaman.

Buyurun, lütfen.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Ayakta teşhis tedaviye tabi kurumlardan... Ki bunlar neler? Tıp doktorlarının muayenehanelerinden, polikliniklerden, özel tıp merkezlerinden yıllık ruhsatlarına dair bir harç uygulaması başlatılıyor. Aynı şekilde, ağız ve diş sağlığı merkezlerinden, diş hekimi muayenehanelerinden, ağız ve diş sağlığı hastanelerinden, veteriner hekimlerin muayenehanelerinden, polikliniklerinden ve hayvan hastanelerinden bir harç uygulaması başlatılıyor yıllık. Bu, kabul edilebilir bir şey değil. Öncelikle şunu söylemek isterim: Kuyumcular, oto galericiler, emlakçılar, tıp doktorları, diş hekimleri ve veteriner hekimler... Öncelikle bu klasifikasyon, bu sınıflandırma acaba neye göre yapılmıştır, tamamen farklı iş kollarındaki bu meslek grupları nasıl aynı potaya konulmuştur; anlaşılır gibi değil. Aynı zamanda, özellikle diş hekimleri ve veteriner hekimler kamuda sürdürülmesi gerekirken kamuya atamaları yapılamayan gruptur ve mecburen birçoğunun özelde muayenehaneleri ve birtakım işletmeleri vardır. Bu çaresizlik durumunda bunlardan böyle bir harç uygulaması kabul edilebilir gibi değildir. Kaldı ki bu işletmelerde, muayenehanelerde, tıp merkezlerinde, hepsinde ağır bedeller ödenmektedirler verginin dışında. Mesela, atık yönetimi; atık kutularını doldurmasalar bile her ay düzenli bir bedel alınmaktadır, "İş güvenliği uygulaması" adı altında bir bedel alınmaktadır, ilaç ve aşı takip sistemleri için bir bedel alınmaktadır. Onun dışında, artan kiralara ve personel giderleri altında zaten ezilmektedir bu insanlar. O yüzden, bu, gerçekten kabul edilebilir bir durum değil. Bunun dışında, bakın, kişi başına yıllık diş hekimine müracaat sayısı 0,73 yani 1 kez bile değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYLİN YAMAN (Ankara) - Bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Siz bu yaptığınızı uygulamayla kapatacaksınız diş hekimi muayenehanelerini ve gerçekten hiç ulaşılmaz hâle gelecekler. Bizim istediğimiz bu işlemlerin kamuda yürümesi ama mecburen özelde yürütüyorlar.

Son olarak, veteriner hekimleri sağlık meslek grubunda saymazken harç uygulamasında saymanız asla kabul edilebilir bir şey değil.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Evet, Türk Diş Hekimleri Birliği Başkanımıza söz veriyorum.

Buyurun.

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ GENEL BAŞKANI FATİH GÜLER - Efendim, ben 41 bin diş hekimini temsil ederek burada konuşuyorum. 16 bin muayenehane, 7.100 poliklinik, 320 civarında da ağız ve diş sağlığı merkezi var -bunların hiçbirinde- kamu desteği olmadan, hizmet alımı yapılmadan tamamen serbest piyasa koşullarında çalışıyoruz. Bugün, bir muayenehane ruhsatını devretmek isterse hiçbir karşılığı yok, ruhsatını devredemez -16 bin muayenehane- ama o devredemeyeceği ruhsatı için büyükşehirlerde 40 bin lira harç isteniyor, her yıl isteniyor bu harç. Biz muayenehaneyi açarken sağlık müdürlüğünden ruhsat aldığımızda zaten harcı yatırmış oluyoruz. Sağlık müdürlüğü, az önce söyledi, yapılan denetimlerde çok ağır para cezaları kesiyor. Veri girişi yapmadığımız zaman 80 bin lira para cezası ödüyoruz, tıbbi atığı geciktirdiğimiz zaman 150 bin lira para cezası ödüyoruz, bir personel işten çıktı, sağlık müdürlüğüne bildirmekte geciktik, 350 bin liraya varıncaya kadar para cezası ödüyoruz. 16 bin muayenehane, 7 bin poliklinikte bu uygulama gerçekten karşılığı olmayan, gerekçesi olmayan bir uygulama. Her yıl harç ödemek bizim için yeni bir vergi yolunun açılması demek. Devlet bize hiçbir şekilde destek vermiyor özelde ağız ve diş sağlığı kuruluşunda; ne vergi indirimi var ne teşvik var ne ucuz banka kredisi var. Ruhsatımızın da hiçbir karşılığı yok. Benim polikliniğim var 5 üniteli, bugün mesleği bıraksam ruhsatımın hiçbir karşılığı yok. Ruhsatı devrediyorum desem, benden istenilen 40 bin lira harcı bile alamam çünkü karşılığı yok. Bu harç uygulamasından vazgeçilmesini arz ediyorum. Maliye Bakanlığı zaten yapay zekâ üzerinden bu yıl denetimlere başladı ve zaten ciddi anlamda vergi toplandı. Diş hekimleri çağrıldı, beyanların düzeltilmesi istendi. Gelir vergisini ve KDV beyannamesini zaten veren yerlere, harç uygulamasıyla yeni bir vergi yolu açılıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim, meraminiz anlaşıldı.

Sayın Hatipoğlu, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Sayın teklif sahipleri cevaplayacaktır belki ama "Niye bunlar seçildi?" sorusu geldi. Bunlar -Harçlar Kanunu'nun- faaliyeti bir ruhsata, belgeye tabi olan faaliyetler kapsamında ele alındı. "Niye şu yok, bu yok?" Bir faaliyet bir ruhsata tabiyse, bir yetki belgesine tabiyse ona ilişkin bir harç düzenlemesi, büyük bir çoğunluğunda 1 defa alınan harçların yıllık döndürülmesi şeklinde.

Gemilerle ilgili bir konuyu da Mahmut Tanal Vekilimiz gündeme getirdi. Gemilerde bağlama kütüğü harcı vardı ve beş yılda alınıyordu, Meclisimizin takdiriyle onu geçen yıl yıllığa çevirdik zaten var. Ya, burada da diğer faaliyetleri de...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Düşük Sayın Genel Müdürüm, buna göre düşük ama.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Yok bağlama kütüğü harcı yüksektir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Geminin bedeline baktığınız zaman, kazancına baktığınız zaman düşük.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Takdir ederseniz artırırız ama bilgi olarak arz ettim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, bitirelim.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Hani, onu geçen yıl yıllığa çevirdik, bu yıl da bunları yıllığa çevirmeyi uygun gördük.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bir önerim olacak yani çok ciddi eleştiriler geldi eşitsizlik konusunda. Hani, esasımız nedir? Çok kazananın çok, az kazananın az vergi almak. Burada her mesleği aynı statüde, hepsini bir aynı şeye koymak, bilmiyorum ne kadar adaletli.

İkincisi, ben örnek vereyim, bu büyükşehir meselesi. Benim Ereğli ilçem 30 binin üzerinde, 2 katı ödeyecek, 30 binse 60 ödeyecek ama komşusu, hemen sınır komşusu Aksaray, Niğde, Karaman 30 bin ödeyecek. Yani bu tür eşitsizlikler var. Önerim: Genel Kurula kadar çalışılsa da en azından Maliyeye yetki versek, yetki çerçevesinde bu tür adaletsizliklere yol açmayacak bir düzenleme olsa çünkü bayağı haklı eleştiriler var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Değerli milletvekilleri, 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3220) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu
Manisa

Tahsin Ocaklı
Rize

Veli Ağbaba
Malatya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba...

CEVDET AKAY (Karabük) - Ben açıklayacağım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Şimdi, az önce bütün konuşmalarda belirtildiği üzere, bu ruhsatlarla ilgili her yıl düzenli alınan harçlar buradaki kuruluşlara çok maliyet yüklüyor ve ticaret olarak da faaliyet olarak da faaliyetlerine devam etmeleri çok zor. Az önce, işte, Dişhekimleri Birliğiyle ilgili Sayın Başkan da ifade etti, çok ciddi cezalardan bahsediyor. Yani idari para cezası olarak 1,1 trilyon ceza tahakkuk etmiş, yıl sonuna kadar 1,5 trilyon olacak. Yani Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden sonra, 2025 yılına bakın, bu para cezalarının oluşturduğu tutar bütün bakanlık bütçelerinden daha fazla. Yani biz ceza gelirleri başkanlığı veya bakanlığı kursak daha iyi olacak herhâlde, onun da ona göre yönetimini yapmak lazım. Bu maddenin kesinlikle düzenlenmesi lazım. Sayın Kalaycı'nın fikrine biz de katılıyoruz, burada hakkaniyetli bir düzenleme... Biz, tamamı çıksın istiyoruz, önergemiz o yüzdendi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesiyle 492 sayılı Kanun'a bağlı (8) sayılı tarifenin "V-Satış ruhsatnameleri" başlıklı bölümünün yeniden düzenlenmek istenilen Mülga (1) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu konu önemli yani bunun gerçekten üzerinde durmamız lazım. Bakın, konuştuğumuz bütün para 4,5 milyar lira para fakat hem içerisinde ciddi adaletsizlikler barındırıyor hem de ticareti zorlaştıracak, mevcut işletmelerin durumunu sıkıntıya sokacak, onları kayıt dışına itecek bir düzenleme bu. Şimdi, tabii, kayıt dışı olduğu için sayısını bilemiyoruz. Ne kadar? 86 bin emlakçı var kayıtlı, kayıtsız olan ne kadar emlakçı var? Bilmiyorum. Kayıtsız olarak emlakçılık yapmanın ne kadar cezası var? Yani ben bir emlak alırsam, satışında beni yakalamış olsa... Öyle bir şeyi yakalama imkânı da yok. Bakın, bu insanların önemli bir kısmı kayıt dışına kayacak, bunu görmemiz gerekir. Hani hep diyoruz ya, şu kümestekilerle uğraşmaktan vazgeçelim. Mesela neyi görüyor arkadaşlar? Muhtemelen, işte, önünde lüks Mercedeslerin olduğu, lüks araçların olduğu bir galericiyi görüyor. Eğer çok kazanan bir emlakçı varsa ondan vergi alalım ama onun kazancı üzerinden vergi alalım. Yani onun kazancı üzerinden vergi alamayıp ondan sonra "Ben bütün galericilerden, işte, büyükşehir olursa 40 bin lira, büyükşehir olmazsa 20 bin lira vergi alırım." mantığıyla bir şey yapmak çok yanlış olur arkadaşlar. Kayıt dışı faaliyeti zaten geniş olan -özellikle şu galerici ve emlakçı meselesi- kayıt dışılığı çok müsait alanlar ve hiçbir şekilde kayıt dışı çalışana çok fazla engel de olamazsınız. Bu insanlar iyi kötü vergi verirken o vergilerden de olacağız. Dolayısıyla kayıt dışılığı teşvik edecek, onu artıracak, insanların kayıtlı olmaktan imtina etmesine yol açacak davranışlardan vazgeçmemiz lazım.

Şimdi, veterinerlere, diş hekimlerine -arkadaşlar söyleyince tabii aklımıza geliyor- gerçekten biz devlette iş veremedik. İyi kötü bir muayenehane açıyor, bir şey yapıyor. Şimdi, bunlara "Tekrar tekrar, her yıl her yıl şu kadar harç vereceksin." anlamında bir şey ne kadar doğru olabilir yani bunlara da bakmak lazım. Dolayısıyla ticareti zorlaştıran ve kazancı değil de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - İşte "Standart, herkesten belli bir miktar para alalım." deyip az kazanan ile çok kazananı ayırt etmeyen davranışlardan vazgeçmek lazım. Eğer bizim güçlü bir gelir idaremizin olduğunu düşünüyorsanız; kazancını doğru ölçelim,

kazancında kaçırıyorsa orada bulunalım. Buradan çok ciddi sıkıntılar olacaktır. Mustafa Bey de söyledi, ben de bir miktar söylemiştim, büyükşehir ayırımına, büyükşehre göre bir şey yapmak çok yanlış bir kriter arkadaşlar. Bakın, yeni SES endeksi diye bir endeks açıklandı; sosyoekonomik seviye endeksi. Büyükşehirlerin kendi içerisindeki ilçeler bazında da bu endeks var, o farklılıkları bir görün ya, büyükşehir dediğiniz yerde hepsi böyle merkezdeki ilçeler gibi falan değil yani hakikaten gelişmişlik seviyesi çok kötü olan, nüfusu var belli ölçüde ama gelişmişlik seviyesi çok kötü olan, 30 bin nüfusu geçiyor fakat çok az gelişmiş olan, ticaretin zayıf olduğu, gelirin zayıf olduğu yerler var. Şimdi, bunlara "Yakınındaki büyük bir ilçeden -ama büyükşehir değil-ondan daha fazla vergi alacağım." diyorsunuz; bu adaletsiz bir şey.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, bitirelim.

ERHAN USTA (Samsun) - Hemen bitiriyorum.

SEGE'ye de bakın, SES'e de bakın; bu ikisine de baktığınızda, bu büyükşehir ayırımının zaten yanlış bir ayırım olduğunu da çok net bir şekilde göreceksiniz. Dolayısıyla bu da zaten ayrı bir sıkıntı yani İstanbul'da veya Ankara'da, Çankaya'da, Keçiören'de, şurada burada, tabii belli ölçüde ticari aktivite daha geniş olabiliyor ama bütün büyükşehirlerin bütün ilçelerinde de aynı şekildedir diye düşünmek yanlış. Bunları da mutlak surette düzeltmek gerekir diye düşünüyorum. Bu yüzden şimdi önergemize destek istiyoruz ama şimdi olmasa bile Genel Kurul aşamasına kadar bu konunun tekrar değerlendirilmesi lazım; 4,5 milyar lira için değmez bu kadar sıkıntı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Görüşmelere 19.20'ye kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.54

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.26

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 3'üncü Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam edeceğiz.

11'inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Kocacık, buyurun.

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun ek 9'uncu maddesi vakıf yükseköğretim kurumlarının gelir ve harcama esaslarını düzenlemekte, mevcut hükme göre öğrencilerden alınacak öğrenim ücretleri mütevellî heyet tarafından belirlenmektedir yani her vakıf üniversitesi kendi iç dinamiklerine, maliyet yapısına veya piyasa koşullarına göre öğrenim ücreti artış oranını bağımsız olarak tespit etmektedir ancak uygulamada bu durum öğrenciler ve aileler açısından ciddi belirsizlikler ve mağduriyetler yaratmaktadır. Yükseköğretim Kuruluna iletilen şikâyetlerde özellikle şu hususlar öne çıkmaktadır: Ücret artış oranlarının geç açıklanması, TÜFE ortalamasının çok üzerinde zam yapılması, artış oranlarının kurumdan kuruma farklılık göstermesi ve öğrencilerin eğitim süreci içinde öngöremedikleri mali yüklerle karşılaşması. Bu tablo hem yükseköğretimde fırsat eşitliğini zedelemekte hem de vakıf üniversitelerinin itibarını olumsuz etkilemektedir.

Teklif edilen düzenlemeyle 2547 sayılı Kanun'un ek 9'uncu maddesinin (2)'nci fıkrası değiştirilerek öğrenim ücreti artış oranının artık yalnızca mütevelli heyet kararıyla değil Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen esaslara göre tespit edilmesi öngörülmektedir. Teklif edilen düzenlemeyle hazırlık sınıfına veya birinci sınıfa yerleştirme yılı dışındaki öğrenim ücretlerinin artış oranı cari yılın haziran ayı itibarıyla yıllık ÜFE artışı ile TÜFE artış oranı ortalaması dikkate alınarak Yükseköğretim Kurulunun tespit edeceği esaslara göre belirlenir. Bu oran tüm vakıf yükseköğretim kurumları için üst sınır niteliği taşıyacak, mütevelli heyetler bu sınırı aşamayacaktır. Bugün itibarıyla 78 vakıf yükseköğretim kurumu faaliyet göstermekte ve bu kurumlarda 867.805 öğrenci öğrenim görmektedir. Bu sayı toplam yükseköğretim öğrencilerinin yaklaşık yüzde 11,4'üne karşılık gelmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdiye kadar en güzel açıkladığınız madde buydu, sağ olun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Bu maddede sakıncalı bir durum yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben de sakıncalı bir durum görmüyorum zaten, arkadaşlar çok iyi açıkladılar anlamamız için. Sağ olun.

Evet, Sayın Suiçmez, buyurun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, ben affınıza sığınarak 20'nci maddeyle ilgili konuşmamı yapacağım.

İktidar maalesef züccaciye dükkânına girmiş bir fil gibi davranıyor ve vergi gelirlerini artırmak için de hangi kesime, nereye saldıracığını şaşırmış durumda. Bunlardan biri de 20'nci maddenin (k) bendi kaldırılıyor. Böylece genç girişimcilerin bir yıl süreyle prim tutarlarının Hazine tarafından karşılanmasına ilişkin teşvik uygulanması kaldırılmış oluyor. Gerekçesinde de "Teşvik uygulanmasının izlenmesi ve etki değerlendirme çalışmalarının neticesinde söz konusu desteğin olumlu etkisi tespit edilememiştir." diyor. Bu, gerçekten çok komik bir gerekçe. Nasıl bir olumlu etki bekliyordunuz, bunu da merak ediyorum. Zaten bir katkı sunmak üzere verilmiş bir şey. Türkiye'de genç girişimcilerin bundan olumlu yönde etkileneceği de çok açık.

Ben size meslektaşlarım, Türkiye Barolar Birliği, 81 baro ve genç avukatların bu konuda hazırlamış oldukları bildiriye okumak istiyorum: "Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi kapsamında genç girişimcilere sağlanan ve Hazine tarafından karşılanan BAĞ-KUR prim desteğinin kaldırılmasının öngörülmesi Anayasa'nın 2'nci maddesinde güvence altına alınan hukuk devleti ilkesiyle, 5'inci maddesinde düzenlenen, devletin, temel hak ve özgürlükleri sınırlayan engelleri kaldırma yükümlülüğüyle, 36'ncı maddesinde yer alan hak arama özgürlüğü ve adil yargılanma hakkıyla ve 73'üncü maddesinde belirtilen..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bitiriyorum Başkanım, bildiriye okuyup bitireceğim.

"...vergi yükünün adaletli ve dengeli dağıtılması ilkesiyle açıkça çelişmektedir. Avukatlık mesleği Anayasa'nın 135'inci maddesi uyarınca kamu hizmeti niteliğinde olup avukatlar adaletin kurucu unsurudur. Devletin bu anayasal gerçeği görmezden gelerek mesleğin sürdürülebilirliğini doğrudan etkileyecek bir düzenlemeyi gündeme getirmesi yalnızca avukatların değil, adalet mekanizmasının bütününün zayıflatılması anlamına gelmektedir. Bu destek bir ayrıcalık değil, adalet hizmetinin ülkenin her köşesinde sürdürülebilirliğini sağlayan zorunlu bir düzenlemedir. Devletin asli görevi savunmayı zayıflatmak değil, adalet mekanizmasını güçlendirmektir. Adalet savunmasız bırakılırsa toplum da savunmasız kalır."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum, bildiriye de okuduk Sayın Suiçmez.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sadece bir cümle Başkan.

Bu nedenle, aşağıda imzacı olan Türkiye Barolar Birliği olarak, mesleğe ve savunma makamına yönelik bu ekonomik kuşatmanın derhâl sonlandırılmasını, prim desteğinin kaldırılması planından vazgeçilmesini, aksine bu desteğin süresinin uzatılarak kapsamının genişletilmesini talep ediyorlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, bildirimiz de okundu.

Şimdi Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

11'inci maddedeyiz değil mi?

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - 11'nci madde.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, buradaki bu maddeyi ben destekliyorum, onu ifade edeyim. Yani gerçekten bu vakıf üniversitelerinde bazen çok, fevkalade artışlar oluyor hatta burada güzel de bir şey yapılmış, o yüzden arkadaşları yine tebrik ediyorum. Yani sadece "ÜFE" denilmemiş çünkü ÜFE çok dalgalı, ÜFE-TÜFE ortalaması alınması gayet iyi olmuş. Hatta kayıtlara geçmesi açısından, daha önceden de bunu burada ifade etmiştim, bizim bu "yeniden değerlendirme oranı" tanımını da değiştirmemiz lazım, orada ÜFE'yi alıyoruz, ekim ayı ÜFE'yi on iki aylık, orada da yine ÜFE-TÜFE ortalamasını almak lazım, çok daha somut bir şey olur. Geriye doğru bakarsanız, ÜFE bir bakıyorsunuz, bir yılda 3, bir yılda 40; çok dalgalı ve bu hem kamu açısından hem de diğer taraf açısından da vatandaş açısından da ciddi sıkıntılara neden oluyor. Hatta belki mümkünse, tabii, hemen şimdi olsun diye söylemiyorum ama üniversitelerde yaptığımız bu şeyi belki biraz da ilköğretim ve ortaöğretimde özel okullara da belki sınırlandırıcı bir şey getirmek lazım çünkü velilerin çok ciddi şikâyetleri var orada; onu da görmek lazım diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Maddeyi desteklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi yok.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

14 ve 27'nci maddeleri, UEFA organizasyonları için KDV, kurumlar vergisi istisnası maddelerini müzakereye açıyorum.

Buyurun Sayın Kocacık.

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Teşekkür ederim Başkanım.

Görüşmekte olduğumuz 14 ve 27'nci maddeler ülkemizde gerçekleştirilecek uluslararası spor organizasyonlarına, özellikle 2026 UEFA Avrupa Ligi finali, 2027 UEFA Konferans Ligi finali ve 2032 UEFA Avrupa Futbol Şampiyonası'na ilişkin düzenlemelerdir.

Bu düzenlemelerle amaç ülkemizde düzenlenecek bu dev organizasyonların uluslararası standartlara uygun şekilde yürütülmesini sağlamak, UEFA'nın ev sahibi ülkelere yönelik sözleşme koşullarını yerine getirmek ve Türkiye'nin organizasyon kabiliyetini güçlendirmektir.

Yapılan düzenlemelere baktığımızda, 14'üncü maddeyle UEFA katılımcı takımlar ve organizasyonda görevli tüzel kişiler tarafından bu müsabakalar kapsamında yapılacak teslim ve hizmetlerin katma değer vergisinden istisna tutulması öngörülmekte; 27'nci maddeyle ise aynı kişi ve kuruluşların bu müsabakalardan elde ettikleri kazanç ve iratlar gelir ve kurumlar vergisinden muaf tutulmaktadır. Bu düzenlemelerle Türkiye'ye gelecek uluslararası kurum ve spor organizatörlerinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun, buyurun, maşallah, her maddede böyle açıklama bekliyorum.

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - ...vergi yükü olmadan faaliyet gösterebilmesi sağlanmakta, ülkemiz diğer ev sahibi ülkelerle aynı vergisel koşullara kavuşturulmaktadır. Düzenlemeler teknik olarak gelir azaltıcı görünse de etkisi sınırlı, getirisi ise çok yönlü olacaktır. Bu organizasyonlar sayesinde ülkemize turizm, tanıtım ve döviz girdisi sağlanacak, kısa süreli istihdam ve hizmet sektörü canlılığı oluşacaktır. Türkiye uluslararası spor diplomasisinde güçlü bir marka hâline gelecektir.

Sayın Başkanım, bu iki madde vergi teşviki değil, bir yatırım ve tanıtım stratejisidir. Dünya Kupası, Olimpiyat ve UEFA finallerine ev sahipliği yapan tüm ülkeler benzer istisnaları uygulamaktadır. Türkiye bu düzenlemeyle uluslararası spor organizasyonlarında güvenilir ev sahibi ülke konumunu pekiştirmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Arpacı, buyurun.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, yine biraz önce söylediğim sözü tekrarlayacağım. "Fakirin karnı doyar, zenginin gözü doymaz." derler bizim orada. Yani sizin zamanınızda fakir de aç kaldı, zengin de doymak bilmiyor. Yine, her türlü avantajı yurt dışından gelen şirketlere, büyük şirketlere veriyorsunuz ama dolaylı vergilerle ama harçlarla bütün yükünüzü halkın sırtına yüklüyorsunuz.

Burada şöyle bir sıkıntı var: Ülkeye yatırım gelmiyor, ülkeye hizmet gelmiyor, siz bunu çekmek için kapitülasyon niteliğinde yine avantajlar sağlamaya çalışıyorsunuz. BYD'nin örneğini verdim. BYD'ye dünyanın vergi avantajını verdik, daha Manisa'ya çivi çakmadı, Manisa'ya daha kepçe vurmadı. Hani orada yatırım yapacaktı, daha çivi çakmadan 20 bin tane arabayı ülkeye vergi avantajıyla soktu ve şu anda satıyor. Diğer firmalarla haksız rekabete sebep oldunuz. Bunun amacı neydi? Yatırım, istihdam. Ne yatırım var ne istihdam var. Yani bunlar fayda sağlamıyor. Siz hâlâ vermeye devam ediyorsunuz fakat bunları artık yatırımcıya, esnafa, sanayiye, üreticiye verin, onlara vergi muafiyeti sağlayın; tek yaptığınız, büyük şirketlere, ithalatçılara ve yandaşlara vergi muafiyeti vermek. Çiftçi tam hasadını yapıyor, ürünü para edecek -vergi muafiyeti, gümrük vergisinden muaf, Mersin'de, limanda onlarca gemi buğday sokuyor, mısır sokuyor, ceviz sokuyor- çiftçiye mağdur ediyorsunuz, üreticiyi mağdur ediyorsunuz. Bu vergi muafiyetlerini, bu avantajları neden Türk halkına kullandırmıyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önce bir soru sorayım: UEFA'nın bizden böyle bir talebi var mı? Talep ediyor mu?

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Diğer ülkelerle aynı, eşit şartlarda...

ERHAN USTA (Samsun) - "Diğer ülkeler" derken yani başka ülkelerde yapılırken bu yapılmış... "Başka ülkeler yapmış, biz de yapalım." deniliyor.

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Aynı organizasyonlarda aynı şekilde...

ERHAN USTA (Samsun) - Tabii, bizim Gelir İdaresimiz onlar kadar, diğer yapan ülkeler kadar güçlü mü? Onu bilmiyorum yani Gelir İdaresine bir şey söylemek için bunu söylemiyorum. Şöyle bir endişem var: Şimdi başı sonu, tam burada ona ilişkin bir şey yok. "Bu organizasyon çerçevesinde." dediğimiz şey biraz geniş kapsamlı ve muğlak olabilir. İçeride yapacağı bir kısım faaliyetleri yani bu kapsamda aslında normalde olmaması gereken birtakım işler buraya sokulup da biz bir vergi kaybına filan uğrayabilir miyiz, ona ilişkin bir tedbir alındı mı? Onu merak ediyorum. Ona ilişkin bize arkadaşlar düşüncelerini söylerlerse sevinirim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan teşekkür ederim.

Tabii, bu önemli. Keşke ülkemize UEFA, Dünya Kupası, Avrupa Kupası vesaire gelsin ama bunun yolu sadece vergi teşvikleriyle ya da KDV'yi yok ederek olmuyor. Bu tür organizasyonların gelebilmesi için ülkede demokrasinin olması gerekiyor, ülkede hukukun olması gerekiyor, insan haklarının olması gerekiyor. Şimdi, birçok sanatçı yasaklanıyor, birçok sanatçı ifadeye çağırılıyor, iş adamları ifadeye çağırılıyor; böyle bir ortamda kimsenin gelmesi mümkün değil. Dünyaca tanınmış, ödül almış gruplara giyimlerinden dolayı soruşturma açılıyor, yurt dışı yasağı uygulanıyor. Bu tür uygulamalarla çok zor. Ülkede keşke hukuk olsa, insan hakları olsa, ülkede demokrasi olsa insanlar gelir. Yani, milletin malına çöküldüğü, hiç akla gelmeyen insanların malına çöküldüğü bir ortamda bu tür şeyler zor. Umarım bu çıkardığınız yasa faydalı olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Biz de olumlu buluyoruz. Zaten daha önce de yine bu tür organizasyonlarla ilgili düzenlemeler yapmıştık. Diğer arkadaşımızın da söylediği gibi, bu organizasyonları yapan ülkeler de aynı uygulamaları yapıyor. Ben bir de şu açıdan söyleyebilirim ki ben Tanıtma Fonunun yönetiminde beş altı yıl bulundum, yani trilyon harcasan belki bundan sağlanacak tanıtımı sağlayamazsın. O anlamda da büyük katkısı olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Hatipoğlu, bir soru geldi.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Uluslararası bu tür müsabakaların yapılacağı ülkelerin tamamından istenilen düzenlemelerden bir tanesi bu yani "Sizin ülkenizde yapmamızı istiyorsanız organizasyonu bu istisnaları tamamlamak zorundasınız." diye... Dolayısıyla biz de uluslararası organizasyonların ülkemizde yapılmasını arzu ediyoruz. Sayın vekilimiz söyledi, 2019'da, 2020'de Şampiyonlar Ligi'yle ya da başka bir uluslararası organizasyonla ilgili benzer istisnalar tanımlandı, bu da UEFA'yla alakalı. Bu organizasyonun Türkiye'de yapılmasını arzu ediyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - İstismarına yönelik...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Diğerlerinde de uygulamamız var Başkanım. Dolayısıyla çerçevesi belli.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Uygulandı mı aynı şekilde?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Tabii, Şampiyonlar Ligi'nde de uygulandı aynı ifadelerle. Standart zaten uluslararası kuruluşların talepleri.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Çıkan kanun yetmiyor mu? Bir daha mı çıkarıyorsunuz?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Yok, her bir organizasyona özel çıkarıyoruz Sayın Vekilim. Müstakilen tanımlıyoruz, organizasyon çerçevesinde faaliyet yürütülüyor, istisnai orada uyguluyoruz, bitiyor.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, başka söz talebi yok.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 27'nci madde kabul edilmiştir.

15'inci madde...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Geldik 15'e, Samsun, bakalım ne olacak?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ne demek "Ne olacak?"

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu, kişiye özel yasa.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Olur mu canım? Bana niye bakarak konuşuyorsunuz? Ben Komisyon Başkanıyım.

Sayın Altınsoy, 15'inci maddeyle, Samsun'un serbest bölgesiyle alakalı açıklamayı sizden alıyoruz.

Buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Samsun'a epey gitmişliğim vardır Başkanım, KATÜ'de okudum çünkü ben.

Kıymetli Başkanım, serbest bölgeler kuruldukları günden bu yana millî gelirimize ve ülkemiz ekonomisine ihracat, yabancı yatırım çekilmesi, istihdam yaratılması gibi birçok alanda ciddi katkılar sağlamışlar. Bu hedef ve amaçlar doğrultusunda maddeyle 3621 sayılı Kıyı Kanunu'na ek madde eklenerek sınırları ekli kroki ve listede yer alan Orta Karadeniz Serbest Bölgesi alanıyla sınırlı olmak üzere 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu uyarınca sınai, ticari ve hizmetle ilgili faaliyetlerin yürütülebilmesi amacıyla yapı ve tesisler inşa edilebilmesine imkân sağlanması öngörülmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, teşekkür ederim.

Tabii, biz Samsun'un gelişmesi, kalkınması için Samsun'a yatırım getirecek her türlü şeyi elbette destekleriz bir Samsun Milletvekili olarak ve İYİ Parti Grubu olarak. Yalnız kıyılar bizim mutlak surette korumamız gereken alanlardır yani kıyıların yapılaşmaya açılmaması gerekir. Burada, şimdi, liman yapılmadan kıyıda bir serbest bölge yapılması hâlinde ülkenin her tarafında kıyıların sanayi için açılması gibi bir durumla karşı karşıya kalabiliriz. Bu da -önerime geleceğim birazdan- kötü emsal olabilir. O anlamda kıyıların korunmasına yönelik anayasal hükümlerin de ihlaline yol açabilecektir. Ayrıca, şimdi, burada serbest bölge olacak, liman olmayacak; şu andaki tasarımda o yok. Dolayısıyla, serbest bölgeden çıkan malın da limana taşınması -o bölge zaten trafiğin çok yoğun olduğu bir bölge- burada ayrıca bir sıkıntıya yol açacaktır.

Şimdi, dolayısıyla bizim söylediğimiz şey Sayın Başkan şu: İfadenin "Orta Karadeniz Serbest Bölgesi ve Limanı" şeklinde değiştirilerek buraya bir de -zaten Samsun'un liman ihtiyacı var- liman yapılmasının da sağlanması çok uygun olacaktır. Dolayısıyla, böyle olması durumunda da -çünkü limanı zaten kıyıdan başka bir yere yapma imkânınız yok- limansız bir şekilde kıyı bölgelerimizde Anayasa'ya aykırı bir şekilde sanayi tesislerinin veya ticari tesislerin kurulmasının da bu şekilde önüne geçmiş oluruz. Dolayısıyla, buraya bir limanla birlikte bu işin kanunlaşmasının ben çok yerinde olacağını söylüyorum.

İki tane daha hususun yapılması lazım. Bu, bu kanunun meselesi değil ama Mert Irmağı vadisinde serbest bölge ve limanına bir demir yolu planlamasının da yapılması lazım. Artı, Orta Karadeniz Serbest Bölgesi ve limanına kara yolu ulaşımı için de doğu çevre yolu ve bağlantı yolunun planlanması ve uygulanması gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum.

Böyle yapılması durumunda çok daha isabetli olacaktır.

Özetle şunu söylüyoruz: Kıyılarımızı korumamız gerekiyor. Bu hâliyle yaparsak yarın başka şehirlerde emsal olacaktır "Kıyılarda, işte, Samsun'a verdiniz, burada da yapalım, sanayi tesisi kuralım." denilir. Bu kesinlikle olmaması gereken bir şey.

Dolayısıyla, limanla -liman ihtiyacımız zaten var- birlikte serbest bölgenin yapılması durumunda hem bu Anayasa ihlalinin önüne geçilmiş olur hem de kötü emsallerin önüne geçilir. Bu şekilde düzeltilmesine yönelik de bir önergemiz olacak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Şimdi, 19 serbest bölge var. Şimdi, serbest bölgedeki ticaret hacmine baktığımız zaman yıllar itibarıyla bir daralma olmuş. 2022 yılında 32,8 milyar TL'lik bir ticaret hacmi varken 2024'te 27,6 milyara gerilemiş. Şimdi, Avrupa Birliği'ne yapılan ihracat ve oradan yapılan ithalatta yani ticaret hacminde de daralma var; 2022'de 11,1 iken Avrupa Birliği ülkelerine yapılan dış ticaret hacmi 7,9 milyar dolara düşmüş. Şimdi, acaba niçin serbest bölgedeki ticaret hacimlerinde yıllar itibarıyla bir düşüş var? Yapmadığımız nedir? Ne yapmamız lazım? Nasıl bir sonuç elde etmemiz lazım? Burada serbest bölgeyle ilgili birtakım kanunları da geçirdik, kanun tekliflerini kanunlaştırdık. Daha ne yapılması lazım ki hacim artsın? Burada Samsun özelinde baktığımız zaman tabii çevreye karşı hassas olmak kaydıyla, kamu yararını gözetmek kaydıyla, kıyı şeritlerinden de eşit bir şekilde vatandaşlarımızın yararlanması konularına dikkat edilmesi kaydıyla faydalı bir olay yani istihdam yaratıyor. Şimdi, 1 serbest bölge var Samsun'da, baktık, 282 personel çalışıyormuş, şimdi 2 bin kişi istihdam olacak, 500 milyon dolar da ihracat hacmi olacak.

Bir de 2025 Eylül verileri nedir serbest bölgelerdeki ticaret hacmi açısından? Son verileri de merak ediyorum, acaba 2024'ün gerisinde mi kalacak, 2024'ü geçecek mi? Enflasyon oranını da tabii dikkate almak lazım. Bir de neler yapılması düşünülüyor? Bu konuda da izahat verilirse memnun oluruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

ERSAN AKSU (Samsun) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle teklif sahibi Sayın Hüseyin Altınsoy Milletvekilimiz ve Sayın Ertuğrul Kocacık Milletvekilimize teklif nedeniyle ve bhusus bu madde nedeniyle özellikle teşekkür ediyorum. Değerli milletvekillerimiz, Komisyon üyesi milletvekillerimiz Sayın Akay ve yine Sayın Usta madde özelinde Samsun'la ilgili güzel şeyler dile getirdiler. Bu nedenle de teşekkür ediyorum.

Tabii, Samsun'da 73 dönümlük, 73 bin metrekaresel bir serbest bölge var ama doluluğu şu anda yüzde 100 oranında ve 1998'den bu zamana kadarki ticaret hacmi yaklaşık 2,5 milyar dolar civarında. En son 2024'te de 130 milyon doları aşan bir ticaret hacmi var. Hakikaten Karadeniz Bölgesi'nde büyüyen bir çerçevemiz var. Komisyon Başkanımızın süreçteki katkılarıyla da hakikaten çok farklı bir noktaya doğru geldi Samsun'umuz. Tabii ihracatı artıracak -biraz önce değerli milletvekillerimizden Samsun'a özel gibi dile getirildi ama- hakikaten hem istihdamla ilgili ve Türkiye'de ihracatın artması ve uluslararası ticarette rekabet gücümüzün artması açısından son derece kıymetli bir düzenleme olduğu kanaati içerisindeyiz.

Biraz önce çevreyle ilgili hassasiyetler dile getirildi fakat Kıyı Kanunu ve Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'te hem ön izinler, ÇED raporu, fizibilite raporu, hidrografik ve oşinografik raporlarla bağlantılı olarak jeolojik ve jeoteknik raporların alınması boyutları da süreç içerisinde gerçekleştirilecek ve bu yönde kurum görüşleri alınarak çalışma yürütüleceği nedeniyle herhangi bir problem olmayacağı kanaatindeyiz.

Ben bu noktada Komisyon üyelerimizi en kısa zamanda kuzeyin üretim merkezi Samsun'umuza davet ediyor ve şimdiden destekleri nedeniyle teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet teşekkür ediyorum.

Emel Hanım, siz söz talep eder misiniz? Buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI SERBEST BÖLGELER GENEL MÜDÜRÜ EMEL EMİRLİOĞLU - Sayın Başkanım, herkese saygılar sunuyorum.

Malumunuz olduğu üzere serbest bölgeler ihracata yönelik yatırım ve ihracatın teşvik edildiği planlı yatırım alanları. Bu 1 Ocak 2023 tarihinde Samsun'da yaklaşık 644.125 metrekaresel alan Orta Karadeniz Serbest Bölgesi olarak belirlendi. Mevcut 3621 sayılı Kıyı Kanunu çerçevesinde serbest bölgede, hâlihazırda ilan edilen serbest bölgede liman, tersane, gemi söküm merkezi, su ürünleri üretimi gibi faaliyetler gerçekleştirilebiliyor. Yalnız biz bu kanuna koyduğumuz düzenlemeyle bunun dışındaki faaliyetlerin de gerçekleştirilmesine imkân sağlanmasını öngörüyoruz. Bu düzenlemenin uygulamaya geçmesiyle birlikte ilk aşamada bir 500 milyon dolarlık ihracat ve 2 bin kişiye istihdam sağlanması beklenmekte. Yine, bu bölgenin kiralınması ve işletilmesi söz konusu. İşletme ve kiralınmasından da bütçeye yaklaşık 10 milyon dolarlık gelir elde edebileceğiz.

Bu aşamada tabii, serbest bölgenin adının Orta Karadeniz ve liman serbest bölge olarak değiştirilmesi mümkün değil çünkü bu düzenleme 1 Mayıs 2023 yılında Cumhurbaşkanlığı kararıyla bu bölgenin ismi belirlenmiş durumda ama hâlihazırda zaten 3621 sayılı Kıyı Kanunu çerçevesinde burada liman yapılabilmesi mümkün; tersane, gemi sökümü, liman her türlü faaliyet yapılabilir.

ERHAN USTA (Samsun) - İşte, onu garanti altına alalım istiyorum. Yani Cumhurbaşkanlığı kararıyla olan bir şeyi kanunla değiştirebiliriz. Cumhurbaşkanlığı kararıyla kanunun üzerinde değil.

TİCARET BAKANLIĞI SERBEST BÖLGELER GENEL MÜDÜRÜ EMEL EMİRLİOĞLU - Hayır, şu an için Sayın Vekilim, bir engel yok liman yapılmasına.

ERHAN USTA (Samsun) - Onu biliyorum.

TİCARET BAKANLIĞI SERBEST BÖLGELER GENEL MÜDÜRÜ EMEL EMİRLİOĞLU - Bizim amacımız hani bunun dışındaki sınai faaliyetlerin, ticari faaliyetlerin yapılabilmesi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Usta, buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI SERBEST BÖLGELER GENEL MÜDÜRÜ EMEL EMİRLİOĞLU - 3621 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin (5)'inci fıkrasının (a) bendine göre zaten liman çok açık bir şekilde sayılmış durumda.

ERHAN USTA (Samsun) - Anladım. İşte, ben de o yüzden diyorum zaten yani liman yapılırsa ancak o zaman böyle bir şey meşru olur. Bunun dışında burası yani... Yoksa diğer türlü zaten normal hukuki bir şeye, hukuki demeyeyim de yani ayrı bir

düzenlemeye gerek yok. Şu anda biz Kıyı Kanunu'ndan aslında bir muafiyet elde ediyoruz değil mi? Yani ticari, sınai bir faaliyetin yapılması, böyle bir işletmelerin kurulması normalde orada mümkün değil.

Şimdi, yarın öbür gün liman yapılmaksızın bir başka yerden de aynı talepler yine gelebilecektir. Zaten liman yapılma ihtiyacının olduğunu hepimiz biliyoruz, Samsun'un liman ihtiyacı var. Zaten siz "Orada yapılmasına da bir engel yok." diyorsunuz. İşte, bunu ismine koyduğumuz zaman, dolayısıyla yarın öbür gün buradan bir Anayasa Mahkemesine gidilmesi gibi bir durumla da karşılaşmış oluruz. Liman, o isim Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle verilmiştir. Biz kanun çıkarıyoruz dolayısıyla Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle verilen isim değiştirilebilir, o gün için belki düşünülmemiştir ama bugün böyle yapılmasının ben daha uygun olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Usta.

Teşekkür ediyorum Komisyon üyelerimize de.

Değerli milletvekilleri, 15'inci maddeyle alakalı İYİ Parti'nin 1 adet önergesi vardır, okutup işleme alacağız.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinde yer alan "Orta Karadeniz Serbest Bölgesi" ibaresinin "Orta Karadeniz Serbest Bölgesi ve Limanı" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

ERHAN USTA (Samsun) - Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe...

Gerekçe:

Teklifte koordinatları veren Orta Karadeniz Serbest Bölgesi önünde Serbest Bölge Sanayi, Ticaret ve Yük Limanı yapılması anayasal zorunluluktur. Zira, söz konusu liman tesis edilmeden bölgenin serbest bölge statüsünün amacına uygun şekilde işletilmesi fiilen mümkün değildir. Ancak teklifin mevcut hâliyle liman planlamasına ilişkin herhangi bir hüküm içermemesi Anayasa'nın 43'üncü maddesi kapsamında kıyıların korunmasına dair Anayasa hükmüne aykırılığı ayrıca çevresel ve hukuki tartışmalara neden olacaktır. Kıyıların kamu yararına kullanımı, planlama ve çevresel etki değerlendirmesi süreçlerinin bütüncül biçimde ele alınmaması durumunda uygulamada ciddi uyuşmazlıklar ve kamu kaynaklarının verimsiz kullanımı riski ortaya çıkacaktır.

Diğer yandan, Orta Karadeniz Serbest Bölgesine kara ve demir yolu bağlantıların yeterli düzeyde planlanmamış olması bölgenin ulaşılabilirliğini ve yatırım cazibesini azaltacaktır. Bu nedenle, Orta Karadeniz Serbest Bölgesine kara yolu ulaşımı için Doğu Çevre Yolu ve bağlantısının planlanarak uygulaması ve Mert Irmağı Vadisi güzergâhından serbest bölge ve limana demir yolu bağlantısının projelendirilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, Orta Karadeniz Serbest Bölgesine ilişkin düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığa ve kıyıların korunmasına dair tartışmalara neden olmaması bakımından önergemiz doğrultusunda değişiklik yapılması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Sayın Usta, bu raylı sistem, şu an onun yanında zaten organize sanayi bölgesi var, o büyük yeni organize sanayi bölgesi, oraya kadar iniyor zaten aşağı doğru. Dolayısıyla onunla arasında çok büyük bir fark yok. Doğu Çevre Yolu şu an proje aşamasında, büyük bir iş o, bizden çıkıp ta Ordu'ya kadar gidecek. Dolayısıyla şimdi Batı Çevre Yolu başlıyor, Atakum'la alakalı o trafiği alacak o iş, o başlıyor, o iş üç dört seneye biter. Bunun projesi bitince bunu biz yatırım programına aldirmek için uğraşacağız. Dolayısıyla dediğiniz gibi onu da yaptırmaya başladık mı o sanayinin yoğunluğunu orası alıp dışarı taşıyacak, şehrin dışına. Bu Çorum'dan gelecek olan raylı sistemi de o yeni OSB'ye kadar indireceğiz. Orada büyük bir lojistik merkez de planlamada var yani aynı düşünüyoruz orada.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir liman eksik kaldı, onu da Başkanım, sizin... Yani hakikaten yarın öbür gün çok rahat olarak insanlar söyleyebilirler "Kardeşim, burayı yaptırdınız, bir sürü fabrika kurduruyorsunuz, o zaman benim şehrim de yapın." gibi bir şey olur ve anayasal zorluklarla karşılaşırız. Ama ismini de koyup kendisini de yaptığımız zaman o sıkıntı ortadan kalkar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 16'ncı maddeyi müzakereye açıyorum.

Bireysel emeklilik...

Buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Evet, Sayın Başkanım, bireysel emeklilik tasarruf ve yatırım sisteminde yapılacak devlet katkısında yetki düzenlemesi veriyoruz. 4632 sayılı Kanun'un ek 1'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Cumhurbaşkanı, yabancı para cinsinden yapılan katkı payı ödemeleri için bu oranı yüzde 10'a kadar indirmeye yetkilidir." ibaresini "Cumhurbaşkanı, bu oranı yüzde ellisine kadar artırmaya, sifıra kadar indirmeye yetkilidir." şeklinde değiştiriyoruz teklifimizle.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Niye, niye? Hüseyin Bey, niye? Allah aşkına bir açıklayın.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Tasarrufu artırmak adına oranları yükselteceğiz belki.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hem sıfır diyorsun...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, ben sorayım, durun.

Sayın Altınsoy, tam anlaşılmamış mesele, bu yüzde 30'u ne yapacaksınız, artıracak mısınız?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Başkanım, yüzde sıfırla yüzde 50 arasında yetki veriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arttırma ve azaltma mı veriyorsunuz?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Biz tahminen artırılacağını düşünüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Neyin, desteğin mi?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Desteğin, hazine desteğinin.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - O zaman sıfırı kaldırın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sıfıra indirilmeyecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Hükümet onu aldıktan sonra bize daha sormaz ne yapacağını. O yetkiyi almanın derdinde onlar.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Biz yetki düzenlemesi yapıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Onu aldılar mı daha hiçbir şey sormazlar size.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Daha önce yoktu değil mi? İndirme yetkisi yoktu.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sıfıra var ya, sıfıra kadar.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Yüzde 10'a kadar vardı, yabancı paralarla ilgili vardı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, milletvekillerine soralım, ondan sonra gidelim.

Sayın Usta, size mi önce söz vereyim?

ERHAN USTA (Samsun) - Nasıl isterseniz Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Görüyorsunuz tasarruf tedbirleri olarak sandviçle idare ediyoruz.

Sayın Usta, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Başkanım, koskoca Gelir İdaresi gelmiş, paranın babaları gelmiş, sandviç yediriyorsunuz.

ERHAN USTA (Samsun) - Topladığı paranın bir kısmını burada harcasaydı... Yani "Tasarruf et, et." diyoruz ya tasarrufu bizde gösteriyorlar. Olsun ama yine de tasarruftan yanayız biz.

Şimdi, burada tabii, biz teklif sahibinin niyetinin ne olduğunu anlayabilmiş değiliz; yüzde 50'ye çıkarma, yüzde 0'a kadar düşürme yetkisi.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Sıfır, sıfır, bedeli sıfır.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, anladım da sizden böyle bir talep mi oldu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, şöyle yapalım, bir durun: Sayın Hatipoğlu...

ERHAN USTA (Samsun) - Bir açıklama yapsın, ondan sonra konuşalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Orada şöyle bir şey gördüm ben karşıdan, ben daha iyi görüyorum arkadaşları. "Artırabilir." deyince İlhan Hatipoğlu böyle böyle falan yaptı, böyle bir... Herhâlde niyetleri yok.

Sayın Hatipoğlu, ne diyorsunuz, artıracak mısınız?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Efendim, tabii, maddeyle getirilmek istenen, Sayın Cumhurbaşkanımıza ekonomik gelişmeleri dikkate alarak artırma ya da eksiltme yetkisi almak yönünde bir teklif. Dolayısıyla enflasyon oranları değişiyor, tasarruf oranları değişiyor, Sayın Cumhurbaşkanımız... Bu "devlet katkısı" adı üstünde, bireysel emeklilik sistemine otomatik katılım da var.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yani düşecek...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Ekonomik gelişmeleri dikkate alarak Sayın Cumhurbaşkanımızın takdirine Parlamento uygun görürse bir yetki verilmesini arzu ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, bir şey yapmayacaksanız yetki vermeyelim. Bir şey yapacak mısınız? Bir şey yapacaksınız demek ki?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Sayın Cumhurbaşkanımızın takdirinde tabii.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, kim götürecektir oraya? Siz götüreceksiniz.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Cumhurbaşkanı mı istedi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, onlar biliyor ne yapacağını da..

Evet, şimdi Sayın Usta, şimdi söz verelim size.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Peki, teşekkür ederim.

Şimdi, şöyle: Yani bunu bir teknisyen sıfatıyla konuşuyorum. Planlamada yaptığımız çalışmalarda biz şunu net bir şekilde o zaman görmüştük: Bu, devlet katkısı elbette belli ölçüde teşvik ediyor ama maliyetiyle birlikte -132 milyar değil mi bu yılki bunun ödeneği- düşündüğümüzde bu kadar maliyete katlanılması gereken bir şey mi diye gerçekten bakmak gerekiyor. Tasarruflar üzerindeki etkisinin sınırlı olduğunu biz ölçmüştük. Hatta biliyorsunuz, bu sistem ilk başladığında böyle bir devlet katkısı yoktu, yanlış hatırlamıyorsam, o zaman bir vergi indirimi vardı, vergide indirim şeklindeydi, sonradan o sistem değişti, yüzde 25'lik devlet katkısı geldi, geçen sefer de bu yüzde 25 yüzde 30'a çıkarıldı, ben o zaman da itiraz ettim yani "Yüzde 30'a çıkarılmasın, bir maliyete katlanıyoruz." gibi gerekçelerle.

Şimdi, benim anladığım kadarıyla Sayın Şimşek bu işi getirdiğine göre, o artırma yönündeki bu yetkiyi kullanmayacak, düşürme yönünde bu yetkiyi kullanacaktır ama o zaman niye yetkiyi artırma yönünde alıyoruz? Bizim önergemizin birazdan gerekçesi de okunur yani o yüzde 50'ye kadar artırma kısmı olmaksızın yani sıfıra kadar indirme konusunda bir yetki verilmesine yönelik bir önergemiz de olacak. Çok yoksul kesim, insanlar gelirleriyle geçinmekte zorlanıyor Sayın Başkan yani artık bu bireysel emekliliğe falan para ayıracak durumları yok. Bu refah düzeyi daha yüksek bir kesimin -çok da güzel bir şey, olmasında da hiçbir sakınca yok- ileride emekli olması durumunda daha yüksek bir gelir elde etmesi için konmuş bir enstrüman. Yüzde 30'luk teşvik çok yüksek yani eğer biz burayı teşvik edeceksek... Bunların o 2 tane gider kesiliyordu, bir varlık düzenleme ödeneğinden bir de toplam stoktan

kesiyordu -tam şimdi kavramlarını hatırlayamıyorum- oraları da yine hatırladığım kadarıyla uluslararası standartların üzerinde bu bireysel emeklilik firmaları kesintiye gidiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - İşi cazip olmaktan bir miktar çıkartan yer orası. O kesintilerin bir miktar düşürülmesini eğer biz sağlayabilirsek -oradaki kârlılıklara falan bakmak lazım- o zaman çok daha teşvik edici olacaktır burası. O zaman tasarruf üzerindeki etkisini belki daha net görürüz, şimdi tasarruf üzerindeki etkisi sınırlı ama bize maliyeti çok yüksek. Dolayısıyla, bu yetki umarım aşağı yönlü kullanılır, onu ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, Sayın Başkan, Cumhurbaşkanı o kadar boş mu yani hiçbir iş yapmıyor mu Allah aşkına? Her şeyi, görevi veriyorsunuz ya zaten kararname yetkisi var, kararnameyle devleti istediği gibi yönetiyor. Biz bu kararnameleri Anayasa Mahkemesine götürmekten yorulduk siz bu kararnameleri düzenlemekten yorulmadınız. Yüzde 50'den yüzde sıfıra kadar yani olacak iş mi Allah aşkına ya, olacak iş mi bu? Şimdi, bir taraftan diyorsunuz ki "Enflasyon düşer." Onun düşme imkânı yok çünkü Hazine hâlâ yüzde 40'la borçlanıyor sekiz, on yıl vadeli. Enflasyonun düşmesi de hayal, ekonominin düzelmesi de hayal ama bu kadar keyfilik de olmaz Sayın Başkan, bu kadar keyfilik de olmaz. Teklif sahipleri de sağ olsunlar ne olduğunu bilmiyorlar.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Biliyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vallahi bilmiyorsunuz Hüseyin Bey, vallahi kırmak istemiyorum sizi, ya ne olacağını bilmiyorsunuz. Bunun amacı düşürmek, bunun amacı sıfıra çekmek ben size söyleyeyim, bunun amacı sıfıra çekmek. Sayın Usta'ya katılıyorum yani keşke bu amaca uygun olsaydı artık asgari ücretli, emekli gidip de... Türkiye'nin ortalama yüzde 50'si asgari ücrete yakın parayla geçiniyor, en azından bunların bireysel emekliliğe başvurması, bireysel emekliliğe girmesi mümkün değil ama bu hakikaten çok keyfi bir şey. Ya, Cumhurbaşkanı'na da yazık, Cumhurbaşkanı bu şeylerle oyalanır mı ya, o kadar boş bir insan mı? Hani dünya lideri diyorsunuz ya, olacak iş değil yani hakikaten anlayamıyoruz. Niye getiriyoruz, niye yapıyorsunuz hakikaten anlayamıyoruz. Kötü bir şey bu yani kusura bakmayın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, aslında bu destek oranı sanki bir destekmiş gibi gözüküyor ama şimdiye kadar bireysel emeklilik sisteminde toplanan parayı ve buna ek olarak toplanan katkı oranını düşündüğünüz zaman şu anda finansal sisteme bu oran büyük bir derinlik sağlıyor. Açılış konuşmasında dediğim gibi daha önceleri bizim borsamız dış müdahalelere daha açıktı çünkü derinlik yoktu ama bu bireysel emeklilik sistemindeki fonlar sayesinde en azından borsada biraz daha tutucu bir durum oldu. Yani fonlar çok hızlı hareket etmediği için orada stabil, bu ani dalgalanmalara karşı aslında bir koruyucu özelliği oldu bu katkı paylarıyla beraber aynı zamanda toplam bireysel emeklilik sistemindeki miktarın. Şimdi, siz burada düzenin omurgasını kırıyorsunuz, onu söyleyeyim. Eğer bu sıfıra indirilirse bu tasarruf, şimdiye kadar verilen emekler, anlatılan şeylerin hepsinin omurgası kırılır, buradan ciddi bir çıkış olur, bu çıkış da yine bizim finansal piyasalarda bir istikrarsızlığa sebep olabilir; onun uyarısını yapayım.

Bir de ben şeyi soracağım. Şimdi "Devlet katkısı olarak emeklilik gözetim merkezince hesaplanır."dan sonra "Cumhurbaşkanı, yabancı para cinsinden yapılan katkı payı ödemeleri için..." bir önceki şeyde... Şimdi biz o yabancı katkı payını da kaldırıyoruz. Eskiden yabancı da yapabiliyordu bunu şimdi kökünden... Bakın, bu da önemli bir şey yani daha önce Türk parasında Cumhurbaşkanının herhangi bir yetkisi yoktu, doğru mu? Yani aslında şimdi sadece bu oranı değiştirmiyoruz, eskiden yabancı parada bunu vermiştik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Sistemin tamamında kaldırılıyor, yetki artırılıyor gerçekten de bu inşallah yüzde sıfıra düşmez. Dediğim gibi, o zaman bir sistemin omurgası kırılmış olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem, buyurun.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Gerekçedeki ifadelerden bireysel emeklilik ödemeleri için devletin hâlen yaptığı yüzde 30 oranındaki katkı payının azaltılacağı izlenimi doğuruyor. Bir de etki analizine göre devlet katkısı için 2026 yılı ödenek ihtiyacı olan 132 milyarın hesaplamasının nasıl yapıldığını aslında öğrenmek istiyoruz. Anladığım kadarıyla sisteme giren yapının hiç değişmeden sonuna kadar devam ettiği bir hesaplama olarak görüyorum. Aslında sistemden sık sık çıkıldığında hem ödemelerden stopaj alıyor devlet hem de bu 132 milyar yükün devletin üstünde olmadığını düşünüyorum. Bu hesaplama, sisteme girenin sonuna kadar devam ettiği durumlarda mı yapıldı onu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Şimdi, bireysel emeklilik katkı payını yüzde 30, yüzde 50 artırmaya veya sıfıra kadar indirme yetkisi Cumhurbaşkanı'na veriliyor yani yüzde 45 olacak maksimum veya sıfıra inecek. Şimdi, şöyle bir baktım ben 2021 yılından bu yana devlet katkı payı olarak 138 milyar ödemiş, 2025 yılı için eylül sonu itibarıyla 55 milyarlık bir ödeme yapmış, yıl sonunda 75 milyarı bulacak. Şimdi, 2026 yılı bütçesinde de -Sayın Erdem sordu "Nasıl buldunuz?" diye- tahmin edilen tutar 132 milyar yani her yüzde 1'lik bir tutarda 4,5 milyar, yüzde 10'da da 45 milyarlık bir artış veya azalış var. Şimdi, burada sıfıra kadar indirme yetkisinden yüzde 50 yukarı

artırıyorsanız yüzde 50 de aşağı indirmede sınırlama yapmakta fayda var, sıfıra inmesi zaten kabul edilemez. Bütçede ödenek açısından sıkıntı varsa 67,5 milyarlık bir ek yük getirir yüzde 15'e indirmek. Bu yıl sonu zaten 75 milyar olmuş, hiç olmazsa yıl sonundaki 75 milyarın altında da bir ödenek de gider, bireysel emekli de mağdur olmamış olur çünkü baktık fon tutarında biriken tutara katılımcılar 1 trilyon 698 milyar ödemiş şimdiye kadar, devlet katkısı da 194 milyar. Cumhurbaşkanına verilen yetkiyi burada kaldırmak lazım, yüzde 50 artış veya yüzde 50 düşürme yetkisiyle sınırlayalım yani yüzde 15 ile yüzde 45 arasında bir inisiyatif kullanmış olacak. Maddede böyle bir değişiklik yapılırsa faydalı olur diye düşünüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Arpacı, buyurun.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, bireysel emeklilikte katkı payının yüzde sıfıra düşmesi ya da yüzde 45'e çıkmasını konuşuyoruz fakat mevcut poliçeler için de geçerli olacak mı, olmayacak mı onu tam anlayamadım. Bir de bu geçişi kademeli yapamaz mıyız? Yani maç oynanırken kural değiştirmek yerine eğer böyle bir kural değişikliğine gidiyorsak ki "Siz yetki veriyoruz." diyorsunuz ama zaten Cumhurbaşkanımıza en son yetki verdiğimizde etkiyi gördük yani "Verin yetkiyi görün etkiyi." dedi ekonomide bu hâllere düşmemizin bir anlamda sebebi oldu. Dolayısıyla, 50 ile sıfır arasındaki artırma, azaltma noktasında verdiğiniz şey bir algı operasyonu. Bunun belli ki 45'e çıkmayacağı, 50'ye çıkmayacağı belli, bu düşecek. Biz de burada en azından finansal sistemin zarar görmemesi açısından bunu birinci yıl şu kadar, ikinci yıl bu kadar, üçüncü yıl bu kadar gibi bir geçiş sağlasak daha kolay olmaz mı? Hem mevcut yatırımcıların zarar etmesini engelleriz hem de sisteme girecek insanlar mağdur olmaz, ne yaşayacaklarını bilerek sisteme girerler diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Efendim, önce kısaca süreçle ilgili bilgi vermek istiyorum. Biliyorsunuz, bu uygulama 2013 yılından önce yoktu, 2013 yılı itibarıyla devlet katkısı ödemeleri yapılmaya başlandı. O zaman fon büyüklüğümüz yaklaşık 25 milyar liraya tekabül ediyordu, şu anda fon büyüklüğü yaklaşık 1,5 trilyon lira civarındadır. Dolayısıyla bu bireysel devlet katkısının verilmesindeki amaç bireysel tasarrufu artırmasına ilişkindi. Bu oran neye göre değişmektedir? Fon tutarlarının ulaştığı seviyeden, aynı zamanda bu sürecin 2013 yılından beri devam etmesinden dolayı devlet katkısı oranlarında azaltmaya veya artırmaya yönelik bir ihtiyaç hasıl olduğu zaman Sayın Cumhurbaşkanına böyle bir yetki verilmesi esas alındı. Özetleyecek olursam şu ana kadar... 132 milyarın nasıl hesaplandığıyla ilgili de kısa bir bilgi vereyim. Bu regresyon analiziyle yapılıyor. Ayrıca, bu biriken fonların devlet katkısının da ödenmesiyle 132 milyar liraya ulaşmasında mevcut faiz oranlarındaki tutarların da önemi var yani mesela faiz oranları düşüyorsa devlet katkısı oranı yüksek kaldığı için bu tutar artabiliyor da azalabiliyor da ama şu anda gelecek projeksiyonumuz 2026 yılında yaklaşık 132 milyarlık bir ödenek ihtiyacı hasıl olacağı şeklinde.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kaç kişi olduğu belli mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - 7,5 milyon şu anda BES katılımcısı var, onlara "katılımcı" diyoruz. OKS sistemimiz var, Otomatik Katılım Sistemi, bunlara da "çalışan" diyoruz, orada da 9 milyona yakın OKS katılımcısı var. BES kullanıcısı aynı zamanda OKS'ye de kaydolabilir, dolayısıyla mükerrer kayıt olabilir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - 7,5 milyon içinde yani onun?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Yani toplamı 9 milyonun içinde 7,5 milyon rakamının hepsi olabilir, olmayabilir ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Yani şöyle bir durum var: Bir kere sistemde ne kadar alt tabandan yatırılacağı tamamen emeklilik şirketlerinin uygulamalarıyla ilgili. Şu anda alt limit şirketler tarafından belirleniyor yani herhangi bir emeklilik şirketi "Ben 100 TL'nin altını kabul etmiyorum." diyebiliyor. Dolayısıyla alt limitte bir standardı...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Üst var mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Üstte hiçbir şekilde limit yok fakat bizim devlet katkısı olarak destekleyebileceğimiz tutar asgari ücretin 12 katı yani bir kişi 330 bin lira yatırdığı zaman biz bu yıl itibarıyla yaklaşık...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Siz yüzde 30 veriyorsunuz öyle mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Yüzde 30'una kadarını veriyoruz ama 12 asgari ücretin fazlasını geçemiyor, yıllık asgari ücret tutarını geçemiyor efendim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Asgari ücretin 12 katı kadar mı girebiliyor sisteme?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Sistemin o kadarını, girdiğini biz devlet katkısı olarak karşılıyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Aylık değil yani?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Hayır, aylık değil, yıllık.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Aylık, bir asgari ücret yani?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Bir asgari ücretin yüzde 30'u ödeyebileceğimiz maksimum tutar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Asgari ücretin yüzde 30'unu mu veriyorsunuz en fazla?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Yüzde 30'u, evet.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi burada geçmişe doğru gidecek bir şey yok yani diyelim ki değişti oran, arttı veya eksildi, bundan sonraki yatırılan paralar için olacak. Bu "devlet katkısı" dediğimiz şey bir defa veriliyor zaten. Diyelim ki 10 bin lira yatırdınız,

asgari ücreti geçmediği için 10 bin liranın yüzde 30'u 3 bin lira da devlet sizin adınıza hesabınıza bir kenarda kalmak üzere para yatırıyor, sistem bu. Benim esas merak ettiğim şey şu: Şimdi, firmalar, bu işi yapan şirketler, toplam fon varlığı üzerinden her birey için bir de aylık yatırdığınız zaman birtakım kesintiler yapıyorlar, ona "fee" mi diyorsunuz, ne diyorsunuz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Evet.

ERHAN USTA (Samsun) - Onların oranlarına ilişkin bir bilgi verir misiniz bize? Bir de uluslararası mukayesesini yapalım bunun yani başka ülkelerde nasıl mesela? Toplam fon varlığı üzerinden her ay yapılan kesintinin oranı bizde ne ortalama -bu şirketten şirkete değişiyor olabilir- başka ülkelerde ne?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Emekli Gözetim Merkezi tarafından bu mevzuat çalışmaları yapılıyor ve yayınlanıyor yönetmelikleri, genelgeleri. Şöyle bir bilgi vereyim kısaca: Tam bütün oranları bilmiyorum fakat BES sistemindeki kesintiler OKS sistemindeki kesintilerden daha yüksek çünkü OKS'de belli sınırlamalar var, onun üstüne geçemiyorlar.

ERHAN USTA (Samsun) - BES kısmı için soruyorum ben.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - BES kısmı... Çok farklı kesinti türleri var, çok fazla kalem var, o yüzden hepsinin detayını bilmiyorum ama mesela fon yönetimi yüzde 2 olabiliyor bazen yıllık.

ERHAN USTA (Samsun) - Vardır, vardır, onun oranları var ya.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - BES için 1,69; 2'ye yakın dediğiniz gibi.

ERHAN USTA (Samsun) - Mesela, uluslararası uygulamalar nasıl, başka ülkelerde nasıl?

Sayın Başkanım, bakın, ben faydalı bir şey yapabilir miyiz diye uğraşıyorum, yoksa karşı çıktığımızdan filan değil. Yani bu oranlar geçmişte öyleydi tabii, güncelini takip etmiş değilim. Geçmişte bizdeki oranlar, biraz da sistemin belki yeni olmasından kaynaklı -çünkü belli bir hacme gelince ölçekten de kazanıyor- bizdeki bu kesinti oranları yani firmanın yaptığı, sizin yatırdığınız paradan veya orada değerlendirilen paradan şirketin yaptığı iki tane kesinti var başlıca, belki başka da var. Bir tanesi, bütün fon varlığı üzerinden yapılıyor her ay çünkü bir işletme maliyeti var, o da sizin varlığınızı değerlendiriyor; personel gideri var, şu var, bu var. Bir de her ay yatırdığınızdan yapılıyordu. Bunlar uluslararası mukayese yaptığımızda bizde çok yüksekti. Esas para oradan yani vatandaşın parasını yatırdığı zaman parasının daha az nemalanması veya daha az artmasına neden olan yer orası. Tamam mı? Yani buraya ilişkin düzenleme ihtiyacı olabilir, buraya ilişkin firmaların disipline edilmesi ihtiyacı olabilir. Bakın, sizin mesela bunu... Düzenlemeyi tamam, denetim kurulu yapar ama Hazine ve Maliye Bakanlığı bu işin rakamsal boyutunu ve politikasını oluşturan kurum. Bakın, bugün burada siz savunuyorsunuz bunu, SEDDK'den gelen yok, anlatabildim mi? Dolayısıyla buna da işte bakılması lazım, o oranlara bakılsa iyi olur, oralarda çok yüksek kârlılıklar olabilir, şirketlerin kârlılıkları olabilir, bir miktar oraya bakmakta fayda var diye düşünüyorum. Oradan işi cazip olmaktan çıkartıp devlet katkısıyla bu işi cazip hâle getirmek sürdürülebilir bir şey değil, 132 milyar lira az bir para değil ve burası da... Mesela, şunu bize keşke verebilseydiniz: Aylık bin liranın altında veya belli kısımlar -yatırımlar- bin lira, 5 bin lira filan... Oralara baktığımız zaman gelir seviyesi çok daha üst kesimlerin bu işten faydalandığını mutlaka göreceğiz. Mesela, geçmişte 2013 öncesinde vergi indirimi şeklinde uygulanıyordu. Tamam mı? Orada mesela bizim vergiden indirilemeyen kısımdan bile çok fazla yatırımlar vardı çünkü adam için de önemli değildi, o vergi teşvikini önemsemiyordu. "Benim varlığım var. Bugün iyi kazanıyorum, buraya bir kenara para biriktireyim, benim adıma da bu param, fon değerlendirilsin ve bunu yaşlılıkta kullanayım..." Anlatabildim mi? Meseleye biraz böyle bakmak lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Tabii, Başkanım, tasarruf yapılınsı diye bireysel emeklilik 2001 yılında çıkarılmış. Tabii, buradaki yüzde 30 devlet katkı payı herhâlde... 2014 müydü?

ERHAN USTA (Samsun) - 2013'te yüzde 25 geldi, üç dört yıl önce yüzde 30'a çıkarıldı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yüzde 30'a çıkarıldı. Tabii, burada şu var: Mesela, burada yıllık 135 milyar para toplanıyor. Devlet herkesin parasını yatırıyor ama sen bunu geri çekmek istersen... Mesela, altı yıl kalırsan yüzde 35'ini, on yıl kalırsan yüzde 60'ını alıyorsun veya on yıl ve 56 yaşını doldurursan yüzde 100'ünü alıyorsun. Burada ben şunu sormak istiyorum: Şimdiye kadar bu girenlerden, bu bireysel emekliliği hak edenlerden ne kadarı hak ettiklerini aldılar, ne kadarı hak ettiğinden daha azını aldı, çıkanlar ne kadar oldu?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Bununla ilgili bilgimiz şu anda mevcut değil.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Vardır ya olmaz olur mu?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Normal şartlarda on yıl ve 56 yaşına kadar kalması gerekiyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Tamam. Mesela, şimdiye kadar ne kadar para toplandı, devlet adına ne kadar para yatırıldı, bireysel emeklilikten çıkanların ne kadarı yüzde 100'ünü aldı, ne kadarı yüzde 60'ını aldı, ne kadarı da yüzde 35'ini aldı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ÖZEL EMEKLİLİK İZLEME DAİRESİ BAŞKANI ÜMİT ASLAN - Yani şu anda biz bu sisteme parasını aktardığı zaman aynı anda bir ay sonrasında devlet tarafından...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, siz yatırılıyorsunuz da çıkanlarda ne oldu bu?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Çalışılmamış o kısma.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - 50'ye çıkarsa ne olur, sıfıra düşerse ne olur? Bunun bir etki analizinin olması lazım. Yani 25'ten 30'a çıktığında sisteme çok büyük giriş oldu mu? Yani bunu 50'ye çıkarsak sisteme çok büyük giriş olur mu, ya da sıfıra düştüğünde sistemden çok büyük çıkış olur mu? Mesela bunların analizleri var mı? BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şöyle bir şey yapalım mı değerli arkadaşlar: biraz duralım. Burada Türkiye Sigorta Birliği Genel Sekreteri var, Sayın Obalı.

Sayın Obalı, burada biraz eleştirileri gördünüz.

Buyurun Sayın Obalı.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Sayın Başkanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri, değerli hazırun; teşekkür ederim söz verdiğiniz için.

Ben davranışsal iktisat perspektifinde bu eleştirilere bir açıklık getirmek istiyorum. Sayın Vekilim de sordu, özellikle devlet katkısının yüzde 25'ten yüzde 30'a çıktığı 2022 Ocak ayının öncesindeki üç yılı ve sonrasındaki üç yılı bir değerlendirmek istedim. 7 milyon kişi civarında bir takılmış, plato yapmış bir katılımcı sayısı 2022 Ocak ayında devlet katkısının 5 puan artırılmasıyla beraber 10 milyon sınırına gelmiştir. Dolayısıyla, şu anda 9 milyon 984 bin kişi sistem içerisinde, çok hızlı bir ilave...

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Çok ciddi bir artış var yani.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Aynen Sayın Vekilim.

ERHAN USTA (Samsun) - Yıllık artış hızına göre nasıl? Normalde bir trendi var onun.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Sayın Vekilim, öyle değil yani biz onu analiz ettiğimizde tamamen stabil, iki tane ivmelendiği dönem var.

ERHAN USTA (Samsun) - OKS yok bunun içerisinde değil mi?

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Yok, OKS hariç konuşuyorum.

Toplam bugüne kadar 30 milyon kişi bireysel emeklilikle tanışmış. Şu anda konuştuğumuz rakam net rakam.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Çok yüksek değil mi? Mükerrer yok değil mi?

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Mükerrer yok Sayın Vekilim, onlar ayrılanları da düşünce 17 milyona denk geliyor yani 13 milyon kişi de ayrılmış.

CEVDET AKAY (Karabük) - OKS dâhil, ikisi beraber...

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - İkisi beraber 17 milyon diyorum, aynen, Sayın Vekilim.

Aylık net nominal katkı payını ne kadar etkilemiş diye baktık. 2021'in sonunda yani 2022 başında 5 puan artmadan önce 641 milyon lira aylık nominal katkı payı varken bugün geldiğimiz noktada 16,5 milyar yani enflasyon 2,5 kat artarken bu 5 puanlık artışın katkı payına 25 kat etki yarattığını görüyoruz. Bu arada katılımcıların da 10 yaş gençleştiğini görüyoruz yani genç nüfus da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bir de yarısı çıkıyor ya, onun etkisi...

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Sayın Vekilim, evet, onun etkisi var ama onları daha yeni yeni görüyoruz çok küçük paylarda.

Aşağı yukarı 10 yaş civarında gençleştiğini görüyoruz yani genç nüfusa ciddi anlamda bir motivasyon etkisi de olduğunu gözlemliyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yaş ortalaması var mı?

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Sayın Vekilim, 37'ydi, 2022'deki bu 5 puanlık artıştan sonra 28'e düştü yani bunlar hep EGM'nin verilerinden.

ERHAN USTA (Samsun) - Aylık ortalama ne kadar yatırılıyor?

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Sayın Vekilim, demin söylediğiniz rakamda da şöyle söyleyeyim: Bu büyük rakamlar bunun içerisinde yok, 550 ile 1.000 TL arasında aylık katkı payı ödeyenlerin toplam içerisindeki payı yüzde 78,40.

VELİ AĞBABA (Malatya) - O zaman genelde yoksul insanlar mı giriyor?

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Aynen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Fonda toplanan para 1,7 trilyon.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Sayın Vekilim, evet, 1,7 trilyon civarında, biz bunun 2 trilyona evrilmesini bekliyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayı olarak değil, miktar olarak nedir orası?

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Tutar anlamında Sayın Vekilim yani sözleşme adedi olarak yüzde 63'ünü teşkil ediyor bu söylediğim rakam, katkı payı anlamında da yüzde 78,4'ünü teşkil ediyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - 550-1.000 lira arası...

ERHAN USTA (Samsun) - Yıllık ne kadar primi olur 550-1.000 liranın?

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Sayın Vekilim, onu bölmek lazım ama yani şu anda elimdeki EGM verilerinden bulabilirim onu size, arz edeyim hemen şeyde.

Öte yandan da 132 milyar etki analizini değerlendirdiğimizde de bizim bulgularımız, yüzde 58 civarında devlet katkısının ayrılma veya başka nedenlerle tekrar Hazineye geri döndüğü yönünde.

Arz ederim, saygılarımla.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Beker, buyurun.

ADNAN BEKER (Ankara) - Sayın Başkanım, paramız bu kadar çoksa biz emeklimize biraz destek versek daha iyi olmaz mı yani? Şimdi, bireysel emekli ben olmuştum, herhâlde yedi sekiz sene sonra paramı geri istedim, paramın tamamını da alamadım. Şimdi, bireysel emeklilikte çok yüksek meblağ yatıranlar da var, belki bankacı arkadaşımız biliyordur. Ya, devletimizin parası gerçekten bu kadar varsa burada da siz uğraşmayın, Cumhurbaşkanımıza söyleyin, Cumhurbaşkanımız 16 bin lira alanın maaşını 18 bin lira yapsın, asgari ücretliye destek versin. Bir sürü ihtiyacı olan vatandaşlarımız var, onlara destek verelim yani bireysel emekliliğe girenler kendi parasını kendi yatırsın, emekli oluyorsa da kendi tazminatını alsın diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, farklı itirazlar geliyor, bir kısım şöyle itiraz ediyor: "Cumhurbaşkanına yetki veriyorsunuz, bu desteği kaldıracaksınız. Olur mu böyle şey?" diye itirazlar geliyor, bir kısmınız da "Niye bu desteği veriyoruz? Kaldıralım." diye. Belli ki hepimizde bir kafa karışıklığı var.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Farklı fikirler var diyelim.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Eyvallah, tabii ki "farklı fikirler" diyelim, doğru cümle.

Şimdi, şöyle: Yönetenler, devlet bazen bir şeyi teşvik etmek ister. Onu teşvik etmek için, oraya katılımı artırmak için birtakım teşvik edici unsurlar ortaya çıkartır. Sonra, belli bir aşamaya geldikten sonra oraya geldiğine ilişkin bir fikir oluşmuşsa, artık yeterli bir ivme yakalanmışsa ondan sonra o teşviki vermenin anlamı kalmayabilir ve bundan vazgeçmek gerekebilir. Bir teşviki veriyorsunuz diye onun ebet müddet kalıcı hâle gelmesini beklemek de doğru değil, o teşvik olmaktan çıkar zaten. Mesela, biz, işte, sigorta teşviklerinde de aynı tartışmayı...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Orhan Bey, kimin ne yapacağını bilelim diyoruz yani şimdi sıfırlayacaklar, bilelim biz de.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bir yere geleceğim.

İşte, sigorta teşviklerinde işverene diyelim ki istihdamı artırsın diye bazı teşvikler veriliyor, bunlara süre konuluyor, deniliyor ki: "Bu, önümüzdeki sene bitecek." Ama sonra "Bir yıl daha uzatalım, bir yıl daha uzatalım." Bir bakıyorsunuz, artık o gelenek hâline gelsin isteniyor. Dolayısıyla, burada getirilen teklifle bence bu işi doğru yönetmek ve bu iş artık kıvamına geldiği zaman veya verdiği bütün teşviklere rağmen orada bir genişleme olmuyorsa, ortaya koyduğunuz bu teşviki yavaş yavaş esneterek ne olabileceğini görüp belki başka bir moda geçme açısından artırmak da doğru bir öneri, bunu düşünebilme imkânının elde tutulması da doğru bir öneri. Dolayısıyla, bence bu kanun teklifinde, bu maddede itiraz edilecek, art niyet aranacak, "Yarın siz bunu şöyle yapacaksınız." denilecek bir şey yok, rahat olun derim arkadaşlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kifayetimizakere desek mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, ben bir soru daha sormak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Üst gelir grubunu biliyor musunuz? Yani örneğin, 100 bin TL'den fazla geliri olanları biliyor musunuz veya 20 bin lira yatırımları biliyor musunuz? Biraz evvel "500 ile 1.000 lira arası yüzde 78." dediniz ya...

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Sayın Vekilim, üst grup toplam rakamda yüzde 20 civarında bir şey oluşturuyor, adetsel olarak yüzde 5 sadece yani ortalama çünkü onlar tavandan yatırdıkları için Sayın Vekilim, onların hepsi tavandan alıyorlar. Orası zaten şey...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tavan 22 bin aylık, öyle mi?

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Asgari ücretle değişken hâle geliyor ama orada da birtakım düzenlemeler çalışılıyor. Yani burada da gelir adaleti perspektifinde birtakım çalışmalar yapılıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya da şöyle diyeyim: 22 bin liraya kadar devlet desteği var, onun üzerine yok.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Aynen, yok.

Hazır söz almışken şunu da belirteyim, Sayın Vekilim sordu, şirketler kazanıyor rakam kısmını, orayı da söyleyeyim: Genel olarak dünya ortalamasında mevduat faizinin beşte 1'i civarında bunlar yani İngiltere, Almanya örneklerinde. Bizde de buraya denk getirirseniz yüzde 5'e tekabül ediyor. Bizde aslında düşük ve şirketler hakikaten burada sürdürülebilir bir gelir elde etmekte teknik anlamda zorlanıyorlar Sayın Vekilim. Mesela, İngiltere'de 4,5 civarında mevduat faizi, bu kesintiler 0,5 oranında, bize göre çok düşük gözüküyor Sayın Vekilim ama bizim enflasyon ve realitelerimize...

ERHAN USTA (Samsun) - Öyle niye bakıyorsunuz? Enflasyon değil ki bunu fon varlığı üzerinden kesiyorsunuz. Çok ciddi bir fon varlığı birikiyor orada ve o fon varlığı üzerinden her ay para kesiliyor arkadaşlar.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Sayın Vekilim ama dağıtım...

ERHAN USTA (Samsun) - 1,69 mu dediniz? Fon varlığı üzerinden kesilen mi bu?

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Bu ortalaması; 1,1 ile 2,22 arasında değişiyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Başka ülkelerde nasıl, onu soruyorum ben size.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - İşte, ben de onu size anlatabilmek için mevduat faizine oranlamaya çalıştım Sayın Vekilim.

ERHAN USTA (Samsun) - Ama o yanlış olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri...

ERHAN USTA (Samsun) - Bakın, oradan o paranın nemalanmasını sormuyorum, anlatabildim mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri...

ERHAN USTA (Samsun) - Onun hepsinin dolar olduğunu düşünün, dolarsa da "dolar cinsinden yüzde 5" desin.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Her şey TL.

ERHAN USTA (Samsun) - Arkadaşlar, doları karşılığı yok, burada 1 milyar TL varsa bunun bir dolar değeri var. Ha, 1 milyar TL üzerinden yüzde 5 ya da denk geldi, 25 milyon dolar üzerinden yüzde 5 yani öbür adam dolar üzerinden 0,5 alırken ben niye dolar üzerinden yüzde 2-3... Bir de varlık üzerinden her ay kesiliyor bu. İş cazip olmaktan çıkartan bu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yıllık, yıllık...

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, yıllık fark etmez.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ ÖZGÜR OBALI - Kesinti yıllık...

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, hayır, fon varlığı üzerinden aylık kesilen de var. Yani sistemde filan bir şey yok. Dolayısıyla bu 132 milyar lira -güzel söyledi- az para filan değil. Gerçekten iyi ölçmek lazım, sadece tablodaki rakamlara bakarak o korelasyonu filan kurmak mümkün değil. Öyle "Buradaki sayıya baktım ben, 5 puanın şu kadar etkisi oldu." filan diyemezsiniz. Yani ekonomik bir analiz koyarsanız önümüze, bize o hassasiyet analizini yaparsan tamam ama elinizde öyle bir analiz yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, kıfayetimüzakere.

İSMAIL GÜNEŞ (Uşak) - Tasarruf oranında katkısı olmuş mu onun?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, kıfayetimüzakere, yeteri kadar tartıştık.

16'ncı madde üzerinde 2 tane önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Vehbi Bakırloğlu
Manisa

Veli Ağbaba
Malatya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kanun teklifinde 16'ncı maddede yer alan hükümle 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun ek 1'inci maddesinde değişiklik yapılması öngörülüyor.

Cumhurbaşkanına, yüzde 30 olan devletin ödediği bireysel emeklilik katkı pay oranını yüzde 50 artırma (yüzde 45'e çıkarma) ve sıfıra kadar indirme yetkisi tanıyor.

Kanunun mevcut hâlinde Cumhurbaşkanının sadece yabancı para cinsinden bireysel emeklilik ödemelerine yapılan katkı payı ödemelerini yüzde 10'a kadar indirme yetkisi bulunuyor.

Maddenin gerekçesinde "hedeflenen fon büyüklüklerine ulaşılması, kamu mali dengesinin gözetilmesi" şeklinde gerekçelere yer verilmektedir.

Mevcut iktidar, yıllardır har vurup harman savurduğu bütçeden benzeri sorumsuz harcamalarına kaynak yaratabilmek için, tasarrufları artırmaya yönelik önemli bir teşvik olan bireysel emeklilik katkı paylarına da göz dikmektedir.

Ayrıca Cumhurbaşkanına "0" ile "45" arasındaki bir aralıkta oran belirleme yetkisi verilmesi Anayasa'nın 2'nci ve 13'üncü maddeleri açısından tartışmalı bulunmaktadır.

Bu nedenle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması için bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 16- 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Cumhurbaşkanı, bu oranı sıfıra kadar indirmeye yetkilidir. "

Ayyüce Türkes Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Gerekçeyi okutalım da çok kısa bir...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu uyarınca yürürlüğe giren BES, tasarrufların toplanması, değerlendirilmesi ve kişiye toplu para ya da maaş ödenmesi esasına dayanır. Bu sistem, Sosyal Güvenlik Kurumunda mevcut olan sağlık hizmetleri veya diğer hizmetleri sunmaz. BES zorunlu sosyal güvenlik sisteminin alternatifi değil, tamamlayıcıdır.

Düzenlemenin mevcut hâlinde Cumhurbaşkanına verilen yetki sadece yabancı para cinsi katkı payı ödemelerinde yer almakta iken teklifle yetki Türk parası cinsinden katkı payını içerecek şekilde genişletilmektedir. Burada yetkinin katkı payını artırıcı şekilde değil azaltıcı şekilde olması ödenek ihtiyacını azaltacaktır. Düzenlemenin bütçe katkısı bu şekilde daha net anlaşılabilecektir. Sistemin sürekli devlet destekleriyle büyütülmeye çalışılması kanunun uygulanmaya başlanmasından beri içinde bulunan bir yanılgıdır. Bütçenin üzerinde bu yolla olağanüstü bir yük oluşmaktadır. Önergemiz bu doğrultuda hazırlanmıştır.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkanım, oylamaya geçmeden önce bir cümle kurabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani bakın, şimdi yıllık programdan söylüyorum. 9,3 milyon katılımcısı var eylül sonu itibarıyla. Pardon, 2024 Eylülüymüş bu. Neyse önemli değil. Şimdi 9,3 milyonun bu tarih itibarıyla 7,5 milyonu otomatik girenler. Şimdi dolayısıyla 1,800'ü normal iradi olarak girenler. Bak, 1,800'lük kısma devlet katkısı 124 milyar, 7,5 milyonluk kısma devlet katkısı 5 milyar. Yani diğer tarafta otomatik olanlardaki miktarın ne kadar küçük olduğunu... Yoksa insanların çok teşvik edici bir şey olmuş olsa buraya çok daha fazla para yatırması lazım. Para yatırmadığı için devlet katkısı da o nispette az. Meseleyi biraz böyle görmek lazım.

CEVDET AKAY (Karabük) - BES'e katılanlar 10 milyon.

ERHAN USTA (Samsun) - Yok, yok bu geçen yılın yıllık programını açmışım ama önemli değil, aynı rasyolar devam ediyordur yani. Anlatabildim mi? Dolayısıyla meseleyi biraz öyle görmek lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 16'ncı madde kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Altınsoy, buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda net borçlanma limiti yaklaşık 1,935 milyar TL olarak belirlenmiştir. 2023 yılında ülkemizde yaşanan deprem afetinin ekonomik ve sosyal etkilerinin azaltılması amacıyla yapılan harcamalar nedeniyle ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine nakit rezervinin belirli bir seviyede tutulabilmesi amacıyla ilave finansman ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu düzenlemeyle 2025 Yılı Bütçe Kanunu'nda net borç kullanım tutarının 2025 yılı için 1/1/2025 tarihinden geçerli olmak üzere Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarına 595 milyar Türk lirası ilave edilerek kullanılması önerilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, burada malum, Cumhurbaşkanının yetkisi var 2 tane, yüzde 5 artı 5 yetkisi var. Bu yetkiyle birlikte 1,930 açığımız vardı bizim başlangıçta, 2 trilyon 123 milyar lira olması durumunda açığımızın herhangi bir düzenleme, değişiklik yapılması gerekmiyordu fakat 2,208 olarak tahmin edildiği için orada bir miktar, yaklaşık 75-80 milyar lira civarında bir ilave var. Fakat istenen ilave, başlangıca göre 789 milyar ama 2 tane yüzde 5'ten sonra da istenen ilave 595 milyar. Şimdi burada akla şu soru geliyor: Niye öngörülen açığın çok üzerinde bir borçlanma yetkisi istiyoruz? Şimdi -anlatabiliyor muyum- yani yaklaşık 511 milyar lira şu anda yıllık en son gelen orta vadeli programdaki açık hedefi tutturulmuş olsa aslında bu kadar çok bizim borçlanma limitini artırma ihtiyacımız yok. Belli ki burada bir miktar kasaya daha fazla para koymak için -Hazinenin belki öyle bir stratejisi var- yani ihtiyacından fazla borçlanma gibi bir durumla karşı karşıya kalabiliriz veya işte, onu mu yapacak, bilmiyorum. "O zaman bu yetki niye alınıyor?" diye sormamız gerekiyor.

Şimdi, bu kadar yüksek yani borçlanma maliyetlerinin yüzde 40'ların üzerinde olduğu bir ortamda ihtiyacımızdan daha fazla borçlanmak ne kadar doğru? Bu bir soru işareti yani buna ilişkin arkadaşlar bir şey söylesinler. Niye ihtiyaçtan fazla böyle bir şey yapıyoruz çünkü hani şu: "Faizler yarın çok daha fazla artacak, yüzde 40'ı kaçırmayalım, biraz fazla borçlanalım." diyorlarsa ona bir şey diyemem ama bize diyorsunuz ki: "Enflasyon düşecek, faizler düşecek." O zaman faizler düşecekse niye biz kasada daha fazla para tutmak için borçlanıyoruz? Nihayetinde buna bir faiz ödeyeceğiz ve bu faizi vergilerle ödeyeceğiz, bu faizi millet ödeyecek. Burası bir soru işareti olarak cevaplanması gereken bir durum. Hani şimdi ne olabilir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum Başkanım.

Para politikasına yardımcı olmak için Hazine bu planlama içerisine girmiş olabilir ama o para politikası da Merkez Bankasının alanı. Yani bence biz para politikasına yardımcı olacağız diye -yani piyasadan biraz fazla para çekmek midir, nedir, o para politikasına nasıl yardımcı olacak, onu bilmiyorum ama- vergilerimizi ihtiyacımızdan daha fazla borçlanarak faize yatırmanın çok fazla anlamı olduğunu düşünmüyorum. Akla o zaman şu geliyor: Yani acaba borçlanmayla ilgili önümüzdeki dönemde bir risk mi görüyor hazinemiz? Yani, "Yarın ben borçlanamam veya çok daha yüksek faizlerle borçlanmak durumunda kalırım, şimdi, biraz daha..." Zaten kasamızda paramız var, niye biraz daha fazla, 500 milyar lira daha, benim vereceğim açıktan daha fazla borçlanayım veya şu: O zaman bize 2,208 açık tahmini olarak 2025 açığı değil mi? Yanlış okumuyorum. 2,208 olarak getirilen açık o zaman daha fazla olacak diye bir beklentiniz mi var?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Dolayısıyla bütün bu çerçevede bu yetki niye isteniyor onu bir öğrenmek durumundayız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Özlale...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Ben de Sayın Usta'nın bıraktığı yerden devam edeyim: Ya hakikaten bütçe açığını öngörülenden çok daha yüksek görüyorsunuz, mesela kurumlar vergisinde çok daha büyük bir açık görüyorsunuz, beklenenin altında bir gelir tahsilatı ya da ekstradan nakit tutmanın sizin için ayrı bir teşviki var. Hazır ilgili bürokratlar da buradayken gerçekten bu açıklamaya muhtaç. Yani bütçe açığının ötesinde, ekstradan faizlerin düşmesini hedeflediğiniz bir dönemde neden 500 milyar lira gibi bir rakamı sizler çok yüksek faizle hazinenin kasasına koyuyorsunuz? İkinci nokta, sadece hazine de değil, burada Merkez Bankası yetkilisi yok bildiğim kadarıyla, olması da gerekmiyor gerçi bu torba yasada ama Merkez Bankası bir süredir gereğinden fazla rezerv biriktiriyor ve biliyoruz ki bu rezerv biriktirmenin maliyeti çok yüksektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

Bazı durumlarda millî gelirin yüzde 0,5'i kadardır o rezerv tutmanın maliyeti. O yüzden, eğer Sayın Başkan da uygun görürse burada ilgili kurumun bürokratları bize neden bu 500 milyarı yani faizin düşme eğiliminde olduğunu söylediğiniz bir dönemde ekstradan bu 500 milyarı, bütçe açığının ötesinde bir parayı tuttuğunuzun bir gerekçesini açıklarsa mutlu oluruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Akay.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Bu maddeyle hazinenin borçlanma limiti 2,7 trilyona çıkıyor. Normal şartlarda, işte, harcama ile gelir arasındaki fark 1 trilyon 935 milyar civarında bir borçlanma limiti olması gerekliyordu. Şimdi, ağustos sonu itibarıyla bunun üstüne Hazine ve Maliye Bakanının yüzde 5 yetkisi kullanıldı, geçti, bir de Cumhurbaşkanının yüzde 5 yetkisi de kullanıldığında eylül sonu itibarıyla bu limitler aşmış oluyor. 595 milyar lira ekleme söz konusu. Şimdi, niçin ekleniyor? Baktığımız zaman, depremle ilgili şeyler öngörülmüş, öne

sürülmüş daha doğrusu fakat biz baktığımız zaman, depremden daha ziyade kurumlar vergisi tahsilatına baktığımız zaman hedeflenen tutarın 420 milyar civarında, altında gerçekleştiği görülüyor dolayısıyla bu açığın kapatılması isteniyor ama borçlanma gereğinden daha fazla da borçlanma yapılıyor. Neden yani 520 milyar? İşte, az önce Hocamız da bahsetti, hem Merkez Bankasının döviz rezervi biriktirmesi hem de hazinenin kasasını sağlam tutma gerekçesi nedir? Öngörülemez bir şey mi var, bir şeye mi hazırlanıyoruz, neye hazırlanıyoruz? Yani sürekli birtakım siyasi operasyonlar diyoruz artık, birtakım hamleler yapılıyor, birtakım işlemler oluyor, yargısal açıdan hukuka aykırı işlemler diyoruz biz ona, bakıyoruz bir taraftan. Şimdi onunla ilgili devam edecek de piyasayı etkileyecek ekstra durumlar mı söz konusu olacak bunları bilmemiz gerekiyor. Bir de bu borçlanmanın enflasyonist etkisi de var aynı zamanda. Net borçlanma hasılatı yaratamıyoruz, borcu alıyoruz faizi ödeyip, ana parayı ödeyip aşağı çekmemiz lazım, mümkün değil yapamıyor bu ülke bunu, yapamıyoruz. Şu anda kamunun toplam iç ve dış borç stokuna baktım ben en son verilere göre, 12,2 trilyon; bu çok ciddi bir borç. Bütçe anapara ve faiz yükü altında bir sarmala girmiş, bir de kur sarmalı var. Şimdi, kuru da tutamazsak bir de kur farkı giderinden dolayı çok ciddi sıkıntılar olacak, kur alıp başını gidecek. Şimdi, KKM sorununu yaşadık. Dolardaki herhangi bir baskıya karşı rezervler ve TL bazında da birtakım biriktirmeler, bizim öngöremediğimiz, sizin tahmin ettiğiniz bir şey mi var, bunu açıklarsanız mutlu oluruz. Bu maddenin bu şekilde yetkiyle, geçici maddelerle olmaması gerekiyor, bütçe disiplini bozuyor, bütçe açıklarını aşağıya çekmiyor, hâlbuki bütçe açıklarını aşağı çekmemiz lazım. Enflasyonla da bu şekilde mücadele etmemiz mümkün değil. Bu maddenin çıkartılmasını talep ettik önergemizle zaten.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kaya...

AYKUT KAYA (Antalya) - Bugün görüştüğümüz 17'nci maddeyle hazinenin 2025 yılı borçlanma limiti 595 milyar lira artırılıyor. Devletin borcu büyüyor, bütçe açığı derinleşiyor ancak bu artan borcun bedelini yine vatandaş, yine küçük işletme sahibi, yine esnaf ödüyor. Aynı kanun teklifinde kuyumcuya, galericiye ve emlakçıya yeni bir vergi yükü daha getiriliyor. Yıllardır zaten mesleki belgeler, yeterlilik ücretleri, KDV ilan portalı giderleri ve sertifika yenileme masraflarıyla ayakta kalmaya çalışan bu insanlar şimdi de bir yıllık yetki belgesi harcı ödeyecek. Kuyumcularda bu bedel 30 bin lira, galerici ve emlakçılarda 20 bin lira, üstelik büyükşehirlerde bu rakam 1 kat artırımlı yani 2 katına kadar çıkabilecek. Bu yük, küçük esnafı dükkânını kapatmaya, mesleğini bırakmaya zorlayacaktır. Bu teklifin 8'inci maddesinde belirtilen düzenlemeyle ise araç satışlarında noter harcı dışında satış bedelinin binde 2'si oranında yeni bir harç getiriliyor. 2 milyon liralık bir araçta bu 4 bin lira ek maliyet demek yani devlet borçlanırken açığı kapatmak için vatandaşın arabasından da dükkânından da vergi kesiyor. Emlakçı borçlanarak, galerici krediyle dönerken devlet de bütçe açığını yine borçlanarak kapatmaya çalışıyor ama aradaki fark şu: Devletin borcunu faizle kapatıyorsunuz, esnafın borcunu ise yeni vergi ve harçlarla artırıyorsunuz. Biz diyoruz ki: Bütçeyi düzeltmenin yolu küçük esnafı ezmek değil, adaleti sağlamaktır. Kuyumcuyu, galericiyi, emlakçıyı yaşatın ki ekonomi nefes alsın. Vergi adaletini sağlayın, alın terine değil rant gelirene yönelin.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Çok kısa. Yani bir neden araştırmaya çalışıyoruz, arkadaşlar belki söyleyeceklerdir ama bir neden de şu olabilir: Tabii, ocak-eylül dönemi itibarıyla bütçe açığının çok üzerinde bir nakit açığımız var. Bu emanetlerdeki çözülmeden kaynaklanıyor zannediyorum. Bunun normal şartlarda devam etmemesi lazım yani şimdi böyle olabilir yıl içerisinde ama diğer yıla, bir yıldan öbür yıla 300-500 milyar lira eksi emanet falan herhâlde aktarmayacaksınız diye değerlendiriyorum. Dolayısıyla, izaha muhtaç bir durumla karşı karşıyayız Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri söz taleplerini karşıladık.

17'nci maddede 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağız...

ERHAN USTA (Samsun) - Cevaplanmayacak mı?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bence de cevaplansın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Hatipoğlu.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Öncelikle, kısaca bütçe dengesiyle ilgili, sonra nakit dengesiyle alakalı arz edeyim. Vekilimiz de bahsetti, Erhan Usta Vekilimiz de diğer vekillerimiz de, yılın başında Parlamentomuzdan geçen Bütçe Kanunu'na göre bütçe açığımız 1 trilyon 930 milyar TL idi ama yılın sonunda biz orta vadeli programda da yıl sonu gerçekleşme tahminimizi paylaştık, 2 trilyon 208 milyarlık bir açık vereceğiz. Bu açık nereden kaynaklanıyor diye baktığımızda, harcama limiti olarak Parlamentomuzun vermiş olduğu limit 14 trilyon 731 milyar lira idi, biz bu harcama limitinin içerisinde daha altında gerçekleşecek 14 trilyon 674 milyar lira olarak harcama yapacağız. Faiz hariç baktığımızda biraz daha fazla. Yani "Harcamayı daha fazla mı yapıyorsunuz, ondan mı açık artıyor?" diye sorulunca hani, gelir beklediğimiz kadar gerçekleşmedi, makroekonomik gerçekleştirmeler, büyüme öngörülerimizin biraz daha düşük gerçekleşmesi nedeniyle gelir daha düşük gerçekleştiği için harcama da öngörülenden daha düşük gerçekleşecek olmasına rağmen bütçe açığımız bahsettiğim oranda yüksek gerçekleşecek ki yıl sonu gerçekleşme tahmininde paylaştığımız 14 trilyon 674 milyarın da altında kalacağız gözüküyor şu anda, yani harcamada bir miktar daha aşağıda kalmaya gayret ediyoruz. Tabii, bütçe dengesi ve nakit dengesi biraz farklı. Emanet devirleriyle ilgili Vekilimiz de bahsetti. Uygun görürseniz Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğümüz de nakit dengesiyle ilgili teknik bir açıklama yapabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRÜ HALİL AZAL - Teşekkür ederim.

Belirtildiği üzere, yılbaşında belirlenen net borçlanma limiti 1,935 trilyon TL idi. Sayın Bakan Yardımcımızın belirttiği gibi, bütçe tahmini sene başında 3,1 millî hasıla oranı itibarıyla beklenirken 3,6 olacağı için oradan ilave bir finansman gereksinimi hasıl oldu. Yüzde 5, yüzde 5 limiti kullandığımız zaman limitimiz 2,129'a geliyor. Bunlar kullanılmış durumda hatta şu an itibarıyla aşmış durumdayız. Bu kanunla beraber aslında borçlanmaya devam etmemizi sağlamaya çalışmak durumundayız. Aradaki fark da dediğim

gibi, belirtildiği üzere, bütçe yönetimi ile nakit yönetimi arasındaki farktan kaynaklanıyor. Malumları olduğu üzere, deprem harcamaları aslında son birkaç yıldır devam edegelen harcamalar durumundadırlar ve özellikle bu sene deprem inşaatlarındaki hızlanmanın da etkisiyle geçtiğimiz senelerden beklemekte olan tutarların bu sene itibarıyla eritilmesi nedeniyle ilave borçlanma finansman gereksinimi doğmuştur. Bu meyanda, aslında sorulan sorulardan birkaç tanesi de o yöndeydi; neden yüksek maliyetle borçlanılıyor bu kadar ihtiyaç yokken? Aslında ihtiyaç var, ihtiyaç olduğu için borçlanılıyor, dediğim gibi devreden emanetlerin eritilmesi için bu borçlanmalar yapılıyor. Kasa seviyemiz de bu yüksek borçlanma maliyetleriyle yüksek değil aslında. Önümüzdeki dönem itibarıyla biz nakit yönetimi devam ettirirken bütçe yönetimi gibi değil, bütçe geçtikten sonra o tahmin metni geçmiş oluyor, kanunlaşıyor, yasalaşılıyor ama nakit yönetimi 1 Ocak itibarıyla, 1 Ocak tatil olduğu için, 2 Ocak itibarıyla devam etmeye devam ediyor. Dolayısıyla biz aslında nakit kasa seviyesini belirlerken yine stratejik borçlanma, stratejik hedefler, ölçütler kapsamındaki yapmış olduğumuz borçlanmalar neticesinde önümüzdeki dönemi de dikkate alarak belli bir seviyede kasa seviyesi tutmak durumundayız. Zira 2026'nın Ocağının 2'nci günden itibaren kasadan çıkışlar başlayacak. Ayrıca, ilgili durumdaki ifaları da düşünmek durumundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRÜ HALİL AZAL - O yüzden aslında gereksiz mahiyette yüksek bir kasa durumu söz konusu değil. Tüm bunlar dikkate alınarak belli bir kasa seviyesi tutturulmaya çalışılıyor.

Bilemedim açıklayabildim mi? İlave sorularınız varsa katkı sağlamak isterim.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, çok kısa...

Şimdi, o dediğiniz zaten hususların tamamı normal şartlarda, açıkta öngörülüyor. Açığı yazdığınız zaman yani normal bir şekilde her şey gitmiş olsa bizim açığımız kadar nakde ihtiyacımız olur ama şu... Onu tahmin etmiştim, o yüzden söyledim. Yani zannediyorum geçen yıl giderini yazdınız depremde fakat nakdi verilmedi, onların şimdi nakitlerini veriyorsunuz. Böyle izah ederseniz o zaman olabilir. Şimdi şunu söylüyor arkadaşlar: Evet, benim bütçe açığım 2,208 gibi gözüküyor ama daha fazla nakde ihtiyacım olacak, ondan dolayı da borçlanma ihtiyacım var diyorsun yoksa çok daha yüksek bir kasada para tutmak için veya işte, ne bileyim ben, önümüzdeki dönemde sıkıntılar çıkabilir, biraz daha fazla barutumuz olsun filan diye bir amaçla değil diyorsunuz, öyle mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRÜ HALİL AZAL - Doğrudur Sayın Vekilim. Önümüzdeki döneme ilişkin beklayışlere yönelik herhangi aşırı büyük bir risk algımız yok ama tabii global düzeyde her türlü risk var zaten biz Genel Müdürlüğümüzde o riskleri takip etmeye çalışıyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Emanette büyük bir rakam var, şimdi 500 milyar lira civarında var yani bunun tamamı depremden mi kaynaklanıyor?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRÜ HALİL AZAL - Çok büyük bir kısmı depremden kaynaklanıyor efendim.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani şu: Sayın Başkan, deprem nedeniyle depremin harcamaları öngörüldü, gider yazıldı, bir gider görünüyor ama nakdini geçen yıl vermedik diyor, onun nakdini şimdi bu yıl veriyoruz diyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRÜ HALİL AZAL - Sayın Vekilim, orada da şöyle bir açıklama yapayım. Dediğim gibi, aslında nakdinin verilmemesinin sebebi de şu: Yani 2023'te malum bu deprem felaketini yaşadık. O an itibarıyla bu inşa faaliyetlerinden yükümlü olan kuruluşlarımız bir anda alana çıkıp hızlı bir şekilde inşa faaliyetlerini başlatamadıkları için yani "lag" oldu arasında yani hak edişler ile nakit çıkışlar arasında "lag" oldu. Dolayısıyla aslında bu sene, bu inşa faaliyetleri daha da hızlandığı için ve teslimat süreleri de hızlandığı için, geçen seneye göre bu sene daha hızlı olduğu için, geçen seneden devredilen tutarları da eritmek zorunda kaldık. Nakit olarak da geçen seneden devredilen tutarların bu sene itibarıyla büyük bir kısmı eritilmiş oldu.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani nakit ödemenin ancak vakti geldi, yoksa firmaları beklettiğimizden değil diyorsun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRÜ HALİL AZAL - Yok, yok, yok.

ERHAN USTA (Samsun) - Peki, giderleştirmeyi siz aracı Bakanlığa gönderdiğiniz için mi daha erken giderleştiriyorsunuz? Yani verile emre bağlanmış olması lazım ki o, gider yazılsın.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRÜ HALİL AZAL - Anladığım kadarıyla o şundan kaynaklanıyor Sayın Vekilim: Hani sonuçta harcamacı kurum...

ERHAN USTA (Samsun) - Ama çok büyük bir rakam, aslında bakarsan 500 milyar lira bir farklılık çok yüksek bir farklılık.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRÜ HALİL AZAL - Ama anladığım kadarıyla o şundan kaynaklanmış olabilir Sayın Vekilim: Harcamacı kuruluşlar ilgili bütçe ödeneklerini aldıktan sonra yani onların devam etmesini ister hâliyle, yani onun kullanılmasını ister ama harcayamadığı zaman da yani -atıyorum- başka bir ödeneye transferini veya silinmesini istemez çünkü deprem özel bir durum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRÜ HALİL AZAL - Dolayısıyla o hıza yetişememekle birlikte zamanında alınmış olan ödenekleri de kaybetmek istemediği için nakitleri ister istemez belli bir aralıkla "lag"li şekilde eritilmek durumunda kalındı. Yoksa, dediğim gibi, eğer o hız ile bizim nakit akış, çıkışlarımız arasında bir uyumluluk olsaydı zaten bu kadar fazla... Fazla dediğiniz için söylüyorum yani aslında benim borçlanma tutarlarıyla vesaire başka harcama kalemlerimle kıyaslırsam o kadar çok da yüksek değil, daha önce eritmiş olurduk, öyle söyleyeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Az önceki açıklamalarımıza ilave olarak teklif metninin 5'inci maddesinde yer alan düzenleme 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan düzenlemelere ve Anayasa'nın 2'nci, 87'nci, 161'inci maddelerine de aykırıdır. Bu nedenle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması için bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 17'nci madde kabul edilmiştir.

Maddesi kabul olanlar gidebilir arkadaşlar, beklemenize gerek yok, biz bekleyeceğiz. Genel müdür olarak söyledim, diğerleri kalsın yani Gelir İdaresi Başkanı falan gitmesin, o beklesin.

ERHAN USTA (Samsun) - Tekrimüzakere olmama garantisi var yani, öyle mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani olabilir.

ERHAN USTA (Samsun) - O zaman niye gönderiyorsun?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Olabilir, çağırırız geri, tekrimüzakere olunca tekrar geri gelir.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRÜ HALİL AZAL - 7/24 biz açığız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 18'inci, 23'üncü, 33'üncü maddeleri müzakereye açıyorum.

Sayın Kocacık, buyurun.

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Teşekkür ederim Başkanım.

Görüşmekte olduğumuz 18'inci, 23'üncü ve 33'üncü maddeler sosyal güvenlik sisteminde yapılan borçlanma ve ihya işlemlerine uygulanan oranların artırılmasına yöneliktir. Bu düzenlemeyle sistemin uzun vadeli aktüeryal dengesi güçlendirilmekte ve prim gelirleri ile emeklilik yükümlülükleri arasındaki denge korunmaktadır. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca askerlik, doğum, eğitim gibi süreler için yapılan borçlanmalar prime esas kazanç tutarının yüzde 32'si, BAĞ-KUR sigortalılarının dondurulan sigortalılık sürelerinin ihyası ise yüzde 34,75 oranı üzerinden hesaplanmaktadır. Ayrıca, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu kapsamındaki kamu görevlilerinde kesenek ve kurum karşılıkları genel olarak yüzde 36 oranında uygulanmaktadır. Ancak mevcut oranlar sistemin mali yükünü artırmakta, özellikle son yıllarda artan borçlanma başvuruları sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengesini zayıflatmaktadır. Bu düzenlemeyle borçlanmalar tek standarda getirilerek eşitlenmektedir. Buna göre, tüm borçlanma oranları yüzde 32'den yüzde 45'e, ihya oranları yüzde 34,75'ten yüzde 45'e yükseltilmektedir. Doğum borçlanması ise mevcut hâliyle korunmaktadır. Amaç, borçlanma uygulamalarını caydırmadan sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliğini güçlendirmek ve gerçek maliyet esasına yaklaşmaktır. Bu artış, emeklilik sisteminin uzun vadeli yükünü azaltarak gelecekteki finansman risklerini dengeleyecektir.

Teklifin etki analizine baktığımızda borçlanma oranının artırılmasıyla yıllık yaklaşık 2,2 milyar TL, ihya oranlarının artırılmasıyla ise yaklaşık 2,98 milyar TL ek gelir elde edilmesi beklenmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem, sizin söz talebiniz var.

Buyurun.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Özellikle, yüzde 32'den 45'e çıkarılan borçlanmayla ilgili... Sayın Başkanım, askerlik bir zorunluluk hâlinde yapılan bir şey yani askerlik zorunlu. Zorunlu hâlde askere gönderdiğiniziz...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Altı aya düştü o da.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Kaç, altı mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Altı ay askerlik, bir şey kalmadı ki.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Askerlik süresinin aslında direkt emeklilik için hizmetten sayılması gerekirken yüzde 32'den 45'e çıkarılmasını doğru bulmuyorum, en azından doğum borçlanmasıyla eşitlenmesi daha doğru olacaktır diye düşünüyorum.

Yine, bu uygulamayla SGK'de tahsilatın azalacağını aslında hepiniz biliyorsunuz. Bu sadece verilen teşvikle ilgili bu SGK borçlarının daha hızlı ödendiği bir süreç vardı, şimdi onu da kaldıracaksınız, tahsilatı azaltıcı etki yaratacak. Yine, kayıt dışılığı ve istihdamı da çok olumsuz yönde etkileyecek diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, bu hiç adil değil, hakikaten yüzde 32'den yüzde 45'e çıkarılması hiç adil değil. Yani doğum borçlanması yapacak... Prim borçluları kimler, bakalım. Er ve erbaşlar, memurların aylıksız izin süreleri, sigortalı olmaksızın doktora öğrenimi veya tıpta uzmanlık için yurt içinde veya yurt dışında geçirdikleri doktora ve uzmanlık öğrenim süreleri, avukatlık stajını yapanların normal staj süreleri, sigortalıyken herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınanlar ile beraat edenlerin tutuklulukta ve gözaltında geçen süreleri, işçinin grev ve lokavtta geçen süreleri, Seçim Kanunu'na göre görevinden ayrılanların süreleri vesaire. Yani adam hem vatani görev yapsın hem de silah altına alıyorsun sigortasını devlet ödemesi gerekirken devlet ödemiyor, sonra bu dönemi borçlandırıp sigorta sürecini saydırmak istediğinde yüzde 32 değil, yüzde 45 olacak diyorsun. Hiç adil değil.

Mecliste vergi affı için kanunlar çıkarıyorsunuz. Orada prim borcu olan esnaf, sanatkâr ve diğer bağımsız çalışanlar için "Borcunu ödemiyorsan sigortalılığını durdur, sonra paran olursa borçlanırsın." diyorsun. Adam devlete güvenip sigortalılığını

donduruyor. Şimdi bu adama diyorsun ki: "Dondurduğun süreyi borçlanmak istersen yüzde 32 değil, yüzde 45 prim alır senden devlet." Devlet vatandaşına tuzak kuruyor âdeta hem adamı sigortalılığını durdurmak için teşvik ediyorsun, borçlanmak istediği zaman da cezalandırıyorsun. Neden bu prim oranı yüzde 45? Bunun nedenini ararken 2019 yılında yurt dışı borçlanmalarında bu oranın yüzde 45'e çıkarıldığını hatırladık. Sorum şu: 2019 yılında 7186 sayılı Kanun'la yurt dışı borçlanmalarda prim oranını yüzde 45'e çıkarmadan önce ve çıkardıktan sonraki bir yılda borçlanan sayısı ne oldu? Bu oran yüzde 45'e çıktıktan sonra borçlanan sayısı arttı mı, azaldı mı? Bunu sormak istiyorum. Tahmin ediyorum azalmıştır, zira bu düzenlemenin amacının vatandaşı borçlanmaktan vazgeçirmek, emeklilik hakkını elinden almak olduğu, en hafif tabiriyle zorlaştırmak olduğu anlaşılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yurt dışında dolar, euro maaşı alanları Türkiye'de asgari ücret bile kazanamayan insanlarla aynı prim oranına tabi tutmak tam da size yakışan bir hareket. Bu maddelerin yeniden değerlendirilmesi gerekir. Yani yüzde 45'te değerli arkadaşlar, fakir fukara nasıl borçlanıp, nasıl primini ödeyecek? Zaten ödeyemiyor yani fakir fukara için zaten prim çok yüksek. Bunun tekrar değerlendirilmesi gerekir. Esnaf ödeyemiyor BAĞ-KUR primlerini, onu da bir değerlendirmek lazım. Hakikaten bu oran çok vicdansızca bir oran, bunun tekrar değerlendirilmesini sizden rica ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kısacık...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, hazır Sosyal Sigortalar Kanunu'ndaki düzenlemeleri görüşüyorken ve yine hem Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının üst düzey yetkilileri hem de Hazine ve Maliye Bakanlığının üst düzey yetkilileri buradayken ayakta kalmak için direnen işçinin, üreticinin ve esnafın bir talebini, sesini burada duyurmak istiyorum. Şimdi, son yıllarda artan maliyetler, yüksek enflasyon, azalan iç talep gibi zorluklar karşısında bildiğiniz üzere Türkiye ekonomisinin bel kemiği KOBİ'lerimiz, küçük işletmelerimiz ve esnaflarımız ayakta kalma mücadelesi veriyor. Bir yandan istihdamı korumaya, bir yandan vergi ve prim yükümlülüklerini yerine getirmeye çalışıyorlar. Vergi borçları, SGK primleri, gecikme faizleri, birikmiş cezalar; bu yükün altından kalkamayan binlerce işletme kapısına kilit vurma noktasına geldi. Oysa biliyoruz ki esnaf kepenk kapattığında sadece bir işletme kapanmaz, bir ailenin geçim kapısı da kapanır. Şimdi, burada vergi ve SGK borçlarının yeniden yapılandırılması sadece bir mali düzenleme değil; bu, üretimi koruma, istihdamı sürdürme ve ekonomiyi canlandırma adıımıdır. Devlet elbette alacağını almalıdır ama vatandaşını da esnafını da işletmesini de yaşatmalıdır. Birçok esnaf şu anda "Vergimi ödemek istiyorum ama nefesim de kalmadı." diyor. Birçok işveren "İşçimi çıkarmak istemiyorum ama prim borcum yüzünden sistem dışına itiliyorum." diyor.

Şimdi, burada şu çağırımı yapmak istiyorum Başkanım: Yeni bir vergi ve SGK yapılandırması artık bir tercih değil, ekonomik bir zorunluluktur. Bu, esnafımızın, işletmecilerimizin sesidir; bunu da siz değerli yetkililere iletmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Dinçer.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, değerli Bakanlık temsilcileri, yani bu, akla ziyan bir madde. Şimdi, burada karşıımızdaki kitle kim? Kendi nam ve hesabına bağımsız çalışan insanlar yani esnaf, sanatkâr ve serbest meslek mensubu erbablar. Şimdi, bu ülkede öyle krizler yaşandı ki 98, 99, 2000, 2001 krizleri ve hâlâ kriz yaşıyoruz, hayat pahalılığı almış başını gidiyor. Bütün bu süreçler içerisinde bu sigortalılar sigorta primlerini ödeyemediler ve o zaman bir hak tanındı, dediler ki: "Eğer ödeyemiyorsanız bunları sildirin." Birçok kişi beş yılını, on yılını tamamen sildirdi, dondurdu. Bu süreçte de bu insanlar o dondurdıkları süreyle ilgili sosyal güvenliklikten hiç yararlanmadı yani hastanelerden yararlanmadı, herhangi bir şekilde bir aspirin bile almadı. Böyle bir durumda bu insanlar, tabii, o sildirdikleri dönemi şimdi borçlanmaya geldiklerinde "İmkânım olsun, hadi bunu satın alalım." dediklerinde zaten devasa bir rakamla karşı karşıya kalıyorlar ve şu an kimse borçlanamadı. Mesela, bir EYT çıkardık, EYT'den bizim BAĞ-KUR sigortalılarının hiçbirisi yararlanamadı. Niye? Çünkü o hak da tanınmadı. Dolayısıyla, böyle bir durumda bu maddede özellikle yüzde 34'ten yüzde 45'e çıkarılması demek, zaten "Sen bu işi ödeyemeyeceksin, bu işten vazgeç." demek. Bu madde geçtiği takdirde, emin olun, geçmişte sildirdiği dönemle ilgili hiçbir BAĞ-KUR'lu, hiçbir esnaf bu haktan yararlanamaz. Böyle bir durumda bu insanların tamamını biz kayıt dışına iteriz. Bakın, insanlar emekli olamıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TALAT DİNÇER (Mersin) - Başkanım, bitiriyorum, lütfen biraz daha söz alsam?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Şu an bu esnaflarımızın büyük bir bölümü buradan çıkacak bir ihya haberini bekliyordu. "Bir borçlanma hakkı verilse de geçmiş sildirdiğim dönemi satın alarak en azından emekli olsam." diye ümit ediyorlardı. Ama şimdi bu maddeyle beraber zaten bu insanların bu borçlanma haklarının tamamı da elinden alınmış oldu. Ben eminim ki bu olay Sayın Cumhurbaşkanına anlatılsaydı Sayın Cumhurbaşkanı "Bu maddeyi koyun." demezdi, daha doğrusu bu paketi zaten geri çekerdi de bu maddeyi de asla istemezdi. Çünkü burada kayıt dışılık da artacak, insanların emekli olma hayalleri de elinden alınacak. Dolayısıyla, gerçekten diyorum, ülke genelindeki bugüne kadar bu emeklilikten yararlanamayan, geçmişteki borçlanmasını ödeyemeyen insanlarımıza, sigortalılarımıza bir hak vermek adına bu konuyu bir gözden geçirelim, bu yüzde 45'i kaldıralım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben hem de bir soru soracağım: Şimdi, yüzde 32 borçlanma oranının bir mantığı vardı, uzun vadeli ve kısa vadeli toplam prim oranı üzerinden borçlanma yapılıyordu. Niye "45" diyoruz ya da 45'in esprisi ne? Dayanağı ne? Sorum o ve biraz önce konuşan

milletvekilimizin görüşüne katılıyorum: Özellikle ihyada, BAĞ-KUR'luların askıya alınmış hizmetlerinin ihyasında yani büyük sorun çıkacak, yapamayacak. Zaten prim borçlarını ödeyemediği için, biliyorsunuz, sağlık şeyinden yararlansın diye sürekli kararnameler çıkarıyoruz primini ödemeyen BAĞ-KUR'lularla ilgili. Şimdi, bu ihyâ şeyini de yüzde 45'e çıkarırsak askıda kalan hizmetlerini de borçlanıp saydıramayacak duruma gelir diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Yani bu anlamda hem niye 45 diyoruz, gerekçesi ne, onun tam bir anlatılmasını istiyorum hem de özellikle bu ihyâ konusunda çıkabilecek sıkıntıların farkında mısınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ben de şunu sormak istiyorum: Şimdi, bu BAĞ-KUR'lu olup da prim borcu olan insan sayısı ne kadar? Siz, herhâlde prim borçlarını insanlar erken ödesin diye bunu yapıyorsunuz ama bunu da yani ödeyemezse daha sonra ödemesi de mümkün hâle gelmeyebilir. Burada ne kadar kişi var, bundan ne kadar kişi etkilenecek?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın SGK Başkanı, buyurun.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Sayın Başkanım, ben, şimdi, bu maddeden ziyade gelecek 8 maddenin hepsi prim artışı, teşvik azaltılması olduğu için gün içinde de soruları aldım. Aktüeryal denge, o konuda teknik birtakım şeyler söylemek istiyorum, sadece SGK Başkanı olarak bir resim ortaya koymak istiyorum.

En son TÜİK'in verilerine göre, bizde beklenen ömür erkeklerde 77, bayanlarda 79, ortalama 78 oldu. Batı'da 80-82 arası yani artık Türkiye'de sağlık sisteminin belli bir düzeye erişmesi, belli bir refah düzeyine erişmesi sebebiyle ölüm yaşıımız Avrupa düzeyine erişti. Ama biz yine son TÜİK verilerinden önce hep "Genç nüfusuz." diyorduk; en son açıklanan nüfus sayımına göre, doğurganlık oranımızın OECD seviyesinde yani 1,5 olduğu ve önümüzdeki on yıl içerisinde 1,30'a doğru gittiği varsayımı oldu.

Şimdi, bu durumda ben size yani sadece teknik olarak söylüyorum. Orası Avrupa, bizim şartlarımız ayrı, o ayrı ama şu anda, Türkiye olarak, bütün SGK olarak, toplam aldığım primlerin, bana ödenen primlerin ortalama süresi yirmi yıl; Avrupa'da, Almanya'da bu süre kırk beş yıl, ortalamada da kırk yıl. Bunu niye vurguluyorum? Eskiden "mezarda emeklilik" deniyordu, 50-55 yaşta ölüyorduk, şu anda, 78 ortalamaya gelmişiz yani bütün veriler OECD verileridir. Yirmi yıl prim ödedikten sonra emeklilikte şu anda EYT'yle birlikte 48 yaşında emekli oldu insanlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - EYT'den kaynaklı mı?

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Yani son olanları diyorum, bu yani...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye.

Değerli milletvekilleri, bir anlatsın, sonra soru sorulsun, zaten sabaha kadar...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ortalamayı aşağıya çekti.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Yani teknik olarak söylüyorum yani bu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya, bir saniye.

Değerli arkadaşlar, SGK Başkanı "Bir analiz yapıyorum." dedi. Nihayetinde, bu hepimizin meselesi.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, biz de bir şey demedik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben de diyorum ki şöyle: Bir açıklasın resmi, sonra ben size tekrar söz vereyim, sonra siz tekrar sorun. Nasılsa sabah...

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Ben hazırım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - EYT'den kaynaklı mı yirmi yıl?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Onların hepsini soracağız, nasılsa sabah 5'ten önce gitmek yok, buradayız, devam.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Yani burada vurgulamak istediğim şey; biz, şu anda, 50 yaş gibi bir ortalamada emekli ediyoruz. EYT'yle birlikte toplam 2023 yılından beri emekli sayımız 3 milyon arttı, yıllık 400 bin artacak şey 1 milyon civarında artacakken, 2 milyon net oradan gelen bir emekli var. Yani biraz evvel Sayın Milletvekili Ümit Özlale "aktif-pasif oranı" dedi, 1,60 ama onun belli bir şeyi zaten reel, hepimizin bildiği bir oran ama benim şu anda şeyi sürdürebilmem için istihdama adam girmesi lazım ama son verilerle yeni istihdama on yıl içerisinde 10 milyon insan alacağım derken bu nüfus artışı sebebiyle, nüfusun yaşlanması sebebiyle biz yaşılanıyoruz ve emekli sayımız daha hızlı artış ivmesi gösteriyor. Yani şu anda şöyle bir tablo göstereyim: Prim ödeme yıl sayısı ortalama otuz beş-kırk yıllarda, benimki yirmi yıl, yirmi yıl ödemişim, emeklide yaşıım 48, Avrupa'nın tamamında ortalama 65 yaş. Yani bu bütün OECD verilerinden alınmış rakamlar. Yani şu anda, burada, 8 madde içerisinde hep prim artışı olduğu için borçlanmada da temel şey, yurt dışı borçlanmada 45'ler olup da belli hızla devam ettiği için bizim şu anda bu tek başına borçlanma oranını artırmak değil, diğerlerinde de prim artışlarında ve teşvikin azalmasında hangi mantıkla hareket ettiğimizi... Biraz fazla konuşuyor muyum, açıklayım mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Açıklayın.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Yani şu anda, OECD rakamlarına göre Avrupa Birliğinin OECD rakamlarında ortalaması yüzde 22, işverene yük. Ya, bu rakamlar yine herkese verilebilecek rakamlar zaten OECD'den aldığımız rakamlar. Bizde 22,75 şu anda işverene düşen pay, toplamda 37,75 biliyorsunuz; 22,75'i de imalata verdiğimiz 5 puanla aslında 17,5'e düşürüyoruz ama diğer tarafta şu gün 2'ye düşürdüğümüzde bile teşviki, Avrupa Birliği rakamları, OECD'nin toplamı diğer ülkeler Amerika falan da katıldığında yüzde 17'ler civarında ama Avrupa Birliği açısından baktığımızda bizim işveren payımız teşvikle beraber çok düştü ve "Bizim teşvik analizi yapıldı mı?" dendi.

Yine, çünkü hepsi aynı sorularla geleceği için şunu söyleyeyim: 5 puan teşvik 2008'de Maliye tarafından ödenmek üzere yani istihdam teşviki olarak veriliyor ama Maliyenin verdiği bir teşviki 2008'de. Bakın, geçen yıl gerçekten bu teşvikin bir analizi yapıldı çok bilimsel yöntemlerle, bütün veriler bizde olduğu için SGK'de bu teşvikin analizini yaptık. On sekiz yıl süre içerisinde istihdama teşviki, ara dönemdeki, pandemideki teşviki derken bu teşvikin artık belli bir düzeyde yavaşlatılarak başka alanlara başka

şekilde de verilebileceği konusunda bir bilimsel çalışma yapıldı ve bunun sonucunda geçen sene yüzde 4'e indirildi, oradan kalan pay da, bildiğiniz gibi, KOSGEB tarafından doğrudan teşvik olarak verildi ve burada biz, yaklaşık 15 tane teşvik veriyoruz istihdam teşviki olarak, bunun 4 tane büyük teşvikinin analizi yapıldı. Mesela, bugün yine sorulacak soruların arasında "Genç girişimci teşviki niye kaldırılıyor?" Bunun da analizi yapıldı. Mesela, kadın genç istihdamı teşvikimiz var İŞKUR tarafından verilen, çok verimli bir teşvik, kadınların ve gençlerin oransal olarak çok ciddi yararlandığı bir teşvik, onun analizi sonucunda devam etmesi gerektiğine karar verdik ve o devam ediyor. Genç girişimci teşvikinde de kullanan ile kullanılmayan kısım arasında anlamlı bir fark olmadığını belirledik. Bakın, bir yıldır Cumhurbaşkanlığında Devlet Teşvikleri Dairesi kuruldu, bizler de istihdam teşviklerinin, diğer bakanlıklar da başka teşviklerin analizini yapıyoruz. Yani buradan çıkardığımız bütün 8 maddenin sonucunda birtakım gelir artışları, teşviklerde de gider azalışları yapmak amacıyla yaptık ama bunun bizim uzun dönem aktüeryal sistemimizle ilgili çalışmalarımız, önümüzdeki dönemde yaşanan nüfusla birlikte istihdama dâhil edeceğimiz nüfus da azaldı. Şu gün itibarıyla kayıt dışılığı azaltmak için biz zaten denetimlerimize gerçekten çok ciddi şey harcıyoruz, efor sarf ediyoruz. Geçen sene de yine 5'ten 4'e düştüğünde, bu kısım işverenlerin ödediği yani işveren, işçi adına ödüyor biliyorsunuz.

"Tahsilatta bir azalma oldu mu?" diye soruldu. Geçen yıl yani geçen yıl dediğim bu yılın başında uygulamaya koyduk. Geçen seneki ortalamanın 0,50-0,75 puan üzerinde bir tahsilat da söz konusu. Yani şunu demek istiyorum: İndirdik de iyi oldu değil yani teşvikin imalat sektöründe kalsın 5 diye gerçekten faydalı olduğunu görüyoruz, farkın da daha işte, KOSGEB aracılığıyla verilmesinin, onun da verimli olduğunu düşünüyoruz. Yani bu analizleri yaparken biz şu anda biraz evvel söylediğim, uzun vadeli sürdürülebilirliğin ne anlama geldiği, bunun analizlerini gerçekten yaptık, şu önümüzdeki sunum da gerçekten bu analizlerin bir şeyidir. Geleceğe yönelik nasıl sürdürülebilir bir sistem kuracağımızı... İstihdamın sayısını artırmamız lazım çünkü hızla yaşıyoruz, yaşıyoruz burada tıbbi ihtiyaçlar, sağlıkla ilgili ihtiyaçlar da daha da artacak. Yani bizim burada işverene yüklenmek veya işçiye yüklenmek gibi; benim teknik olarak zaten öyle bir amacım olmaz.

Ben, bu sistemin sürdürülebilirliği açısından bunları ifade etmek istedim. Analizleri, gerçekten bu teşvik analizini normal Dünya Bankası ve 5 büyük PwC gibi, Deloitte gibi benzeri kuruluşların yaptığı analizleri bizim ekiplerimizle, bayağı güçlü bir ekiple yaptık, farkların farkı yöntemiyle, büyük kontrol gruplarını kurarak "yararlanan-yararlanmayan" diye bilimsel bir şekilde bunun analizini yaptık, ilgili karar birimlerine de bunu ilettik. Onun için yani burada daha detay soru olursa cevaplarım ama bizim genel dengemizi sürdürebilmemiz için artık "daha genç yaşta emekli olmak" gibi bir kavramı -ben bunu teknik bir eleman olarak söyleyebiliyorum- yani bundan sonra biz gerçekten yaşıyoruz ona göre de bir dengeyi tutturmamız gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Özlale...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sayın Genel Müdüre açıklamaları için teşekkür etmek lazım. O zaman şu soruyu soralım biz: Üç senedir bu Plan ve Bütçe Komisyonundayız, neden istihdam artmıyor? Bizce de bu durumdan kurtulmanın yolu istihdamı artırmak. Ben de bu konuda katılıyorum ama sizler bize getirdiğiniz kanun teklifinde "Primleri artıralım." diyorsunuz, istihdam aynı kalıyor ya da düşüyor. Bizler de diyoruz ki istihdamı artırmanız lazım çünkü istihdamı artırdığınız zaman emekli vatandaşlarımıza dağıtabileceğiniz emekli maaşı daha fazla olacaktır. Yani bu kadar detaylandırdığınız için teşekkür ederim. Ama o zaman burada şu soru eksik kalıyor: İstihdam niye artmıyor, neden yerinde sayıyor?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Dinçer...

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, Sayın Genel Müdüre de şunu söylüyorum: Şimdi, buradaki sigorta primlerini toplamanızdaki en büyük etken teşviklerdir. İnsanlar teşvikten yararlanmak için, teşvikini bozmamak için, primlerini hep zamanında ödemek için gayret sarf ediyorlardı. Şimdi, prim artışına gidiyorsunuz, prim artışında da şunu size sormak isterim: Şu ana kadar primini ödemeyen -ben özellikle 4/B'lileri soruyorum yani BAĞ-KUR'lular- sigortalı sayısı ne kadar? İnsanlar primini ödeyemiyor. Şimdi, millet BAĞ-KUR'unu ödeyemezken 1 puan daha BAĞ-KUR primini artırıp onların üzerine salmak ne derece mantıklı? Yani bence zaten şu an insanlar BAĞ-KUR'unu ödeyemezken prim artırmak demek insanların kayıt dışı çalışmasını teşvik etmek demektir Sayın Genel Müdürüm. Kayıt dışılığı artıracaksın, burada kayıt dışı yükselecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Doğrusu, Başkanım, ben dinlerken irkildim; "Türkiye'de ölüm yaş ortalaması 77-78'lere geldi ve bu insanların sağlık sorunlarını da karşılamak için bütçemiz açık veriyor, bu yüzden sosyal güvenlik primlerini artırmak zorundayız."

ORHAN YEGİN (Ankara) - Öyle demedi, "Safi hasılamız artacak." dedi.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Almanya'yla ilgili de bir örnek verdiniz, Almanya'yla ilgili örnek verirken mesela, bizde yirmi yıl, orada kırk beş yıl olduğunu söylediniz ya, şuna da o zaman bir bakmak lazım; Almanya'da bir işçinin saat ücreti ne kadar, aylığı ne kadara geliyor, onunla ne alabiliyor ve Türkiye'de bunun karşılığı nedir? Bunu ben cevaplayayım: Almanya'da bir saat çalıştığı zaman insanlar 12 euro alıyor, 13 euro alıyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ekmeğe kaç para veriyor?

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Markete gittiği zaman da 15 euroya 1 kilogram et alabiliyor. Biz 1 kilogram et alabilmek için bir buçuk gün çalışıyoruz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ya, şu anda çok farklı bir konu ya...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Dolayısıyla böyle baktığınız zaman mukayeseyi sadece...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Konuyla çok da bir bağlantısı yok yani.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Mesela, Almanya'da tek maaşla...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, biraz sükûneti tesis edelim.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Devam edebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ocaklı, buyurun, toparlayın.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Bitiriyorum.

Mukayeseye başladığımız zaman yani bunları da mukayese etmemiz lazım. Dolayısıyla yani açıklarımızı "insanların yaşlanması ve bunların ihtiyaçlarını karşılamak adına" diye düşünmek doğru bir yaklaşım değildir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Arpacı, buyurun.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben genel bir değerlendirme yapıp "Vergi sebep, enflasyon sonucudur." demiştim. Şimdi, ana konumuz enflasyonu düşürmek ve satın alma gücünü artırmak olmalı. Şu anda Türkiye ekonomisinin yaşadığı en büyük problem budur. Yüksek enflasyon, düşük satın alma gücü. Şu an elinizde aslında harika bir fırsat var. Genel Başkan Yardımcınız Nihat Zeybekçi'nin de açıklamaları vardı: "Marmara Bölgesi dışında tekstil sektörüne bir teşvik kapsamında çalışıyoruz." diye. Şu an gerçekten güzel bir fırsat var. Yani hem satın alma gücünü artırıp hem de bunun enflasyona etkisini artırmayacağınız asgari ücret düzenlemesi yapılması gerekiyor. Bugün çalışanın eline geçen 22 bin lira fakat bir işverene "Asgari ücret ne kadar?" diye sorarsanız "31 bin lira." diye cevap verir. Arada 9 bin liralık bir makas var. 22 bin liranın neredeyse eline geçenin yüzde 40'ına denk geliyor ki 22 bin lirayı vatandaşın harcamalarının içindeki vergiye bakarsanız en az yüzde 40'ta vergi vardır. Aslında brüt ücret 31 bin liranın neredeyse 20 bin lirası devletin gelirli hanesinde vergiye gidiyor ve bu da işveren için şu anda ciddi bir maliyet dövizlerin artmadığı noktada. Siz bu makası kapatırsanız hatta bir sene, iki sene boyunca bu 9 bin lira işçinin eline geçer ve işverene yükü artmazsa bakın, memlekete yapacağınız en güzel hizmet bu olur. Şu anda bütün ekonomistler, herkes sizden maliye politikalarını devreye almanızı istiyor yani Hükûmetin, devletin tasarruf yapmasını istiyor. Alın size fırsat, halkın satın alma gücünü arttırın, enflasyon artmasın ve kamu maliyesiyle, maliye politikalarıyla tasarruf yapın diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Öncelikle şunu söylemek lazım: Türkiye kapsamlı bir sosyal güvenlik sistemine sahip; bu, milletimiz adına mutluluk verici bir şey. Ancak bunun sürdürülebilirliği de kuşkusuz çok önemli, ona ilişkin de tedbirleri almak lazım.

Bir başka sevindirici şey de yine sizin söylediğiniz ortalama yaşam süresinin uzaması da yine demek ki Türkiye'de sağlık altyapısının iyileştiğini göstermesi açısından önemli.

Verdiğiniz rakamlarda dediniz ki: "Ben yirmi yıl ortalama prim alıyorum." Devamında şeyi söylemediniz: Sistemde insanlar ne kadar kalıyor buna karşılık? Esas yükü oluşturan da bu. Orada bir ters orantı var gördüğüm kadarıyla diğer ülkelerle beraber. İkincisi, bu sürdürülebilirlik açısından ciddi bir analiz yaptığınız anlaşılıyor, ileriye dönük bir perspektif ortaya koyduğunuz anlaşılıyor. Bu tarz palyatif sayılabilecek tedbirlerle bunları çözebilecek miyiz? Yoksa önümüzdeki dönemde yine bu tarz sürdürülebilirlik konusundaki sıkıntılarla karşı karşıya kalacak mıyız? Buna daha radikal nasıl tedbirler alınabilir? Mesela, kayıt dışıyla mücadele gibi, istihdam bir taraftan artıyor çünkü.

Bir başka mesele de aslında sadece sosyal güvenlik sistemindeki teşvikler anlamında değil, işte, sanayide, tarımda, birçok yerde bizim bu teşvik ve destek sisteminin masaya yatırılması ve bunların etki analizinin sağlıklı bir şekilde yapılıp ona göre farklı kararlar verilebilmesinin de gerektiğini anlamış oluyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Zira yarın bütçe gelecek, bütçenin içerisinde transfer harcamalarının boyutu oldukça yüksek ama bir taraftan da bakıyorsunuz, devlet bu kadar para veriyor ama karşılığında bunun etki analizine baktığınız vakit istenen fayda sağlanamıyor veya kimse memnun olmuyorsa o zaman bütün bunları da yeniden sorgulamak gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bu 5 puan indirim tasarlanırken bunun içerisinde yapılandırma kanunları başlamadan önce miydi, sonra mıydı bu?

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - 2008'de başlamış ilk 5 puan.

ORHAN YEGİN (Ankara) - 5 puan 2008'de...

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - 2008 yılında başlamış.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yapılandırma ondan önce mi olmuş?

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - 2008...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Çok, çok önce; bu, defalarca olmuş.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - On yedi sene önce başlamış.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Aslında biraz onun temelinde benim anladığım kadarıyla şu da var: Yani yapılandırma kanunları gelince gününde ödeme yapan mükellef veya işte, şirket... Hani muhalefet de burada hep onun zaman zaman tartışmasını yapıyor "Ya, gününde ödeyenler enayi mi?" -affedersiniz, hani kaba tabirle- bu konuşulan şeyler, cümleler üzerine. Belki de orada... Ne diyorsunuz, ne mükellef?

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Uyumlu mükellef.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Uyumlu mükellef, o uyumluluğu artırmak için biraz da bu yapılandırma kanunlarıyla kendini mağdur hisseden, kendini "Acaba hakkım mı yeniyor?" diye düşünen veya az önce milletvekillerimiz konuşurken işte "Bunu yaptığınız

zaman bundan sonra ödeme eğilimi düşecektir." gibi tartışmaları da bir nebze ortadan kaldırmak için o uyumu teşvik etmek amacıyla da biraz yapılmış bir şeydi anladığım kadarıyla, hatırladığım kadarıyla. Dolayısıyla onun da bir payı var. Şimdi, bunların hepsi az önce de ben bireysel emeklilikle ilgili meselede söylediğim cümlede bunu da aslında atf yapmışım. Yani zaman zaman bazı şeyleri, bir şeyleri teşvik etmek için, bir şeyleri daha da desteklemek için, hareketlendirmek için bir teşvik getirirsiniz; sistemi canlandırmak, bir yere yönlendirmek istersiniz daha güzel bir kanala, daha doğru bir yere. Sonra, onunla ilgili ihtiyaçlar değişince veya başka zorluklar ortaya çıkınca da yavaş yavaş bazı geri adımlar atarsınız. Yaşlanan her nüfus, doğum oranının düştüğü her nüfus nitelikli ürün üretebilme kabiliyetini onun daha da üzerinde artırmayı başarıp...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Yegin, toparlayın.

ORHAN YEGİN (Ankara) - İhracatını artırmayı başarabilecek, enerjisini bulacak Türkiye; ondan sonra, dışa bağımlı olduğu enerji ve benzeri konularda, birçok şeyde bu gelişmeyi sağlayacak ki bu sistemi bu şekilde hatta belki de daha iyi bir formda götürebilsin ama hem bunları bir yandan yapıp hem de doğum oranlarının düştüğü çalışma, ortalama yaşam süresinin gıdaya erişimle, sağlık altyapısıyla vesaire başka nedenlerle arttığı bir toplumda bütün dünyada gördüğümüz gibi emeklilik yaşını sürekli kanunlarla ileriye doğru atarlarken burada arkadaşlarımız daha önce verilmiş bazı teşviklerde rakamların, oranların biraz daha aşağı düşürülmesine ilişkin bir şey getirmişler. Dolayısıyla bu çerçevede, daha geniş bir çerçevede bakmakta fayda var buna.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Kıfayetimizakere diyeceğim, yeteri kadar konuştuk.

Sayın Kalaycı'dan sonra bitirelim artık.

Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Kısa tutayım.

Tabii "Niye istihdam yok?" denildi de aslında pandemi sonrasına bakarsak 2022'de 30 milyon 700 bin, 2023'te 31 milyon 600 bin, 2024'te 32 milyon 600 bin yani son yıllarda istihdamda önemli artış var, şu anda 33 milyon 420 bin. Teşekkür ediyorum, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanımızın çizdiği perspektife katılıyorum, bundan sonra sıkıntı çekeceğiz yani hem yaşlılık oranının artması hem doğurganlık hızının düşmesi; bundan sonrası için Avrupa'daki yaşananlara benzer Türkiye'de de bunu yaşayacağız ama hâlen genç nüfusumuz onlara göre avantajlı.

Ben bir tek bir tespit yapacağım Sayın Başkanım. Niye yirmi yıl prim ödeyerek emekli olunuyor ortalama? Bunun temel sebebi çok eskiye gidiyor, yakın zamanda "EYT" falan dediler, EYT de tuzu biberi oldu ama kısaca anlatayım: 1986 yılında rahmetli Özal bir yaş çıkardı; kadınlarda 50, erkeklerde 55 ve bir geçiş süreci kondu, geçiş süreci de 91'de tamamlanıyordu fakat 1991'de seçim sonrası kurulan hükümet -mezarda emeklilik propagandasıyla, zaten bütün seçim propagandası o yöneydi- kaldırdı. İşte o zaman göçtü sosyal güvenlik sistemi. Ki bunu da söylememizin bir mahzuru yok, ben o yıllarda da Emekli Sandığı, SSK, BAĞ-KUR'u denetliyordum yani benim denetlediğim yıllar. Her yıl yazdığımız raporda gerek aktif-pasif oranı bakımından gerek bütçe açığı bakımından sosyal güvenlik kurumlarının nasıl erimeye başladığını gördük; zaten bakılsa raporlarda da bu tespitlerimiz hep var. Sürekli "Yaş haddi koyalım." "Yaş haddi koyalım." denildi, işte, 99'daki reform, 2008'deki reform bir anlamda o yılların getirdiği yükü azaltma amaçlı yapılmış reformlar. Çünkü hiçbir ülke, en zengin ülke dâhi 38 yaşında emekliliği kaldıramaz. Kadınlarda 33 yaşında emekli veriyorduk, kaldıramaz. Yani o günlerden gelen büyük bir yük ve bu daha da devam edecek. Şu anda emeklilik yaş ortalamasının düşük olmasının sebebi de yine aynı yere dayanıyor yani 50'lerde olması yine geçmişte erken emekliliğin önünün açılması nedeniyle. Tabii, bundan sonrası için tedbirler alınması gerektiğine ben de katılıyorum çünkü bir yandan ömür uzadı, bir yandan doğurganlık hızı düştü, genç nüfus azalacak; onun için tedbirler almamız lazım.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bundan sonrasındaki maddeler ağırlıklı Sosyal Sigortalar Kurumuyla alakalı. Onun için, SGK Başkanına da genel bir açıklama yapsın diye söz verdim.

18'inci maddeyle alakalı aynı mahiyette 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

Tahsin Ocaklı
Rize

Veli Ağbaba
Malatya

Aynı mahiyetteki diğer önergelerin imza sahipleri:

Adalet Kaya
Diyarbakır

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

Kamuran Tanhan
Mardin

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Kanun teklifinin ilgili maddesinin gerekçesine bakıldığında bu yönde bir düzenleme getirilmesinin iki gerekçeye dayandırıldığı görülmekte; birincisi, aktif-pasif dengesinin bozulması, ikincisi ise "Borçlanma hakkından yararlanan esnaf ve BAĞ-KUR sigortalılarının da bu borçlanma hakkını kötüye kullanması ve ödeme yapmamak suretiyle ödeme alışkanlıklarını bozmaya yönelik tutum ve davranışlar sergilemesi." deniliyor; buna katılmıyoruz. Aktif-pasif dengesinin bozulmasının sigortalılık sürelerinin borçlanma prim oranlarıyla bir ilişkisi yok.

Diğer yandan, söz konusu gerekçe salt esnaf ve BAĞ-KUR açısından ödememe alışkanlığı gibi gerekçeye dayanırken borçlanma hakkıyla ilgili düzenlemede sigortalının askerlikte geçen süreleri, öğrencilerin öğrenim dönemleri, işçilerin grev ve lokavtta geçen süreleri gibi kendi arzuları hâlinde kamusal hizmet yükümlülüğü gibi konular ile öğrenim gibi zorunluluk durumlarını da kapsadığı görülmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Siz okusanız çok daha uzun olurdu Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Dolayısıyla bu tür hâllerin de borçlandırılmasının prim oranlarının yükseltilmesi salt aktüeryal kaygıyla açıklanamayacak bir konudur. Bu nedenle, söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılmasını istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Bizim gerekçemiz de çok uzun, o nedenle ben...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Alınan bu tedbirler bu sorunu çözmeyecek yani nüfusun yaşlanmasında, Sayın Başkanın az önce ifade ettiği ve bugün karşı karşıya kaldığımız doğurganlığın azalması, nüfusun yaşlanması gibi Sosyal Güvenlik Kurumunun, sistemin yükünün artmasıyla ilgili alınan bu tedbirler, bu düzenleme bu sorunların hiçbirinin çözümü değil. Elbette ki bunun çözümleri var, başka yollar var; bunları çok uzun uzun konuşmak gerekiyor. Biz bu maddenin tamamen çıkarılmasını istiyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18'inci madde kabul edilmiştir.

23'üncü maddeyle alakalı 1 adet önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu
Manisa

Tahsin Ocaklı
Rize

Veli Ağbaba
Malatya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kanun teklifinde 23'üncü maddede yer alan hükümlerle, 5510 sayılı Kanun'un kamu görevlilerinin sosyal güvenlik haklarına ilişkin 5434 sayılı Kanun kapsamındaki iştirakçilere ilişkin geçiş hükümleri yeniden düzenlenmektedir. Bu çerçevede, bu iştirakçilerden Harp Okulu öğrencilerinin öğrencilik dönemlerine ilişkin kesenek veya yükümlülük tutarları hariç olmak üzere kamu görevlilerinin ve askerî personelin borçlanma oranı yüzde 45 olarak düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin 18'inci maddesindeki düzenlemeye paralel olarak memur ve sözleşmeli personelin de borçlanma prim oranları aynı düzeyde yükseltilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumunun aktüeryal hesaplarının düzeltilmesi bahanesiyle yapılan bu değişikliğin teklif metninden çıkarılması için bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 23'üncü madde kabul edilmiştir.

33'üncü maddede 1 adet önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 33'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu
Manisa

Tahsin Ocaklı
Rize

Veli Ağbaba
Malatya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Söz konusu düzenleme 18 ve 23'üncü maddelerde yapılan düzenlemelerle ilgili Sosyal Güvenlik Kurumunun aktüeryal hesaplarının düzeltilmesi bahanesiyle yapılan bu değişikliğin teklif metninden çıkarılmasını istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

33'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 33'üncü madde kabul edilmiştir.

19'uncu maddeyle alakalı, buyurun Sayın Kocacık.

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Teşekkür ederim Başkanım.

Görüşmekte olduğumuz 19'uncu maddeyle, isteğe bağlı sigortalılar ile Ek 5, Ek 6 ve Ek 9'uncu maddeler kapsamında sigortalı olan kişilerin malullük, yaşlılık, ölüm sigortası prim oranlarında 1 puanlık artış yapılmaktadır. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca isteğe bağlı sigorta prim oranı yüzde 32, Ek 5 tarım sigortalarında oran yüzde 34,5; Ek 6 kısmi süreli çalışanlarda yüzde 32,5; Ek 9 ev hizmetlerindeki sigortalılarda yüzde 32,5 olarak uygulanmaktadır. Bu oranların içinde

malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası payı genellikle yüzde 20 civarındadır ancak sosyal güvenlik sisteminde artan emeklilik yükü prim gelirleri ile ödemeler arasındaki dengeyi zorlaştırmaktadır. Bu düzenlemeyle, söz konusu 4 sigortalılık türünde malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı 1 puan artırılmaktadır. Yani örneğin, yüzde 20 olan prim oranı yüzde 21'e, toplam prim oranı da buna bağlı olarak yüzde 32 veya yüzde 34,5'ten birer puan yukarı çıkacaktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Maddeyle alakalı söz talebi?

Sayın Ocaklı, buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Ya Başkanım, burada özellikle Karadeniz'de mesela tarımda çalışan çay üreticisi, işte, fındık üreticisi, vesaire gibi hayvancılıkta çalışan insanlar var ve bunlar isteğe bağlı sigortalılar ama örneğin 1 kilogram çay fiyatını 25,44 TL olarak belirleyen devlet yıl boyunca bunu sabit tutuyor. Oysa yıl boyunca enflasyon nedeniyle üretici satın aldığı mallara sürekli değişken fiyatlarla yüksek maliyet ödemek zorunda kalıyor. Dolayısıyla, zaten geçinmesi zor olan bu çiftçiye ya da bir başka deyişle, işte, ticari takside, dolmuşta, bir yerde günübirlik çalışan insanlar, onlar için de aynı, benzer şey var ya da ev hizmetlerinde çalışanlar, bunlarla ilgili yani günübirlik çalışan insanlarla ilgili bu prim oranlarının 34,5'ten 35,5'e çıkması hâli zaten karşılayamayacakları bir durum olduğu için yeniden ağır bir yük olup bunun oluşması mümkün değil, karşılanması mümkün değil. O yüzden bence bunun hiç teklif edilmemesi ya da geri çekilmesi çok uygun olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ediyorum.

Sayın Talat Bey, buyurun.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu maddede, evet, yine bir prim artışı söz konusu. Demin de bahsettiğim gibi yani bu primi artırmak demek, bu insanların sosyal güvenliğin içerisinden çıkması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, insanlar 7 bin, 8 bin, 9 bin lira en düşük BAĞ-KUR primi ödeyip 16 bin lira maaş almaya çalışırken burada tabii prim yükünün 1 puan artırılması demek bu insanların sigorta kapsamının dışına itilmesi anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, burada kayıt dışılığı körükleyecek ve insanların sosyal güvenlik şemsiyesinin altından çıkmasına neden olacak bu prim artışı maddesinin geri çekilmesi son derece faydalıdır hem istihdam yönünden faydalıdır hem de insanların ticari faaliyetlerinin devamı bakımından faydalıdır diyorum. Bunun yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Buyurun İsmail Bey.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ben şeyi sormak istiyorum: Normalde sigortalılardan bu sağlık primi olarak yılda ne kadar para topluyorsunuz ve bunun ne kadarını harcıyorsunuz sağlık alanında?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - 19'uncu madde üzerinde 1 adet önerge var, okutup işleme alacağım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Soru sormuştuk.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Evet, cevaplanılacaksa yapalım, yoksa sonradan yazılı olarak alalım.

Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu
Manisa

Tahsin Ocaklı
Rize

Veli Ağbaba
Malatya

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Bu madde hâlen yüzde 30'lar civarında olan kayıt dışılık oranını daha da yukarıya doğru çekecek, düşüncemiz bu yönde. Bu nedenle söz konusu maddenin teklif metninden çıkartılmasını talep ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. 19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20 ve 24'üncü maddeleri birlikte görüşmeye başlıyoruz.

Kanun teklifini veren Ertuğrul Bey, buyurun.

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Teşekkür ederim Başkanım.

Görüşmekte olduğumuz 20 ve 24'üncü maddeler sosyal güvenlik sisteminin finansman dengesini güçlendirmeye yönelik üç önemli değişiklik içermektedir: Birincisi, uzun vadeli sigorta kollarında işveren prim oranının artırılması; ikincisi, işveren hissesine uygulanan 4 puanlık prim indiriminin 2 puana düşürülmesi; üçüncüsü, 4/1-b BAĞ-KUR kapsamındaki genç girişimci prim teşvikinin kaldırılması.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81'inci maddesine göre malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı toplamda yüzde 20'dir. Bunun yüzde 9'u sigortalı, yüzde 11'i işveren payıdır. Ayrıca, özel sektör işverenlerinin rekabet gücünü desteklemek amacıyla işveren payının 4 puanlık kısmı hazine tarafından karşılanmaktadır. İmalat sektöründe bu destek 5 puana kadar çıkmaktadır. Bunun yanında 18-29 yaş arasındaki girişimciler için uygulanan genç girişimci teşviki kapsamında ilk bir yıl primleri alt sınır üzerinden hazine tarafından ödenmektedir ancak yapılan analizlerde bu teşvikin istihdam yaratma etkisini sınırlı, mali yükünün yüksek olduğu görülmektedir. Bu düzenlemeyle uzun vadeli sigorta kolları için işveren prim oranı 1 puan artırılmakta, hazine tarafından karşılanan 4 puanlık prim indirimi 2 puana düşürülmekte, 4/1-b BAĞ-KUR kapsamında uygulanan genç girişimci prim teşviki kaldırılmaktadır. Amaç, sosyal güvenlik fonlarının gelir tabanını genişleterek sistemin aktüeryal dengesini güçlendirmek ve kamu maliyesinde kalıcı gelir artışı sağlamaktır. Yapılan analize göre prim oranındaki 1 puanlık artışın yıllık mali etkisi 110,9 milyar TL, işveren prim indiriminin 2 puana düşürülmesiyle kamu giderlerinde 97,6 milyar TL azalma, genç girişimci

teşvikinin kaldırılmasıyla 11,7 milyar TL gelir artışı beklenmektedir. Toplamda sosyal güvenlik sistemine yaklaşık 220 milyar TL düzeyinde mali iyileştirme sağlanacaktır.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Maddeler üzerinde söz talepleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu yüzde 4 ne zaman çıktı?

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Yüzde 4, 2008 yılında çıktı Sayın Vekilim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Genç girişimcilere...

ERHAN USTA (Samsun) - Bunlar parça parça toplamı.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Hâlihazırda verdiğimiz 15,5'luk fark bunlardan bir tanesi. Yaptığımız analizde verimsiz olduğunu gördük onun için kaldırdık.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Veli Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bütün teklife bakınca memleket çökmüş, ekonomi çökmüş ben size söyleyeyim; eğer bunlara ihtiyacınız kaldıysa vay hâlimize. Yani SGK Başkanımızın da açıklamaları biraz iç açıcı değil. Hakikaten memleket çökmüş yani bu genç insanlara verilen teşvik, sonra işveren pay hissesinin artırılması gibi durumlara bakıldığı zaman durum kötü.

Şimdi, biraz önceki maddeye de vurgu yaparak birkaç cümle söylemek istiyorum: Şimdi, burada en önemli mesele siz de takdir edersiniz ki kayıt dışılığı azaltmak. Dünyada kayıt dışılıkla mücadelenin tek yolu var, sendikalı olmak. Maalesef, bizde sendika oranları çok düşük olduğu için prim de... Yani kayıt dışılık yüksek yüksek oluyor. Bizim kamu dışında neredeyse özel sektörde çok büyük şirketler hariç...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Tam anlayamadım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Anlatayım ben sana.

Mesela, bir sektörde, bir iş kolunda sendika oranı ne kadar yüksek olursa prim ödeme oranı o kadar yüksek olur. Niye? Kayıtlı çünkü. Bakın, yüzde 30'lara yakın, yüzde 40'lara yakın kayıt dışılık var. Bunun sebebi, tekstil sektöründe, farklı sektörlerde -SGK Başkanı daha iyi bilir- adama 25 bin lira, 30 bin lira maaş veriyorsun, asgari ücretten gösteriyorsun, bunların hepsi kayıt dışılık. Birçok sektörde maaş yatıyor karta, sonra o fark geri alınıyor, bunu herkes biliyor. Dolayısıyla, buradaki yapılacak en önemli şey bu primleri düşürerek, teşvikleri kaldırarak bir şey sağlayamazsınız, kayıt dışılığı artırırsınız; bu işveren üzerindeki prim oranı yükselirse o da işçi çıkarmaya ya da kayıt dışı çalıştırmaya yönelecektir. Bunun bir anlam ifade edeceğini düşünmüyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, bunu bir analize dayalı olarak muhtemelen arkadaşlar önümüze getiriyor, önce o analizin ne olduğunu öğrenmek isterim. Yani bu teşvik primi tabii uzun süredir var, uzun süredir aslında bu teşvik primi falan değil. Yani biz normal şartlarda işveren primini düşük uyguluyorduk -yani 2008'den beri diye söyledi- fakat şu anda ekonomi çok sıkıntıda. Yani özellikle emek yoğun sektörlerde ciddi bir sıkıntı var. Bu işçi ücretlerinin yüksek olmasından değil yani şu anda Türkiye'de öyle bir ücret durumu oldu ki çalışan için az, bugün asgari ücret açlık sınırının neredeyse 10 bin lira altında ama işveren için de yüksek yani böyle bir Türkiye. Tabii, bu kötü yönetim, bunun başka bir şeyi olmaz. Yani ikisinin aynı anda şikâyet ettiği bir devri biz bugüne kadar Türkiye'de hiç yaşamadık, ilk kez yaşıyoruz bunu. Hem çalışan hem de çalıştıran, aynı anda bu ücret seviyesinden şikâyet ediyor çünkü ekonomideki verimsizlik, kötü yönetimin geldiği nokta.

Şimdi, bu kadar sıkıntılı bir dönemde, bizim çalışanların üzerindeki vergi yükünün -vergi ve prim yükü, birlikte söylüyorum- onun da yüksek olduğunun bilindiği bir dönemde bunları kaldırmak yani teşviki 4'ten 2'ye düşürmek, normal primin de 1 puan artırılması ne kadar doğru? Yani hakikaten iyi düşünmek lazım bunun üzerinde. Ben daha önce de burada değişik vesilelerle ifade ettim, bu parça parça, Sayın Başkan, "15 tane" dediniz ya, sayısı 15 mi o parça parça teşvikler?

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - İstihdam teşviklerinin toplam sayısı.

ERHAN USTA (Samsun) - Hah!.. Neyse işte o, her mevzuatta farklı farklı çıkarıldı. Yani aynı şeylerden her çıkan mevzuatta farklı şeyler oldu, şunlar bunlar filan böyle bir sürü bir teşvik var. Bu parça parça teşvikler... Bir teşvikin yani adı teşvik olabilmesi için yani teşvik edebilmesi için bir defa bilinmesi gerekiyor. Yani, dolayısıyla, ondan faydalanmak için ben işte "Biraz daha eleman sayımı artırmam..." diye bilinmesi gerekiyor. Bunların arasında birçoğu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani işini kurduktan sonra belki karşılaşıyor. Dolayısıyla bu parça parça teşvikleri bir sadeleştirmek gerekiyor bir defa. Aslında öyle bir şeyle gelmiş olsaydınız çok daha isabetli bir şey yapmış olurdunuz. Onunla gelip ondan sonra da genel teşvik oranlarını da mümkünse aşağı çekme yoluna bakmak lazımdı; tam tersini yapıyorsunuz şu anda. Siz bu genel olarak, genel prim oranlarını aşağı çekmek yerine onları yani neredeyse 3 puan yani şey olarak o 4'ten 2'ye düşürülmesi, bütün sektörleri, bütün alanı kapsamıyor, herkes de faydalanamıyordu çünkü hiç borcunun olmaması gerekiyor. Birtakım meseleler vardı ama anladığım kadarıyla normal sigortalılara göre yüzde 50 nispetinde burada bir faydalanma vardı. Dolayısıyla bunların aşağı çekilmesi bize göre yanlış, bu çerçevede bizim bunların kanun teklifinden çıkarılmasına yönelik önergemiz olacak.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkürler.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, tabii, özellikle tekstil sektörünün Uşak ilinde de birtakım sıkıntıları var. Yani bu işveren prim desteğini 2 puan daha indirsek biz, diyelim ki onlarda da biraz daha zor duruma düşmezler mi? Tabii ki burada sizin bunun düşük...

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - İmalat sanayisinin dışında...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İmalat sanayisi dışında...

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - 5 puan düşüyor...

ERHAN USTA (Samsun) - Ama teşvik 1 puan artıyor, öbür taraftan arttı ya.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yani diğer taraftan da...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşviki 2 puan düşürüyor, genel anlamda 1 puan artıyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 1 puan artıyor şeyde...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ben daha önce 15 puan veriyordum, daha sonra bunu...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 3 puan toplamda...

ERHAN USTA (Samsun) - Mesela 3 puan artıyor... Tekstilciysem 1 puan artıyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 1 puan artıyor.

Şimdi, tabii, buradaki, sizin bunu artırmanızdaki amaç SGK'nin ekonomik yapısından kaynaklanan bir durum var daha çok da benim anladığım kadarıyla.

Tabii, sabah Sayın Özlale birtakım işte, aktif çalışanın 26 milyon küsur, pasif emeklinin de yani aşağı yukarı 16,5 milyon olduğunu ifade etti; tabii, burada denge bozuldu. Tabii ki verdiği bilgiler güzeldi ama ben tabii Özlale'den şunu da isterdim yani EYT'ye karşı olmasını isterdim.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Hep karşıydım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Karşıydı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Karşı mıydı? E, tamam, karşıysan...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Siz niye çıkardınız?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Karşıysanız...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Niye çıkardınız?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Karşıysanız, tabii ki, Özlale'ye o zaman şey derim...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Niye çıkardınız, bizim oyumuz yetiyor mu?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yo, hep karşıydım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Söz vermeseydiniz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Şimdi, şöyle bir şey arkadaşlar, benim demek istediğim şu: Türkiye'nin önemli meselelerinin de yani özellikle EYT gibi konu üzerinden siyaset yapmanın ne kadar yanlış olduğunu gördük arkadaşlar. Yani belki bugün onu çıkarmamış olsaydık yaklaşık yıllık 1,5...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bitiriyorum Başkanım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Seçim kazanma uğruna ülkeyi batırdınız, ülkeyi! Keyfinizden mi çıkardınız?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yaklaşık 1,5 trilyon civarında hazineden SGK'ye para aktarmak zorunda değil mi Başkanım, yıllık aşağı yukarı 1,5 trilyon.

ERHAN USTA (Samsun) - Önceden aktarmıyor muydu?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, aktarıyor da çok daha düşüktü, şimdi çok daha fazla oldu o dolayısıyla da aşağı yukarı, Başkanımın söylediğine göre 2 milyon daha fazla bir emekli ilave oldu ve 2 milyon kişi daha yaklaşık en düşüktense alsa bile 16.500 liradan aylık maaş alıyor. Yani düşündüğünüz zaman bu bayağı bir yüklü bir meblağ oluşturuyor diye ben düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakırlioğlu...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bütün suç var ya Sayın Bakan, bütün bu suç bu emekliler var ya, ekonomiyi batıran bunlar!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Tutanaklara girdi mi arkadaşlar?

NİLĞÜN ÖK (Denizli) - Biz söylesek manşet olur, Veli Ağbaba söyledi!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, burada yapılan, yapılmak istenen daha doğrusu, esasında SGK'nin yükünü hafifletmek değil, burada hazinenin yükü hafifletmek istenmekte, yapılmak istenen şey o. Şimdi, şunu yapıyoruz: İşveren primini 1 puan artırıyoruz; yetmiyor, daha önce sigorta prim teşviki vardı, 5 puan indirim vardı, bunu 4'e indirmiştik, daha sonra bunu 2'ye indiriyoruz, yaptığımız şey bu. Yani birbirinin üzerine koyduğunuz zaman 3 puanlık bir artışa tekabül etmekte.

Şimdi, burada söylenen şey "Birçok teşvik var istihdam artsın diye, iş gücüne katılım artsın diye ancak bu teşviklerin birçoğu verimli değil." Fakat burada şöyle bir ayırım var: İmalat sektörünü ayırmışsınız, diğer sektörleri ayırmışsınız. Yani buradaki teşvik imalat sektöründe amacına ulaşıyor da niye buralarda, diğer sektörlerde ulaşmıyor? Böyle bir soru aklıma geldi.

Bir de yapmış olduğunuz her şey, bugün için yapmış olduğunuz her şey esasında bakıldığı zaman vergi yükünü artırıyor. Vergi yükünün artması demek esasında enflasyonu artıracak bir eylem bu. Başka ne yapıyorsunuz? İş gücü maliyetini artırıyorsunuz. İş gücü maliyeti artması demek aynı zamanda enflasyonu artırmaya sevk edecek eylemler yapıyorsunuz. Yani bugün yaptığımız bütün eylemler, bugünkü bütün tartıştığımız konuların hepsi eninde sonunda... "Enflasyonla mücadele ediyoruz." deniliyor ancak yapılan eylemler enflasyonu artıracak yönde.

Bir de şöyle bir tartışma var yani SGK işte EYT... Ya, şimdi, bakın, bu hepimize gönderildi, SGK tarafından gönderildi, rapor var elimizde. Raporlara baktığımız zaman, sosyal güvenlik sistemi açığının gayrisafi yurt içi hasıladaki payı günden güne iyileşmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Evet, tamamlayalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yüzde 2,26'dan binde 2'ye düşmüş 2024 yılında, EYT çıkmasına rağmen.

Başka bir şey, işte, karşılama oranları, gelirlerin giderleri karşılama oranı; yüzde 70'lerden yüzde 97,9'lara çıkmış, sizin raporunuz efendim bu.

Başka bir şey, devlet katkısı hariç gelirlerin giderlerini karşılama oranı yüzde 69'lardan yüzde 82'lere çıkmış, EYT'ye rağmen olmuş bu.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakırlioğlu, tamamlayalım lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Prim gelirlerinin sağlık giderleri ve emekli aylıklarının karşılama oranı 66'lardan 76'ya çıkmış. Yani, sizin bize göndermiş olduğunuz raporlarda -ki biz de bunları takip ediyoruz- yani iyileşme var, EYT'ye rağmen iyileşme var. Niye biz bu kadar gelir artırıcı ve iş gücü maliyetini artıracak kanuni düzenlemeler yapmaktayız? Yani emekli maaşlarının gayrisafi yurt içi hasıladan aldığı pay, emekli sayısı 2 milyon artmasına rağmen azalmakta. Yani şimdi şeytan bunun neresinde?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ne zamanın raporu o?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Daha yeni gönderildi, senin masanda da vardır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakırlioğlu, lütfen...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hayır, tarih ne?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - En son, en güncel. Eylül 2025, yeni geldi.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Devlet katkısı hariç o.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Nasıl?

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Devlet katkısı hariç rakamlar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Efendim, devlet katkısı kanuni bir şey değil mi zaten?

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Yok, onun dışında, ayrı devlet şeyleri var, ek ödemeler var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Zaten kanuni bir şey yani toplanan...

ERHAN USTA (Samsun) - İşine geldiği zaman devlet katkısını... İşine geldiği zaman performans gösterecekse açığımız düştü...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yani ben buna baktığım zaman sevindim SGK adına ama yani burada gördüğümüz ile bu kanunda gördüğümüz maddeler arasında çok ciddi farklılıklar var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - İmalat sanayisi haricindeki sektörlerde yüzde 4 olan oran yüzde 2'ye indiriliyor sigorta prim desteği. Şimdi, bütün sektörlerde had safhada sıkıntı var. Net işletme sermayesi ihtiyacı had safhada. Personel giderlerini, kira giderlerini, elektrik faturalarını ödemekte zorluk çekiyorlar. Dolayısıyla, yüzde 2 indirmek bu teşviki, onların maliyetlerini de artırıyor, daha da fazla artırıyor. Finansmana ulaşma maliyetleri de bir taraftan devam ediyor. Bir de genç girişimcilerle ilgili bir yıl süreyle prim tutarlarının hazine tarafından karşılanmasına yönelik teşvik uygulaması da kaldırılıyor. Bunun 11,7 milyarlık bir tasarruf sağlaması öngörülmüş etki analizinde. Bence genç girişimciler için de devam etmeli, bütün sektörler içinde yüzde 4 oranının korunması lazım. Yani yüzde 1'lik bir artış da uzun vadeli sigorta kollarında şu ortamda, herhâlde yüzde 20 olarak devam edilebilir, bu yüzden de bu maddenin teklif metninden çıkartılmasını biz talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, var mı sizin bir talebiniz?

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Aslında suçlu belli. Suçlu emekli; 16.681 lira alan emekli, EYT'li; hiç sizin günahınız yok! Merkez Bankasındaki 128 milyar doları hiç edenlerin hiç günahı yok; kur korumalı mevduat sistemiyle memleketin kanını emenlerin hiç suçu yok; ne bileyim, şatafatın, israfın hiç suçu yok; tek suçlu emekli! Emekliye verdiği maaş ne ki suçlu olsun ya! Sen bu garanti ödemelerine bir baksana, Zafer Havalimanı'na bak, şehir hastanelerine bak, yollara bak; şu verdiğiniz paraya baksanıza ya! Hakikaten inanamıyorum ya; emekliyi suçluyorsun, EYT'liyi suçluyorsun; hiç bu ülkeyi yönetenlerin suçu yok!

ERHAN USTA (Samsun) - 238 milyar lira garanti ödemesi var bütçede.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, bunların hiç suçu yok mu? Bunların hiç günahı yok mu? Bunları yapanlar hiç günahı yok mu? Hakikaten hayret ediyorum. Bakın, arkadaşlar, istihdamı bugün Sayın Özlale de anlattı, birçok bölgede özellikle Türkiye'nin lokomotif sektörleri hem işçi çıkarıyor hem başka ülkelere gidiyorlar. Yani hem Malatya hem birçok ilde tekstil sanayisi çökmüş durumda. Türkiye'nin en büyük tekstil devleri on binlerce, yüz binlerce insanı işten çıkararak Mısır'a gidiyor. Bununla ilgili bir önlem alınmak yerine emekli suçlanıyor, işçi suçlanıyor... Yani kaldırın, emekli de etmeyin, vermeyin, zaten verdiğiniz para ne? 16,680 lira. Hayret ediyorum!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Dinçer, buyurun.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, tabii, bunları değerlendirirken hem bu 4 puanlık teşvikin 2'ye düşürülmesini hem primin 1 puan artırılmasını düşününce olayı şöyle düşünmek lazım: Yani burada küçükleri ve büyükleri düşünmek lazım. Emek-yoğun çalışan insanlar var, 1 işçi, 2 işçi, 3 işçi çalıştıran insanlar var. Bir de 100'ün üstünde işçi çalıştıran firmalarımız var. Şimdi, kesinlikle, tabii, bu şu ana kadarki prim tahsilatındaki düzenli ödemelerin en önemli nedenlerinden biri bu teşvikti, bu teşvikten yararlanmaktı. Dolayısıyla, bu, istihdamı bir kere olumsuz yönde etkileyecek. Küçük işletmeler tabii ki bu prim artışından dolayı zaten zar zor ayakta durup 1 elemanı, 2 elemanı zor çalıştırıyorlardı, şimdi prim artışından dolayı kayıt dışılık burada artacak. Yani insanlar artık eleman çalıştırmaktan ziyade kayıt dışı çalıştırmının yollarına bakacak. Avrupa Birliği ülkeleri yeni kurulan iş yerlerinde sırf istihdamı desteklemek adına en az üç yıl

kadar yeni açılan iş yerlerini desteklerler. Yani burada genç girişimcilerin bu destekten yararlanmaması bence çok olumsuz bir olay olmuş. Evet, SGK'nin yükü ağır, tabii öncelikle zamanında BAĞ-KUR kurulduğunda da 1972'de çok büyük paralar toplandı. Ama o zaman ne oldu? Popülist bir uygulamayla erken emekli yapılarak bu paralar hep başka yerlere kaydırıldı. Şu an için de baktığımızda bizim sigortalının büyük bir bölümü prim ödemediğinden yararlanamıyor ama tabii yurt dışından gelen, başka ülkelerden gelen, ülkemize gelen sığınmacılar da bu sağlık giderlerinden yararlanıyor, SGK buraya da para ediyor doğal olarak. Şimdi, böyle olunca, burada bu teşvikin düşürülmesi ya da primin artırılması piyasayı çok olumsuz etkileyecek. Bu maddelerin kesinlikle tekliften çıkarılması gerekir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, evet, Türkiye İşveren Sendikası, buyurun.

TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ ESİN ÇETİNKAYA - Avukat Esin Çetinkaya, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu.

Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; herkesi saygıyla selamlıyorum. Öncelikle, TİSK olarak Hükümetimizin kayıt dışıyla mücadelesini desteklediğimizi belirtmek istiyorum. Mevcut durumda 5 puanlık işveren prim desteğinin imalat sektörü açısından devamı bizler için oldukça önemli, işverenlere sağlanan bu destek için teşekkürlerimizi sunmak istiyorum ayrıca. Bu doğrultuda diğer sektörler açısından da 4 puanlık desteğin devam etmesinin bizler için önemli olacağını söylemek isteriz. Sayın vekillerimiz de konunun önemini ayrı ayrı vurguladılar, onlara da ayrıca teşekkür etmek istiyorum. SGK Başkanımız kanun teklifine ilişkin gerekçeyi detaylı şekilde açıkladı ancak biz yine de işverenlerin bu konudaki beklentisini iletmek istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

TOBB Temsilcisi, buyurun.

TOBB GENEL SEKRETER YARDIMCISI CENGİZ DELİBAŞ - Başkanım çok teşekkür ederim.

Cengiz Delibaş, Türkiye Odalar Borsalar Birliği Genel Sekreter Yardımcısı.

Sayın Başkanım, çok kıymetli milletvekilleri; aslında 10, 20 ve 21'inci maddeler üzerinde müsaade ederseniz Başkanım, birleştirerek konuşmak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

TOBB GENEL SEKRETER YARDIMCISI CENGİZ DELİBAŞ - Şimdi, bu 2 maddede deminden beri aktarıldığı üzere teşvikler 2 puan azaltılıyor, 1 puan işveren primi artırılıyor ve prime esas ücret de brüt asgari ücretin 7,5 katından 9 katına çıkartılıyor. Geçmişte bu 6 katıydı ki taleplerimiz hep bu yöndeydi.

Sayın Başkanım, enflasyonla mücadeleyi hepimiz destekliyoruz çünkü enflasyon şu anda bütün kesimlerin canını yakıyor fakat makroihtiyati tedbirler çerçevesinde özellikle iş âleminin krediye ulaşması ve faizlerin yüksekliğinden dolayı çok ciddi bir finansman sıkıntısı içerisinde. Özellikle son bir yıldır tekstil, konfeksiyon, ayakkabı, mobilya başta olmak üzere sanayide çok ciddi bir gerileme başladı. Bir yıl içerisinde sanayi sektöründeki istihdam kaybı yüzde 3,5. Şimdi, bu teşviklere baktığımızda geçen yılki 2 puanla birlikte yaklaşık 300 milyarlık bir tutar yapıyor ki bu kanun teklifi içerisindeki en büyük parasal maddeleri de bunlar oluşturuyor ve bunların tamamını şu anda işletmelerden çekilecek para olarak biz görüyoruz. İstihdamı artırmamız lazım, istihdamı korumamız lazım. Kısa çalışma ödeneği talebimiz varken hiç beklemediğimiz şekilde teşviklerin azaltılmasıyla karşı karşıya, primlerinin artırılmasıyla karşı karşıya işletmelerimiz kalacak. Sayın Başkan OECD örneğini verdi fakat "vergi takozu" dediğimiz prim ve vergiyle beraber değerlendirdiğimizde hâlâ daha Türkiye OECD ortalamasının 5 puan üzerinde prim, vergi yükü olarak. Rekabet ettiğimiz ülkelerle kıyasladığımızda, işletmelerimizin çok ciddi bir şekilde bu prim yüküyle, vergi yüküyle mücadele etmek zorunda. Eğer bu düzenlemeler bu şekilde devam edecek olursa korkarım ki kayıt dışı artacak istihdam azalacak oysa biz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

TOBB GENEL SEKRETER YARDIMCISI CENGİZ DELİBAŞ - Başkanım, sözümü bitireyim mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, buyurun, diğer maddeyi de birleştirerek konuştunuz, sözünüzü tamamlayın.

TOBB GENEL SEKRETER YARDIMCISI CENGİZ DELİBAŞ - Teşekkür ediyorum.

Eğer biz sosyal güvenlik sisteminin açıklarını kapatacaksak istihdamı artırmamız lazım, kayıt dışını azaltmamız lazım, bunun için de teşviklerin devam etmesi lazım. Bir de bir şeyi özellikle vurgulayacağım, vekillerimizden biri de belirttiler: 2 puanlık teşvik sosyal güvenlik sistemiyle alakalı değil, bu doğrudan Hazinece karşılanan bir teşvik. Dolayısıyla sosyal güvenliğin aktüel dengesiyle alakası olmayan bir teşvik.

Son bir şey söylemek istiyorum: Son yıllarda yapılan düzenlemelerin sosyal güvenlik sistemine getirdiği yükün yarısı bu teşviklerle, prim artışlarıyla birlikte işletmelerin sırtına yüklenmiş oluyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ ESİN ÇETİNKAYA - Başkanım, 21'le beraber görüşüyorsak ben onunla da ilgili söz almak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Vereyim buyurun, beraber açtım onları zaten.

TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ ESİN ÇETİNKAYA - Teşekkür ederim.

ERHAN USTA (Samsun) - Beraber açmadınız, 24'le açtınız, 21'le değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yo, 21 değil, 24'ü söyledim. Neyse 24'ü bir daha konuşuruz.

Evet, 20'nci maddede 1 adet önerge vardır, okutup...

ERHAN USTA (Samsun) - Pardon, konuya geçmeden bir cevap versinler. Hangi analize istinaden böyle bir şey getirildi çünkü "Analiz ettik." dedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya, buyurun.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Ben analizi açıklamıştım biraz evvel, bayağı geniş konuştum ama...

ERHAN USTA (Samsun) - Bir daha söyleyin. Öbür tarafta yaptığın analiz ayrı bu analiz ayrı. Bugün sorduğumuz 1 puan artış ve 2 puan teşvikin düşüşünü bize izah edin, hangi analize dayalı olarak yaptınız?

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - 5 puan teşvik 2008'de başlamış, Maliye tarafından ödenen bir teşvik. Bunun analizini farkların farkı yöntemiyle bizim ekiplerimiz bütün verileri kendi içimizde kullanarak yaptık. İşin sonucunda dönemsel olarak 2008'den sonraki etkisi, 2011-2020 arası etkisi ve 2020 sonrası etkisine de bakıldı. Burada geçen sene imalat sektöründe istihdam daha fazla olduğu için 5 puanda bırakılması ve bunun sonucunda 4 puana indirilmesi konusu gündeme geldi bu analizin sonucunda. Bunun devamında yine bu sene bu teşvikin, artık on sekiz sene süre sonunda, 2 puana düşürülmesinin Hazine ve Maliyenin ödediği bir şey olarak transfer rakamı etkinliğinin artık yavaş yavaş etkisini yitirdiği konusunda bir analizimiz var. Bunun sonucunda ortaya çıkan bir şey oldu. Yani 2'ye düşürdüğümüzde geçen sene 1 puan indirildiğinde bunun KOSGEB yoluyla kullanılması tercih edildi. Bu sene de bunun bizim tahsilatlarımızda -yani 2025 başında uygulamaya başladık- etkisinin olmadığını gördük. Yani, bir 4/A tahsilat oranında aksine 0,5- 0,7 puanlık bir artış da söz konusu. Yani, etkisinin olmadığını gördük.

ERHAN USTA (Samsun) - Etkisi olmayan bir şeyi bu vakte kadar niye verdik? Yani, bunda dünya kadar maliyete katlandık. Her 1 puanda yaklaşık belki 75-80 milyar maliyete katlandık, hâlâ da katlanıyoruz, imalatla katlanıyoruz. Yani şunu diyorum...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım, bu çok önemli. Hayır, şu "Bizim paraya ihtiyacımız var, biz bu teşviki azaltıyoruz." denilse bir şey demeyiz. Onlar öyle der, biz de "Yapma kardeşim." deriz ama şimdi bize Başkan diyor ki: "Biz bunları dönemsel dönemsel, her birini ayrı ayrı analiz ettik." SGK'nin öyle bir analiz kapasitesi olduğunu -ben SGK'yi sizden eski tanırım- ben görmedim. Daha doğrusu, bizde kamuda hiçbir birimde öyle bir kapasite kalmadı. Bana biri söylesin Allah aşkına ya, şu çalışmaları hadi koyun ortaya, koyun ortaya şöyle bir çalışmayı. Yani böyle "Dönem dönem biz bunu analiz ettik, efendim, bunun etkisinin azaldığını görünce biz bunu kaldırıyoruz." Böyle bir şey yok. "Paraya ihtiyacımız var." denilebilir. "Açıkları azaltmak istiyoruz, hazinenin burada yapacağı transferi azaltmak istiyoruz." filan bunlar denilebilir. O zaman da bir şey demezsin yani "Nihayetinde siyasi takdiridir." deriz, geçeriz gideriz. Ama şey değil, hakikaten analizse o zaman biz bunu sorarız, bu analizin bize detaylarını bir verin.

Şimdi, bakın, analizse önce teşvikleri tamamen kaldır, 1 puan niye artırıyorsun? Yani bir mantıksızlık yok mu? Niye hâlâ 2'de tutuyoruz? Bir yandan 2 puan teşvik veriyorsun, hâlâ 2 puan teşvik veriyoruz imalat dışında, imalata 5 puan teşvik veriyoruz. Bir yandan teşvik verdiğinde bir yandan da 1 puan da diğer taraftan artırıyorsun. Bu nasıl bir mantık? Yani hangi analize dayalı bunlar?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Kaya bir daha söz veriyorum, ondan sonra bitireceğim.

Buyurun.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Ben bir sene önce çok güçlü bir analiz yaptığımızı ve SGK'de bu kapasitenin olduğunu söyleyeyim. Yani ben kişisel olarak...

ERHAN USTA (Samsun) - Paylaşabilir misiniz?

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Yani bunun sonuçlarını biz ilgili makamlara sunduk ve...

ERHAN USTA (Samsun) - Kamuoyuyla da paylaşın, bizimle de paylaşın efendim. Belgeler gizli değil, devlet sırrı falan değil, bu çalışmalar paylaşılır.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Yani şu açıdan söylüyorum, savunmak açısından değil: Bu kapasite var ve bunu çok etkin...

ERHAN USTA (Samsun) - Şu sağlık giderinin ne kadar olduğunu söyleyin önce bana.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Sağlık giderini yazılı olarak söyleyeyim.

ERHAN USTA (Samsun) - Yapmayın, gözünüzü seveyim, bunlar o kadar zor şeyler ki. Elinizde, bir defa, bu kadar uzun dönem bu analizi yapacak, o regülasyonu yapacak veri yok. Gözünüzü seveyim, kırılmamış bir veri yok, nasıl yapacaksınız bu analizi? "Analiz" dediğiniz şey çıplak gözle bakıyorum ben, bir artış bir azalış var, analizden kastınız oysa onu bilmem ben ama "analiz" kelimesi öyle bir şey değil Sayın Başkan. Yapmayın, gözünüzü seveyim!

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Bu analizi yaptığımızı ben söylüyorum, bilimsel olarak ortaya koyduk.

ERHAN USTA (Samsun) - O zaman paylaşacaksınız, paylaşacaksınız. Paylaşacak yüreğiniz varsa kurum olarak o zaman biz şapka çıkartırız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) - Paylaşacaksınız o zaman.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Analizi yaptık, öyle gördük olmaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kifayetimizakere.

Sayın milletvekilleri, İYİ Parti Grubunun 1 adet önergesi vardır, okutup işleme alacağız.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta?

ERHAN USTA (Samsun) - Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklif maddesiyle uzun vadeli sigorta kolları prim oranında artış, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalı işveren hissesinin 4 puanlık indiriminin 2 puana düşürülmesi ve 4/1-b genç girişimci teşvikinin kaldırılması hedeflenmektedir. Bu düzenleme işveren açısından olumsuz etkiler doğuracaktır. Şöyle ki özel sektör iş yeri işverenlerinin çalıştırdıkları sigortalılardan dolayı ödeyecekleri primlerinden 5 puan indirim sağlanmışken 25/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilen (2/2717) esas numaralı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesiyle bu indirim 4 puan düşürülmüştür. Aradan bir yıl geçmeden ise aynı madde üzerine tekrar bir düzenleme yapılarak bu oran 2 puan düşürülmek istenmektedir.

81'inci maddenin indirimi düzenleyen kısmı özel sektör işverenlerine bir nevi ödül niteliğindedir. 2008 yılından itibaren özel sektör işverenlerinin belli şartları taşıması hâlinde prim ödemelerinde devlet desteği sağlanmaktadır.

Teklifle özel sektörde faaliyet gösteren işverenlerin belirli şartları yerine getirmeleri hâlinde uygulanacak 4 puanlık prim indirimi 2 puan olarak uygulanmak istenmektedir.

İşveren hissesine ait primlerin hazinece karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak bu Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna, muhtasar ve prim hizmet beyannamelerini ise Maliye Bakanlığına vermeleri, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerini sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarı yasal süresinde ödemeleri, Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması şarttır. Bununla birlikte yapılandırma imkânlarından faydalanan, ilgili kanunlara göre taksitlendiren işverenler bu süre zarfında bu faydadan yararlanabilmektedir. Hâl böyle olunca, yükümlülüklerini yerine getiren işverenin daha fazla ödüllendirilmesi gerekirken tam tersi bir uygulama düzenlenmek istenmektedir. Teşvik edici düzenlemelerle kayıt dışı istihdamın önlenmesi mümkünken işveren yükünü artırmak doğru bir uygulama olmayacaktır. En azından mevcut uygulamanın devam edebilmesi için maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

Teklifle değişiklik yapılmasının 2008 yılı Ekim ayı itibarıyla yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun'un 81/1-ı maddesi özellikle yüksek oranlı sigorta primleri nedeniyle artan iş gücü maliyetleri, işverenleri kayıt dışı istihdama yönlendirdiği için alınmış kanuni bir tedbirdir. Dolayısıyla bugün bu uygulamadan 2 puan bile olsa vazgeçilmesi sayılan sakıncaları beraberinde getirecektir. Geçmişte Sosyal Güvenlik Kurumu Strateji Geliştirme Başkanlığı, kayıt dışı istihdamla mücadele, kayıtlı istihdamın desteklenmesi, bilinçlendirme ve bilgilendirme faaliyetleri istihdam üzerinde mali yüklerin azaltılması, uygulanan teşvikin çeşitlendirilmesi gibi birçok çalışma yapmıştır. Bugün gündeme gelen kanun teklifinde başarılı olduğu gözlemlenen bunca akademik çalışmanın üzeri çizilmekte ve hazinenin işveren destek priminden 2 puan daha fazla tasarruf etmesi amaçlanmaktadır.

Bunun dışına teklifle yapılmak istenen uzun vadeli iş kollarına işveren hissesinin yüzde 12'ye çıkarılması da aynı işveren için başkaca bir yük oluşturacaktır. Düzenleme tamamıyla işverenleri kayıt dışı istihdama yönlendireceğinden sağlıklı bir amaca hizmet etmeyecektir ve teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

Genç girişimciler için uygulanan genç girişimci teşviki ise farklı meslek kollarında ilk bir yıl için ilaç mahiyetinde bir uygulamadır. Bu düzenlemenin de uygulamada devam etmesi birçok meslek grubu açısından olumlu etkiler doğuracaktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 20'nci madde kabul edilmiştir.

24'üncü maddede 1 adet önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vergi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

ERHAN USTA (Samsun) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklif maddesiyle malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalı işveren hissesinin 4 puanlık indiriminin 2 puana düşürülmesi hedeflenmektedir.

25/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilen (2/2717) esas numaralı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesiyle bu indirim 4 puan düşürülmüştür. Aradan bir yıl geçmeden ise aynı geçici madde üzerinde tekrar bir düzenleme yapılarak bu oran 2 puan düşürülmek istenmektedir.

Teşvik edici düzenlemelerle kayıt dışı istihdamın önlenmesi mümkünken işverenin yükünü arttırmak doğru bir uygulama olmayacaktır. En azından mevcut uygulamanın devam edebilmesi için maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 24'üncü madde kabul edilmiştir.

21'inci maddede kim konuşuyor?

Buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

5510 sayılı Kanun'un 82'nci maddesine göre prime esas kazanç üst sınırı asgari ücretin 7,5 katı olarak uygulanmakta, yapılan düzenlemeyle prime esas kazanç üst sınırı asgari ücretin 9 katı olarak uygulanacaktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Söz talebi var mı?

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Şimdi asgari ücretin 7,5'tan 9 katına çıkartılması prime esas tutarında SGK'nin sigorta prim tutarlarını artırıyor ama bir taraftan da brüt ücret üzerinden maaş alan kişilerle ilgili gelir vergisinde azaltıcı etki yapıyor. Hiç kıyasladınız mı acaba? Şimdi, artan prim tutarıyla gelir vergisindeki azalışın aradaki farkı ne kadar yani tutar olarak bir hesaplama var mı, bunu merak ettim? Çünkü 2026 yılı için ilave mali etkisi 63,7 milyar olacağı söylenmiş etki analizinde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bu soruları not alalım, soracağım tekrar bunları.

CEVDET AKAY (Karabük) - Orta ve uzun vadede de bu prim tutarındaki 9 kata çıkış nedeniyle emeklilikte yüksek ücret durumu da doğacak. Bu da göz önünde bulunduruldu mu? Kıyaslama yapıldığında nasıl bir mali tabloyla karşı karşıyayız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlioğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Prime esas kazanç üst sınırı asgari ücretin 7,5 katından 9 katına çıkartıyoruz. Daha önce bu 6'ydı 7,5 oldu, 9'a çıkartıyoruz ve bunun da 63,7 milyar liralık bir mali etkisi olacağından bahsediliyor. Tamam bunu yaptık diyelim, peki, bunla beraber bir şeyi de yapalım o zaman yani üst gelir grubundaki insanlar var, aylık geliri 250 bin 300 bin lira gibi insanlar var. Bu insanlar, bu düzenlemeden sonra daha fazla prim vermiş olacaklar. Bu insanlar, mesela, kıdem tazminatı üst sınırı hâlen daha 53 bin lira, emekli olacağı zaman, emekli tazminatı alacağı zaman, üst sınır 53 bin lira, peki, bunu da arttıralım o zaman. Yani neden biz bunu artırmıyoruz, neden yani? Hep böyle diyorlar ya: "Keser gibisiniz, hep kendinize, kendinize." Biraz da testere gibi olmak lazım ya. Bir taraftan 7,5 kattan 9 kata çıkarırken öbür taraftan da -madem öyle- bu kıdem tazminatı üst sınırını arttıralım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Ben yine bir soru sormak istiyorum: Bu üst sınır konulmasının bir mantığı olmalı. O mantığı arkadaşlar bize izah etsinler. Yani niye bir üst sınır konuluyor, yoksa bu hani çok kârlı bir şey olmuş olsa istediği kadar, istediği miktardan prim yatırsın deriz. Önce onu bir söyleyin, ona göre takip edip sorarız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın TİSK temsilcisi, buyurun.

TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ ESİN ÇETİNKAYA - Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; mevcut koşullar göz önünde bulundurulduğunda istihdamın artırılması için işveren teşvikleri bizim için önemli bir konu. Bu doğrultuda işverenler açısından getirilmesi planlanan ek yükümlülük bağlamında prime esas kazanç üst sınırının asgari ücretin 7,5 katından 9 katına çıkarılması gibi düzenlemelerin mümkün olduğunca ötelenmesini talep ediyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Altınsoy siz mi, Sayın SGK Başkanımız mı?

Buyurun.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Yani biz burada yine tabii, genel gelir artışıyla ilgili ilkelere baktık. Burada gelir vergisi açısından etkisini hesaplamadık, çok olacağını düşünmüyoruz yani.

ERHAN USTA (Samsun) - Yüzde 25'i gider bunun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Bir azalma var ama yani.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Yine, bu genel gelir artışıyla ilgili yani 9 kat, bunun zamanında 6'dan 7,5'a çıkarıldı, şimdi de 9'a çıkarılıp yine genel aktüeryal dengede belli bir noktaya ulaşmak, temel amaç bu.

ERHAN USTA (Samsun) - Sınır koymanın nedeni ne? Niye üst sınır var burada? Üst sınırsız olsun, kaçtan yatırıyorsa yatırsın. Ya yatırmak istiyorsa adam, bunun mantığı ne?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Niye 9 kat üst sınırı var?

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Efendim, bundan önceki dönemde 2017 yılına kadar 6,5 oranındaydı üst sınır, sonra yapılan düzenlemeyle 7,5'a çıkarıldı. 9-10-11; bu, tabii, tercihle alakalı ama daha çok, tavanı sınırsız bıraktığınız zaman çalıştıran kişinin, işverenin de çalışan kişinin de kısa vadede aleyhine oluyor çünkü yüksek prim ödemek durumunda kalıyorlar. Çok yüksek, sınırsız bir sistem içerisinde bağlayacağınız aylık da emekli aylığı da vereceğiniz kısa vadeli sigorta kapsamındaki ödeneklerde de rakamlar çok yüksek oluyor.

ERHAN USTA (Samsun) - İşçiler kendisi talep ediyor, çalışanlar yani aleyhine olacak bir şey değil.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Aslında genel ücret ortalamasında 7,5 ve 9 makul görünüyor, asgari ücretin 9'u ki bu kapsamda 358 bin sigortalımız hâlihazırda sistemde.

ERHAN USTA (Samsun) - Üst limitten mi?

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Tümüne baktığınız zaman, evet, 358 bin kişi şu anda 7,5 katı üzerinden bize prim ödüyor fakat bizim ağırlığıma baktığınız zaman asgariden ödeyenler yaklaşık yüzde 40'ına tekabül ediyor. Asgari ücretin 2 katı, belki 2,5 katına kadar olanlar da yüzde 70-72,5 arasında asgari ücretin 2,5 ya da 3 katı üzerinden bize prim gönderiyorlar, primler o yönüyle bildiriliyor. Makul olan 9 göründü.

Sayın vekilimizin bir sorusu oldu, burada, tabii, kısa vadede bir prim gelir kazancı olacak ama uzun vadede bir emekli aylığına etkisi olacak mı? Evet. Uzun vadede yani yirmi beş yıla yayılan bir süreç içerisinde bunu ister istemez uzun vadeli sigorta kapsamında bağlanacak emekli aylıkları yönüyle sisteme biraz yük getirecek ama kişilerin de külfet-nimet dengesi içerisinde katlanmış olduğu o prim katkısının karşılığı emekli aylıklarına ve kısa vadeli sigorta yönüne de o hem sürekli iş göremezlikte hem geçici iş göremezlikte ödenecek ödenek ve gelirlerde de bir artışa yol açacak sayın vekilim.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu sağlığın da matrahı oluyor mu?

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Tabii, aynı şekilde olacak, onun içerisinde dâhil oluyor, çünkü o dağılımın içerisinde. Sağlıkla ilgili bizim genel bütçemizin içerisinde bütün giderlerimizin yaklaşık üçte 1'ini de sağlık harcamalarına harcıyoruz. Yaklaşık bugün itibarıyla bir aylık emekli aylığı ödememiz 350 milyar TL. Sadece emekli aylığı olarak söylüyorum, bunun dışında ikramiye ya da benzeri bir ödeme söz konusu değil. Bunun üçte 1'i kadarını da ayrıca sağlık olarak üstlenmiş durumdayız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki, Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, tabii, kritik şey şu -az önce arkadaşımız söyledi- yani bu, vergi matrahından düşülüyor. Bilmiyorum, Sosyal Güvenlik Kurumu bunu, hasılat etkisini hesap ederken vergiden olacak kaybı... Yaklaşık bunun dörtte 1'i kadar bir vergi kaybedeceğiz dolayısıyla uzun dönem olarak baktığımızda, tamam, şimdi prim toplayacağız, bugün işte gelirimiz 63 milyar lira, Sosyal Güvenliğin geliri artıyor. Yaklaşık 15 milyar lira gelir vergisi düşecek, işte, net 48-50 milyar lira kâr olacak. Tabii, uzun dönemde bunu aylık olarak ödeyeceğiz. Yani bütün bu hesapların aynı anda yapılması durumunda meseleye bakmak lazım. Yani daha önceden bu iş çok gündeme geldi ama her defasında bunun çok yüksek oranlara çıkarılmasının doğru olmadığı kanaati hasıl olmuştu bürokraside. O yüzden onlar, o talepler geri çevrilmişti. Tabii, bunlar çok daha önce de gündeme gelmişti dolayısıyla hani net etkisi anlamında bakmakta fayda var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 21'inci madde kabul edilmiştir.

22'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sayın Başkanım, burada SGK'den gelir veya aylık alanların genel sağlık sigortası kapsamında kendi sigortalılıkları veya hak sahibi olduğu kişinin sigortalılığı nedeniyle oluşan prim ve prime ilişkin borçları gelir ya da aylıklarından yüzde 25'i geçmemek üzere kesilerek tahsil edileceği hükme bağlanıyor. Mevcut durumda bu kesinti yapılamıyor. Yapılan düzenleme, genel sağlık sigortası prim borcu dâhil, prim ve prime ilişkin borcu olup da kendilerine gelir veya aylık bağlanmış kişilerden bu borçları icra takip işlemi yapılmaksızın veya kişilerin muvafakati aranmaksızın kesinti yapılarak tahsil edilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Ben, burada bir soru sormak istiyorum. Şimdi, bir limitet şirket veya anonim şirket var, çalışanları var, sigorta primleriyle ilgili tutarları yatıyor. Neticede, ödeyemediği bir kısım meydana geliyor. Şirket tasfiye de olabilir, borçlarını ödeyememiş de olabilir, o zaman şirket ortaklarına rücu edilecek herhâlde. Şirket ortağı da BAĞ-KUR'dan emekli oldu diyelim, BAĞ-KUR'dan emekli olan bu şirket ortağı bu limitet şirket ve anonim şirketin sigorta prim borcuyla ilgili emekli maaşından yüzde 25 kesintiye tabi tutulacak mı?

ORHAN YEGİN (Ankara) - "GSS prim borcu" diyor.

CEVDET AKAY (Karabük) - Orada genele yaymış, genel bir ifade gördüm ben orada.

ORHAN YEGİN (Ankara) - "Genel sağlık sigortası (GSS) prim borcu," diyor.

CEVDET AKAY (Karabük) - Şöyle yazmış, ben okuyayım şimdi onu: "Sosyal Güvenlik Kurumundan gelir veya aylık alanların, genel sağlık sigortası primi dâhil kendi sigortalılığı veya hak sahibi olduğu kişinin sigortalılığı." Buradaki kişi tüzel kişi de olabilir yani, netleştirelim diye soruyorum yani genel bir ifade.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kim cevap verecek?

Sayın Ertüzün, buyurun.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Efendim burada kastedilen şey, tamamen o bahsettiğimiz şirket tüzel kişiliğinin ortaklarının borçlarıyla alakalı değil. Buradaki örnek şöyle efendim: Kişi devlet memuru, belli dönemde memuriyetten ayrılmış, genel sağlık sigorta borcu doğmuş, tekrar memuriyete girmiş ya da zorunlu sigortalılık başlamış. Bu kişilerin aylıklarından herhangi bir kesinti yapmadan... Özür dilerim, bunlardan herhangi bir borç sorgusu yapmadan aylık bağlayabiliyoruz yani memuriyetten ya da sigortadan emekli aylığı bağlanacağı zaman herhangi bir borç sorgusu söz konusu değil. Sadece BAĞ-KUR'lularda borç sorgusu söz konusu. Buradaki kapsamındaki kişiler ya memuriyetten ya da sigortadan emekli olmuş ve ara dönemlerde bazı GSS borçları oluşmuş, ödemediği dönemler var.

ERHAN USTA (Samsun) - Kaç kişi var bu kapsamda?

CEVDET AKAY (Karabük) - Bir şey ilave edeceğim, bir şey daha soracağım.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu rakamı bir öğrenelim de.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - 961 bin kişi var burada sayın vekilim.

ERHAN USTA (Samsun) - Ne kadar alacaklar, belli mi?

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Yaklaşık 934 milyon buradan beklentimiz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 934 milyon...

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Milyon TL.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Milyar değil yani.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Hayır, değil yani 1 milyar da değil.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ama iyi de...

ERHAN USTA (Samsun) - Alacağımız toplam ne kadar?

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Şimdi, bu maddenin toplama etkisi 3,3 milyar olacak. GSS borcu olan 304.666 kişi.

CEVDET AKAY (Karabük) - Etki analizinde 2,9 milyar yazmışsınız.

ERHAN USTA (Samsun) - "961 bin kişi." dedin.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - 2 tane yer var burada. Bir tanesi 1999 öncesi sigortalılığı başlamış ve GSS borcu var; bu 304 bin kişi.

ERHAN USTA (Samsun) - Tamam.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Diğeri de aylık bağlanmış ama hâlihazırda borcu var. Kanunda buna ilişkin bir hüküm olmadığı için herhangi bir kesinti yapmıyoruz, haciz ya da icra gibi o arzu edilmeyen yöntemlere de başvurmuyoruz. Bunun tahsilinin kolaylaştırılması için diyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Az önce... BAĞ-KUR'dan şirket ortağı olarak emekli olan kişi emekli oluyor, emekli maaşını alıyor. O maaştan üçte 1 oranında kesinti yapıyorsunuz. Bu konuyla ilgili bazı şikâyetler bize iletili. Bunu hangi kanuna istinaden yapıyorsunuz?

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - 5510 sayılı Kanun'a göre.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye...

Sayın Bakırlıoğlu, siz de buyurun söyleyin, soracaktınız bir şey.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, ya, şöyle bir şey: Yani esasında ben bunu içime sindiremedim işin doğrusunu konuşmak gerekirse. Şimdi 16.881 lira emekli maaşı. Bir de hak sahibi olanlar var; yüzde 75, yüzde 50. İşte, 10 bin lira, 15 bin lira. Bu rakamlarda alan insanlar var. Yani şimdi nasıl olacak da biz bu insanların maaşından yüzde 25 kesinti yapacağız? Zaten ne veriliyor ki yani ne kadar... Zaten açlık sınırının çok altında. Yani bugün açlık sınırı 27 bin lira, 28 bin lira. Kalkıp da işte dul maaşı alan birisi 12 bin lira, 13 bin lira maaş alıyor, biz ondan bir de yüzde 25 borç keseceğiz.

ERHAN USTA (Samsun) - Ondan kesilmiyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Nasıl?

ERHAN USTA (Samsun) - Kesiliyor muydu onlardan?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Tabii, hak sahibinin borcu varsa.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yok, yok. Anlattığından benim anladığım sigortalı ve BAĞ-KUR'lunun böyle bir borcundan dolayı kesinti olmuyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Ben mantıken söyledim, öyle olmaması lazım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ben yanlış anlamış olabilirim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, değerli arkadaşlar, bir saniye... Bir saniye... Sayın Ertüzün... Değerli arkadaşlar bir saniye... Sayın Ertüzün...

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Efendim, o üçte 1 kesinti 6183 sayılı Yasa'dan kaynaklanıyor. Oradaki ifade aynen şöyle: "1/3'ünden az, 1/4'ünden çok olamaz." ifadesi var. Kurumun alacakları öncelikli alacaklar içerisinde.

CEVDET AKAY (Karabük) - 1/3'ünden çok, 1/4'ünden az olamaz; ters söylediniz.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Evet, kurumun alacakları öncelikli alacaklar içerisinde sayılıyor. Biliyorsunuz, emeklinin aylığına haciz konulamıyor fakat kurum alacakları bu kapsamda değil.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Peki, bir şey soracağım.

Dul ve yetim aylıklarına da yüzde 25... Yani işte, adam vefat ediyor, karısına da aylık bağlanıyor. Bu vefat eden kişinin GSS borcu var, kuruma borcu var. Bu durumda dul ve yetim aylığı alan kişilerin aylığından da yüzde 25 kesinti yapacak mısınız?

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Eğer o dosyanın borcuysa tabii ki.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yani işte onu söylemeye çalışıyorum. Yani bakın bu çok şey...

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Şöyle ama...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yani bir taraftan, şimdi gelecek önümüze GSS prim borçlarını sileceğiz, milyarlarca liralık GSS borcu silinecek, bir taraftan da... Yani şimdi 16.800 lira yüzde 75 bağlanmış olsa kaç para yapıyor? 12 bin lira, 13 bin lira.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - 14 bin.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yani 13-14 lira maaş alan birisinin, bir dulun maaşından biz yüzde 25 keseceğiz. Bu bana sosyal bir devlet anlayışıyla çok bağdaşmıyor gibi geliyor. Bir yanlışlık var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Ertüzün, buyurun.

SGK BAŞKAN YARDIMCISI İSMAİL ERTÜZÜN - Efendim, eğer bu düzenlemeyi getirmemiş olursak haciz ve icra gibi arzu etmediğimiz yöntemlerle tahsile gitmek zorunda kalacağız. Onun da başkaca masrafları oluşacak ama bu düzenlemeyle çok da sıkıntıya yol açmadan çözmeye çalıştık bu maddeyle.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Böyle de sıkıntı değil mi? Yani 13 bin lira maaş alıyor, 4 bin lira kesiyorsunuz; geriye kalıyor 9 bin lira. Çok sıkıntı yani başka bir çözüm bulmak lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Sayın Bakırlıoğlu, mesele anlaşıldı. Kurum, siz alacaklarınızı almak istiyorsunuz. Değerli arkadaşlar, adam diyor ki: "Benim alacağım varsa böyle bir yöntemle beraber bunu alacağım." Bunu şimdi biz ya kabul edeceğiz ya kabul etmeyeceğiz. Yani, meselenin boyutu bu. Ben genel bir şey söyleyeyim size. Bakın, değerli arkadaşlar, bu SGK de bizim, hepimizin.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Emekliler de bizim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, her şey bizim.

Şimdi, "Bazı meselelerde getirilen düzenlemelerle alakalı, aktüerya hesaplarıyla alakalı problem var." deniyor, bunu kabul ederiz etmeyiz, hoşumuza gider gitmez ama nihayetinde bir gerçeklik karşımızda. Bu hangi parti olursa olsun yani nihayetinde hepimizin sorumluluğu. Dolayısıyla SGK'nin burada yapmaya çalıştığı, geneli itibarıyla benim gördüğüm maddelerin içerisinde bu aktüer hesabını düzeltmeye çalışıyor çünkü bunun sürdürülebilirliğiyle alakalı problem görüyorlar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, o zaman şöyle bir şey yapalım, mesela SGK'nin ne kadar alacağı var? SGK'nin alacağı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu, bir müsaade eder misiniz bana?

Değerli arkadaşlar, şimdi oturup ben başka mecralara tartışmayı getirmek istemiyorum. Burada ben size genel bir şey açıkladım. Siz dersiniz ki "Biz geldiğimiz zaman primi kaldıracağız, almayacağız." Bu bir politikadır, buna bir şey diyemem, ben buna bir şey demem. Şimdi, eleştirilerinizi ortaya koydunuz, onlar cevap verdiler, nihayetinde aynı şeyin etrafında dönüyoruz yani yeni bir şey üretemiyoruz yani rica ediyorum sizden, saat 22.30 oldu. Bu, sizin çok hoşunuza gitmeyebilir "Biz bunu kabul etmiyoruz, biz sosyal demokrat bir partiyiz." dersiniz, buna itiraz etmem. Dersiniz ki: "Ya, biz gelince kardeşim iktidara yüzde 50 finanse edeceğiz." bu politikadır ama şimdi, nihayetinde buradaki şu an Hükûmetin karşı karşıya kaldığı durum bu ve konu anlaşıldı aslında Sayın Bakırlioğlu. Biz şimdi birbirimizi ikna edemiyoruz, dolayısıyla, sizin görüşünüz bu, bunların görüşü bu, Hükûmetin görüşü bu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Zaten bizim yaptığımız şey burada kayda düşürmek değil mi? Kayda düşürmeyeceksek konuşmayalım o zaman.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Geçti zaten kayda, hayır, aynı şeyi tekrarlayıp duruyoruz Sayın Bakırlioğlu. Mesele anlaşıldı, aynı şeyi 4 defa da kayda koysak aynı şey oluyor, 5 defa da kayda koysak aynı şey oluyor, mesele ortaya çıkmış.

Evet, buyurun Sayın Bakırlioğlu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sözüm bitti.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 22'nci madde üzerinde Cumhuriyet Halk Partisinin 1 adet önergesi vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu
Manisa

Veli Ağbaba
Malatya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlioğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Kanun teklifinde 22'nci maddede yer alan hükümle 5510 sayılı Kanun'a ek bir madde eklenmekte ve Sosyal Güvenlik Kurumundan gelir veya aylık alanların, genel sağlık sigortası primi dâhil kendi sigortalılığı ve/veya hak sahibi olduğu kişinin sigortalılığı nedeniyle prim ve prime ilişkin borcu bulunanların, bu borçlarının kendilerine/hak sahiplerine bağlanan gelir veya aylıklarından yüzde 25 oranını geçmemek üzere kesinti yapılarak tahsil edilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Etki analizine göre 2,9 milyar Türk lirası genel sağlık sigortası prim borcunun tahsil edilmesi öngörülmektedir. Uzun süredir yaşanan kronik enflasyon şartlarında gelirleri mütemadiyen eriyen ve açlık sınırı altına düşen emeklilerle ilgili bu düzenlemenin metinden çıkarılması için bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 22'nci madde kabul edilmiştir.

25'inci madde için Sayın Altınsoy'a söz veriyorum.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sayın Başkanım, 2025 yılında götürü bedel üzerinde hizmet alım sözleşmesi yapılmış kamu üniversite sağlık hizmeti sunucularının, götürü bedel sözleşme tutarından aşağıda kalan tahakkuk tutarları arasındaki farkın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesine bu amaçla tahsis edilecek ödenekten karşılanarak üniversite hastanelerinin 2026 yılındaki alacaklarından mahsup edilmesi öngörülmüyor. Bu tutar da yaklaşık olarak 52 milyar TL.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Üniversite hastanelerinin borcu mu var?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sözleşmeyle alakalı, Raci Bey daha iyi açıklama yapar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Raci Bey, buyurun.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Yani global bütçeden yapacakları tahsilat, hastanelerin bir sözleşmesi var, burada bir fark oluşuyor, onun önümüzdeki yıl bütçede hizmetlerini engellememesi açısından her yıl yaptığımız bir düzenleme.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun, bunu da kayda geçirelim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bunu da bir kayda geçirelim.

Şimdi, SGK'nin ne kadar alacağı olduğu konusu hakkında daha önce burada Plan ve Bütçe Komisyonunda, geçen bütçede defaatle soru sorduk, yazılı soru önergesi verdik, cevap verilmedi. En son 2024 yılı itibarıyla 1,3 trilyon lira alacağı olduğu Sayıştay raporlarında yer aldı yani SGK'nin 1,3 trilyon lira alacağı var 2024 itibarıyla.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Nereden?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şahıslardan, tüzel kişiliklerden toplam alacağı.

Şimdi, ben şunu sormak istiyorum: Bugünkü güncel alacağı ne kadardır? SGK'nin bugün itibarıyla güncel alacağı ne kadardır? 4/A, 4/B toplam alacağı ne kadardır? Sayıştay da SGK'ye yıllardır aynı tenkitlerde bulunuyor yani özetle şunu söylüyor: "Sen alacağını tahsil edemiyorsun."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Hatta şunu söylüyor, satış amaçlı birçok gayrimenkul alınıyor. Bu gayrimenkuller de zamanında satılmıyor, zamanında satılmayan gayrimenkuller de kıymetinde, değerinde satılmıyor ve burada bir kamu zararı olduğu konusunda ciddi tenkitler var. Ben şunu öğrenmek istiyorum: Şu anda satış amaçlı aldığınız, satacağınız kaç tane gayrimenkul vardır? Kaç tane gayrimenkulünüz vardır satış amaçlı elinizde bulunan ve bunların bugünkü değeri nedir? Biz burada

birçok düzenleme yapıyoruz; işte, primleri artırıyoruz ama bir taraftan da SGK alacağını tahsil edemiyor, böyle bir gerçeklikle karşı karşıyayız. Satış amaçlı aldığı birçok gayrimenkul var, bunları satmıyor, zamanında satamıyor ve zamanında satamadığı için de düşük değerlerden satılıyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Nasıl yani zamanında satılmadığı için...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Dört yıl sonra satıyor, dört yıl sonra. Sayıştayın yalancısıyım ben.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Dört yıl sonra daha kıymetli satarsın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Aynı fiyata satıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - SGK yöneticileri not aldı, cevap versinler.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, bizim üniversite hastanelerimiz maalesef finansal açıdan ciddi sıkıntılardır; bu öteden beri gelen bir sorun, bugünün filan da sorunu değil. Şimdi, burada global bütçe kapsamında üniversite hastanelerine belli tahsilatlar yapılıyor fakat artık bir alışkanlık hâline geldi, her yıl aynı terkin -bu bir anlamda terkin- biz burada yapıyoruz; buna da başka bir çare bulmak lazım.

Mesela, şu listeyi görmek isteriz: Hangi hastane bu kendisine tahsis edilen hizmeti doldurdu, hangisi dolduramadı? Bu tür bir haksızlık da oluyor olabilir. Mesela, bir üniversite hastanesi doldurmuştur, diğeri doldurmadan aynı parayı alıyor; "aynı para" derken herkese aynı para verilmiyor, onu biliyorum da kendi payını, payına düşeni kimisi hizmet vererek alıyor, kimisi de hizmet vermeden normal şartlarda gelecek yıldan düşülmesi gerekirken düşürmüyoruz, terkin ediyoruz. Maddeye karşı olduğumdan değil ama bir şeyi de çözmek lazım, gerçekten sıkıntılı, öteden beri sıkıntılı, bu da bu sıkıntıyı çözecek bir durum değil bununla sadece durumu idare ediyoruz ki çözülmesi gereken bir şey, bunu biraz Maliye Bakanlığı tarafının yapması lazım.

Şimdi, bizim üniversite hastanelerimizin devletle yani genel bütçeyle ilişkisi de yekpare değil. Mesela, kimi üniversite hastanesinin memurlarının önemli bir kısmının normal personel maaşları genel bütçeden ödeniyor, kiminin döner sermayesinden ödenmesi gerekiyor; böyle bir adaletsizlik de var, o zaman da personel alım rejimine bağlı olarak değişiyor. Onların hepsini göz önünde bulundurarak buraya kalıcı bir çözüm getirmemiz lazım yoksa diğer türlü zor olur. Hep böyle olcaksa o zaman ben şunu söylerim, normal şartlarda bir milletvekili veya bir muhalefet milletvekili olarak "O zaman kardeşim, her yıl bununla karşılaşıyorsanız bunun global bütçesini biraz düşük verin ki ihtiyaçtan fazla para vermeyelim." "İhtiyaç" demeyim de alacağım hizmetin üzerinde niye para veriyorum? Bir de işin o boyutu var. Ama bu paraya ihtiyaçları olduğunu biliyoruz. Kalıcı bir çözüm getirmek lazım; ben biraz bunun kayıtlara girmesini önemsedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya, buyurun.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Sayın Başkanım, sayın vekilimiz global bütçeyi net açıkladı zaten, bu dediği gibi kalıcı çözüm olması gereken bir konu.

Alacak tahsilatı konusunda da biz, en azından alacak tahsilat oranımızın artması için uğraşıyoruz. Gayrimenkullerde de bu sene -elektronik satışa geçen sene başladık Sayın Vekilim- 5 kere satış yaptık, bunu açık ilanlarla yapıyoruz. SPK'den değerlemeler yapılarak başlıyor açık ihale, herkese açık elektronik ihale şeklinde yapıyoruz ve önümüzdeki dönemde daha da hızlandıracağız, yeni yönetmeliğimiz de yayımlandı, satışlarımızı hızlandıracaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Elimizdeki bütün varlıkları piyasa değerleri üzerinden satmak için sürekli değerlendiriyoruz ve önümüzdeki dönem bu sayılar artacak.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şu an alacağınız ne kadar şu an için, güncel? Eylül ayı itibarıyla toplam alacağınız ne kadar?

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Bunu yazılı olarak verelim isterseniz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Vallahi, geçen sefer de "Yazılı olarak vereceğiz." dediniz, en son bana sizin SGK'nin linkini gönderdiler yani...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlioğlu, Çalışma Bakanlığı gelecek ya, nasılsa bütçeye gelecekler.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Geçen sefer de geldi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O zaman ona göre şey yaparız.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bu soruya bir tek Sayıştay sorarsa cevap alıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O zamana kadar hazırlarlar herhâlde alacağı.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, bu devlet sırrı değildir herhâlde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ne bileyim, bilmiyorlar herhâlde ne kadar alacakları olduğunu.

ERHAN USTA (Samsun) - Normalde Parlamente'ye bu bilginin verilmesi lazım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bana link attılar ağabey. Yok, hiçbir yerde yok, açık veri yok.

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - Yani güncel rakamları yazılı vermeyi tercih ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya, bütçeniz hangi gün sizin?

SGK BAŞKANI RACİ KAYA - 11 Kasım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 11 Kasım'a kadar Bakan Bey'le de konuşun, çalışın, epey zamanınız var, hazırlığı yapın, gelin, Meclisi bilgilendirin, "Alacağı öğrenecekler Meclisten." diye haber gönderin.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 25'inci madde kabul edilmiştir.

26'ncı maddeye geçiyoruz.

Sayın Altınsoy...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sayın Başkanım, burada 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun geçici 2'nci maddesi kapsamında, dernek veya vakıflar ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullardaki atölye ve uygulama birimleri ile çıraklık ve halk eğitim merkezlerindeki uygulama birimlerine bağlı döner sermaye işletmelerinin söz konusu gelirleri nedeniyle iktisadi işletme oluşmuş sayılmayacağına ilişkin düzenlemenin uygulama süresini 31/12/2025'ten 31/12/2035 tarihine kadar uzatılmasını talep ediyoruz, teklif ediyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Amaç ne burada?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - İktisadi işletme faaliyeti yok bunlarda zaten, okulların işletmeleri.

ERHAN USTA (Samsun) - Ama gelirleri var, tam tersine canım. "İktisadi işletme olmasın." diyorsunuz.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Olmasın diyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Niye olmasın diyorsunuz?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Süreyi uzatıyoruz, okullar...

ERHAN USTA (Samsun) - Okulu bırak, dernek ve vakıf kısmı ne yani?

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Yani kanunun ilk çıkış şeyi dernek ve vakıflar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hangi dernekleri ve vakıfları kapsıyor? Sayın Başkan, hangi vakıfları, dernekleri kapsıyor, bir isimlerini alabilir miyiz? Hangi vakıflar, hangi dernekler? Siz hayırlı bir iş yapmazsınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bak, o şeyler alınır, lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben bürokratlara bir şey demem.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kime diyorsunuz? Sayın Ağbaba, niye her şeyi bana bakarak konuşuyorsunuz ya?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben bürokratları şey yapar mıyım? Ben siyasetçiyim, bürokratlara bir şey demem.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sanki teklifi ben verdim. Ben onu da anlayabilmiş değilim yani her konuşan "Başkan" diyor, ben ne yapıyorum, sanki ben...

CEVDET AKAY (Karabük) - Mecliste de öyle Başkanım, biliyorsunuz, Başkana konuşulur yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arabacı, siz mi istiyorsunuz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Ben de bir...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye Sayın Arabacı...

Bir sorun da alayım hepsini.

CEVDET AKAY (Karabük) - Gerçi kısmen soruldu ama bu dernek ve vakıflar nelerdir, dökümünü ben de istiyorum. Bir de burada döner sermaye işletmeleri var, bunlar da Millî Eğitim Bakanlığına ağırlıklı olarak bağlanmış. Bu döner sermaye işletmelerinin de dökümünü istiyoruz. 2008 yılında getirilmiş, 2 kere uzatılmış 2020 ve 2025'e, şimdi de 2035'e kadar yani on yıl daha uzatılıyor. 2008'den bu yana ne kadar gelir azaltıcı etkisi olmuş bu kanun maddesinin?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arabacı, not alın hepsini.

Sayın Ağbaba, siz sordunuz zaten.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sordum ben, vakıfların ve derneklerin listesini istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Çok kısa ve net bir soru.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Vallahi bunu anlamak mümkün değil. Şimdi, bu geçici madde arkadaşlar, bizim hiçbir kalıcı maddemizin bu kadar ömrü yok yani 2035 geldiğinde yirmi yedi yıllık bir geçici madde olacak bu madde o zaman tekrar uzatılmazsa eğer. Yani çok doğru bir şey olsaydı, bu zaten geçici madde yapılmaz, kalıcı bir madde olurdu. Dolayısıyla bu, belli bir süre için zamanında her ne nedenle konulduysa konulmuş ama bunu sürekli uzatmanın çok fazla bir anlamı yok.

Şimdi, dernek ve vakıfların... Yani şu: Bunların ciddi bir geliri var, o gelir belli bir eşiği geçiyor, artık ondan sonra bir ticari işletme sayılması lazım ama biz bu maddeyle onun ticari işletme sayılmasının önüne geçiyoruz. Ticari işletme sayılmasının tabii sonuçları olacak, vergi verecek, şu olacak, bu olacak, mükellefiyet olacak, o mükellefiyet olmasın diyoruz. Niye diyoruz bunu? Yani bunlar ne amaçla kurulmuş, nedir? Bunların kamu yararına olan dernek ve vakıf olmak zorunluluğu var mı, onu bilmiyorum, onu da arkadaşlar bize bir söylesinler. Bunları ben de şöyle notlarıma almıştım, isimlerini öğrenelim; bir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Artı iki; ne kadar gelirleri var toplamda? Totalde bizim konuştuğumuz hacim nedir? Bir de hep diyoruz; işte, Maliye Bakanımızın tavrı ortada, "İstisnaları azaltacağız." diyor. Bir istisnayı on yıl daha uzatıyoruz yani bir yıl, iki yıl falan da değil, bir on yıl daha uzatıyoruz. Bunun arkasında kim var, nedir, ne değildir bize bir açıklasın arkadaşlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Arabacı...

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kanunun geçici 2'nci maddesi, kanunun yürürlüğe girdiği 2006 yılından itibaren aslında bu hüküm geçerli bir hüküm ve burada dernek ve vakıflar derken herhangi bir dernek, vakıf ayırt etmiyor tüm dernek ve vakıfların Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesinin (5)'inci bendi dediği konut ya da gayrimenkul kiralama gelirleri, geçici 67'nci maddesi dediğimiz de aslında menkul sermaye iratları. Bu tür kazançları dolayısıyla tüm dernek ve vakıfların herhangi bir iktisadi işletmesi, bir şeyi yoksa bundan kaynaklı olarak iktisadi işletme oluşmasın diyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Belli bir limit değil mi? Mesela 1 milyar geliri olsa da oluşmayacak mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - Başka bir özelliği sebebiyle bir iktisadi işletmesi oluşmamışsa, sadece kira geliri nedeniyle yani bankadaki parası, menkul sermaye iradı sebebiyle

iktisadi işletme oluşmaz diyor. Ama böyle çok büyük bir rakam olup da gözümüze batan dernek ya da vakıf yok bildiğimiz. Benim bahsettiğim kiralama gelirleri ve bahsettiğimiz akar gelirler yani menkul sermaye iradı gelirleri. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı tüm okullar -burada belli bir okulu ayırımı yok- özellikle mesleki ve teknik okullarda, atölyelerde birtakım el işçiliği şeyler yapıp satılabilir. Bunlar döner sermayede gelir elde ediliyor. Bunların döner sermaye elde ettiği işlemler ticari piyasa kapsamında, aslında normalde ticari iş gibi değerlendirildiği için verginin kapsamına girmesi gerekiyor, kanunen o tarihten bu zamana kadar "Bunlar için iktisadi işletme oluşmaz, bunları vergi mükellefiyeti yapmayalım." diye bir irade oluşmuş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - İlk çıkışı 2006-2008 arası, sonra 2 defa uzatarak bu tarihe kadar gelmiş, şimdi de yine bir on yıl daha uzatılması konusunda bir öneri var efendim.

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım, şimdi, hakikaten yirmi yedi yıl olacak diyorduk, yirmi dokuza çıktı Sayın Arabacı'nın ikazından sonra, 2006'da başlamış oluyor, dolayısıyla tam otuz yıl sürecek bir istisna -ne dersiniz- veya muafiyet. Şimdi, bunun bir mantığı yok. Bakın, bütün dünyada biliyoruz ki belli işler vakıflar, dernekler üzerinden gidiyor. Düşünün şimdi, vakfın mütevellisinde her şeyinde ben varım, zaten ben yönetiyorum vakfı. 1 milyar lira nakit, "cash" param var, bunu kendim nemalandırırsam bir sürü vergi ödeyeceğim devlete ama vakfa onu bağışlıyorsunuz, vakıf üzerinden yine ben kullanıyorum. Tabii, vakfın parasını kullanmanın elbette bir usulü var ama vakıf üzerinden siz bunu yönetebilirsiniz. Yurt dışında da birçok böyle vakıfların kurulmasının da -bir kısmının- temel amacı bu. Burada bütün muafiyetleri, o vergi avantajları, "Hiçbir vergi almayacağım. Ticari işletme gibi kabul etmeyeceğim." Böyle anlıyorum, değil mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - Ticari işletme gibi olanlar, iktisadi işletme başka sebeplerle oluşanlar zaten onların içerisinde hepsi vergiye tabi olur ama sadece bu iki unsur nedeniyle...

ERHAN USTA (Samsun) - Yok, yok, oluşmaması... Bundan stopaj da almayacak mıyız mesela?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - Yok, stopajı alıyorum. Eğer ki iş yeri kiralamasıysa karşı taraf stopaj yapıyorsa onu almış oluyorum, nihai vergi sayılıyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Mevduata yatırdı parasını...

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - Onda da geçici 67 kapsamında stopaj alıyorum, ona engel değil.

ERHAN USTA (Samsun) - Peki, ticari işletme sayıldığı zaman nasıl ek bir yükümlülük doğuyor?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - Şöyle: Bir işletme iktisadi işletme oluşacak şekilde, başka faaliyetleri sebebiyle -bunlar değil de- diyelim ki başka normal bir ticari faaliyette bulunuyor, onun yanında gayrimenkul de kiralamış ya da menkul sermaye iradı var, onlar zaten iktisadi işletmeye dâhil olur, bu madde kapsamına girmez. Bu maddede sadece bunlardan oluşan bir gelir varsa...

ERHAN USTA (Samsun) - İşte ben onu diyorum, sadece bunlardan oluşan bir geliri var.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - O zaman stopajı yapılır, bu nihai vergileme sayılır. İktisadi işletmede oluşmuş sayılmaz.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, burada olunca böyle yani bu madde olmasın, şimdi bunu uzatmamış olsak, bankada mevduatı olan bir vakıf veya dernek, yüksek miktarda bir mevduatı var, ne tür bir yükümlülüğe; ilave, şu andakine ilave nasıl bir yükümlülüğe tabi olacak?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - Şöyle oluyor: Mesela bu kiralamaları sebebiyle, özellikle kiralamalar sebebiyle iktisadi işletme oluştu -yani birden fazla olduğu zaman- anlamında bir yorum çıkıp beyanname vermesi gerekebilirdi kurumlar vergisi ya da gelir vergisi anlamında.

ERHAN USTA (Samsun) - İlave vergi verir.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - Evet.

ERHAN USTA (Samsun) - Niye yapmıyoruz bunu?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Kamu yararı.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, niye? Kamu yararı olduğunu da bilmiyoruz ki! Bak, hepsi, hani diyelim ki "kamu yararına olan dernekler için" denilse -onu sordum o yüzden- yani dersin ki zaten bunun kamu yararına bir dernek olduğu yani o da ayrı bir hikâye olur o zaman da onu anlarım ama ben vakfı, derneği kuruyorum, parayı da oraya veriyorum, ondan sonra buraya ciddi bir avantaj sağlıyor. Ya, bunun hakikaten bir mantığı yok. Yani daha doğrusu bu kadar uzatmanın bir şeyi yok. Zaten öyle olmuş olsaydı bunu zamanında sürekli madde yaparlardı. Yani "Onu geçici olarak yapalım." denilmiş ama biz bunu şimdi uzatıyoruz ve bunu hangi dönemde uzatıyoruz? "Ya, istisnaları azaltalım, muafiyetleri azaltalım, vergi tabanımızı biraz daha genişletelim." dediğimiz bir dönemde yani nedenini, gerekçesini çok açıklayamadığımız bir şeyi uzatıyoruz. Bence çok anlamlı değil yani çok anlamlı değil, yanlış bir şey yapıyoruz gibi geliyor bana.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Evet, 26'ncı madde üzerinde İYİ Parti tarafından verilmiş 1 adet önerge var, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 26- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2025" ibaresi "31/12/2035" şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın a bendi yürürlükten kaldırılmış ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle dernek, vakıf ve MEB'e bağlı uygulama birimlerinin vergi avantajının bir on yıl daha devam etmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu değişiklikle 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun geçici 2'nci maddesinde yer alan iktisadi işletme sayılmaya ilişkin erteleme hükümlerinin 31/12/2035 tarihine kadar uzatılması sağlanmaktadır. 5520 sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesinin yürürlüğe girmesi farklı gerekçelerle pek çok kez ertelenmiştir. Kanunlar uygulanmak için çıkarılmaktadır. Uygulanma tarihlerinin ertelenmesinin rasyonel sebeplerle ortaya konulması gerekmektedir ancak gerekçe metninden ve etki analizinden teklifin hizmet ettiği nihai amaç anlaşılmamaktadır.

Kanun teklifinin pek çok maddesinde vergi yükünü artırıcı düzenlemeler bulunmaktayken 26'ncı maddeyle dernek ve vakıflarca elde edilen Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesinin (5) numaralı bendi ve geçici 67'nci maddesi kapsamında kesinti suretiyle vergilendirilmiş kazanç ve iratlar ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı örgün ve yaygın eğitim yapan mesleki ve teknik eğitim okullarındaki atölye ve uygulama birimleri ile anaokulu, kreş, çıraklık ve halk eğitim merkezlerindeki uygulama birimlerine bağlı döner sermaye işletmelerinin elde ettikleri gelirler dolayısıyla iktisadi işletme oluşmuş sayılmayacağı düzenlemek istenmektedir. Önergemizle maddede yer alan (a) bendi kaldırılarak dernek veya vakıflarca elde edilen kazanç ve iratlar açısından 31/12/2025 tarihine kadar uygulama sağlanırken (b) bendi açısından anaokulu, kreş, çıraklık ve halk eğitim merkezlerindeki uygulama birimlerine bağlı döner sermaye işletmeleri gelirleri için bu süre 31/12/2035 tarihine kadar uzatılmak istenmektedir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - 26'ncı madde üzerinde İYİ Partinin önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28'inci maddeye geçiyoruz.

Buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Evet, burada mevcut durumda "31/12/2025 tarihine kadar üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce çekin ödenmek için muhatap bankaya ibrazı geçersizdir." hükmü yer almaktaydı. Bu hükmü, 31/12/2025 tarihine kadar çekin üzerindeki düzenleme tarihinden önce bankaya ibrazı mümkün değildir. Bu sürenin uzatılmaması hâlinde 1/1/2026 tarihinden itibaren üzerinde yazılı düzenleme tarihi ileri tarihli olsa bile çekin bankaya ibrazı mümkün olacak ve bankada karşılığının bulunması hâlinde ödenmesi zaruri hâle gelecektir. Biz bu sürenin 31/12/2028'e uzatılmasını teklif ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Evet, teşekkürler Başkanım.

2012 yılından önce, çekte yazan vade tarihinden önce yani vade beklenmeden bankaya ibraz edip, karşılığı varsa tahsil edip yoksa yazdırabiliyordunuz. Şimdi bu uygulamayla bu uzatma 2028 yılına yani on üç yıldır erteleniyor. Ne kadar süre daha ertelenmeye devam edecek? Şimdi, şöyle bir durumla karşı karşıya kalırsanız: Çek ileri vadeli alındı, firmanın portföyünde var fakat çeki keşide eden kişi mal varlığını kaçırmaya çalışarak birtakım hareketlere girse veya yurt dışına kaçma teşebbüsünde bulunsun bu alacağı olan kişi istisnai durumlarda vadesinden önce ibraz etmeli mi, etmemeli mi? Bunu burada bir tartışmak lazım. Eğer böyle bir durumla karşı karşıya kalırsanız... Siz bir sürü kanunda şüphe olması durumunda gerekli önlemleri alıyorsunuz. Burada da iyi niyetli kişiler çeki elinde bulunduran, çeki keşide eden kişi mal varlığını kaçırıyorsa, bu tip hareketlere girdiğiyse, önlem almak gerekirse nasıl bir hareket olacak? Bunu mahkeme kararıyla mı yapıp çeki vadesinden önce ibraz etmek gerekir? Bu mücbir duruma nasıl bir çözüm bulacaksınız? İstisna getirilebilir mi? Bence getirilmesinde fayda var.

Bir de karşılıksız çek tutarları 2022 yılında 123 bin adede kadar düşmüştü, daha sonra tekrar artmaya devam etti. Şimdi, en son 2024 yılında 273 bine kadar yükseldi. 2025 Ocak-Eylül döneminde de 219 bin adedi buldu yani şimdi, parasal büyüklük açısından da 175 milyar civarında oldu. Adet olarak yüzde 11; parasal büyüklük açısından yüzde 45,9'luk bir artış var yani bu da neye işaret? Ekonomik krize işaret. Artık firmalar kredi kartı kullanımı yoğunlaştığı hâlde bile kestikleri çekleri ödeyemiyorlar çünkü finansman maliyetleri yükseldi, konkordato ilan eden firmalar arttı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, toparlayın lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Bu karşılıksız çek sorununu veya bu ekonomik krizi artık nasıl çözmeyi planlıyorsunuz? Bu konuda da bir açıklama bekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Balak, buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET CAN BALAK - Sayın Başkanım, Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Ahmet Can Balak.

Sayın vekilimizin ifade ettiği hususlar, aslında şöyle, hani, düzenleme 2012 yılından bugüne kadar...

CEVDET AKAY (Karabük) - Bir de bunun enflasyonist etkisi de var biliyorsunuz. Sürekli uzattığınız zaman para yaratıyor.

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET CAN BALAK - Sayın Vekilim, doğrudur, şöyle: Dolayısıyla, hani, pandemi süreci, pandemiden sonra yaşadığımız deprem felaketi, deprem felaketinden sonra bölgesel savaşlar, içinde bulunduğumuz ekonomik konjonktür derken ister istemez sizin de ifade ettiğiniz hususlarla karşılıksız çekte olan artış, bu tarihi uzatmadığımız takdirde 1/1/2026 tarihinden sonra biz bu rakamın daha da artabileceği endişesiyle bunu sizin takdirlerinize arz etmek, Parlamentonun takdirlerine arz etmek istedik çünkü bu düzenlemeye olan alışkanlık nedeniyle esasında, bu geçici düzenlemeye olan alışkanlık nedeniyle tacirin de üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce çekin bankaya ibraz edilmemesi ve bu uygulama nedeniyle ödemelerini planlayabilmesi gibi bir alışkanlığı var. Dolayısıyla, takdirlerinize arz ediyoruz efendim üç yıl daha uzatılması hususunda. Söylediğiniz husus yani alacaklının mal kaçırması malumunuz hani bu geçtiğimiz on iki yıl içerisinde de malum olabilecek bir husus.

Dolayısıyla, burada hukuki yollar hâlihazırda zaten alacaklı bakımından açıktır. Dolayısıyla, takdirinize arz ettiğimiz buradaki husus tamamen bu maddenin üç yıl daha uygulamaya devam edilmesi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki, teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi yok.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 28'inci madde kabul edilmiştir.

29'uncu madde...

Sayın Altınsoy...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Başkanım, biraz kapsamlı bilgi vermek istiyorum çünkü İSMEP deyince akla çok bir şey gelmiyor belki. İstanbul'u muhtemel bir depreme hazırlayabilmek amacıyla oluşturulan İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi İSMEP'in finansmanı için Türkiye Cumhuriyeti ile Uluslararası İmar Kalkınma Bankası arasında 18 Ekim 2005 tarihinde 310 milyon euro tutarında ikraz anlaşması imzalanmış olup söz konusu anlaşma 3 Şubat 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 98 yılında yürürlüğe giren Deprem Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkındaki Yönetmelik'ten önce inşa edilmiş okullar, yurtlar, hastaneler gibi öncelikli kamu binalarının yürürlükteki yönetmeliğe göre sismik risk karşısındaki durumlarının incelenmesi ve bu inceleme sonuçlarına bağlı olarak güçlendirilmesi veya yıkılıp yeniden yapılması hedeflenmiş, bu hedefler doğrultusunda bugüne kadar 1.704 kamu tesisine ait 2.654 binanın depreme karşı durumunun incelenmesine ilişkin güçlendirme, fizibilite çalışmaları tamamlanmış. Yine, eğitim yapıları anlamında 365 okula ait 403 binada yeniden yapım inşaat çalışmaları tamamlanmış, 54 okula ait 60 binanın ise yeniden yapım inşaat çalışmaları devam etmiş, 4 okula ait 4 bina ise ihale aşamasındadır.

Yine, eğitimle ilgili birçok yapı var ama zaman almamak adına, sağlık tesisleri anlamında yeniden yapılanmalar var. İdari binalar, afet yönetim merkezleri, yükseköğrenim öğrenci yurtları gibi birçok alanda yapıların yenilenmesi amaçlanmış. Kamu binalarında deprem riskinin azaltılması kapsamında güçlendirme ve yeniden yapım, inşaat çalışmaları ve devam eden toplam 1.704 kamu binasında çalışma yapılmış, bütçenin yaklaşık yüzde 54'ü eğitim yapısına, yüzde 28'i sağlık yapılarına ayrılmıştır.

Netice itibarıyla, yapım yılı, binanın fay hattına uzaklığı, kullanıcı sayısı, bina büyüklüğü gibi önceliklendirme kriterleri dikkate alınarak ve risk düzeyi yüksek binalardan başlanarak yapılan çalışmalar sonucunda İstanbul genelindeki kamu binalarının deprem riski asgari düzeye indirilmiştir. Bunun süresi bitiyor, sözleşmenin. "Faaliyet gösteren İstanbul Proje Koordinasyon Birimine yapılacak teslim ve hizmetlerde finansmanı yabancı devletler, uluslararası kurum ve kuruluşlarca karşılanmak şartıyla 31/12/2025 tarihine kadar KDV'den müstesnadır." diyoruz. Bizim bu süreyi 31/12/2035'e uzatma talebimiz var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Söz talebi...

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, bu önemli bir husus yani çok itiraz ettiğimden değil ama şunu öğrenmeye çalışıyorum: Şimdi, bu proje kapsamında İstanbul Valiliğinde finansmanı yabancılar tarafından karşılanmayan bir hizmet aldığımda Valilik veya hizmet verdiğinde KDV var, değil mi, orada KDV'den bir muafiyet yok. Peki yani finansmanın dışarıdan karşılanmış olması zaten şey değil, ikraz anlaşması dediniz yani nihayetinde bir borç bu. Burada niye böyle bir istisna getiriyoruz, KDV istisnası getiriyoruz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Hatipoğlu...

ERHAN USTA (Samsun) - Şundan dolayı diyorum Sayın Başkan: Şimdi, bakın, sistemde bu KDV öyle bir kanun ki bu sistemde hem indirimli oran hem de istisna ve muafiyetleri ne kadar fazla olursa sistem o kadar kötü çalışıyor.

Şimdi, düşünün, ben bir firmayım. Ondan sonra yani bu kapsamda mal satıyorsun, ondan sonra dolayısıyla KDV'den istisna olduğu için ödenmeyecek. Ondan sonra ben ciddi bir KDV alacak yükü altına giriyorum mesela gibi. Veya tersi durumlar; mesela, şimdi, indirimli KDV'de, lokantacıya gidin, diyor ki... Gittiğimiz her yerde lokantacılar bize diyor... Şimdi, biraz farklı bir konuya geldim ama KDV'de bunları mümkün olduğu kadar azaltmamız lazım. Lokantacı diyor ki: "Kardeşim, yüzde 1'le giriyor, siz benden -yüzde 10 vergi diyorsunuz- yüzde 9 vergi alıyorsunuz." diye anlıyor adam bunu, tamam mı? "Ben yüzde 9 ilave vergi ödüyorum." diyor. Şimdi, bunu böyle algılıyor. Niye? Çünkü her şeyi KDV dâhil konuştuğumuz için ilave bir para almıyor; o kendi hasılatından verdiği bir pay olarak kabul ediyor. Hâlbuki vergisinin içerisinde koyuyor diyelim ki. E, şimdi, öbür tarafa gidiyorsun mesela. Tam tersi durumda, "Benim birçok girdim yüzde 20'yle, ben yüzde 1'le çıkıyorum." diyor. "Benim sürekli bir KDV alacağım doğuyor devletten. Alacağımı da hemen vermediği için paranın zaman değerinden dolayı ciddi bir finansman yükü altına giriyorum." diyor. Bakın, iki taraftan şikâyet ediyor dolayısıyla hem indirimli oranları hem de bu tür muafiyet ve istisnaları sistem...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım, bitiriyorum.

Bakın, KDV sistemi bu yüzden çalışmıyor. Ben burada, şimdi, bunun mantıklı... Hani şunu deseniz bana, onu anlayacağım yani "Yerli, yabancı fark etmez, kim olursa olsun, finansman nereden olursa olsun, bu çok kutsal bir proje, İstanbul için önemli bir proje dolayısıyla buradaki mal ve hizmet teslimlerinde KDV'den istisna ediyoruz hepsini." dese anlayacağım ama finansmanı Dünya Bankasından gelmiş, neyi değiştirir? Bence bir şey değiştirmez yani biraz böyle bakmak lazım. "Ya, bu daha önce verilmiş, hadi biz bunu devam ettirelim." şeklinde bakmaktan ziyade... Bakın, konuyu önemsizleştirmiyorum, İstanbul'un riskinin azaltılması, tamam, bunlar çok önemli meseleler ama nihayetinde ödeneğini, parasını ona göre koyarız. Devletin sistemini bozmamak lazım. Bunun karşılığında her tarafında başka bir mükellef var, onu görmek gerekiyor.

Evet, teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arabacı, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - Sayın Başkanım, bu aslında 2011 yılında İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi kapsamında İstanbul Proje Koordinasyonu

oluşturulmuş ve o dönemde bu projenin özelliği zaten yabancı kaynakla finanse edilmesi o kanun kapsamında. O proje kapsamında yapılacak teslim ve hizmetlere KDV istisnası uygulanması öngörülmüş o tarihte ve bu tarihe kadar gelmiş. Bugün itibarıyla hâlen devam eden işler ve proje kapsamında finansman kaynağı da olduğu için finansman sonuna kadar erdirilmesi ve yatırımların tamamlanması adına istisnanın süresinin uzatılmasına ilişkin bir öneri. Ayrıca, şu anda yeni, sıfırdan koyduğumuz bir KDV istisnası değil, bir müddet daha, proje bitene kadar olanın devam ettirilmesi.

ERHAN USTA (Samsun) - Onu biliyoruz. Bu parayı bize hibe mi veriyorlar?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - O kısmını bilmiyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Borç para. Ya, ben kendi paramı harcıyorum, başkası benim parama niye karışıyor? Gerçekten buna maliyecilerin "Olmaması lazım böyle bir şey." filan demesini beklerim ben normal şartlarda. Arkadaşlar, orada adam şimdi, KDV'sini alamıyor, ondan sonra devletten KDV alacağı doğuyor; o, devletin kapısında, öbürü bilmem nerede filan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bunun ilave bir faydası mı var bize Sayın Altınsoy yani mantığı, kurgu yapılıyorken bize önemli bir faydası mı oldu? Ve ertesinde de KDV almıyor, yani verdiği finansman nihayetinde bu.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Burada kredi kullanıyor, kuvvetle ihtimal orada bir şart da olabilir diye düşünüyorum. Bunu öğrenmek lazım.

ERHAN USTA (Samsun) - Şart olmaz yani böyle bir şartı da kabul etmemek lazım yani nihayetinde kredi kullanıyoruz. Bak, şimdi, önceki UEFA meselesi gibi değil, onu almak için, tamam, gelenek oluşmuş, onları filan veriyorsun. Niye ben KDV'den istisna... Ha, bir şey de değişmiyor nihayetinde yani bu tarafı da devlet, bir cepten öbür cebe filan ama bir tarafında mükellef var bunun, bu hizmeti veren birisi var yani hizmetin finansmanını yapan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Gerçekten sistemi bozucu bir şey ya, KDV sisteminin ruhuna aykırı. Bunu mümkün olduğu kadar azaltmak lazım. 2011'de getirmişiz -iyi ki söyledi- 2025 dolmuş, bir on yıl daha uzatıyoruz ya, bu kadar sürer mi, neymiş bu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bu konuda bence detay bir bilgi bakın değerli arkadaşlar, yani bu niye geldi, şart mı var, bir şey mi var, avantajı mı var, KDV olmadığı için daha ucuz bir finansman mı geliyor bize? Bir şey vardır bunun arkasında ki böyle bir şeye... Yoksa siz Gelir İdaresi olarak bir şeyden vazgeçmezsiniz kolay kolay, vazgeçtiğiniz bir şey de görmedim şimdiye kadar. Bir bakın da bize bir bilgi verin. Anladığım kadarıyla konu biraz arafta kalmış. Cuma akşama kadar bununla alakalı bize bir bilgi verirsiniz ben de arkadaşlarla paylaşırım.

Teşekkür ediyorum.

29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30'uncu madde, Kentsel Dönüşüm Başkanlığı Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı kapanış tarihinin uzatılması.

Sayın Altınsoy, buyurun.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Değerli Başkanım, 6306 sayılı Kanun'un ek 4'üncü maddesinde Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı'nın 31/12/2025 tarihinde kapatılacağı ve ayrıca, bu tarihe kadar ilgili mevzuatına göre özel hesaba kaydedilen gelirlerin bu tarihten sonra Başkanlık bütçesine gelir kaydedileceği, özel hesaptan yapılan harcamaların ise Başkanlık bütçesine bu amaçla tahsis edilen ödeneklerden karşılanacağı belirtilmiştir. Şimdi, yapılan düzenlemeyle Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı'nın ülkemiz genelini ilgilendiren önemli ve ivedi iş ve işlemlerde kullanılması sebebiyle 6306 sayılı Kanun kapsamındaki dönüşüm uygulamalarının sektöre uğramaması için bu Kanun kapsamında oluşturulmuş olan Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı'nın 2027 yılının sonuna kadar devam etmesi ve 2028 yılından itibaren de bu hesabın kapatılması öngörülmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Bu özel hesaba ilgili detay bilgi alabilir miyiz? Yani özel hesapta sirkülasyon şimdiye kadar ne kadar oldu? Buraya gelen paralar hangi projelere, nasıl harcandı? Bu projelerin tamamlanma durumu, projeleri yapan firmalar, bu konuyla ilgili bilgimiz var mı acaba? Bir de bu hesaplar denetleniyor mu? Onun da cevabını verelim, Sayıştay denetliyor mu bu hesabı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Kentsel Dönüşüm Başkanımız da burada, Genel Müdürümüz de burada.

Hakkı Bey, buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Sayın Başkanım, kıymetli hazırun; Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı 6306 sayılı Kanun'la bire bir çalışan bir özel hesaptır. 2012 yılından beri bu kanun kapsamında ülkemiz genelinde ilan edilen riskli alanlarda, rezerv alanlarda yapılan tüm konutlar, iş yerleri bu hesaptaki ödeneklerle tamamlanmaktadır. Başkanlığımızın kurulmasıyla özel bütçeli bir tüzel kişiliği haiz kuruluş olduktan sonra kapatılması öngörülmüştü. Uzatma talebimizin temelinde iki tane sebep var: Bir tanesi, deprem bölgesinde "yerinde dönüşüm" adı altında vatandaşlarımıza 750 bin hibe, 750 bin kredi vererek başlattığımız kampanyada 104 bin bağımsız birim 18 ilimizi kapsayan deprem bölgesinde yapılmakta. Bunların ödemesi Başkanlığımızın özel hesabından yapılıyor.

Yine, diğer kampanyamız da İstanbul'da devam eden Yarı Bizden Kampanyası. Bunda da güncel rakam 76.400 bağımsız birim yapılmakta. Yine, vatandaşlarımıza hibe ve kredi vererek afete karşı hazırlık anlamında yani toplamda yaklaşık 200 bin bağımsız birimin... Buradaki müteahhitler vatandaşlarımızın kendilerinin seçtiği müteahhitlerdir, büyük müteahhitler değil. Bağımsız birim sayısı 10 ile 50 arasında değişen proje alanlarıdır. Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Sayıştay tarafından denetlenir. Tek Hazine Kurumlar Hesabı'na da günlük kullanılmayan kısım her akşam 17.00'den sonra aktarılır. Herhangi bir faiz ve benzeri gelir Başkanlığımız adına kaydedilmez, Hazine tarafından da takibi sağlanır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay, var mı tekrar talebiniz?

CEVDET AKAY (Karabük) - Evet, evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Onu 31'inci maddede de sorabiliriz ama 31'inci maddedeki Kentsel Dönüşüm Başkanlığının dönüşüm projeleriyle ilgili kamu bankalarından kullanacağı krediler bu özel hesaba mı gelecek bundan sonra? Buradan mı harcanacak?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Arz edebilirim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Başkanım, bizim genel bütçeden özel bütçeli olan kuruluşumuza İstanbul'daki az önce bahsettiğim Yarısı Bizden Kampanyası ve deprem bölgesindeki Yerinde Dönüşüm Kampanyası'yla ilgili bütçeler ayrılmıştır. Strateji ve Finansman Başkanlığımızın öngördüğü iki kalem var, bu bizim özel bütçemize gelip özel hesapta muhasebeleştirilip az önce anlattığım gerekli yerlere aktarımlar sağlanıyor. Burada özel hesabın özel bütçeden tek farkı muhasebeleştirilmesinin -kalem anlamında, teknik anlamında- biraz hızlı olması. Biz, şu anki, depremden dolayı, az önce bahsettiğim 200 bin bağımsız birim yapıldığından dolayı bunu iki yıl daha uzatma talebinde bulunmuştuk. Kredi ise şu şekilde: Bu bahsettiğimiz genel bütçeden aldığımız ödenek dışında ülkemizin İstanbul ve deprem bölgesi dışındaki diğer bütün kentsel dönüşüm projelerini bizim Başkanlığımızın taşınmazlardan elde ettiği, taşınmaz satışlarından ve projelerdeki hak sahiplerimizin borçlanmalarından elde ettiği gelirlerle kentsel dönüşüm projeleri hayata geçiriliyor. Örneğin, işte Kütahya'da 3 tane projemiz var, Tunceli'de 2 tane projemiz var, Samsun'da 2 tane projemiz var. Biz Kentsel Dönüşüm Başkanlığı olarak alanın riskli veya rezerv alan ilanını sağladıktan sonra mevcuttaki bağımsız birimlerin değerlerinin tespiti, vatandaşlarla uzlaşma, buraya yapılacak projelendirme, akabinde tahliye ve yıkım, kira yardımları, sonrasında, yapılan proje yine Bakanlığımızın iştiraki olan Toplu Konut İdaresine ihale için gönderilir. Toplu Konut İdaresi, inşaatları tamamladıktan sonra tekrar bize teslim eder. Genel anlamda on yıllık Başkanlığımızın ana faaliyeti olan kentsel dönüşümde yapım kısmı TOKİ'dedir, diğer bütün kalemler Kentsel Dönüşüm Başkanlığımızdadır. Burada da genel bütçeden, az önce bahsettiğim İstanbul ve deprem bölgesi dışındaki projeler, bizim Başkanlık olarak tüzel kişiliğe kayıtlı taşınmazların satışından ve hak sahiplerinden borçlanmalarından kaynaklanan alacaklarla döndürülmektedir. Bazı zamanlar projelerde hak ediş ödemekte biz zorlanıyoruz, aniden öngörülmeyen bir ödeme çıkıyor veya satışlar istediğimiz gibi gitmiyor. Bizim taksitli alacaklarımızın yüzde 25'i kadar bir kredi kullanma talebimiz oldu. Bizim dış finansmanla ilgili...

CEVDET AKAY (Karabük) - Onu 31'inci maddede konuşacağız. Kullanılan kredi bu hesaba mı geliyor, onun cevabını alamadım.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Kullanılan kredi özel hesaba, Başkanlığımızın özel bütçesine gelip özel hesaba aktarılacak; doğrudur efendim.

CEVDET AKAY (Karabük) - Tamam, bu hesaba aktarılacak yani.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Doğrudur.

CEVDET AKAY (Karabük) - Tamam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi gözüküyor.

30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 30'uncu madde kabul edilmiştir.

31'inci madde...

Sayın Altınsoy...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Başkanım, yine, Kentsel Dönüşüm Başkanlığımızı ilgilendiren bir madde. Mevcut durumda Başkanlık kentsel dönüşüm faaliyetlerini genel bütçeden aktarılan ödenek, dönüşüm gelirleri ve taşınmaz varlıkların satışıyla gerçekleştirmekte, Başkanlık iç borçlanma yapamamaktadır. Ülkemizin deprem başta olmak üzere, afet riski altında olması sebebiyle kentsel dönüşüm hizmetlerinin daha etkin, verimli, kaliteli ve zamanında yerine getirilebilmesi, birden çok riskli yapıda, riskli alanda henüz başlanılamayan dönüşüm uygulamalarına başlanabilmesi ve neticede dönüşümün yapıldığı alanlardaki vatandaşların herhangi bir afet karşısında can ve mal güvenliklerinin daha süratli biçimde teminat altına alınması, önceden tahmin edilmesi mümkün olmayan başta deprem olmak üzere afet riski gerçeği karşısında ülkemizdeki yapı stok durumu da göz önüne alındığında afete dirençli projeler inşa edilmesiyle afet riskine karşı can ve mal güvenliğini koruyacak önlemlerin alınması gerekmekte. Bu kanuna eklenen geçici maddeyle Başkanlığımıza kanun kapsamındaki uygulamalarda kullanılmak üzere kaynak temin etmek maksadıyla taksitli toplam alacak miktarı esas alınarak sermayesinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait bankalardan iç borçlanma yapabilme imkânı sağlanmakta.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Kentsel Dönüşüm Başkanlığının dönüşüm projelerinde kullanılmak üzere kamu bankalarından kredi kullanmasının yolu açılıyor bu maddeyle. Burada da Kentsel Dönüşüm Başkanlığının vadeli alacaklarının yüzde 25'ini geçmemek kaydıyla kredi kullanılabiliyor. Etki analizinde bir tahminde bulunmuşsunuz yani 20 milyar civarında üst sınır olarak kamu bankalarından kredi kullanılabileceği öngörülüyor. Bunun da yıllık maliyeti 7,9 milyar civarında yani yüzde 39,5 basit faizle bir orana tekabül ediyor.

Şimdi, kredi kullanılırken hangi şartlarda kullanılacak, vade yapısı nasıl olacak, ödemesiz dönem olacak mı, teminat verilecek mi, sadece hazine garantisiyle mi yani Kentsel Dönüşüm Başkanlığının kendi kredibilitesiyle mi yoksa bu bahsettiğiniz taksitli alacaklarının temlik edilmesi suretiyle mi olacak? Yine, burada bu projelerin detaylarıyla ilgili bize bilgi aktarırsanız... Hangi projeler, tamamlanma oranları nedir, taksitli alacağınızın tutarı ne kadardır? Bu konularla ilgili bilgi istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu çok tehlikeli bir madde. Yani bir özel bütçeli kuruluşa borçlanma yetkisi veriyoruz. Yani özel bütçe nedir? Normalde merkezî yönetim bütçesi içerisinde ne var? Genel bütçe var yani bakanlıklar var, özel bütçeler var, işte, bir de düzenleyici, denetleyici kurumlarla merkezî yönetim bütçesi oluşuyor. Yani ana omurga bu. Devletin ana omurgasında bir birime borçlanma yetkisi veriyoruz. Niye borçlanma yetkisi? Yani borca ihtiyaç varsa hazine borçlanıyor zaten. Hazineden daha mı itibarlısınız? Hazineden daha mı ucuz borçlanacaksınız? Değil mi, bu soruyu sormak lazım. Kredibilitesi daha yüksek olmayacak herhâlde buranın.

Şimdi, bu, Sayın Başkanım, bütçe birliğini bozar, bu bir kara delik oluşturur. O limit bugün yüzde 25'tir, yarın gelir bir kanun, hiç kimse de izah edemez ama bir teklif gelir, bu yüzde 25'in yüzde 50'ye çıkarılması, yüzde 80'e çıkarılması; bu işler hep böyle başlar. Bunu çok iyi düşünmek lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani buna Maliye Bakanlığının şiddetle karşı çıkması lazım. Bütçe birliğini bozacak bir şey bu. Yani borçlanma yetkisi... Niye borçlanma yetkisi verelim? Şunu anlıyorum ben: "Benim alacağım var." Efendim, işte... Eskiden "hazineden kısa vadeli uygulanabilir avans" diye bir ifade vardı. İşte, "Vergi gelirim gelecek ama gelecek ay gelecek, kısa vadede Merkez Bankasından biraz para alayım." diye bu başlamıştır, ondan sonra burada sürekli bir stok taşınmıştır ve biz bunları 1990'lı yılların ortalarında reform olarak kaldırdık. Yani şimdi bu yüzde 25 limiti... Zaten limiti de, buradaki "limit" ifadesini de anlamak mümkün değil. "Anapara, faiz ve borçlanma nedeniyle oluşacak giderlerin toplamı, muhasebe kayıtlarında gösterilen taksitli toplam alacak miktarının yüzde yirmi beşini aşamaz." filan diye ifadeler de bence sıkıntılı, teknik olarak şey değil, buna Hazinecilerin bir bakması lazım. Muhtemelen Çevre, Şehircilik Bakanlığı tarafından gelmiş bu ifade. Dolayısıyla, ben bunun çok ciddi bir sıkıntısı olacağını düşünüyorum. Bunun mutlak suretle gözden geçirilmesi lazım. Böyle hani "Kısa vadeli benim nakit ihtiyacım için buradan alıyorum, ondan sonra hemen geri ödeyeceğim." şeklinde bir anlayışla bu iş başlamış olsa bile yarın bu işin nerede duracağını hiçbirimiz kestiremeyiz ve kesin olarak öyle olacaktır, geçmiş bütün tecrübeler onu gösteriyor; bu bir.

İkinci husus da, şu etki analizini Allah rızası için bize bir anlatın, bu etki analizini ben anlayamadım yani nasıl biz 24,6 milyar lira kârlı çıktık bu işten; şunu da bize bir izah edin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bir sorum var: Özel bütçeli kurumlardan böyle borçlanma yetkisi olan başka hangi kurumlar var?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Onu Hazine bilir, Hazine tarafına soracağız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hazineye soruyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Var mı başka soru Sayın Özlale, yoksa cevap mı alalım?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yok, yok, bu soru. Yani bu sadece Kentsel Dönüşüm Başkanlığında...

Ben de Sayın Usta'nın endişelerini paylaşıyorum. Benim aklıma gelen böyle bir özel bütçeli kurum yok direkt borçlanma yetkisine sahip olan. Var mı başka?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Kentsel Dönüşüm Başkanımıza söz veriyorum.

Sayın Alp, buyurun lütfen.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Sayın Başkanım, kıymetli hazırun; özel bütçeli olup borçlanma yetkisi olan başka bir kuruluş yok ama özel bütçeli olup misyonu ve görevi afete hazırlık olan da başka bir kuruluş yok.

CEVDET AKAY (Karabük) - AFAD Başkanlığı yok mu?

ERHAN USTA (Samsun) - Olacak mıydı? 2 tane mi olacak yani?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Yo, şu anlamda yani bize genel bütçeden veya hazineden daha makul borçlanmayla bir bütçe ödeneği Türkiye'deki diğer illerimiz için İstanbul ve deprem bölgesi haricinde bir ödenek sağlanmıyor. Biz kendi... Az önce hazine garantisi... Bu kredilerde hazine garantisi yok.

ERHAN USTA (Samsun) - Halk Bankasından alıyorsunuz o zaman.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Başkanlığın kendi taşınmazlarından elde ettiği gelirlerle, bunları teminat göstererek ve gerçekleşmiş alacağının yüzde 25'i kadar...

CEVDET AKAY (Karabük) - Yani temlik mi veriyorsunuz? İpotek vermiyorsunuz, temlik veriyorsunuz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Yok, ipotek vermiş oluyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Kendi taşınmazlarımızı ipotek gösterip ama kendi taşınmazlarımızın toplam bedelinin yüzde 25'i değil, taksitli alacaklarımızın yüzde 25'i. Şu an taksitli...

CEVDET AKAY (Karabük) - Az önce "gayrimenkullerin gelirleri" dediniz yani onun için dedim.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Bu teminat olarak gösterilebilir dedim.

CEVDET AKAY (Karabük) - Gayrimenkul teminatı, o temlik olur.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Az önce bir vekilimiz taksitli toplam alacağımızı sordu, şu an 96 milyar Başkanlığın toplam taksitli alacağı var. Bu, kayıt altına alınmış sözleşmeli alacaklar yani yaklaşık 22-23 milyar gibi bir borçlanma oluyor. Burada bir hazine garantisi yok. Ayrıca Başkanlığın taşınmazları garantör olabilir.

CEVDET AKAY (Karabük) - O zaman vahim bir durum var yani 96 milyar taksitli alacağınız varsa 2026 bütçeniz 111 milyar. Çok ciddi alacağınız var yani şu anda.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - 111 milyar, Sayın Vekilim, genel bütçeden Başkanlığımıza ayrılan bütçe.

CEVDET AKAY (Karabük) - Onu kastediyorum zaten.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Ama az önce bahsettiğim deprem bölgesi ve İstanbul dışında kullanılabilir bir bütçe değil.

CEVDET AKAY (Karabük) - Onlar ne kadar?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - İşte 111 milyar.

CEVDET AKAY (Karabük) - Yok, onun haricinde sizin kendi imkânlarınızla yarattığınız?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Onun haricinde bir bütçemiz yok Vekilim, onu anlatmak istemişim yani diğer iller için bir kentsel dönüşüm bütçemiz yok.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Taşınmaz satışları falan yok mu sizde? Mutlaka vardır taşınmaz satışı.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Bahsettiğim o işte. Alacaklar taşınmaz satışlarıyla elde ettiğimiziz...

ERHAN USTA (Samsun) - Arkadaşlar, bakın, bu çok ihtiyaç olan bir şeyse o bütçeyi talep edersiniz. İktidar da Hükümet de uygun görürse yani burada kanuni bir şey yok. Size orası için de Aydın için de verir, Samsun için de verebilir. Şimdi, ben öbür taraf için bu sefer borçlanacağım filan dediğiniz zaman... Bak, kendiniz söylüyorsunuz yani özel bütçeli bir kuruluşun hazinenin... Sizin hepinizin adına hazine borçlanıyor. Siz hazine transferi olarak zaten hazineden gelir ediyorsunuz. Bir o gelir olacak, bir de bu yetmediği zaman ben de kendim bir daha borçlanacağım filan, böyle bir usul yok. Bu, bütçenin ruhuna aykırı ya. Nerede bu maliyeciler? Harcama... Yani onların buradan söylemesi lazım, bu işin ruhuna aykırı, yanlış bir şey. Ha, sizin açınızdan... Yani ben size niye talep ediyorsunuz demiyorum, karşı çıkması gerekenlerin karşı çıkmamasına biraz kızıyorum; anlatabildim mi? Siz daha fazla kaynak kullanmak isteyebilirsiniz, ben ona bir şey demem.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Daha fazla dönüşüm yapmak isteriz afetlere hazırlık anlamında.

ERHAN USTA (Samsun) - Daha fazla dönüşüm. Evet, eğer bunu Hükümet de istiyorsa Sayın Başkan, Hükümet de istiyorsa ödeneğinizi biraz fazla verecek, 111 milyar değil de 211 milyar verecek, 311 milyar verecek, ne verecekse Hükümetin önceliği öyle olacak. Nihayetinde kullandığınız para en sonunda gider olacak. Bakın, yarın bunun muhasebesini nasıl yapacaksınız, onu bilmiyorum. Şimdi oradan parayı aldın, sen borç vermeyeceksin, borç verecek olsan birisine gider olmaz, o aldığı borçla harcama yapacaksa harcamanı gider olarak yazman lazım. Gelirin ne? Gelirin sadece bütçeden aldığı çünkü borçlanma bir gelir değil, bütçe sistemi mantığı gereği değil mi? O aşağıda gösterilir.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Bizim alacaklarımız, satışlardan elde ettiğimiz alacaklar gelirlerimizdir, bu da giderimiz olacak diye...

ERHAN USTA (Samsun) - E, zaten o zaman da aynı eş zamanlı gelmiş olsa zaten sizin probleminiz yok.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Alacağımız taksitli ve uzun vadeli olduğu için...

ERHAN USTA (Samsun) - Anladım ben, anladım dediğinizi de...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Nakit akışında biraz problem yaşıyorlar anlaşılan.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, hayır, bütçede de Başkanım, bütçede de bütçeleştirmesi de problem, sürekli açık veren bir bütçe hâlinde olacaksınız.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Sayın Vekilim, bunu biz hazinenin tek elden borçlanması anlamında sunduğumuzda deprem bölgesindeki giderlerden dolayı bize süre olarak da iki yıl verildi, bu kredi daimî değil, bu kredi kullanma hakkını da belli bir sürede kullanabilirsiniz, sonrasında buna da müsaade...

ERHAN USTA (Samsun) - Tabii, 2006'da verilen geçicileri bak, görüyoruz, 2035'e kadar uzattık. Yani bu böyle, bizde sisteme bir gir yeter ki bir yerinden girdiğin zaman sizi uzatan çok oluyor; merak etme. Az önce işte gördük, 2006'da gibi. Yapmayın bunu ya, bu yanlış bir şey olur. Bakın, bugün sizin hoşunuza gider, siz biraz daha fazla kaynak kullanıyoruz dersiniz ama bu ülke hepimizin. Bu bütçeyi bu hâle getirinceye kadar bu Hükümet de çok çalıştı. 2001'de bu kara deliklerin hepsinin kapanması için bu ülkede dünya kadar reform yapıldı, yeniden yeniden bunların önünü açmalıyım. Zaten fonları artırarak bir miktar önü açıldı ama bugüne kadar hiç kimsenin aklına gelmemiştir borçlanma...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bu da sizin aklınıza geldi, vallahi tebrik ediyorum ama yapmayın, bu ülkeye faydası yok bunun. Engel olmak lazım buna. Arkadaşlar bunu size söylüyorum yani nihayetinde bir düşünün, konuşun gerekli yerlerle, yanlış bir şey yapıyor ben size söyleyeyim.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Gerçekten etik de değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli arkadaşlar...

Sayın Özlale, siz mi tekrar söz talep ettiniz?

Sayın Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Evet, şimdi, bu 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun var. Şimdi, bu kanunda söz konusu düzenleme, bu borçlanma usulünün neresine, hangisiyle yapılacak? Yani 4749 sayılı Kanun'un içerisindeki hangi borçlanmaya denk geliyor? Onu bir anlatabilir misiniz bize.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Şimdi, az önce ifade ettiniz, Kentsel Dönüşüm Başkanlığının gelirleri; bütçeden aktarılan ödenek, o 111 milyar. Bunun da 109 milyar cari transferler zaten. Yine hemen akabinde dönüşüm gelirleri ve taşınmaz varlıklarının satışı. Burayla ilgili ne kadar geliriniz var bununla alakalı? Bunu merak ediyorum.

Bir de şimdi "96 milyar" dediniz. Şu anda limit otomatikman 24 milyara çıktı zaten kamu bankalarından kullanabileceğiniz. Krediyi kullandınız, özel hesaba geçiyor, dönüşüm projeleri için kullanacaksınız, "Genelde de TOKİ yapıyor." dediniz. TOKİ müteahhitlerine mi aktaracaksınız parayı? Yani onların finansman ihtiyacı bu şekilde mi giderilecek?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Ağbaba da konuşsun.

Buyurun Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, ben de çok katılıyorum, bu düzenleme çok sakıncalı. Yarın bütün kamu kuruluşları ve genel ve özel bütçeli idareler benzer bir talepte bulunabilir. Bu, yol olur. Bunun tekrar değerlendirilmesi kanaatindeyim ben de.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şimdi, bir de baktığımız zaman, kamu bankaları Vakıfbank, Halkbank, Ziraat Bank doğru mu? Şimdi, bu, tabii devlet ortaklığı diyoruz ama bir de bunlar, Vakıfbank ve Halkbank borsaya kote yani buraya halk ortak, halk gitmiş oradan hisse senedi almış, para bağlamış, ortak. Şimdi, yani dolaylı yoldan borçlanıp yarın bunun ödenmediği durumlarda ya da borç stokunun arttığı durumlarda... Aslında direkt yani hani, devlet de değil, bir yandan da halkın cebinden çıkıyor bu. Yani Hazine borçlansa tamam ama sanki bu devlet bankaları devletin bankasıymış gibi geliyor ama aynı zamanda buna halk da ortak, bunlar borsaya kote firmalar yani bir de öyle bakmak lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Çok kısa, Sadullah Bey güzel bir konuya geldi.

Ya, arkadaşlar, borç aldığınız bankaları zaten Hazine olarak biz finanse ediyoruz. Bir de yaptığınız bu şey var, açın Varlık Fonunun şeylerini; Vakıfbank, Ziraat Bankasına, Halkbank Varlık Fonu üzerinden biz veriyoruz parasını yani Hazine ona para veriyor; tamam mı, nakit dışı tahvil veriyor, teknik tabir bilenler bilir, ondan sonra o parayı alacak. O parayla Hazine olarak benim bünyemin bir parçasını bana borç verecek. Ya, böyle mantıksız bir şey yapmayın ya. Yani işte, Hazinenin parasını Hazineye tekrar geri verecek, arada bir sürü işlem olacak, orada disiplinsizlik oluşacak, orada kara delik oluşacak.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Niye oluşsun? Her şey kayıt altında, sistemli...

ERHAN USTA (Samsun) - Nasıl kayıt altında? Ya kaydını yapamaz bunun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Özel bankalardan niye alsın? Yani böyle bir şey olabilir mi?

ERHAN USTA (Samsun) - Nasıl?

SADULLAH KISACIK (Adana) - Özel bankadan alsın demiyoruz zaten Hazineden alsın.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Özel bankadan alsın demiyoruz zaten.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlarım, tek tek söz vereceğim.

ERHAN USTA (Samsun) - Özel bankadan alsın demiyorum, borç aldığımız yerden... Yani paraya ihtiyacı varsa Hazine versin diyorum, borç morç almasın diyorum. Bir özel bütçeli kuruluş borçlanmaz arkadaşlar, dünyanın hiçbir yerinde yok. Bu bütçenin, bu bütçe tanımındaki bir şeye... Özel bütçe olmaktan çıkarırsın onu, tamamen MYB'nin dışına atıyorum bunu filan dersin. O zaman var başka, dışarıda olup da borç kullanan, bilmem ne, olabilir ama sen hem 5018 alacaksın, merkezî yönetim bütçesini alacaksın... Bakın, muhasebeleştirilmesinde problem çıkacak bu paralar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Daha hızlı olsun diye yani çünkü afet yönetimi, kentsel dönüşüm var, stratejik bir görevi var...

ERHAN USTA (Samsun) - Bak, şimdi, Başkan onları demiyor. Başkan diyor ki: "Ben, İstanbul ve şeyin dışındakiler için para alamıyorum. Oradaki işler için de ben buradan aldığım parayı kullanacağım." Versin ağabey yani niye, devletin bir sürü... 18,9 trilyon lira bütçemiz var değil mi? Kentsel dönüşüm bu kadar önemliyse ki önemli afetlere karşı hazırlıklı olmamız gerekiyorsa oraya bir 100 milyar daha fazla para verelim, sistemi bozmayalım. Söylemeye çalıştığım şey bu. Biz para verilmesin demiyoruz ki. Öbür geliri geldiği zaman da gelirini de Hazineye kaydedin, zaten gelir olarak kaydedilecek taksitleri toplamaya başladığınızda.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli arkadaşlar...

Sayın Alp, bir değerlendirmenizi alayım, ona göre...

Buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Sayın Başkanım, bizim ülkemiz deprem ülkesi. Hazine kısmı da ülkemizin deprem ülkesi olduğunu sayın vekillerimizin belirttiği gibi, genel bütçeden tüm iller için kentsel dönüşüm bütçesi ayrılmasıyla ilgili çalışmaları biz yaptık. Hazine Bakanlığıyla birlikte de uzun süreler çalıştık ama şu an 453 bin konutun yapıldığı deprem bölgesinde, biz de diğer illerdeki alanları önceliklendirerek en afete maruz olabilecek bölgelerde, en riskli alanlarda dönüşümler yapmak adına kendi gelirlerimizle, arsa satışlarıyla veya hak sahiplerinden borçlanmalardan elde ettiğimiz gelirlerle bir dönüşümü tüm Türkiye'de sürdürmeye gayret ediyoruz. Ama bu dediğim, bahsettiğim gelirler... Bazen istediğimiz gibi satışlar gerçekleşmiyor ve ihaleleri iptal edip yeniden ihale etme, tamamlama ihalesine çevirme kamu zararı oluşturacağından biz acil durumlar için yine Sayıştay denetimine tabi bütçeleştirilmesi, takibini hem özel hesapta hem özel bütçede tek hazine, kurumlara tabi şekilde ve limiti de yüzde 25'i geçmeyecek şekilde... Yani burada bir ödeyememe ya da aksamama gibi... Kentsel Dönüşüm Başkanlığının ödeyememe durumunda hazine garantörlüğü dersek o zaman haksızlık etmiş oluruz, denetlenmemiş oluruz ama...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Alp, şöyle yapalım.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Buyurun Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Milletvekillerinin... Burada, tabii, siz bir dönüşüm yapıyorsunuz, büyük bir uğraş içerisinde. Burada 2029'a kadar mı bu yetkiyi almak istiyorsunuz?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Doğrudur efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, belki bu yetkiyi biraz daha kısıtlı alabilirsiniz. Zaten deprem bölgesindeki çalışmalar da bitti en azından. En azından yani bu, atıyorum, üç yıl, dört yıl değil de belki biraz daha süreyi kısaltıp o süre zarfında siz de yapacağınız işleri yapıp hazine daha fazla size de bundan sonra belki destek sağlayabilir. Çünkü deprem bölgesi iki yıl, tamam iki yıl düşürüp yani zaten önümüzdeki yıldan itibaren çok, böyle, büyük bir deprem bölgesindeki bir ödeme de kalmıyor. Dolayısıyla da rahat size kaynak aktarabilir. Nihayetinde siz dönüştürücü kurumsunuz. Belki 2029'a kadar değil de süreyi kısaltalım. Dolayısıyla, siz de bir daha bizden ilave bir daha "Ya, biz bir daha gelelim." Yani çünkü burada bir "gap" var benim gördüğüm. Yani hazine buraya odaklanmış vaziyette. Sizin burada dönüşümüne ihtiyacınız var, zaman kaybetmek istemiyorsunuz. Dolayısıyla, süreyi kısaltalım. Yani İlhan Bey bana bir işaret yaptı. Yani ben de o iki yıl yani 2029'a değil de belki 2026'nın sonuna kadar bir süre veya 2027'nin ortasına kadar veya sonuna kadar, çok fazla süreyi uzatmadan...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - 2028'e kadar...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika... Bir dakika arkadaşlar.

İki yıl, çok fazla uzatmadan, bir daha da getirmemek üzere bunu... Özellikle burada da belirtelim. Dolayısıyla çünkü o süre zarfında Hazine ödemeleri kalmayacağı için daha rahat size finansman sağlar ve zaten iki yılda -Allah ömür verirse, bilmiyorum, bir gün sonra ne olacağımız belli değil- eğer buradaysak da bir daha da bu konuyu gündemimize siz de getirmeyin. Bu madde de tükenmiş olsun iki yılla.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu iş bir girerse uzar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Hatipoğlu...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Örnek verildi. Özel bütçeli herhangi bir kamu idaresinin borçlanma yetkisi yok. Devlet adına, genel bütçeli idareler açısından da özel bütçeli idareler açısından da hazinemiz borçlanır, gerekli kamu idarelerine finansmanı sağlar genel bütçe dengesinin içerisinde.

Tabii, burada dönüşüm özel hesabı ve Kentsel Dönüşüm Başkanlığının yürüttüğü faaliyetler çerçevesinde ilgili Bakanlığımızın talebi gelince biz genel yaklaşımımızı ifade ettik ama durumun özelliği, kentsel dönüşüm ve depremle ilgili ülkenin verdiği mücadeleyi de dikkate alarak sınırlı süreli bir borçlanma yetkisinin olabileceğini, bahsedilen nedenden dolayı, zamanlamayla alakalı oluşan farklılıktan dolayı belli bir limit getirilerek borçlanma yetkisinin olabileceğini değerlendirdik. Aksi takdirde bu istisna bir uygulama. Genel bütçe prensiplerimize uygun olduğunu söylemem mümkün değil. Bir maliyeci olarak bunu ifade etmem lazım ama durumun özelliği ve sınırlı süreli bir yetkinin olabileceği şeklinde bir değerlendirme yapıldı. Süre biraz daha farklı değerlendirilebilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani o süre zarfında artık hazine de zaten odak noktasını deprem bölgesinden kaydırmış olacaktır. Dolayısıyla, hani 2029'a değil de... Burada milletvekillerinin genel kahiri... Tamam, yaptığınız önemli çalışmalar var, çalışmalarla alakalı size destek olmak istiyorlar ama diyorlar ki: "Ya, bunu bu şekilde yapmayalım." Siz de diyorsunuz ki: "Burada biraz ihtiyacımız var." 2029 uzun bir süre. Dolayısıyla...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Özel hesabı da 2027'ye kadar uzattığımızı dikkate alırsak...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 2027'de kapatın bu işi, bir daha da uzatmayla alakalı bir şey getirmeyin.

ERHAN USTA (Samsun) - Şu etki analizini de bize bir açıklasınlar Sayın Başkanım. Baktınız mı etki analizine?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani, şöyle: Bir çalıştım ama hani sonra bir daha oturup detaylı üzerine konuşmadım.

ERHAN USTA (Samsun) - Çok kısaca...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Alp, bununla alakalı Komisyona biraz bilgi verirsiniz... Ona göre bitirelim.

Buyurun lütfen.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Bizim bir yılda satışlardan elde ettiğimiz gelir ortalama 8,8 milyar, yapımına başlanması öngörülen işler de yaklaşık 23 milyar şeklinde.

ERHAN USTA (Samsun) - Başlanacak...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Başlanacak işler Sayın Vekilim.

ERHAN USTA (Samsun) - Tamam.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Bunun yüzde 25'ine tekabül ediyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - İstanbul dâhil mi buna?

ERHAN USTA (Samsun) - O ne? Yüzde 25'i ne?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Yani, bizim başlamak istediğimiz işler, bu yıl elde edeceğimiz gelirin yüzde 25'ine... Bir yılın içerisinde elimizde yaklaşık bir nakit olacak. Yani, 25 milyarlık işe başlamak istiyoruz ama elimizde 8,8 milyar gibi bir ödeneğimiz var.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani, satışlardan 8,8 milyar elde ettiniz, 25 milyarlık...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - 25 milyarlık proje uzlaşmamız devam ediyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Tamam.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 14 milyar liraya mı ihtiyacınız var sizin?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - 20 milyar borçlanmanın bize 7,8 milyar gibi bir faiz maliyeti olacağını arkadaşlarımız öngörüp çalışmışlar. Eğer ki bekler isek yani yapmaz da parçalayıp bekler isek bunun maliyetlerden dolayı ödediğimiz faizin çok daha üzerinde olacağını anlatmaya çalıştık aslında biz.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Niye? Enflasyon mu var(?)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - İnşaat maliyetlerinin faizden daha fazla mı artacağını düşündünüz siz?

ERHAN USTA (Samsun) - Enflasyon...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Yani, 2022, 2023, 2024 ve 2025...

ERHAN USTA (Samsun) - O zaman niye faiz az olsun arkadaş?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Faizler daha fazla mı artacak?

ERHAN USTA (Samsun) - Yani, inşaat maliyetlerinin faizden daha fazla artacağını nasıl öngörebilirsiniz?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ben de merak ettim şimdi.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir piyasada böyle bir şey olur mu? Yani, o da kredi kullanıyor, nasıl olacak? O zaman niye bu faiz? Yani, daha düşük faizle alacağım... Nasıl bir hesap bu?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI TAŞINMAZ VE KAYNAK GELİŞTİRME GENEL MÜDÜRÜ OĞUZHAN YAYLACI - Sayın Vekilim, genelde yapmış olduğumuz satışları yüzde 25 peşin, yirmi dört ay vadeli şekilde yapıyoruz. Yapı sahiplerine satış... 4106 sayılı Kanun'dan aldığımız yetkiyle -6306 sayılı Kanun'a da koymuştuk o maddeleri- yüzde 10 peşin, altmış ay vadeli satıyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Tamam.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI TAŞINMAZ VE KAYNAK GELİŞTİRME GENEL MÜDÜRÜ OĞUZHAN YAYLACI - İster istemez buradaki... Kanuni faizle taksitlendiriyoruz bu arada biz, yüzde 24'e tekabül ediyor, aylık yüzde 2; bu oranları ve enflasyonu göz önünde bulundurduğumuzda aşağı yukarı maliyetimizin çok çok altında bir oranla kredi kullanmış olacağız biz o getirisinin. Anlatabiliyor muyum?

CEVDET AKAY (Karabük) - Siz, kredi faizlerinin ne kadar olacağını nasıl tahmin ediyorsunuz kredi kullanırken, nasıl hesaplıyorsunuz?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI TAŞINMAZ VE KAYNAK GELİŞTİRME GENEL MÜDÜRÜ OĞUZHAN YAYLACI - Yapım maliyetiyle...

ERHAN USTA (Samsun) - Kamu bankalarından kullanırsanız bunun size maliyeti o kadar fazla olur bir defa.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI TAŞINMAZ VE KAYNAK GELİŞTİRME GENEL MÜDÜRÜ OĞUZHAN YAYLACI - Ne kadar hızlandırırız yapacağımız...

ERHAN USTA (Samsun) - Çünkü şey mi kullanacaksın... Yani, piyasa fiyatından faizle kredi alacaksın ama sübvansiyonlu bir şekilde, bir anlamda taksitlendirerek satacaksın; normalde buradan bir ticari kâr çıkması mümkün değil yani böyle bir şey olamaz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Böyle bir niyet yok ki.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, niyet yok da ya... Ama burada "Gelir elde ediyorum." diyor, "Bana 24 milyar faydası oluyor." diyor, o yüzden size diyorum ben zaten.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Yani, kâr değil; gelir ayrı, kâr ayrı bir şey.

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, "Sonuç olarak söz konusu düzenlemeyle yıllık 24,6 milyar TL ilave gelir sağlanacaktır." diyor. Bu ne demek? "Ben bu işten 25 milyar lira kârlı çıkıyorum." diyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Gelir ayrı bir şey, kâr değil.

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, "Gelir elde edeceğim." demiyor, ilave gelir, "Sonuç olarak..." diyor, cümleye bakın. Yani, gözünüzü seveyim ya! En sonunda, etki analizinde hep bunu söylemiyor muyuz? "Şu olacak, bu olacak; net şu kadar gelirim olacak, giderim olacak." diyorsun. Arkadaş burada diyor ki bize "Sonuç olarak 24,6 milyar lira ilave gelir sağlanacaktır." diyor. Yani, faiz giderini almış, bu tarafa gelirlerini koymuş, o tarafa giderlerini koymuş, 25 milyar lira; nasıl olacak bu iş? Böyle mucizevi bir şey var mı?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kentsel dönüşümün kâr amacı var mı?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Kamu bankasına zararı mı olacak, nasıl olacak; ben anlamadım bu işi.

CEVDET AKAY (Karabük) - Söylemiyorlar hangi oranda alacaklarını.

VELİ AĞBABA (Malatya) - İnşaat maliyeti faiz oranından daha yüksek olamaz mı?

CEVDET AKAY (Karabük) - Acaba hangi oranda, bilmiyoruz ki.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI TAŞINMAZ VE KAYNAK GELİŞTİRME GENEL MÜDÜRÜ OĞUZHAN YAYLACI - Taşınmaz geliştirme faaliyetleri kapsamından yapmış olduğumuz satışlardan bahsediyorum Sayın Vekilim. Yani, yaptığımız konutlardan elde ettiğimiz ya da uzlaşma sonrasındaki elde ettiğimiz gelirlerden bahsetmiyorum. Biz buradaki yapım maliyeti ile taşınmaz geliştirme faaliyetiyle elde edilen gelir arasındaki süreyi ne kadar kısaltırsak yapım anlamında, elde ettiğimiz gelirle ve daha üzerine kredi kullanarak işlemi hızlandırırız o açıdan. Gerek enflasyon göz önünde bulundurulduğunda gerek yapım maliyeti göz önünde bulunduğunda...

ERHAN USTA (Samsun) - Ama diğer tarafta faize veriyorsun parayı, öz kaynağa vermiyorsun ki.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI TAŞINMAZ VE KAYNAK GELİŞTİRME GENEL MÜDÜRÜ OĞUZHAN YAYLACI - Muhakkak ama yine de oradaki etki analizinde onu anlatmaya çalıştık.

ERHAN USTA (Samsun) - Faizi ödeme falan değil, ödeme falan yok. Burada şunu dersin: "Ya, şu anda piyasa çok canlı, bunu bir an evvel yapacağım, satacağım, çok kâr edeceğim." Özel sektör firması böyle bir anlayışla bir şey düşünebilir. Sen, tam tersine, bunu aslında insanlara öyle kârlı falan satmayacaksın, bir kâr amacı yok burada, değil mi? Bir an evvel işini bitirip bir depreme hazırlama işi yapıyorsun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI TAŞINMAZ VE KAYNAK GELİŞTİRME GENEL MÜDÜRÜ OĞUZHAN YAYLACI - Amaç hız kazanmak.

ERHAN USTA (Samsun) - Dolayısıyla buradan bana şey söylemeyin yani "Ben buradan ilave gelir elde ederim." dersiniz o yanlış olur, yanlış bir analiz olur; bu farklı bir şey. Buradan bir maliyet gelir, maliyet gelmesin falan da demiyorum; kâr edeceğiz, etmemiz gerekir demiyorum. Biz de az çok hesaptan anlıyoruz ya. Arkadaşlar, Parlamento burası; Parlamente'ye bunu getiriyorsunuz, diyorsunuz ki bana, buradaki milletvekillerine "Ben böyle böyle bir iş yapacağım, netice itibarıyla..." "Sonuç olarak" diye bağlamışsınız bir de yani hiç olmazsa bunu yazmasanız, üstte de maliyet var, altta gelir var falan deriz, birbirinden mahsup ederiz. "Sonuçta 24,6 milyar lira ilave gelir elde edeceğim." diyorsunuz; olmaz böyle bir şey, burada bir gelir melir olmaz.

Bakin, kayıtlara geçmesi açısından söylüyorum Sayın Başkan. Yıllarca bu TOKİ... Bakın, aynı problemi şimdi burada görüyorum; hep dedi ki: "Şu TOKİ'nin finansman birimlerini..." Çünkü artık bir bankacılık yapıyor ve dev gibi bir banka. Ya, emin olun, finansmanda orada bu işlerden anlayan bir tane çalışan personelleri yoktu. On yıl YPK, Sayın Başbakanın Başkanlığındaki YPK bu TOKİ'nin bütçelerini onaylamadı. En sonunda YPK'yi ortadan kaldırdılar da TOKİ'nin bütçesi onaysızlıktan çıktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Aynı problemi ben şimdi burada görüyorum. Burada çok büyük bir bankacılık yapacak ama bu ciddi bir hesap işi arkadaşlar. Böyle "Yok şu olacak, bu olacak, benim maliyetlerim düşecek, ben kâr edeceğim." diyerek bu işi yaparsanız yani "vah" dedim bizim hâlimize; bilmiyorum, yazık ya.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Kayıtlara geçsin diye ben de söylüyorum. Şimdi, kamu bankaları çiftçiye sübvansiyonlu kredi kullanıyor veya işte, esnafa düşük faizli kredi kullanıyor. Kentsel Dönüşüm Başkanlığına da mutlaka düşük faizli bir kredi kullanacaktır, değil mi? Onu sordum; faiz oranı, düşük faizli mi olacak diye. Bu durumda kamu bankası için bu görev zararı demek. Zaten Türkiye Varlık Fonundan kamu bankalarına aktarılan sermaye desteği sağlamak üzere bir sürü para var, görev zararlarını hepimiz biliyoruz. Bu uygulamada siz "Bu taraftan gelir elde ediyorum." diyorsunuz da nasıl geliri elde edeceğinizi tam anlayamadık tabii. Ama bir taraftan da diğer bir kamu kuruluşunu, kamu bankasını görev zararıyla karşı karşıya bırakıyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, gecenin bu saatinde kafamız çok fazla çalışmıyor olabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hiç öyle gözüküyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yani şöyle düşünmek lazım bu işi: Siz, bugün için, işte, yüzde 30, yüzde 40'la, faizle borçlanacaksınız, daha sonra yüzde 24 faizle para toplayacaksınız. Yani çok basit bir anlatımla iş bu, değil mi? Veyahut da sizin bu işten bir gelir elde etmeniz için sizin yüzde 24'ün altında bir rakamla borçlanmanız lazım ki... Sizin beyanınızdan yola çıkarak söylüyorum, "aylık 2" dediniz yani bileşik 24 olmaz, daha fazla olur gerçi de... Yani onun altında bir rakamla borçlanmanız lazım ki size gelir getirici bir etki yaratsın. Peki, dediği gibi, bu kamu bankalarında görev zararına neden olmaz mı? Gerçi, baktığınız zaman bu olmaması lazım gereken bir şey de biz şeye takıldık; nasıl?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Normal şartlar altında, denildiği gibi, bu bütçe birliği esasına aykırı bir şey, onu tartışmamak lazım da şeyi anlamaya çalışıyoruz; bu işlemde nasıl gelir elde edilecek, onu anlamaya çalışıyoruz, ona da bir izahat bulamadık yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Alp, buyurun lütfen.

Son defa size söz veriyorum, ondan sonra önergelere geçeceğim.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Sayın Başkanım, bizim ülkemizdeki herhangi bir kentsel dönüşüm projesinde kâr amacımız yoktur. Alanındaki hak sahiplerimizin konut veya ticaretlerini sürdürülebilir mantıkta yani o projeyi tamamladıktan sonra yine devamını aynı ilde yapabilmek, aynı ilçede yapabilmek adına da borçlanma kurgusunu vatandaşlarımızla paylaşıyoruz, buna göre de sözleşmeler yaparız. Sayın vekilimizin... Bankalardan alacağımız kredi oranı ile vatandaşın borçlanacağı kredi oranı arasında ciddi bir fark olur. Bu şekilde artı-eksi hesap yaparsak da eksi hesap yani sübvansiyon sağlandığı için zarar gibi görünür; biz de buna vatandaşlara indirimli konut, kentsel dönüşümde sübvansiyon yapmış sayarız ama kamu bankası tarafında herhangi bir şekilde bir kamu zararı oluşmaz. Banka kendisi uygun göreceği krediyi bize verir, faiziyle birlikte de ödemesini alır uygun göreceği oranda.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - İşte, o uygun göreceği oran yüzde 24'ten fazla olursa burada nasıl gelir olacak; onu anlamıyoruz. Sizin beklentiniz ne mesela?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI HAKKI ALP - Buradaki kamu bankasından alınan krediyi gelir diye düşünmüyoruz zaten biz, bu bir borçlanma yani burada gelir diye ifade edilme sebebi muhasebeden dolayı yani Başkanlığa girdi olduğu için gelir diyorlar ama bu bir borçlanma. Biz proje alanı içerisinde eğer ki hak sahipleri dışında bir konut, ticaret ürettiysen de bunu finans anlamında kullanabiliriz bu projenin sübvansiyonu için.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Yani rezerv alanlara da yapılabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, kıfayetimizde; teşekkür ediyorum.

Şimdi, 3 adet önerge vardır, 2'si aynı mahiyettedir, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Karamnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 31'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ayyüce Türkes Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Cumhuriyet Halk Partisinin önergesinde kim konuşuyor?

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kanun teklifinde 31'inci maddede yer alan hükümle, Kentsel Dönüşüm Başkanlığının 31/12/2029'a kadar ve dönüşüm projelerinden kaynaklanan taksitli alacaklarının toplamı yüzde 25'yle sınırlı olmak üzere kamu bankalarından iç borçlanma yapabilmesi öngörülmektedir.

Hâlihazırda genel bütçeden aktarılan ödeneğin, dönüşüm gelirleri ve taşınmaz varlıkların satışıyla gerçekleştirilmeye çalışılan dönüşüm projeleri için yetersiz kaldığı ikrar edilmektedir. Dönüşüm projelerinin finansmanı için ek kaynak da yaratılmadığı gerekçesiyle kamu bankalarından iç borçlanma yoluna gidilmesi öngörülmektedir.

TBMM'ye sunulan etki analizi metninde şu bilgiler yer almaktadır:

Kentsel Dönüşüm Başkanlığına ait taşınmazların geliştirilerek uygun zamanda satılmasıyla yılda ortalama 8,8 milyar TL gelir elde edilmesi beklenmektedir.

Yapımına başlanması gereken işler göz önünde bulundurulduğunda artacak maliyetlerin de önüne geçilerek 23,7 milyar TL tasarruf edilmesi öngörülmektedir.

Düzenlemeyle Başkanlığın mevcut finansal verilerine göre dönüşüm projelerinden kaynaklanan taksitli alacaklarının toplamı yüzde 25'ine isabet eden tutarın içinde bulunduğumuz takvim yılının yaklaşık 20 milyar TL olacağı, bu durumda borçlanmanın yıllık maliyetinin 7,9 milyar TL olacağı öngörülmektedir. Ayrıca yıllık 24,6 milyar TL ilave gelir sağlanacağı öngörülmektedir.

Ülkenin kalkınma hedeflerini dikkate alarak, piyasalarda güven ve istikrarı koruyarak ve makroekonomik dengeleri gözeterek devletin iç ve dış borçlanmasına, hibe alınmasına, borç ve hibe vermesine, nakit yönetiminin maliye ve para politikalarıyla koordineli bir şekilde yürütülmesine, verilecek garantilerin bu borçlanma ve garantilerden doğan finansal alacaklar ile devlet iç ve devlet dış borcunun etkin bir şekilde yönetimine ve izlenmesine, Hazine Müsteşarlığıyla 2'nci maddede yer alan kuruluşlar arasındaki mali ilişkilerin düzenlenmesine ve bu hususlar dâhil olmak üzere Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülüğün geri ödenmesi, ilgili bütçe hesaplarına kaydedilmesi ve raporlanması için usul esasları 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yöntemi Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da düzenlenmiş bulunmaktadır.

Kanun teklifinde yer alan, söz konusu düzenlemede yer alan söz konusu borçlanma usulünün kamu yönetiminin genel olarak borçlanma usul ve esaslarını düzenleyen 4749 sayılı Kanun'da yer alan borçlanma usullerinden hangisiyle yapılacağı, söz konusu borçlanmada vade, geri ödeme, garanti koşullarının nelerden oluşacağına dair herhangi bir düzenleme ve belirlemeye de yer verilmemiştir. Söz konusu kamu otoritesine bu konuda sınırları tanınmamış bir yetki verilmektedir.

Ayrıca söz konusu hüküm bütçe kanunuyla hazineye tanınan borçlanma limitini de artıracak bir düzenleme niteliğinde bulunmaktadır.

Bu nedenlerle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması için bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, İYİ Parti Grubunun...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, Cevdet Bey'in bir sorusu var, onu bir tekrar edeyim mi çok kısa?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şu önergeyi okutayım da soralım Cevdet Bey'e tekrar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Cevdet Bey'in sorusunu bir de ben sorayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir daha mı soracaksınız?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şu kadar, kısacık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Banka kredisini kurumunuzun (B) gelirler işaretli cetvelinde nasıl göstereceksiniz? Bu soruyu

Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilileri cevap verebilir mi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Evet, var mı herhangi bir şey?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Gelir olarak.

ERHAN USTA (Samsun) - Gelir mi olacak yani kredi? Gelir yazılamaz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Borçlar hanesine yazarız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, İYİ Parti Grubunun önergesi...

ERHAN USTA (Samsun) - Öyle bütçede "borçlar hanesi" diye bir kalem yok, belki dünya literatürüne bir katkı olabilir yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, gerekçe mi?

ERHAN USTA (Samsun) - Gerekçe.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe...

Gerekçe:

Maddeyle Kentsel Dönüşüm Başkanlığına sermayesinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait bankalardan iç borçlanma yetkisi verilmesi düzenlenmek istenmektedir. Ancak bu düzenleme mali disiplin, bütçe birliği ve kamu kaynaklarının etkin yönetimi ilkeleri açısından ciddi sakıncalar taşımaktadır.

Kamu tüzel kişiliklerine bağımsız borçlanma yetkisi tanınması bütçe birliğini fiilen zedeleyecek, kamunun mali disiplinini parçalayacaktır. Kentsel Dönüşüm Başkanlığına bu şekilde borçlanma yetkisi verilmesi, kontrolsüz ve şeffaflıktan uzak harcamalara zemin hazırlayabilecektir.

Kamu bankalarından sağlanacak borçlanmanın hazine borçlanmasına kıyasla daha avantajlı bir maliyetle gerçekleşmesi de mümkün değildir. Ayrıca Hazinesinin kamu bankasında tuttuğu paranın aynı bankalar aracılığıyla Kentsel Dönüşüm Başkanlığına faizli borç olarak verilmesi, ekonomik ve mali açıdan mantıksız bir kaynak aktarımı anlamına gelir.

Kentsel dönüşüm faaliyetlerinin finansmanı elbette önemlidir. Ancak bu hedef mali disiplini zedeleyecek yöntemlerle değil bütçe içi, denetlenebilir ve sürdürülebilir finansman modelleriyle sağlanmalıdır. Bu nedenle maddenin tekliften çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, 2 önergeyi de birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Bir önerge daha vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 31'inci maddesiyle 6306 sayılı Kanun'a eklenen geçici 5'inci maddede yer alan "31/12/2029" ibaresinin "31/12/2027" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Orhan Erdem
Konya

Resul Kurt
Adıyaman

ORHAN ERDEM (Konya) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe...

Gerekçe:

Kentsel Dönüşüm Başkanlığının iç borçlanma yetkisine ilişkin uygulama süresinin 31/12/2027 olarak belirlenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 31'inci madde kabul edilmiştir.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, bu önerge sakın vicdanınızı rahatlatmasın, kayıtlara girsin... Bu kurum kalırsa bir on yıl daha bu iş gider.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi bir saniye.

Değerli arkadaşlar, burada iki yılılığına böyle bir yetki aldınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Daha almadılar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Dolayısıyla şu an itibarıyla, Komisyondan diyelim yani 2027'nin sonuna kadar. Ben de burada da ifade edeyim: Bunu bir daha uzatılmamak üzere, bir geçici madde şeklinde veriyoruz bu yetkiyi ve burada yaptığımız müzakerelerde ve konuşmalarda bu geçici madde tükenince Kentsel Dönüşüm Başkanlığında borçlanma yetkisi sona erecek. İrademiz ve şu an kanaatimiz bunun uzatılmaması yönünde. Anlaştık? Hazine ve Maliye, Sayın Hatipoğlu, mutabıkız. Dolayısıyla Parlamentodan böyle bir yetki talebinde bir daha bulunmayın.

Teşekkür ediyoruz.

Evet, 32'nci madde...

Sayın Altınsoy...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Başkanım, genel aydınlatma giderleriyle ilgili madde teklifimizde uygulamanın süresi 31/12/2030 tarihine kadar uzatılmakta. Yine, büyükşehir belediyeleri ve mücavir alanlarındaki belediyeler için yüzde 20 olan oran yüzde 30. Diğer belediyeler için, il belediyeleri için yüzde 10 olan oran yüzde 15, il özel idareleri için ise yüzde 20 olan oran yüzde 30 olarak düzenlenmektedir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu oranları 2 katına çıkarma yetkisi var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ocaklı...

Bu düzenlemeyi yapmasak...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Tamamını ödeyecek devlet.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Başkanım, bu torbanın içinde en önemli yer burası.

Geçen yıl, 5 Temmuzdu sanıyorum. Evet, 5 Temmuzda aynı durumu konuştuk ve yine, burada, Plan ve Bütçe Komisyonunda bir uzlaşa sağladık, teklifin o bölümünü o zaman geriye çekti miştik. Şimdi, eğer bu yürürlüğe girerse, eğer böyle bir şeyi Meclise indirirsek ben kendi adıma söylüyorum, Grubum adına da aynı zamanda ifade edebilirim bunu: Çok sert tartışmalar yaşayabiliriz ve Meclisimiz istenilmeyen bir yere gelebilir.

Şimdi, bakın, eğer bunu yaparsak yani yaklaşık olarak 3 katına çıkarılırsa eğer Enerji Bakanlığından...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Genel aydınlatma giderlerinden yerel yönetimlere düşen payın 3 katına kadar çıkarılabilmesine yönelik düzenleme yani Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından yükün alınıp belediyelere verilmesi hâli, "Bu belediyeleri silkeleyin."le başlayan yani tamamen etkisiz hâle getirebilecek bir düzenleme olarak çıkar. Zaten belediye başkanlarımız, yargılamaları, iddianameleri yeni yeni ortaya çıkmadı, günlerdir tutuklu. Aynı zamanda AK PARTİ'li belediyeler için de bu, bir yıkımdır.

Arkadaşlar, böyle bir şeyin olması mümkün değildir. Bu teklifi, lütfen, lütfen, Allah rızası için şimdi burada bir uzlaşalım, bir kere bunu bir geriye çekin. Eğer, bu geriye çekilmezse vay hâlimize, vay Meclisin hâline, vay halkın hâline. Bunun sorumlusu olmayın. Ne olursunuz bu teklifi, teklifin bu maddesini mutlaka ve mutlaka geri çekmek için şu anda bir uzlaşma sağlayalım diye teklifte bulunuyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Teşekkür ederim.

Yine, Tahsin Ocaklı'nın söylediği gibi, bu 5 Temmuz 2024'te Plan ve Bütçe Komisyonunda genel aydınlatma hükümleriyle ilgili bir sonuç elde edilebilmişti. Şimdi burada verilen teklifle tabii 2030'a kadar uzatılıyor, buna bir itirazımız yok ancak belediyelerin genel bütçe gelirleri payında yapılacak kesinti, büyükşehir belediyeleri ve mücavir alanındaki belediyelerde aydınlatma giderleri kanunen yüzde 10 iken teklifle yüzde 30'a çıkarılıyor, uygulamada şu anda yüzde 20. Diğer belediyelerde yüzde 5'ten yüzde 15'e çıkarılıyor, uygulamada yüzde 10. Bu sınırlar dışında il özel idaresi payındaki yapılacak kesinti yüzde 10'dan yüzde 30'a çıkarılıyor, uygulamada yüzde 20. Cumhurbaşkanının mevcut kanundaki bu oranları 2 katına kadar artırma yetkisi bulunuyor.

Şimdi, bu tabii Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin büyükşehir ağırlık oldukları, sokak genel aydınlatma giderlerinin bu şehirlerde yoğunlaşacağı düşünülürse kanuni oranlardaki 3 kat artış, uygulamadaki oranlara göre ise yüzde 50 artış oluyor -yüzde 20, yüzde 30 oluyor- ve Cumhurbaşkanının bu oranları 2 kat daha artırmaya yetkisinin devam etmesi elektrik fiyatlarına gelen zamlarla da açıklanamaz. Gerekçede aydınlatma giderlerinin merkezî-yerel yönetim arasında daha dengeli paylaşılmasının amaçlandığı açıklama bizim açımızdan tatmin edici değil. Bunun sebebinin 2024 seçim sonucu olduğu anlaşıyor.

Tabii, sadece burada değil, birçok alanda maalesef Cumhuriyet Halk Partili belediyeler 31 Mart 2024 seçimlerinden sonra sizin tabirinizle silkeleniyor; SGK silkeliyor, İller Bankası silkeliyor, yine daha önce yapılan birçok uygulamalar Cumhuriyet Halk Partili belediyeler kazanınca uygulamadan kaldırılıyor. Ekim 2025'te sunulan Vakıflar Kanunu torba teklifiyle büyükşehir belediyeleri bünyesindeki bağlı ortaklıklar, müessese ve iktisadi işletmeler nezdindeki vakıflar ve bunların kültür varlıklarının yönetimi Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilecek; belediyelerin gelirleri, yönetim hakları, bazı taşınmazları kiralama ve gelir elde etme hakları kısıtlanacak. Belediyelere daha az ödenek aktarma yoluna girildi; kreşlerin kapatılması gibi, açtırılmaması genelgesi tartışması yaşandı. Yine, İller Bankası sermayesi önce kanunla Temmuz 2024'te 60 milyar TL artırıldı, Kasım 2024'te Cumhurbaşkanlığı kararıyla 120 milyara çıkarıldı, CHP'li belediyeler bankanın ortak oldukları için artırılan bu banka sermayesine ekleme yapmaya devam ettiler ancak bankadan istedikleri desteği alamadılar. SGK borçlarımız çok sıkı şekilde denetleniyor, isteniyor. Belediyelerde onaylanması beklenen kredi başvurularımız devam ediyor. Ayrıca, bakın, yıllardır, belki elli yıldan beri Efes Selçuk Belediyesinde belediye gelirlerinin en önemli kalemlerinden biri olan Meryem Ana Evi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, bitiriyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Meryem Ana Evi otopark gelirlerinin belediyeden alınıp bakanlığa aktarılmasına karar verildi. Kayyum uygulamalarına eşlik edecek biçimde belediyelere artan sayıda müfettiş gönderiliyor. En küçük belediyelere bile müfettişler gönderiliyor. Dolayısıyla, bu durumun bizim açımızdan kabul edilebilir bir tarafı yok. Yine, biliyorsunuz, hayvan yarası çıktığında bu hayvan barınaklarının da bütün yükümlülükleri belediyelere verildi. Bu doğru bir yaklaşım değil, hiç olmazsa aynı kalmasını istiyoruz yani 2024'te çıkan miktarlarla aynı kalmasını rica ediyoruz sizden.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Bakırloğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi bu maddeye baktığımız zaman bu, Cumhuriyet Halk Partili belediyeleri silkeleme operasyonunun bir diğer aşaması gibi gözüküyor. Şimdi, esasında bakıldığı zaman bu genel aydınlatma üzerinde biraz konuşmak lazım. Mesela şunu sormak lazım: Neden genel aydınlatma tarifi şu an en pahalı tarife konumunda? Neden genel aydınlatmanın dağıtım bedeli en pahalı dağıtım bedeli konumunda? Bir kere bunu düşünmek lazım, geçmişe bakmak lazım. Mesela, baktığınız zaman, diğer tarifelere baktığınız zaman, sanayi enerji bedeli 2021-2022 yılında 0,64 TL iken bugün 2,67 olmuş. Aynı şekilde mesken enerji bedeli 0,40 iken şu an 0,49. 2021-2022 arasında genel aydınlatma enerji bedeline baktığınız zaman 0,34'ten 3,89'a çıkmış; 10 katından daha fazla artmış. Bir kere bunun üzerinde kafa yormak lazım. Bunun sebebi ne? Bu genel aydınlatma bedeli şu anda özel elektrik üretim ve dağıtım şirketlerine finans aktarmak, para aktarmak. Bunun başka bir açıklaması yok.

Şimdi, madde neydi? Yüzde 10'unu belediyeler karşılıyordu. Cumhurbaşkanı bunu 2 katına kadar çıkarıyordu, Cumhurbaşkanı bu yetkisini kullanmış. Biz ne yapacağız? Bu karşılama oranını -kaynağından kesilecek bu- yüzde 30 olarak 3 katına çıkarmayı düşünüyoruz ve Cumhurbaşkanı hâlen daha 2 katına çıkarma yetkisi veriyoruz. Benim burada gördüğüm bir şey var, benim bu Plan ve Bütçe Komisyonunda... Şimdi Çehov'un silahı vardır, biliyorsunuz, mesela, Çehov'un bir piyesinde bir silah gözüktü mü o silah mutlaka patlar. Şimdi benim buradan anladığım şey, eğer Cumhurbaşkanı yüzde 30 ve 2 katına çıkarma yetkisi verildiyse bu, zaman içerisinde mutlaka ama mutlaka 2 katına çıkar, yüzde 60'a çıkar.

Şimdi, çok enteresan bir şey var. Şimdi bizim milletvekillerimiz sağ olsunlar, bir araya gelmişler, böyle 36 maddelik bir kanun teklifi yapmışlar, maddelerden bir tanesi de bu. Fakat bizim bu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına malum olmuş yani sayın milletvekillerimizin böyle bir kanun teklifi vereceği bizim Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına malum olmuş çünkü bütçeyi ona göre yapmışlar. Mesela, 2025 yılında mal ve hizmet alım gideri için 32 milyar 227 milyon lira para ayırmışlar. Bunun yüzde 99'u genel aydınlatma giderine gitmekte. 2026 bütçesindeki rakam ne biliyor musunuz? 20 milyar 931 milyon.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Düşmüş.

Şimdi ben sormak istiyorum: Yani Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığındaki bürokratlar hangi saikle yani enerji giderlerinin düşeceğini mi varsaydılar yoksa "Ya, olur da milletvekilleri bir torba yasa yapar da araya böyle bir şey koyarlar." diye mi bunu şey yaptılar? Her sene düşecek; 2027'de 18 milyar liraya düşecek, 2028'de 16 milyar liraya düşecek arkadaşlar.

CEVDET AKAY (Karabük) - O zaman 60'a kadar çıkacak demek ki.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, benim hesabıma göre... Siz demişsiniz ki: "36 milyar."

ORHAN YEGİN (Ankara) - Enerji verimliliği projemiz var bizim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Evet, evet...

CEVDET AKAY (Karabük) - Yenilenebilir enerji mi?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 36 milyar liraymış yıllık genel aydınlatma harcaması, 36 milyar liraymış ve bunun anladığım kadarıyla yüzde 80'i şu anda bütçeden karşılanıyor, yüzde 20'si de belediyeler tarafından karşılanmakta. Benim hesabıma göre bu rakamları göz önüne alarak 2026 yılında bu, yüzde 40'a çıkacak -yani yüzde 30 ya- kademeli olarak 2027 ve 2028'de bu rakam yüzde 60'a kadar çıkacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Toparlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - E, nasıl adil paylaşım olacak burada? Gerekçede öyle bir şey söyleniyordu, burada adaletin sağlanmasından bahsediliyordu; yüzde 60'a kadar çıkacağı belli. Peki, ne olacak? Bakın, şu olacak: Zaten belediyeler borçlu, zaten belediyeler şu anda silkeleniyor. Olacak olan şeyi söyleyeyim size: Şehirlerimiz karanlıkta kalabilir. Nasıl kalabilir? Yani yapılması gereken bakımlar zamanında yapılmayabilir, bir ampul patladığı zaman ödenek yetersizliğinden dolayı o ampul zamanında değiştirilmeyebilir. Yani şehirlerimizi karanlıkta bırakmak pahasına böyle bir kanun teklifi getiriyorsunuz. Ki biz daha önce bunu tartıştık ve bu geri çekilmişti.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Harcama öncelikleri değişti belediyelerde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bu mudur cevap yani? Yani şimdi biz hep şunu söylüyoruz...

Toparlıyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sadece CHP'li belediyelerde...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

Sayın Bakırlioğlu...

Bir saniye değerli arkadaşlar...

Sayın Bakırlioğlu, toparlayın, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Toparlıyorum.

Arkadaşlar, zaten bakın, şunu söyleyeyim size: Sadece Cumhuriyet Halk Partili belediyeler borçlu değil ki bütün belediyelerin borcu var. SGK borcu sadece Cumhuriyet Halk Partili belediyelere ait değil ki bütün belediyelerin borcu var. Bu belediyeler kamu hizmeti vermiyor mu arkadaşlar? Yani genel aydınlatma da bir kamu hizmeti değil midir? Niye biz? Ya bir de şunu anlamakta zorlanıyorum: Neden bu genel aydınlatma enerji bedeli en yüksek tarife hâline geldi? Bir kere birisi buna cevap versin ya, birisi buna bir cevap versin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sübvansiyon edilmeyen bir alan yani haneler sübvansiyon edildiği için...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Niye? Peki, kamu hizmeti verilmiyor mu, niye sübvansiyon edilmiyor?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Şeyini soruyorsun da mantığı öyle yani.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Neyin mantığı? Anlamakta zorluk çekiyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Edilmesin demiyorum, haneler sübvansiyon edildiği için, sen de en düşük...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sanayiden de yüksek. Tek sübvansiyon edilmeyen bu mu yani?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - En pahalısı şu an bu, en fazla artış sağlayan bu. Bunun kanun metninden çıkarılması lazım, hakkaniyetli bir şey değil. Kamu hizmetleri aksar burada arkadaşlar, ben yaşanacak şeyi söylüyorum. Mesela karanlık bir şehir düşünsenize, gecenin belli bir saatinde karanlık noktaların olduğu. Zaten ülkede asayişle ilgili sıkıntılar var; etrafta çeteler var, kadınlar sokakta rahat rahat yürüyemiyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle yapalım Sayın Bakırlioğlu: Diğer arkadaşlar da var, onların sözlerini de bir dinleyelim.

Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Söz konusu oran yüzde 30 olarak uygulandığında belediyeye ek yük getiriyor. Vergi gelirlerinden ayrılan pay artırılıyor, 3 katına kadar çıkıyor. Kanuni orana göre esasında şu anda yüzde 20 uygulanıyor büyükşehir belediyelerinde; Cumhurbaşkanı yetkisini kullandığı zaman da yüzde 60'a çıkabilecek. Bu çok ciddi bir maliyet.

Şimdi, bir taraftan genel aydınlatma giderleriyle ilgili yenilenebilir enerji kaynaklarının yatırımlarının yapılarak oradaki maliyetlerin aşağı çekilmesi gerekiyor ama şu ana kadar bunun çok yapılmadığını görüyoruz.

Az önce Sayın Bakırlioğlu çok güzel konuya değindi yani rakamlarla tek tek açıkladı. Eğer aksi bir şey varsa, eğer yenilenebilir enerjiyle ilgili bir yatırım yapıp maliyetler aşağı çekilecekse o projelerle ilgili bilgi verilmesi lazım. Aksi takdirde sayın vekilin izah ettiği konuların doğru olduğu ortaya çıkar.

Şimdi, burada bir sıkıntı da genel aydınlatma giderlerinin Enerji Bakanlığı tarafından karşılanan kısmında bütçeye baktığımız zaman buradaki cari harcamaların içerisindeki yüzde 99 kısmı buna tekabül ediyor. Şimdi, bir taraftan dağıtım firmaları

var, elektrik firmaları; TEDAŞ'tan olan alacaklarını Bakanlık vasıtasıyla düzenli olarak alıyorlar ama iletişim yani sistem iletişimiyle ilgili ödemesi gereken iletim bedelleri var TEİAŞ'a, bunları ödemiyorlar, Sayıştay raporlarına da girmiş. Şimdi, devletin bir taraftan dağıtım firmalarına borcu var -daha doğrusu TEDAŞ'ın, işte kamu kurumu- diğer kamu kurumu TEİAŞ'ın da alacağı var. O kurumun alacağı varken bu ödemenin yapılmaması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Bunu biz defalarca söylüyoruz, daha önceki torba yasada da bu kanun geri çekildiğinde de orada ifade ettik. Bununla ilgili bir düzenleme yapılmasını... Kanunla alakalı olarak bir düzenleme yapıp oradaki borç tahsil edilmeden veya bir program dâhiline sokulmadan bu ödemenin yapılmaması lazım. Mahsuplaşma işlemi niçin yapılmıyor mesela? Yani mahsuplaşma işlemi yapılabilir; bu, belirli bir program dâhilinde yapılabilir. Bununla ilgili mutlaka düzenlemeye ihtiyaç var.

Bir de Sayın Ağbaba Vekilimiz ifade etti, belediyeler kısaca alınıyor; bu da onlardan biri. Belediyelerin artık görevlerini yapabilmesi açısından bu tip zorlamaların ortadan kalkması lazım. Bir tane de örnek, onu saymadı, onu da ben ilave edeyim. Devlet Denetleme Kurulunun belediyelerde ve belediye iştiraklerinde denetleme yetkisi artırılıyor, görevden alma yetkisi verilebiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Yine, TMSF'nin kayyum olarak atanmasıyla ilgili de 2030 yılına kadar uzattı. Kuvvetli şüphe durumunda belediye iştiraklerine de TMSF direkt kayyum olarak atanabiliyor. Yine, bir maliyet de şu: Asgari ücret işveren desteği belediyeler ve il özel idarelerinde yapılmadı, kaldırıldı 1.000 TL'lik. Bütün bunlar belediyenin maliyetlerini, yüklerini artıran hususlar ama en önemlisi de bu genel aydınlatma giderleriyle ilgili şu anda yüzde 30'a çıkan tutarın yüzde 60 olarak uygulanması durumunda belediyeler finansman açısından çok vahim bir duruma gelecektir. Sadece Cumhuriyet Halk Partili belediyeleri kastetmiyorum, burada AK PARTİ'li, MHP'li belediyeler, bütün belediyeler, il özel idareleri var, bakın il özel idareleri de bu işten sıkıntı yaşayacak. Gelin, bu oranı eskisinde tatalım en azından yani eski oranıyla devam etsin, hakikaten çok büyük yük yükleyecek diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Başkanım, bunu siz çözersiniz. Geçen dönemde de gayet güzel anlaştık. Sadece bu madde için bir uzlaşma sağlayalım lütfen. Bu Meclisi de zora sokmayalım, halkı da zora sokmayalım. Sokakların güvenli hâlde olmasına siz yardımcı olun, ne olur. Geçen sene vardı, geçen sene doğruladınız bunu, siz doğruladınız da oldu. Neden şimdi bu yıl? Yani bir yıl geçmiş üzerinden, neden tekrar isteniyor?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Süresi dolmuş herhâlde bunun.

Sayın Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Çok basit; bir kanun teklifinde kamu yararı ve toplumsal fayda gözetirsiniz. Şimdi şu soruyu birbirimize soralım: Bu kanun teklifi geçerse, sizin öngördüğünüz gibi geçerse şehirde yaşayan bir vatandaş bu kanun teklifinden daha mı olumlu etkilenir, daha mı olumsuz etkilenir? Bu soruyu soralım birbirimize. Daha olumsuz etkilenir çünkü belediyelerin daha kısıtlı borçlanma imkânları var. Ya belediye vermiş olduğu hizmetlerden bir kesintiye gidecek ya da o borçlanmayı daha yüksek maliyetle yapmak zorunda kalacak ama böyle olduğu durumda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı için bu bütçe tolere edilebilir, merkezî yönetim bütçesinden rahatlıkla karşılanabilir bütçe. Şimdi bir vatandaş olarak şu soruyu soralım: Bu kanun teklifini getirdiğimiz zaman şehirde oturan bir vatandaş bu kanun teklifinden bir fayda mı görecektir yoksa zarar mı görecektir? Ben gerçek anlamda zarar göreceğini düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Toplumsal faydaya ve kamu yararına baktığımız zaman bu kanun teklifinin bence savunulabilir bir tarafı yok, bu kadar basit.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Oluç, buyurun lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önce, Sayın Ocaklı'nın gerçekten hatırlattığı gibi, geçen yıl da bu teklif gelmişti, tartıştık ve geri çekildi. Şimdi, bu tekrar neden bu zamanda getiriliyor? Bunun bir açıklaması yok; birincisi onu söyleyeyim. İkincisi: Etki analizine baktığımız zaman diyorsunuz ki: "Söz konusu oranların yüzde 30 ve yüzde 15 şeklinde uygulanması durumunda 3 milyar Türk lirası, Cumhurbaşkanı yetkisi kullanılması hâlinde ise 12 milyar Türk lirası mali etki ortaya çıkacaktır." Bu mu yani? Bunun için mi bu kadar tartışıyoruz şimdi? Vahim olan ne?

Ben, Cumhuriyet Halk Partili arkadaşların bir söylediğine katılmadığımı belirterek devam edeyim. Sadece Cumhuriyet Halk Partili belediyeleri zora sokmak için yapılan bir iş değil bu bence, daha vahim bir durum var: Bu merkezî idarenin, yürütmenin yerel yönetimlere bakışı o kadar çarpık bir hâlde gelmiş vaziyette ki sorun buradan kaynaklanıyor. Yani siz yerel yönetimlerin mali kaynaklarına musallat olan bir anlayışa savrulmuş vaziyettesiniz; sorun bu esas. Tabii ki Cumhuriyet Halk Partili belediyeler de var, tabii ki DEM PARTİ'li belediyeler de var; İYİ Partili, AK PARTİ'li, MHP'li bütün belediyeleri etkileyen bir şey yapılıyor ve bunu merkezî yönetim yapıyor. Getirisi ne? 3 milyar Türk lirası ile 12 milyar Türk lirası arasında bir şey. Burada zihniyetinizde ciddi bir çarpılma var ve siz -biliyoruz, belediyeler, yerel yönetimler hakkında AK PARTİ bir kanun teklifi hazırlığı içinde diye konuşuluyor, söyleniyor, basında duyuluyor vesaire- eğer bu anlayışla yerel yönetimler üzerine bir yeni yasa hazırlığı içindeyseniz vay hâlimize.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Dolayısıyla yani bu zihniyeti bir gözden geçirmek gerekir ve bu 3 milyar ile 12 milyar Türk lirası arasında getirisi olan meselenin aslında mali açıdan bir değerinin çok fazla olmadığını görmeniz gerekir ve bu maddeyi gerçekten geri çekmeniz gerekir yani aksi takdirde yerel yönetimlerin kaynaklarına musallat olma anlayışının bir sonraki adımı ne olacak, gerçekten bunu merak ediyoruz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yani belediyelerin toplam aldıkları payla kıyasladığımız zaman 3 milyar ile 12 milyar TL'nin bunu ne kadar etkileyeceğiyle ilgili varın hesabı siz yapın; birincisi bu. İkincisi, söyleyeceğim şey şu: Şimdi, hani siz burada "Yerel yönetime yaklaşım tarzınız, buna bakış açınız, onların gelirlerine musallat olma maksadınız..." gibi ifadeler kullandınız veya da "CHP'li belediyeleri boğmak için alınmış karar." diye yorumladı arkadaşlar. Şimdi, az önce burada kanun maddelerinden bir tanesi neydi? İşverenlere verilen teşvikin puanının düşürülmesi yahut da priminin bir puan yükseltilmesi gibi maddeler de geldi, geçti burada. Yani biz şimdi işvereni boğmak mı istiyoruz yahut da başka bir musallat olma gayemiz mi var?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Müflis tüccarsınız, batırmışsınız memleketi, saldırmadığınız yer kalmıyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hayır.

Bakın, burada söylemek istediğim şey şu: Siz eğer yaptığınız bir uygulamayla ilgili işin maliyetine katlanırsanız onun hesabını kitabını daha iyi yaparsınız, onun planlamasını daha doğru yaparsınız ama sizin yaptığınız hizmetlerin, attığınız adımların bedellerini başkaları ödüyorsa orada mürşif de davranırsınız, her türlü de davranırsınız. Burada şehirlerin aydınlatmalarına belediyelerin katılması gayet doğal ve normal bir şey. Bunda ne onların gelirlerine çökme... Yani çökeceğimiz -sizin ifadenizle- musallat olacağımız gelir toplam maksimum düzeyde uygulansa 12 milyarlık bir gelir. Bunun bir anlamı yok ama burada herkes sunduğu hizmetin bedeline katılmalı, katkı vermeli. İşte, CHP Grubundan da söylendi: "Bu yapıldığı zaman şehirler karanlıkta kalacak." Niye karanlıkta kalsın? Başka lüzumsuz işlere para harcamaktansa, abartılı paralar harcamaktansa öncelik sıralaması yapar, "Benim önceliklerimden bir tanesi bu." der.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Karanlıkta kalabilir diyorum yani olabilecek şeyler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye Sayın Bakırlioğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ben şöyle söyleyeyim: 320 tane araç var, "Satacağım." dediniz, satışa çıkarttınız ancak 3 tane satabildiniz...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlioğlu, Sayın Usta'ya söz vereceğim, kendi aramızda lütfen konuşmayalım, müzakere yapıyoruz güzelce.

Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Tabii, insan "Neden şimdi?" sorusunu soruyor bunları görünce yani bu tamamen yerel seçim sonuçlarıyla alakalı bir durum. Elbette bir yerden bir hizmet alınıyorsa onun bedeli ödenmeli ama bugüne kadar yapılmayan meselelerin şimdi çok daha fazla yapılması yerel seçim sonuçlarıyla alakalı bir şey. Bu çok net, bunu herkes biliyor zaten de esas benim üzerinde durmak istediği nokta, tabii, bu yapılanlardan vatandaş olumsuz etkilenecek, vatandaşın olumsuz etkilenmesinin önüne geçmek lazım.

Diğer bir husus da şu anda dağıtım şirketlerinin usulsüzlük yaptığı en önemli alanlardan bir tanesi oldu sokak aydınlatma yani geçmiş ben biliyorum, şu anda ne durumdadır onu bilmiyorum, güncel takip etme imkânım yok zaten açıklanan bir şey olmadığı için. Hazine Müsteşarlığı uzun süre buralara nihai kesin ödeme yapmadı, hepsini askıya aldı, denetime girdi ve çok ciddi usulsüzlükler bulundu burada çünkü çok böyle ortada bir iş, bütün kayıp kaçağı, şunu bunu filan dağıtım şirketleri buradan hazineye bir anlamda yüklediler sokak aydınlatma diye, hesabı kitabı karışık bir iş. Umarım şu anda hâlâ böyle değildir, eğer öyleyse zaten esas projektörün tutulması gereken en önemli yer orası.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Öyle bir şey var mı?

ERHAN USTA (Samsun) - Var, var yani uzun süre vardı, şimdi düzeldi mi bilmiyorum arkadaşlar. Tabii, burada Enerji Bakanlığından falan kimse var mı bilmiyorum, tamam mı? Yani bu yönü de çok önemli. Yani belediyeleri boğan tarafı veya belediyelerin mali durumunu etkileyen tarafı, hizmet tarafı var ama bir de ciddi bir şekilde bir israfa veya kamu giderine yol açacak bir alan var. O alana hassasiyet göstermek lazım burada.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Hatipoğlu, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Teşekkür ediyorum Başkanım.

"Niye şimdi?" sorularını teklif sahibi Sayın Vekilimiz açıkladı, kanunun süresi bitiyor. Kanunun süresi bitince genel aydınlatmanın tüm giderlerine yerel yönetimler, belediye ve il özel idareleri katlanmak zorunda. Dolayısıyla yeni bir düzenleme yapmak zorunluluğu var. Bu düzenlemeyi yaparken de mahalli idarelerin aydınlatmayla alakalı kararlarında ellerini daha fazla taşın altına koymaları ve kullanılacak aydınlatmanın daha tasarruflu olması konusundaki gayretlerini biraz daha artırılması gibi bir gaye güdülüyor burada. Tabii ki bir şeyin maliyetine katlanmıyorsanız onun israf edilecek şekilde kullanılması çok fazla rahatsız etmeyecektir. Genel aydınlatma da biraz önemli bir bütçe kalemi. Bu anlamda mahalli idarelerin katkılarının biraz daha artırılması konusunda bir öneri. Aksi takdirde, madde çekilebilir, tamamen maliyet mahallî idarelere kalacaktır. Tabii ki tüm mahallî idareleri belediyeleri ve il özel idarelerini etkileyen bir maddedir.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 32'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

Tahsin Ocaklı
Rize

Veli Ağbaba
Malatya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi mi okutalım, verelim mi söz?

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Gerekçe.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kanun teklifinde 32'nci madde yer alan hükümle 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda yapılan değişiklikle, kanunun "genel aydınlatma" başlıklı geçici 6'cı maddesi birinci fıkrasındaki oran değişiklikleriyle; yüzde 5 olan pay yüzde 15'e, yüzde 10 olan pay yüzde 30'a çıkarılıyor. Böylece belediyelerin vergi gelirleri payında fiilen bir azalma olacaktır.

Maddeyle, genel aydınlatma kapsamında, aydınlatılan yerlerdeki (sokak lambası vb.) aydınlatma sağlayan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesindeki ödenekten (mal ve hizmet alım giderleri kalemi) ve belediyeler ile il özel idarelerinin genel bütçe vergi gelirlerinden aldığı paydan 2030 yılı sonuna kadar karşılanmaya devam edilecek. Cumhurbaşkanı bu süreyi beş yıl daha uzatabilecek yasal yetkiye sahipken kanunla hem belediyelerin hem de genel bütçe vergi gelirlerinden aldıkları paylarını düşürecek şekilde oran artışına gidiliyor hem de beş yıllık süre kanunla 2025 sonundan 2030 sonuna uzatılıyor. Genel aydınlatma giderlerinden yerel yönetimlere düşen payın 3 katına çıkarılmasına dönük düzenleme yapılıyor. Bu düzenlemeyle, belediyelerin giderleri artırılmakta, buna karşılık Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının ödeneğinden genel aydınlatma giderlerine harcanan tutar düşürülmektedir.

Belediyelerin mevcut mali durumunda bozulmaya yol açacak söz konusu düzenlemenin teklif metninden çıkarılması için bu önerge verilmektedir.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Başkan, konuyla alakalı çok kısa bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi şöyle: Bu geçici madde. Evet, Sayın Bakanın dediği gibi de eğer bu madde geri çekilirse bundan sonra tamamını belediyeler ödeyecek. Tamam. Peki, neden böyle bir geçici maddeye ihtiyaç doğdu? Bir kere, onun üzerinde durmak lazım. Ne zaman beri bu şekilde geliyor bu? 2014 tarihinden beri bu şekilde geliyor. Demek ki belediyeler bu hizmetleri aksattığı için böyle bir madde yani burada ağırlığı merkezî bütçe alsın diye bir şey yapılmış. Şimdi yapılacak olan şey, gene aynı şeyi söylüyoruz yani buradaki belediyelerin payının kademeli olarak artırılması ki artırılabilecek bu, rakamlar bize onu söylüyor. Hizmetlerde iyi bir şey değilse o zaman niye biz böyle 2014 yılında böyle bir düzenleme yapmak zorunda kaldık? Bu sorunun cevabı var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yani daha önce tamamını belediyeler yapıyordu bunun ve hizmetlerde sıkıntı olduğu için -gene AKP, MHP demiyorum bakın- 2014 yılındaki belediyelerde hizmetlerde sıkıntı olduğu için biz burada bir geçici madde koymuşuz. "Bunun yüzde 20'sini belediyeler üstlenecek, yüzde 80'i de bütçeden karşılanacak, Enerji Bakanlığı karşılayacak." demişiz. Sıkıntı varmış, gene sıkıntı olacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu, kayda geçti, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, önerge işlemine geçiyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

32'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 32'nci madde kabul edilmiştir.

34'üncü madde, evet, mahallî idarelerle alakalı bir problemli.

Buyurun Sayın Altınsoy.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Evet, Sayın Başkanım, mahallî idare bünyesindeki organlarda ve bu organlara bağlı olarak yürütülen komisyonlarda, kanun gereği yürütülmesi zorunlu olan hizmetler bakımından daha önce düzenlemesi yapılan 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede'nin 12'nci maddesi kapsamında muaf olunması amaçlanmakta.

Yine, taslak maddeyle, sayılan görevler dışında, örneğin bir iştiraktan huzur hakkı alınması durumunda muafiyet kapsamında yer alan görevler bakımından sadece bir tanesinin seçilmesi gerekecektir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Söz talebi? Yok.

34'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 34'üncü madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, Divanımıza ulaşan önergeler vardır.

Madde ihdasına ilişkin 5 adet önerge vardır, bunları okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE...- 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun geçici 23 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır."

Orhan Erdem
Konya

Süleyman Şahan
Yozgat

Resul Kurt
Adıyaman

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) - Söz konusu önergeyle, damga süresi geçmiş su sayaçlarının doğru ayarlı çalışmasını sağlama, muayenelerini yaptırarak...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O değil Sayın Erdem. Gece olunca hepimiz biraz böyle yorulmuşuz tabii, emlak vergisiyle alakalı olan iz madde.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Emlak vergisi.

ORHAN ERDEM (Konya) - Bir dakika, özür dilerim, sıralamıştım, oradan hata ettik.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, Orhan Bey gelmeyen önergeyi okuyor, görüyor musunuz nasıl yetenekli.

ORHAN ERDEM (Konya) - Söz konusu önergeyle, takdir komisyonlarının emlak vergisi belirleme yetkisine ilişkin ilgili geçici maddenin uygulama imkânı kalmadığından söz konusu maddenin yürürlükten kaldırılmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

CEVDET AKAY (Karabük) - Açıklayabilir misiniz, tam anlayamadık Başkanım, ne oluyor bununla şimdi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, şöyle değerli arkadaşlar, burada bu bir geçici madde, aslında Genel Kurulda bir hazırlık yapılıyor fakat netleştirilemediği için diğer arkadaşlarla da görüşülüyor dolayısıyla bir iz madde konuluyor buraya, aşağıda müzakere edilecek.

CEVDET AKAY (Karabük) - Emlak vergileri değerlerinde tavan koymakla ilgili mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tavanla alakalı evet.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani buraya gerçekten sağlıklı bir çözüm getirmek lazım. O anlamda biz de bunu destekledik yani bir iz maddesi olsun, orada işimiz daha da kolaylaşsın ama umarım o çözümünüzü bizimle de paylaşırsınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir ve yeni bir madde ihdası yapılmıştır.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE...-11/1/1989 tarihli ve 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

'GEÇİCİ MADDE 4- 1/1/2026 tarihi itibarıyla damga süresi geçmiş su sayaçları için; 31/12/2028 tarihine kadar muayenesinin yaptırılması veya geçerli muayenesi olan bir sayaçla değiştirilmesi şartıyla 15 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendine göre bu sayaçlara el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilmez ve idari para cezası verilmez, verilmiş olanlar tebliğ edilmez, tebliğ edilmiş olanların tahsilatından vazgeçilir, varsa açılmış davalar hakkında mahkemece karar verilmesine yer olmadığına karar verilir, yargılama ve takip giderleri taraflar üzerinde bırakılır ve vekâlet ücretine hükmedilmez. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsis edilmiş idari para cezaları iade edilmez.

Birinci fıkra da yer alan 31/12/2028 tarihini bir yıla kadar uzatmaya Bakanlık yetkilidir."

Orhan Erdem
Konya

Süleyman Şahan
Yozgat

Resul Kurt
Adıyaman

Ejder Açıkkapı
Elâzığ

Necmettin Erkan
Kırşehir

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) - Sıralamamıza göre birinci buydu, ondan bir hata ettik.

Söz konusu önergeyle, damga süresi geçmiş su sayaçlarının doğru ayarlı çalışmasını sağlama, muayenelerini yaptırarak sayaçların hurdaya ayrılmasını önlemek ve ekonomiye kazandırma hedefleri doğrultusunda bu sayaçlara ilişkin el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilmesinin önüne geçilmesi, idari para cezası verilmemesi, verilmiş olanların tebliğ edilmemesi, tebliğ edilmiş olanların ise tahsilatından vazgeçilmesi, açılmış davalar hakkında mahkemece karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiş ve yeni bir madde ihdası yapılmıştır.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE...-25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

'GEÇİCİ MADDE 35- İmalat sanayi sektörlerinde istihdamı koruma ve artırma amacıyla bu sektörlerde faaliyet yürüten işletmelere yönelik, 1/1/2026 ile 31/12/2026 tarihleri arasında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi

kapsamında çalışan sigortalılar için uygulanacak destek programlarında ihtiyaç duyulacak kaynak, İşsizlik Sigortası Fonunun 2025 yılı prim gelirlerinin yüzde onbeşini aşmamak kaydıyla, Fon tarafından Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır ve genel bütçenin (B) işaretili cetveline gelir kaydedilir. Kaydedilen bu tutarlar karşılığı, ilgili idare bütçelerine gerektiğinde hazine yardımıyla ilişkilendirmek suretiyle ödenek eklemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. Bu madde kapsamında Fon kaynakları kullanılarak uygulanan destek programının uygulama esasları, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı ile Bakanlık tarafından müştereken belirlenir."

Orhan Erdem
Konya

Süleyman Şahan
Yozgat

Resul Kurt
Adıyaman

Necmettin Erkan
Kırşehir

Ejder Açıkkapı
Elâzığ

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) - Söz konusu önergeyle, imalat sanayi sektörlerinde istihdamı koruma, arttırmaya yönelik düzenleme yapılmaktadır. Bu kapsamda, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından imalat sektöründe istihdamın korunması ve artırılması amacı doğrultusunda uygulanacak destek programı için İşsizlik Sigortası Fonu'nun 2025 yılı prim gelirlerinin yüzde 15'ini aşmamak üzere Fon'dan kaynak desteği sağlanmasına yönelik madde ihdası yapılmaktadır.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yeni bir destek mi bu yoksa şu mevcut işveren prim desteği filan mı?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - Yeni bu.

ERHAN USTA (Samsun) - Tamamen yeni bir destek... Bu özellikle tekstil sektörüne yönelik bir şey mi?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - İmalat sanayisinde öncelikli bazı sektörlerle yönelik.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Kapsamı hakkında bilgi verir misiniz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi şöyle yapalım: Sayın Usta, siz soracaklarınızı sorun; bir de -Bakırlıoğlu, bakar mısınız lütfen- Zekeriya Bey'e söz vereceğim.

ERHAN USTA (Samsun) - Tamam yani biraz bize arkadaşlar açıklayabilirse ne türlü bir şey yapıyorlar, tamam, destekleriz mutlak suretle...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O zaman Zekeriya Bey, siz bir açıklayın bize, sonra milletvekillerine söz vereyim.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir açıklasın, ondan sonra soralım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - Evet, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, malumunuz, imalat sanayisinde mevcut ekonomik konjonktürün etkilerini yakından takip etmeye çalışıyoruz ve gerekli destekleri de sağlamaya çalışıyoruz. Bu sene içerisinde imalat sanayisinde belirlediğimiz 4 sektöre -tekstil, konfeksiyon, deri ve mobilya sektörleri olmak üzere- KOSGEB aracılığıyla sağladığımız bir destek vardı, hâlâ da devam ediyor bu destek. İstihdamı koruma taahhüdü karşılığında korunan istihdam için 2.500 TL personel başına destek sağlıyoruz. Açıkçası, bu programın etkilerini de olumlu etkilerini de sahada ve rakamlarda gözlüyoruz. Tabii, bu ihtiyacın önümüzdeki sene de devam edeceğini öngörüyoruz, tespitlerimiz bu yönde. Dolayısıyla sektörlerimize bu desteği devam ettirme kanaatindeyiz. Tabii, bunun için bir kaynak ihtiyacımız olacak. Dolayısıyla bu madde teklifinde bu kaynağı oluşturuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, destek programı zaten var.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - Mevcutta var ama bu programı gözden geçirerek devam ettirmeyi öngörüyoruz. Şu an mevcutta sadece KOBİ'ler için...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Hangi sektörler için?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - 4 sektör; tekstil, konfeksiyon, mobilya ve deri sektörleri. Muhtemelen bu sektörleri biraz daha genişletmeyi hedeflemiş olacağız ve belki kapsamında biraz daha kaynağa da bakarak tabii, kaynağın da belirlenmesiyle. Tabii, önümüzde değerlendirme için bir miktar daha süre var. Yıl sonuna kadar belki gelişmeleri yakından takip edeceğiz. Destek miktarı, hangi sektörler, hangi kapsamda destek verileceği de biraz daha netleşmiş olacak.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ne kadar tahmini?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Kaç kişi?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Kaç kişiye verilecek?

CEVDET AKAY (Karabük) - Bu yüzde 15'lik tutar ne kadar yapıyor yani?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - Şöyle cevap vereyim: Yüzde 15'lik tutar belki... Hani İŞKUR Genel Müdürümüz de burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 500 milyarın, 550 milyarın...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - 2025 gelirlerinin 300 milyar TL'nin biraz üzerinde olması öngörülüyor, bu zaten açıklanan bir şey.

CEVDET AKAY (Karabük) - Yani 45 milyar civarında.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - 45 milyar TL civarında bir kaynaktan bahsediyoruz teorik üst limit olarak, bütçe ihtiyacı olarak; belki hani gerçekleşme bunun bir miktar altında gerçekleşebilir elbette.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, şimdi...

ERHAN USTA (Samsun) - Yüzde 15 mi, o dediğiniz rakam yüzde 15 mi?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - Evet, yüzde 15'lik rakam, evet.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Eylül ayı itibarıyla 360 milyar lira Fon'daki para.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - Bu, toplam para.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Hayır, hayır.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - Bu söylediğimiz prim...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ne kadar bir kaynak?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - ...2025 prim gelirleri olarak tabir ediliyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Valla ben mikrofonu açmayayım o zaman, daha rahat böyle.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - Çok pardon...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şimdi, ben geçen sene de Genel Kurulda bununla ilgili konuşmuştum. Şimdi zaten iktidar tekstilden, konfeksiyondan ve mobilya sektöründen vazgeçmiş durumda. Sayın Bakanım, vazgeçmiş durumda bakın...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - İşte, destekliyoruz Sayın Vekilim.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Siz ölen hastaya, ölecek olan hastaya boşu boşuna yatırım yapıyorsunuz. Siz zaten tekstili ölüme terk etmişsiniz. Hayır, sert de konuşmak istemiyorum ama bu gerçek bir şey yani tekstilden vazgeçmiş durumda, mobilyadan da vazgeçmiş durumda. Hatta üst düzey anlamda da sanayicilere "Ya, tekstil ile mobilyadan vazgeçin, başka sektörlerle yönelin." mesajı da verilmiş durumda. Şimdi, böyle mesaj verilmişken biz neden bu milletin parasını, 45 milyar TL'yi boşu boşuna verimsiz bir şeye veriyoruz? Daha tekstili kurtaramazsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SADULLAH KISACIK (Adana) - Tekstil daha kurtulamaz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Vermenin bir koşulu var.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Tekstilci diyor ki... Bakın, Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği bugün bizim Genel Merkezimizdeydi, "Kurun 54 TL olması lazım bizim kurtarmamız için." diyor, 54 TL. Makas açılmış, bu makasta müthiş bir pazar payı kaybetme var. Şu anda yüzde 3'ün altına düşmüş ve adamlara da şu mesaj verilmiş: "Kardeşim, bu tekstilden vazgeçin." Şimdi, bizim tekstilin hepsi Mısır'a gidiyor. Biz her şeye engel koyuyoruz, Mısır'a gidenleri davulla zurnayla gönderiyoruz. İşte, Eroğlu Tekstil; 50 milyon dolarlık yatırım yapıyor, 4 bin kişilik istihdam, davulla zurnayla biz gönderiyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Geri dönenler de var gidenlerden biliyorsunuz.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Kaç tane Orhan Bey? Kaç tane?

Ya, Sayın Bakanım, yazık bu paraya, yazık; bunu vermeyin. Tekstili gözden çıkarmışsınız, belli. Bak, ben konuşma yaptıktan sonra Genel Kurulda eski bir bakan geldi, bana dedi ki: "Ya, sen niye bağıırıyorsun ki tekstilden çok önceden çıkmamız lazımdı."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - "Niye?" dedim. "Çünkü pamuk su tüketiyor." dedi. Bu iktidardan geldi bana, "Pamuk su tüketiyor." İkincisi de "Biz tam markalaşamadık, hâlâ fason üretiyoruz, boşa çalışıyoruz." dedi. Ha, şu var, gerçekten de şu anda -ben Adana için söyleyeyim mesela- işinde çok uzman, yıllardır üst düzey markalara diken firmalarımız var. Ya, işte -geçen sene de konuşmuştuk- aslında bu desteklerin onların markalaşması yönünde... Zaten adamın "know-how"ı var, işi biliyor. "Sen yıllardır zaten üst düzey markaya dikiyorsun. Hadi bir marka yaratalım..." İşte, başarı hikayesi burada ama biz bunu yapamıyoruz, fasonculuğu aşamadık ve biz bunu Mısır'a gönderiyoruz. Mısır'a gönderiyoruz, Türkiye'de artık bu yok, başka şeyler konuşuluyor. "Acaba biz bunu Suriye'de üretebilir miyiz?" falan, kurtuluşu o.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Siz, inanın, yani ölecek hastaya boşu boşuna şu anda yatırım yapıyorsunuz çünkü ölüme terk edilmiş durumda. Çok yazık Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlioğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, bu maddeyle imalat sanayisinde -Sayın Bakan Yardımcımız açıkladı, özellikle 4 tane sektörden bahsetti- istihdamı korumak ve artırmak için bir program var, destek programı. Kaynak aranıyor. Kaynak nerede? Kaynak aranınca genelde istihdamla alakalı, akla bir tek İşsizlik Fonu geliyor, direkt akla İşsizlik Fonu geliyor. Şimdi, İşsizlik Fonu'na bakıyoruz...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Kuruluş amacı o Fon'un, kuruluş amacı o.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Kuruluş amacı bu değil de kuruluş amacından saptırıldı bu.

Şimdi, İşsizlik Fonu'na müracaat edenlerin sadece yüzde 50'si İşsizlik Fonu'ndan faydalanabiliyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Neden?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Neden? Çünkü kriterleri şey. Mesela...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Nedir o kriterler?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Nedir mesela kriteri? "Son üç yılda 600 gün prim gün sayısı lazım." diyor. Mesela bizim bunu azaltmamız lazım ve ödenek bağlama oranlarını da artırmamız lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yani, esasında, daha fazla insanın, daha fazla işsiz, buraya başvuruda bulunmuş insanın buradan hizmet almasını sağlamamız lazım. Ödeneklerini artırmamız gerekirken genellikle bütün bu aranan kaynak, destek programlarına aranan kaynak hep İşsizlik Fonu'ndan sağlanıyor. En son verilere bakıyoruz arkadaşlar, 2025 Eylül ayı rakamları; Ocak-Eylül arasında 359 milyar lira gelir var yani yıl sonunda bu büyük ihtimalle 500 milyarı zorlar herhâlde ve giderlere baktığımız zaman bu giderlerin sadece yüzde 30'u işsizlik ödeneği olarak verilmekte, geri kalanı hep bahsetmiş olduğumuz bu destek programlarına veriliyor. Verilsin mi? Verilsin ama neden İşsizlik Fonu? Neden İşsizlik Fonu'ndan veriliyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Ankara) - Onlar istihdamı artıran şeyler.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, enteresan bir şey, bütçeyi görüşüyoruz ya, görüşeceğiz ya, daha doğrusu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - 2026 yılı bütçesini görüşeceğiz. Bütçeye bakarken sabahleyin gözüme takıldı, akşamleyin de böyle bir kanun teklifi karşımıza geliyor. Şimdi, biliyorsunuz, programlar var, programlara göre ödenekler var. Sanayinin Geliştirilmesi, Üretim ve Yatırımların Desteklenmesi Programı'na baktım. 2026 yılında ne kadar kaynak, ödenek ayrılmış? 177 milyar lira. 2027'de ne kadar? 178 milyar lira. Yani, bütçe yüzde 20 artacak ama buradaki ödenek sadece 1 milyar lira artacak. 2028 ne kadar? O da aynı, 178 milyar lira. Yani, sanayinin geliştirilmesi, üretim ve yatırımın desteklenmesiyle alakalı ödeneklerde oransal olarak 2027 ve 2028 yıllarında azalma var. Yani, bütçeden aldığı pay bu programın azalacak. Nereden alacak? İşsizlik Sigortası Fonu. Yani bunu değiştirmemiz lazım, bu sürdürülebilir bir şey değil arkadaşlar. Evet, istihdamın... Gerçi "Etki analizi yaptık." dediniz ama yani şimdi sizin saydığınız sektörler de işsizliğin en fazla arttığı sektörler, onu da anlamakta... Öyle bir durum da var yani baktığınız zaman yani bu vereceğiniz şey, 2.500 lira kişi başı ne kadar yaraya merhem olacak, onu da bilmiyoruz. Tamam, kabul, bu destek programına kaynak yaratılsın ancak bunun adresi -ya, kusura bakmayın arkadaşlar- İşsizlik Sigortası Fonu olmasın. Bu Fon'da biriken paranın ancak üçte 1'ini işsizler alabiliyor, üçte 2'sini sermaye alıyor; bu olmaz, bu yanlış.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, bu tekstil, konfeksiyon, mobilya, deri başta olmak üzere aslında bütün imalat sanayisinde ciddi problem var. Yani rakam yeni, güncel belki çıkmıştır ama ben aklımdakini söyleyeyim, geçen yılın aralık ayı ile çeyreklik bazdaki veriler üzerinden söylüyorum; haziran sonunda imalat sanayisinde 217 bin kişi istihdam azalışı var. Yani bu işin çözümü elbette, bir defa, makroekonomik çerçevenin düzgün bir şekilde gelmesi, getirilmesi; o olmazsa bütün sektörlerde sıkıntıları zaten görüyoruz, daha da fazla göreceğiz. Ha, şu anlama gelmiyor bu söylediğim: Evet, tekstil başta olmak üzere, tekstil ve konfeksiyon başta olmak üzere buralarda çok ciddi problem var. Bu, bugünün problemi de değil -Sadullah Bey de ifade etti- on, on beş yıl önce, ta Dokuzuncu Kalkınma Planı tartışmalarında çok yanlış ifadeler oldu, "Tekstil sektöründen Türkiye'nin çıkması lazım." falan türü ifadeler devleti yönetenler tarafından ta o zaman kullanıldı. Bu ne oldu? Tamam, tekstil sektöründen çıkılabilir ama yerine bir şey koymak lazım, yerine bir şey koymadan tekstil sektörünü böyle küçümseyen tavırlarla bu iş geldiğimiz noktada içinden çıkılmaz bir hâle geldi. Burada yapılan üretim önemli, ihracat önemli. Aslında, katma değerli bir sektör, teknolojik değil ama yani içeride, yurt içerisinde katma değeri de yüksek olan bir sektör. Bölgesel istihdama, bölgesel dağılımına çok katkı veren bir sektörü şimdi biz elimizde öldürdük, bu noktaya geldik. Bir destek verilmesi gerekiyor. Ne kadar sürdürülebilirse; en azından bir kısım firmaların, belki biraz daha hani nitelikli üretim yapan veya kendi markasını iyi kötü oturtmuş, ufak tefek oturtmuş olan bazı firmaların ayakta kalması için bir destek ihtiyacı var.

Şimdi, doğru şekil bu mu ondan emin değilim. Yani mesela, bizim son zamanda gündeme getirdiğimiz şu döviz dönüşüm desteği var, yüzde 3 yani ihracattan elde ettiğin döviz Merkez Bankasına götürdüğün zaman Merkez Bankası size onda yüzde 3 fazla bir kur, farklı bir kur uyguluyor. Mesela, bunu yüzde 8'e çıkarmak tekstil sektörü için... Ben, tekstilcilerle konuştum "Bu bizi biraz rahatlatır." diyorlardı. Böyle bir şey olması bundan daha faydalı bir çözüm olabilir. Ya, ben mutlak budur demiyorum bakın ama bu tartışılsın. Yani şimdi tartışılıp da bu sonuca ulaşırsınız bir şey demem. Devlet tartışmış, bürokrasisi oturmuş, üzerinde çalışmış ama hani hiç tartışmadan böyle getiriliyorsa sadece, bence o zaman yanlış olur, bir bakmak lazım. Bunu, az önceki söylediğim o oranı sektörler itibarıyla farklılaştırabilirsiniz. Ha, kaynağı hazine kullanmak istemiyorsanız zaten onun kaynağı da Merkez Bankası yani bütçe dengelerini de bozmaz, Merkez Bankası diğer şeyleri nasıl finanse ettiyse onu da o şekilde finanse edebilir. Bence bunu dikkate almakta fayda var. Eğer ama "Buradan yapılacak, biz bunu çok iyi çalıştık..." Az önce SGK Başkanı "Etki analizlerini yaptık, bütün analizleri biz yapıyoruz." falan dedi ya; güzel, devletin kapasitesi artmış, sevindim. Bu analizleri yapıp da bu sonuca ulaştıysanız o zaman bunun kaynağı İşsizlik Sigortası Fonu olmaz. Nihayetinde devletin parası, İşsizlik Sigortası Fonu da genel devlet hesapları içerisine giren bir hesap yani oradaki kaynak azaldığı zaman sizin kamu açığı hesabınız da bozuluyor. Yani İşsizlik Sigortası Fonu bu amaçla kurulmadı; İşsizlik Sigortası Fonu işini kaybedenlere işte, belli şartları taşıması durumunda... Yoksa istihdamı korumak amacı yok, istihdamı koruma amacı devletin bir görevidir. İşsizlik Sigortası Fonu işini kaybedenlere yapılan ödemeler için. Burada, paranın fazla olduğu sizi aldatmasın, bunlar tıpkı Emekli Sandığı gibi biraz, uzun dönemde çok ihtiyacımız olacak paralar, bu paraların "Burada para fazla, buranın bir kısmını bütçeden yapmamız gereken harcamaları buradan yapalım." şeklinde kullanmasının da doğru olduğunu düşünmüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yani, İşsizlik Fonu'nun hem aktif pasif argümanları var. Bu Fon'a galiba yüzde 4 bir ödeme yapılıyor; yüzde 1'i, 1 puanlık ödeme işçiden kesiliyor.

ERHAN USTA (Samsun) - İşçi, işveren, devlet...

ORHAN YEGİN (Ankara) - 1 puan devlet ödeme yapıyor, 2 puan da işveren yapıyor; 4 puanlık birikimlerle sağlanıyor bu.

Şimdi "İşini kaybeden çalışana ödemelerin yaklaşık yüzde 35-40'ı ödeniyor." dedi Sayın Bakırlioğlu. Bir ödeme yapılıyor, onun da belli koşullar var, o koşulların olmasının da kendi içinde bir gerçekliği var, bir sahiçiliği var. Yani çalışan hemen gittiği işten bugün yarın ayrılmasın ne de olsa Fon burada diye, o çalışma hayatındaki düzen bozulmasın diye onları sınırlamış, demiş ki: "Bazen işveren de yanlış bildirimde bulunabilir bir kişiyle ilgili sırf ondan yararlansın diye." Bu şekilde, biliyorsunuz, dünya kadar sahte sigortalılık meseleleri var. Dolayısıyla onu belli kriterlere bağlamış, "Üç yılda şu kadar, yılda şundan az olmamak kaydıyla..." gibi kriterlere bağlamış. Ha, belki orada itiraz edeceğimiz husus şu olabilir: İşten ayrılan kişi bütün koşulları sağladığı zaman maksimum net asgari ücret miktarınca bir para alıyor galiba. Yani işte, bugün yüzde 9,5 katından bahsettik primle ilgili.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - 9.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yani aslında orada kişinin ödediği primi baz alarak -son beş yılda, on yılda, üç yılda neyse- aldığı maaşı da baz alarak ona uygun bir şey aslında ödemek lazım. Bir genel müdür de herhangi bir şirket de CEO olan birisi de ayrılıp İşsizlik Fonu'na gelip müracaat ettiğinde onun da aldığı rakam maksimum bir asgari ücret miktarına geliyor; o işin ayrı boyutu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ne katkısı var?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ama "Bu para sermayeye, sermaye sahiplerine aktarılıyor." demek doğru bir şey değil; sonuçta onlara aktarılan... İşte, işbaşı eğitim programından tutun da kısa çalışma ödeneğine kadar bunların hepsinin temelinde istihdamı korumak var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - İşveren sıkıştığı zaman, artık işsizliğe doğru gideceği zaman ona "Bak, eğer sen personeli işten çıkarmazsan, işçinin azaltmazsan ben şu işçi sayısını koruman koşuluyla sana bu teşvikleri, bu ödemeleri yapacağım." diye aslında istihdamı koruyor, kişi çalışma hayatında tutan da bir şey bu aynı zamanda. O yüzden meseleyi işte "Bu, işverene verilen para; buradan işveren, sermaye destekleniyor." gibi düşünmek doğru değil. Onun temel maksadı; istihdamı korumak, kişinin istihdamda kalmasını sağlamak ve dolayısıyla iş ortamının sürekliliğini ayakta tutmak. Oradaki mesele o, onu öyle görmek lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Ben de şöyle sorayım: İstihdam desteklerine tabii ki biz de hepimiz destek veriyoruz. Yani bizim önceliğimiz Türkiye'de çalışan sayısını artırmak, artı çalışanların ücretlerini artırmak olmalı.

İlk şu soruyu soralım Sayın Bakan Yardımcımıza: Bu İstihdam Koruma Programı'nı yürürlüğe aldınız, devam ettirdiniz; bitirince o çalışanların, o emekçilerin yine o tekstil atölyesinde kalacağını garanti var mı?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yoktur herhâlde.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yok. O zaman demek ki bu koruma programı bizim için aslında çok geçici bir çözüm.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ama şimdi uzatmaya geldi bak. Demek ki olmayacağını gördü, uzatmaya geldi.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Tamam, aynen. Demek ki...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ama seneye belki buna ihtiyaç olmayacak.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yok, bence işte, şöyle bir şey: Eğer biz bu sektörlerde bir dönüşüm yaratmazsak ve oradaki o dönüşümü daha nitelikli iş gücüyle yaratmazsak her seferinde bu korumaya ihtiyaç olacak.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ya, eyvallah, o doğru bir şey.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - O yüzden, eğer bizim sınırlı bir kamu kaynağımız varsa bu sınırlı kamu kaynağını bence mevcut çalışan sayısını korumak bir kenara, oradaki çalışanların niteliğini, iş gücünün kalifikasyonu arttırmaya ve o tekstil sektörünün, hazır giyim sektörünün dönüşümüne harcamamız gerekiyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - İşte, o bir günde olacak bir iş değil.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Değil ama şimdi, şu...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ama işsizlik bir günde karşılaşılabilecek bir durum.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Doğru.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sizin dediğiniz bir günde olacak bir iş değil.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Ben şunu söylemeye çalışıyorum: On seneden beri bizim için çok kritik olan bu sektörlerde -tekstilde, hazır giyimde, deride- on seneden beri bir dönüşüm hikâyesi yapılmadığı için, Covid döneminde çok yanlış yatırımlar yapıldığı için bu sektör can çekiyor. O zaman soru şudur bizim için: O, can çekişen sektörlerde normal şartlarda korumadığımız emekçileri biz yaşatmaya devam mı edeceğiz yoksa o emekçileri başka beceriler verip onları başka yerlere kanallı edeceğiz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Biliyorum, geç oldu ama yani burada bence önemli sorulardan bir tanesidir. Yani biz tekstil sektörüne her seferinde bir çalışan desteği vererek kime iyilik yapıyoruz? Bence soru bu. Bizim bence burada önemle üzerinde durmamız gereken şey şudur: Oradaki çalışanların niteliklerini artırarak, yeni beceriler sağlayarak onlara yeni kapılar açabilmek ve o yüzden de tekstil, hazır giyim, deri gibi sektörlerde bir dönüşüm hikâyesini artık daha kalifiye, daha yeni becerilere sahip olmuş emekçilerin de katkısıyla yapabilmektir.

Tekstil sektöründen çıkma, çıkmama hikâyesiyle ilgili de bir şey söyleyeyim. İtalya'nın, İspanya'nın kişi başı millî gelirleri bizim 2 katımız, 3 katımızdır. İspanya'nın en zengin kişisi hazır giyimcidir, İtalya'nın en zengin ilk 5 kişisinden 2'si tekstil ve hazır giyimcidir. Dolayısıyla, bu ülkelere gittiğiniz zaman "Bizde artık ücretler yüksek ve biz buradan çıkmak zorundayız." diyen hiç kimseyi duymazsınız. Tam tersine, onların dönüşüm hikâyesi tekstil ve hazır giyim sektöründe bizzat ülkelerinde çalışan emekçilerin

ücretlerini ve yaşam koşullarını da arttırmıştır. O yüzden -lafı uzattım, biliyorum ama- bizim burada üzerinde durmamız gereken şey şu: Bir seneliğine, iki seneliğine mevcut emekçiye orada tutup sektörün artık kangren olmuş sorunlarına çözüm bulmamak bizi iki sene sonra daha kötü bir yere götürür. O bakımdan, bizim o dönüşüm hikâyesini çalışanlarla beraber yazmamız lazım.

Bir mesele daha var, biraz önce Sayın Kısacık da söyledi, biz de duyuyoruz "Tekstil, hazır giyim kurtulması için dolar kurunun 57 lira olması lazım." diye. Arkadaşlar, reel sektörün net döviz açığı 150 milyar dolar şu anda. 57 liraya çıksa ne olur biliyor musunuz? Reel sektör darmadağın olur. Yani burada bahsetmedik, Erhan Bey her seferinde makroistikrardan, makroistikrarın öneminden bahsediyor ama çok büyük bir kırılganlığımız var bizim izlenen kur politikasından dolayı. İzlenen kur politikasından dolayı reel sektörde öyle bir döviz borçlanması oldu ki şu anda reel sektörün net döviz açığı 150 milyar dolar. 42'den 57'ye iki ayda, üç ayda çıkarsanız reel sektör diye bir şey ortada kalmaz; hepsi iflas eder.

ERHAN USTA (Samsun) - Türkiye kalmaz.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Kalmaz, Türkiye kalmaz.

Yani bizim bir de bunun bilincinde olmamız lazım. Bize tekstil, hazır giyim ya da böyle emek yoğun sektördeki birileri gelip kurun 50-55 lira olması gerektiğini söylediği zaman bu tabloyla karşılına çıkıp şimdi bu kırılganlıktan nasıl kurtuluruz onun bir cevabını aramamız lazım.

Çok kırılgan bir ekonomimiz var, çok kırılgan ekonomide yarın bütçeyi tartışmaya başlayacağız. O bakımdan, bunların farkında olup bu farkındalıkla beraber bu istihdam destek, istihdam koruma ve yatırımları şekillendirmemiz gerekiyor.

Sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

TOBB temsilcisi, buyurun.

TOBB GENEL SEKRETER YARDIMCISI CENGİZ DELİBAŞ - Başkanım, çok teşekkür ederim.

Ben Cengiz Delibaş, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Sekreter Yardımcısıyım.

Değerli Başkanım, sayın milletvekilleri; geçen yıl -biraz önceki maddelerde konuştuğumuz- teşvik 2 puan azaltıldığında bundan tasarruf edilen veya artı kaynak dört sektörün teşviki için bir kısmı kullanıldı fakat burada kullanılırken "KOBİ" tanımı esas alındı, dolayısıyla 250 kişiden fazla çalışanlı işletmeler -tekstil, konfeksiyon, deri, mobilya- yararlanamadı. Bu, ciddi bir sıkıntıydı çünkü özellikle tekstil ve konfeksiyondaki sıkıntı olan firmaların hemen hemen tamamı 250'den daha fazla işçi çalıştırıyordu, onlar yararlanamadı. Şimdi, burada böyle bir kısıt olmayacak anladığım kadarıyla çünkü KOBİ'yle birlikte, KOSGEB'le birlikte Sanayi Bakanlığı da burada devreye giriyor; öncelikle, bunu önemli buluyoruz, işçi sınırının olmamasını. Kaynak yaklaşık 45-50 milyar, İşsizlik Sigortası Fonu'nun yüzde 15'i; o muhtemelen yetmeyecektir. Bir de sıkıntı olan sadece dört sektör değil, sanayi sektörünün şu anda tamamına yakınında sıkıntı var. Dolayısıyla, bu desteğin -madde zaten ona cevaz veriyor- bütün imalat sektörünün tamamına sağlanması lazım, bu miktarın da artırılması lazım.

İşsizlik sigortasıyla ilgili de şunu söylemek istiyorum: Şimdi, mühim olan, işçiyi iş yerinde korumak; yoksa işçi işinden olduktan sonra İşsizlik Sigortasından bu para zaten ödenecek ama işletmenin organizasyonunu bozmadan, işçi iş yerinde çalışırken istihdamı korursak hem işçiye hem işletmeye büyük iyilik yapmış oluruz. Dolayısıyla, aktif iş gücü programları zaten devam ediyor yani dönüşüm için şu anda birçok aktif iş gücü programları var işbaşı eğitim programları başta olmak üzere ama nasıl ki pandemide kısa çalışma ödeneğiyle işçilerin işini koruduysak... Bakarsak rakamlara, hemen hemen o dönemde hiç işçi çıkarılmadı. Biz hâlâ daha bu dönemde ısrarla kısa çalışma ödeneğinin devreye alınmasını istiyoruz çünkü dediğim gibi, mühim olan, işletmenin organizasyonu bozulmadan, işçiler işinden olmadan tedbirleri alabilmektir.

Ben önerge için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Çoştı...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sektör temsilcimiz önemli katkılar sağladı, sayın vekilimiz de aslında sorulara çok yerinde cevaplar da vermiş oldu. Açıkçası, Sayın İzmir Vekilimizin, Özlele Hocamızın tespitlerine katılmamak elde değil tabii. Bu tespitler, açıkçası, hepimizin paylaştığı tespitler. Sektörün dönüşmesi gerekiyor elbette ama tabii, mevcut konjonktürde şirketlerimizi geleceğe taşıyabilmemiz de gerekiyor, bu da öncelikli bir hedef. Dolayısıyla, özellikle dış etkilere de zorlaştırdığı ekonomik konjonktürde bizim sektörlerimizde istihdamı koruyabiliyor olmamız lazım. Dolayısıyla, bu istihdam koruma teşviki desteği, diğer atılması gereken adımlar ki atılan adımlar, bunlara mugayir, bunlara alternatif şeyler değil tabii.

Tabii, biz Hükümet olarak birçok destek hayata geçirmeye çalışıyoruz. İşte, sektör temsilcimiz Cengiz Bey'in ifade ettiği aktif iş gücü programları var, İŞKUR'un birçok programı var, etkin programları var. Sanayi Bakanlığı olarak biz yakın zamanda dijital dönüşüm teşvikini hayata geçirdik. Sektörlerle, bu sektörler özelinde sektör birlikleriyle beraber odaklı programlar yürütüyoruz. Bu sektörlerde tasarım merkezlerinin sayısını artırmaya gayret ediyoruz. Sektörlerin özellikle büyük şehirlerde istihdam maliyeti baskısı altında kaldığını görüyoruz ve bu sektörlerin diğer dördüncü, beşinci ve altıncı bölgelere taşınmasını teşvik eden yeni teşvik mevzuatını birkaç ay önce hayata geçirdik. Dolayısıyla, yapısal dönüşümleri bu minvalde gerçekleştirmeye gayret ediyoruz. Tabii, diğer maddeleri buraya getirmedik elbette, şu an önerimiz sadece bu istihdam korumaya yönelik. Dolayısıyla, tek başına bunu böyle değerlendirmek belki yetersiz kalır. Dolayısıyla, bu bütün çerçevede önemli bir program olarak bunu takdirlerinize sunmuş olduk.

Ben son olarak, belki sayın vekilimize cevaben... Biz bu sektörleri kesinlikle gözden çıkarmış değiliz. Bunu Sanayi Bakanlığı olarak da Hükümet olarak da kabul etmemiz mümkün değil. Bu sektörler, bu biraz önce saydığımız 4 sektörü, yaklaşık 1,2 milyon istihdam yaratan -ki imalat sanayisinde 4 milyondan fazla istihdamdan bahsediyoruz- bu sektörleri bizim göz ardı etmemiz, gözden çıkarmamız gibi bir durum söz konusu olamaz. Biz de bu sektörleri geleceğe taşımak için, istihdamlarını korumak için gerekli adımları atmaya çalışıyoruz. Bu noktada da sizin desteklerinizi istirham ediyoruz.

Fon konusunda da son söz olarak -gerekenler aslında söylendi ama- kanun teklifindeki sadece iki ifadeyi okuyarak noktalamak istiyorum. "İş gücünün istihdam edilebilirliğini artırmak ve istihdamı artırıcı ve koruyucu tedbirler almak" ifadeleri kanunda

Fon'un kullanım amaçları arasında yer alıyor. Dolayısıyla, bizim tespit ettiğimiz kadarıyla bu program için de en uygun kaynak olarak bu Fon görünüyor açıkçası.

Ben tekrar desteğinizi istirham ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım, kısa bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, ikinci bir tura dönmeyelim gözünüzü seveyim.

ERHAN USTA (Samsun) - Dönmeyelim ama bunu söylememiz lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun, söyleyin.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, tartışmanın odağı bence Fon değil yani onu da antıparantez söyledik, doğru bir kaynak değil ama eğer dediğiniz gibi Fon'u kullanmak çok normal olsaydı bununla ilgili herhangi bir kanun çıkarmanıza gerek olmazdı, Fon'un mevcut mevzuatı sizin bu kaynağı kullanmanıza müsaade ederdi. Anlatabildim mi? Dolayısıyla, Fon'un bu şekilde kullanması doğru bir şey değil. Bu daha önce kullanıldı, yine de kullanılabilir. Benim esas tartışmak istediğim nokta -ona hiçbir şey söylemediniz- yani böyle bir destekle mi gidelim yoksa döviz dönüşüm desteği -onun ne olduğunu biliyorsunuz değil mi- üzerinden mi bir şey yapmak lazım? Bunu tartıştınız mı? Yani hangisi daha rasyonel olur, onu tartışmak lazım. Şimdi siz bunu alacak adama ne diyorsunuz? Döviz dönüşüm desteği de aslında "Üretim yaparsan, döviz getirirsen veririm." diyor. Bu da üretimle olur, üretim de insan gücüyle olur ama o kadar tutar, bu kadar tutarla karışmıyor o iş. Hangisi acaba daha rasyonel olur, firmalar açısından biraz daha sürdürülebilir, kamu maliyesi açısından daha uygun olabilir? Yani bu tartışma yapıldı mı? Benim öğrenmek istediğim husus bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, bugün enteresan bir gün, bugün işte 36 maddelik bir kanun teklifi, 4 tane daha madde geldi üzerine. Mesela bugün ne yaptık? Sigorta prim teşviki vardı, 4 puandan 2 puana indirdik. Bu sayede hazineden SGK'ye transferde çok ciddi gelir sağlamış olduk. Yani şimdi burada "Bu rakam yüzde 15." demiştiniz yani bu 45 milyar falan olmayacak, bu daha büyük bir rakam olacak, belli. Burada ben yine şunu öneriyorum: Bunun bütçede yapılması lazım. Bu kanun teklifinin bu maddesi çekilsin, önümüzdeki günlerde bütçe görüşmeleri var zaten. Neyse yani ilgili ödeneğe istediğiniz rakamı yazalım; bu, bütçeden karşılansın.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Mini bütçe yapılsın, mini bütçe.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir de Sayın Başkan yani şimdi bir yandan teşvik veriyoruz, daha az önce bu sektörlerin hepsi üzerine yüzde 1... E, biraz mantıklı olmak lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çoştur, buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ZEKERİYA ÇOŞTU - Sayın Vekilim, biraz önce ifade ettiğiniz hususta -açıkçası, bunu hani söz olsun diye söyleyemiyorum ama- geçtiğimiz haftalarda Hazine ve Maliye Bakanlığımız, Strateji ve Bütçe Başkanlığımız, Çalışma Bakanlığımız, Cevdet Bey'in, Cumhurbaşkanı Yardımcımızın koordinasyonunda bu konular etraflıca tartışıldı, çalışmaya da devam ediliyor. İfade ettiğim gibi yani "Tek bu destek programıyla bu sektörleri destekleyeceğiz, ayakta tutacağız, geleceğe taşıyacağız." diye saflık seviyesinde bir yaklaşımımız yok, onu ifade edelim. Yani ihracat destekleri özellikle, finans dönüşüm desteği noktasında doğrudan olabilir, olacaktır demem mümkün değil, değerlendiriliyor. Hazine Maliye Bakanlığımız finansman destekleri noktasında ne yapılabileceğine dair istihdam, imalat sanayi sektörlerine; bu konular çalışılıyor, aktif olarak çalışılıyor. Reeskont kredileri noktasında sektöre yeni bir genişleme sağlanabilir mi gibi değerlendirmeler yapılıyor. Dolayısıyla hani tek boyutta, açıkçası, sadece bu istihdam korumayı verelim geçelim noktasında değiliz.

En son bir husus daha vardı ama onu hatırlayamadım, hatırlatırsanız ona da cevap vereyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Hatipoğlu, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI İSMAİL İLHAN HATİPOĞLU - Döviz dönüşüm desteği, tabii, önemli bir destek ama sadece ihracatçılarımıza dönük bir destek. Burada, imalat sanayisinde belli sektörlerin tamamına, KOBİ'lerin dışında olanlara, hem KOBİ'lere hem KOBİ dışında olan sektörün tamamına vermeyi düşündüğümüz bir destek. İhracatçılara özel, EXİMBANK üzerinden ve diğer kaynaklardan finansman maliyetini düşürecek destek programlarını da çalışıyoruz ama bunu biraz daha ihracatçı dışına da verelim arzusundayız; imalatçıların tamamına verme düşüncesindeyiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiş ve madde ihdası yapılmıştır.

Şimdi, bu maddeyle ilişkili yani çalışabilmesi için bir madde daha var, ondan sonra 2 tane daha önerge var, ondan sonra bitiriyoruz.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE ...- 3/6/2011 tarihli ve 635 sayılı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Araştırma, Geliştirme, Yenilikçilik ve Girişimcilik Faaliyetlerinin Karşılanması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

'(ğ) İşletmelere; kapasite geliştirme, ölçek ekonomisi oluşturma, verimlilik artırma, istihdamı koruma, piyasa koşullarındaki değişimlere karşı dayanıklılık kazandırma, rekabet gücünü koruma ve işletme sürdürülebilirliğini sağlama amaçlarıyla destek vermek ve bu desteklere ilişkin usul ve esasları belirlemek."

Orhan Erdem
Konya

Süleyman Şahan
Yozgat

Resul Kurt
Adıyaman

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) - Madde ihdasını öngören söz konusu önergeyle, imalat sanayisinin geliştirilmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına işletmelere destek verme ve bu desteklere ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi verilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Söz talebi? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiş ve madde ihdası yapılmıştır.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin ihdas edilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE ...-31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 103'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirmiştir

'Madde 103- Gelir vergisine tabi gelirler;

Ücret Gelirleri için;	
Gelir Dilimleri	Vergi Oranları
588.000 TL'ye kadar	%5
1.176.000 TL'nin 588.000 TL'si için 29.400 TL, fazlası	%15
2.352.000 TL'nin 1.176.000 TL'si için 117.600 TL, fazlası	%20
4.900.000 TL'nin 2.352.000 TL'si için 627.200 TL, fazlası	%27
4.900.000 TL'den fazlasının 2.352,000 TL'si için 1.315.160 TL, fazlası	%40
Ücret Dışı Gelirleri için;	
Gelir Dilimleri	Vergi Oranları
588.000 TL'ye kadar	%5
1.176.000 TL'nin 588.000 TL'si için 29.400 TL, fazlası	%15
2.352.000 TL'nin 1.176.000 TL'si için 117.600 TL, fazlası	%20
4.900.000 TL'nin 2.352.000 TL'si için 627.200 TL, fazlası	%27
4.900.000 TL'den fazlasının 2.352,000 TL'si için 1.315.160 TL, fazlası	%40

Adalet Kaya
Diyarbakır

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

Kamuran Tanhan
Mardin

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye'de vergi adaleti ve vergi sistemi açısından büyük bir yapısal sorun vardır. Vergi yükünün önemli bir kısmı yoksul ve emekçi kesimin üzerindedir. Bütçe içerisinde dolaysız vergilerin oranı yüzde 35'ler civarındayken dolaylı vergilerin oranı yüzde 65'ler civarındadır. Oysa sosyal devletin gereği olarak ücret/sabit gelir elde edenlerin vergi sistemlerinde pozitif ayrımcılığa tabii tutulması gerekir. Bu sebeple, düşük gelirliilerin ya vergi dışı tutulması ya da gelir unsurlarının düşük oranda vergilendirilmesi gerekmektedir.

Anayasal bir ilke olmasına rağmen Türkiye'de mali güce göre vergilendirme ilkesi uygulanmamaktadır. Bu nedenle de düşük gelirliilerin vergi dilimlerinden kaynaklı asgari yaşam standartları doğrudan etkilenmektedir. Düşük ücret geliri elde edenlerin tabi olduğu birinci dilim dar tutularak bu kesimin yıl içinde daha yüksek/artan oranlı vergiye tabi tutulmasına sebep olunmaktadır. Buna karşın yüksek ücret geliri elde edenlerin daha az vergi ödemeleri sağlanmaktadır. Bu sebeple, gelir vergisinde dilimlerin hangi aralıkta başlayıp hangi aralıkta bittiği büyük önem taşımaktadır. İlk dilim tutarının yeterince genişletilmemesi üst dilime daha hızlı geçişe sebep olduğu için çalışanlar üzerindeki vergi yükü artmaktadır. Bu uygulamalardan dolayı emekçiler gizli vergi zammına maruz kalmakta, alım güçleri gün geçtikçe erimekte ve sefalet ücretine mahkûm olarak yaşamak zorunda kalmaktadırlar. Özellikle Türkiye'de vergi sistemi düşük gelirliyi korumak yerine yüksek gelir elde edenleri koruyacak şekilde düzenlenmiştir. Türkiye'de yanlış vergi politikaları ve vergi adaletsizliği nedeniyle çalışanın maaşı daha eline geçmeden stopaj usulüyle kaynağında kesilmektedir.

Temmuz ayında ücretlilere enflasyon kaybını telafi etmek için sembolik zamlar yapılmış fakat buna rağmen gelir vergisi dilimleri aynı bırakılmıştır. Temmuz aylarında yapılan zamlar sonrası gelir vergisi dilimleri güncellenmemesi emekçiler için mağduriyeti daha da arttırmaktadır. Bu sebeple, vergi dilimlerinin yeniden belirlenmesi gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, bu uzun ve detaylı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler.... Önerge kabul edilmemiştir.

Madde ihdasları tamamlandı değerli milletvekilleri.

35'inci maddede 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı

Görüşülmekte olan (2/3320) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 35'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "10 uncu" ibaresinin "8 inci, 10 uncu, 12 nci," şeklinde ve 33 üncü ibaresinin "33 üncü ve 36'ncı" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Orhan Erdem
Konya

Süleyman Şahan
Yozgat

Resul Kurt
Adıyaman

Ejder Açıkkapı
Elâzığ

Necmettin Erkan
Kırşehir

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, kanun teklifine damga süresi geçmiş su sayaçlarına ilişkin olarak yeni eklenen 36'ncı maddeyle teklifin 8'inci ve 12'nci maddelerinin yürürlük tarihinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler.... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 35'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 35'inci madde kabul edilmiştir.

36'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ERHAN USTA (Samsun) - Pardon Sayın Başkanım, söz istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Şöyle, birkaç husus var, onları mutlaka söylemem gerekiyor. Bunların her birine ilişkin önerge verilebilirdi, önerge üzerinde konuşulabilirdi ama biraz zamandan tasarruf edelim diye o yolu denemek yerine sadece sözlü olarak ifade edeceğim.

Şimdi, bu denetim elemanları ve uzmanların maaş meselesi var. Geçen yıldan beri konuşuyoruz. Geçen yılın ta ocağında söz verilmişti yapılacak diye. Bakın, bir yıl doldu yani bu meseleyi yapmamız lazım. Yani, dolayısıyla, hiç olmazsa aşağıda, Genel Kurulda görüşeceğimiz aşamada bunun getirilmesi durumunda bizim de İYİ Parti Grubu olarak bunu şiddetle destekleyeceğimizi ifade etmek istiyorum. Denetim elemanları -bak, denetim üzerinden gidiyoruz- önemli, uzmanlar yani bu pastayı büyütecek. Bu işin nitelikli insanların -yani zaten çok para verdiğimiz yok ama- maaşlarını bir miktar iyileştirmemiz lazım. Doğru, toplumun tamamında bir iyileşme ihtiyacı var ama hepsine veremiyorsak hiç olmazsa bu karargâh personelinin bir şekilde durumlarının iyileştirilmesi lazım; bu önemli.

Şimdi, bu konaklama ücretleri çok düşük, 2.200 lira. Arkadaşlar diyor ki: "Bize gittiğimiz çoğu yerde zaten misafirhane de verilmiyor." Ve otelde kalmak durumunda kalıyorlar. Devlet, memurunu, müfettişini bu şekilde sıkıntıya sokmasın. Gelin, bunları düzeltelim, çok para değil bunlar. Bunların mutlaka burada düzeltilmesi lazım. Yani, aşağıda bunun da düzeltilmesinin ben önemli olduğunu düşünüyorum.

Diğer bir husus, basit usulden gerçek usule geçişteki o kriterler çok aşındı. Dolayısıyla, çok hızlı bir şekilde, gerçekten basit usulde kalması gereken mükellefler gerçek usule geçiyor; buraya bakılması lazım. Bu konu çalışılsın, çok ciddi şikâyet var alandan. Bakın, illeri dolaşıyoruz, bütün esnaf odalarına gittiğimizde herkesin bize söylediği şey bu: "Ya, gerçek usulde vergilenmeye başladık."

Şimdi, bakın, bu sıkıntılar geliyor, bir yerde birikiyor, ondan sonra bunları çözmek için ya orada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - İşte, bir bakıyoruz, ya terzimiz gitmiş, şunumuz gitmiş, bunumuz gitmiş; hadi bunları nasıl kurtaracağız diye daha büyük faturalara katlanıyoruz. Bunları sıkıntı başladığında görmek gerekir. Sıkıntı başlamış değil, sıkıntı çoktan belli bir boyutu geçti. Dolayısıyla, bu konuda Maliye Bakanlığımızdan eğer bir öneri gelirse, madde gelirse Genel Kurulda bunu da destekleriz.

Diğer bir husus da bu konkordato meselesi. Bakın, burada şimdi konkordato kararı alınıyor, özellikle özel sektör firmaları hatta tedarikçi firmalar ciddi bir şekilde sıkıntı çekiyorlar. Usulsüzlük de var burada yani usulsüz bir şekilde alanlar, kendisini koruma amaçlı alanlar da var. Dolayısıyla yapılması gereken şey şu: Zincirleme olarak bir firmanın yanında 5-10 tane, belki 50 tane, 100 tane firma gidiyor çünkü adam parasını alamıyor, mal vermiş ama parasını alamıyor. Burada yapılması gereken şey, birkaç öneri var ama benim kısa olarak son önereceğim şey şu: Bu özel sektöre olan borçları bu koruma kapsamına almayalım. Yani devlet kendi borcunun üzerine gitmesin, banka borçlarının üzerine gidilmesin ama özel sektör firmalarının borçları dondurulmasın yani o borçları ödeme yükümlülüğü devam etsin. Eğer bunu yapmazsak -bakın, bu sayı çok hızlı bir şekilde artıyor- birçok firma zora girecek ve ondan sonra "Bunları nasıl kurtaracağız?" diye başka bir şey yapacağız. Yani belki bünyesi sağlıklı ama ciddi bir alacağı var. Adam

konkordato ilan ediyor, onun tedarikçisi, mal vermeyi de kesiyor. Mal vermeyi kestiği için zaten o firmanın yaşaması da zor, konkordato alan firmanın da çünkü benim dondurulmuş bir alacağım var -kısaca o şekilde ifade ediyorum- niye bir daha mal vereyim oraya? Mal verir misiniz? Vermezsiniz, o firma da ayakta kalamayacak. Dolayısıyla bunu kapsamaması lazım. Lütfen, bunları çözelim. Bakın, bunları söylüyoruz söylüyoruz, hep kalıyor. Ondan sonra, iş belli bir noktaya geldikten sonra zaten artık çözülmekten çıkıyor veya çok daha yüksek maliyetlerle çözmek durumunda kalıyoruz.

Son olarak da bu 7200, BAĞ-KUR meselesi. Yani bunu Sayın Cumhurbaşkanı söz verdi, artık bunun çalışacak bir yanı da yok. Bu madde gelsin, Genel Kurulda biz de destekleyelim; zaten bütün siyasi partiler destekleyecektir. Şu 9000 günden 7200 güne düşürme işini de artık bu torbanın Komisyon kısmında olmasa da Genel Kurul kısmında çözelim, halledelim diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

36'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 36'ncı madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan teklif metninde, kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergelerle yapılan değişikliklerin kanun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, kanun teklifi başlığının ve yürürlük maddesinin kabul edilen önergelere göre yeniden düzenlenmesi hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini...

Değerli milletvekilleri, 31'i uygun mu, haftaya cuma? Bizim de 2 toplantımız var 30'unda ve 31'inde. 31'i uygun mu, haftaya cuma?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Uygundur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki.

...muhalefet şerhlerinin 31 Ekim Cuma günü saat 12.00'ye kadar verilmesini; kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak Sayın Resul Kurt, Sayın Hüseyin Altınsoy, Sayın Orhan Yegin, Sayın Ahmet Kılıç, Sayın Nilgün Ök, Sayın Ejder Açıkkapı, Sayın Yaşar Kırkpınar, Sayın Necmettin Erkan, Sayın Süleyman Şahan, Sayın Orhan Erdem, Sayın Mustafa Kalaycı, Sayın Ertuğrul Kocacık, Sayın Ersan Aksu, Sayın İsmail Güneş'in belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece gündemimizdeki kanun teklifinin görüşmeleri tamamlanmıştır, hayırlı uğurlu olsun.

Bugünkü gündemimizde başka bir konu olmadığından toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 01.21